Оссолінсъкі колекції.

CD – диск виконано в рамах угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 4.
Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

857-886. X. Aloizego Osińskiego Słownik i Pisma.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

ЛЬВІВСЬКА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

ФОНД 4 (Бав.)

ОПИС 1

ОД. ЗБ. 858

Nr. 858
IV. F. 45,
Kart 325

— Moc odchodzi od kogo
— Niemoc odeszła.
— Puchlina odeszła.
— Uciechy odchodzą.
— Uroda z czasem się mieni, i odchodzi, iako kwiat, więdnieiąc.
2° Wilgoci złe odchodzą. Bywa pożytek ciału choremu, gdy złe wilgoci odeydą.
2° Odchodzić gdzie, od kogo. Po łaci. facessere ab aliquo; digredi ab aliquo; abire aliquo, ad, in, etc. Cicero. Po fran. sortir; s'en aller; se retirer; po niem. weggehen.
Odchodzić do domu. Skarga
— od kogo przez śmierć
Ludzie odchodzą od nás przez śmierć — Odchodziły od nás przywileie.
— od rozpaczy.
Odchodzić z kazania
— z narzekaniem i płaczem Bazylik
— z pociechą. Każdy w smutku z pociechą odchodził.
— z próżną ręką od kogo. Żaden ubogi od niego, z próżną ręką nie odchodził
3° Odchodzić od siebie, to iest: Upadać w zachwycenie, w zadumienie.
— Odszedł od siebie, i mówiono go za umarłego.
— od siebie w modlitwie
— serce odchodzi od siebie. Nie było tak żelaznego serca, żeby nie zadrżało, i od siebie przez zdumienie nie odeszło.
Odchować, Odchodować, słowo Po łaci. nutricando educare puerum. Varro. Po fran. nourrir et élever; po niem. gross ziehen; erziehen.
Odchować, Odchodować dziecię.
Odchować się, Po fran. devenir grand; se nourrir, se denouer po niem. zunehmen; fortkommen; zu Kräften kommen; gross werden.
Gdy się odchowało dziecię
Odchylił się trochę od wiary Bazylik
Odciąć. Łatrz Odcinać.
Odciąć w rękami.
— w na kim. Odciąwszy na nim, czego wymówić wstyd broni, uwarzyli, i zjeść mu kazali.
— członki wstydliwe komu
— drabiny.
— głowę.
— miłosierdzić od kogo.
— roskoszy od siebie. Wyrocz Szy
— wnęły wszystkie do grzechu.
— wywody.
Odciągnąć z woyskiem. Po łaci po fran. évacuer une place; un pays; sortir

vortir, décamper d'un lieu; po niem. abziehen, abmarschieren als eine Armee.

Odcięty, a, e, przym. Po łaci. abscissus, a, um. Horat. Resecatus, desectus, a, um. Cicero. Po fran. coupé; tranché; po niem. abgehauen.

Odcięta głowa
Odcięta rozga od drzewa, wnet umiera.

Odcinać, słowo czyn. Po łaci. abscindere. Horat. Resecare, desecare. Cicero. Po fran. retrancher; emporter avec un fer; amputer. Chirurg; po niem. abhauen.

Odcinać grzechy.
— kochania
— maiętności zbytnią, która próżno leży.
— nadzieię sobie.
— pogodę do złego.
— przyczyny do grzechu.
— przystęp i pogodę do złego.
— ręce komu.
— wstępy do grzechu.
— zbytki.

Odcinać się, słowo bier. Patrz Odcinać.

Odcina się odszczepieństwo od Kościoła

Odcinać się część cnoty bez miłosierdzia Mowa

Odczęstować, słowo. Po łaci. vicissim aliquem excipere convivio. Anal. Po fran. regaler celui, qui nous a traité; s'entraiter; po niem. einander traktiren; einem wieder Ehre anthun.

Odczęstować im mogą.

Oddać, słowo czyn. Oddaię iesz, ie. Po łaci. reddere; retribuere. Cicero. Po fran. rendre; redonner, restituer; po niem. abgeben; wiedergeben.

Oddać co komu sowicie.
— corkę na czystość.
— dobrodzieystwo komu.
— ducha czystego Bogu
— ducha szczęśliwie P. Bogu.
— ducha Bogu w prawéy pokucie. — ducha swego Pa
— ~~dziedzictwo swoie kom~~
— duszę komu. Męczennica wielka i niezwyciężona oddała mu w ręce duszę nie pokalaną.
— dziedzictwo swoie komu
— dzięki niewysłowione komu za co.
— dzięki pokorne komu
— krzywd

Oddać krzywdę Panu.
— listy komu.
— odpłatę komu.
— poddaństwo nizkie komu.
— poddaństwo komu.
— serce uprzeymé komu.
— śluby czystości i ubóstwa P. Bogu.
— upodobanie swoie Bogu.
— wolę swoię Bogu.
— wolność swoię Bogu.
— wszystko testaméntém ubogim.
Oddadź czém. Nie má czém oddać.
Oddadź się. Po łaci. devovere se Cicero. se dévouer; s'offrir; se mettre à; po niem. sich widmen; sich aufopfern; sich liefern.
Oddadź się P. Bogu ze wszystkiém.
— Pannie Przenáyświę przez ślub czystości
Oddadź się do poddaństwa komu.
— do posług.
— do służby komu.
— do Zakonu.
Oddadź się na czystość wieczną Bogu.
— na niebezpieczeństwa wszystkie.
— na ofiarę.
— na

— na służbę Bożą.
— na trudności wszystkie
Oddadź się w ręce czyie.
— w więzy ślubów zakonnych.
Oddadź się za oblubienicę komu.
Oddała mu się za oblubienicę
Oddalać, słowo czy. Oddalam, asz, a. Po łaci. amovere, dimovere, removere, semovere aliquid a se; ablegare a etc. Cicero. Po fran. éloigner; écarter, reculer; po niem. entfernen.
Oddalać miłosierdzie od kogo. Nie oddaláy odemnie miłosierdzia twego.
— nienawiści z bracią
— rosterki.
— trudności
— waści z bracią.
Oddalać się od nadziei.
Oddalenie, a, rz. rod. n. Po łaci amotio, remotio, propulsatio abalienatio, alienatio, onis f. Cicero. Po fran. éloignement; alienation; po niem. Entfernung, f.
Oddalenie głodu.
— gniewu Bożego
— przygod i złych razów

• razow Rzeczypospolitey.
—— wody.
—— złego.
Oddalić. Patrz Oddalać
Oddalić boiaźń czyią od kogo.
—— dary od kogo.
—— gniew. Bóg gniew swoy oddalił.
—— gniew Boży.
—— gniew swóy
—— kogo od Boga.
—— tasty od kogo.
—— nieżyczliwość ku bratu.
—— chyżą serdeczną ku bratu
—— ślepotę duszną.
—— strzydła od kogo. Bóg nie oddali od ciebie swéy straży i strzydeł.
—— smutek.
—— strach śmierci od kogo. Oddalites Jezu strach śmierci od nás.
—— straż od kogo.
—— trąd.
—— twardość serca.
Oddalić się od kogo. Oddalił się od nich daleko.
—— od towarzystwa złego.
—— w tył.
—— z Narodu
Oddalony, a, e, imie. cz. porze. Po łac. amotus, dimotus, remotus, semotus, a, um. Cuero Po fran. éloigné; po niem. entfernet.
Oddalony od kogo.
—— od obecności czyiéy.
—— dobra niesłusznie.
Oddanie, a, rz. rod. n. Po łac. relatio gratiae etc Sene. remuneratio benevolentiae; viaissitudo do studiorum, officiorum Cuero Po fran. remercîment; reconnoissance, qu' on temoigne d' un service, qu' on nous a rendu Po niem. Vergeltung des Guten
Oddanie miłości, przyiaźni komu
Oddany, á, é, imie. cz. prz. Patrz Oddać.
Oddany Bogu do wieczney czystości.
—— Bogu człowiek. Dobra oddane Bogu duszyć.
—— Chrystusowi oddane Panienki.
—— Ciału oddany człowiek
—— diablom oddany lud.
—— komu panienka oddano za małżonkę
—— Panięcie tego ten dzień oddany.
—— Roskoszy człowiek.
—— Światu człowiek.
—— Zabobonom pogańskim

pogańskim
Oddany do małżeństwa. Bydź oddaną do małżeństwa.
— na stan kupiecki.
— za małżonkę oddaná komu panienka.
Oddawać. Patrz Oddać.
Oddawać czynsz z czégo Panu.
— dobrodzieystwa nieżyczliwością.
— dzięki nieskończoné komu.
— dzięki serdeczné komu.
— hołd komu.
— kogo opiece czyiéy.
— kościoł komu.
— miłość za miłość.
— modły Bogu.
— niewinność swoię Bogu.
— nocy na modlitwę
— obietnice Bogu.
— ofiary Bogu.
— pokłon Bogu.
— pokorę winną Bogu.
— posłuszéństwo komu.
— powoleństwo komu.
— powolność urzędom.
— powolność dziwną komu.
— śluby Bogu.
— śluby Panu.
— śpiewanie Bogu.
— sprawiedliwość komu.
— złe

— złé, za złé. Oddawać nie złé za złé, nie taiánié i pomstę, za potwárz, ale użalénié nad nią.
Oddawać się. Patrz Oddać się
Oddawać się P. Bogu na osobné mieysca.
— czartom.
Oddawanié, a, rz. rod. n. Patrz Oddanié.
Oddawanié posłuszeństwa od kogo
~~Oddzielić się, to iest Odłączyć~~ się Oddech, u, r. m. Biegłém bez.
~~Oddzielić się~~ oddechu. Kras. Ign.
Oddzielić, słowo czyn. Oddzielám, ász, á. Patrz Odłączać.
Oddzielić mnie żadná nędza i ciężkość od náymilszéy nie mogła.
Oddzielić się. Patrz Odłączyć się. Jużel niepotrzebną. Gneg z Zw.
Oddzielić się od czégo.
— od kogo.
— od kogo czém.
— od kościoła.
— od Wiary Starożytnéy do Sekt.
Oddzielony, á, é, imi. cz. prz. Po łaci. segregatus, disjunctus, sejunctus, separatus. Cicero. Po fran. séparé; détaché; déjoint; po niem. abgetheilt; abgesondert.

Oddzielony

Oddzielony od Kościoła
Oddzierać, słowo czyn. Oddzieram, asz, a. Po łaci. revellere; avellere, refigere aliquid Cicero. Po fran. detacher par force, arracher de qu. ch.; po niem. abreissen.
Oddziérać plastry.
1º Odebrać, słowo cz. Odbiéram, asz, a. Po łaci. accipere; recipere. Po fran. prendre; po niem. nehmen.
Odebrać błogosławieństwo
— roskaz od kogo
— święcenie Kleryków, Dyakony, Subdyakony, Prezbitery.
— szwank iaki.
2º Odebrać co komu. Patrz Odeymować.
Odebrać dochody komu.
— urzędy komu.
— życie komu.
Odedrzéć. Patrz Oddziérać.
Odedrzeć obraz.
Odegnać, słowo czyn. Odganiam, asz, a. Po łaci depellere, propellere, repellere, pellere; propulsare, arcere Cicero. Po fran. echasser repousser; po niem. zurück jagen; zurück treiben.
Odegnać ciemność błędów.
— fałsz.
— modlitwę od siebie psa.
Odegnanie, a, rz. rod. n. Po łaci propulsatio, onis, f. repulsio. Cicero. Po fran. repoussement, m; chasse qu'on donne à qu; po niem. Vertreibung; Verjagung.
Odegnanié fałszów.
Odegnany, á, é, przym. Po łaci repulsus, depulsus; propulsus; propulsatus, a, um. Cicero. Po fran. chassé; po niem. vertrieben; abgejaget.
Odegnany od kogo.
Odemknąć, słowo. Odmykam, asz, a. Patrz Otworzyć.
Odemknąć się /: oddalić się :/ odemknąć się
Odepchnąć. Patrz Odpychać z woyskiem, od granic daleko. Stizien
Odepchnąć kogo.
Odepchniony, a, e, przym. Po łaci. repulsus, dimotus, a, um. Cicero. Po fran. repoussé, rejetté; po niem. zurück gestossen.
— Bydź odepchnionym od czego
— Zostać odepchnionym od kogo od łaski, ołtarza. Odeprzeć

Odeprzeć, słowo cz. Odpieram, asz, a. Po łaci. reprimere impetum alicujus. Cicero. Po fran. faire résistance; s'opposer; résister à qu; po niem. einem Widerstand thun.

Odeprzeć nieprzyiacioły.

Oderwać, słowo czy. Odrywam, asz, a. Po łaci. abripere; avellere; abstrahere aliquid a etc. Cicero. Po fran. détâcher; arracher; emporter; ôter; déclouer; po niem. abreissen; losreissen.

Oderwać kogo od nieprawości Hinz.
kogo od służby Bożey
— kogo od świata
— koniec płaszcza komu.
— królestwo.
— ludzi od iedności kościelney
— pasterza od owiec.

1° Oderwać się. to iest Odłamywać się.

Oderwała się gałąź.

2° Oderwać się. Po łaci. abstrahere se. Cicero. Po fran. se détacher; se separer; po niem. sich abreissen; sich absondern.

Oderwać się od rzeczy stworzonych.

Oderwany, á, é, przym. Po łaci. abruptus, abscissus, a, um. Livi. Præruptus, a, um. Cicero. Po fran. détaché; arraché; emporté de qu. ch; po niem. abgerissen.

Oderwanym bydź od miłey zabawy.

Odesłać, słowo czyn. Po łaci. remittere. Cicero. Po fran. renvoyer; envoyer; po niem. zurückschicken; abschicken; ~~zuschucken~~ zuschicken; zusteigen.

Odesłać kogo do domu
— kogo do sądu.
— ludzi od siebie.
— nazad kogo.

Odeszły, á, é, przym.

— Nalazł bracią odeszłą od reguły i ustaw Oyców S.

Odeszły od rozumu.

Odetchnąć, sło. nii. Oddycham, asz, a. Po łaci. spirare; respirare; ducere spiritum. Cicero. reciprocare animam. Livius. recipere anhelitum. Plaut. Po fran. respirer; pousser un souffle de sa bouche; po niem. athmen; athem holen.

Odetchnąć

Odetchnąć mógł ledwie.
Odetchnienie, a, rz. rod. n.
Po łaci. respiratio, aspiratio
adspiratio, onis, f; spiritus
respiratus, us, m. Cicero. Po fran.
respiration; po niem. Athem
holung.
Odetchnienie częste. Od częstego
odetchnienia, dwie się kostki
w piersiach złamały.
Odeymować słowo. Odeymuię
iesz, ie. Po łaci. adimere, au-
ferre; subtrahere aliquid aliaci,
orbare aliquem aliquo. Cicero
Po fran. prendre; ôter, ravir;
enlever; emporter; priver qu.
de qu. ch; po niem. abnehmen;
wegnehmen; berauben.
Odeymować cześć komu.
—— imiona.
—— kochanie od rzeczy
iakiey.
—— kościoły katolikom.
—— łaskę swą odeymować od kogo.
—— mieysce pierwsze komu.
—— nadania starożytne
i sprawiedliwe
—— nadzieię komu.
—— prawo czyie komu
—— przyiaźń komu. Rożność
wiar, odeymuie prawą przy-
iaźń między ludźmi.
—— wiadomość komu. Trudno mu tę wiadomość odeymo-
wać.
—— wodza nieprzyiacielowi
Odeymować się. Po łaci. cohi-
bere iracundiam, furorem, m-
tus animi turbatos, contin
insolentiam. Cicero. Po fran.
se défendre d'une passion; le
domter; reprimer; moderer;
arrêter; refréner; po niem.
hemmen; mässigen eine Lei-
schaft
Odeymować się mężnie nam
wom wszystkim.
—— pochlebstwom.
—— psom.
—— roskoszom Pańskim
—— zwyczaiowi złemu
1° Odeyść. Patrz 2° Odchodzić
Odeyść kazać komu.
2° Odeyść od siebie. Patrz
3° Odchodzić.
Grzeg. sz. Tur. Miewała zachwycenie
i odchodziła od siebie.
1° Odeyście, a, rz. rod. n. Patrz
Odchodzenie.
Odeyście czyie.
2° Odeyście od siebie, to iest
Zapamiętywanie się.
—— Miewała zachwycenie
i odeyscia od siebie.

Odganiać

Odganiać, słowo czy. Odganiam, asz, a. Łatrz Odepchnąć
Odganiać choroby ieniem swoim
— kłopoty ludzkie
— nędze ludzkie.
— potwory.
— postrachy.
— smutki
— wilki iadowite.
— zimno. Sutnia zimno odganiá.
Odganianie, a, rz. rod. n. Lo tau. repulsus, us, m. Liur. abalienatio, onis, f. Cuero. Po fran. repoussement, m; action de rechasser, chasse, f; po niem. das Zurücktreiben, Zurückjagen
Odganianie nędzy.
— niedostatków ludzkich.
Odgromić, słowo. Odgramiam, asz, a. Lo tau. depellere; propulsare; po fran. battre l'ennemi, et le chasser devant une place; po niem. abschlagen; zurückschlagen; zurück jagen.
Odgromić nieprzyiaciół.
— woysko od kogo.
Odgromiony, á, é, przym. Lo tau. propulsatus, repulsus, fugatus, a, um. Lo fran. repoussé

repoussé avec perte; mis en déroute; po niem. abgeschlagen; zurückgejaget.
Odgromieni zostali od miasta.
Odiazd, u, rz. rod. m. Lo tau. discessus, us, m; profectio, onis f. Cicero. Po fran. départ, m. po niem. die Abreise.
Odiąć. Łatrz Odeymować.
Odiąć dobytki komu.
— drogi komu. Turcy odjęli im drogi i przechody.
— działa nieprzyiaciołom
— dzieci komu. P. Bóg odiął im dzieci.
— dziewictwo niewinnéy Lamienie.
— dziękowanie Bogu.
— frasunek komu.
— głowę.
— kogo od członków kościelnych.
— kogo od iedności kościelnéy
— królestwo komu.
— mieysce komu.
— nauki komu. Żaden nieprzyiaciel, i żadna przygoda odiąć człowiekowi nauki nie może.
— plon nieprzyiaciołom.
— pociechy komu. Smig z żar
— podpory starości komu. Boże. odiąłeś podporę starości naszéy.
— pokarm ubogiemu.
— posłuszeństwo komu.
— prawo komu.
— przechody

— przechody komu. Turcy odjęli im drogi i przechody.
— przyczynę sobie do grzechu.
— przystęp komu do rozmowy.
— rzeczy wszystkie komu.
— siłę komu. Bóg odiął mu siłę.
— strzelbę nieprzyiaciołom.
— synaczka miłego, swemu kochaniu, poświęcaiąc go na służbę Bożą.
— tytuł komu.
— wiarę komu. Wiary żadna mi smierć i nędza nie odeymie.
— żywot komu.
Odiąć się. Patrz Odeymować się.
Odiąć się chuciom złym...
— pożądliwości niepoczciwey.
Odiechać, słowo. Odieżdżam, asz, a. Po łaci. discedere; proficisci; Cicero. abequitare. Livi. Po fran. partir; po niem. abreisen.
Odiechać do domu swego
— do miasta.
— z domu
Odiechanie, opodal. Bazyliki a, rz. rod. n. Patrz Odiazd.
Po odiechaniu iego.
Odieżdżać. Patrz Odiechać.
Odieżdżać z domu.

Odięcie, a, rz. rod. n. Po łaci ademptio, onis, f. Cicero. Po fran. retranchement, m; privation, f; po friem. Wegnehmung.
Odięcie roskoszy.
— swywoli
— żywota doczesnego.
Odięty, á, e, przym. Po łaci ademptus, a, um; po fran. ôté; privé, retranché; po niem. abgenommen; genommen.
Odięta zasłona komu z oczu.
1° Odkazać, słowo cz. Odkazuię, iesz, ie. Po łaci. legare aliquid alicui. Cicero. Po fran. léguer, donner par legs; po niem. vermachen; legiren.
Odkazać to komu testamentem
— maiętność komu.
2° Odkazać kogo na męki. to iest Przeznaczyć kogo na męki
Odkazany, a, e, przymio. to iest Przeznaczony.
Odkazany na męki czyszcowe
Odkazywać. Patrz Odkazać
Odkazywać maiętność komu
Odkładać, słowo. Odkładam, asz, a. Po łaci. differre, reservare aliquid in aliud tempus

tempus. Cicero. Po fran. differer; remettre; prolonger; retarder; po niem. aufschieben; verschieben; verlegen.
Odkładać co na inny czas.
—— drogę swoię.
—— pokutę do smiertelney poscieli.
—— zapłatę naszą do Boga mamy.
—— zbawienie swoie.
Odkręcać się słowo. Po łaci.

Odkręcá się powróz.
Odkryć, słowo. Odkrywam, asz, a. Po łaci. aperire, patefacere aliquid. Cicero. nudare, detegere aliquid. Livius. retegere aliquid. Juve. Po fran. découvrir; réveler; po niem. entdecken, aufdecken; gewahr werden.
Odkryć serce swoie komu; matactwa Bazylik
Odkryć się. Po łaci. manifestari; revelari; po fran. se découvrir; po niem. sich einem entdecken; sich aufdecken, anvertrauen.
Odkryła się chytrość
—— kłamstwo.
—— Pan mu się odkrył
—— zdrada odkryła się.

1º. Odkrycie, przyszłe. to iest iawnie.
Odkrycie dawać co na oko.
—— nosić co.
—— robić co.
2º Odkrycie, a, rz. rod. n. Po łaci. patefactio, onis, f. Cicero. Po fran. découverte, f; po niem. Aufdeckung.
Odkrycie mysli.
—— postępków.
Odkryty, á, é, przym. Po łaci. apertus, a, um, patens; po fran. découvert; po niem. aufgedecket.
Odkryte powietrze. Leżyć na powietrzu odkrytem.
—— słowa. Dać znać co nie figurą, ale odkrytemi słowy.
Odkrywać. Patrz Odkryć.
Odkrywać co. To P. Bog odkryie
—— członki wstydliwe
—— fałsz czyi.
—— matactwa czyie Bazylik
—— mysli
—— nauki swe.
—— serce komu.
—— skrytosci serdeczne komu
—— taiemnice komu.
Odkupić, słowo. Odkupuię, iesz, ie. Po łaci. redimere; Cicero. Po fran. racheter; po niem

niem. wiederkaufen
Odkupić grzech.
—— karanie piekielné, wieczne.
—— sromotę
Odkupiénié, a, rz. rod. n. Po łaci redemptio, onis, f. Cicero. redemptura, æ, f. Livi. Po fran. rachat, m; po niem. Wiederkauf m
Odkupiénié wieczné ciała i duszy. Msza zbawienná służy na odkupiénié wieczné ciała i duszy.
Odkupiony, á, é, przym. Po łaci redemptus, a, um. Po fran. racheté; po niem. wiedergekaufet; gelöset.
Odkupiony człowiek, krwią i męką Chrystusa.
—— dusza krwią Chrystusa.
Odkupować. Patrz Odkupić.
Odkupować ciężkość grzechów swoich.
—— grzech swóy.
Odlać, słowo. Odlewam, asz, a. Po łaci eliquar to iest Polewać.
Odlewać kogo wodą. Wyniesioną przed kościoł, omdlałą tedwie święconą wodą odlał
Odlatać, słowo. Odlatam, as, a. Po łaci. avolare. Cicero. Po fran s'envoler; po niem. hinwey fliegen.
Odlata sen.
Odlecać, słowo. to iest Polecać
Odlecać krzywdę Bogu.
Odlecić. Patrz Odlecać.
Odlecić ducha Chrystusowi. Wziąwszy wszystkie Sakramenta, niepokalanego ducha odlecił Chrystusowi.
Odlegać, słowo. Odlegam, asz, a. Po łaci. abesse spatio bidui, etc. Cicero. distare a, ab etc. Plini. Po fran être eloigné po niem. seyn abgelegen.
—— Meak na prost nie odległ iedną sto mil. Starow. Woła do tego. Kovry odległ. Gnez Stur.
Odległość, i, rz. rod. ż. Po łaci distantia, ae, f. Cicero. Po fran. éloignement, m; distance po niem. Entfernung; Weite, f.
Odległość przykra komu.
Odległy, á, é przym. Po łaci remotus; disjunctus, a, um. Cicero. Po fran. éloigné; po niem. abgelegen; entfernet.

Odległy

Odległy Narod
Strarzy tnosc Krasiu. Jor
bardzo wyspa.
Odlewanie, a, rz. rod. n. Lo
tini conflatio, fusio, onis, f.
Plini. Po fran. la fonte, fac
tion de jetter en moule; po
niem. Erzgiessen.
Odlewanie naczynia miedzianego
Odliczyć pieniądze komuś Dalyć
Odludność, ści, rz. rod. ż. Lo tini
solitudo, inis, f. Cuero. Po fran.
solitude, po niem. Einsamkeit,
f.
Odludny, á, é, przym. Lo tini.
solitarius, a consuetudine vitæ
remotus. Po fran. solitaire, po
niem. allein, einsam.
Odludne góry.
Odłączénie, a, rz. rod. n. Lo tini
sejunctio, onis, f. Cicero. Lo fran.
séparation, f; po niem. Abson-
derung; Abtheilung.
Odłączénie się od Kościoła.
Odłączony, á, é, przym. Lo tini.
segregatus, disjunctus, sejun-
ctus, separatus, a, um Cicero.
Po fran. séparé, détaché; dejoint.
po niem. abgetheilt, abgesondert.
Odłączony człowiek od Kozłow
i dewicy na sądny dzień
— człowiek od towarzy-
stwa małżeńskiego
— duszą

duszą od ciała
Odłączyć co na stronę Inny z Zar
Odłożyć Łatwe Oddalać
Odłożyć co na dnigi dzień.
— drogę na inszy czas.
Odmalowac oczy — nowy twarz farba.
Odmawiać, słowo. Loma-
wiam, ąsz, ą. Lo tini. ab-
solvere recitationem orationis,
precum, etc Anal. Po fran.
reciter; po niem. hersagen;
herbethen.
Odmawiać Godzinki o Nay-
świętszey Pannie.
— pacierze Kapłańskie
— różaniec
2o Odmawiać. Po tini. dene-
gare, abnuere aliquid, recusare
aliquid postulanti. Cicero. Ne-
gare oranti aliquid. Ovidi.
Po fran. refuser, ne pas accor-
der; po niem. einem etwas
abschlagen, versagen.
Odmawiać bystro.
3o Odmawiać, to iest Odpo-
wiadać.
Odmawiać na przymówkę
Odmiana, y, rz. rod. ż. Lo tini
mutatio, permutatio, immuta
tio, commutatio, onis, f Cuero.
Po fran. changement, m; po
niem. Verändering, f.
— Czynić odmiany iakie w
kościele.
— Przypuszczać

— Przypuszczał odmianę. Ustawy Boże, odmiany nie przypuszczaią.
— Rozbiia naywyższé szczęście nędza i odmiany.
— Śpiewać na odmianę.
— Szukał odmian. Człowiek odmian zawżdy szuka.
— Trzymał urząd na odmianę po roku.
— Uczuł odmianę na sercu.
Odmiana ludzkich obyczaiów. Dla odmiany ludzkich obyczaiów, odmieniał się też prawa maią.
— żywota ludzkiego.
Odmiana na sercu. Uczuł odmianę na sercu.
— na twarzy. Po żadnym nie znał było odmiany na twarzy.
Odmiana dziwná.
— iaká. Czynił odmiany iakie w kościele.
— nagłá.
— niebezpieczná.
— prędkié odmiany u ludzi
— przykrá.
— rozliczné odmiany w twarzach widzimy.
— wielká odmiana od panowania do wzgardy, od żywota do śmierci.
Odmiatał Patrz Odrzucać.
Odmiatał czytanie Xiąg.
— listy Pawłowé
— łaskę
— łaskę
— natchniénia Ducha S.
— obżarstwo.
— oświecénia Ducha
— słowo Bożé.
Odmiatanié, a, rz. rod. n. Po
Odrzucanié.
Odmiatanié dwoiakości wszelkiey.
— obojętności wszystkich.
— zmyslania
Odmieniał, słowo czyn. Odmieniam, asz, a. Po łaci mutare, immutare, commutare, variare, novare. Cicero. Transmutare aliquid. Horat. Po fran. changer; varier, diversifier; po niem. ändern, verändern;
Odmieniać domy
— imiony.
— koszulę co dzień.
— mysli
— potrawy.
— sługi.
— służby
— stany.
— szczęścia.
— wole.
Odmieniał się. Po łaci mutare. Livius variare; mutationem facere, deficere à, etc. Cic.
— Narb

— Naród się po Narodzie na ziemi odmienia.
— w żywot Boga.
Odmienić. Patrz Odmieniać.
Odmienić barwę na sukni.
— chęć swoię - Mikołaiew
— karcinie.
— kogo. Nic mię w tém odmienić nie może.
— naukę.
— prawo.
— przedsięwzięcie swoie.
— serce. Odmienić chcieli iey serce.
— serce uporne.
— słowo swoie.
— stan.
— szaty.
— ubiór.
— wyrok.
— żywot.
Odmienić się. Patrz Odmieniać się.
— Laska odmieniła się w węża.
— Słowo Boże odmienić się nie może.
— Szczęście wnet odmieniło się.
— Ustawy ludzkie doczesne są, i odmienić się mogą.
Odmieniénié, a, rz. rod. n. Patrz Odmiana.
Odmieniénié świetne Chrystusa na górze Tabor.
— żywota postami.

Odmienny

Odmienny, á, é, przym. Po łaci. mutabilis, commutabilis, is, e. Cicero. Varians. Plin. muable; changeant, variable; po niem. unterschieden; veränderlich; unbeständig.
Odmienny człowiek.
Odmierzyć słowo. Odmierzam, asz, a. Po łaci. remetiri, admetiri aliquid. Cicero. Demetiri. Plau. Po fran. mesurer qu. ch; po niem. abmessen.
Odmierzyć komu miarą dobrą, natkaną, natrzęsioną, opływaiącą.
Odmłodniały, á, é, przym. Po łaci. recoctus, a, um. Catul. Po fran. devenu plus jeune, rajeuni; po niem. verjüngert.
Odmłodniałá starość. W robocie kaznodzieyskiey, Pan mię do tey starości, iakoby odmłodniałey przywiódł.
Odmłodnieć, słowo. Odmłodniam, asz, a. Po łaci. reviresсere, repubescere. Ovidi. Po fran. rajeunir, devenir plus jeune; po niem. sich verjüngern.
— Niech stara w złościach odmłodnieie dusza moia.
Odmłodnieć na duszy.

Odmłodzić

Odmłodzić, słowo Odmładzam asz, a. Po łaci. renovellare aliquid. Cicero. Po fran. rajeunir; faire devenir plus jeune; po niem. verjüngern.
Odmłodzić ciała zgrzybiałe.
1° Odmówić. Patrz 2° Odmawiać.
Odmawić co komu. Król iey rzekł, aby go prosiła o to, o coby chciała, iż iey odmówić nic nie mógł.
— co proszącemu
2° Odmowić, to iest Odwodzić kogo namową od czego
Odmówić kogo od czego. Nie odmówisz mię od dziewiczéy korony.
1° Odmykać, słowo. Odmykam asz, a. Patrz Otwierać.
Odmykać drzwi.
2 Odmykać się (odstępować) wszystko nasze odemknęło się od Pańskiego koronnych. Rękop. 1600
Odnawiać, słowo. Odnawiam, asz, a. Po łaci. renovare; novare. Cicero. Innovare aliquid. Livius. Po fran. renouveller; po niem. erneuren.
Odnawiać co w pamięci. Zawżdy to sobie uprzeymie i pilnie w pamięci odnawiam.
— pokoy.
— rany.
— żałość.
Odnawiać się. Po łaci. renovare se; po fran. se renouveller; po niem. neu werden sich erneuren.
Odnawia się wiara.
Odnawiać się duchem myśl.
Odnieść, słowo. Odnoszę, isz, i. Patrz Otrzymać.
Odnieść błogosławieństwo.
— dozwolénié iśdź do Rz.
— naganę z czégo obyczaiom swoim.
— panowanié wielkié w Nie.
— poświęcénié Kapłańskié od Biskupa. Skarga
— przekłęctwo. Skarga
— upominki zakładné. Odniosł i wygrał upominki zakładné. Skarga
— wybawiénié zdrowia od gotowéy śmierci.
— wykład iaki. O wykład przypowieści, Uczniowie Mistrza spytali, i tako odnieśli.
— zapłatę nieśmiertelności.
Odniésiénié, a, rz. rod. n. to iest Oznaymiénié.
— Potępiać kogo, małém domyśleniém i znakiém, i odniesiéniém ludzi.
Odniesiony, á, é, przym. to iest Oznaymiony

Odniesio

Odniesiony był przez ludzie zazdrosciwe i kłamliwe do Biskupa, iakoby był obżerca i niepowściągliwy w pokarmach.

6 Odnosić, słowo. Odnoszę, isz i. Patrz Otrzymać:

Odnosić błogosławieństwo.
— chrzest
— dobré od kogo za złé.
— dobrodzieystwa Bozkié.
— frasunki na duszy.
— gabania czartowskié.
— hańbę.
— karanié za kogo.
— koniec wiary swoiéy.
— koronę męczeńską.
— męki ochotnie na płci i słabosci niewieściéy
— naśmiewiska od kogo.
— nazwiska. Greg. z Żar
— niebezpieczeństwo czystości swoiéy i dziewictwa.
— nieprzyiaźni od kogo. Greg. z Żarn
— obietnicę.
— obrzezanié.
— obwinienia kłamliwé Greg. z Żar
— odpłatę wieczną.
— plagę na zbawiéniu.
— pociechy wieczné. Za krótkié boleści, wieczné odnosić pociechy.
— pożytek duchowny.
— przeklinania. Greg. z Żar
— przyganę boleści z strony dziecięcia.
— przymówkę od ludzi, i podey podeyrzénié cnoty
— radości.
— skaranié Bozkié.
— sromoty. Greg. z Żar
— strzały drugich na sobie.
— szkodę wielką od kogo.
— szkodę iaką na ciele, na zdrowiu.
— ukaranié za co.
— urągania od kogo
— wzgardy od kogo.
— żałość na sercu.
— żałosi z czégo.
— zbawiénié duszy.
— zdrowié.

2° Odnosić kogo do urzędu. Po łaci. deferre aliquem alicui, criminari aliquem, apud aliquem. Cicero. Po fran. rapporter déferer, dénoncer au Juge; po niem. angeben; denunciren

Odnosić sprawy Bogu. Aniołowie odnoszą rozmaite sprawy ludzkie P. Bogu.

— kogo do Césarza. Odnosił ie do Cesarza, że Bogami gardzą.

— co do Urzędu.

Odnowić. Patrz Odnawiać

Odnowić iedności między sobą

— ięzyki. Panie, odnów ięzyki nasze, abyśmy dobrze mówili, ku czci i podniesieniu chwały swoiéy.

— pokoy swięty między sobą

— ranę

— ranę zaleczoną.
— ślub
— świat
— uszy. Panie odnów uszy nasze, abyśmy zakonu twego dobrze słuchaiąc, pilno go pełnili
Odnowić się. Patrz Odnawiać się.
Odnowiły się wrzody.
Odnowić się na pokutę
Odnowienie, a, rz. rod. n. Po łaci. renovatio, onis, f. Cicero. Po fran. renouvellement, m; po niem. Erneurenung, f.
Odnowienie rany
— ślubów zakonnych.
Odnowienie duchowne. Dostawać odnowienia duchownego
Odnowiony, a, e, przym. Po łaci. renovatus, a, um. Cicero Po fran. renouvellé; po niem. erneuert.
Odnowiona ziemia.
1° Odpadać, słowo. Odpadam, asz, a. Patrz Upadać
— Chustka odpadła, którą ranę obwiiał.
— Zamki, zapory odpadają.
2° Odpadać od kogo. Po łaci. deficere ab aliquo Cicero. Po fran quitter, abandonner le parti de quelqu'un, pour prendre celui de l'autre; po niem. abfallen; abtrünnig werden
Odpadać od Chrystusa.
— od miłości kościel
— Od niego strzały odpadały, iako od kamieni
— od stanu swego. sza od swego stanu odpada
1° Odpadły, a, e, przym. Po łaci.
Odpadłe Biskupstwo inny trzymał, i na nie wstąpił
2° Odpadły. Po łaci. rebellis, e. Stat. Po fran. un rebel contre son Seigneur, un rebelle; po niem. abgefallen; abtrünnig.
Odpadły od Kościoła.
Odpaść od czego. Patrz 2° Odpadać.
Odpaść od dobr przyszłych, nieskończonych.
— od iedności Religii
— od Kościoła
— od łaski
— od świata. Odpadła myśl iey od świata
— od wiary.
Odpędzać, słowo. Odpędzam, asz, a. Patrz Odganiać
Odpędzać nawałność. Ch

Chrystus odpędza nawałnośi
—— psa u kogo.
—— upor. Odpędzay upór, gdy ci prawdę ukażą.
Odpędzić. Patrz Odegnać.
Odpędzić boiaźń. Chrystus wszystkie boiaźni odpędził
—— ciémnosci grzechów
—— febrę od kogo. „Boskich
—— kogo od używania taiemnu
—— strach śmierci od siebie
Odpędzić się. Pszenica czystszą zostaie, gdy się plewa odpędzi.
Odpędzony, á, é, przym. Po łaci repulsus, a, um. Po fran. rechasse, chassé; po niem. abgetrieben; verjagt.
Odpędzony wilk od trzody
Odpieczętować, słowo. Po łaci resignare literas; relinire epistolam. Cicero. Resolvere literas. Livi. Po fran. décacheter; rompre et lever le cachet de qu. ch; po niem. aufsiegeln.
Odpieczętować kartę.
—— list.
—— niewiastę. Mazać czystą niewiastę, zapieczętowaną odpieczętować.
Odpierać, słowo. Odpieram asz, a. to iest Dawać odpor.
Odpierać

Odpierać na co.
Odpinać szatę.
Odpis, u, rz. rod. n. Po łaci rescriptum, i, n. Gaiit. Po fran. réponse, f; lettre de réponse; lignes de réponse, pl. po niem. Antwort — schreiben.
Odpis mieć od Króla
—— pocieszyć kogo odpisem. Krasi Sym
—— przynieść od kogo.
Odpisać, słowo. Odpisuię, iesz, ie. Po łaci rescribere epistolæ alicujus, alicui. Persolvere epistolæ. Cicero. Po fran. répondre; donner, faire une réponse; donner en lignes de réponse; po niem. zurück schreiben; schriflich antworten
Odpisać komu na list
Odpłacać, słowo. Odpłacam, asz, a. Patrz Zapłacić.
Odpłaci mi P. Bóg, wedle sprawiedliwosci.
Odpłata, y, rz. rod. ż. Patrz Zapłata
—— Cieszyć się odpłatą przyszłą.
—— Dostać zamyslonéy odpłaty
—— Oddać odpłatę komu. P. Bóg odpłaty nie omieszka oddać temu, który co dla niego czyni.
—— Odnosić wieczną odpłatę
—— Pragnąć u ludzi odpłaty po dobrych uczynkach.

Odpłata

Odpłata przyszła.
— wieczna.
— zamyslona
Odpłoszyć Patrz Odstraszyć
Odpłoszyć kacerstwo
— kogo
— niezgody.
— obyczaie złe z małżeństwa.
— woysko.
Odpocząć, słowo. Patrz Odpoczywać
Odpocząć w ciężarach.
— z drogi sobie.
Odpocznienie, a, rz. rod. n. Po łaci. requies, ei, f; cessatio libera, otiosa, otium, ii, n; remissio laborum. Quint. Po fran. un relâche; délassement; répos pour se delasser, entrepos m; po niem. Ausruhung, f.
Odpocznienia woda. Wieczny Boże! prowadź mię, na mieysce ochłody, gdzie iest woda odpocznienia.
— Mieć odpocznienie od woien.
— Pragnąć odpocznienia. Starga
— Skonać, iakoby w odpocznieniu. Swięty wesoło, iakoby w iakiem odpocznieniu miękkiem skonał.
— Wziąć odpocznienie za prace
— Życzyć komu odpocznien wiecznego.
Odpocznienie miękkie.
— wieczne.
Odpoczynek, ku, rz. rod. m. Po Odpocznienie.
— Nie dawać komu odpoczyn
— Posilony krotkim odpoczynkiem.
Odpoczynek krótki
— nocny.
Odpoczywać, słowo n. Odpoczyw asz, a. Po łaci. quiescere, quiescere, requiescere a malis etc. levare, relaxare animum Cicero. Po fran. se delasser; réposer; se donner du relâche po niem. ausruhen, ruhen.
Odpoczywać na duszy po śmi bez ciał.
— na kim. Duch. S. o poczywa na nim. Pokóy B niech odpoczywa na was.
— na łonie. Patryarch
— pod obroną i cieniem Chrystusa.
— w domu swoim
— w polu pięknem.
Odpoczywać miękko.
— wiecznie.
Odpor dać. Po łaci. repugn alicui; reprimere impetum alicujus. Cicero. Po fran. f
résist

résistance /: tête :/ à qu; tenir le contre-pié à qu.; s'opposer; résister à qu.; po niem. einem Widerstand thun.

Odpór dać komu.

— Nie są im te słowa na odpór Grzeg. z Zar. nieprzyiaciołom.

Odpor mądry.

— mocny.

— śmiały.

2° Odpór dać mądrości i prawdzie czyiey. Po łaci. refutare aliquem. Cicero. Po fran. réfuter; po niem. widerlegen; beantworten.

Odporność. Czuie w przyrodzeniu swoiem odporność. Bazylik.

Odpowiadać, słowo n Odpowiadam, asz, a. Po łaci. respondere alicui ad etc; dare, reddere responsum, responsitare aliquid alicui. Cicero. Po fran. répondre; repartir; répliquer; donner réponse; po niem. antworten; erwiedern.

Odpowiadać czuynie na modlitwy.

— na pytania.

Odpowiedź, i, rz. rod. ż. Po łaci. responsio, onis, f; responsum, i, n. Suet. Po fran. réponse, f; po niem. Antwort, f.

Był krótkim w odpowiedzi Bazylik.

Odpowiedź dać komu.

— Jest to odpowiedź niedostateczna. Mikołaiew.

— przysłać

— bezczelna Godebski

— wziąć

— Dowiedpna Dmoch

Odpowiedzieć. Patrz Odpowiadać

Od

Odpowiedzieć ustami wdzięcznemi.

— na co.

— pokornie.

— wbrod.

1° Odprawa, y, rz. rod. ż. Po łaci. dimissio, onis, f; Cicero. Po fran. dépêche; expedition; po niem. Abfertigung.

Odprawa Posłów

2° Odprawa, to iest Odpowiedź

— Dawać mądrą odprawę na pytania.

— Słyszał Grzegórz, wszystkę na swoie pytania, naukę, odprawę.

3° Odprawa, potrzeby. Po fran. l'action de livrer une bataille; po niem. Haltung Lieferung einer Schlacht.

Odprawa dobra } potrzeby.

— szczęśliwa }

Odprawiać, słowo. Odprawiam, asz, a. Po łaci. exequi expedire, conficere. Cicero. Po fran. expedier, exécuter; dépêcher, accomplir, achever; po niem. verrichten; vollenden

Odprawiać modły zwykłe.

— ofiary.

— posługi.

1° Odprawić. Patrz Odprawiać

Odprawić co łacno.
— drogę swoię
— drogę cnot swoich
— nowicyat ze wszystkich pochwałą.
— obrządek Professyi z kim.
— pogrzeb przystoyny komu.
— pokutę
— posługę duchowną.
— potrzeby.. Bóg gotów każdego potrzeby odprawić..
— rachunek sumnienia.
— żałość. Odprawiłem żałość pospolitą, smutkiem domowym i śmiercią brata mego.
Odprawić się z służbą Bożą.
2° Odprawić, to iest Odpowiedzieć
Odprawić pytanie czyie.
3° Odprawić. Po łaci dimittere a se aliquem; missum facere aliquem. Cicero. Absolvere aliquem. Plaut. Po fran. congédier, renvoyer un valet; donner congé à, po niem abdanken; den Abschied geben.
Odprawić kogo
— kogo przez sługę.
— kogo pięknie.
— kogo
— kogo z iadem i niełas
Odprawić się u kogo.
Odprawować. Patrz Odpraw
Odprawować drogi ciężkie dalekie — piesze.
— drogę pospolitą sm tey doczesney
— modlitwy.
— obiad iarzynami
— pokutę.
— poselstwo
— posługi domowe
— potrzeby. Sam z sieb człowiek, potrzeb swoich od wować nie może.
— potrzeby duchowne Bożego i swieckie.
— przyrodzoną potrzeb Ten iego tylko potrzebę pr rodzoną odprawował.
— prawa.
— sądy.
— urząd.
— zabobony.
Odprawować się. Sprawa prawowała się przed Pap żem.
Odprosić. Patrz Wyprosić
Odprosić plagę głodu u P. Bog
— sprawiedliwości B skiey nie mogł.
Odprowadza

Odprowadzać, słowo. Odprowadzam, asz, a. Po łaci. reducere. Cicero. Po fran. ramener; remener; reconduire; po niem. begleiten bis nach; bringen bis an.

Odprowadzać kogo nazad Skarga kogo na bok Dmusz

Odprzysiądz się, słowo. Po łaci ejurare aliquid. Cicero. Abjurare aliquid. Plaut. Po fran. abjurer; renier; désavouer; rénoncer par serment. Po niem. abschwören; verschwören; verläugnen.

Odprzysiądz się czego.

Odpuscić, słowo cz. Odpuszczam, asz, a. Po łaci. ignoscere; parcere; dare veniam alicui; dare impunitatem peccati. Cicero. Po fran. pardonner; faire grace; remettre; passer à qu. une faute; po niem. verzeihen; vergeben.

Odpuscić co komu. Rad mu odpuscił, i w łaskę przyiął.

— długi komu.

— gniew komu.

— grzech komu.

— krzywdę.

— pobór komu

— przewinienie komu.

— winę głównemu nieprzyiacielowi.

Odpust, u, rz. rod. m. Po łaci indulgentiae, arum, f. Spart. Po fran. indulgence, f; po niem. Ablass.

Odpust postał mu Papież.

Odpust Mexykański. Krucyfix wziął z odpustami Mexykańskiemi. Dostępował odpustów

— Pragnąc odpustów zupełny — kościelny.

Odpuszczać. Patrz Odpuscić

Odpuszczać gniewy komu

— ieden drugiemu odpuszczay

— przegróżki komu.

— winę grzechową P. Bóg odpuszcza winę grzechową.

Odpuszczać się. Grzechy odpuszczaią się.

Odpuszczanié, a, rz. rod. n. Patrz Odpuszczénié

Odpuszczanié winowáycom

Odpuszczénié, a, rz. rod. n. Po łaci. remissio pœnæ; venia culpæ; impunitas, tis. Cicero. Po fran. remission, f; pardon m. Po niem. Verzeihung; Vergebung; Erlassung.

Odpuszczenie gniewu, uprosić komu.

— grzechów mieć. Mieć moc

Mieć moc odpuszczenia grzechów
— Prosić odpuszczenia za to.
— Prosić odpuszczenia grzechów ze wstydem.
— Wziąć odpuszczenie.
— Żebrać odpuszczenia grzechów u kogo.
— Zostać się przy odpuszczeniu grzechów
Odpuszczony, á, é, przym. Po łaci. remissus, a, um; po fran. pardonné; remis; po niem. verzeichen; vergeben.
— Grzechy są im odpuszczone
Odpychany, a, e, przym. Po łaci repulsus, dimotus, a, um; po fran. repoussé; po niem.

Odpychany niewstyd. Jak odpychany niewstyd, ieszcze więcey czart zapalał.
1. Odradzać, słowo. Odradzam, asz, a. Po łaci. regenerare. Plin. regignere. Lucr. Po fran. régénérer; po niem. einen zum Widergebohren machen.
Odradzać duszę. Duch S. odradza duszę na Chrzcie.
Odradzać się. Po łaci. renasci. Liv. Po fran. renaître; être reproduit; naître de nouveau; po niem. wiedergebohren wer
Odradzać się Chrztem na S. Boże.
— mocą Boga na S. Boże.
2º Odradzać. Po łaci. disuad aliquid alicui; deducere a m et consilio aliquem; demov aliquem de sententia; revoc ab incepto. Cicero. Po fran. conseiller; disuader de qu. qu; po niem. abrathen; derrathen.
Odradzać co komu, przyczy mi skazanemi.
Odradzić. Patrz 2º Odrad
Odradzić drogę iaką komu
1º Odrapany. Patrz Oszarp
Odrapanym ubogim robot dawała.
2º Odrapany, to iest Poszar pany.
Odrapana twarz policzka
Odrastać, słowo n. Odrastać asz, a. Po łaci. renasci. C reviviscere; recrescere. Plin pullulare ab radice. Virg. fran. renaître; revenir; croître de nouveau; repous regermer; jetter de nouvea des boutons; po niem wied wach

wachsen.

— Szczep odrastá.

— To wszystko odrość może.

Odraza Sprawia zbytek odrazy. Kras. gr.

Odrażać, słowo. Odrażam, asz, a. Po łaci. alienare; abalienare aliquem ab aliquo. Cicero. Po fran. aliener qu. de qu; ou l'esprit; l'affection de qu. ch. po niem. abwendig machen; absondern.

Odrażać kogo od siebie.

Odrażać się. Po łaci. alienari; abalienari ab aliquo; animo et voluntate ab aliquo dissidere. Cicero. Po fran. s'aliener; être détourné de qu; se refroidir envers qu.

Odrażać się czém.

— od drogi sprawiedliwości. Nie dáymy się smiechom ludzkim od drogi sprawiedliwości odrażać.

— od próżności swieckiey.

— od roskoszy.

— od świata.

Odrażénié, a, rz. rod. n. Po łaci. alienatio, onis, f; alienus et offensus animus. Cicero. Po fran. aliénation; avérsion; degoût, m; refroidissement pour qu; diminution d'amitié; po niem. Abneigung.

Odrażénié iakié od siebie. Dawać komu przyczynę do odrażénia iakiego od siebie.

— myśli eden od drugiey.

Odrazić. Patrz Odrażać.

Odrazić kogo wstydém.

Odrazić się. Patrz Odrażać się.

Odrazić się niskością i podłością zwierzchnią.

— od kogo czém.

— od máłżéństwa niewiasty.

Odrażony, á, é, przymi. Po łaci. alienatus; abalienatus, a, um; po fran. aliéné de qu; refroidi; degoûté; po niem. abgewendet; abgeneigt.

Odrażony od kogo.

Odrętwiały, á, é, przym. Patrz Zdrętwiały.

Odrętwiałe nogi bolu nie czuią.

Odrobić, słowo. Odrabiam, asz, a. Po łaci. opera aliquid compensare. Cicero. Po fran. acquiter une dête par son travail; travailler à compte de ce qu'on a reçu d'avance; travailler de ce qu'on doit payer po niem. abarbeiten eine Schuld.

Odrobić nakład.

Odrobina, y, rz. rod. ż. Po łaci. minutia

minutia, æ, f. Sene. Micula ae, f. Arn. Po fran. miette f; brin, m; petit morceau; po niem. Brocke; Krume, ein klein Bisschen

Odrobiny chleba, nie wzbraniáy.

— darów Łaski Chrystusowey. Swięci Boży, posyłáycie nám głodnym odrobiny iakich darów Łaski Chrystusowey.

— męztwa. Napełniy nás odrobinami męztwa.

— miłości. Miłości iedney odrobiny ku Bogu nie má, kto się o krzywdę Boską nie gniewá.

— mocności. Napełniy mię odrobinami mocności.

— niewczasu małá.

— pociechy. Mieć odrobinę wnętrzney pociechy na duszy.

— rozumu. J odrobiny rozumu nie ma.

— sprawiedliwości. To prawo i iedney odrobiny sprawiedliwości w sobie nie ma.

— szczęścia.

Odrobiny padaiące z stołu.

— spadaiące. Pożywać odrobiny spadaiącey

Odrobinka, i, rz. rod. ż. wyraz zdrob. Patrz Odrobina.

Odrobinka czégo.

Odrodzénie, a, rz. rod. n. łaci. regeneratio, onis, f. Sacr. Scri. Po fran. renaiss. reproduction; po niem. Wiedwachsung.

Odrodzénia dzień. Wzbudz umarłych na dzień odrodzén i zmartwychwstania.

— na Synowstwo B

— we Chrzcie Chrystusowym.

Odrodzony, á, é, przym. Łaci. regeneratus, a, um; fran. régénéré; po niem. wiedergebohrner.

Odrodzéni na Syny Boże.

Odrodzić się. Patrz Odradzać

Odrodzić się w Bogu

Odrysować. Patrz Rysować

Odrysowáł ią malárz w sztach.

Odrywać, słowo czyn. Odrywam, asz, a. Po łaci. abripere; avellere, abstrahere aliquid a etc. Cicero. Revocare aliquid a. Cæsar. Po fran. détourner; aliéner; éloigner; détacher qu. de qu.; po niem. abreissen;

abreissen; absondern.
Odrywać kogo od urzędu.
Odrywać się. Po łaci. abstrahere se. Cicero. Po fran. se séparer; se détacher; po niem. sich abreissen; sich absondern.
Odrywać się od ciała.
——— od iedności.
Odrzeć. Patrz Odzierać.
Odrzeć kogo
——— kogo z szat.
Odrzec się. Po łaci. execrari; detestari aliquid. Cicero. Po fran. renoncer à; faire vœu; jurer de s' abstenir de quch.; po niem. etwas verreden; verschwören.
Odrzec się odszczepieństwa.
Odrzekać się Patrz Odrzeć się.
Odrzekać się czego.
Odrzezywać, słowo. Odrzezuię, iesz, ie. Po łaci. abscindere cultro. Anal. Po fran. retrancher, emporter avec un couteau; po niem. abschneiden.
Odrzezywać mięso z ciała swoiego.
Odrzucać, słowo. Odrzucám, ász, á. Po łaci. respuere; improbare; rejicere, repudiare, recusare aliquid. Cicero. Po fran. rebuter; rejetter, refuser; reprouver, mépriser; po niem. wegwerfen; verwerfen; nicht annehmen.
Odrzucać chytrości.
——— pisania } iakie.
——— powieści }
Odrzucénié, a, rz. rod. n. Rejectio, onis, f. Cicero. rejectus, us, m. Celsu. abjectio. ad Here. Po fran. rebut, m.; rejet; recusation, reprobation. f.; po niem. Verwerfung.
Odrzucénié sprawiedliwości.
Odrzucić. Patrz Odrzucać.
Odrzucić błąd.
——— frasunek.
——— kogo. Żadnégo nie odrzucił, kto o co prosił.
——— kogo od rady - płomienka,
——— prośbę czyią.
——— sprawiedliwość
——— strach od kogo. Bazylik
——— sumnienie dobre
——— uczynki ciémności.
——— zbytki.
——— złość z myśli swoich.
Odrzucony, á, é, przym. Po łaci. rejectus, a, um. Cicero. Po fran. rejetté; rebuté; méprisé; po niem. verwerfen.
Odrzucone ustawy. Skarga
Odrzwi rz. w liz. mn. Po łaci. antepagmenta, orum, n. Cato.
Po

Po fran. le chambranle; ornement de sculpture ou de menuiserie autour des portes; po niem. Thür-Verziehrung; Thür-Zierden.

Odrzwi z tego kamienia bydź mogą

Odsadzać, słowo czyn. Odsadzam asz, a. Po łaci. submovere aliquem, à etc. Cicero. Po fran. démettre; déposer; destituer qu; po niemie. entsetzen; berauben; absetzen vom Amt.

Odsadzać kogo od obecności swoiey

Odsadzać się od roskoszy

——— od swiata

——— od wczasu. Żołnierz odsadzać się powinien od wszelkiego wczasu i roskoszy

Odsadzénié, a, rz. rod n. Po łaci. ablactatio, onis, f. Sacra Scrip. Po fran. l'action, ou le tems de sevrer; po niem. Gewöhnung; Absetzung von der Brust.

——— Uczynił wielki obiad na dzień odsadzénia.

1° Odsadzić. Patrz Odsadzać

Odsadzić kogo od brzegu

——— kogo od łaski

——— kogo od używania dobr.

2° Odsadzić od piersi. Po łaci. depellere a lacte. Virg. D[illegible] jungere a mamma. Var[illegible] ablactare. Sacr. Scri. Po [illegible] sevrer un enfant; ôter [illegible] lait, la mammelle de [illegible] nourrice à l'enfant; p[illegible] niem. von der Brust abse[illegible] gewöhnen.

1° Odsadzony, a, e, przymiot. [illegible] łaci. depulsus; submotus [illegible] Po fran. déposé; démis; de[illegible] stitué; dessaisi d'un emp[illegible] po niem. abgesetzt von e[illegible] Amt.

Odsadzony od kochania zwierz[illegible]

——— od ludzi żywot[illegible]

——— od ludzi mieys[illegible]

——— od ludzi serce

——— od ołtarza wyrok[illegible] Boskim.

——— od pociech wnę[illegible] nym na duszy.

2° Odsadzony od piersi. [illegible] łaci. depulsus a mamma. [illegible] exuber. Scáliger. Po fran. s[illegible] po niem. gewöhnt; von de[illegible] Brust abgesetzt.

Odsadzoné dziecię od piersi

Odsądzić, słowo. Odsądzam asz, a. Po łaci. abjudica[illegible] aliquid ab aliquo. Cicero. [illegible] dicare aliquid ab aliquo [illegible] pon. Po fran. ôter qu. ch[illegible] à qu. dans les formes de justice; priver qu. de qu[illegible] cho[illegible]

hose par un jugement; po niem. einem gerichtlich was abspreichen.

Odsądzić kogo od czego.
— kogo od dóbr.
— kogo od honorów.
— kogo od maiętności

Odskakiwać, słowo. Odskakuię iesz, ie. Po łaci resilire. Cicero. Absilire. Lucr. Po fran. réjaillir, rebondir; se réfléchir; po niem. po niem. abspringen; zurück prallen als ein Ball.

— Kamienie od nich, iako od muru odskakiwały.

Odskoczyć. Patrz Odskakiwać

Odskoczył miecz od kamienia.

Odsłonić, słowo. Odsłaniam asz, a. Po łaci. detegere aliquid. Livi. Retegere aliquid. Juven. Po fran. dévoiler, ôter le voile au quelque couverture, découvrir; po niem. weg thun; ~~aufch~~ aufschieben eine Decke, einen Vorhang.

Odsłonić ciemności.
— oczy.
— twarz.

Odsłoniony, a, e, imie. cz. prz. Po łaci. detectus, retectus, a, um. Po fran. dévoilé; po niem.

Odsłonio —

Odsłoniona twarz.

Odśpiewać Te Deum.

Odstać, słowo. Odstaię, iesz, e. Po łaci. relinquere dominum. Catul. desciscere a hero. Anal. Po fran. quitter son maître; prendre son congé; po niem. seinen Abschied nehmen; aus den Diensten treten.

Odstać od Bogów.
— od tych, którzy Bogami nie są.

Odstąpić, słowo. Odstępuię, iesz, ie. Po łaci recedere ab aliquo desciscere a, et. deserere, projicere aliquid. Cicero. Po fran. abandonner; délaisser; deserrer qu; po niem. verlassen; hülflos lassen.

Odstąpić Biskupstw intratnych.
— błędu.
— Boga wiarą i sercem
— Boga Oyców swoich
— Boga na sumnieniu swoiem.
— cichości.
— dochodów swoich.
— łaskawości.
— Moc odstąpiła od niego
— miłości Oycowskiey odstąpić
— nadziei
— nierządnic
— przedsięwzięcia.
— rozboystwa.

— rozumu

— rozumu swego.
— uczynków złych.
— uporu.
— wiary. S.
— woli własney
— zdrowia dla kogo. Nie żal mi dla ciebie, zdrowia odstąpić.
Odstąpić od kogo. Nie my od nich, ale oni od nas odstąpili.
— od kościoła
— od prawdy życia.
— od przyiaźni miłey
— od służby.
— od wiary.
— od zapalczywości swey.
Odstąpiénié, a, rz. rod. n. Po łaci. defectio, onis, f. Cicero. Po fran. delaissement; abandonnement; po niem. Verlassung
Odstąpiénié Chrystusowé.
— od woli duszney, rozumney.
Odstępca, y, rz. rod. m. Po łaci. desertor, is, m. Cicero. defector, is, m. Suet. Po fran. déserteur; po niem. ein Abtrünniger
Odstępca wiary Chrystusa
Odstępnik, a, rz. rod. m. Patrz Odstępca.

Odstępca
Odstępnik wiary
Odstępować. Patrz Odstąp
Odstępować appellacyi.
— błędów bałwochwalst
— błędu swego.
— całości Rzeczypospolit
Grzeg. z Zarz. — czci
— dochowania Rzeczyp spolitey
— domów
— kogo. P. Bóg go odstą
— krewnych swoich.
— maiętności swoich.
— Oyca.
— powinowatych
— powołania swego.
— próżności świata tego
Boga.
— rady swoiey dobru pospolitemu.
— ról swoich.
— skłonności swoiey.
— sławy swey u ludzi.
— szczęścia swoiego wszystkiego.
— wiary kościelney.
— woli swoiey
— żądzy cielesney
— zdania swego
— zdrowia Rzeczypospol
— zdrowia swego dobr pospolitem

pospolitemu.
Odstępować od boku. Nigdy od boku iego nie odstępował.
— od duszy, a iey nie słuchać śmierć iest.
— od iedności.
— od kacerstwa
— od wiary.
— od złego.
Odstępstwo, a, rz. rod. n. Po łaci defectio a recta religione. Anal. Patrz Odstąpienie.
Odstępstwo od iedności wiary.
Odstraszać. Patrz Odstraszyć.
Odstraszać się. Patrz Odstraszyć się.
Odstraszyć, słowo. Odstraszám, ász, á. Po łaci. deterrere, absterrere aliquem à etc Cicero. Proterrere aliquem. Plaut. Po fran. détourner par crainte de qu. ch; rebuter, intimider qu. de qu. ch. Po niem. abschrecken.
— kogo groźbami od czego Bazylik
— cudem i mocą odstraszył ich P. Bóg.
— trudnościami odstraszyć się.
Ostraszyć się łukaniu ich nie dał
— pogrożu ich nie dał.
— Od szukania Pana nie dał się tem odstraszyć.
Odstrzelić, to iest Odlecić.
— Tak bardzo w twarz uderzył go, iż daleko odstrzelić musiał.
Odświętny, a, e, przym. Po łaci solennis, is, e. Zwi. Feriatus a, um. Plini. Jun. Festus, a, um. Seneca. Persolennis, is, e. Sueto. Po fran. de fête; po niem. feyertäglich, sonntäglich.
Odświętne szaty wziąć
Odsyłać, słowo. Odsyłam, asz, a. Po łaci. rejicere aliquem ad etc. Cicero. Po fran. renvoyer; po niem. sich berufen, den Leser an eine Stelle verweisen.
Odsyłać człowieka do mrówki. Salomon nas do mrówki odsyła, i nasze lenistwo wzbudza.
— czytelnika do Ewanielu.
— kogo do Pisma iakiego.
Odszczepieniec, odszczepieńca rz. rod. m. Po łaci. schismaticus, i, m. ex Graec. Po fran. un schismatique; po niem ein Abtrünniger von der Kirche.
Odszczepieńcy nie maią wiary wedle

wedle S. Ambrożego.
Odstrzelili się ludzie od zdrowey nauki do basni
Odszczepiennica, y, rz. rod. z.
Po łaci. schismatica, po fran.
une schismatique
Odszczepieński, a, e, przym. Patrz
Odszczepieniec
Odszczepieński kościoł.
Odszczepieństwo, a, rz. rod. n
Po łaci. schisma, tis, n. Po
fran. un Schisme; po niem.
Abtrünnigkeit von der Kirche;
Spaltung in derselben.
— Odrzec się odszczepieństwa.
— Wpędzić kogo w odszczepieństwo
— Stało się przezeń odszczepieństwo w ludu moim.
— Wpędzić kogo w odszczepieństwo.
Odszczepiony człowiek. Patrz
Odszczepieniec.
Odtargnąć się to iest Oderwać się
Odtargnąć się od kogo.
Odtrącać się to iest Odeymować się.
— Nie ma się wiara nasza ani miłości odtrącać
Odtrącić, to iest Odeymować.
Odtrącić kogo od Chrystusa. Męki odtrącić iey od Chrystusa nie mogły.
Odtrącić się to iest Odeymować się
Odtrącić się od świata.
Oduczyć

Oduczyć słowo czyn. Oduczać
Gnag. z Dar
tis, a. Po łaci. dedocere a
quem aliquid. Cicero. Po fra
dès-enseigner; dés-appren
po niem. abgewöhnen.
Oduczyć kogo czego.
Odumierać. Patrz Umierać.
Odumierać kogo. Oyciec go
dwudziestu latach odumarł.
Odumrzeć. Patrz Odumierać
Odumrzeć kogo. Odumarła
matka.
Odwabić, słowo czy. Odw
biam, asz, a. Po łaci. avoc
aliquem ab aliquo. Anal.
fran. distraire; rappeller;
tourner qu. par des attrai
po niem. einen von etwas ab
ken, abziehen; abhalten.
— Nie daycie odwabić się
roskoszy niebieskich.
Odwalać słowo czyn. Odwal
asz, a. Po łaci. remoliri a
quid. Ovid. revolvere aliquid
Po fran. ôter avec effort que
chose de pesant; po niem.
welzen
Odwalić kamień mocą.
Odważny, a, e, przym. Po la
fortis, ad omnem eventum, a
periculum paratus. Cicero.
fran. audacieux; hazardeux
hardi; po niem. kühn; ve
wo

zerwogen.
Odważny człowiek.
— pożegnanie ze światem.
serce.
Odważyć się, to iest Ośmielić się
Odważyć się na co.
Odwiązać Patrz Rozwiązać.
Odwiązać kogo
— psa
Odwieczorne pożegnanie Bazylik
Odwiedzić Patrz Nawiedzać.
Odwiedzić każdego z osobna.
Odwiedziony, a, e, przym.
Po łaci. revocatus, avocatus, abductus, deductus, a, ab. Cicero
Po fran. détourné; po niem.
Odwiedziony od myśli o rzeczach Niebieskich.
1º Odwiesdź, to iest Odprowadzać.
Odwiesdź kogo do gospody.
2º Odwiesdź. Po łaci. revocare, abducere, avocare; deducere aliquem a, ab. etc. Cicero.
Po fran. détourner; divertir; distraire, éloigner qu. de qu. ch; po niem. abziehen; ableiten; abhalten.
Odwiesdź kogo od złey myśli.
— myśli na inne rzeczy.
3º Odwiesdź kogo na stronę. Po łaci. seducere aliquem solum; 8º 4. sevocare aliquem. Cicero. Prehendere aliquem solum. Tacit.
Po fran. faire retirer quelqu'un; prendre qu. à part, en écart; po niem. einen auf die Seite führen.
1º Odwiesdź się od czego. Po łaci. traducere animum, cogitationem ab aliqua re; avocare se ab aliquo. Cicero. Po fran. se détourner; s'éloigner de qu. ch; po niem. abgeben; sich abwenden von etwas.
Odwiesdź się od frasunków ludzkich. Skarga
2º Odwiesdź się na stronę z kim. Po fran. se retirer avec quelqu'un; aller, se mettre avec quelqu'un à part; po niem. mit einem auf die Seite gehen, treten.
Odwiewa wiatr. Bazylik
Odwięzować, słowo. Patrz Rozwiązać.
Odwięzować psa.
Odwilżać, słowo. Odwilżam, asz, a. Po łaci. humectare Virgi. Po fran. humecter; mouiller détremper; arroser; po niem. befeuchten.
— Deszcz suchą ziemię odwilżył.
Odwijać

Odwinąć, słowo. Odwiiam, asz, a. Po łaci.
po fran. dérouler; développer;
po niem. aufwickeln.
Odwinąć nogę.
Odwłoczny, a, e, przym. Po łaci
prorogativus, a, um. Seneca.
moratus, a, um. Liwi. Po
fran. dilatoire; po niem. verzügig; verzögerlich.
Odwłoczny sąd.
Odwłoczyć, słowo. Odwłoczę, ysz, y. Po łaci. proferre actionem, opus. Cicero. Po fran.
délaier; retarder; différer;
remettre à un autre jour; po
niem. aufschieben; verzögern.
Odwłóczyć co komu. P. Bóg
długo im odwłóczy.
— karanie
— pokutę.
— spowiedź.
Odwłoczyć się. Po łaci
po fran. se trainer;
être remis; tirer, aller en longueur;
po niem. verschoben werden.
— Pogróżka odwlokła się.
— Śmierć się odwlokła.
Odwłoka, i, rz. rod. ż. Po łaci.
procrastinatio, dilatio, sustentatio, onis, f; mora, ae, f. Cicero.
Po fran. délai, m; retardement,
remise, f; surséance; po niem.
Aufschub

Aufschub, m; Verzug, m; [illegible]
schub; Verzögerung
— Dać komu odwłoki dwa
lub trzy dni. Dał im P. [illegible]
odwłoki lat 120.
1º Odwodzić, to iest Odprowadzać.
— Żądze skłonne do poci[illegible]
świeckich, do lepszych i wiecznych odwodził.
2º Odwodzić to iest Odewie[illegible]
Odwodzić od Chrystusa kogo
— od dobrego
— od posłuszeństwa po[illegible]
— od prawdy kogo Skarg[illegible]
— od rozpaczy kogo. Bazylik
— od służby czartowskiej
ludzi.
— od smutku kogo.
— od zabobonów.
— od zwyczaiów niedob[illegible]
Odwodził ie pomału od zwy[illegible]
czaiów niedobrych.
Odwołać kogo na bok. Dmuszo[illegible]
słowo Odwołuię, i[illegible]
ie. Po łaci. edicere aliquid
Cicero. recantare aliquid. H[illegible]
retexere orationem Cicero. Ha[illegible]
pro non dicto. Livius. Po fran.
retracter; revoquer; dédire q[illegible]
cho.; rawaler ses mots; po n[illegible]
widerrufen, seinen Irrthum
bekennen.
Odwołać omylenie swoie.
— prawa złe.
Odwoływ[illegible]

Odwoływać. Patrz Odwołać
Odwoływać się to iest Apellować.
Odwoływać się do sądu
— na przywiley
Odwóz, u, rz. rod. m. Po łaci. asportatio, onis, f. Cicero. Po fran. transport d'une chose; po niem. Rückfuhre, die Zurückführung zu Lande oder zu Wasser.
— Nie dawać odwozu, ani żywności
Odwracać, słowo czyn. Odwracam, asz, a. Po łaci. avertere oculos, vultum ab aliquo. Ovid. removere oculos a etc. Cicero. Po fran. détourner ses regards, son visage de dessus qu. ch.; po niem. das Gesicht wegkehren, wegwenden
Odwracać gniew swóy od kogo.
— klęski Feliński
— oczy swoie od kogo.
— oczy od widzenia twarzy czyiey.
— twarz od kogo
— twarz od próżności.
— uszy.
Odwracać się. Patrz 1° Odwiesdź się od czego
Odwrócić. Patrz Odwracać grzechem od Boga. Bazylik
Odwrócić twarz ubogim, o iałmużnę proszącym.
Odwrócony

Odwrócony, a, e, imię. cz. przesz. Po łaci. aversus, a, um; po fran. détourné; po niem.
Odwrócony od Boga. Stać się odwróconym na duszy od Boga.
— od czego.
Odwrot, u, rz. rod. m. Po łaci. receptus, us, m; revocatio a bello. Cicero. Po fran. la retraite d'une armée; po niem. Abzug eines Kriegs Volks.
Odwrót czynić.
Odwykły, á, é, przym. Po łaci. desuefactus, a, um. Po fran. désaccoûtumé, déshabitué; po niem. abgewöhnt.
Odwykły tému, czégo im broniła
Odziać się, Patrz Przyodziewać się.
Odziać się w szmaty ubogich
Odziany. Patrz Przyodziany
Odziany pieluszkami
— w pokutę.
Odziénié, a, rz. rod. n. Po łaci. vestis, is f.; vestimentum, indumentum; tegumentum, i, n; vestitus, amictus, us, m. Cicero. Po fran. vêtement; couverture habillement; po niem. Kleidung
— Zdiąć odzienie Bazylik
— Opatrywać kogo odzieniem
Rozebrać się z odzienia Bazylik
Odzienie mierne
— mniskie wziąć, oblec;
— ochędożne

— czarné. Bazylik
— ochęcóżne
— białe — Bazylik
— oszarpane.
— panięcé
— plugawé
— podłé.
— pokorné
— przystoyné. Ubrany w przystoyne odzienie
— swieckié.
— wytarté. Kochała się w odzieniu wytartem.
— żebraczé oblec.
— żołnierskié
— zwodliwé. Przybrany odzieniem zwodliwém.

1° Odzierać, słowo czyn. Odziérám asz, a. Po łaci. detrahere; po fran. arracher; po niem. abreissen

Odzierać mięso wszystko żelaznemi grzebieniami z kości iego.

2° Odzierać. Po łaci. nudare; spoliare, orbare aliquo. Cicero. Po fran. dépouiller; priver qu. de qu. ch; po niem. berauben; entblössen; wegnehmen.

Odzierać żywe z modlitwy Swiętych. Odzierano na karanie z pieniędzy

3° Odzierać ze skóry. Po łaci. deglubere. Suet. despoliare. Plaut. Po fran. écorcher; enlever la peau; po niem. schinden; abhäuten die Haut abziehen.

Odzierżeć. Patrz Otrzymać

Odzierżeć żywot wieczny

Odziewać. Patrz Okrywać

— gwiazdy promień
Bóg odział gwiazdy promieńmi ich
— kogo
— słońce swiatłością.
Bóg odział słońce swiatłością.
— ziemię kwiatkami i zioły. Bóg odział ziemię kwiatkami i zioły

Odziewać się. Po łaci. constrri. Po fran. se vêtir; s'habiller; se couvrir; po niem. sich kleiden; Kleider anziehen sich bedecken.

Odziéwać się szatami drogiemi
— w szatę

Odzież, y, rz. rod. ż. Patrz Odzienie.

Odzież czarná.
— płóciénná.

Odzwyczaić się, słowo. Odzwyczaiam się, asz się, a, się. Po łaci. dediscere aliquid. Cic. Po fra se desaccoutumer; se déshabituer; po niem. sich abgewöhnen.

Odzwyczaić się od czego.

Odzywać się

Odzywać się. Patrz Odwoływać się.
Odzywać się do kogo.
— do pisma
— do wiary.
— do Wszechmocności Boga.
Odzywać się na świadki.
Ofiara, y, rz. rod. ż. Po łaci: sacrificium, ii, n; sacrificatio, onis, t. Cicero. Po fran. un sacrifice; po niem. ein Opfer.
Ofiara baranka zabitego.
— ludzi Pogańskich.
— miłości Chrześciiańskiey. Padać ofiarą miłości Chrześciiańskiey.
— Czynić ofiarę.
— Dadź się na ofiarę.
— Dawać ofiary iakie na ołtarz
— Mazać się ofiarą bałwochwalską.
— Nosić w pamięci ofiarę iaką
— Padać ofiarą miłości Chrześciiańskiey.
— Ofiarować się ofiarami czar tom. — Przyimować ofiary od kogo
— Służy ofiara samemu Bogu.
— Sprawować ofiarę
— Ubłagać Boga ofiarami.

Ofiara

Ofiara bałwochwalska. Mazać się ofiarą bałwochwalską.
— całopalna. — droga.
— doroczna —, — Skarga
— figuralna.
— iaka. Dawać ofiary iakie na ołtarz.
— krwawa
— krzyżowa
— miła Bogu
— niekrwawa.
— nieodwłoczna nieodwołana nigdy Bogu, samey siebie.
— ołtarzna. Przeg. z Żarn
— powierzchna
— prawa.
— przeczysta ciała i krwi Syna Bożego.
— przeważna, miła Bogu.
— straszliwa Mszy.
— wielkonocna zabitego baranka.
— zbawienna
— żywa. Dać się na żywą ofiarę.
Ofiarować, słowo czyn. Ofiaruię, iesz, ie. Po łaci oferre, sacrificare; po fran. offrir, sacrifier, faire un sacrifice; immoler; po niem. opfern.
Ofiarować baranka niepokalanego na ołtarzu.
— dar iaki.
— dym kadzenia.
— mięso wołow.

— modlitwy

— modlitwy za Kościoł
— modły powinne Bogu, wedle zwyczaiu
— mszą za duszę.
Ofiarować się. Po łaci. offerre se; po fran. s'offrir; po niem. aufopfern, sich darbieten.
Ofiarować się ofiarami czartom
— na śmierć ochotnie.
— — na usługę zapowietrzonym.
Ofiarowanie, a, rz. rod. n. Łatn. Ofiara.
Ofiarowanie hostyi /: offertorium:/
— woli swoiey ochotne.
Ofuknąć, słowo. Ofukam, asz, a. Po łaci. indementer dicere alicui. Cicero. Po fran. haroder; rudoyer; rabrouer; invectiver contre qu; parler rudement à qu; po niem. anschnarchen; anfahren.
Ofuknąć kogo słowy gniewliwie
Ofukniony od Króla chwilę zamilknął
Oganiać się to iest Bronić się
Oganka, i, rz. rod. ż. Po łaci. muscarium, ii, n. Marti.
Po fran. un chasse-mouche; po niem. Fliegen-Wedel.
Ogankę trzymać.
Ogarnąć, słowo czyn. Ogarniam

Ogarniam, asz, a. Po łaci. complecti, amplecti, circumplecti, comprehendere aliquid.
Po fran. comprendre; contenir, renfermer; embrasser; po niem. fassen; in sich hatten.
— Chmura go ogarnęła. Wysocki
— Błędy ciemne ogarnąć mogą.
— Mdłość ią ogarnęła. Makow.
— Nędza ogarnie mię.
— Niepoła ogarnęła go.
— Ubóstwo mię ogarnie
— Ogień ogarnął go
— Pociecha ią ogarnęła. Makowski
— Pociechy niewymowne ogarnęły
Ogarnąć Boga Nieba Niebo nie mogą.
— iey serce. Makowski.
— co myślą.
— Płomień ią pociech ogarnął Mako
— Niepoła ogarnęła go
— Strach ogarnął go. Wys. Szy
— Ubóstwo mię ogarn
Ogarnąć Boga Nieba Niebo nie mogą.
— co myślą.
— co rozumem.
— ludzi — woysko.
stynowie idąc, ogarnąć. wszystkich, iako niegotowych. Bazylik
Ogarniony, a, e, przym. Łat. Otoczony.
Ogarniony ciemnością. Skarga
— ciemnościami błędów. Bazylik
— granicą. Królestwo ogarnione granicą Pogańską
— nocą niewiadomą
— światłością.

Ogi

Ogień, ognia, rz. rod. m. Lo Iuu
ignis, is m. Cuero Lo Iran.
feu; po niem. Feuer.
Ogień gasi wszystko — Leop. Jan
— gorzał gorzało ogniem miasto
Doświadczała cierpliwosci wiernych ogniem
— Iasz się w ogień
— Iść w ogień Dobrowolnie Bazylik
— mieć szkodę od ognia
Nie miał szkody od ognia And
— Kapłani ogień Kochan And
— Nanieśli ogień.
— Napalić ogień wielki
— Ogarnął ogień dom.
— Osądzić kogo na ogień.
— Pali ogień / człowieka
— Podzielić ogień.
— Podniecać ogień.
— Pożerá go ogień wieczny.
— Pożerá ogień domy - ludzi
miasta.
— Przenikł ogień Boży wszystkie nasze kości i duszy. Skarga
— Przenika ogień. Słowa iego
były iako ogień przenikaiące
do serca.
— Rozżarzył się ogień w smole Bazylik
— Przynosić do pokoiu ognia
na komin
— Rozniecić ogniem miasto. Szczęs. z Żar
— Rozsilił się ogień na miasto
— Rozgorywał się ogień z Leop. Jan
— Rzucić się w ogień
— Szkodzi ogień komu. Leop. Jan
ogień nie szkodzi cudownie komu.
— Roznosi wiatr ogień Bazylik
— Topnieć od ognia. Drzewo
od Boskiego ognia topniała.
— Trawi ogień np. drzewo,
siano, słomę, itd.
— Uciekł ogień
— Uczynił ogień.
— Ugasić ogień.
— Widzieć iasność światła
iako ogień.
— Wybawić od ognia miasto
— Wykrzesać ogień z ka-
mienia krzesiwem Bazylik
— Wynosić co z ognia
— Wypada ogień z góry
Etny.
— Wyrywać co z ognia
— Wzbiła się ogień w gorę Bazylik
— Wziął się ogień, nie
widzieć skąd
— Wzmaga się ogień / Dmoch
— Wznieść ogień w piecu
— Wznieść ogień z su-
chych i smolnych drew w
piecu — Wznieca się ogień
z drzew
— Zaniósł wiatr ogień do okrętów Bazyl
— Zagasić ogień.
— Zagrzał się u ognia
— Zapalił ogień
— Zapalić się iako ogień.
— Zatłumiał ogień.
— Zdymował się ogień Bazylik
— Zgorzeć w ogniu
— Zgotował kazał wielki
ogień
— Zstąpił ogień z Nieba.
Ogień ciężkości i miękkości.
— heretyk zdymował się zwodzić. Skarga
— miłości. Chrystus za
nas na drzewie w ogniu
miłości zgorzał.
— miłości Bożey. Nie
mógł zatrzymać wewnątrz
ognia miłości Bożey
— pokus. W ogniu pokus
nie zgorzeć
— pożądliwości. Strzeżmyśię

— Widzieć

pię

piekielnego ognia pożądliwości
Zapalić ogień pożądliwości.
— sumniénia ztégo pali czło
wieka.
— uciskow i ciężkości.
— żądzy. Spalonym bydź
ogniem cielesnéy żądzy.
Ogién czyszcowy.
— doczesny, czyściec.
— gorący miłości.
— iasnoświecący.
— lekki. Bazylik
— nagły świata tégo. Wynoś
z nagłégo ognia świata tégo,
co możesz.
— nieugaszony Skarga
— niszczący Omach
— piekielny. Strzeżmy się
piekielnégo ognia pożądliwości.
Wyiadł iéy ramié wszystko.
— przyrodzony. Gdy zimno
zwierzchu przyrodzony ogień
do wnętrza pędzi, ciało zdrow-
szé zostaie.
— słaby. — siarczysty.
— wewnętrzny taić.
— widziany na SS Bo-
żych światłością.
— wieczny. Bydź potę-
pionym na ogień wieczny.
Wieczny ogień pożerá go.
— wielki ogień napalić.
Wrzucony w wielki ogień, tégo
żywota dokonał. Zgotować
kazał wielki ogień.
Ogienny, á, é, przym. Po łaci
ignia

igniarius, a, um. Plin. ign
a, um. Lucre. Po fran. ign
po niem. feurig.
Ogienná ciepłota. Bez c
płoty ogiennéy nie bydź n
może.
Oglądać, słowo czyn. Po ła
inspicere; circumspicere, con
plari aliquid. Cicero. Perlu
re oculis aliquid. Livius. P
fran. regarder avec soin;
siderer attentivement; env
ger qu. ch.; jetter, porter
yeux sur; po niem. besehe
Oglądać co, np. wieś.
— co oczyma.
— kogo. Oczy go moie
glądaią.
— kogo na oko.
— kogo iáwnie na oko
— żywot wieczny.
1° Oglądać się na co. Po łaci. re
cere aliquid; ducere rationem
alicujus. Cicero. Po fran. con
rer; faire l'attention à; av
l'oeil sur; avoir égard à o
pour; po niem. auf etwas se
erwägen; in Betrachtung zieh
Oglądać się na boiaźń ludzką
— na dary.
— na kazanié.
— na kogo. Na nik
się nie oglądał, iedno na prac
— na postr

— na postrach.
— na prawdę.
— na sąd Boży.
— na sieroctwa.
— na śmierć.
— na tułania.
— na zelżénié śmierci.
Oglądać się z kim, to iest. Widzieć się z kim.
Oglądać się szczęśliwie mámy z temi, co odchodzą od nás przez śmierć.
Oglądanié, a, rz. rod. n, to iest Widzénié.
Oglądanié Boga.
Ogłaszać Patrz Oznáymować.
Dzwony śmierć ogłaszaią.
Ogłodzić słowo. Ogładzám, ász, a. Patrz Morzyć głodém.
Ogłodzić ciało.
— duszę grzeszną.
— duszę modlitwą.
Ogłodzony, á, é, przym. Patrz Zmorzony głodém.
Ogłodzony człowiek.
— droga.
Ogłuszéć, Po łaci. obsurdescere. Cuero. Surdum fieri. Teren. Po fran. être étourdi; devenir sourd. po niem. betäubet werden.
Jeśli ogłuszcię, źle czynić przestanę, nie będę myślił, iedno o Bo

o Bogu
Ogniowy Męka ogniowa Bazylik
Ognisty, a, e, przym. Po łaci. igneus, a, um; ignescens. Plin. ignitus, a, um. Gelli. ardens. Po fran. ignée; ardent; po niem feurig, hitzig.
Ogniste akty cnót rozlicznych czynić.
— ięzyk.
— kamienie ognisté z wielkim hukiém ziémia wymiatá.
— koń. — kolor.
— krata żelazná.
— kula ognistá rozpádła się.
— lampa.
— miecz raiu broniący. Tyś Boże skruszył miecz ognisty, raju nám broniący.
— nabożeństwo. Serce iéy pałało ognistém nabożeństwém.
— oczy ognisté. Szatán z ognistémi oczyma.
— obłok.
— oléy. Usmażony w ognistym oleju.
— piec.
— słowa. Ognistémi upomnáł go słowy.
— wóz Eliasza. — węgle ognisté.
— zastrzały. Chytré ich zastrzały i ognisté.
— żelazo.
Ogniowy płomień. Bazylik
Ogolić. Patrz Golić.
Ogolić brodę, głowę.
Ogolić się.

1º Ogolony

Ogolony, a, e, przym. Lo łac. rasus, a, um. Ovid. abrasus, a, um. Cicero. Po fran. rasé; ras qui a le poil fait; po niem. abbalbieret.

Ogolona głowa.
— głowa na piór.
— głowa po mnisku.

2o Ogolony z czego. Lo łac. orbatus, mutatus aliquo. Cicero. viduatus aliqua re. Liuv. Privatus aliquo. Plini. Po fran. dépouillé; privé; dépourvu; degarni; po niem. beraubet; entblöset.

Ogolony z mocy.
— z sławy.

Ogon, a, rz. roo. m. Lo łac. cauda ae, f. Cicero. Penis, is, m. Afran. Po fran. queuë; po niem. Schwanz; Schweif.

Ogon stoyć.
— koński. U końskich ogonow uwiązana, włoczyć i potargać kazać.

Ogon sukni nieuięściey
pozyte Znać, smoka po ogonie. Smig. z Zgor.

Ogorzały, a e, przym. Patrz Opalony.

Ogorzała głowmia.

Ogorzeć to iest Spalić się.
— włos na na nich nie ogorzał.

Ogradzać — słowo — Ogradzam asz, a. Lo łac. obsepire aliquid

Ogrodzić / Cymić chytre Dzisiaj ogrodzić

quid. Livius. Prætendere alicui. Virg. Prosepire arboribus. Caesar. Lo fran. environner; enclorre, emmer d'une muraille, d'un plancher, d'une haye; po niem. umgeben, umzäunen, ummauren.

Ogradzać niemiż.

Ogród, u, rz. roo. m. Lo łac. hortus, i, m. Cicero. Lo fran. jardin; po niem. Garten.
— Pawe nas czyste ogrze. Krasick.
Mieszkać w ogrodzie.
Przechodzić się po ogrodzie. Kras.
Ogrod pełny nieswymownej
skoszy Stary Zabrudzony nas pożyteczniey ogrodu
uschły bez wody.
Ogrodnik, a, rz. roo. m. pyszny przedziwny wybrany Kras.
hortulanus, i, m. Murm. fran. jardinier; po niem. Gärtner.
— Stał się ogrodnikiem.

1. Ogrodny, á, é, przym. Lo łac. hortensis, is, e; hortensius, tensianus, olitorius, a, um. Lo fran. de jardin; po niem. von im Garten wächst.

Ogrodné pożytki.

2o Ogrodny, to iest Nie leśny.

Ogrodné drzewo Skarga
i zoo. Leopolita Jan
Ogrodzenie, a, rz. roo. n.

Po łac. septum i, n. Ovid
Po fran. clos m; enclos, m; parc, m; clôture f; enceinte f; bouchéture f; haye f; po niem. Zaun; Gehäge; Verzäunung.
Ogrodzénié dobré
Ogrodzu. Patrz Ogrodzai
Ogrodzu uszy dźerniém.
Ogroiec, ogroyca, rz. rod. m. Patrz Ogrodzénié
— Chrystus gotował się w ogroycu ku poymaniu, i na mękę dobrowolną.
— Pan w ogroycu rzetelnością, potém, i modlitwą i niespaniem strudzony był, tam wraz
Ogromnie, przyszło. Patrz Straszliwie
Ogromnie wrzeszczeć i ryczeć począł.
Ogromnosc, i, rz. rod. ż, to iest Wielkosć nadzwyczáyna.
Ogromnosci ozdobná Maiestatu
Ogromny, wyraźnie. Swiad. Jan
Wielki, srogi, straszny.
Ogromny mężczyzna
— brzuchem i brwiami Baryła
Ogrzał, postawa
słowa, to iest dzidzie Stryj
Ogrzał słowo. Ogrzewam, aszem. Lo łac. calefacere; po fran. échauffer; po niem. wármen; warm machen; einheitzen; erwármen; Wárme geben
Ogrzał kogo. Ogrzali go.
Ogrzanie się, a się, rz. rod. n. Lo łac. calefactio, onis f; calefactus, us, m; po niem. Erwármung; Einheitzung; po fran. échauffement m.
Dla zrzetnego ogrzania się nie przypuszczeni.
Ohyda, y, rz. rod. ż. Lo łac. displicentia, ae; po fran. dégoût, m; contre-coeur, ennui, rebut, aversion; po niem. Grauen; Ekel.
— Miéć ohydę
— Oddalu ohydę serdeczną ku bratu. Posądź kogo na ohydę. Smy. z Zar.
Ohydzau. Patrz Hydzie
Ohydzal kosciol
— nabożeństwo
Ohydzénié, a, rz. rod. n. Patrz Ohyda
Ohydzénié grzechu, zakerstwa.
Ohydzu. Patrz Hydzu.
Ohydzu bliźniego sobie czem.
— kogo sobie w czém.
Okarmiu. Patrz. Karmiu
Okarmu psy sierwiem
Okasic się. Patrz Lekazai się
Okazata się prawdą.
Okazywac. Patrz Lekazywac.
Okazywac miłości gorącą ku komu. nieszczęścia swoją Smy. z Zar.
Okazywanie, a, rz. rod. n. Patrz Loda

Patrz Pokazowanie.

Okazowanie powaźne

Okienko, a, rz. rod. n. Lo tac. fenestrella, ae, f. Colum. Lo fran. fenêtrelle, f, po niem. Fensterchen, n.

— Podawać co komu okienkiem.

— Przyiść pod okienko.

— Ukazać im, iako przez okienko skarbnicę za krzyż i cierpienia zgotowaną.

Okno, a, rz. rod. n. Lo tac. fenestra, ae, f. Cuero. Lo fran. fenêtre, f, po niem. ein Fenster

— Zdemontować okna.

— Rzucić kogo z okna. Sfarg

Oko, a, rz. rod. n. Lo tac. oculus i m. Cicero. Lumen, inis, n. Liur. Plin. Lo fran. oeil, po niem. ein Auge

— Bić nam bardzo w oczy taki postępek.

— Bydź pięknych, ostrych oczu.

— Bydź miłym w oczach czyich.

— Chłodzić oko na ptakach, śpiewaniu ich, i piórkach pięknych, na zwierzach rozmaitych, dzikich domowych.

— Dochodzić na oko wszystkiego

— Dzierżeć oczy swoie ustawicznie podniesione ku Niebu

— Iść na oczy twoie usty

dzitem się

— Karmić oczy. Nie chciał karmić oczu, a na to patrzył, czego

żałuje mu się oczy. Słodzić

go zażyć nie mogę.

— Kazać co komu ma wzór oczy

— Kazać co sobie przed

— Kryć się od oczu. i uwo

mości bardziey.

— Mieć obie oczy.

— Mieć oko na próżność świata tego.

— Mieć oko na sprawy na zaraz godzinę

— Mieć skromność na oczach. Mieć na oko dowody

— Mieszkać w oczach

łozierdzia. Oczy moie, nie

mieszkaią w oczach miłosierdzia twego

— Mroczą się oczy ciemności oczy. Bardzo

— Myią się oczy.

— Miiać co oczami Aepemi Smycz

— Napaść niewstydliwie

— Nie oczy[illegible] oczu moich to te żywioły

— Nasycać się czem oczy

— Nie osuszać oczu swoich od łez

— Obrócić oczy na co. Oczy wszystek oko na one ich przeyma ku bliźniemu miłosierdzia obrócić

— Nie spuszczać z niey oczu. Bacz

— Obrócić oczy na kogo.

— Obrzezywać oczy z pożądliwości cielesney i świeckiey

— Odwracać oczy swoie od

— Oglądać co oczyma.

głodzą go oczy moie.

— Oświecić oczy. Prosimy P. Boga, aby on oczy nasze oświecił

— Otoczeć

Otrzeć oczy sumnienia.
Jeśli chcecie Messyasza wi-
dzieć, i pożytek z niego wziąć
otrzyjcie oczy sumnienia wa-
szego.
Otrzeć wzbyć z oczu. Smig. z Łzami.
Zasłona słepota na oczy iego.
Otworzyć oczy.
Otworzył oczy mowi. Ja-
ko na to ludzie ślepi, oka nie
otworzą.
Odzdrowiał dostatecznie na oczy.
Zasłona słepota na oczy iego.
Patrzyć oczyma swoiemi.
Patrzeć komu iasnie w oczy
Patrzeć na Boga, okiem
duszném przez wiarę. Skarga
Patrzeć na to oczami wiary. Bazyl.
Patrzyć na kogo wielkiem
okiem. Patrzeć na tego zdrowém okiem Kras. Ży
Patrzyła mu z oczu, sa-
ma cnota, iak mówią. Patrzył
nań wielkiém okiem
Poglądać nieustydliwém
okiem. Podnosić oczy do nieba
Poglądał po wszystkich iego ztroszliwemi oczami
Pokazał to na oko.
Pokazała się na oko nie
uczciwości jego.
Pokazał się tomu na
oczy.
Nie pokażuy mi się na
oczy.
Położyć komu na oczy lekarstwa na grzechy. Skarga
Porywać oczy do siebie.
Powiedz przez z oczu komu
Przenikać oczy tudzym blaskiem
Pozwalać co oczom
Przepukły mu się oczy Wiersz
i wyciekły.
Przystąpić mu na oczy
do siebie nie każe.
Przystąpić w oczy nie śmie.
Przynosić oko komu
Rzucać oczami na wszystkie strony Kras. Ży
Rospuszczać oczami po sto
Rzodzić dobrze okiem.
Spuścić oczy pokornie.
Spuścić oczy nie wiele od tego Skarga
Spuścić oczy ku ziemi.
Spuścić oczu z niego
nie chciał mu Kras. Ży w oczach.
Stanąć Stawić się tomu przed
oczy.
Strzepicią oczy twoie.
Bratkowi Stracić obiedwie od tez
oczy.
Stracić oczy od płatania.
Strzedz pilnie oczu.
Strzelać oczyma.
Szatować dwornie o-
czyma. Spędzają włosy na oczy. Kras. Ży
Stwierdzać w oczach twoich ten
znak Bazyl.
Trzymać uczciwie twarz
oczy. Trzymała oczy długo iak w Stryj. Malczos
Ulisi się nam wszystko na oko
Ukazać się komu widomie w oczy
Umuszkać farbą brwi i oczy
swoje.
Upraszać się serce moie za oczami tymi Miłosz
Utrzymać oczy od czego Skarga
oczu skutecznie nie utrzymą
od tego, na co się patrzeć nie
godzi, iako kto im nie wszy-
stkiego pozwalą, co się też
widzieć godzi
Weyrzeć na tego okiem tuskla-
wem
Widzieć co iasnem okiem wa-

wiary.

Widzi oko co. Czego oko nie widzi, tego serce nie pragnie. Widzą oczy świętych, to co my wierzemy.

— widzieć co na oko

— wybić oko komu.

— wyjść w oczy nieprzyjaciołom swoim — wyznaczyć komu przed oczy. Bazylik

— wykonać się to wszystko na oko. Wziąć co przed oczy. Greg. z Żar

— wypłynęły mu oczy. Izyd.

— wysadzić mu oko przypadek. Pilchow

— zakrywać sobie oczy. Stanisz

— wznosić oczy w górę obżarstwo tłumi krzyż Lud

— zakrywać go opatrzności od oczu. Zawrzeć oczy. Bazylik

— zalać oczy swoje płaczem

— zamrużyć oczy przed tchi wzrokami. Bazylik

— zapatrywać się iasne o czymś dowodami na co. Skarga

— zatkać komu oczy darami. Bazylik

— zasłonić oczy swoje

— złożyć wstyd z oczu. Greg. z Żar

— zawdzięczać oczy. Na modlitwie nie zatwarzał oczu.

— Żmudzin serca moie, jednym okiem twoiem. Leopolita Żar.

— zwabiać oczy czyie na siebie. Znał dawać mrugnięciem oczyma. Bazylik

Oko duszy iest dobre serce.

— miłosierdzia. Oczy moie niech mieszkaią w oczach miłosierdzia twego.

— serca. Boże! otwórz oczy serca mojego.

— słońca. O słońce, zasłoń oczy swoje.

— sumnienia. Jeśli chcesz Messyasza widzieć, oczy tek z niego wziąć: otrzyć oczy sumnienia waszego.

— wiary. Widzieć co okiem wiary.

— wiernych. Uweselaią oczy wiernych.

Oko błogosławione. Oczy błogosławione świętych Bożych, które widzą to, co my wierzymy.

— bystre.

— chore. Jako oczy chore słońce patrzyć nie mogą, tak grzechami zaszłe serce, tajemnic Bożych nie poymie.

— cielesne. Widzieć co oczyma cielesnemi.

— dozorne. Dozorne straże oczy, nic w nim godnego nagany nie znáyduią.

— duchowne mieć.

— duszne. Okiem duszne przez wiarę, patrzyć na Boga.

— głupie. O głupie oczy, tu wielkiego Pana, nie znać.

— iasne. Widzieć co iasne okiem wiary.

— ludzkie. Wystrzegać się oka ludzkiego.

— łaskawe mieć na kogo. Rzeć na kogo okiem łaskawem.

— mężkie. Kobieta strzeże się mężkiego oka.

— miłosierne obrócić na kogo. Spuść Panie na nas oko miłosierne

miłosierne twoie.
— mokré od łez, i nieiako płaczliwé.
— niewstydliwé. Napaść niewstydliwé swé oczy. Poglądać niewstydliwém okiem.
— nieżyczliwé obrócić na kogo.
— obciążone łzami oczy. Kropiń. Lud
— ogniste. Szatan z ognistemi oczyma.
— ostré. Patrzyć w Niebo ostrém okiém.
— ostrożné mieć na niebezpieczeństwa.
— otwarté mieć.
— Pańskié. Nie godzién oka Pańskiégo
— piękné.
— pilné. Potrzebowáł na się oka pilnégo.
— płaczliwé. Oczy mokre od łez, i nieiako płaczliwé
— ponuré. Chodkiew Krzysz
— przezroczyste.
— przysępigne pomroką. Pilchowski
— płaszé mieć u sieci.
— przywykłe oczy sowy ciémnościom Grzeg. z Zar
— serdeczné
— smiertelné
— srogié tyranów
— straszliwe. Bazylik
— suché. Kto suchém okiem wspomniéć może
— unizoné.
— wdzięczné.
— wielkié. Miéć oko náywiększé na chowanié ustáw. Patrzeć na kogo wielkiém okiem.
— wlepioné miéć w co.
— zatopioné miéć w Krucyfixie
— zawarte
— zamglone oczy ciémnością Grzeg. z Zar
— zawarté miéć
— zazdrosném okiem patrzeć na co Pam. War
— zdrowé
— żywé.

Okolénié, a, rz. rod. n, to iest Okrążénié
Okolénié uczuła na głowie, to iest okrążenie wieńca
Okolić, to iest Okrążyć.
— Boleści piekielné okoliły mnie.
— Ptacy, sępowie, wrony, miasto wszystko okoliły.
Okoliczność, i, rz. rod. z. Po łaci circumstantia, ae, f. Quint. Po fran. circonstance, f; po niem. Umstand; Beschaffenheit; Bewandniss.
Okoliczności miénią się zawżdy
— ważyć okoliczności i skutki Sniad. Zar
— wystrzegać się okoliczności.
Okoliczny, á, é, przym. Po łaci circumjectus, a, um; circumjacens; circumcolens. Livius. Po fran. confin; situé aux environs; circonvoisin, qui est autour; po niem. umliegend.
Okoliczné Królestwa
— miasta
— Państwa
— ziémia. Lud schodził się ze wszystkich ziem okolicznych.
Około, przyim. Patrz Koło.

Około

Około czego. Czytamy w Xiędze wiele około tego.
— czyszcza położę powieści niektóre.
— rządu Rzeczypospolitéy.
— Rzeczypospolitéy pisane Nauki.
— rzemiosła bardzo ćwiczony.
— ustawy.
Okopać, co. Po łaci. circumfodere aliquid. Plini. Po fran. hoüer; bécher; fouiller; creuser. foüir à l'entour de quel ch; po niem. umgraben.
Okopciały garniec. Skarga.
Okować, słowo czyn. Okowuię iesz, ie. Po łaci. impingere alicui compedes; injicere alicui manicas, indere catenas. Plaut. Injicere alicui catenas. Cuero. Po fran. enchainer. mettre qu. aux fers; po niem. einschmieden; fesseln.
Okować kogo ciasno.
— kogo łańcuchem.
— kogo żelazem ciężkiem.
— kogo w łańcuch.
Okować się obręczą, żelazem.
Okowywać. Patrz Okować.
Okowywać kogo.
Okowany, á, é, przym. Po łaci. praeferratus, a, um; tritor compedum. Plaut. Po fran. mis aux fers; entouré de fers, enchainé; po niem. eingeschmie-

det.
Okowany łańcuchem.
— żelazem ciężkiem.
— w łańcuch.
Okowy. Patrz. Pęta.
wyzwolić kogo z okow. Bazylik
Okowy i pęta opadły z nie-
— rozwiązać kogo z okow. Bazylik
— popsowały nogi Swię-
— związano mię bardzo tego okowami
Okowy cielesne. Wyiść z o-
wów cielesnych. Bazylik
— ciężkie. Dany iest n
okowy ciężkie i więzienie.
tarasowe Bazylik
Okowywać. Patrz Okować.
Okowywać kogo.
Okrasa, y, rz. rod. ż, to iest Ozdoba.
Okrasa świata wszystkiego
— wymowy
— w mówieniu.
Okrasa Boska. Uyrzał ko-
tę Boskiey okrasy.
Okrasić, słowo. Okraszam, a-
a. Patrz Ozdobić.
Okrasić domy Xięgami.
— kościoł Boży Xięgam
Okraszać. Patrz Ozdabiać.
Okraszać kogo dary.
Okraszony, to iest Ozdobiony.
Okraszony koroną męczeńską
— szczęściem. Dusze
Swiętych Anielskiem szczęściem
darowane i okraszone.
— uczciwością wszelką
obyczajów.
Okraszon

Okraszona wieś pięknem budowaniem. Skarga

Okrawek, okrawka, rz. rod. m. Lo łaci. resisamentum, i, n; resisamen, inis, n. Plini. Lo fran. petit morceau, qui on coupe de qu. ch; po niem. das Abschneidsel; Spahn; Schnipperchen.

Okrawki i odrobiny chleba.

Okręg, okręgu, rz. rod. m. Lo łaci. circulus, i, m; orbis, is, m. Lo fran. le rond; un cercle; po niem. Umfang; Cirkel, Kreis.

Okręg morza zbiegali.

— Nieba słonie obchodzi.

— ziemi zbiegali.

Okrągłość, i, rz. rod. ż. Lo łaci. rotunditas, tis, f. Plin. Lo fran. la rondeur; po niem. die Rundung; Runde.

Okrągłość rzeczy iakiey. Skarga

Okrągły, a, e, przym. Lo łaci. rotundus, a, um, globosus; orbiculatus, a, um. Cicero. Lo fran. rond; po niem. rund.

Okrągły kamień. Skarga

— tuła. Skarga

— twarz. Skarga

Określić, słowo. Określam, asz, ał. Łatw. Opisał.

Określić zwyczay.

Określić się z prawdziwey pobożności Krzyża Pana

Okręt u, rz. rod. m. Lo łaci navis, is, f; cybea, ae, f. Cicero. Po fran. vaisseau, un navire; po niem. See — Schiff

Okręt mieć wiatrów nie mógł

— naładować okręt Bazyli

— niesie ludzi

— odbić okręt od portu kazał.

— pędzi wiatr okręt tam i sam.

— płynie okręt.

— podniósł się okręt na morze.

— porwały mu się okręty.

— potonęły mu okręty

— przewrócił okręt Depery Skarga

— przypłynął okręt do Włoch.

— przysadzić się do okrętu.

— puścił się okręt do Hiszpanii.

— puścić się okrętem do Syryiey.

— rozbił się okręt na skałach.

— rozsypał się okręt.

— tonął okręt

— upadł okręt na kamienie.

— utopiła okręt morska nawałność

— wsiąść w okręt.

— wychodzić z okrętu.

— wychodzi okręt z portu.

— wyprowadzić okręt z niebezpiecznych mieysc.

— zatonął okręt za powstaniem nawałności.

— zgotował okręt ku żeglowaniu Bazyli

Okręt Cyczyxny, wszystkich nas niesie.

Okręt mały.

— mocny bardzo.

— perfuzeny od nawałności Rez 1632

— pielgrzymski.

— powstrzymany ciężkiemi nawałnościami.

— złatany.

— skołatany przez wielką Skargę.
— słaby.
— strapiony ciężkiemi nawałnościami.
— Wenecki.
— wielki.
Okrom, przyi. Patrz Bez.
Okrom łaski Bożey, sami od siebie nie możemy mieć stateczności. Skarga zamarszczenia twarzy. Bazylik
Okrucieństwo, a, rz. rod. n. Po łaci. crudelitas; immanitas, feritas; diritas; atrocitas, tis, f. Cicero. Po fran. cruauté; po niem. Grausamkeit.
Okrucieństwo czynić nad sobą.
— — rościągał nie tylko na poddane, ale i na krew swoię.
— wpaść w okrucieństwo.
— wymyślać okrucieństwo nad kim.
Okrucieństwo do pomsty.
Okrucieństwo iadowite. Okrucieństwo nad inne tyrany nay iadowitsze.
— niezmierne.
Okrutnica, y, rz. rod. żeń.
Okrutnie, przysł. Po łaci. crudeliter. Cicero. Po fran. cruellement; po niem. grausam.
Okrutnie mścić się na kim. bluźnierski, niezbożny. Wawr. s. Przyp.
— kole ciernie. Bratkowic
— przestraszeni wszyscy byli.
— sieć kogo rózgami, aż do krwie płynienia.
— woiować

— stracić kogo. Skarga
— wojował. Miecz Duńskich okrutnie Angl. wojował i burzył.
— utrudził się. Naruszc
— zbić kogo na ciele.
Okrutność, i, rz. rod. ż. Patrz Okrucieństwo.
Okrutność męki, targała m... iego.
Okrutność lwia.
— niesłychana.
— nieutarta. Sędzia n... tartey okrutności.
Okrutny, á, é, przym. Po łaci. crudelis, is, e. Cicero. Po fran. cruel; po niem. grausam.
Okrutny człowiek, iako niedźw... błąd. Wawrzy. s. Przyp.
— człowiek na bliźnie...
— choroba. Sniad. Jan
— gniew.
— nawałność wielka.
— serce. Serce nad wszy... Turki okrutnieysze.
— wiatr i mocny puścił się ... morzu.
— zamysł wykonać.
Okrwawiony, á, é, przym. Pa... zaślepienie wawrzy. s. Przyp.
Zakrwawiony.
Okrwawione ciało.
Okrzepnąć, słowo. Po łaci. ... gere; rigescere. Po fran. dev... froid; po niem. steif werden.
— Jeszcze iey mąż nie okrz... ieszcze go nie pochowała.
Okrzesać, słowo. Okrzesuię, ... ie. Patrz Obcinać.
Okrzesa...

Okrzesać moc Królow prawy.
— ozdobę wszelką z kogo.
Okrzesywać. Patrz. Obcinać.
Okrzesywać rószczki.
Okrzeszony, á, é, imies. cz. przes.
Patrz Okrzesać.
— Moc umiarkowaná i okrzeszoná prawami.
— Moc Królów prawy okrzeszona.
Okrzyk, u, rz. rod. m. Po łaci. clamor, is, m. Cicero. Po fran. cris, m; po niem. Geschrey, n.
Okrzyk czynić.
— Porażali woyska Tureckie samym okrzykiém Jmienia Jezus.
— Uczyniony nań iest okrzyk w Kościele.
1° Oktawa, y, rz. rod. ż. Po łaci. octo ceremoniosi dies, quibus festum aliquod celebratur. Amm. Anal. Po fran. octave huit jours, durant lesquelles on dit le même office dans l'Eglise; po niem. achttägige Andacht eines Fest-Tages.
Oktawę święcić.
2° Oktawa. Po łaci. octavus ab aliquibus sacris feriis dies. Anal. Po fran. le huitieme jour après une fête; po niem. achter Tag nach einem Fest-Tag.
— Tag.
Oktawa Sakraméntu Nayświęt. Swięta.
Okulary Czytać Pismo nasze przez ciemne okulary Pnąż Za
Okup, u, rz. rod. m. Po łaci. redemptio, onis, f. Val. Maxi. Po fran. rachat, m; redemtion; po niem. Loskaufung.
Okup zgotować komu.
Okupić, to iest Wypłacić.
Okupić długi.
Okupić się. Po łaci. po fran. se délivrer; se racheter; po niem sich loskaufen von etwas.
Mocarze i bogaci smierci się nie okupią.
Okupować, słowo czyn. Okupuię iesz, ie. Po łaci. redimere; po fran. racheter, donner qu. chose pour s'exempter de quelque malheur; po niem. abkaufen; erkaufen, etwas mit Geld ab thun; abwenden.
Okupować dłużników pieniędzmi.
— grzechy swoje miłosierdzjem na ubogie.
— złości swoje miłosierdzjém nad ubogiemi.
Okupować się komu. Patrz Okupić się.
Okwitować. Rozważyć.
— Niech każdy w swojém rozu

rozumieniu okwituje.
Olbrzym, a, rz. rod. m. Po łaci gigas, antis, m; po fran. géant; po niem. ein Riese.
Olbrzym straszliwy.
Olbrzymi, a, e, przym. Dzieło olbrzymie Czacki Lud
Olbrzymski, a, e, przym. Po łaci gigantaeus, gigantinus, a, um; po fran. gigantesque; de géant; po niem. Riesen.
Olbrzymskiego był wzrostu.
zapasy olbrzymskie Narusz.
Oleiek, oleyku, rz. rod. m. Po łaci unguentum, i, n. Cicero. Oleum rosaceum etc. Plin. Po fran. huile précieux; essence; l'huile de parfum; po niem. köstliches Oel.
— Napuścić ciało drogiemi oleyki.
— Poczuć oleiek.
— Pomazać się oleykiem.
— Rozetrzeć olejek wonności.
Olejek wonności.
— drogi.
— wdzięczny.
— wonny.
Oleiowy, a, e, przym. Pokarm oleiowy Grzeg. z Tarn.
Oley, oleju, rz. rod. m. Po łaci oleum, i, n. Cicero. Po fran. l'huile; po niem. schlechtes Oel.
— Smażyć w oleju kogo.
Oley ognisty. Usmażony w ognistym oleju.
— przewyborny.
— przeżegnany od kogo.
— ros
— rozpalony.
— rozpuszczony. Bydź wybawionym z oleju rozpuszczonego.
— smażony.
— święcony. Prosić o oley święcony.
— Święty. Kazał kłaść na się oley święty. Leczył kogo cudownie olejem Święty. Pomazanie ostatnie Oleju Św. wziąć. Ważyć sobie wielkie oley Św. wziąć oley Święty.
— wrzący. Smażony był w wrzącym oleju.
Oliwnik, a, rz. rod. m. Po łaci olivetum, i, n. Cicero. Po fran. olivet; lieu plante d'olivier; po niem. Oel-Garten.
Oliwniki, winnice.
Oliwny, a, e, przym. Po łaci olearius, a, um; po fran. d'olivier; Oel-Baum.
Oliwna góra.
— tłustość.
Ołów, ołowiu, rz. rod. m. Po łaci plumbum, i, n. Virg. Po fran. plomb, m; po niem. Bley.
Ołów. — Lać komu w usta ołów rozpuszczony.
— Wrzucić kogo w ołów rozpuszczony.
Ołowiany, a, e, przym. Po łaci plumb

lumbeus, a, um. Plaut. Plum-
barius, a, um. Plin. Po fran.
de plomb; po niem. bleyern.
Ołowiany. basalyk.
— brama. Strzeg. z Żar.
— kula. Bić kogo kulami o-
łowianemi.
— tablica.
Ołtárz a, rz. 2od. m. Po łac. ara, ae, rzs
2. Cic. Ara, ae, f. Plaut.
Po fran. autel, m; po niem.
Altar. n.
— Obchodzić ołtarze w kościele.
— Ofiarować niepokalanego
baranka na ołtarzu.
— Postawić ołtarz.
— Przystępować nie mogł do wielkiego ołtarza Bazyliš
— ubierać ołtarze.
— Założyć ołtarz wedle
ślubu swego.
Ołtárz krzyża. codzień ofiaruię
niepokalanego baranka na ołta-
rzu krzyża.
— służby Bożey wszystkę.
— Zakonu, nowego, starego.
Ołtárz bałwochwalski zburzyć.
ołtarzowy. Sprament. Bazyliš
mrześwięty.
Ołtarzny. Ofiara ołtarzna. Strzeg. z Żar
Ołtarzyk, a, wyraz zdrob. Łatw
Ołtarz.
— Stawiać ołtarzyk sobie.
Omuzgać, słowo. Omuzgam, asz,
a. Po łac. intingere aliquid
in aliquo. Cato. Tingere aliquid
aliquo. Ovid. Po fran. tremper;
mouiller dans quelque chose
liquide; po niem. eintauchen.
Omuzgać, rzę we krwi. Omyć się. Bazyliš
Omdlały, d, e, przym. Łatw
Zemdlony.
Omdlała głowa. Głowę iako
by omdlałą, na łonie, która
iuż wiodła, położyła.
— niewiasta. Lekarz om-
dlałą święconą wodą oblał.
Omdleć. Łatw Mdleć.
— Ona myśl iak iuż serce
zranita, iż omdlała.
— przez ciasne poszukanie
Omdlénie Łatw Zemdlenie.
— Przyszedł sobie z omdlenia.
Omdlewać Łatw Mdleć.
Omdlewać mnoże od tęsknośći.
— w chuci pragnienia
czci Bożtiey.
Omdlewanie, a, rz. 2od. n. Po
łac. defectus cordis, animi. Plaut.
defectio animi, virium. Cic. de
fectio, onis, absol. Sueton. Po
fran. pâmoison, f; evanouis-
sement, m; syncope, f; po niem.
Ohnmacht, f.
Omdlewanie cierpieć.
— przypadło nań om-
dlewanie. [Syropis.]
Omiatać, słowo. Omiatam, asz,
a. Po łac. circumverrere. Cato.
Po fran. balier; vergeter autour
nettoyer avec un balais tout
à l'entour; po niem. umfegen.
befegen.

befegen.
Omiatać proch.
Omierzić kogo komu. Po łaci. concitare invidiam in aliquem Cuero. Po fran. rendre odieux; po niem. verhaſst machen.
Omierzienie, to iest Obrzydzenie
Omierzjenie czego.
Omierzknąć, słowo.
— Zabłądziłam w tym lesie, i omierzkłam, to iest Zaskoczył mię wieczor.
Omierzły, a, e, przym. Po łaci. Patrz Obrzydliwy.
Omierzłe wrzaski, wszystkie spiewanja, piękność popsuią.
1° Omieszkać Patrz Zaniedbać.
Omieszkać czasu pogodnego na co.
— kazania.
— oranja
— pokuty.
— sieyby.
2° Omieszkać to iest Spoźnić się
Omieszkać godziną.
— do czego, np. do stołu.
Omieszkanie, a, rz. rod. n. to iest Opuszczenje.
Omieszkanie dobrego czasu
Omieszkiwać Patrz 1° Omieszkać.
Nic nie omieszkiwała ręczney roboty.
Omiiá dowody nasze Grzeg. z Żar.
Omłócić. Patrz Młócić.
Omłócić zboże.
Omoczyć Patrz Omaczać
Omoczyć co w czem
Omyć się w łazni.
Omylać, słowo czy. Omylan asz, a. Po łaci frustrari; fran. frustrer; priver qu. qu. ch; po niem. einen um etwas bringen, daß er hoff
Omylać nadzieię czyią
Omylić czekanie nasze o doskonałych
Omylenie, a, rz. rod. n. Patrz Omyłka.
Omylenie swoje odwołać.
Omylić. Patrz Omylać.
Omylić Bóg nie może.
Omylić kogo.
Omylić się. Po łaci falli, ha lucinari; errore duci; decip in errore esse, versari; po fr se tromper; être dans l'erreur faillir; s'égarer; po niem. fehlen, irren; sich betrügen, sich verirrern
Omylić się na kim
— na tem pewnje m
— na wierze.
— na zdaniu swem.
Omylić się w ufności.
Omylnik, a, rz. rod. m. Patrz Omylny.
Omylny, a, e, przym. Po łaci falli

fallax; po fran. trompeur; po niem. betrüglich; ectel.
Omylnego co doznać po kim.
— człowiek w pojęciu, rozumie.
— nauka.
— pokóy serca
— rzeczy swiata tego
— swiat
— szczęscie. Spuszczać się na szczęscie ninieysze omylne i krotkie.
— wiadomosci rozumu.
Omyłka, i, rz. rod. ż. Patrz Błąd
— Dostrzeżesz bardzo wiele omyłek. Kras. Jn.
— Mieć omyłkę. Słowo Boże
Popełnił wiele omyłek przy drukowaniu Krasi Jn.
żadney mieć omyłki nie może. — Wiara żadney omyłki mieć nie może.
— Odkryła się omyłka
— Paść na niego nie może omyłka żadna i oszukanie.
— Strofować kogo z omyłki. Grzeg. z Żar.
— Zasiadać na omyłkach.
Omyłka znaczna gruba Grzeg. z Żar. Sobieńskiem Slarg.
Omyłka na czem.
Omyłka niewsparta żadnem świadectwem i powielka Slarg.
On, ona, ono przyim. osob. Po łaci. ille, ipse, a, ud; po fran. celui là; po niem. jener, jener da.
— Albo na tym, albo na onym swiecie.
Onezym, a, imie własciwe.
Onezym Uczeń S. Pawła
Oniemieć, słowo. Po łaci. obmutescere Virg. Elinguem redditum esse. Cicero. immutescere. Quint. Po fran. se taire tout court; se taire tout d'un coup; devenir muet; se déferrer; po niem. verstummen Oniemiał.
Opacicha, y, rz. rod. ż. Po łaci abbatissa, æ, f; po fran. abbesse; po niem. Aebtissinn.
Opacicha, albo starsza Zakonnica.
Opacznie, przyst. Po łaci. præpostere. Cicero. Po fran. à l'envers; à travers; à rebours; à contre-sens; po niem. verkehrt.
— Opacznie miłować dzieci.
— tłumaczyć co.
rozumieć Grzeg. z Żar.
Opaczny, a, e, przym. Po łaci præpostersus, perversus, a, um. Cicero. Inversus, a, um. Quint. Po niem. verkehrt; verdorben; widersinnig; po fran. pervers, tortu; méchant; corrompu.
Nabożnik opaczny. Grzeg. z Żar.
Opaczne rozumienie czyie poprawić
rozsądek Grzeg. z Żar.
1° Opadać, słowo. Opadam, asz, a. Po łaci. cadere; decidere perdere; po fran. tomber comme

comme les feuilles des arbres; po niem. abfallen als die Blätter.

Opadaią liscie. Decidunt arboribus folia. Deperdunt arbores folia. Cadunt arbori folia. Plin.

— Stałem się iako drzewo, gdy liści z niego opadł.

— mięso opada z kości.

— obręczy opadaią z beczki

2.° Opada woda. Po łaci. deturget fluvius. Plin. Considet aqua Livi. Po fran. un fleuve baisse; s'abbaisse; décroit; devient plus bas. Po niem. fallen als die Flüsse.

3.° Opadaią włosy komu. Po łaci. defluunt alicui capilli. Plin. Po fran. tomber comme les cheveux à un homme; po niem. ausfallen, von Haaren

Opadły, a, e, przym. Patrz Spadły

Opadły liść. Drzewo z opadłym liściem.

— włosy opadłe.

Opak, przysło. Patrz Opacznie

Opak chodzić

— obrocić ręce na opak.

— wywracać co na opak.

— związać opak ręce komu. Po łaci. retorquere tergo brachia. Horat. Po fran. lier les mains sur le dos; po niem. auf dem Rücken gebundene Hände.

Opamiętywać się. Patrz pamiętywać się

Opamiętywać się na co. często się na słowo i dob Dawidowę opamiętywał.

Opanować, słowo czy. Po łaci. occupare, tenere; possidere aliquid; invadere aliquid Jun. Po fran. occuper; se sir; emporter; prendre com la peur une personne; po niem. einnehmen; sich bem stern; sich bemächtigen; be fallen, einnehmen die Furcht.

— Ciemności świat opanow

— Niemoc szkaradna, trędow ta opanowała go od głow aż do nóg.

— Radość go niewypowiedz na opanowała.

— Ufność iakaś opanowała iey serce Makow

— Świat wszystek mocą mieczem opanował.

— Żałość iey niezmierna opanowała.

Opasać się. Po łaci. succingere se. Cicero. Cingere, praecingere se. Hora. Po fran. se ceindre po niem. sich gürten.

Opasywać, słowo czyn. Opasu iesz

sz, ie. Po łaci. succingere. Cicero. Besorgung; Verpflegung & Wartung.
cingere; praecingere. Horat.
Po fran. ceindre; po niem. umgürten.
Opasywać biodra łańcuszkami głogowemi.
Opat, a, rz. rod. m. Po łaci. abbas, atis, m. Ibid. Po fran. un Abbé; po niem. ein Abt.
Opat takimy.
— trzeci po nim Opat był.
— zły.
Opatrować, słowo czyn. Opatruję, jesz, je. Po łaci. tractare aliquid. Cicero. Procurare aliquid. Varro. Curare aliquid. Cato. Po fran. pourvoir; soigner; po niem. besorgen.
Opatrować chwałę Boską.
— miasto } dobrą strażą.
mury }
— nędze czyie.
— ogrody.
— potrzeby pospolite.
— sieroctwo czyie
— winnicę wiernemi robotnikami.
— zbawjenie ludzkje.
Opatrowanje, a, rz. rod. n. Po łaci. curatio; procuratio; provisio, onis, f. Cicero. Po fran. charge, f; soin, m, qu'on prend pour quelque chose; po niem. Be-

Opatrowanje czynić na przygody pospolite.
— niebezpieczności.
Opatrywać. Patrz Opatrować
Opatrywać chorych
— dzieci.
— młodych potrzebami wszelkiemi.
— pielgrzymy.
— pieniędzmi na potrzeby.
— rząd świata Bóg opatruje
— sieroty.
— skrzynki. Gdy okręt tonje głupi, tłómoczki swe i skrzynki opatruie.
— tłomoczki.
— wdowy.
— więźnie.
Opatrywać się. Po łaci. prospicere, providere sibi, alicui; munire se ad reliqua tempora. Cicero. Po fran. se pourvoir; se fournir; faire provision de po niem. sich versehen; sich versorgen.
Opatruie się na zimę, mrówka.
Opatrywanje. Patrz Opatrowanie
Opatrywanie złe dóbr pospolitych
Opatrzenie. Patrz Opatrowanje
Opatrzenie dać komu.
— mieć opatrzenje.

Wdo

Wdowy i sieroty maią opatrzenie.
— Zostawić opatrzenie dziateczkom.
Opatrzénié brzucha.
— głodu swego.
— mienia dobrégo.
— przygód.
Opatrzenje na drogę, to iest Strawné.
Opatrzność, i, rz. rod. ż. Po łaci. providentia, ae, f. Cicero. Po fran. Providence; po niem. die Vorsehung. Pokazuie się w tém dziwna Opatrzność Boska — Skarga
Opatrzność Boga, przedziwna.
— Boska. Zostawać w osobliwéy Opatrzności Boskiey.
— Puszczać się na Opatrzność Boską
— Boska dziwna
— Zwątpił o Opatrzności Boga.
— osobliwa.
— nad sobą. Grzeg. z Dam.
— przedziwná.
Opatrzny, á, é, przym. Po łaci. providus; consideratus, a, um Cicero. Po fran. circonspect; prévoyant; po niem. vorsichtig; vorsorglich.
Mądry w powádze i opatrzny.
Opatrzony, á, é, przym. Po łaci. instructus aliquo. Caes. munitus, apparatus, instructus aliquo. Cicero. Munitus ab aliquo. Lucr. Po fran. pourvû fourni; garni de qu. ch; po njem. mit etwas versehen, versor

versorgen.
Opatrzony człowiek dostatk[illegible] swieckim, wielkim, wszela[illegible]
— — pobożnością prawdziwą.
— — przyłbicą.
— — ręką Boską.
— — tarczą.
Opatrzony ~~człowiek~~ na po[illegible]sy cielesné.
— — dobrze na po[illegible] na zimno.
— kościół Religią.
— noga bótem dla puch[illegible]
— zamki. Jako macie op[illegible]trzone zamki?
— ziemia powietrzem do[illegible]
— żywność. Jako macie [illegible]patrzone żywności?
Opatrzyć. Patrz Opatrować.
Opatrzyć co wedle baczenj[illegible] i rostropności, nje wedle lok[illegible]ciasnego.
— kogo dary.
— kogo Sakramentami wszystkiemi.
— kościół hoynie i nada[illegible]
— kościół kapłanami.
— mieysce iakié sobie [illegible]
— mieysce sposobne Nar[illegible]
— oboie Biskupstwa [illegible]
— prawo pilném wykon[illegible]niem
— rany.
— żywność na ludzie.
Opatrzyć

Opatrzyć się. Zatrz Opatrywać się
Opatrzyć się źle.
——— strażą od wilków
——— od złego.
——— na przyszłe przygody.
Opętany diabłem. Lo łaci. demoniacus, i, m. Firmin. Lo fran. un possédé; un énergumene; demoniaque; po niem. ein Besessener.
Opieka, i, rz. rod ż. Lo łaci. tutela, dientela, ae, f. Cicero. Po fran. tutèle, f; curatèle, f; po niem. Vormundschaft, f.
— Być w opiece, u kogo Biatob. Sturg.
— Wypuszczać kogo z opieki. Sturg.
— Wziąć kogo w opiekę. Sturg.
— Zostawać w opiece. Sturg.
Opiekać się tym. Lo łaci. gerere tutelam alicujus. Plaut. Lo fran. être tuteur de qu; po niem. eines Vormund seyn.
Opieka się Z. Bóg ludźmi.
Opiekalniczka, i, rz. rod ż. Lo łaci. tutrix, icis, f; po fran. tutrice, f; po niem. Vormunderinn, f.
— Brat, ię za opiekalniczkę.
Opiekun, a, rz. rod m. Lo łaci. tutor, oris, m. Cicero. Curator pupilli. Ulpian. Lo fran. tuteur, curateur, curateur, m; po niem. Vormund, m
— Nie ustępiał opiekunowi roku 15. Opis do Stan
Opiekun ubogich — niewiasta.
——— wierny.
Opierać, słowo. Zatrz Wspierać
Opierać głowę o co.
1° Opierać się czemu komu. Lo łaci. obniti alicui. Iuuit. Obstare, repugnare alicui. Cicero. Reniti alicui. Livi. Lo fran. résister; contredire; se roidir contre; s'opposer à; po niem. widerstreben widerstehen; widerstreiten.
Opierać się czemu.
——— komu.
Opierał się. Zatrz Wspierać
Opierać się o co. Łotwica opiera się o dno.
Opierać się w Bogu nadzieją.
Opiewać, słowo. Opiewam, asz a. Np. Prawo opiewa. Lo łaci. ea legis est sententia. Hanc habet, continet lea sententiam. Cicero. Lo fran. préscrire; vouloir, avoir contenir; po niem. verschreiben, melden, haben wollen, lauten.
Opiewa wiarą.
Opilstwo, a, rz. rod n. Lo łaci. ebriositas, tis, f; vinolentia, te, mulentia, crapula, ae, f. Cicero. potatus, us, m. Senec. crimen vinarium. Cicero. Lo fran. ivrognerie

gnerie; po niem. Sauf-Sucht; Vollerey.
Opilstwo z niebaczenja.
Opilstwo wielkie. Zasnął snem mocnym z wielkiego opilstwa.
Opinać się. Po łaci. obtendere se; po fran. se tendre; po niem. sich umspaanen, sich umgeben.
Opina się skóra na ciele. Wysuszony tak był na ciele, iż ledwie się skóra na nim opinała.
Opiniá, ii, rz. rod. ż. Patrz Mnjemanje.
— Złożyć opinią złą o kim.
Opisać słowo. Opisuję, iesz, ie. Po łaci. describere; praescribere; definire, designare aliquid; depingere verbis aliquid; definitione exprimere Cicero. Po fran. décrire; représenter par des parotes; dépeindre; faire le caractere; po niem. beschreiben.
Opisać co iako własnemi farbami
— co krótkiemi słowy.
Opisanie, a, rz. rod. n. Po łaci. descriptio, onis, f. Cicero. Po fran. description; po niem. Beschreibung.
Opisanje czego.
Opisany, a, e, przym. Po łaci. descri descriptus, a, um Cicero. Po fran. décrit; po njem. beschreiben.
Opisaná cnota wielká kilka słowy.
— czas u sądu.
— mieysce.
— rzecz jaka obszerna od kogo.
— zakon na tablicach.
Oplunąć. Patrz Plwać.
Oplunąć twárz komu.
Opłakany, á, é, przym. Po łaci. flebilis, is, e. Cicero. Lacrymabilis, is, e. Virg. Complorandus, a, um. Livi. Po fran. déplorable; lamentable.
Opłakaná czas. Grzeg. z Zarn. niewiasta.
— rozpustnik Bezm. złość.
Opłakiwać słowo. Opłakuję, iesz, je. Po łaci. deflere; deplorare, complorare aliquid Cicero. Po fran. déplorer; po niem. beweinen.
Opłakiwać co łzami ustawicznemi.
— grzechy łzami pokuty.
— nędzę swoię. Bazylik
— ślepotę czyię.
— srogość śmierci.
— swawolność swoję gorzką żałością.
Opłata, y, rz. rod. ż. Patrz Zapłata.

Opłata

Opłata cnót pobożnych.
Opłatek, opłatka, rz. rod. m.
Po łaci. oblatio, onis, f. S. Ambrosius. Crustulum, i, n. Budæ.
Po fran. oublie, f; pain à chanter; po niem. Oblat.
Opłatek iesc. W wigilią iadła trochę opłatków.
Opłonąć, słowo, np. opłonął gniew
Po łaci. defervescit ira. Cicero. Deflagrant, resident iræ. Livi.
Po fran. s'adoucir; se ralentir; être adouci; être ralenti; s'appaiser, être moins violent; po njem. sich besänftigen; sich legen.
— Czekáy, póki gniéw nje opłonie.
Opłonąć z gniewu.
Opłynąć, słowo. Patrz Spłynąć
— Jeszcze ze krwi, która z niego ciekła, nie opłynął. Skarga
Opływać, słowo. Opływam, asz, a. Po łaci. redundare, affluere aliquo. Cicero. Superfluere. Plin. Po fran. abandonner en; avoir en abondance; nager; se baigner dans; voguer; foisonner en; regorger de. po niem. einen Ueberfluss an etwas haben.
Opływa dostatki wszystkiemi miasto. Skarga
Opływać szczęściem wszystkiem
— wodą. Powieki ich opły

opływały wodą. Powieki moje opływaycie wodą.
Opływać w dobrach
— w słodyczach wielkich i pociechach.
Opływaiący, á, é, jmi. cz. teraz. Po łaci. redundans, affluens aliquo. Cicero. Superfluens. Plin. Po fran. abondant; po niem. überflüssig in grosser Menge.
Opływaiący człowiek dostatki wszystkiémi
— miarą opływaiącą odmierzyć komu.
— ziémja opływaiącá mlekiém i mjodém. Skarga
Opływanjé, a, rz. rod. n. Po łaci. abundantia, affluentia, ae, f; po fran. abondance; affluence, redondance, f; po niem. Ueberfluss, m.
Opływanjé w dobrém mjéniu swiętkiem.
— w roskoszach.
Opoczysty, á, é, przym. Po łaci. petricosus, a, um. Mart. Po fran. pierreux; plein de pierres, où il y a beaucoup de rochers; po njem. steinicht; felsicht.
Opoczysty Piotr. Przy opoczystym Piotrze trwać potrzeba.
— Ziemja opoczysta.
Opodal, przysło. Po łaci. longule. Plaut. Po fran. un peu

un peu loin; po njem. ein wenig weit.

Opodal raz zabiezał — Odiechał opodal. Bazylik
— przed klasztorem — Skarga

Opoka, i, rz. rod. ż. Po łaci. petra, ae, f. Livi. Saxum vivum. Virg. Ovid. Po fran. rocher, roc, m; roche f; po niem. ein Stein-Felsen; Felsen auf oder unter der Erde.

Opoka odpychá nawálności morskie
— pádá się
— puściła hoyną rzekę wody.
— stoi w swey mocy
— uderzył P. Bóg w opokę na puszczy, i wody pociekły.

Opoka serca, niecháy się pádá, a skruszy od miłości.

Opoka kościelna
— wysoka.

Opona, ny, rz. rod. ż. Po łaci. aulæa, orum, n. Virg. Peripetasmatis, n. Cicero. Tapetia belluata, Alexandrina, etc. Po fran. bache, banne; grande piece de toile pour couvrir qu. ch; po njem. grosses Stück Leinwand etwas zu bedecken.

— Pokrywać ściany, drogo oponami.
— Ustać pałac drogiémi oponami.

Opończa, y, rz. rod. ż. Po łaci. penula, ae, f. Cicero. Po fran. casaque casaque f; brandebourg, hoqueton, m; manteau, qu. porte contre la pluye; po n. Regen-Mantel; Reit-Ro

Opończa dla zimna.

Opowiadać, słowo. Opowiada wziął opończą. Bazylik
asz, a. Po łaci. prædicar Cicero. Po fran. annoncer; blier; déclarer; faire savoi dire; prêcher; publier; p njem. einen ankündigen; sagen.

— Pismo opowiada.

Opowiadać Boga. Opowiadali Boga Prorocy, Apostołowie i Ewanjelistowie.

— Imie Jezusa.
— śmierć prędką komu
— tajemné i przyszłe rzeczy komu duchém prorockim.

1o Opowiadać się. Po łaci. nuntiare, significare alicui Anal. Po fran. se faire annoncer; se faire nommer à qu; po njem. sich anmelden lassen.

Opowiadać się komu.

2o Opowiadać się. Patrz Oznaymować.

Opowiadać się kazał Zbawiciel świata Prorokom.

Opowiadanie Patrz Oznaymjénié.

Opowiadan

Opowiadanie bliskiéy smierci.
—— Prorockie ziscił P. Bóg
Opowiedzenie. Patrz Oznaymienie
Opowiedzenie jawne przez Pismo
Opowiedziany, a, e, przym. Po łaci. praedicatus, a, um; po fran. annonté, déclaré; denoncé; publié; po njem angesaget; angekündigt.
Opowiedziany Jan Chrzciciel z Njeba.
Opráwca, y, rz. rod. m. to iest Ceklarz
Opráwca imać chciał Swjętégo
—— wyrwać kogo z ręku opráwców
1o Oprawić Patrz Naprawić
Oprawić suknią. Nie wstydziła się sama sukni ubogich oprawić.
2o Oprawić co złotem. Po łaci. circumdare aliquid auro. Cicero. Illigare, includere aliquid auro. Plin. Po fran. enchasser; sertir en; po niem. einfassen.
Oprawić co złotém.
Oprawować. Patrz Naprawować
Oprawować sieci stare.
Oprzeć się. Patrz Wspierać się
Opiérá się kotwica Odno.
Oprzéć się nadzieią w Bogu.
Opuchły

Opuchły, a, e, przy. Po łaci hydropicus, a, um. Plin. ventrosus, a, um Cato. Po fran. hydropique; po njem wassersüchtig
Opuchły bardzo leżał
—— ięzyk.
Opuścić, słowo Opuszczam asz, à. Po łaci. linquere, derelinquere aliquid Cicero. Deserere aliquid Seren. Po fran. abandonner; délaisser, quitter; po niem. verlassen, im Stiche lassen.
Opuścić Boga.
—— czeladkę.
—— czyynośi o sobie.
—— dom
—— febra go opuściła.
—— gościniec bity, utarty. Grzeg. z Żar
—— gospodarstwo.
—— kogo. Nigdy proszącégo nie opuściła
—— miernośi świętą.
—— nałogi nieszczęsne. Grzeg. z Żar
—— obyczaje młodzieńskie
—— Oyczyznę.
—— proszącégo
—— próżnośi.
—— roskoszy.
—— różanjec.
—— staranjé swiata tégo.
—— staranjé o sobie.
—— świat.
—— umowę

— umowę
— używanje proste.
— wczasy potrzebné.
— zmowę.
— żonę.
Opuscić się. zwyczaie staré Grzeg z Zarn
Opuszczać. Patrz Opuscić.
Opuszczać błędy Oycow swoich
— co dla krotkosci.
— dobra swieckie i krotkje.
— grzechy.
— milczenie, po mału. Skarga
— nadzieię.
— ostrosci na ciało.
— pokusy go opuscały
— pracę swiecką opuscić
— złosci.
Opuszczać się
Opuszczaią się słowa
Opuszczać się zaniedbaniem
Opuszczenje, a, rz. rod. n. Po łaci. relictio, derelictio, praeter missio, onis, f. Cicero. Desertio, onis, f. Livi. Po fran. omission; manquement, défaut; po njem. Verlassung, f.
Opuszczenje znosić.
Opuszczenie chwały.
— czci.
— dzieci.
— nadzieci.
— sprawiedliwosci
— swiata. Zaciągnąć kogo do.

do opuszczenja swiata.
Opuszczony, á, é, przym. Po łaci. relictus, a, um. Cicero. Po fran. abandonné; délaissé; po njem. verlassen
Opuszczony chory od lekarza
— ołtarz.
— przybytek Pański
Orać, słowo. Orzę, orzesz, Po łaci. arare. Plini. Subigere terram, colere agrum. Cicero. Proscindere terram. Varro. Po fran. labourer la terre; sillonner; po njem. ackern.
— Woły orzą.
Orać rolą.
— pługami
— wołami.
Oracki, á, é, przym. Po łaci. orgicus, colonicus. Colum. Agricolaris, is, e. Pallad. Arctricus, a, um. Varro. Po fran. d'agriculture; de laboureur; de labourage; po niem. zum Acker-Baue; zum Pflüger gehörig.
Oracki stan, albo kmiecy.
Oracz, a, rz. rod. m. Po łaci. agricola, a, m. Cultor terrae. Colonus, i, m. Cicero. Po fran. laboureur; po niem. Acker-Mann. Pflüger.
Oracz gruby.

Oranie

Oranie, a, rz. rod. n. Lo łaci. aratio; onis, f. cultio agri, cultus agri; subactio agri. Cuero. profissio terræ. Colum. Po fran. le labourage; po niem. das Ackern.

Oranie. Ziemia do orania spodobna.

Orędowniczka, i, rz. rod. ż. Lo łaci. patrona, ae, f; po fran. patrone; procuratrice; po niem. Fürsprecherinn.

Orędowniczka Ewy, Nayswięższa Panna.

Orż, a, rz. rod. n. Patrz Broń. — Brać orż na oparcie przemocy. — Walczyć orżem na kogo.

Orżż dobyty.

— duchowny, pospolity, modlitwa.

Orżnik, a, rz. rod. m. Lo łaci. armifer; po fran. armé, qui porte les armes; po niem. bewehrt; bewaffnet.

— Podjął obóz po rzeźbie Jonatan i orżnikiego. — Uczynił go orżnikiem swoim.

Organista, y, rz. rod. m. Lo łaci. organicus, i, m. Liur. psaltes, æ, m. Jun. organarius, ii, m. Firm. Lo fran. organiste; joueur d'orgues; po niem. Organist.

Organki, organkow, wyraz zdrobniały. Patrz Organy.

Organki subtelne.

Organy, ow, rz. w lic. m. Lo łaci. organa, orum n; organa musica. Isum. Machina spiritalis. Orbi. Lo fran. un orgue; po niem. Orgel.

Orli, á, é, przym. Lo łaci. aquilinus, a, um; aquilus, a, um. Plaut. Lo fran. d'aigle; po niem. Adler-

Orli nos. Nakształt orłeyo nosa. — Orlé oko bystre.

Ormianin, a, rz. rod. m. Lo łaci. Armenius; armenus homo. Colum. Lo fran. un Arménien; po niem. Armenier.

Ormianin, Ormianie.

Ormiański, a, é, przym. Lo łaci. Armenicus, a, um. Colum. Armenius, a, um. Virg. Lo fran. Arménien; po niem. Armenisch.

Ormiańska Ziemja przyięła Wizerunek Swiętey.

Ornat, a, rz. rod. m. Lo łaci. vestis ex tima sacerdotis sacrificantis. Anal. Casula, vulgo. Po fran. chasuble, f; vêtement du Prêtre, quand il dit la Messe; po niem. ein Ornat; ein Mess-Gewand.

Ornat ubior kościelny.

Orszak, u, rz. rod. m. Lo łaci. comitatus, us m; cohors, tis f.

tis, f. Cicero. Po fran. cortége, m; suite, f; trouppé; assemblée po njem. Gefolge; Versammlung; Begleitung.
Orszakiem Aniołow SS. otoczony.
Orzech, a, rz. rod. m. Po łaci. nux, cis, f. Plin. Po fran. une noix; noisette; po njem. eine Nuss.
— Ciskał orzechami na białogłowy.
Orzeł, orła, rz. rod. m. Po łaci. aquila, ae, f. Teren. Po fran. un aigle; po njem. ein Adler.
Orzeł wysoko latający Jan S.
Oś Leie słońce strumienie swiatła od osi do osi. Kropin Lud
Osa, y, rz. rod. ż. Po łaci. vespa, ae, f. Cicero. Po fran. guêpe f; po niem. eine Wespe.
Osy kąsaią ludzi
Osada, y, rz. rod. ż. Po łaci. colonia, æ, f. Cicero. Po fran. colonie; peuplade; po niem. Colonie; Pflanz-Stadt.
— Miasto miało piękną osadę.
1º Osadzać, słowo. Osadzam, asz, a. Patrz Ustanawiać
Osadzać gniazdo swé
— klasztor Kartuzow
— służbę Bożą gdzie
— stolicę. Tam mądrość stolicę swoię osadza, gdzie pokora i miernosi przemieszkiwa.
2º Osadzać. Po łaci. occupare comple, complere aliquo aliquid. po fran. remplir; po niem. besetzen.
Osadzać bok swóy prawy Królowje bok swóy prawy dzali Biskupami.
— stoły wdowami, sie
Osadzénié, a, rz. rod. n. Pa
Osada.
— Prosiło go Xiążę, aże sobie mieysce na osadzen Stolicy Biskupiéy obrał
1º. Osadzić. Patrz 2º Osadz
Osadzić ludzie zakonné w ściele.
— mieysce klasztorami, sciołami.
— stół ludzmi.
— urzędy ludzmi.
— ziémję Narodém. P osadzi tę ziemję innym Na
2º Osadzić, to iest Ugrunto
Osadzić mysl wszystką na stawanju prawdy.
— Państwo na Religi
Osadzić się. Po łaci. po fran. s'établir; se domici po njem. sich setzen; sich h lich niederlassen.
Osadzić się gdzie.
— między złemi i p gawemi.
— na zjemi.
— pod iednym Panem
— w iedn

— w iednem Krolestwie.
1° Osadzony, á, é, przymio.
Patrz Posadzony.
Osadzéni u stołu.
2° Osadzony. Patrz Opatrzony
Krolestwo dobrze osadzone
porządkiém, urzędém i prawy.
3° Osadzony. Patrz Ugruntowany
Osadzoné Krolestwo na Religii
4° Osadzony. Patrz Obtoczony
Osadzony pień trzciną ostrą
w koło Skarga baszta osadzoną strzelbą Śliwski
Osądzić słowo. Po łaci. judicare aliquid. Cicero. Statuere de aliquo. Tacit. Po fran. prononcer une sentence, un arrêt contre qu.; condamner; ~~po fr~~ juger definitivement; faire justice; po niem. beuhrteilen, veruhrtheilen.
Osądzić Trybunał osądzi ce za rzecz słuszną
— kogo niewinnym.
— kogo na śmierć.
— kogo na ogień.
— kogo na więzienie.
— práwdę.
— sprawę zelżywości człowieka nad drugim.
— winę iaką.
Osądzić się. Patrz Sądzić się.
Osądzili się sami. Osądzacie się bydź niegodnemi wiecznego żywota.
Osądzony, á, é, przyjęsł. cz. prz.
Po łaci. judicatus, a, um; po fran. jugé; po niem. ver~~uhrt~~ urtheilt.
Osądzony niewinny
— na smierć
— na wygnanie.
— za głupiégo.
— za niewinnégo.
— sprawa pomyślnie.
— rzecz za grzech powszedni
Oschłość, i, rz. rod. ż. Po łaci.

Oschłości cierpiéć.
Ościsty, á, é, przym. Po łaci

Ościsté grubé płótno.
Osęka, i, rz. rod. ż. Po łaci. uncus, i, m. Colu. Po fran. croc m, crochet de fer ou plutôt de bois; po niem. eiserner, oder vielmehr hölzerner Haken
— Drapać ią kazał osękami żelaznemi.
— Łupili im włosy z głowy i z skorą, żelaznemi osękami.
Osiadać, słowo. Osiadam, asz, a. Po łaci. occupare. Cicero. Po fran. posseder; occuper; po niem. besitzen.
— Miłość pieniędzy, i bogactwo wszystko serce osiada.
— Osiadł

— Maiętności osiadać Grzeg. z Zar
— Osiadł wysokich gór wierzchy.
Osiadły, á, é, przym. Po fran. domicilie; po niem. wohnhaft; angesessen.
Osiadła ziemia Słowiańskiego Narodu.
Osiągnąć Patrz Otrzymać.
Osiągnąć Niebo.
— szczęście.
— żywot wieczny.
Osiąsdź. Patrz Osiadać
Osiąsdź dobra.
— dziewictwo. Niewiasta wołać zaczęła: obłudniku osiadłeś nasze dziewictwo.
— Naród.
— ziemię. Woysko nieprzyiacielskie, iak szarańcza, ziemię osiadło.
Osiec. Patrz Siec.
Osiec kogo rózgami.
Osiedzieć się gdzie. Po łaci. persidere. Plin. sistere, consistere; sedem ac domicilium alicubi collocare. Cicero. Substare alicubi. Ter. Anal. Po fran. se maintenir; se soutenir; po njem. sich erhalten; an einem Orte bleiben; sich behaupten.
Osiedzieć ~~się~~ gdzie. Tu się nie ~~osiedzim~~
— się nie mogli w oney celi
Osiedziony. Patrz Opętany.

— Panna osiedziona od ta.
Osieł, osła, rz. rod. m. Po łaci. sinus, i, m. Cicero. Plaut. fran. un âne; po njem. ein Esel.
— Czesać osła.
— Pędzić osła przed sobą
Osieł sprosny ciało.
— rozuzdany
Osiełek, osiełka, rz. rod. m. łaci. asellus, i, m. Plin. Asellulus, i, m. Arnob. Po fran. petit âne; po njem. Eselein
Osiełka najemnego mieć.
Osierocać, słowo. Osierocam, a. Po łaci. orbare aliquem filio, amico etc. Cicero. Po fr. faire orphelin; ravir, enlever à qu. les parens; priver q. de ses parents, de ses enfans. Po niem. zum Waysen machen einen nahen Bluts-Freund als Eltern oder Kinder beraben.
— Smierć Matki osieroca
Osierocenie, a, rz. rod. n. Po łaci. orbitas, tis, f. Cicero. Po fran. perte de son père, de sa mère privation des personnes, qui nous sont très cheres; l'état d'orphelin. Po niem. Verlust Beraubung naher Blutsverwandten; der Waysen-Stand
— Rozmyslała osierocenje

swoje.
— znosić.
Osierociały, á, é, przymio. Po łaci. orbus, orbatus aliquo. Cicero. Po fran. qui est orphelin de son père, ou, de sa mère; qui a perdu un proche parent; po njem. verwäyset; Vaterlos, Mutterlos; der einen nahen Verwandten verlohren hat.
Osierociały, iako synogarlica po pustych się miejscach tułá.
Osierociała córka w rodzicach. Osierociałą została z dwiema siostrami.
— Oyciec, na trzy śmierci patrzył, a w każdey sám umiérał.
— syn w dzieciństwie po Matce.
— z dzieciństwa.
Osierocić. Patrz wdowa Osierocać.
Osierocić Kościoła osobą swą nie chciał.
— Matek wiele miecz w dzieciach ich osierocił.
Osierociéć. Po łaci. orbari patre, filio etc. Cicero. Po fran. devenir orphelin; être privé d'un parent; po niem. zum Waysen werden; nahe Bluts-Freunde verlieren.
Osierociéć na obecności czyiéy.
Osierocony, a, e, przym. ~~Po łaci~~ Patrz

Patrz Osierociały.
Osierocony śmiercią Rodziców
— na synie
— na żonje.
— od Rodziców młodo został
Osiesdź Patrz Osiadać.
— Duszę iego osiadł szatan
— Królestwo osiesdź mocą.
— Miejsca rożné osiesdź.
— Stolicę Oyca, Syn osiadł
— Swiat wszystek osiadł Alexander
Osiesdź na drzewje. Osiedli ptacy na drzewie.
Osięgniénié czégo Patrz Otrzymanie
Osięgnąć Patrz Otrzymać.
Osięgnąć duszę swoię w ciérpliwości.
— Królestwo.
— Niebo.
Osiwiały, á, é, przym. Patrz Siwy.
Osiwiały na żołnierstwie
Osiwieć. Po łaci. canere, canescere; po fran. être blanc de vieillesse; devenir gris, ou blanc po niem. graue Haare haben.
Osiwiały włosy iego przed czasem.
Oskarżyć Patrz Obwinić.
Oskarżyła go, iż ją mocą do żądzy chciał iczyć.
Oskarżyć kogo przed Kim Wiary s Przeszk.
Oskarżyć się z grzechu przed Bogiem, Waw s Przeszk.
Ostrobany

Oskrobany, a, e, przym. Po łaci circumrasus, abrasus, a, um Colum. Po fran. ratissé; raclé autour; po niem. ~~ab~~ abgeschabt Oskrobany proch. Staliśmy się iako proch oskrobany.

Osle, oslęcia, rz. rod. n. Po łaci pullus, i, m. Varro. Po fran. ânon, m; le petit d'une ânesse; po niem. junger Esel.

Oslęcia żadnego od nich nie wziął

Oslep, przysłowek. Po łaci. cæcum et præcipitem ferri. Cicer. Latini carent adverbio. Po fran. aveuglement, à yeux fermés; à l'aveugle; à l'étourdi; à corps perdu; à yeux clos; po niem. blindlings.

Oslep dawać rozum swóy i zdanie Bogu.

— leźć w zgubę.

— uwierzyć

— wierzyć słowu

Oslepiać, słowo Oslepiam, asz, a. Po łaci. cæcare; obcæcare, excæcare aliquem; privare oculis aliquem. Cicero. Exoculare aliquem. Plau. Po fran. aveugler; rendre aveugle qu. aveugle; crever les yeux à qu; po niem. blenden; blind machen; die Augen ausstechen.

— Roskoszy, pochlebstwa szczęście i przyiaźni ludzi oslepiaią człowieka.

Oslepić. Patrz Oslepiać

Oslepić kogo.

Oslepiony, á, é, imi. cz. prz. Po łaci. cæcatus; obcæcat excæcatus; po fran. aveug po niem.

Oslepioné oko iedno było.

Osli, á, é, przym. Po łaci. asininus, a, um. Varro. asinarius, a, um. Cato. Po fran. âne; po niem. Esels.

Osle oczy tylko maią, a serce i wiarą nie patrzą.

— pogrzeb. Pochować kogo slim pogrzebem.

— szczeka.

Osłabiały, á, é, przym. Patrz Osłabiony.

Osłabiały człowiek.

Osłabić, słowo. Osłabiam, asz, a. Po łaci. enervare, debilitare, labefacere, labefacture, aliquid aliquem. Cicero. Po fran. affoiblir, débiliter, enerver, amortir; po niem. schwächen; abmatten

Osłabić co, powątlić.

— kogo i uczynić wątpliwym.

— moc królewskiego Majestatu

statu osłabła.
— Poważnosć Królewska osłabła.
— Prawdy Bożéy, żadna starośi lat nie osłabiła.
— Przyiaźń osłabić.
— siły swoie osłabić
— węgły domu wiatr osłabił i upadł.
— władza Królewskiego Majestatu osłabła.
Osłabić się. Prawo przyrodzoné osłabiło się w ludziach grzechami.
Osłabiéć. Po łaci. lassari; relanguescere. Ovid. Oblanguere Cicero. Elanguescere. Livi. Po fran. s' affoiblir; devenir plus foible; po niem. schwach werden.
Osłabiały ręce katom.
Osłabieli w zakonnéy powinnosci
Nu nie osłabiał w stateczności swoiéy Bazylik
Osłabienie, a, rz. rod. n. Po łaci debilitatio, remissio animi, etc. Cicero. Po fran. débilitation; affoiblissement, diminution de force, de vigueur; po niem. Schwächung, Abmattung.
Osłabienie dostoynosci Królewskiéy.
— Majestatu Królewskiego.
— Władzy Królewskiéy.
Osłabiony, á, é, imie. cz. prz.
Po

Po łaci infirmatus, enervatus debilitatus, labefactus, labefactatus, a, um; po fran. affoibli; po niem.
Osłabioné kolana posilay Boże do roboty
— moc.
— ręka.
— siła duszná.
— władza Królewska.
Osładzać. Patrz Słodzić. na ciele ledwie się ruszá
Osładzać czém nędzę
Osłáwa, y, rz. rod. ż. Patrz Niesłáwa.
— Bał się osławy u ludzi.
Osławiać, słowo. Osławiám, ász, á. Po łaci. detrahere de fama alicujus; infamem aliquem facere; inurere alicui famam superbiæ; aspergere aliquem infamia. Cicero. Po fran. decrier; diffamer; détracter qu; po niem. ins Gerede bringen; auschreyen; übel berüchten.
Osławiać niewinnego brata.
Osłodnieć, słowo. Po łaci. po fran. devenir doux; s' adoucir; se rendre plus doux; po niem. süss werden.
— O iako słodkié ustom moim wymowy twoie, nad plastr miodowy, osłodniały mi.
Osłodzić. Patrz Słodzić.
Osłodzić.

Osłodzić ciężary komu.
— nędzę nieznośną.
— trudności komu.
— wodę gorzką.
Osłyszéć się o kim. to iest Dowiedzieć się.
— Pasterze z pola i od roli i gdzie się o nim osłyszeli, bieżali.
Osm. Po łaci octo. Virg. Octoni, æ, a. Var. po fran. huit; po niem. acht.
Osmioletni, á, é, przym. Po łaci octo annos natus. Anal. Po fran. de huit ans; po niem. achtjährig.
Ośmioletnia Panienka.
Osnować się. Po łaci

Osnowało się Królestwo na Religii.
Osoba, y, rz. rod. ż. Po łaci persona, ae, f. Cicero. Po fran. personne; po niem. Person, f.
— Nawiedzać kogo często osobą swoią.
— Nie widzieć Osoby.
— Przyiść w osobie ubogiego.
— Wróciła się osoba iego, to iest do pierwszey postawy przyszedł.
— Wziąć na się Osobę czyią.
Osoba niewiasty. Zakołatał do niego w osobie piękney niewiasty.
— ptaka. Ukazał mu się w osobie ptaka czarnego.
Osoba duchowná.
— nieznaiomá — nieurzędo
— pacholęcá. Obaczył zna w osobie pacholęcey, Chrystu
— wężowá. Wziął na sie osobę wężową.
— znaiomá
Osóbka, i, rz. rod. ż. Po łaci persolla, ae, f. Plaut. Po f. petit personnage; petite sonne; po niem. eine kleine Person.
Osóbka maluczka.
Osobliwie przysło.
Osobliwość, i, rz. rod. ż. W osobliwości, to iest W szczególności.
— Bydź z kim w osobliwo
— Czyniła na polu modlitw w osobliwości.
Osobliwy, a, e, przym. Po łaci singularis, is, e; unicus, um. Cicero. Po fran. singul particulier; principal; spe cial; spécifique; po niem. sonder; sonderbar; ausneh mend; ungemein.
Osobliwą chęcią rozmawiać kim
— łaska. Doznać osobliw łaski. Nie możemy mieć sta teczności okrom osobliwey łaski Bożey niesie Grzeg. z Dar
— mąż Nauką i cnotą.
— nauki osobliwe dawa

komu
— niewinność. Człowiek osobliwey niewinności.
— piękność. Uwiedziony pięknością iey osobliwą.
— płód. Mówił duchem Prorockim, iż Bóg z niey osobliwy płód wypuści.
— powinność.
— towarzystwo mieć z kim
— urody osobliwey bydź
— wymowa. W piśmie iego osobliwy dowcip i osobliwa wymowa się pokazuie
Osobnie, przysł. Po łaci separatim; singulatim, singillatim, Cicero. Po fran. séparement, à part; po niem. abgesondert
Osobnie sypiać
Osobno. Patrz Osobnie
Osobno mieszkać
— położyć co
— stanąć gdzie.
Osobność, i, rz. rod. ż. Po łaci solitudo inis, f. recessus, us m. Cicero. Po fran. lieu écarté; lieu retiré; retraite; demeure séparée; solitude; po niem. abgesonderter, entlegener Ort, Einsamkeit, f.
— kochać osobności
— Mówić w osobności.
— Skradać się na osobności.
— Upominać kogo w osobności

Osobność od ludzi świeckich.
Osobność ostra
1° Osobny, a, e, przym. Po łaci privatus, a, um. Plaut. Po fran. séparé; po niem. abgesondert
Osobny człowiek. Osobny był i przestrzegał pokoiu
— mieysce.
— moc.
— pałac.
— przestroga.
— złożenie. Pogrzebany w osobnem złożeniu
2° Osobny. Patrz Osobliwy
Osobny przyiaciel. Mieć kogo sobie za osobnego przyiaciela.
Ospałec gnuśny. Bez 1632
Ospały, a, e, przym. Patrz Gnuśny
Ospały człowiek. Bez 1632
— gnuśność lenistwo gubi nas Stary
Ospanie, a, rz. rod. n. Patrz Lenistwo
— Patrz, abyś co sobie czuciem zyskał, ospaniem nie stracił
Ossać pozłotę u Kielicha. Skarga
Ostateczny. Patrz Ostatni.
Ostateczne pomazanie przyiąć przez ręce Xiędza
— potyczka ze śmiercią. Przyszedł do ostateczney potyczki ze śmiercią
— tech. Do ostatecznego tchu, pokazał się bydź przyiacielem krzyża, pokuty i umartwienia.
— upadek

— upadek

Ostatek ostatka, rz. rod. m. Po łaci extremum anni, etc. Tacitus. Reliquum vitae, etc, imum aliquid. Cicero. Po fran. le reste, le residu; la fin; le déclin; po niem. das Uebrige, der Rest, Ueberrest; das Ende einer Zeit; das Übrige an einer Sache.

Ostatek utracić.

Ostatek dni swoich skończyć.

— drogi.

— ludu.

— maiętności dadź komu.

— sług wiernych Bożych.

— szatek.

— woyska. Z ostatkiem woyska przybył.

— żywota zamknął.

Ostatni, á, é, przym. Po łaci. novissimus, extremus; postremus; ultimus; residuus; reliquus, a, um. Cicero. Po fran. dernier; po niem. letzt.

Ostatniá choroba. Assystować w ostatniey chorobie i śmierci Oyca swego.

— czas. Nikt się nie wyprosi w ostatnim czasie.

— człowiek do rozrywki.

— dzień zmartwychwstanja.

— godzina.

— kres. Na ostatnim kresie żałować za grzechy.

— moment życia.

— pomazanjé Oleju S.

— posługę ostatnią uczynić

— raz widzieć się z kim

— rota, co na końcu woy idzie.

— ~~śmierć~~ starość. W ostat starości.

— stopień

— szczęście kłaść na

— termin.

— toniá. Angliá na ost tniey toni.

— wydanié kogo.

— żniwo, dzień sądny.

Ostatnie, przysłó. Po łaci. vissime; postremum. Cicer postremo. Teren. Ultimo. Su Supremo. Plin. Po fran. nièrement; finalement; reste; po niem. letzlich; brigens.

Ostatnie ukazał się Pan Je w Jeruzalem.

— wieczerzać z kim.

Ostoić się. Patrz Osiedzieć

Ostoić się w Niebie.

Ostraszyć się Uciekł do samego Króla

Ostro przysł. Po łaci. acrit ostraszywszy się Grzeg. z Zaw. acute, severe, vehementer. Po fran. sévèrement; fortem rigidement; rudement; po ni scharf; stronge.

Ostr

Za

Ostro grzeszyć, cierpieć, mówić.
— patrzyć na siebie.
— pościć.
— postawić się komu.
— przestrzegać milczenia.
— stawić się komu.
— weyrzeć na kogo
— weyrzeć w rzecz. Grzeg. z Żar
— wypełnić co.
— żyć.
Ostroga, i, rz. rod. ż. Po łaci. calcar, ris, n. Cicero. Po fran. éperon, m; talon, m; po niem. ein Sporn.
— Brzękaią ostrogi idących. Bazylik
— Dodawać ostróg komu Skarga
— Pobudzać kogo ostrogami Skarga
— Popędzać ostrogami konia Skarga
— Przyłożyć ostróg Skarga
Ostrość, i, rz. rod. ż. Po łaci. acies, ei, f; acerbitas, asperitas, is, f; acrimonia, æ, f. Cicero. Po fran. acrimonie; âpreté; severité, rigidité; po niem. Schärfe f; Strenge, f.
Ostrość napoiu. } Skarga
— odzienia }
— potraw. Krócić i trudzić ciało surowością i ostrością odzienia, potraw i napoiu.
— praw.
— rozumu dziwna. Skarga
— trudzenia Skarga
— wiatrów czuć. Skarga
— zimna czuć. Skarga
— życia
— życia
— żywota.
Ostrość na ciało opuszczać
Ostrość w rozumieniu
Ostrożnie, przysł. Po łaci. caute Cicero. cautim. Teren. ~~Po~~ custodite Plin. Jun. Po fran. considerement; avec précaution; avec circonspection; po niem. vorsichtig; behutsam.
Ostrożnie chodź, abyś w zdradzie nie uwiązł.
— dotykać kogo słowy.
— radzić o ludziach sobie powierzonych.
— trzymać kogo.
Ostrożność, i, rz. rod. ż. Po łaci. cautio, circumspectio, f. Cicero. Po fran. circonspection, f; précaution, f; po niem. Vorsichtigkeit; Behutsamkeit.
Ostrożność czynić wszelaką.
— mieć około czego, około siebie. Skarga
— mieć się na wielkiey ostrożności. Bazylik
Ostrożność bolaźni Bożey.
Ostrożność rozumu w słowach. Nabywać ostrożności w słowach.
Ostrożny, a, e, przym. Po łaci. cautus, percautus a, um. Cicero. Po fran. circonspect; prévoyant; précautionné; prude; réservé;
zbyteczna. Kras. Jgn.

po niem. vorsichtig
— Co ostrożnego napisać.
— Człowiek ostrożny około szafowania oczów swoich.
— człowiek w czystości — w mowie — w słowach
— lekarz — mądrość.
— rozsądek.
Ostrożony Patrz Ogrodzony.
Ostrożony pień trzciną ostrą w koło.
Ostry, á, é, przym. Po łaci. acutus, a, um. Cicero. acer, ra, um, vehemens Cicero. Po fran. acre, aigu, perçant; pénétrant; po niem. scharf; streng.
Ostre ciernié. Głowa Zbawiciela ostrem cierniem ściśniona.
— człowiek w karaniu — w karności — w postach — w powściągliwości — w rozsądku.
— drogá.
— dyscyplina. Krwawić ciało swe srodze ostremi dyscyplinami.
— głog. Przez ostré głogi
— gwoźdź.
— ięzyk mieć.
— kamień
— liczba karanié Wysoc Szy Dać komu liczbę ostrą z czego.
— miecz
— mieszkanié.

— nieprzy—

— nieprzyiaźń Podnosić na iady i ostré nieprzyiaźni.
— nóż wrazić w serce.
— oko. Bydź ostrych o
Patrzyć na Boga ostrém o
Patrzyć w Niebo ostrém ok
— osobność.
— paznokcie.
— pióro mieć. Ostry miał zyk i pióro, na nikogo się oglądaiąc, iedno na praw
— pokuta.
— prawo na grzechy. S ostré prawa na ludzie.
— przykład.
— rozum.
— siekiéra.
— słowo. Gromić kogo ost słowami. Puścić się na kogo stremi słowy. — Słowa Bo nad miecz z obu stron, os sze
— sposób życia
— strzała. Ięzyk nierzą iako ostra strzała, i miecz z stron, siekący.
— świadectwo
— trzcina.
— umartwienie ciała.
— urzędnik
— wiara. Patrzyć ostrą w na co
— wędzidło włożyć na pod
— wodzę ostrą kłaść na
— woy

— woyna ze swiatem i ciałem.
— zachowanie Reguł.
— żelazo przykładać do piersi, czyich. — Ostre żelazo utopić w swych piersiach.
— życie.
— żywot.
Ostrzedz kogo. Patrz Przestrzegać.
Ostryć, słowo. Ostrzygam, asz, a. Po łaci. tondere capillum alicujus. Cicero. Po fran. tondre couper avec les ciseaux; po njem. mit der Scheere beschneiden; bescheeren.
Ostrzyć głowę komu.
— włosy komu.
Ostrzyć się na Katolika.
Ostrzyć, słowo. Ostrzę, ysz, y. Po łaci. acuere, exacuere. Cicero. Po fran. éguiser; po niem. schärfen; scharf machen.
Ostryć dowcip młody na czém. Młody swóy dowcip na zburzeniu heretyków ostrzyć.
— głowę.
— ięzyk na co.
— rozum. Pisanie o trudnych rzeczach rozum ostrzy.
— rozumki.
— wiarę na czém.

— wiarę

— wiarę w pokusach szatańskich.
— żądła gniewu na kogo.
— żądzę do czego. Zakon od Moyżesza pisany, żądzą do grzechów, nieiako samem zakazaniem ostrzył.
Ostrzyżony, a, e, imie. cz. prz. Po łaci. tonsus, a, um. Cicero. Po fran. tondu; po niem. beschoren.
Ostrzyżona owca.
Ostygnąć, słowo. Ostygam, asz, a. Po łaci. refrigescere Cicero. ~~dev~~ Po fran. devenir froid s'adoucir; po niem. kalt werden; erkälten; nachlassen.
Ostygnąć w swoiéy zapalczywości.
Osuszony, á, é, przym. Po łaci siccatus, a, um; po fran. séché; po njem.
Osuszona ziemia.
Osuszyć Patrz Suszyć — Wysuszyć.
Osuszyć co.
Oświadczać, słowo. Oświadczam, asz, a. Po łaci. testificari; testari. Cicero. Po fran. témoigner; faire paroître; faire éclater; faire voir; po niem. bezeugen.
— Gwiazdy na Niebie oświadczały urodzenie Chrystusa.

Oświadczać

wdzięczność komu. Skarga
Oświadczać o kim. tem piśmem. Skarga
Sam o-
świadczał o sobie.
Oświadczyć. Patrz Oświadczać
Oświadczyć co komu dostatecznie.
Oświecać, słowo. Oświecám
ász, á. Po łaci. illuminare;
collustrare, illustrare. Cicero:
Po fran. donner du jour;
illuminer; éclairer; faire clair;
po niem. erleuchten; hell machen.
Oświécać głowę. Nauka iego
wysoká nie samą głowę i ro-
zum oświecała; ale serce
gorącością Wiary Chrystuso-
wéy rospalała.
— kogo rozumém, przykłady.
Swiatło oświecá nas.
— oczy. Prośmy P. Boga,
aby on oczy nasze oświécał.
— oczy cielesné.
— serce. Bóg serce iego oświe-
cał.
Oświécać się.
— Góry oswiecaią się od
słońca.
— Rozumy nasze oświé-
caią się mądrością Niebieską.
Oświécénié, a, rz. rod. n. Po
łaci. illuminatio, onis, f. Macrob.
lumen, inis, n. Po fran. illu-
mination, lumière; connois-
sance; po njem. Erleuchtung

Oświe

Oświécénié brać na rozumie
Oświécénié Pogaństwa.
— wiary wziąć.
Oświécénié prędkié o czém wz
Oświécić. Patrz Oświecać
Oświécić ciémnosci. Boże o
swieć ciémnosci moie.
— ciemnosci błędów.
— kogo Nauką.
— oczy. Boże oświeć
czy moie.
— Pogany Ewanielią S
Bożego.
— serce iego Bóg oświe
— świat ciémny w błę
dach i grzechach.
Oświéciciel, a, rz. rod. m. Po
łaci. illuminator, is, m. Sacr.
Po fran. celui qui éclaire; p
njem. Erleuchter.
Oświéciciel Bóg.
Oświécony, á, é, przym. Po
illustratus, illuminatus, a,
um. Cicero. Po fran. éclair
illuminé; po njem. erleucht
hell gemachet.
Oświécony człowiek duchem
rockim.
— człowiek nauką.
— — prawdą Bo
— — prawdą z mola
— — wiadomością
prawego Boga
— — na duszy, na

na rozumie.
— dusza.
Oswitá, oswitło. Po fran. illuxit dies. Cicero. Illuxit abso. Livius. Diluxit dies. Horat. Po fran. le jour paroît; il fait jour; le jour se fait; le jour commence à poindre; po niem. es taget; der Tag brich an.
Dzień ieszcze nie oswitł. — Skoro oswitło.
Oświtniénié, a, rz. rod. n. Po łaci
Oświtniénia prawégo czekać
Oswobodzić, słowo. Oswobadzam, asz, a. Po łaci. eximere aliquem servitute. Livi. Po fran. dégager; délivrer; sauver; po njem. befreyen.
Oswobodzić kogo na wolność skarg
— kogo ze straży nieprzyiacielskiey Pilchowski
— ujęźnie skarga
— kogo od niebezpieczeństwa Białobrz
Osychać. Patrz Schnąć.
— Jagody iego nigdy nie oschły.
Osypać, słowo. Osypuię, iesz, ie. Patrz Okrywać.
— Sniég wielki spadł i górę osypáł.
Osypać się.
— Róy pszczół przyleciáł i osypáł się na drzewie.
Osypany, á, é, przym. Patrz Okry-

Okryty. Otoczony
Osypani wałém.
— wrzodami szkaradnemi
~~Osyta, y imi właściwe.~~
~~Osyta, dziewica Męczenniczka~~
Osypować. Patrz Posypować
Osypować głowy popiołem.
Oszacować. Patrz Szacować
Oszacować szkodę świat oszalił Bazylik
Oszalec Luter nauką swoią prawie wszystek
Oszalić. Patrz Szalić
Oszalał
Oszarpaniec, oszarpańca, rz. rod. m. Patrz Oszarpany
Oszarpaniec plugawy.
Oszarpany, á, é, przym. Po łaci lacer, a, um. Ovid. Pannuciatus, a, um. Pompon. Po fran. loqueteux, habillé de haillons; de méchants habits; po niem. abgerissen; zerlumpet; zerrissen von Kleidern.
Oszarpany człowiek i na pół nagi chodził po ulicach.
— niewiasta.
— odziénié.
Oszczędnie, przysł. Po łaci. parce. Cicero. Frugaliter. Horat. Po fran. avec épargne; frugalement; po niem. sparsam.
Oszczędnie dawać iałmużnę.
Oszlachcić, słowo. Oszlachciam, asz, a. Po łaci. ornare; exornare

exornare. Cicero. Po fran. annoblir; faire noble; po niem. adeln.
Oszlachcił nas P. Bóg czcią swoią.
Oszlachcony, a, e. przym. Patrz Uzacniony.
Oszlachciony kościoł cudy.
Oszpecić. Patrz Szpecić.
Oszpecić kogo.
— twarz. Niemoc twarz mu oszpeciła. — Plunął mu w oczy, i oszpecił sromotnie twarz iego.
Oszpecony, á, é, imies. cz. prz. Patrz Szpecić.
Oszpecona białogłowa.
— ciało krwią, ranami, sinością.
— człowiek kacerstwém, płaczém.
Oszpetnić, to iest: Zbrzydnieć.
— Twarz oszpetniała.
Oszukać, słowo. Oszukuję, iesz ie. Po łaci. decipere; fraudare; po fran. fourber; frauder; tricher; trigauder; tromper; duper; po njem. betrügen.
Oszukać kogo chytrością, wykręty.
Oszukać się. Po łaci. falli; decipi; fraudari. Cicero. Po fran. se tromper; po njem. sich worinnen betrügen.

Oszukać

Oszukać się na czém.
— na kim.
— na miłości.
— na nadziei.
— na przyiaźni.
— na słowie czyiém.
Oszukanie, a, rz. rod. n. Po łaci. fraudatio, captio, onis, f. Cicero. Po fran. tromperie; tricherie; trigauderie; supercherie f. po niem. Betrug; Betrügerey.
Oszukanie drugich. Rzecz jak uczyniona z oszukaniem drugich.
— Oyczyzny miłey.
Oszukanie żadne paść na niego nie może. iáwné. Przeg. z Zarz.
Oszukany, a, e, imies. cz. prz. Po łaci. deceptus, a, um; po fran. trompé; po niem.
— Bóg oszukanym bydź nie może. — Wolę bydź oszukanym, niż źle trzymać o kim.
Oszukany słowy chytremi.
— w nadziei.
— w umyśle złym.
Oszukiwać się. Patrz Oszukać się.
Oszukuje się wielu między nimi.
Oszukiwać się chytrze.
Otchłań, i, rz. rod. ż. Patrz Dopaść.
Otchłań, mieszkanie podziemne.

Otoczony

Otoczony. Patrz Obtoczony
Otoczony orszakiem Aniołow S.
— miasto wałami.
Otoczyć. Patrz Obtoczyć
Otoczyła go iasność
Otrzebny, a, e, przym. Lo łaci. furfurosus, a, um. Lin. Lo fran. plein du son; po niem. voll kleyen.
Otrzebny chleb, twardy. Skarga.
Otrzebowanie, to iest Dostać trzebu.
Otrzebowaiąc bardzo szpetnie.
Otruć. Patrz Truć.
Otruć kogo. Skarga
Otrząsać się, to iest Otrzebydź się
Otrząsać się z czego.
— z kłopotow. Skarga
Otrząsienie, a, nz. rod. n. Lo łaci. excussio, onis, f; po fran. secouement, m; agitation, par laquelle on fait tomber quelque chose; po niem. Abschüttelung.
Gruszki po otrząsieniu.
Otrząsnąć, słowo. Otrząsam, asz, a. Lo łaci. excutere. Ovid. Lo fran. secouer; faire tomber; po niem. abschütteln; abschlenkern.
Otrząsnąć maiętności ziemskie iak proch z nog swoich
— proch.
Otrzęsć. Patrz Otrząsnąć.
Otrzęsć rożę.
Otrzyć słowo. Ocieram, asz, a. Lo łaci. tergere. Cicero. Juven. Abstergere Teren. Detergere. Colum. Po fran. torcher; essuyer; ôter en frottant ce qui est humide ou sec; po niem. abwischen; abreiben.
Otrzyć co. Skarga
— co od plesni. Zbawiciel małżeństwo od starych nieiakich plesni otarł. Skarga
— oczy sumnienia. Jeśli chcecie Messyasza widzieć, i pożytek z niego wziąć: otrzyicie oczy sumnienia waszego. Skarga
— proch z nóg wszego z bucu. Szcz. z Zar
Otrzyć się
— Nieiczesć i niesława otarły się
Otrzymać, słowo. Otrzymuię, iesz ie. Lo łaci. obtinere aliquid. Cicero. Potiri aliquo. Virgil. Lo fran. obtenir; recevoir ce qu'on demande; po niem. erlangen; erhalten.
Otrzymać błogosławieństwo
— bullę na co.
— dekret smierci
— dziedzictwo
— gorz nad nieprzyiacioły
— katorz

— katedrę mistrzowską.
— Królestwo — Grzeg. z Żarn.
— łaskę dawno pożądaną.
— ~~Ojczyznę~~ Niebo.
— miesce powieściom swoim u nich żąda Grzeg. z Żarn.
— Ojczyznę
— potrzeby zbawienne.
— roskoszy Niebieskie bez końca
— rządy
— sprawiedliwość Bazyliusz
— zdrowie
— zleczenie
— zwycięztwo nad nieprzyjacioły
Otrzymanie, a, rz. rod. n. Patrz Dostąpienie.
Otrzymanie dobra wiecznego
Otucha, y, rz. rod. ż. Po łaci. animus, i, m. Cicero. Praesumptio, onis, f. Justi. praesumpta opinio. Quint. Po fran. courage m; bonne espérance; po niem. Muth; gute Hoffnung.
— Czynić komu wielką otuchę.
— Dawał iey otuchę wszystkiego
— Dodać otuchy.
— Wziąć otuchę.
Otucha łaski. Czynić sobie otuchę łaski.
Otucha dobra. Z dobrą od nich otuchą odjechał.
— wielka. Czynić komu wielką otuchę.
Otyły podgardłek Grzeg. z Żar.
Otwarty

Otwartość iego była rostropna Krasicki
Otwarty, a, e, przym. Po łaci. apertus, a, um; po fran. ouvert; po niem. offen; aufgemachet
— Dom iego wszystkim był otwarty.
— rana
— rozumienie wszystkim.
Otwarzać, słowo. Otwieram, asz, a. Po łaci. aperire, aperire reserere. Po fran. ouvrir; po niem. aufmachen; öffnen
Otwarzać bliznę zagoioną.
— drzwi.
— serce komu.
— wrota komu.
— zamki.
Otwierać. Patrz Otwarzać.
Otwierać oczy komu na co.
— tajemnice.
— to inszym, co się w sercu zawiera.
Otwierać się. Po fran. s'ouvrir; po niem. sich öffnen; sich aufthun.
— Wojna krwawa i zacięta otwierała się Sniad. Jan.
— Drzwi otworzyły się z trzaskiem
— Trudności otworzyły się
— Sława swiątobliwości otworzyła się dopiero po śmierci iego
Otworem co stoi. Po łaci. patet domus. Teren. Patefit aliquid. patescit janua. Tibul. Po fran. ouvert; tout arrière; à queue bée; po niem. offen, nicht zu schlossen

geschlossen.

— Mieszkanie iego stało otworem dla wszystkich.

— Wrota otworem stoią.

— Wszystko otworem stoi.

— Zostawować drzwi otworem.

Otworzénié, a, rz. rod. n. Po łaci. apertio, onis, f. Cicero. Po fran. ouverture, f. l'action d'ouvrir, po niem. das Aufmachen, Oeffnung, das Aufgehen.

Otworzénié drzwi.

— oczu dusznych. Dway się uczniowie Pańscy, do otworzenia oczu dusznych przyprawili.

— okien.

— trunny.

Otworzony áfé, przym. Po łaci. apertus, a, um. Po fran. ouvert, po niem. aufgemachet, offen.

Otworzony dom iego zawsze był gościom.

— drzwi.

— Królestwo krwią Chrystusową.

— oczy. Day Boże pasterzom naszym, otworzoné oczy.

— pokoie.

— rola otworzoná, zoraná.

Otworzyć. Patrz Otwarzać.

Otworzyć bramę mieyską chwałę. P. Bóg otworzy im chwałę.

— dno. Morze dno otworzyło.

— gębę

— drzwi. Skarga

— gębę na kogo. Ziemia otworzyła na nie gębę i pożarła.

— drogę komu do czego. Skarga

— gumna.

— kartę.

— komory.

— Królestwo. Syn Boży otworzy wam Królestwo Niebieskie.

— Łaskę otworzył mi P. Bóg.

— łożnicę. List Bezi. 1623 Poydź wybrana moia niebieskąć łożnicę od wieku zgotowaną otworzę.

— miłosierdzié komu.

— myśli swoie komu.

— nadzieię komu do czci i urzędów.

— oczy.

— oczy serca.

— oczy serdeczne ludowi.

— oczy komu do wiary.

— oczy na grzechy swoie.

— okna na sali.

— oko na co. Jako na to ludzie ci oka nie otworzą.

— paszczękę swoię morze otworzyło na cię. Skarga

— piekli. Ziemia otworzyła im piekło.

— przedsięwzięcie komu.

— przybytki bogatego pokoiu otworzy nam P. Bóg.

— radość otworzy nam. P. Bóg.

— rękę. Otworzył Pan mocną rękę swoię.

— rękę niedostatecznému. Skarga

— rozum. Chrystus otworzył nam rozum.

— szczęście. Skarga

— serce. Otworzył P. Bóg serce iego.

— serce

— serce komu.
— serce pismem komu.
— serce na wiarę.
— szkoły.
— szpital
— taiemnicę.
— trumnę.
— usta
— usta na kogo.
— uszy na słuchanie.
— wodę. P. Bóg Wyznawcom swoim otworzył żywą wodę, uderzył w opokę na puszczy, i wody pociekły.
— wrota komu.
— żałości swoię komu.
Otworzyć się. Patrz Otwierać się
— Grzechy naytaiemnieysze otworzą się przed ludzmi.
— Język ~~wiemy~~ związany otworzył mu się.
— Łańcuchy same otworzyły się i rozwiązały.
— Niezgody otworzyły się znowu
— Oczy ślepych otworzą się
— Pęta same otworzyły się i rozwiązały. Szczęście otworzyło się
— Trudności znowu się otworzyły.
— Ucho otworzyło się iego, i głuchota iest odegnana.
— Usta nieme i związany ięzyk otworzył się Oycu.
— Uszy głuchych otworzą się
— Woyna

— woyna otworzyła się.
— ziemia otworzyła się, i pożarła go.
Otworzył się z sercem swoiem komu.
Otworzyscie, przysł. Patrz Jawnie.
Otworzyscie bardzo nauczać
Otworzysty, a, e, przym. Po łaci. adapertilis, is, e. Ovid apertissimus, a, um. Cicero Po fran. ouvert; découvert po njem. offen; unverschloss oder unbedecket.
Otworzysty krzyż podniesli
— Pismo tauré i otworzysté.
Otyły, a, é, przym. Po łaci. ob sus, a, um. Virg. crassus, a um. Teren. Po fran. gros; gr replet; puissant; po niem. dl fett, stark; wohl bey Leibe.
Otyły był bardzo Skarga
Ouzdany, a, e, przym. Po łaci. frenatus, a, um. Virg. Infrenatus. Lwi. Offrenatus, a, um Plaut. po fran. bridé; po niem gezäumet.
Ouzdany gniew.
Owaki, a, e, przym. Po łaci. illiusmodi. Cicero. Po fran. fait de l'autre manière; po niem. auf jene Art gemacht
— Przypada

Przypadało nań wiele mysli takich i owakich.

Owca, y, rz. rod. ż. Po łaci. ovis, is, f. Cicero. Po fran. une brebis; po niem. Schaaf n.

— Rozganiać owce.

— Rozproszywać owce.

— Rządzisz Boże ludem, iako udną owcą.

— Staliśmy się iako owce, któ ré na zarzezanie i zabicie wywodzą.

— Zbiérać do kupy owce.

Owce Biskupstwa swego dobrze opatrzył.

— Chrystusowé.

— stracone.

Owczarnia, i, rz. rod. ż. Po łaci. ovile, is, n. Persi. Po fran. bergerie, f; po niem. Schaaf-Stall; Schäferey.

— Otwórz drzwi Owczarni.

Owczarnia. S. Paść Owczarnią S.

Owczy, a, e, przym. Po łaci. ovillus, a, um. Livi. Oviarius, a, um. Colum. Po niem. Schaafs= po fran. de brebis.

Owcza skóra. Pod owczą skórą wilk się stai.

Owdowiały, a, e, przym. Po łaci viduatus, a, um; po fran. veuf; po niem. verwittwet.

Owdowiała

Owdowiała niewiasta.

Owdowiéć, słowo. Po łaci viduari. Seneca, po fran. devenir veuve; po niem. zur Witwe werden.

Owdowiéć śmiercią męża. Owdowiawszy smiercią męża swoiego.

Owdzie, przysł. Po łaci. sparsim; po fran. çà et là; po niem. hier und dort.

— Lud zbiérał się w kupę tu i owdzie.

Owieczka, i, rz. rod. ż. Po łaci. ovicula, ae, f. po fran. petite brebis; po njem. ein Schäfchen.

Owieczka cierpliwa. Stał się owieczką cierpliwą.

— pokorna Chrystusowa.

Owo, przysł. Po łaci. Ecce. En. Cicero. Po fran. voici; voila; po niem. siehe da.

Owo iest.

Owoc, u, rze. rod. m. Po łaci. fructus, us, m. Cicero. Po fran. fruit d'un arbre; d'une plante; po niem. Frucht eines Baumes; eines Krautes.

— Puszczać owoce. Macica sok roszczkom, do owocu puszczania daje. Margo-

— Uginał się [illegible] pod owocami Kraj Ja-

— Wykwitnął owoc z Małżeństwa.

— Wypuszcza owoc na świat kobiéta. Macica winna owoce wypuszcza.

— Zbiérać

— Zbierać owoce.
Owoc cichości twoy day Panie.
— drzewa. Żyć z owocu drzew.
— łaskawości twoy day Panie.
— małżeństwa. Nie mogli się cieszyć owocem małżeństwa, dziatkami.
— nabożeństwa swego pokazować ku Bogu.
— nauki heretyków, gorzki, sprosny, pełny trucizny.
— Religii swoy pokazować ku Bogu.
— statku swego ofiarować Bogu.
— wytrwania do końca. Day Panie owoc wytrwania do końca.
— żałości serdeczney.
— ziół.
— żywota kobiety.
— żywota wiecznego. Dostąpić owocu żywota wiecznego.
Owoc buyny bardzo urodził się.
— dobry. Drzewo rodzayne w dobre owoce.
— drogie Niebieskie zbierać.
— gorzkie. — małżeński owoc syn, córka.
— Niebieskie.
— pełne trucizny.
— pokutny. Szczepienie cnót i owoców pokutnych.
— słodkie.
— tak roczny, tegoroczny.
Oyciec, oyca, rz. rod. m. Po łaci. pater, tris; m. Parens, tis, m. Cicero. Po fran. le pere; po n. der Vater.
— Poysdź do Zakonu nad w[illegible] starych Chrześcij[illegible]
Oyca wyszli synowie niewierności z Oyca[illegible]
— Wyrzekać się swego Oyca.
Oyciec miłosierdzia.
— młodzieży. Józef S. Kal[illegible]santy.
— osierociałych. Chrystus. [illegible]dziesz łaskę i miłosierdzie [illegible]stusa Oyca osierociałych.
— ubogich. Pokazywać [illegible] Oycem ubogich.
— zgromadzenia Jezusowego.
Oyciec Karmelita Bosy.
— du[illegible]
Oyciec duchowny. Z wielką chw[illegible] Zwierzchności Oyca duchownego na się wzięła.
— Karmelita, bosy.
— kochany.
— miłościwy Bóg.
— prawy pasterz i Oyciec.
— stary. Kwitnąć w cnotach starych Oyców swoich.
— własny.
— wszechmogący Bóg.
Oycowski, á, é, przym. Po łaci. paternus; patrius, a, um. Cicero. Parentalis, is, e. Ovidi. Po fran. paternel; po niem. väterlich.
Oycowskie błogosławieństwo.
duch[illegible]

— duch. Bóg wlewa w ser
cu dzieci ducha Oycowskiego
i Macierzyńskiego.
— łono. Przebywać na łonie
Oycowskiém
— obmyślanie o kim.
— Państwo. Wrócić się na Pań
stwo Oycowskie
— Praw Oycowskich odstąpić
— serce. Skarga
— śmierć. Po śmierci Oy
cowskiey
— żona
Oycowstwo, a, rz. rod. n. Po łaci
paternitas, tis, f. Sacr. Scri. Po
fran. la paternité; po niem.
die Vaterschaft.
Oyczysty, á, é, przym. Patrz
Oycowski
Oyczyste dobra.
— strony opuścić.
Oyczyzna, y, rz. rod. ż. Po łaci
patriae, æ, f. Cic. Natale solum
Ovid. Po fran. la patrie; pays
de naissance; pays natal; po
niem Vaterland.
Oyczyzna gniazdém iest wszy
stkich matek, i komorą dobr
— ginie Oyczyzna. Kras. Ign
— gubić Oyczyznę
— mieszkać w Oyczyznie.
— przedać Oyczyznę.
— Ściska nas Oyczyzny utrata.
— zarażać Oyczyznę złem prawem
— zdradzić Oyczyznę.
Oyczyzna

— Służył do śmierci Oyczyźnie. Skarga
— Oyczyzna Świętych
— náymilszá
— stracona
— święta
— złotá. Schodzi im na mi
łości ku złotey Oyczyźnie.
Ozdoba, y, rz. rod. ż. Po łaci
Ornamentum, i, n. Cicero ornatus
us, m. decus, oris, n; decor,
oris, m. Cicero. Po fran. or
nement, m; parement; embelis
sement m. Po niem. Zierrath,
m; Putz, m.
— Okrzesać ozdobę wszelką.
— Ubraná w drogie ozdoby
swoie.
Ozdoby Stanu Panieńskiego.
— ziémi w górach i pagor
kach i polach i w zieloności
i kwięciu, i w rzekach i w la
sach, i gaiach, uciechę tobie
miłą daią.
Ozdoby drogié.
— wszelkié
Ozdobić. Patrz Zdobić.
Ozdobić ciało maściami drogiémi.
— dom
— głowę koroną Skarga
— kogo darami swemi
— kogo dostoynością Kró
lewską.
— tron swémi cnotami.
Ozdobić się strojem niewieścim.
Ozdobiła się strojem niewieścim.
— wonią.

— wonią. Ozdobita się Królewskiemi wonjami.

Ozdobienie, a, rz. nod. n. Lo łaci. exornatio, onis, t. Cicero. Łatrz Ozdoba.

— Cnota, własne iest ozdobienie tym, którzy u Boga i u ludzi zalecenie są, i w wieczney pamięci zostać chcą.

Ozdobiony, á, é, przym. Łatrz Przyozdobiony

Przyozdobiony człowiek wysokiemi cnotami — wszelakiemi cnotami. — tytułem bakalarskim, mistrzowskim — wieńcem

Ozdobnie kościoł pięknie, przyst. Zakonnie, Zakon ozdobnie Haycius z niemocy.

Ozdobność. Łatrz Ozdoba.

Ozdobność czci droga, pożądana.

— człowieka. Żdumiewać się na czyią ozdobność, kościoła obiaie.

— niewymowney ozdobności.

— pułac niewymowney ozdobności, uyszeli.

Ozdobność droga.

— niewymowna

— pożądana.

Ozdobny, á, é, przym. Lo łaci. cultus, politus, perpolitus, exultus, decoratus, expolitus, a, um. Cicero. speciosus, a, um. Quint. Lo fran. elle, delore; pare; polie; ornè; po niem geziert.

Ozdobny dom. Mieszkał w ozdobnych domach.

— słowa.

— wymowa

Ozdrowieć. Lo łaci. sanum fieri. Cato. convalescere; po fran. reprendre ses forces; recouvrer la sante; revenir d'une maladie; etre convalescent; po niem. sich erholen; gesund werden.

— Drzdzey można zachorować niżeli ozdrowieć.

Ozdrowiał mu ozdrowiała. Ozdrowiał na oczy doskonale

Ozdrowieć na ciele.

Ozdrowjénie. Łatrz Uzdrowienie

Ozdrowjenie swoie przyczytać Bogu.

Ożenić. Łatrz Złączyć. Spiąć.

— L. Bóg słodkości z gorzkością, z niestatkiem a nietrwałością ożenił

— L. Bóg wysokie urzędy z podłemi Osobami, świętość z grzechy, z wielkiemi grzesznikami ożenił.

Ożenić się nad wolą Rodzicow. Łatrz Żenić się.

Ożenienie, a, rz. nod. n. Lo łaci. matrimonium. Lo fran. mariage; po niem. Verheurathung, mit einer Frau Bewerbung.

— W krótkim czasie po ożenieniu

Ożeniony

Ożeniony, a, e, przym. Patrz Spoiony, złączony.
Ożeniona miłość Boga z Wszechmocnością.
Ożerać się, to iest Obżerać się.
Oziębiać, słowo. Oziębiam, asz, a. Po łaci. refrigerare aliquid, extinguere calorem alicujus. Cicero. Perfrigerare. Plin. Po fran. refroidir; rafraichir; faire devenir plus frais; po niem. abkühlen; verkälten; erkälten.
Oziębiać duszę.
Oziębiony, á, é, przym. Po łaci. refrigeratus, a, um. Po fran. refroidi; devenu frais; rafraîchi; po njem. verkältet; abgekühlet; erkühlet.
Oziębioné serce do niewidomych dóbr.
Ozięble, przysł. Po łaci. frigide; po fran. froidement, tiedement; avec ralentissement; po njem. kaltsinniger Weise.
Ozięble czynić co i nic z chęci.
— kochała go ozięble, twarzą mu więcey przyiaźń, aniżeli sercem uprzeymem pokazując.
— miłować kogo.
— wierzyć.
Oziębłość, i, rz. rod. ż. Po łaci. tepor, is, m. Cicero. Po fran. la froideur; la tiedeur; ralentissement, indifference; refroidissement; po niem. kaltsinnigkeit, f.
Oziębłość i lenistwo na nie przychodziło.
Oziębłość wody. Ogień oziębłość wody miarkuie.
— do chwały Bożey.
Oziębły, á, é, przym. Po łaci. frigidus; remissus, a, um; po fran. refroidi; tiede; po niem. kaltsinnig.
Oziębły człowiek niedbały. Bydź słabym i oziębłym ku bliźnim.
— — do czégo wielce.
— — do rzeczy Bożkich.
— — w nabożeństwie ku Bogu.
— serca zapalać.
Oziębnąć słowo. Po łaci. refrigescere. Cicero. Defrigescere. Colum. Po fran. se refroidir; devenir froid; se ralentir; n'avoir plus tant d'ardeur; devenir plus lent; po njem. kalt werden; sich erkälten; schläfrig werden.
Oziębnąć w cnocie miłości oziębła Grzeg. z Zar.
Oziębnie żelazo, gdy go z pieca wyimiesz.
Ozłocić. Patrz Pozłocić.

Ozłocić

Ozłocić co wewnątrz i z wierzchu
— Patrzcie iako was ozło-
ciła i nadała Oyczyzna.
Oznáymiać. Patrz Oznaymić
Oznáymiać się. Patrz Oznay-
mić się.
Oznáymiać się światu.
Oznáymić, słowo. Oznáymuię,
iesz, ie. Po łaci. significare,
nuntiare, denuntiare, renun
tiare aliquid alicui; deferre
aliquid ad aliquem. Cicero.
Po fran. donner avis; rap-
porter; faire savoir; po
njem. melden; wissen lassen
Oznáymić co przez list.
— drogę oznáymił
P. Bóg ludziom, którą isdź
maią.
— nowinę komu.
— przedsięwzięcie komu
— sén komu.
— tajemnicę wiary.
— upadek komu.
Oznáymić się komu.
— powierzchowną u-
czynnością.
Oznáymienie, a, rz. rod. n.
Po łaci. nuntio, onis, f. Cicero
Po fran. avis, m; avertisse-
ment, m; po niem. Meldung;
Ankündigung.
Oznáymienia woli czekać.
— woli
— woli znaczne.
Oznáymiony, áyé, przym.
Po łaci. nuntiatus, a, um
po fran. mandé; annoncé;
rapporté; averti; po njem.
gemeldet.
Oznáymioné ciężkości
— smutki.
Oznáymować. Patrz Oznaym
Oznáymować co komu
— gniew Boży komu
— myśl swoię komu
— rzeczy przyszłe duch
Prorockim
Oznáymować o czém komu
Oznáymili o nim Dyoklecyan
Oznáymować o zdrowju sła
Ozog, a, rz. rod. m. Po łaci
tica obusta. Anal. Po fra
rable m; fourgon; attisson
tissonnoir; instrument à remu
le feu; po njem. Schür-Stoc
Ofen-Krücke; Schürr-Stac
das Feuer damit zusammen
zu scharren
Ozwać się, to iest Wypuścić
głos.
Ozwał się Piotr
Ozwać się Matką czyią, to
Oznaymić się.
Ożyć. Po łaci. excitari a m

Cicero. Po fran. revivre; retourner en vie; po niem. wieder lebendig werden; wieder zum Leben kommen.

— Ciało ożyie.

— Niech dusza moja na głos twoy ożyie

— Umarli ożyią, gdy usłyszą głos Syna Bożego.

Ożywiać, słowo Po łaci. vivificare. Apulej. Po fran. vivifier; rendre la force et la vigueur; po njem. aufbringen; wieder zu sich bringen; stärken

Ożywiać kogo w wierze.

— pobożnosc ziemię deszcz ożywia.

2° Ożywiać. Po łaci. animare Cicero. Animam alicui reddere. Ter. Po fran. rendre, redonner la vie à qu; ranimer; faire revivre qu; po njem. lebendig machen; das Leben wieder geben

— Dusza ciało ożywia

— Duszę umarłą ożywiać.

— Ptaszęta zarażone od węża ożywiać

— Umarłe ożywiać.

Ożywiać się. Dusza łaską się Bożą ożywia.

Ożywiaiący, á, é, imiesł. cz. ter. Po łaci. animans; po fran. vivi

vivifiant; po niem. belebend das lebendig macht

Ożywiaiące ciało Pana naszego Jezusa Chrystusa podnosić

— ducha ożywiaiącego tracić

Ożywić. Patrz Ożywiać.

Ożywić sławę.

— umarłego.

Ożywiénié, a, rz. rod. n. Po łaci. animatio, onis, f. Cicero. Po fran. animation, vivification f; po njem. Belebung.

Ożywiénié Bóg daje nie tylko ciałom, ale i duszom.

— dobrych niewinnych.

Ożywiony, á, é, przym. Po łaci. animatus, a, um Cicero. Po fran. animé, vivifié; po njem. belebt.

Ożywiony mocą Chrystusa.

— śmiercią Chrystusa.

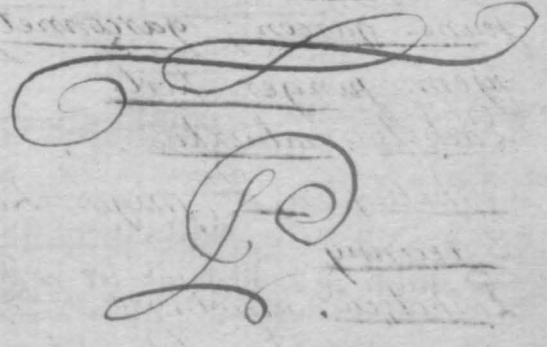

P.

Pacha, y, rz. rod. ż. Po łaci. ala, axilla, ae, f. Cicero. Po fran. aiselle de l'homme; po njem. die Achsel-Höhle am Menschen

— Palili ogniem boki ich i pachy.

— Włożyli mu kulę rospaloną pod pachę.

Pachnący, á, é, imiesł. cz. teraz. Po łaci. odorus, a, um. Virgil. odorifer, a, um. Plini. suave olens. Catul. Po fran. odorant; odoriférant, po niem. riechend; wohlriechend.

— Miłość tu niey cielesnością nieco pachnącą mieć począł.

Pacholę, cia, rz. rod. n. Po łaci. puer, i, m. Cicer. Po fran. jeune garçon; garçonnet; po njem. junger Kerl.

Pacholę maluczkie.

Pacholęcy, a, e, przym. Patrz Dziecinny.

Toczyło się to za moich lat pacholęcych Gornicy

Pacholęca niewinność

— osoba. Obaczył z nagła w osobie pacholęcey Chrystusa

Pachołek, pachołka, rz. rod. m. Po łaci. pedisequus, i, m, assecla, æ, m; assectator, is, m. Cicero. Po fran. valet de l'amée; po niem. Waffem-Knecht

— Jan z pachołkiem iechał do Florencyi.

Pachołek jezdny.

— zbroyny zginął.

Pachomius, naz. włas.

— Opat.

Pacierz, a, rz. rod. m. Po łaci. oratio, onis, f. S. Augu. Cyprian. Tertul. Po fran. l'oraison; po njem. das Vater Unser.

— Mówić pacierze.

— Nauczyć kogo pacierza.

— Nauczyć się pacierza.

— Odmawiać pacierz.

Pacierze Kapłańskie. Po łaci. horæ, arum, f. Hier. preces ecclesiasticæ publicæ horariæ. Anal. Po fran. les heures Canoniales; po niem. die Horae in der Kirche.

Pacierze Kapłańskie odmawiać

Paciorki, paciorków, w licz. mn. Po łaci. precatorii globuli certo numero filo inserti; precatorii globi numerato per filum discurrentes. Anal. Po fran. chapelet, m; un rosaire; po njem. Bet-kranz; Rosen-Kranz

— Rosen-Kranz.
Paciorki pocierać czem.
— rozdawać nowo ochrzczonym.
Paciorki różańcowe.
Paciorki z odpustami. Po łaci globuli piaculares; Anal. Po fran. un chapelet beni; po niem. geweiheter Bet-Kranz.
1° Padać błyskny gromu. Chodk. Krzy
Padać słowo. Padam, asz, a. Po łaci. cadere: Cicero. Po fran. tomber; po niem. fallen:
— Ciało żywe z niego padało.
— Deszcz zimny padał na nas z Nieba.
— Drzewo podcięte pada.
— Gołąb latając pada na dom.
— Góry padnieycie na nas
— Kwiat rumianosci i wdzięcznosci padnie małą niemocą.
— Mniemanie ludu wszystkiego padło na niego.
— Nasienie pada na rolę.
Podeyrzenie pada na niego Skarga
— Robaki padaią z człowieka. Tak opuchł, i zgnił iż robacy z niego padali.
— Sniey pada.
2° Padać ciałem.
— ofiarą miłosci Chrześciańskiey

3° Padać na głowę. Po łaci. pro labi in caput. Livi. sistere capite. Plaut.
Padać na głowę.
— na oblicze.
4° Padać. Patrz Obeymować
— Bojaźń pada na ludzi.
— Grzech na myśl pada.
— Kaźń pada na kogo
— Kłopoty nań padły.
— Łakomstwo padło na niego
— Niemota padła na niego
— Podeyrzenie pada na kogo.
— Postrach padł na nich.
— Powietrze padło na różne miasta
— Pragnienie nań padło.
— Przeklęctwo na dom twóy padnie
Rdza pada na topór. Hincza
— Ślepota padła na niego
— Smutek wielki padł na one ludzie.
— Szczęscie padło na niego
— Trwoga pada na ludzi.
— Wonia pada na kogo.
Suspicio cadit in eum Cicero
— Zdumienie dziwne na wszystkie patrzące padło.
Padać się, słowo. Po łaci. agere rimas. Cicero. Dirumpi. Livi. Dissilire, findi. Ovid. Po fran. se crever; se crevasser; s'entr'ouvrir.

3°

ouvrir, se fendre; s'ouvrir; se rompre; se tresaler; po niem. bersten; Ritze bekommen, platzen; springen.

— Ręce padaią się od zimna.

— Sieci padaią się. Tak wiele ałowił ryb, iż sieci się padały

— Skały się padaią.

— O zasłono ciemna paday się

Padnienie, a, rz. rod. n. Patrz Upadek.

Padnienie na ziemię

liscia

Padoł, u, rz. rod. m. Po łaci. valles, is, f. Livi. Po fran. vallée f; vallon f; po niem. ein Theil.

— Stanęło woysko na iednym padole.

— Zasypywać padoł.

Padoł płaczu, ziemia.

Paf, u, /: Paphos:/ w Pafie.

Pafnucyusz, a, imié włas.

Pafnucyusz Opat.

Pagórek, pagórka, rz. rod. m. Po łaci. collis, is, m; tumulus i, m; globus terræ leviter imminens. Cicero. Po fran. colline f; un tettre; po niem. Hügel.

— Lataiąc po pagorkach synogar-

garlica smutna, spiewa

— Pogrzebać kogo w pagórk

Pagórek dolisty.

wdzięczny.

Pająk, a, rz. rod. m. Po łaci. aranea, eæ, f. Virg. araneus, i, m. Colum. Po fran. araignée f; po njem. eine Spinne.

Paiąk siateczki swoje na sci zapuscił.

Pajęczy, a, e. Przym. Po łaci. arachnikos, Græ. ab aranea textus. Po fran. d'araignée de toile d'araignée; po njem. Spinnen; Spinnenweben.

Pajęczych płócienek natkal

Pajęczyna, y, rz. rod. ż. Po łaci. aranea, æ, f. Catul.; textura aranearum. Plau. Po fran. toile d'araignée; fil d'araignée; po njem. Spinnenweben

— Prząść pajęczynę. Lada m cha tę pajęczynę przędzie.

— Robić płótno z pajęczyny

Pal, a, rz. rod. m. Po łaci. palus i, m Cicero. Cippus. Cæs. sublica, æ, f Virt. Po fran. pieu, poteau; palis, m; po niem. Pfa m.

— Postawiona winna łoża przy palu.

— Przywiązać kogo na pal.

— Rozbity na czterech palach.

— Wbity pal iemu, aż dosz

— Wieszali ich za uszy na palu. Bazylik ustam

ustami wychodzil
Lalcat, a, rz. rz. rod. m. Latz
Lrt.
— Bil go kazal pulcatami.
Lalec, palca, rz. rod. m. Lo Lui.
Digitus, i, m. Cicero. Zeven. Lo fran.
po njem. ein Finger.
— Zydek na pewna palce od smierci.
Dotykac sie czego prawie
palcami. Wiecie zapewne, i rego
dotykanie prawie palcami.
— Klasdz palec na usta swoie.
— klasdz palec komu w uszy.
— Pisac prawa palcem. Jezu
Chryste pisz prawa twe pal-
cem twoim na sercach naszych.
— Pisac palcami drugiego,
wziąwszy rękę iego.
— Ukazowac kogo palcem.
— Nie zakrzywic i palca na
kogo.
— Wspinac sie na palce. Emporzehen
Lalec prawey ręki.
Lalenie nożny — wielki.
Lalenie, a, rz. rod. n. Lo
Lui. urigo, inis, f; uredo, inis
f. Plin. Lo fran. le brûlement;
l'action de brûler; po niem: das
Brennen.
— Wytrwac palenie, siedanie.
2° Lalénié. Lo Lui. orem
po fran. distilla-
tion; l'action de distiller; po
njem. das Distilliren.
Lalenie gorzałki.

Lalestynczyk, a, mieszkaniec
Lalestyny.

Lalic, słowo. Lalę, isz, i. Lo
Lui. urere, fervere; po fran.
brûler; po njem brennen.
— Słonce w południe iako
piec pali.
— modlitwa mię twoja pali.
Lalic ogien.
— wapno.
— w piecach.
Lalma, y, rz. rod. ż. Lo Lui.
palma, ae, f. Cicero. Etate, es
f. Plin Lo fran. palmier, m;
po njem. Lalm-Baum
— Rozeniostas wszystkie iako
palma.
Lalmowy, á, é, przym. Lo Lui.
palmeus, a, um. Colum. pal-
maris, is, e. Ammi. Lo fran.
de palmier; po niem. Lalmen.
Lalmowe drzewo.
Lalac, u, rz. rod. m. Lo Lui.
palatium, ii, n. Mart. Augu-
stale, is, n. Quint. Lo fran.
palais; po niem. ein Lallast.
— Mieszkal w palacu.
— Ustąpić komu palacu.
— Uzyczal komu palacu.
Lalac Lanski Kosciola Bozego.
Lalac, słowo. Lalam, asz
a. Lo Lui. flagrare, fervere
ardere. Cicero. Igniesiere. Virg.

Ex

exaestuare. Virg. Lo fran. brûler; être ardent; être échauffé; s' echauffer d'une passion. po niem. brennen vor einer Leidenschaft.

— Ogień z góry ustawiczny palał.

— Serce palą ognistem nabożeństwem.

— Zapał miłością czyią.

Zapałowy, á, é, przym. Lo łac. palatinus, a, um. Mart. Lo fran. de palais; po niem. zum Pallast gehörig.

Zapałowe drzwi. Siedzieć u drzwi pałacowych.

Zambo Opat, nazw. męskie

Zamiątka, i, rze. rod. ż. Zobacz Zamięć.

— Jest mi słodką pamiątką dobrodzieia — Pamiątka ich będzie na wiekó.

— kwitnęła pamiątka męża Bańskiey w sercu czystem.

— Obchodzić pamiątkę SS.

— Zostanie sława jego wieczznie w pamiątce ludzkiey.

Zamiątka żywa śmierci.

Zamięć, i, rz. rod. ż. Lo łac. memoria, ae, f. Cicero. Lo fran. memoire, f; po niem ein Gedenken; Erinnerung.

— Bruć co w pamięć

— Dochodzi pamięć. Gdzie dochodzi pamięć to w pamięci naszey.

— Idzie klaszcz lekie do pamięci

— Miel co, w mytarnej pamięci Pana

— Miec pamięć o czem. Co było przed nami, o tem pamięci nie masz. Miec Boga na pamięci.

— Nosić w swiętey pamięci krzyżowa krwawą ofiarę.

— Pisały, się słowa ich pismem w pamięci.

— Przechodzi co pamięć. Nie szam tych, ktoży pamięć moja przechodzą.

— Przychodzi co na pamięć

— Przychodzi na pamięć iey rozmowa, iey łagodne słowa, posługi i towarzystwo.

— Przywodzić co sobie ku pamięci

— Przywodzić co sobie na pamięć

— Stawni ludzie naszey pamięci.

— Ustaje pamięć

— Wbijać sobie miłość Bożą w ce i w pamięć ustawiczną.

— Wiekuje pamięć ich sławna przed Bogiem.

— Wrażać co tomu mocno w pamięć. — Wygładzić co z pamięci.

— Wyimować co z pamięci. Ja kie potrzeby, duchowne nam wy mują z pamięci.

— Wypada co tomu z pamięci.

— Wypuscić co z pamięci. Nig iey z pamięci nie wypuszczę.

— uszła

— Wziąć co w pamięć.
— Zachodzi pamięć. Jako pamięć ludzka i pisma zachodzić mogą.
— Zagubić pamięć sławną.
— Zawiązać krótki wiek, długą pamięcią cnot swoich.
— Zebrać co dla pamięci
— zostaje pamięć ich w błogosławieństwie. Zostanie pamięć ich błogosławiona
— pamięć długa. — błogosławiona
— ludzka. Gdzie ludzka pamięć dochodzi. Jako pamięć ludzka i pisma zachodzić mogą.
— sławna ich wiekuie przed Bogiem.
— stara iest o czem.
— przytomna
— Swięta. Nosić co w świętey pamięci. — Zeszły świętey pamięci.
— ustawiczna. Wbiiać sobie co w pamięć ustawiczną.
— wieczną pamięć mieć i nieśmiertelności
— wielka.

Pamiętać, słowo. Pamiętam, asz, a. Lo łaci. meminisse; iom meminisse; tenere aliquid, retinere, custodire, compleeti aliquid memoria; retinere memoriam alicujus. Cicero. Insidet memorie. Quint. Lo fran. se souvenir; se resouvenir de; po niem. sich erinnern; denken; gedenken.

Pamiętać na kogo. na kres ostatnie.
— na miarę — powściągliwość — skromność — wstyd.

Pamiętać się. Lo łaci. esse compotem animo, sanæ mentis. Cicero. Lo fran. se sentir; être dans ses bons sens; po niem. sich bewust seyn; bey Verstande seyn; sich fühlen.
— Człowiecze! co się teraz nie pamiętasz.

Pamiętliwy; pamiętny; trzeba być pamiętliwym. Pamiętny, a, e, przym. Lo łaci. memorabilis, is, e. Cicero. Memorandus, a, um. Virg. Lo fran. mémorial; po niem. Denkdas zum Gedächtniß gehöret; dem Gedächtniß behülflich.

Pan, a, m. Lo łaci. dominus, i, m. Cicero. Lo fran. maître; seigneur; po niem. ein Herr
— Mieć Pana. Być Panem nad swemi sługami. Mieć Pana.
— Obkładać Pana. Odstąpić Pana. nazbyt grzeszyć. Pokazywać się
— Intruz sługa przeciwko Panu. Pokazywać się
— Przyjąć kogo za Pana.
— Stawić Pany; Zowerszyszy się Pan ze sługą. Pokazywać się
Pan Bóg Oyców naszych. Odstąpili P. Boga Oyców swoich
— Jezus Chrystus Swięty Swoich.

Pan myśli. Bydź panem myśli swoich.
— Nieba i ziemi
— połowu

— pokoju i prawdy. Pana pokoiu i prawdy mieć w sercu swojem

Pan dziedziczny. — dobrotliwy.

— miłościwy. — naywyższy

— obcy. Woyska obcych Panów na Oyczyznę przywodzić

— okoliczni Panowie.

— spólny i Król Bóg.

— wielki.

— wielmożny.

Pancerny Towarzysz. Dmusz

Pancerz, a, rz. rod. m. Po łaci. lorica hamis conserta. Virgi. tunica ex annulis ferrea. Var. thorax nexilis. Stat. Po fran. chemise de maille; cote de maille; haubert. Po njem. Panzer; Panzer-Hemd.

Panserz Apostolski. Włóż na nas Panie, Apostolski pancerz, tarczę, przyłbicę.

— żelazny włożył na gołe ciało.

Pani, i, rz. rod. ż. Po łaci. domina, ae, f. Cicero. Po fran. dame la maîtresse d'un lieu; po njem. Frau. Wdowieią Panie. Rotkiewicz.

Pani iedna poważna — młoda

— szlachetna. Skarga

uczciwa. — Bazylik.

Panieneczka, i, rz. rod. ż. Po łaci. virguncula, æ, f. Seneca. Po fran. filiette, f; petite fille; fille fort jeune; petite demoiselle; po niem. Jungferchen.

Panienka. Patrz Panieneczka

Panienka klasztorna pięcioletnia

Panieński oddana Chrystusowi. Patrz Dziewiczy

— Czystość panieńską przesladować.

— Gładkość panieńska obróci się w niemocy, w sprosną bladość. — Klasztor Panieński

— Płeć słaba panieńska

— nogi Padać do nóg panieńskich

— Rumianość panieńska przemięszywała się do twarzy.

— rozum Serce panieńskie do sprosności przywodzić.

— stan. Bydź w stanie panieńskim.

— twarz.

— wstyd. Przez wstyd panieński.

Panieństwo życie. Patrz Dziewictwo

— Dochować komu panieństwa.

— Zachować panieństwo do śmierci.

Panieństwo nienaruszone. Bogią zachował przy Panieństwie nienaruszonem.

— wieczne. S. Aloizy obowiązał się ślubem panieństwa wiecznego.

Panię, panięcia, rz. rod. n. to iest młodzieniec bogaty

Pan

Panię swięte. Piastunka miała na ręku to Panię swięte.

Panięcy, a, e, przym. Po łaci. augustus, a, um. Virg. basilicus, a, um. Plau. Po fran. de Seigneur; magnifique; po niem. herrlich; prächtig.

Panięce odzienie.

— wychowanie.

Pankracyusz, a, im włas.

— Męczennik

Panna podana na pośrzmocenie i utratę czystości

Panna, y, rz. rod. ż. Po łaci. virgo, inis, f. Cicero. Po fran. vierge; fille; po niem. Jungfrau. — Gabały go Panny.

— Mieszkać z Pannami.

— Zawstydził się i zarumienił iako Panna. Skarga

Panna wydana za mąż.

Panna znaczna. — zakonna.

Panna dziwnie piękna z niey się rozrosła bierze męża. Skarga uczuwa Bazyl.

Panny zstarzałe w czystości

Panosza, y, rz. rod. m

Panna wykupiła swą czystość zamordowaniem samem sobie

wyszła zniewolenia, nie mogła

Rzadki panosza bez jedwabiów.

Panować, słowo. Panuię, iesz, ie. Po łaci. dominari. Cicero. Po fran. regner; gouverner; régir; dominer; po niem. regieren; herrschen.

— Chuć panuie do smacznych potraw.

— Gniew w niey panuie.

— Gorąca nieznośne panuią.

— Grzechy panuią po wszystkiey ziemi.

— Hardość panuie w słowie rozumieniu.

— Mrozy ciężkie panuią.

— Niezbożności panują po wszystkiey ziemi.

— Śniegi wielkie panuią.

— Swawolności panuią. Piękna wolności, w którey wszystkie swawolności i niekarności panuią.

— Zapomnienie Boga panuie.

Panować głupie i niebezpiecznie

Panować mocą. niesprawiedliwie

— żołnierstwem Cesarze panuią mocą, żołnierstwem.

Panować komu. Do Ewy rzekł P. Bóg: pod mocą męża zostaniesz, i on ci panować będzie.

— sumnieniu. Tyran panuje sumnieniu ich.

Panować nad kim.

Panowanie, a, rz. rod. n. Po łaci. dominatus, us, m; dominatio, onis, f. Cicero. Po fran. domination; regne; gouvernement; po niem. Regierung; Herrschaft.

Panowanie wielkie odnieść w Niebie. od Narodu do Narodu.

— bezprawne.

Pański, a, e, przym. Po łaci. dominicus

minicus, a, um. Var. herilis, is, e. Plau. Teren. Po fran. seigneurial; po niem. herrschaftlich.

— Gniew Pański ulżyć

— Jmié Pańskié zbluźnioné.

— Oka Pańskiégo nie godzien.

— Pałac.

— Przyyście. Po przyyściu Pańskiem.

— rok.

— Sprawiedliwości Pańskié proste.

Państwo, a, rz. rod. n. Po łaci. regnum, i, n. Cicero. imperium, ii, n. Virg. Po fran. regne, m; empire, m; po niem. Regierung.

— Dostało mu się Państwo

— Naiechać Państwo.

— Nastać na Państwo.

— Niszczało ich Państwo.

— Podnieść się na Państwo. Sama się na Państwo podniosła, i wszystkiem władnęła.

— Sprawować Państwo mądrze, sprawiedliwie, szczęśliwie

— Wrócić się na Państwo.

— Wstępować na Państwo. Po krwi ieden po drugim wstępował na Państwo

— Wygnać kogo z Państwa,

— Złożyć kogo z Państwa.

— Zepchnąć kogo z Państwa

— Zostawił Syna na Państwie.

— Zsadził go z Państwa sromotnie i z utratą zdrowia

— Zwojować Państwo.

Państwo doczesné bogate.

— dziedziczné. Moskiew

— niewierné.

— Oycowskié.

— pogańskié.

— przestronné.

— szerokié. Tureckié

— wielkié.

Pantaleon zacny Męczennik im. w

Panujący á, é, imi. cz. teraz. Po łaci dominans; po fran.

Panuiący Bóg na Niebie

Papiér, u, rz. rod. m. Po łaci charta, ae, f. Cicero. Papyrus, i, f. Mart. Po fran. papier; po niem. Papier, m.

Rozwiiać papier. Uwinąć co w pap

Papier biały. Serce dziatek iako tablica, i papier biały.

Szkoda i pracy i papieru. Grzy

Papierowy, a, e, przym. Po łaci. papyraceus, a, um. Po fran. de papier; po niem. papieren.

Papierowa korona. Ubrali iak błazna w koronę papierową.

Papieski, á, é, przym. Po łaci papalis, is, e. Po fran. papal; po niem. Päbstlich

Jmi

Prosić papieru. Bazylik

— Imieniem Łapieskiem.
— moc Łoset Łapieski.
Łapież, a, rz. roo. m. Lo łau. papa, a, m. Lo fran. le Lape; po niem. der Labst.
— Obrany Łapieżem.
Łapież Oyciec.
Łapieżnik, a, rz. roo. m.

Łapista, y, Łapiżowie.
Łapuga Błekotaw obyczaiem papugi.
Łara, y, rz. roo. ż. Lo łau. anhelitus, us, m. Var. Łapor is m; halitus, us, m. Virg. Spiritus oris. Virg. Łapor ab ore. Stat. Lo fran. vapeur f; air humide; exhalaison humide; po niem. Dampf; Dunst; Łaar.
— Jam głos i para, a Bóg słowo i nayswyższa mądrosć.
2o Wyżta woda para na wiatr.
Łara, y, rz. roo. ż. Lo łau. par, is, n. Jugum, i, n. Cicero. Lo fran. une couple de deux choses; une paire de deux choses. po niem. ein Łaar.
Łara bydląt
— chłopiąt
— gołębiąt
— ludzi mąż i niewiasta.
— ludzi we płci męskiey, żeńskiey
— młodzieńców uroczystych i zacnych przyiaciół prawych wzaiemnie
Łudzien para wzięci na ug. dla zimna. towarzyszow
— towarzyszow
— wołow. Robić parą wołow.
Łaraliż, u, rz. roo. m. Lo łau. paralisis, is, f. Cicero. Lo fran. paralisie f; po niem. die Łähmung der Schlag.
Łaraliż zaraża ludzi. Zarazony paraliżem.
Łaraliżowy, á, é, przym. Lo łau. Bazylik paralyticus, a, um. Plin. Lo fran. de paralisie; po niem. die Łähmung betreffend.
— Choroba paraliżowá
— Niemoc. L. Bog wielką mię przepuscił niemoc paraliżową, albo zarażenie powietrza.
Łarchaty. Łatz Łarszywy.
Bazylik Bydlęta parchate
Łaroxyzm u, rz. roo. m. Lo łau. accessio morbi. Cel. Lo fran. un paroxisme; accès de maladie; po niem. ein Łaroxismus.
— Wziął ię paroxyzm wielki
Długi. Imieniem Bazylik
Łarszywy, a, e, przym. Lo łau. leprosus, a, um. Iuv. scaber, a, um Colu. Lo fran. lepreux, lâdre; po niem. aussätzig, raudig.
Łarszywá owca wszystką trzodę zaraża.

Łarteka

Parteka, i, rz. rod. ż. Po łaci. frustum panis. Cato. Po fran. gros lopin de pain; po niem. Partickel; Stück Brod.
— Bogacić się z parteki ubogich.
Paryski, a, e, przymiot. Po łaci parisiensis is, e; po fran. de paris; po niem. Pariser.
Paryska Akademia.
Parzący, a, e, imies. cz. ter. Po łaci. adurens. Virg. Urens. Ovid. Po fran. brûlant.
Pokrzywy parzące.
Parzyć się, słowo. Po łaci uri aliquo. Cicero. Aduri: Plin. Po fran. se brûler; po niem. sich brennen.
Parzyła się pokrzywami aż do zropienia.
1º Pas, a, rz. rod. m. Po łaci. cingulus, i, m. Cicero. Cingulum, i, n. Virg. Zona, æ, f. Catul. Po fran. ceinture f; ceinturon, m; po niem. Pass; Binde um den Leib.
— Nosić pas. Skarga.
— Obwiesić kogo pasem. Bazylik.
— Przybierać kogo w złote pasy. Przywiązać co pasem ku sercu.
— Ściskać pasem lędźwie swoie.
Pas z skóry ieżowey.
Pas rycerski.
— skórzany.
— włosiany.
— włosiany.
— złoty — żołnierski.
2º Chodzić za pasy z kim, to iest potykać się.
3º Za pasem to iest Blisko.
Za pasem utrata wszystkiego.
— zguba.
1º Paść. Patrz 1º Padać.
Paść krzyżem.
Paść do nóg czyich.
— do nóg niegodnym.
— na kolana.
— na łóżko.
— na twarz.
— na zęby ostre wilcze.
— na ziemię.
— w morze.
Paść nie może na niego żadna omyłka.
2º Paść, słowo. Pasę, iesz, ie. Po łaci. pascere. Cicero. Po fran. paître; po niem. Vieh meiden hüten.
Paść owce Pańskie.
— owczarnią S.
Paść wiatry, to iest na próżno pracować.
Paść się. Po łaci. pasci. Virg. Pabulari. Colum. Po fran. se paître; se nourrir; po niem. weiden; grasen.
— Wilk

— Wilk z owcą pasł się pospołu.
Pasi się dymem czci próżney.
Pasi świnia, i, rz. rod. m. to iest pasący świnie.
— Poydziesz za iakiego pasi-świnię.
Pasterski, á, é, przym. Po łaci. pastoralis, is, e; pastorius, a, um. Cicero. Po fran. pastoral, de berger; de pasteur; po niem. Schäfer.
Pasterska budka. Leopolita Jan
Pasterską laskę nosić
— posługa.
— robota.
— urząd wziąć na siebie.
Skarga
Pasterstwo, a, rz. rod. n. Po łaci. pastoralis res; pastoritia res, ars. Var. Po fran. la profession de pâtre; le métier de berger.
Pasterstwo ludzi — owiec.
Pasterz, a, rz. rod. m. Po łaci. pastor, is, m. Var. Pecuarius, ii, m; magister pecoris. Cicero. Po fran. berger; Pasteur, docteur de l'Eglise; po niem. Schäfer; Hirte.
Pasterz dusz ludzkich
— duchowny
— dziedziczny.
— prawy.
— przyrodzony.
— wieczny Bóg.

Pastwić się

Pastwić się, słowo. Pastwię się, isz się, i się. Po łaci. saevire in aliquem. Livi. Omni crudelitate aliquem lacerare; Iracundiam in aliquem exercere; insanire in aliquem. Cicero. Grassari in aliquem. Plaut. Po fran. exercer sa rage; sa cruauté contre qu; maltraiter; tiranniser; strapasser; rudoyer; traiter rudement qu; po niem. mit einem übel umgehen, toben.
Pastwić się kim. Panie zagub tego który się nami pastwić chce.
Pastwić się na kim nad kim iadowicie.
Pastwisko, a, rz. rod. n. Po łaci. pastio, onis, f; pascua, orum, n.; pecuaria, orum, n. Cicero. Po fran. le pâturage; l'herbage le bacage; po niem. Vieh-Weide; Trift.
Pastwisko hoyné.
— tłusté.
— zdrowé. Wywodził trzodę na zdrowé pastwiska.
Pasza, y, rz. rod. ż. Po łaci. pastus, us, m. Cicero. Pabulum, i, n. Virg. Pastio, onis, f. Colu. Po fran. pâture; po niem. Weide; Fraß; Futter.
Były na paszy oslice
Pasza ludzi. Z Pasterstwa owiec wzięty był na paszę ludzi Chrześciańskich

— wieczna

— wieczna. Bóg napełnia człowieka paszą wieczną.

Paszczęka, i rz. rod. ż. Po łaci. fauces, ium f. Teren. Os, oris, n. Virg. Po fran. gueule, museau de quelques animaux. po niem. der Rachen der Thiere

— Otworzyło piekło na nas paszczękę. Otworzyło morze na cię swoią paszczękę. Skarga

— Rozdzierał nań smok paszczękę.

— Uwięznąc w paszczęce lwa.

— Wpada owca w paszczękę lwa.

— Wyrwać duszę z paszczęki piekielnéy. Wypuszczali wiele bluźnierstw z paszczęk swoich

— zamknąc paszczęki lwom. Bóg móy posłał Anioła swego, i zamknął lwom paszczęki.

Paszczęka lwa.

Paszczęka niewstydliwa. śmierci. Wydarł nás z paszczęki śmierci Bazyl. Straszliwe było.

— piekielna. Wyrwać duszę z paszczęki piekielney

— sroga.

Paszenie, a, rz. rod. n. Po łaci. pastio, onis, f. Cicero. Po fran. pâture; po niem. Weide

Paszenie trzody. Z dzieciństwa do paszenia trzody był obrócony.

Patropassyany Heretycy, którzy Osobę w Bóstwie mięszali.

Patrycya, to iest Patryciusz Szlachcic Rzymski.

Patrzać. Patrz Patrzyć.

Patrzanié. Patrz Patrzenie

Patrzanié na cnotę niema iest Retoryka, ale dzielna bardzo i mocna wymowa.

Patrzénie, a, rz. rod. n. Po łaci. contuitus, us, m.; spectatio, onis, f. Cicero. Obtutus intuitus, us, m. Quin. Po fran. regard m; po niem. das Schauen; Anschauen.

Patrzénié na Boga samego.

— na kobiety zaiadowił sobie poczytał.

— na kogo.

Patrzénié obraźliwé. Chorobę brzydka samym smrodém i obraźliwém patrzéniém ludzie od niego odbiiá.

— żałosne było.

Patrzeć, słowo. Patrzę, ysz, y. Po łaci. aspicere, aspectare, inspicere, contueri, intueri aliquid; cernere oculis aliquid contemplari oculis. Cicero. Po fran. regarder; po niem. sehen

Patrzeć na bogactwa

— na cnotę. Ja nie patrzę na bogactwa, ani urodę, ani na rodzay; ale na wysokie cnoty iéy.

— na kogo. na dochody Patrzyć na cię nie mogę. Każdy kto nań patrzy

patrzał, miłować go musiał
— ~~mil~~ na kogo miło
— na kogo obliczinie Bazylik
— na kogo pięknie
— na kogo okiem srogiem
— na kogo twarzą wdzięczną i wesołą.
— na łupiestwo
— na nędzę ludzką suchém okiém.
— na Niebo z roskoszą
— na niesprawiedliwość
— na postrach Majestatu.
— na pożytek pracy
— na ręce Boga. Wszystko stworzenie patrzy na ręce Boga
— na robotę
— na rodzay. Ja nie patrzę na rodzay; ale na cnotę iey
— na serca. Patrzy na serca i wnętrzności P. Bóg
— na sprawy ludzkie
— na trudności wielkie.
— na urodę. Ja nie patrzę na urodę; ale na cnotę
— na wielkość obietnic.
— na wnętrzności. Patrzy na serca i wnętrzności P. Bóg
— na zapłatę. Cnota nie patrzy na zapłatę, iedno na swoię przystoyność.
Patrzyć iasno na wysokie dobro

brodzieystwa Boga.
— miło na kogo.
— ostro na siebie.
— pięknie na kogo — prosto w co.
Patrzyć okiem srogiem na kog
— sercem i wiarą. Osle tylko oczy maią, a sercem i wiarą nie patrzą.
— twarzą wdzięczną na kogo
Patrzyć w Niebo ostrém okiém.
— w rzecz samę prosto
— w serce. Bóg w serce patrzy. Patrzyć w serce swoje
2° Patrzyć przez co. Po łaci. transpicere. Lucre Cernere per membranas Cic. Po fran.
Patrzyć przez dziurki u drzwi.
3° Patrzyć czego. Po łaci. inhaerere studio alicui. Ovid. Po fran. soigner qu.ch; avoir soin à; prendre garde de; po niem. abwarten; zusehen Achtung geben
Patrzyć czasów i okoliczności
— czci
— dochodów
— kogo.
— miary.
— okoliczności
— pożytku.
— prawa
— roskoszy z Przyiaciela.
— zabaw. Nie patrzył zabaw próżnych

proznych.
Paula, i, im. wła. Po łaci. paula, æ, f; po fran. Paule; po niem. Paula.
Paula Wdowa Rzymianka.
Paulin, a imi. włas.
Paulin Biskup Nolański.
Pauliński, a, e przym.
Paulińskie Zgromadzenie postawić
Paweł, ła, rz. rod. im. wł. Po łaci. Paulus, i, m; po fran. Paul; po njem. Paul.
1º Paweł prostak.
2º — pierwszy Pustelnik.
Pawiment, u, rz. rod. m. Po łaci. pavimentum, i, n; po fran. plancher; un pavé; po niem. ein Fussboden.
Pawiment błotny.
— skropiony krwią.
Paznokieć, paznokcia, rz. rod. m. Po łaci. unguis, is, m. Cicero Excrementa manus. Lucan. Po fran. un ongle; po niem Nagel am Finger
— Dawał im paznokcie swoie za relikwie
— Drzeć paznokcie z kogo. Skarga
— Obrzynać paznokcie.
— Nie odstąpił od woli iego na paznokieć.
Paznokieć ostry.
Pazucha, y, rz. rod. ż, to iest Zanadrze
— Schować
— Schować rękę za pazuch
Pchać, słowo. Pcham, asz, a Po łaci. trudere aliquem Cicer po fran. pousser avec force po niem. Stossen; einen Stoss geben.
Pchać kogo od siebie
Pchnąć kogo nogą.
Pelagia, ii, imi. włas.
Pelagia dziewica Męczennicz ka.
Pełen. Patrz Pełny.
— Człowiek pełen cnót Swięt
— Swiat pełen grzechów, n cnot.
Pełnić, słowo. Pełnię, isz, i. Po łaci, observare leges; ex plere munus. Cic. Facessere præcepta. Vir. Po fran. accom plir, executer; po njem. erfüll
Pełnić przykazania Boga.
— radę
— sluby.
— ustawy.
— wszeteczność z niewiasta
— zakon Chrystusa.
Pełnić się. Po fran. s'accom plir; po niem. sich erfüllen.
— Proroctwo to pełni się po dzi dzień.
— Rok pełni się, iako z Wie uszedł.
Pełnienie, a, rz. rod. n. Pał

Wypełnienie.
woli. Doskonały w pełnieniu woli Bożey
Pełnienie Zakonu
Pełny, á, é, przym. Po łaci. plenus, a, um. Cicero. Po fran. plein; po niem. voll.
Pełny cnót Chrześciiańskich.
— dniów — fałszu
— gębą pełną przechwalać się czém. Grzeg. z Zar
— grzechów.
— hardości. Serce pełne hardości.
— kamieni. Korona pełna drogich kamieni
— kłamstwa. Nasze usta pełne kłamstwa.
— krwi niewinnéy.
— mądrości — miłości serce.
— nabożeństwa.
— nadętości. Młodzi pełni nadętości w Nauce.
— nędzy. Człowiek pełny iest wszystkiey nędzy.
— nieludzkości sroższéy, niżli bestyie.
— niewstydu.
— ognia miłości Bożkiey
— pociechy. Zostawali pełnémi pociechy Ducha S.
— prawdy. Bydź pełnym prawdy w czém
— próżności. Usta pełne próżności. — Pełny próżności swiatowéy
— pychy
— radości
— radości zostawał.
— roskoszy miasto
— ryb. Morze pełne ryb rozmaitych.
— śliczności. Twarz pełna śliczności.
— uczciwości wszelkiey uczynków
— umiarkowania w postępkach.
— wiadomości. Mieć rozum pełny wiadomości.
— wiary.
— wszy. Koszula wszy pełna
Pensyia. Patrz Zapłata
Pensya roczna
Perła, y, rz. rod. ż. Po łaci margarita, ae, f. Cicero. Margaritum, i, n; Ocellatum, i, n. Var. Unio, onis, f. Plin. Gemma, ae, f. Cicero. Po fran. perle f; po niem. eine Perle.
— Łowić perły.
— Zbiérać perły.
Perła bogatá.
— drogá. Dziewictwo iest perła drogá. — Nadzieja perła drogá. Wykłady Pisma S. iako perły zbieratém.
— niebieská. Ta dusza miła Bogu perła Niebieskiego.
— nieoszacowaná.
Perskie Królestwo Peruanin

Peruanin, a, mieszkaniec Peru.
Peruanin Peruani
Perzyna, y, rz. rod. ż. Po łaci. favilla, æ, f. Cicero. Po fran. cendre; chaude; grande braise ce qui reste apres un incendie; po niem. glüende Asche nach einem Brande; grosser-Aschen-Haufen.
— Poyść w perzynę. Chwała wasza, dostatki i majętności poydą w dym i perzynę.
— Rozlecić się w perzyny. Suknia zgnoiona, zbutwiała rozleciała się w perzyny.
Petronella, i, im wł.
— Panna
Pewien: Patrz Pewny.
— Bądź tego pewien.
Pewnie, przysł. Po łaci. certe; po fran. certainement; certes; po niem. gewiss; unfehlbar.
— Omylić się na tem pewnie mogę.
— Uiścić co pewnie.
— Wiedzieć pewnie.
Pewność, i, rz. rod. ż. Po łaci. certitudo, inis f. Cicero. Po fran. certitude f.; po niem. Gewissheit.
— Mieć pewność o czem. Nie masz o tem żadney pewności.
Pewność łaski zostawić komu.
— nadziei pewnością cieszyć się.
— nauki pewność.
— powieści. Wątpić o pewności powieści.
— świadectwa
— zguby nieuchronna Narusz.
— żywota. Żadney nam godziny do pewności żywota nie dano.
Pewność mocna o czem.
— nieomylną pewność mieć o czem.
Pewny, a, e, przym. niewątpliwa. Sniad. Jan. Po łaci. certus, a, um. Cicero. Po fran. certain; po niem. gewiss; sich.
Pewny człowiek bardzo.
— — w obietnicy
— dowód
— godzina. Nie możemy liczyć każdéy godziny za pewną.
— przyczyna. Opuścić co dla pewnych przyczyn.
— przykład.
— ręka. Nadać kogo dobrami pełną ręką.
— wiadomość. wiara Bazylik. Dochodzić z fundamentu do pewnéy wiadomości. Mieć pewną wiadomość.
Pęd, u, rz. rod. m. Po łaci. impetus, us, m. Cicero. Po fran. po niem.
— Biegać pędem wielkim.
— Niosła go woda z wielkim pędem.
— Spada rzeka z góry z wielkim

kim pjdem.
— Wynosi się bedem, myśli niey
— Wypadaiąca rzeka z wiel-
kim pjdem z tryniey.
Lżdżenie, a, rz. rod. n. Lo łaci. impulsio, onis, f. per. Ledica, arum Liv. po fran. l'action de pousser; po njem. das Jagen, Treiben
Lżdżenie bydła.
Lżdżu, słowo. Lżdżę, isz, i. Lo łaci. pellere; po fran. pousser. po niem. antreiben; ansporneu
Lżdżu osła przed sobą.
— Gorzcość i wzruszenie z uważania rzeczy Bożich, pżedzi nas do uczynków dobrych.
— Miłość zapalczywa ku Bogu pżedzi go do wszelkiey pobożności i dobrych uczynków.
— Natura towarzysta złowieka do kupy pżedzi.
— Obrzt tam i sam wiatr pżedzi — rzeczy nagle Fr. Jan
Lżdżę, a, rz. rod. n. Lo łaci. compes, edis, f. per. Ledica, arum
Lżdżę, słowo cz. Pżam, asz, a. Lo łaci. indere alicui compedes, catenas. Liv. compedire pedes corrigiis. Varr. Coercere aliquem compedibus. Suet. Lo fran. enchainer qu; mettre les fers aux piés, ou aux mains; po niem. Jesseln j. Fässel anlegen
Lżdżę łogo.
— nogi.
Lżdżo, a, rz. rod. n. Lo łaci. compes, edis, f. per. Ledica, arum Liv. po fran. fers; po njem. eine Fessel. chodzić w pżie Bazyl.
— Opadły z niego wszystkie pżta i okowy. Skarga
— Otworzyły się same pżta i łańcuchy.
— Rozwiązały się łogo z pżt i okowy Bazyl.
— Rozwiązały się same pżta i łańcuchy.
— Szedł w pżtach żelaznych
— Wzięli pżta łogo na nogi. Skarga
Lżta żelazne Skarga
Lżeć, słowo ni. Lżę, isz, Le
Łatr Śpiewać
Lżeć hymny
— pieśni Łaci.
Lżenie kurów. Lo łaci. cantus gallorum. Cic.
O pianiu kurów.
Lżesek, pżesku, rz. rod. m. Lo łaci. arena, ae, f. Virg. Sabulum, i, n Liv. Sabulo, onis m. Varr. Lo fran. du sable; po niem. Sand.
— Budować z pżesku zamki z dżielow
— Sadzu się na pżesku.
Pżesek drobny. Złoto, srebro i dammienie drogie pżyrownane z
mydłem

mądrością, zdały mi się iako drobny piasek.

— morski.

Piastować, słowo czy. Piastuię iesz, ie. Po łaci. in manibus habere, fovere; sinu, complexu recipere. Cic. Gestare in sinu Teren. Gremio complecti, fovere. Virg. In sinu tenere aliquem. Ovid. Po fran. tenir un enfant sur son giron; avoir l'oeil sur; mettre toute son application; veiller par une application particulière à la conservation de; po niem. ein Kind warten, pflegen; wachen, vor eines Erhaltung sorgen.

Piastować Chrystusa.

— dziecię swoją ręką.

— skarb pospolity.

— sprawy Rzeczypospolitéy. rękami swemi.

— synka malenkiego na ręku.

Piastowanie, a, rz. rod. n. Po łaci. gestatio infantis in sinu. Anal. Po fran. l'action d'accommoder les enfans; la garde d'enfants; po niem. Pflegung f; Wartung der Kinder; das Kinderwarten.

Piastowanie dzieci.

— rzeczy

— rzeczy rękoma. Przybywa w starości baczenia, i samo doznanie, i rzeczy rękoma piastowanie, naukę dostałą rodzi.

Piastun, a, rz. rod. m. Po łaci. Nutritius, ii, m. Cæs. Pappa, æ, m. Po fran. celui qui est chargé de la garde d'un enfant nourricier; po niem. Kinder-Wärter, oder Pflege-V.

Piastunem był Bożym.

Piastunka, i, rz. rod. z. Po łaci. gerula geraria, ae, f. Plaut. Puerorum gerula. Tur. Po fran. remueuse; la garde d'enfans servante qui a soin des enfans fille de chambre, qui a soin de tenir entre les bras un petit enfant; po niem. Kinder-Wärterinn.

Piastunka Felixowa.

Piąć się, słowo. Pnę się, iesz się, pnie się. Po łaci niti ad gloriam aspirare; contendere ad laudem affectare aliquid; spirare ad aliquid; tendere ad Consulatum. Livi. Eniti ad honores. Pater. Po fran. s'élancer; se pousser aspirer à qu. ch; se forcer à obtenir. Po fran. streben nach etwas

etwas.

Piąć się do szczęścia przez męki.

— na urzędy za kupnem.

Piątek, u, rz. rod m. Po łaci dies Veneris. Feria Sexta. Isidor. Po fran. le vendredi; po njem. der Freytag.

W piątki raz tylko iadał

Piątkowy, a, e, przym. Po fran. de Vendredi; po njem. Freytags= Marcowy — Brzatkowi

Piątkowy dzień.

Piątno, a, rz. rod. n. Po łaci. signum impressum. Virg. Stigmatis, n. Mar. Character, eris, m Colum. Po fran. marque; po niem. Zeichen.

— Nacechowany piątnem szatańskiem.

— Włożyć piątno na kogo.

Piątno miłości spólnéy i miłosierdzia.

— ran.

Piątno szatańskie.

Piątnować, sło. czy. Piątnuię, iesz, ie. Po łaci. Signum imprimere. Virg. Signare. Colu. Po fran. marquer; imprimer qu. marque; po njem. ~~stempeln~~ Brandmarken; ein Zeichen einbrennen.

Piątnować kogo na gębie.

Piątnowanie, a, rz. rod. n. Po łaci. impressio signi; po fran. l'action

~~l'action de fleurdeliser~~ l'action d'imprimer une marque; po njem. das Stempeln, oder Einprägen eines Zeichens.

Piątnowanie duchowne.

Pić, słowo. nii. Po łaci. bibere; po fran. boire; po niem. trinken

Pić kielich. — napóy

— obmowy. Obmowy, wzgardę ludzką, i urągania, tak smaczno piła, iak druga słodki napoy

— piwo.

— urągania. Patrz Pić obmowy

— wino.

— wodę przeważaną, smaczną.

— wzgardę ludzką. Patrz Pić obmowy.

— złości iak smaczną wodę.

Pić smaczno.

Pić ze strumienia. Skarga

— ze, złota. Bazylik

Picie, Posilić się iedzeniem i piciem,

1° Piec, słowo. Piekę, czesz, e. Po łaci. torrere succensis ignibus; coquere asso igne aliquid Cicer. Torrere flammis; urere subjectis flammis. Virg. Po fran. cuir; rotir; po niem. backen; braten.

Piec co warzyć

— nogi — ręce

— słoninę

2° Piec, ca, rz. rod. m. Po łaci. fornax

fornax, cis, f. Virg. Po fran. poêle pour échauffer une chambre; po niem. Stuben-Ofen; Ofen.
— Obalił się piec
— Opatrzyć piec.
— Pali piec. Słońce w południe iako piec pali.
— Palić w piecach.
— Włożyć w piec
— Psuie się piec od ognia.
— Włożyć co w piec. Wzniecić ogień w piecu.
Piec gorący
— céglany. Bratkowic
— upalony.
— wapienny
Piechotą. Patrz Pieszo.
Piechotą służyć komu.
Pieczа, y, rz. rod. ż. Patrz Staranie.
— Mieć pieczą na co.
— Mieć pieczą o duszy, zbawieniu
— Mieć się na pieczy.
Pieczą pilną mieć.
Pieczary, ~~ie~~, w. luz. mno. Po łaci. cryptæ, arum, f. Juven. Spelunca, ae, f. Ovid. Favissæ, arum, f. Gel. ex Var. Po fran. lieu souterrain; caverne; voute sous terre; po njem. Höhle; Kluft; Gange unter der Erde.
Pieczary długie.
— głębokie w ziemi.
Pieczenia wołowa. Po łaci. assum bovinum. Cic. Po fran. un rôti; viande rôtie; po niem. ein Braten.

ten.
Pieczenie a, rz. rod. n. Po łaci. coctura sicca ad ignem. Anal. Colum. Po fran. l'action de rôtir ou de cuire du pain; po niem. das Brodbacken.
Pieczenie chleba. Bawić się około pieczenia chleba.
Pieczęć, i, rz. rod. ż. Po łaci. signum, i, n. Cicero. Sigillum, i, n. Hor. annulus signatorius. Val. Max. Po fran. seau, m; avec quoi on séle; cachet; po njem. Siegel, n.
— Napisać list do kogo pod pieczęcią czyią.
— Przyłożyć pieczęć. Bazylik
— Zamknione księgi Boga, siedmią pieczęciami.
— Zapieczętować list pieczęcią
— Zapieczętować co pieczęcią urzędu
Pieczęć kosztowna
Pieczętować, sło. Pieczętuję, ieszcze. Po łaci. obsignare; consignare. Cic. Obsigillare. Sen. Sigillare. Sipo. Po fran. signer; po niem. besiegeln; bestärken; beschützen.
Pieczętować czoło i członki swoie krzyżem.
Pieczonka i, rz. rod. ż. wyraz zdrob. Patrz Pieczenia.
Pieczonka dopiekła się.
Pieczony, a, e, przym. Po łaci. assus, a, um. Plau. Assaritus, a, um. Cæs. Tostus, a, um. Assa

afsatus, a, um. Plin. Po fran. rôti; po niem. gebraten Ryba pieczona Przy z Zw
Pieczony na żrzodle żelaznej Wawrzynnej S.
Piekarski, a, e, przym. Po łac. pistorius, a, um. Plin. Pistorina lis, is, e. Colum. Pistrinensis is, e. Suet. Pistorius, a, um. Ulp. Po fran. de boulanger; po niem. Bäcker=
Piekarski chleb.
Piekielnik, a, rz. rod. m. to iest Zły człowiek.
— Nie odpuszczaią się karania piekielnikom.
— Własno iest piekielnikom, obracać wszystek swoy dowcip na oszukanie i szkody ludzkie.
— Zasiedli piekielnicy na tamtym dowcipie i warsztacie.
Piekielny, á, é, przym. Po łac. infernus, a, um. Virg. Orcinus, a, um. Gell. Avernus, a, um; Avernalis, is, e. Ovid. Acheruticus, a, um. Plaut. Po fran. infernal; po niem. höllisch.
— Boleści piekielne odsolity mię.
— Diabet.
— iad grzechu.
— jama. O jamy piekielne rychłoż się zasypiecie?
— lew. Chrystus wyrwał nas z gęby lwa piekielnego.
— łotr — łotr niewinności i dusz żywego zbawienia — psi piekielne.
— nieprzyiaciela piekielnego uchodzić zdrady. — niewola.
— ogień piekielny wyiadł iey ramie wszystko.
— odowy
— płomień
— sidła piekielne niewstydu, zarzucał na poczciwości płci słabszey.
— szubienicy piekielnéy bliski. Uczynił szubienicę piekielną.
— tyrańskwo.
— ubostwo.
— wąż. Napełniony iadem piekielnego węża.
Piekło, a, rz. rod. n. Po łac. orcus, i, m. Plaut. Erebus, i, m; tartarea plaga. Cic. Tartarus, i, m; tartara, orum, n; umbrarum lacus. Virg. Carcer infernus. Sen. Po fr. Enfer; gehenne. Po niem. die Hölle.
— Dostał się do piekła.
— Otworzyła im piekło, ziemia.
— Pogrążony w piekle, leży.
— Wskrzesił z piekła dusz
heretyków przepadnięy do piekła z swemi czarami
Pie Szapnął do piekła Chrystus.
— Wskrzesił z piekła dusz
heretyków wrzucił się Bóg przepadłą ziemię do
Piekło gorące. piekła.
Pielgrzymować, słowo a Pielgrzymuię
się

iesz, ie Po łaci. peregrinari; po fran. aller en pélerinage; voyager, courir le pays; po njem. wandern; Wallfahrten als ein Pilger.

Pielgrzymować boso.

— na mieysca Swjęte.

Pielgrzymowanie, a, rz. rod. n. Po łaci. peregrinatio, onis, f. Anal. Po fran. péregrination, f; po njem pélerinage; po niem. Pillgerschaft; Wallfahrt.

— Podeymować pielgrzymowanie na mieysce S.

— Przewłóczy się pielgrzymowanie moie.

Pielgrzymski, á, é, przym. Po łaci Ad peregrinationem pertinens.

Pielgrzymski okręt.

Pielgrzymstwo, a rz. rod. n. Patrz Pielgrzymowanie.

— Puszczać się na pielgrzymstwa.

Pieluchy, pieluch, rz. w licz. m. Po łaci. fasciae, arum, f; incunabula, orum, n. Plaut. Po fran. brayes f; plur. lange de toile; po niem. eine Windel.

— Wychować kogo z pieluch.

— Wywiązane dzieci z pieluch.

Pieluszeczki Atmcza

Pieluszki. Patrz Pieluchy.

— Obnażone dziecie z pieluszek

— Odziane

— Odziane w pieluszki Atmcza

— Odziane dziecie pieluszkami

uwinione pieluszkami Atmcza

Pień, pnia, rz. rod. m. Po łaci. truncus, i, m. Virg. Po fran. tronc, m; billot, m; po njem. Klotz; Bock.

— Leży iak pień

— Postawiono pień do cięcia.

— Zostawał iako pień bez ręku i nóg.

Pień wiary.

Pieniactwo, a, rz. rod. n. Po łaci po fran.

— Bawić się pieniactwem

Pieniądze, pieniędzy, w liczb. m. Po łaci. pecunia, ae, f. Cicer. Po fran. argent, m; monnoye po niem. Geld.

— Podłá rzecz iest pieniądze; ale drogie miłosierdzie.

— Chcieć pieniędzy za co.

— Chować pieniądze

— Dawać pieniądze na lichwę

— Gubić pieniądze na korzeniu, winie, itd.

— Kupić za pieniądze potrzeb

— Odliczyć komu pieniądze Bazylik

— Liczyć własnemi rękoma pieniądze.

— Mieć pieniądze za Bogi.

— Nacięty pieniędzmi

— Nie nasyci się żaden pieniędzy

Odzierano na karanie z pieniędzy. Sarg

— Porzucić pieniądze wylichwione.

— Przepić pieniądze na winie

— Robi

— Robić na pieniądze
— Rozsądniejszy ty mało nie pierwszy pieniądze niżli opuszczają.
— Rozdawać pieniądze
— Składać pieniądze na co.
— Stryj pieniądzek.
— Trzeba się pieniędzy
— Użynić niktoby nie mogą bogatym pieniądze, ale takowym, mizernym, słabym.
— Ubogi w pieniądze.
— Utracić pieniądze.
— Wydał wiele pieniędzy za co.
— Wypytali się pieniędzy
— Wysypał pieniądze w rzuc ubogich.
— Żałował pieniędzy
— Zaszyć pieniądze w sukni.
— Zatracić pieniądze
— Zbierać pieniądze.

Pieniądze służebne - gotowe
— wylichwione porzucić

Pieniążek, zaszyte pieniążka, rz. rod. m. Lo łaci. as, assis, m. Cicero Lo fran. obole m; maille f; po niem. Scherf; Heller; die geringste Münze.

Pieniążek miedziany.
— naymnieyszy. Nie wyydziesz z więzienia, aż do naymnieyszego pieniążka wypłacisz.

Pienie, a, rz. rod. n. Patrz Śpiewanie.

Pienia Salomonowe
— święte brzmiały.

Pieniężny, á, é, przym. Lo łaci pecuniarius, a, um. Cicero. Lo fran. pecuniaire; po niem. Geld= zum Geld gehörig

Pieniężny dług.
— dochody mieć pomnożone
— summą pieniężną ukarany

Pierścień, pierścienia, rz. rod. m Lo łaci. annulus, i, m. Cicero Lo fran. anneau m; bague f; po niem. ein Ring; Finger-Ring

Pierścień z palca.
— włożyć pierścień na palec czyj
— Wziął pierścień na palec

Pierścień drogi.
— złoty.

Piersi, i, rz. rod. ż. Lo łaci: mamma, ae, f Cicero. Uber, is, n. Virg. Mamilla, ae, f. Var. Sumen, inis n. Lucil. Lo fran. mammelle f; teton m; po niem. die Brust; die Brüste
— Dyć przy piersiach.
— Karmić dziecię u piersi.
— Nosić na piersiach nauki i prawdę.
— Pożywać piersi
— Przyłożyło dziecię usteczka do piersi
— Ssać piersi
— ucieczyć się w piersi Straży Hinaus
— Mleć u piersi, matczynym mleku
— Zostawać przy piersiach. Gdy zostawał przy piersiach.

Piersi matczyńskie.
— obfite
— pełne mleka.

Pierwszy,

Pierwéy, przyst. Po łaci. prius. Teren. Priore loco. Cic. Primo Plin. Po fran. premièrement; auparavant; po njem. zuerst; zuvor.

Pierwéy pisané dzieło od N. potém od N.

Pierwiastka, i, rz. rod. ż. Po łaci. primitiae, arum f. Ovid. Po fran. prémices, f; les prémiers fruits; po niem. die Erstlinge.

Pierwiastka pracy. Skarga

Pierwiastki rodu swego wyprowadzać. Przyw.

Pierworodny, a, é, przym. Po łaci. primogenitus, a, um. Var. Primus genitus. Plin. Po fran. prémier né; ainé; né le prémier; produit le prémier; po njem. Erstgebohrner.

Pierworodny między bracią

— grzech

— sprawiedliwości pierworodnéy utracenie

Piérwszy, á, é, przym. Po łaci. primus, a, um. Cicero. Po fran. le prémier; po njem. der erstere.

Pierwszym w Łasce bydź.

— w Nauce.

— w powadze

— we wszystkiém. Między rówienniki chciał bydź we wszystkiém piérwszy.

Piérwszy sen. W pierwszé sny stąpił Anioł

— stopień

— stopień

Piérzé, a, rz. rod. n. Po łaci. plumae, arum, f; pennae, arum f. Cic. Plumatum, i, n. Pe Po fran. plumage, m; po niem. die Federn.

— Zdobić się cudzem pierzem

Pierznik, a, rz. rod. m.

Z jazdy szlacheckiéy stali się wozownicy, podusznicy, pierznicy.

Pierzyna, y, rz. rod. ż. Po łaci. instratum; instragulum, plumeum lecti. Anal. Po fran. lit de dessus; lit de plumes en guise de couverture; po njem. couette f; lit de plumes; po niem. Feder-Bett.

Pierzyna miękka.

Pierzynka, i, wy. zdr. Patrz Pierzyna.

— Jadą z pierzynkami.

Pies, psa, rz. rod. m. Po łaci. canis, is, m. Cicero. Po fran. chien; po niem. ein Hund.

— Czyni szkodę komu.

— Kaleczą psy ludzie.

— Kąsa pies

— Mieć kmiotka za psa. Niektórzy kmiotka maią za psa.

— Miotał się na niego strasz liwie z otwartą paszczęką.

— Obronili psi, S. Dunstana

od njeprzyiacioł.
— Odegnać psa.
— Odpędzić psa.
— Odwiązać psa.
— Pobudzać na się psy.
— Porwał pies człowieka.
— Postawić psa na łańcuchu u drzwi domu.
— Poszarpał na nim pies szaty, iż jednego członka pokrytego na nim nie było.
— Przyszedł pies do niego.
— Przyskoczył pies do niego.
— Nie ruszył go pies.
— Rzucił się pies na niego
— Uderzył pies o ziemię człowieka.
— Widzieć psa.
— Wygnać psa.
— Zasadzać psy.
Pies na łańcuchu.
Pies dobry.
— srogi.
— wielki.
Pieścić kogo. Patrz Pieścić się z kim.
Pieścić kogo na kolanach. Skarga
Pieścić się z kim. Po łaci. habere, facere aliquem delicatum. Plau: Po fran. choyer; dorloter; mitonner; mignarder; amadouer; traiter qu. avec délicatesse; faire fête de; po njem. mit einem schöne thun; zärteln; schmeicheln; verzärteln.
Pieścić się z kim mile
Pieścidło. Ma tak roskosz i takie pieścidło
Pieśń, i, rz. rod. ż. Po łaci. cantilena, canticula, æ, f. Cicero. Po fran. chanson, m; f; cantique, m; chant, m. Po niem. Gesang; Lied.
— Napisać pieśń.
— Śpiewać pieśń.
— Uczynić pieśń
— Wychwalać pieśnią Pana.
— Złożyć pieśń.
Pieśń bitwy wygraney śpiewać.
— zwycięstwa śpiewać.
Pieśń smutna.
— sprosną pieśń śpiewać.
— wesoła. Śpiewać pieśń wesołą wygraney bitwy.
— wygraną pieśń śpiewać.
— żałobną pieśń napisać, uczynić
— złe pieśni śpiewać.
— złożona pieśń od niey
Pieszczony, á, é, przym. Po łaci delicatus, a, um. Po fran. délicat; po niem. weichlich; zärtlich.
Pieszczone potrawy. Nie dbać o pieszczone potrawy.
Pieszczota, y, rz. rod. ż. Po łaci. deliciæ, arum; blanditiæ, arum, f; mollities, ei, f; mollitia animi; blandimentum, i, n. Cic. Po fr.

Po fran. mollesse; mignotise, f. quelque chose de mignard; délicatesse lâche et efféminée; po niem. Zärtlichkeit; Weichlichkeit.
— Trawić dni na pieszczotach z kim.
Pieszo, przysł. Po łaci. pedibus ire. Cicero. Pedes ibat. Virg. Po fran. à pié; po niem. zu Fuss.
— Czynić drogę pieszo.
— Odprawować drogę pieszo.
— Wybrać się gdzie pieszo.
— Wysyłać kogo pieszo.
Pieszy, á, é, przym. Po łaci. pedestris, is, e; pedarius, a, um. Cic. Po fran. de pié; po niem. zu Fuss.
— Zebrał lud po trzykroć sto tysięcy pieszych, i dziesięć tysięcy iezdnych.
Chodzenie pieszé. Skarga
Pięć. Po łaci. quinque. Ovid. quini, ae, a. Cic. Plau. Po fran. cinq; po niem. fünf.
Pięć spraw osądził.
Pięciodniowy Choroba pięciodniowa Pam. Ozm.
Pięcioletni, a, e, przym. Po łaci. quinquennis, is, e. Plau. Quinquennalis, is, e. Cicero. Po fran. de cinq ans; po niem. fünfjährig.
Pięcioletnie dziecie.
— pachole.
— panienka.
Pięcioro. Patrz Pięć.
Pięcioro chleba Pięciorgo chleba.
Pięćset. Po łaci. quingeni, Quingenti, æ, a. Cic. Po fran. cinq cent; po niem. fünfhundert.
Pięćset ludzi.
Piędź, i, rz. rod. ż. Po łaci. orthodorum, i n. ex Græ. Po fran. un empan; po niem. eine Spanne.
— Zważył Bóg piędzią swą Nieba.
Piędziesiątnica, g, rz. rod. ż. Niedziela zapustna.
Pięknie, przysł. Po łaci. pulchre belle. Cic. Po fran. joliment, d'une belle maniere; po niem. schön.
Pięknie dawać karanie.
— patrzyć na nie.
Piękność, i, rz. rod. ż. Po łaci. pulchritudo inis, f. Cic. Po fran. beauté; po niem. Schönheit.
— Nasycać się pięknością. Kazali iéy twarz odsłonić, chcąc się tak nasycać pięknością.
Piękność dobr wiecznych. Iszyk wielkości i piękności dobr wiecznych wymówić nie może.
— iaśnienia. Gwiazda od gwiazdy pięknością iaśnienia różna iest.
Piękność na ciele. Była piękności wielkiéy na ciele.
— na twarzy miłuchna trwa

trwała.
Piękność miluchna.
— niewidoma. Panienka niewidoméy piękności.
— osobliwą iéy pięknością uwiedziony.
— przedziwna.
— urodziwa. Tracić śmiercią piękność urodziwą.
— wielka na twarzy. Dowiedział się o iedney wielkiey piękności.
— unosić się nad pięknością.
Piękny, a, e, przym. Po łaci. pulcher chra, um; formosus, a, um. Cice. Po fran. beau; bel; po niem. schön.
Piękny charakter. Pięknym charakterem napisaną miał historyą.
— człowiek na ciele, na duszy, na twarzy. Piękny na twarzy, ale na duszy pięknieyszy.
— człowiek w sumnieniu.
— iabłko kobieta bardzo; ale obyczaymi złośliwa.
— niewiasta.
— obraz.
— obyczaiów pięknych człowiek.
— oczy piękne, wdzięczne.
— panna dziwnie piękna
— piórko ptaków piękne.
— poyrzenia pięknego młodzieniec.
— sciana twarz mieć piękną.
— uroda

— uroda. Była w poyrzeniu piękney urody — Mieć urodę piękną.
— weyrzenia bardzo pięknego.
— woda. Uyrzała krynicę piękney wody.
— wonność piękną mieć.
— wywody piękne dawać.
— wzrostu była pięknego.
Pięść, ę, zgoda, rz. rod. ż. Po łaci pugnus, i, m. Cice. Palma compressa. Plau. Manus in pugnum compressa. Qum. Po fran. poing, m; main fermée; po niem. eine Faust.
— Dopiął mu z pięścią do szyi Bezi 1586
— Bić kogo pięściami Skarga
— Stuc w stół pięściami Brzytek
Piętro, a, rz. rod. n. Po łaci. tabulatum, i, n; contabulatio, onis f. Cæs. Condignatio, onis, f. Colum. Po fran. un étage dans une maison; po niem. Stock; Stockwerk; Gaden eines Gebäudes.
Piętro górne.
— niskie.
— trzecie. Zdrzymał się młodzieniec i spadł z trzeciego piętra.
Piianica, y, rz. rod. m. Po łaci. potator, is, m. Plau. Potor, is, m. Plin. Bibo, onis, m. Fir. Po fran. biberon; m; buveur; soulard; siroteur; po niem. Säufer; Schwelger; Jech-Bruder.

Pia-

Byt. piianicą. Brzydki
Piwnik wina.

Piianiczka, i, rz. ż. Łac. łac. po fran. biberonne, f buveuse, f; po niem. Säufferinn.

Piianiczka nocna.

Piianstwo, a, rz. rod. n. Po łac. ebriositas, atis, f. Cic. Crapula ae, f. Liv. Ebrietas, tis, f. Pług Temulentia, ae, f. Plin. Po fran. ivrognerie, f; ivresse f; enivrement m; po niem Trunkenheit.

— Przestać piianstwa — Zrabił czas na piianstwie tracąc Grzy. z Zar.
— żądać sobie piianstwo nie pomiernym piianstwem
— służyć piianstwu. zaklęciony piianstwem

Piiany, a, e, przym. Łac. łac. ebrius, vinolentus, a, um. Cic. potus, ebriosus a, um. Plin. Po fran. enivré; ivre; soul; po niem. besoffen; betrunken.

Piiany człowiek

— towarzystwo

2o Piiany, co upaia. Łac. łac. vinolentus a, um. Cic. Po fran. qui enivre, qui soule; po niem. was betrunken macht, rauschend.

Piiany człowiek winem słodkim

— napoy. Łatrzże abys wina nie piła, ani żadnego piianego napoiu

Piiatyka, i, rz. rod. ż. Łatr. Piianstwo.

— Bawić się piiatyką.

Pilen. Łatr. Pilny

Pilen

Pilen podoiu człowiek

Pilnie, przys. Łac. łac. diligenter studiose. Cic. sedulo. Columb. Po fran. diligemment; soigneusement; po niem. fleissig; emsig.

Pilnie domagać się czego.

— nastawiać ucha na nowiny.

— prosić tego. nie Dazyć

— radzić o czem. — słuchać

— służyć komu — tak się wyrzec nu się.

Pilno przysł. Łatr. Pilnie.

Pilno starał się o zdrowie czyjo

Pilność, i, rz. rod. ż. Łac. łac. diligentia, ae, f; sedulitas, tis, f. Cic. Po fran. diligence f; soin, po niem. fleiss.

— Czynić pilności na objaśnienie prawdy i wiadomości pewney.

— Czynić pilność wielką o tim

— Czynić pilność około siebie

— Dogadzać przyiaciołom pokazuiąc pilność

— Okazuie pilność około zbawiennych dobr pracą. Patrzy Sebe nosząc

— Podawać pilności wiernie ku komu.

— Przykładać pilności.

Pilności wierną po wielką czynić o tim.

— wierną podawać ku komu.

Pilnować, słowo. Łac. łac. Pilnuie, iesz, ie. Po łac. attendere aliquid; attendere animum ad aliquid; observare

vare aliquid; attento animo excipere aliquid; operam enixam navare alicui. Am. Dare operam alicui. Plaut. Po fran: vaquer; veiller; soigner à; avoir soin; prendre garde de; diligenter qu. ch; po niem. Achtung geben; abwarten; in Acht nehmen.

Pilnować bydła wiernie.
— czytania. Grzeg. z Zar.
— gospodarstwa domowego.
— roboty ręczney.
— roli.
— roskoszy.
— skinienia czyiego naymnieyszego Hincza
— służby.
— stóp nóg Pasterza.
— sumnienia dobrego.
— wczasów.
— zbytków w cielesności.

Pilnować wiernie czego.

Pilny, á, é, przym. Po łaci. diligens, perdiligens, attentus ad etc. perattentus, studiosus, sedulus, assiduus, navus, a, um. Cicero. Po fran. diligent; empressé; soigneux; po niem. fleissig; emsig; aufmerksam.

Pilny bydacz.
Pilny człowiek w milczeniu.
— człowiek w upominaniu.
— człowiek w zachowaniu postów.
— dozor gospodarz.
— milczénié. Zachować się w pilnem milczeniu.
— obmysł. Uważać co u siebie pilnym obmysłem.
— sprawiedliwość pilną nieodwłoczną czynić swoim poddanym.
— starania pilnego dokładać o co.
— ucho i gorące podnosić na co.
— urzędnik.
— wychowanié pilné dzieci.

Pilny zbawienia swego.

Pilnuiący, á, e, imi. cz. ter. Patrz Pilnować.

Pilnuiący powinności.

1° Piła, y, w którą graią. Po łaci pila, ae, f. Cic. Corycus, i, m. Philand. Pola; polula, æ, f. Varro. Po fran. la bale au jeu de paume éteuf; po niem. Ball; Spiel-Ball.
— Ciskać piłę.

2° Piła, do tarcia. Po łaci. serra ae, f. Colu. Runcina, ae, f. Plin. po niem. eine Säge; po fran. scie f, instrument dont on scie.
— Przetarty człowiek piłą.

Piórko, a, rz. rod. n. Po łaci pennula, æ, f. Cicer. Po fran. plumette; petite plume; po niem. Federlein.

Piorka, piękné ptaków.

Pioro gęsié. Po łaci. pinna anseris Mar. Po fran. plume à écrire; po niem. Feder.

Miéć pio-

— Hyżyć kogo piorem. Mikołaiego
— Mieć pioro ostre i krzyk.
— Mazyć piorem swoiem pobudzay i przymowko starey
— Temperować pioro.
Pozawał co innego piorem, a co innego
Piorun, a, rz. rod. m. Lo tau. fulmen, inis, n. Cicero. Conflictu nubium ardor expressus. Cice. Fulmineus ignis. Ovid. Sulphur iaurum. Per. Po fran. foudre m; un tonnere accompagne de fracas; po niem. der Donner; Donner — Schlag; das Wetter; ein Donner — Strahl.
— Pioruny z nieba z pogromem
— Lecz piorun wiele ludzi
Mysłka piorunkiem nieboz gniewone. wrzyć że
— Schzela Z. Bog piorunami
— Uderzył piorun z Nieba i wiele ludzi pobił, i owce wszystkie i z sługami potrafił
— Ugodził w niego piorun.
— Zabity był piorunem z Nieba.
Piosnka, i, rz. rod. ż. Łatw. Piesń.
— Obrocił się w. piosnkę czyią. Teraz się ze mnie śmieią młodzi, w ichem się piosnkę obrócał, i wzięli mię w przypowieść
Piotr, a, m. ut. Lo tau. Petrus i, m; po fran. Pierre; po niem. Peter.
1° Piotr Alexandryiski Biskup.
2° — Balsam Mszenniк.
3° — Celestyn Papież.
4° — Dorotheusz Mszennicy.
5° — Exorcysta.
6° — z Werony, Dominikan.
Piotrowy, á, é przym.
Piotrowy Anioł.
— stolica.

Pisać słowo. Pisz, esz, e. Lo tau. scribere; po fran. écrire, po niem. schreiben.
Pisać historye.
— księgi
— list do kogo
— prawa.
Pisać duchem Swiętym.
— palcem prawa. Jezu Chryste pisz prawa twe palcem twoim na sercach naszych.
— palcami drugiego, wyższy rzędu iego.
— względem na. siebie.
— wierszem i wolnemi słowy.
Pisać szeroko. — prędko.
— wdzięcznie
— głęboko Jan Leopolita
Pisać o tem.
— o kim.
— przeciw komu. księgi.
Pisać kogo. za co. to iest Potępiać.
Pisać kogo za swego poddanego
Pisanie, a, rz. rod. n. Lo tau. scriptio, onis, scriptura, ae, f. Cicero. Po fran. écriture; po niem. das Schreiben.
— Obciągnąć kogo pisaniem słowy
— Wypowiedzieć co pisaniem
— Znał nie było żadnego pisania
— Brewiarz, zakonu Starego zapowiedzi pisanych
Pisany, a, é, przym. Lo tau. scriptus, a, um; po fran. écrit; po niem. geschrieben.
— Nauki pisane około Rzeczy pospolitych

pospolitéy

— pismo pisane ludzką rzką.
— rzuz pisana
— słowo pisane
— żywot pisany od kogo, przez kogo.

Pisarski, a, e przym. Lo łaci Pisarski, urząd. Lo-łaci. scriptus, us, m. Gell. Po fran. Notariat, m; fonction et office de Notaire; po niem. Notariat, Amt eines Notarii.

Pisarski Urząd dany mu iest.

Pisarz, a, rz. rod. m. Lo łaci: scriptor, is, m; autor, is, m. Cuero. Lo fran. ecrivain; auteur; po niem. Schreiber; Verfasser.

Pisarz Boży. Stanisł. szczęśliwy Dmoch znamienity.

Pismo, a, rz. rod. n. Lo łaci. scriptura, ae, f. Cuero. Po fran. l'ecriture; po niem. Schrift, Buchstaben. — Pismi w ustach ich
— Pismy pismem Kancelaryi. Kluczystwa.
— Pismo na pismie
— Czytał Pismo nasze przez tłumacza okulary
— Dochodzić pismem radzieniem
— Czytay, pismo przez szpary. Smęg. z Żar
— Głozował pismo,
— Pisać co na pismie. Smęg. z Żar
— Krzcić pismo.
— Pismo w ustach pismo
— Mowi pismo
— Nagrodzić pismo S. Smęg. z Żar
— Nagrodzić poprawą pismo
— Pozdrowić pismem Bazyli.
— Nauczony w pismie Pogańskiem i Boskiem
— Gdzieby się na czem omylił Pisarz. Powiada pismo.
— Potłumić pismo czyli mowę
— Przeczytał
— Odwiadczka odbiż wedle tem pismem krotkim
— Przeczytał pismo
— Przeczytał pismo
— Rozumieć się po mnie to pismo. Stanisł.
— Przyswoić pismo oczyte
— Sparty Pismem S.
— Spisać naukę na pismie. Smęg z Żar
— Tłumaczyć Pismo.
— Wyczytać Pismo
— Wyjąć Pismo Smęg. z Żarn
— Wymiatać pismo
— Wypisać na pismo
— Wyświecać pismo
— Wywrócić pismo
— Wyrzec co z pisma Smęg z Żar
— Wyświecać pismo

Pismo Nauki wysokiey
— Wymowy wielkiey.

Pismo Boskie Nauczony w Pismie Boskiem
— iasne
— ciemne tayne ku wyrozumieniu Smęg z Żar
— niemé — nierozumiane
— otworzyste
— pisane ludzką rzką
— podeyrzane. Dzieło iakie między podeyrzane Pisma poczyta.
— pogańskie. Nauczony w pismie Pogańskiem
— pojęte thyprostszemu exlekcie Smęg z Żar
— rozszerzone.
— skopé w powieściach.
— stracone — spróchniałe, stare
— Swiete Sparty Pismem S. Smęg. z Żar
— Szczere — wybrané.
— wyraziste

Piszczek, piszczela, rz. rod. m. Lo łaci fistulator, is, m. Ca. Chorales, is, m. Mar. Po fran. flageolet; sifflet; un sifre; po niem. Pfeifer.

Piszczek porzucił gędei.

Luis

Pius, a, imi. Wł. Po łac. Pius; po fran. Pie; po niem. Pius. Pius Papież Męczennik.

Piwnica, y, rz. rod. ż. Po łaci. cella, æ, f. Cic. Colum. Po fran. cave f; po niem. ein Keller.

— Chodzić iako w piwnicy ciemney bez świecy.

— Otworz im Boże bogatą piwnicę twoią. Wonieią winem piwnicę

Piwnica ciemna.

— bogata.

Piwniczny, ego, rz. rod. m. Po łaci. cellarius, ii, m. Plaw. Oenophorus, i, m. Plin. Po fran. sommelier; po niem. Keller-Meister.

Piwniczny nie posłuchał go.

Piżmo, a, rz. rod. n. Po łaci. moschus, i, m. ex Græ. Po fran. du musque; po niem. Biesam, Zibet.

— Wonieć piżmém.

— Zaczyniony piżmem Chrystusa.

Plac, u, rz. rod. m. Po łaci. campus, i, m; spatium, ii, n. Cic. Virg. Po fran. place; po niem. Platz.

— Darować plac na klasztor komu.

— Nieść ciało na plac Męczenników SS.

— Wieść kogo na plac.

— Zostać się na placu.

Plac szeroki. — łzawy. Plaga

Plaga, i, rz. rod. ż. Po łaci. calamitas, tis, f. Cic. Clades, is, f. Livi. Po fran. peine, f; châtiment, m; po niem. Plage; Strafe.

— Cierpieć plagę.

— Czuycie o takiey pladze Boskiey nad wami.

— Nawiedza nas P. Bóg plagami.

— Odnosić plagę i skaranie Boskie.

— Odprosić u P. Boga plagę głodu.

— Pokarał P. Bóg Anglików plagą nieodproszoną.

— Uyść plagi pospolitey.

— Wolnym bydź od plagi Boskiey.

— Wytrwać woysko plagi od robactwa nie mogło.

Plagę głodu odprosić u P. Boga.

Plagę Boską odnosić.

— nieodproszoną plagą pokarał P. Bóg Anglików.

— pospolitey plagi uyść.

Plaga od robactwa.

Plastr lekarski. Po łaci. splenium, ii, n. Plin. Pittacium Cels. Po fran. emplâtre; po niem. Pflaster.

— Brać plastry.

Plastr miodowy. Po łaci. favus, i, m. Virg. Po fran. rayon de miel; po niem. Honig-Kuchen; Ho

Honig – Wayen.

— Ozłodnieć nad plastr miodowy. O iako słodkie ustom moim wymowy twoje, nad plastr miodowy osłodniały mi.

Plaszczyć ta, wyr. Rey. Plaszczyć, szczę, szczysz. Lo łaci. gesticulari. Suet. Jactare brachia etc in numerum. Luc. Po fran. gesticuler; faire de gestes; po niem. mit den Händen gaukeln.

Plaszczać, tańcować.

Plebanować się w tobie z innymi przez. z Żarn.

Pleban, a, rz. rod. m. Lo łaci. aurio, onis, m. Arn. Bud. Pastor, Ecclesiæ. SS. Scrip. Po fran. curé, m; po niem Pfarrer.

Pleban dobry, zły – wieyski.

Plebania, i, rz. rod. ż. Lo łaci. curionatus, us, m. Fest. Po fran. la cure; un bénéfice; po niem. Pfarre; Pfarre – Pfründe.

— Brać Plebanią. Skarg.

Plebański, a, e, przym. Lo łaci. Curionis, exg. domus. Budæ. Po fran. presbitéral; po niem. Pfarr-; den Pfarrer und die Pfarre betreffend.

Plebańska izba.

— posługa.

Pleciuch, a, rz. rod. m. Lo łaci. nugator, is, m. Cic. Blatero, onis, m. Gell. Po fran. babillard; babin; po niem. Schwätzer; Wäscher; Thalhanns.

Zwierzyć się laba pleciuchowi. Rey. Miał garb na plecach, krzyw. Ja.

Plemie, nia, rz. rod. n. Lo łaci. semen, inis, n. Ovid. Soboles, is, f; progenies, ei f. Virg. Propago, inis, f. Luc. Po fran. race, f; lignée, f; famille, f; po niem. Stamm; Geschlecht; Staut.

Plemię ludzkie. Stargard. Plemnosci ktosowo krzyw. Ja.

Plenny, a, e, przym. Lo łaci. uber, a, um. Cicero. Po fran. fertile; abondant; po niem. groß- körnicht; vollkörnicht.

Plemy owoc. Skarg.

1o Plesć, słowo. Plotę, pleciesz; cie. Lo łaci. texere. Virg. Contexere. Tibul. Po fran. entrelacer; ourdir, tréer; po niem. Flechten.

Plesć kuczki z chrostu.

— roszczki.

— Zabawy świata tego w grzechy człowieka plotą.

2o Plesć. Po łaci. somniare. Plaut. Ineptiare. Teren. Somniare ineptias. Col. Po fran. fatrouiller; follatrer niaiser; po niem. waschen; schwatzen; närrisch Zeug reden.

Plesć co. Co iwy pleciecie.

— wiele kłamstwa na kogo.

Plesń

Pleśń, i, rz. rod. ż. Po łac. mucor, is, m. Colu; caries, ei, f. Mart. situs, us, m. Plin. Po fran. chanciſsure, f; po rzyjęc. moiſiſsure, f; po niem. der Schimmel.

Pleśń stara. Zbawiciel małżeństwo od starych plesni niedało otarł

Pleśń zużynili mu na głowie. Pierzyli

Pletliwy, a, e, przym. Po łac. nugatorius, a, um; nugiger, a, um. Cic. Po fran. babillard; Fabuleux; po niem. fabelhaft plauderhaft; schwatzhaftig.

Pletliwe bredzenie Brzitat. rzeczy z tar. rzeczy i zmyślone.

Plewa, y, rz. rod. ż.

Plewy ból ciężki.

Plewa, y rz. rod. ż. Po łac. amus eris, m. n. Cato. Palea, ę, f. Cii. Po fran. bourrier m; bale de paree du grain; paille fort minie; po niem. Spreu; ab gefallene Hülse; Kaff.

— Karmić konie plewami.

— Leżą plewy.

— Odpędzić plewę. Łzenica czyſtsza zostaie, gdy ſię plewa odpędzi

— Płacą plewami źli dłużnicy

— Stużą plewy wieprzom.

Plewy z ziarnem.

Plewy lekkie.

Plewidło

Plewidło, a, rz. rod. n. Po łac. runcatio, onis, f, botanismus i, m. Plin. Po fran. le arrachement de mechantes herbes po niem. das Jäten.

Plewidło tąkolu.

Plewidło niepogodne

— niewczesne.

— przykre bardzo, które od korzenia samego czyni mu

Plęsnica. Patrz Zaneżnica

Plęsnica cielesna podobała się cielesnemu.

Plęsy, ów, rz. w luz. mn. Po łac. gesticulatio, onis, f, Suet. Mart. Jonici. Horat. Leda, ę, f. Juve. Po fran. des gestes ridicules; gesticulation; batelage, m; le badinage qu'on fait avec des mains, ou avec des piés; po niem. Gaukeley mit den Händen oder Füßen.

— Wyćwiczona w plęsach i tańcach.

Plon, u, rz. rod. m. Patrz Łupy

— Odebrał plon.

— Odjąć plon nieprzyiacielski

Kosnęli ptaki godne śmiechu.

Płotka, to iest Bayka.

Płotki dziecinne. godne śmiechu

Dokuczali mu bardzo płotkami. Dazyli

nieprzyiacielskie

Dażyć mi pokoy z temi płotkami. Dazyli

Płuć, słowo. Płuś, uszę, ić. Po łac.

Płu

tau. spuere. Virg. Sputare conspuere, consputare aliquem aliqui. Plaut. Spuere in frontem alicujus. Sene. Sputum dare. Cels. Po fran. Cracher, jetter de la salive hors de la bouche; po niem. spucken, speyen, ausspeyen.

Plić krwią. Bazylik.

Plui na kogo. Stargo

— w oczy komu. Plunął mu w oczy. Stargo

— w twarz komu. Stargo

Plugastwo, a, rz. ród. n. Lo tau. sordes, is, f. Plau. Impuritas, tis, f. Cicero. Lurgamentum, i, n. Liv. Eluvies, ei, f. Plin. Po fran. ordure, f; saleté, f; souillure, f; salissure, f; po niem. Unflath; Unrath.

Plugastem — Nie brzydziła się zaonem plugastwem. Stargo

— Wylewać plugastwa Stargo.

Plugawić, słowo. Plugawię, isz, i. Lo tau. Infuscare illuvie. Cicero. Inficere. Ovid. Inquinare Cic. Polluere. Ovid. Po fran. souiller; salir; rendre sale; remplir d'ordures; po niem. unflätig machen; besudeln; beflecken.

Plugawić trzeba powinną brau swoich w sprosności. Stargo

— ziemię

Czyt. pisanie: plugaicem. Bazylik

— ziemię mieszkania swego.

Po Plugawić w co.

Plugawość to Chrześcielnicy.

Plugawie, przysł. Lo tau. sordide; lutulente. Po fran. salement; po nie maniere sale et malpropre; po niem. unflätig; garstig.

Plugawie łżyć kogo.

— mówić.

Plugawość, ści, rz. ród. ż. (Kluk)

Plugawiec, plugawca, rz. ród. m. (Jabłonowy)

Plugawy, a, e, przym. Lo tau. sordidus; spurcus; inquinatus maculosus, lutulentus, a, um. Cicero. Immundus, a, um. Virg. Lo fran. sale; souillé; plein d'ordure; po niem. unflätig; voll Unflath; garstig.

Plugawy chleb.

— cudzołożnik.

— miejsce.

— mowa.

— myśl Zwyciężać myśl plugawą.

— płat.

— potrawa.

— rzecz.

— sen. Zwyciężenie snów plugawych.

— sumnienie. Plugawe sumnienie plugawe, niegodnemi się czynidze do przyjęcia wiary i Zakonu Chrystusa.

— szaty plugawe.

Plustwa

Pluskwa, y, rz. rod. ż. Po łaci. cimex, icis, m. Mart. Po fran. punaise, un insecte; po niem. eine Wanze.

Pluskwy smrodliwe.

Plwać. Patrz Pluć.

Plwać na twarz.

— w twarz.

Płacenie, a, rz. rod. n. Płacenie za długi czyie

Płachciany, a, e, przym. Po łaci

Płachciany domek

Płachcina, y, rz. rod. ż. Patrz Płachta.

Płachta, y, rz. rod. ż. Po łaci. velamen lineum; cannabinum crassum. Anal. Tegericula, æ, f. Var. Colum. Po fran. couverture; voile; une pièce de grosse toile, qui sert d' habits aux pauvres; po niem. Lacken von grober Leinwand; so armen Leuten statt der Kleider dienet.

— Kazał go przynieść na płachcie

Płaica, y, rz. rod. ż, to iest Daiący zapłatę

Płacca sprawiedliwości

Płacić, słowo. Płacę, isz, i. Po łaci. Pendere, persolvere aliquid aliquid alicui; dare, enumerare pretium; reddere mercedem alicui; pensitare pecuniam; solvere alicui pecuniam; solvere pro vectura. Cic. Po fran. payer; po niem. zahlen; bezahlen

Płacić cnotę. Bóg dobrze cnotę płaci.

— dobrodzieystwa. Jakli Panu dobrodzieystwa płacą?

— gniew Boży piekłem i potępieniem.

— służbę dobrze.

Płacić komu wysługę za co.

Płacić P. Bogu za grzechy pokutą.

— komu dobrém za złe.

— komu złem za dobré.

Płacić piekłem i potępieniem gniew Boży

— plewami złym dłużnikom

Płacić wedle sprawiedliwości komu. P. Bóg płaci każdemu wedle iego sprawiedliwości i wiary

Płaci moneta. Po łaci. is nummus probus habetur, habet pretium, nusquam rejicitur. Anal. Po fran. valoir; être de mise; être cher; avoir cours; po niem. gelten; thauer seyn; gehen

— Szczęście płaci komu, to iest Sprzyia.

Płacić się dług musi.

Płacz

Plwociny zmazana rzecz plwocinami. Bazylik

Płacz u, rz. rod m. Po łaci. fletus, ploratus, us, m; plangor, is, m; collacrymatio, onis f. Cicer. Comploratus, us, m; comploratio, onis, f. Livi. Lacrymatio, onis, f. Plin. Po fran. les larmes f; les pleurs m. Po niem. die Thränen; das Weinen

— Cieszyć płacz niewinnych.

— Czynić płacz wielki nad kim.

— Karmić się płaczém i smutkiém.

— Krzyknąć z płaczém.

— Odeszły z płaczem. Bazylik

— Polewać piersi swe płaczém.

— Prosić z płaczém.

— Przebywać w płaczu Bazylik

— Strzymać się nie mógł od płaczu.

— Uczynić płacz wielki.

— Udał mu się płacz.

— Ugasić się płaczém i łkaniém nie mogła.

— Utulić kogo w płaczu.

— Wstrzymać się od płaczu.

— Zaléwać się płaczém.

— Zalewać płaczém oczy swoie.

Płacz niewinnych cieszyć.

Płacz pocieszny.

— pokutny.

— ustawiczny.

— wielki czynić. Uczynić płacz wielki nad kim.

Płaczliwie, przysł. Po łaci. Flebiliter. Cic. Lacrymose. Plin. Po fran. en pleurant; lamentablement; lugubrement avec des larmes; po niem. kläglich; mit Thränen.

Płaczliwie patrzyć mówić.

— pátrzyć było na okrucieństwo

— śpiéwać komu.

Płaczliwy, á, é, przym. Po łaci. flebilis, is, e. Cic. Horat. Lacrymabundus, a, um. Livi. Lacrymabilis, is, e; Lacrymosus, a, um. Ovid. Po fran. déplorable; lamentable; po niem. kläglich; weinenswerth.

Płaczliwy głos. Zawołać płaczliwym głosém.

— niewiasty płaczliwé, narzekalnice.

— oczy mokré od tez, i nieiako płaczliwé.

— wiérsz płaczliwy złożyć o śmierci czyiéy.

— żywot.

Płakać, słowo. Płaczę, esz, e. Po łaci. flere; lacrymare, Cicovim lacrymarum profundere; lacrymas effundere; jacere in lacrymis. Cic. Indulgere lacrymis. Ovid. Po fran. pleurer; po niem. weinen; beweinen.

Płakać kogo

— nad kim.

— nad nędzą ludzką.

— nad śmier

— nad śmiercią oplakiwała.
— po mężu
— z radości.
— za grzechy.
Płakać pełnemy i swey szczęścia razem
Płakać głośno. — Krnim lud
— gorzko. — rzędnie.
— rzewno bardzo.
— srodze.
Płakanie, a, rz. rod. n. Łatw
Płacz.
— Bydź w wielkim smutku i płakaniu.
— Czynić wielkie płakanie.
— Płakać od płaczu. Bazyl.
— Siać nasienie z płakaniem.
— Trwać w nocy na modlitwie i płakaniu.
— Utracić płakanie.
Płakanie niemierne.
— wielkie czynić.
— żałosne.
Płaszcz, a, rz. rod. m. Lo łac. pallium, ii, n. Cic. Plau. Po fran. manteau; le masque; couverture; po niem. Mantel; Deckmantel; Schein.
— Czynić co pod płaszczem wolności.
— kładź płaszcz na swe zbrodnie. Wszyscy się wolnością szlachecką bronią, wszyscy ten płaszcz na swe zbrodnie kładą.
— Rozpostrzeć płaszcz swoy
— kłaść co pod płaszczem iakim. Że ustawy już dawno odrzucone, chciał król Henryk udać pod takim płaszczem.

Płaszcz dziurawy wytarty. Łacg. Ipp.
Płaszcz łatany
Płaszcz dalogowo dawnych zdrucie wiebia mysz łapa
Płaszczyzna, y, rz. rod. ż. Łac. planum, i, n. Po fran. plan, surface; po niem. Fläche.
Płaszczyzna śmierci.
Płat, a, rz. rod. m. Lo łac. panniculus, i, m. Cels. Lamulus, i, m Amm. Po fran. un peu de linge; un linge; po niem. Läppchen.
Płat pługawy.
Płatek, płatka, rz. rod. m. Łac. Płat.
— Zakrywać blizny płatkiem iakim.
Płatek od sukni.
Płatno tobie będzie. Po łac. non fallet te merces; non exudes mercede. Po fran. Vous en aurez un payement certain; une recompense sûre; soyez assuré d'une recompense; po niem. du hast davor richtige Zahlung, gewisse Belohnung zu erwarten.
Płatny, a, e, przym. Łatw. Nagrodzony.
— Praca płatna u P. Boga.
— sługa płatny.
Płeć, płci, rz. rod. ż. Lo łac. sexus, us, m. Cic. Colu. Po fran. le sexe; po niem. Geschlecht
Płeć białogłowska
— męska

— męska.
— nieudolna niewieścia
— płaz panieńska
— żeńska. magiawa niewiasta. Kras. Sp.

Płocho, przysł. Po łac. leviter; po fran. legerement; po niem. leichtsinnig; flatterig.
Płocho nieuważnie pozycnął sobie.
Płochy, a, e, przym. Po łac. fugax. Ovid. Volubilis, is, e. ventosus, a, um. Cic. Po fran. volage; inconstant, léger; po niem. flatterig; leichtsinnig.
Płochy los.
— nadzieja.
— postępki płoche.
Płócienko cienkie. Po łac. byssinum linium. Plin. Byssus. Rhod. Po fran.
— W cieniu tylko cienkie przybrana była płócienko.
Płócienko pajęcze. Natkali płócienek pajęczych.
Płócienny, a, e, przym. Po łac. linteus, a, um. Cic. Lineus, a, um. Plin. Po fran. de toile; à toile; po niem. Leinwand-Leinwanden; zur Leinwand gehörig.
Płócienny namiot.
Płód, u, rz. rod. m. Po łac. partus, us, m. Cic. Fetus, us, m. Plin. Proles, is, f. Ovid. puerperium, ii, n. Łac. Po fran. fetus m; fruit d' entrailles; fruit de ventre; po niem. Leibes-Frucht; Leibes-Bürde.
— Rodzić płód.
— Wypuszczać płód.
— Zostawać bez płodu. Długo zostawał bez płodu. — Żona-wał z żoną bez płodu.
— Zostawić płód z kim. Nie zostawiła z nim płodu.
Płód krzywy.
— martwy.
— niemy, osobliwy } rodzaj.
— wrzodowaty
— zbawienny.
Płodność, i, rz. rod. ż. Płodności nieżyczona.
Płodny, a, e, przym. Po łac. frutifer, fertilis, a, um; fetifacus, prolificus, a, um. Plin. genitalis, is, e. Virg. Po fran. fécond; génératif; po niem. Fruchtbar; Leibes-Früchte tragend.
Płodne lato matka „Orzecho Sta
Płodny zimia płodowita nie była,
Płodzić, słobo. Płodzę, isz, ił. Po łac. fetificare; fetum facere, facere sobolem. Plin. Propagare fetum. Cic. Propagare genus. Curt. Po fran. engendrer; faire; procréer; produire; mettre au monde; po niem. Kinder zeugen.
Płodzić dzieci.
2° Płodzić swawolność. Po łac. ver

versari in flagitiis in turpitudine
Po fran. entretenir; louver; continuer un vice; po niem. hegen als ein Laster

Płomień, nia, rz. rod. m. Lo tali. Flamma, ae, f. Cice. Po fran. Flamme; po niem. Flamme.

— Leciał płomień na kosciół na miasto. Wychwycić co z płomienia

— Odrzucił płomień kapa.

— Podnosił się płomień wysoko. Baz. Baz.

— Przytłumił płomień.

— Wetknął w się płomień. dokonał życia

— Zgasił płomień Anioł w niebo.

— wstąpił w płomienia.

Płomień miłości. Boże zapal w sercach naszych płomień miłosci twoiey

— pouczeń ogarnął Pg. Makowski

— występków. Płomienie występków, uczynkami dobremi zaduszaią się

— mąk. Gorzał płomieniem mąk wiecz. Baz.

— pred palącego.

Płomień niebieski. Przytłumił w sobie płomienie niebieskie. Nie mogła znaleźć ulżenia płomieniom niebieskim

— piekielny. Czuł prawie piekielne płomienie w ciele swoiem.

— wewnętrzny płomień na ciało i twarz wybiiał się

— wielkie płomienie czuł w ciele swoiem.

Płomienisty, á, é, przym. Lo tali. Flammeus, a, um. Cice. Flammans mans. Virg. Lo fran. flamboyant; flamboyant; jettant des flammes; po niem. flammicht

— Lampa płomienista.

Po Płonny, á, é, przym. Lo tali. malignus, a, um. Virg. egrandis, is, e. Ovid. Po fran stérile; infertile; po niem. Unfruchtbar.

— Gruszki płonné z lasa po sadzone lepszy owoc rodzą.

Po Baz. Płonny to iest Próżny. Baz. Próżności słowo płonne

— Próżby zgubienia płonne Pytanie płonne Baz.

Płoszaí. Zobacz Płoszyć.

Płoszaí i uzdaí nieszczęście Duchownemi pociechami.

Płoszyć, słowo. Płoszę, ysz, y. Lo tali. terrorem incutere alicui. Lo fran. épouvanter; po niem. scheuchen; schüchtern machen.

Płoszyć czarty.

— diabły zliem.

— ryby.

— zwierzęta.

Płótno, a, rz. rod. n. Lo tali. tela, ae, f; linteum, ei, n. Cicero. Textum, i, n. Ovid. Po fran toile f; po niem. Leinwand

— Narobił płótna z pajęczyny.

— Robić płótno z pajęczyny.

Płótno grube — cienkie.

— osnute.

Pług

Pług, a, rz. rod. m. Po łaci. aratrum, i, n. Cic. Virg. Po fran. charrue; po niem. Pflug.
— Chodzić za pługiem.
— Ciągną pług woły.
— Wyprząc woły z pługa.
Pług namów Bożych. Zła rola serc naszych, użyć się pługowi namów Bożych nie daie.
— pokuty. Wziąć się za pług pokuty S.
— żywota pług ciągnąć.
Pług Boży. Wziąć się za pług Boży.
Płużyca. Pobił Saugur płużycą sześć set chłopów. Karga
Płynąć, słowo. Płynę, iesz, ie. Po łaci. fluere. Cic. Manare. Ovid. Po fran. couler; po niem. fliessen; laufen, rinnen.
— Dobrodzieystwa rozmaite płyną.
— Jedno z drugiego pochodzi i płynie.
— Łaska płynie z Boga.
— Majętność mu zewsząd płynęła.
— Mądrość płynie z doświadczenia i dotykania rzeczy wszystkich.
— Mozgł płynął mu nozdrzami Bazylik.
— Okręt płynie.
— Pieniądze mu zewsząd płynęły.
— Pociechy płyną z Nauki.
— Pot krwawy iey płynął z niewczasów i surowości życia.
— Pożytki płyną z Nauki.
— Robaki z ciała iego płynęły.
— Szczęście mu zewsząd płynęło.
— Ubłaganie Bożkie z ofiar płynie.
Płynąć krwią.
Płynąć do portu. Dusza w tem ciele płynie do portu swego.
Płynąć na morzu z niebezpiecznością i postrachem.
Płynący, á, é, imies. cz. teraz. Po łaci. fluens; profluens; po fran. coulant; po niem. fliessend.
— Skrzynia po morzu płynąca.
— Woda płynąca.
Płynący krwią.
Płyniénié, a, rz. rod. n. Po łaci. fluxio, onis, f; fluxus, us, m; po fran. coulement; po niem. das Fliessen.
Płyniénié kiszek.
— krwi. Siec rozgami aż do krwi płyniénia. Umarł krwi płyniéniem. Niewiasta wyzwolona od płynienia krwi.
Płyniénié po morzu. Żywot nasz na tey ziemi, iako płyniénié po morzu.
— po morzu bezpieczné było.
Pływać, sło. Pływam asz, a. Po łaci. nare. Ovid. Natare Virg. Po fran. nager, flotter; se teniz au dessus de l'eau; po niem. schwimmen; nicht unter-

untergehen

Pływać nie umiał

Pływać głęboko. Ryba ta bystra pływa głęboko.

—— na morzu świata tego

—— w rozkoszach.

—— w rozkoszach korzennych, szafrannych.

Po, przyimek, rozmaicie używa się

Po co, to iest Na co.

Po co się zieżdżacie na takie rozterki, buntowania i rozruchy

Po wszystkie dni żyła Po wszystkie wieki, to iest Podczas tych wiekow: Po wszystkie wieki chwała Bogu.

Po chwili. Po łac. paulo post, post paulo; aliquanto post; non multo post. Cic. Po fran. peu après; bientôt après; po niem. ein wenig darauf.

Po chwili zaczął psalm.

Po czasie długim, małym

Po dniach dwu.

Po. Epikurskie trzymać o duszy.

Po głowie po sobie nachylić kogo.

Po Grecku. Po łac. Graece; po fran. en grec; po niem. Griechisch, in Griechischer Sprache

Po ludzku mowi

Po tym idź. Ten co idzie po mnie, Duch S. chrzci: będzie po mnie, to iest po mnie, Duch S. chrzci: będzie po mnie, to iest po mnie, Duch S. chrzci: będzie po mnie, to iest

Łobiezeć co myża.
— w las.
Łobiiać za kim obrzęzy na bużie. Lo łaui cingere dolium circulis. Plin. Vinaire dolia plumbo, materia querneu, etc. Cato. Po fran. reliver une futaille; mettre des cerceaux autour d'un tonneau; po niem. binden ein Fass.
Łobity. Patrz Zabity.
— Mieć mszą za ludzie pobite w niezgodzie.
— Opłakać pobite Cyczyzny o Narodu.
Łoblizki. Patrz Bliski.
Łoblizsze krainy — pustynia.
Łobłużniony. Patrz Zbłużniony.
Łobłużnione Jmie Boga pismy i druki.
Łobłądzić. Patrz Błądzić.
— Bóg nigdy pobłądzić nie może
Łobłądzić na drodze długiey. Wywiesdz go chciał P. Bóg z poszrodku złosci aby na długiey drodze nie pobłądził
— na stawieniu prawa.
— około czego.
— w czem; w prawdzie.
Łobocżny, a, e, przym. Lo łaui. laterarius, a, um. Vitruv. Po fran. latéral; po niem. nebensei tig; Neben=; Seiten=
Łoboczny ufsci.

Łobor, u, rz. rod m. Po łaui. tributum, i, n; vectigal, is, n; census, us, m. Cice. Stipendium ii, n. Liui. Publicum, i, n. Suet. Po fran. impôt; taille; taxe subside, m; po niem. Steuer; Schatzung.
Łobor, dochód pospolity.
— Dawać pobory komu.
— Odpuscić pobor na trzy lata wszystkim onego powiatu
— Płacić gospodarze pobor za syny i czeladz.
— Siedzieć na mytach poborach
Łobora, y, rz. żeń. m. Lo łaui. exactor, is, m. Cas. Coactor pecuniae publicae. Cice. Po fran. receveur des tailles; po niem Rent-Meister; Steuer— Einnehmer.
Łobora, mytnik. Urząd poborców
— Uczynić kogo poborcą.
Łobosdź. Patrz Bosdź.
— Bydło iż poboczne.
Łobożeństwo, a, rz. rod. n Patrz Łobożność.
— Uprzedzać jeden drugiego do pobożeństwa.
Łobożność, i, rz. rod. ż. Lo łaui. pietas, tis, f. Cice. Pietas in Deum. Po fran. piété; dévotion; religion; po niem. Gottes Furcht; Frömmigkeit.
— Jść drogą pobożności.
— Mieć

— Mieć pobożność
— Grzywiać pobożności czyli
— Pomnażać się w pobożności.
— Wątlić pobożność
Pobożność Chrześciiańska
— Katolicką pobożność mieć
— wielkiey pobożności
człowiek.
Pobożny, á, é, przym. Po łaci
pius, a, um. ~~Cic.~~ Po fran.
dévot; pieux; po niem. gotts-
fürchtig; billig.
— Człowiek
— dusza
— obeyście na świecie.
— Pan rady Chrystusowéy
— potrzeba. Nie masz
pieniędzy na potrzeby pobożne
i zbawienne.
— ~~szk~~ sumnienia pobożne-
go, dobry Katolik.
— ~~zar~~ szkoły pobożne.
— żarliwością pobożną zdjęty
— życie pobożne.
Pobrać. Patrz Zabrać.
— Korzyści pobrać
— Króle P. Bóg pobrał Na-
rodom.
— Ludzi pobrać w niewolą.
— Łupy pobrać.
— Pany pobrał P. Bóg
Narodom.
— Wszystko pobrać.
— Zamki pobrać.
Pobranie. Patrz Zabranie —
Poymanie
Pobranie ludzi w niewolą.
Pobrany

Pobrany, á, é, przym. Patrz
Wzięty.
— Królestwa od Turków pobran
— Żony i córki pobrane w
niewolą.
Pobudka, i, rz. rod. ż. Po łaci
incitamentum, invitamentum
illirium, ii, n; stimulus, i, n
illecebra, ae, f. Cicero. Po fran
incitation, f; attraits, m. plu
ce qui incite; ce qui pousse, c
qui anime; aiguillon; motif;
po niem. ~~Reitz~~ Reiz; reizen
de Sache; Beweguns-Grund.
— Brać pobudkę z dostatku do
swey woli i roskoszy.
— ~~Bydź komu pobudką do dob~~
~~go~~ Brać pobudkę do naśladow
nia sławy czyiey.
— Bydź komu pobudką do dobr
— Cierpieć pobudkę do grzechu.
— Dawać komu pobudkę do cno
— Kusić kogo pobudką do nieczyst
— Uczuć w ciele burzenie, i
ku nieczystości pobudki.
— Uczuć pobudkę w ciele do
nierządności.
— Wznowić w kim pobudkę do
czego.
— Zapalić się pobudką iaką
Zwyciężyć pobudki czartowskie
Pobudka ciała. Zapalony po-
budką ciała, złe chuci wypełn
Pobudka cielesna. Zapalony po-
budką cielesną, złe chuci wy
pełnił.
— czartowskie pobudki zwycięż
Pobudzać

Pobudzać, sło. czy. Pobudzam, asz, a. Po łaci. suscitare aliquem ad. etc. Incitare cupiditatem alicui; dare mentem alicui; excitare aliquem ad laborem; impellere in hanc mentem; impellere animum alicujus ad etc; incitare aliquem cupiditate faciendi aliquid; incitare ad aliquid; concitare in arma; exhortari in hostem. Ovid. Po fran. inciter; exciter; animer; emouvoir; pousser; porter qu. à qu. ch; soliciter qu. de qu. ch.; susciter. faire naître; po niem. anreizen; verleiten; anstiften; erwecken

Pobudzać gniew czyi na siebie.
— kogo do cnot
— kogo do gniewu, cierpliwości
— kogo do niewstydu.
— kogo ostrogami.
— kogo potężnie do cnot
— lud do płakania.
— walczących

Pobudzać się do cierpienia.
— do krzyża.
— do naśladowania cnót.
— do wyrażenia cnot SS.
— do pokuty
— do pomocy ludzi
— na kogo.

Pobudzić

Pobudzić. Patrz Pobudzać 97.

Pobudzić gniew drugich na siebie
— ludzi śpiących
— nienawiść wszystkich ludzi na siebie. Skarga
— żołnierzów mową swoją

Pobudzić się do naśladowania
— do pokuty
— do przykładów dobrych.
— do zamiłowania dobroci, szczodrobliwości i miłosierdzia Pana naszego.

Pobudzony, a, e, przym. Po łaci excitatus; incitatus, a, um; po fran. excité; ému; porté; poussé, po niem. angereizt.

Pobudzony bogactwy
— krzywdą.
— przykładami do cnot S.
— urodą, chciał ią ku myślom niepoczciwym przywieść

Poburzać. Patrz Burzyć

Poburzać ludzi na kogo.

Poburzenie. Patrz Wzburzenie

Poburzenie nastąpiło Cesarza na Chrześciiany.

Poburzony. Patrz Zburzony.
— Kościoły poburzone.

Pobyt, u, rz. rod. m. Patrz Pomieszkanie.
— Pragnie człowiek dobrego pobytu w szczęściu.
— Starać się o dobry pobyt po śmierci.

Pocałowanie, a, rz. rod. n. Po łaci Osculum

osculum, suavium, ii, n; osculatio, onis, f. Cic. Po fran. baiser m; po niem. kuss m.

Lobatowanie, znak przyiaźni w przywitaniu albo o dzyie pocałowanie.

— Nadstawia dzieci vpstrzek do milczącego matki ulezie tego pocałowaniem.

Lochlebiać, słowo. Lochlebiam, asz, a. Po tau. adulari; assentiri, blandiri, lenocinari alicui; sermonem ad voluptatem alicujus fingere; ad voluntatem alicujus loqui. Cic. Servire auribus alicujus. Cas. Po fran. flatter; caloyer; caresser qu; faire sa cour; faire fête à qu; po niem. einem schmeicheln; schmäucheln.

Lochlebiać sobie.

— sobie próżno.

Lochlebnik, a, rz. rod. m. Lo tau. assentator, adulator, is, m. Cic. Palpator, is, m. Plaut. Po fran. flatteur; adulateur; caloyeur; po niem. Schmeichler.

Lochlebstwo, a, rz. rod. n. Lo tau. adulatio, assentatio, onis, f; assentatiuncula, ae, f. Cicer. Lalpatio, onis, f. Plau. Vernilitas tis, f. Plin. Po fran. flatterie, f; adulation, f; cajolerie, f; po niem. Schmäucheley; Schmeicheley. Przystępować się ku mu pochlebstwem. Stare

— uwiesdz koga łagodnemi pochlebstwy. Chazya

— Nadymały hardości iego pochlebstwa. Stare

— Wytrwać nie mogę chcąc że do twoiego pochlebstwa i smiechu że mnie.

Pochlubić się. Łatw. Chlubić się

Pochlubić się czem

— czego przed kim.

Pochłonąć, ść. Pochłaniam, asz, a. Lo tau. devorare. Catul. Lsorbere. Plin. Po fran. devorer; engloutir; po niem. verschlingen.

— Smok mię pochłonąć chce.

— Ziemia zapadła się pod nim i żywcem pochłonęła go w swoię przepaść.

Pochmurność, i, rz. rod ż, to iest Posępność.

— Twarz iego nie ma pochmurności. Pochmurny. Łac. Sniad Jan

Pochod, u, rz. rod. m, to iest: Pochodzenie.

Pochod wiary. Od Apostołow do sciol wziął pochod wiary.

Pochodnia, i, rz. rod. ż. Lo tau. fax, cis, f; taeda, ae, f. Cic. Faula, ae, f. Roper. Po fran. torche pour eclairer; flambeau; po niem. eine Fackel. przykład

— Idźcie z wielką pochodnią

— Idźcie pochodnie ią rzkę

— Swieci pochodnia.

— Zapalać pochodnią. Która pochodnia, tak prędko głupie i swawolne do rozruchow zapali iako ta.

Pochodnia sprawy. Prawo Boga iest pochodnią sprawy pobożności.

Chry-

Chrześciańskiey naszey.
Pochodnia goreiąca. Był pochodnią goreiącą.
— iasna. Wszystkim iako iasna pochodnia, przykłady świecił
Pochodzący, á, é, imies. cz. teraź. Po łac. profluens. Cicero. Promanans. Sen. Po fran. venant; émanant.
Pochodząca od serca przyiemność oblicza.
1o Pochodzić, sło. ni. Po łaci. oriri, exoriri, exsistere; proficisci; profluere. Cicer. Procrescere. Ovid. Promanare. Sene. Po fran. émaner; venir, procéder; descendre; naître; prendre son commencement; partir; dériver; tirer son origine de; po niem. entstehen; herkommen; seinen Ursprung haben.
Pochodzić z domu. Z tego domu nie tylko wedle cnot, ale i wedle krwi pochodził
— z drugiego. Jedno z drugiego pochodzi i płynie.
— z kogo co. Będą ludzie rozumieli, że to ze mnie pochodzi.
— z przodków zacnych pochodzić.
— z rozumu i wolney woli sprawy pochodzą. z tego pożytek pochodzi.
— z woli wolney sprawy po

pochodzą.
2o Pochodzić. Patrz Zwyciężyć
Pochodzić kogo roskoszą. Kogo szatan roskoszą pochodzić nie może, próżną się chwałą on kusi.
3o Pochodzić to iest.
Pochodzisz długo, nim wykorzenisz przyrodzenia gniewliwego
Pochop, u, rz. rod. m. Po łaci. impetus, us, m. Plin. Conatus, us, m; incitatio, onis, f. Cice. Po fran. élan; effort; fougue; violence; po niem. Ansatz; Anfall; Anlauf; Ungestümm
— Brać pochop w Nauce.
— Brać pochop w ostrym rozumie.
— Wziąć prędki pochop w dobrych obyczaiach i w wielkiey nauce nad inne rówienniki.
Pochopny, á, é, przym. Po łaci. proclivus, a, um. Proclive volubilis. Lucr.
Pochopny rozum.
Pochować. Patrz Grzebać.
Pochować ciało.
— kogo oslim pogrzebem.
Pochowany, a, e, przym. Po łaci. sepultus, conditus, humatus, a, um. Quem humus injecta contegit. Cicero. Po frecn. enterré; po niem.
Pochowane

Lochowane ciało w wielkiey czci leży.

Lochrzczony. Łatw. Ochrzczony.

— Lochrzczeni byli.

— Zostali wielcy słudzy Bozy z pochrzczonych.

Lochwálać słowo czyn. Lochwa tam, asz, a. Po łac. collaudare, comprobare, approbare aliquid. Cic. Alldaudare aliquid. Plaut. Po fran. louer; applaudir; donner des louanges à; po niem. loben; mit loben.

Lochwalać co Lochwalać wzdy iego Bożytk Lochwálenie, a, rz. rod n. Po łac. collaudatio; approbatio, comprobatio, onis, f; aplausus, us, m. Cicero. Po fran. louange; doge m; applaudissement; po niem. das Loben, Lob; Beylob.

— Mieć pochwalenie od kogo.

Lochwáli. Łatw. Lochwalać

Lochwáli co komu

— kogo.

Lochwalony á, é, imies. cz. prz. Po łac. collaudatus, a, um; po fran. loué; po niem. gelobet.

Lochwálony od kogo

Lochwála, y, rz. rod. ż. Po łac. gloria, æ, f; aura popularis, ventus, i, m; plausus, us, m. Cicero. Po fran. gloire; po niem. Ruhm; das Loben; Lob; Beylob.

— Tobie Panie pochwała.

— Niewsta

— Niewstawiony żadney pochwały. Szukał pochwały z czego.

Lo chwili. Po łac. paulo post, post paulo; aliquanto post, non multo post. Cic. Po fran. en peu de tems; po niem. in kurzer Zeit.

Lo chwili żałował grzechu swoiego

Lochwycony Łatw. Lorwany.

Lochwycony Enoch

Lochwycić co, rz. rod. ż. Lochyba, y, rz. rod. ż. Po łac. aberratio; frustratio, onis, f. Cic. Po fran. égarement; po niem. Verfehlung.

Bez pochyby to iest Niezawodnie.

— Wyznał co bez pochyby żadney.

— Zjednał co bez pochyby u kogo.

Lochybić, to iest Omylić.

— Słowo Boga pochybić nie może.

Lochybić się, to iest Omylić się.

— Prawda ich nie pochybi się na tem.

Lochybienie, a, rz. rod. n. Łac. Łatw. Lochyba.

Lochybienie prawdy.

Lochybny, a, e, przym. Po łac. fallax. Cic. Łatw. Omylny.

Pochybnego słowa strzedz się.

Lochylić się. Łatw. Nachylić się.

— Wóz się trochę na iednem mieyscu pochylił.

Lochylony

Pochylony. Patrz Nachylony.
— Straża pochylona upadkiem grozi.
Pociągać, słowo czyn. Po łac. attrahere. Po fran. attirer, po niem. nach sich ziehen.
Pociągać dusze z wielką gorącością do Chrystusa.
— kogo na swoie salze.
— Narody do sieci Chrystusowey.
— serca do siebie.
— serca czyie do przyiaźni uprzeymey.
Pociągły, á, é, przym. Po łac. oblongus, a, um. Po fran. qui est un peu long; po niem. länglicht.
Pociągła twarz. — nos. Straża
Pociągnąć. Patrz Pociągać.
Pociągnąć dobre taskawością umiał Straża
— kogo do myśli nieczystych.
— kogo do pasterstwa trzody Chrystusowey.
— kogo do zgody.
— kogo do żywota duchowne-go.
— kogo na żywot Niebieski.
— ludzi do Boga i wiecznego żywota.
— serce tu czemu.
Pociągniony, a, e, przym. imi. czas. prz. Patrz Pociągać
Pociągniony sławą cnotą.
— od pożądliwości
Pociec. Patrz Cieć
Poty wodo pociekasz a dalej nie postąpisz.
Pociecha, y, rz. roo. ż. Po łac. solatium, ii, n. Cic. Solamen inis n. Virg. consolatio onis f. Cic. Po fran. consolation, po niem. Trost m, Freude, f.
— Czuć pociechę.
— Dać pociechę nieszczęśliwemu i trudnościom.
— Dawać komu pociechę iakąś.
— Doznawać pociech. Makowski
— Kłaść w czem naywyższe pociechy swoie.
— Mieć pociechę w potomstwie.
— Odbierać pociechy. Skarg.
— Należy pociechę w czem.
— Niedaiąca pociechy swoiey. Makow
— Należy pociechę z czego.
— Nazbierać pociech rozmaitych z tamtąd a
— Pływać w słodyczach wielkich i pociechach. Makows
— Ogarnęły ich serce niewymowne pociechy.
— Pełnemi pociechy Ducha S. zostawali
— Położyć komu pociechę. Smig z Zgr
— w czem pociechę swoie wszystkie pociechy.
— Przyimować pociechy od kogo. Makow
— Przyimować pociechy od kogo. Makow
— Przyszła na nią pociecha mu wielka.
— Szukać pociech wiecznych u Chrystusa. chr. Smig z Zar
— Przez śmierć ustatkowaną iego pocie
— Zebrać od P. Boga pociechy.
— Zostawali pełnemu pociechy Ducha S.
Pociecha Ducha S.
— serca wielka.
— sumnienia. Spowiedź mamy do Chrystusa na wielką pociechę sumnienia naszego, i na zagładzenie grzechow naszych.

— na rozmo

— na rozmowie Bożey i modlitwie.
— przy smierci. Będzie tobie Jezus pociechą przy smierci
— w potomstwie pociechę mieć.
Pociecha ciężka. Upodobanie Boskie nad wszystkie naycięższe pociechy przekładać.
— duchowna
— hoyną pociechę mieć
— krótka
— mała. Z dóbr doczesnych mała i krótka pociecha.
— mocną pociechę mieć
— ~~odmienna~~ niewypowiedziana serca.
— obfitą pociechę odnosić
— odmienna
— serdeczna. Mieć pociechę serdeczną.
— świecka
— wdzięczna. Praca około pisania, pociechą mię wdzięczną ochładza.
— wieczna. Za krótkie bolesci, wieczne pociechy odnosić. Szukać pociech wiecznych u Chrystusa. Wniyść do wieczney pociechy.
— wielka. Opływać w wielkich pociechach. Przystąpiła mu wielka pociecha.
— wnętrzną pociechę mieć
— wysoka. Kłasdź w czem naycięższe pociechy swoie
— zdradzaiąca
— znamienita

1. Pocierać

~~Pocieszny, a, e, przym. Po łac. consolatorius, a, um. Cicero. Po fran. consolable, po niem. tröstlich~~

1° Pocierać. Patrz Trzeć.
Pocierać czoło znakiem Krzyża S.
— paciorki czém swiętem.
2° Pocierać progi drzwi — sciany cudze — wschody drzwi; to iest uczęszczać do domow ich.
Pocierać progi drzwi. Niech pociera noga twoia, progi drzwi mędrca.
— sciany cudze. Opusciwszy dom swoy, cudze sciany pocierać
— wschody drzwi czyich. Wschody drzwi mądrego, niech pociera noga twoia.
Pocieszénie, a, rz. rod. n. Po łac. consolatio, onis, t. Cicer. Po fran. consolation, t; po niem. Tröstung, t.
Pocieszenie w smutku.
Pocieszny, a, e, przym. Po łac. consolatorius, a, um. Cic. Po fran. consolable; po niem. tröstlich.
— Bóg pocieszny wszem dobry
— Głos stał się z Nieba, pocieszny.
— Kazanie pocieszne uczyni
— Mieszkanie dziwnie pocieszne
— Obecność

— Obecność pocieszna.
— Obietnica pocieszna cieszyć się
— Ptaszę pocieszny.
— Rozmowy pocieszne bity.
— Rzecz pocieszna.
— Słowo pocieszne dobre dać.
Pocieszyć. Patrz Cieszyć.
Pocieszyć kogo opisem. Brasic for
Pocieszyć serce czyje Skarga
Pocieszyciel, a, rz. rod. m. Po łac.
consolator, is, m. Cic. Solator.
Zibul. Po fran. consolateur, m;
po niem. Tröster.
Pocieszyciel Duch S.
Pocisk, u, rz. rod m. Po łac.
telum, spiculum, i, n. Cicero.
Jaculum, i, n; missile, is, n.
Virg. Po fran. un trait; dard;
javelot; javeline; po niem.
Wurf- Gewehr; Wurf- Spiess;
Wurf- Pfeil.
— Przetamać komu nogę pociskiem
— Przetrącić komu nogę pociskiem
Pocisnąć się. Patrz Cisnąć się
Pocisnąć się bardzo.
Pociwiertowany, a, e, przym.
Patrz Cwiertowany.
Pociwiertowani umierali.
Poczęć, stp. Poczynam, asz,
a. Po łac. inchoare; inire
aliquid; initium ponere, susci-
pere, facere; primordia capere,
aggredi, capere, capi aliquid
Cic. Inire praelium; ciere tur-
bas. Plaut. Exordium sumere,
dare. Quint. Capessere exordium
Tacit. Po fran. commencer;
faire le commencement; po
niem. anfangen
Poczęć co dobrego. Izali kto co
dobrego bez mądrości począć
i sprawić może?
— żyć począł z młodu ostro.
Poczęć się w grzechu, niepra-
wości.
— w żywocie matki.
Początek, początku, rz. rod. m.
Po łac. principium, initium,
ii, n; primordia, orum, n;
origo, inis, f; principatus,
ortus, exordus, us, m. Cicero.
Radix, icis, f. Varro. Caput, itis
n. Sene. Po fran. le principe.
le commencement; po niem. An-
fang
— Dać Bóg początek wszystkiemu.
— Wziąć początek dobry w nauce.
Początek dobry.
Poczciwie, przysł. Po łac. hono-
rate; honorifice; perhonorifice.
Cicero. Po fran. honnêtement;
en honnête- homme; po niem.
ehrlich; redlich.
— Poczciwe

Poczciwie i bez grzechu zachować się

1° Poczciwość, i, rz. rod. ż. Po łaci. honestum, i, n.; honestas, tis, f.; honor, is, m.; dignatio, onis, f.; decus, oris, n. Cicero. Po fran. honnêteté f.; probité f.; po niem. Ehrlichkeit; Redlichkeit.

— Hamować się wstydem, poczciwością, i dobrą sławą.

Poczciwość płci słabszéy. Zarzucać piekielne niewstydu sidła na poczciwość płci słabszéy.

— przyrodzoná. Szarga

2° Poczciwość. Patrz Cześć.

— Czynić komu zwykłą poczciwość i cześć. ukłon niski.

— Oddawać komu cześć i poczciwość.

Poczciwy, á, é, przym. Po łaci. honestus, honoratus, a, um; honorabilis, is, e. Cicero. Venerabilis, is, e. Ovid. Po fran. honnête; vénérable; respectable; po niem. ehrlich; rechtschaffen; redlich; ehrbar; erwürdig.

— Matka poczciwa Orzechowo Stani

— Nauki poczciwe. Przyzwyczaił się od dzieciństwa do skromności i Nauk poczciwych.

— Obyczaie poczciwe.

— Sława. Przestawać tylko na samey poczciwey sławie u ludzi

— Śmierć poczciwą brać za święto prawa.

— wolność poczciwa.

Poczekać

Poczekać, słowo. Patrz Zaczekać

Poczekać kogo.

Poczernieć. Patrz Zczernieć.

— Głowa ucięta poczerniała

Poczerpniénié, a, rz. rod. n. Patrz Zaczerpniénié

Poczerpniénié wody. Skorupka na poczerpniénié wody.

Pocześnie, przysł. Po łaci. honorifice. Cicero. Po fran. honorablement, avec honneur; honnêtement; avec toute honnêteté; po niem. mit allen Ehren; auf eine Ehrliche art.

— Dzieie się wszystko pocześnie porządnie.

— Wyjdź przeciw komu pocześnie

Poczesno. Patrz. Pocześnie.

Poczesno iest, Boskie sprawy oświadczać i wyznawać.

Poczesność. Patrz Cześć.

— Bydź poczesnością czyią. Ty iesteś poczesnością ludu naszego.

Poczesny, á, é, przym. Po łaci. honorarius, honorificus; perhonorificus, honestus, a, um. Cicero. honorus, a, um. Tacit. Po fran. honorifique; décent; d'honneur; honorable; honnête; po niem. Ehren=; Ehrbar.

Poczesne potomstwo.

Poczet

Loczet, pocztu, rz. rod. m. Lo tau. turma, ae, f. Cicero. Po fran. suite, assistance; cortege m; train d'un Grand; po niem. Gefolge eines grossen Herrn.

— Policzony w poczet Bogow.

— Szedł przed iey ciałem poczet ludzi zacnych.

Loczet Aniołow. — Bogow. — ludzi. } Skarga

Loczet wielki, silny.

Lo części. Po tau. ea parte. Lo fr. Lo części żywot wypisany.

Loczysty, á, é, przym. Lo tau. conceptus, a, um. Po fran. przysty z pasienia rzadkiego Skarga

Loczysta Matka Boża bez grzechu

1° Loczuć, słowo. Loczuwam, asz, a. Po tau. odorari aliquid. Cic. Po fran. sentir; connoitre par le moyen des sens; po niem. spühren, fühlen; empfinden.

Loczuć oleiek wonności. Skarga

2° Loczuć. Po tau. praesagire alicuid. Cic. Praesentisiere. Teren. Po fran. presentir; prévoir; po niem. merken; voraus sehen.

Loczuć słabość. — śmierć. — wiarę. — zdradę.

Loczuć się, to iest Znać się do czego

Loczuli się mizerni bluźnierczy Bóstwa Chrystusowego.

Loczuć się w powinności. Boże! dáy się w tę powinność poczuć każdemu.

— w sumnieniu Skarga

Loczuwać, Patrz 2° Loczuć.

Loczuwać najadł

Loczuwać się do czego, to iest: Znać się do czego.

1° Loczynać. Patrz Zaczynać

Loczynać historyią. Jak tedy tę historyą poczynám.

— rady swe od P. Boga.

— sprawy swe wszystkie od P. Boga.

Loczowszy od małego do wielkiego.

2° Loczynać sobie, to iest: Postępować

Loczynać sobie nierozumnie.

— — nieuważnie.

— — płocho.

— — śmiele.

Loczynać się. Po tau. conipi. po fran. naître; po niem. ent stehen.

Loczynać się w grzechu.

Loczynić. Patrz Uczynić.

Loczynić szkody wyroki o czém.

Loczynić się. Patrz Uczynić się.

— Wrzody poczyniły się pod piersiami.

Loczyt

Poczytać, to iest: Mieć; Brać; Mniemać

Poczytać co sobie za cześć i sławę rycerską.

— co za żart

— kogo za Boga.

1° Poczytany. Patrz Policzony

Poczytany do liczby SS.

— między Bogi.

2° Poczytany, to iest Miany.

— Dobre poczytane za małe i podłe.

— Poczytanym bydź za syna czy iego.

Pod, przyim. Po łaci. sub; subter Virg. Infra. Teren. Po fran. sous; durant; pendant; po niem. unter; während; zur Zeit.

1° Pod rządzi przyp. czwartym.

Pod bytności Króla chorągiew krzyża isdź.

— ten skryła się.

— miecz skazać kogo.

— niebytności iego Bezw. tę porę.

— spód. Pokazała się pod spód na ciele iego włosiennica. Ziemia pod spód napełniona kamieńmi twardemi i opoką.

— skrzydła Chrystus iako kokosz nas skupia

— wieczór

2° Pod cieniem drzewa spoczywać. Skarga

Pod, rządzi przypad. szostym.

Pod karnością bydź.

— liczbą

— liniią wszystko prosto.

— miarą.

— mistrzem W Nauce brał prędki pochop pod sławnym mistrzem.

— mocą oręża, żona zostaie.

— piersią białey głowy

— posłuszeństwem zostawać.

— prawy żyć.

— słońcem potwarze się dzieią

— sprawą czyią wiesdź żywot

— surowością kary przykazać co. Bezw

— utratą zbawienia.

— wagą.

— winą ciężką.

— zakładem tysiąca złotych.

— zgubą zdrowia, i domu swego

— ziemią.

Podadź słowo. Podaię, iesz, je. Po łaci. tradere aliquid alicui. Liv. Po fran. présenter; donner po niem. reichen; geben; über reichen.

Podadź co do serca

— iad na piśmie. Sarg. z Żar

— iad w winie komu.

— kogo w sromotę. Poda was P. Bóg w sromotę.

— kogo w straż

— łysinę na śmiech ludzki.

— miasto.

— miecz komu w ręce.

— nadgrodę skąd inąd.

— nogi na srogie gożdzie.

— przykład komu — powolność Pan

— pytanie o czem.

— ręce na srogie gożdzie

— serce

— serié swe na rannè wstanić. po niem. die Tradition.
— szyię z radością pod siekierę. — Dochowali podania ich ustnego — Rządzą się podaniem.
— oszky urząd komu.
— uszy.
— wolą swoią w posłuszeństwo Boże
1° Podać się w ręce nieprzyiaciół Łodanie Naudé z ręki w ręce.
Lo tau. tradere se in manus 2° Łodanie ustne. Lo tau. propositio, onis, t; po fran. proposition; po niem. Vorschlag; Antrag.
hostium; po fran. se livrer; se — Łozwolić na podanie iakie
2° Podać się Latin. Łodać się. Łodany, á, é, przym. Lo tau.
Podać się na wolą czyią. Usi- traditus, a, um; po fran. donné;
dłoną chytrością iego, na woszy po niem. übergeben.
— się wolą iego podała. Stanisł. — Bogoboyności podaną miát
— pod słowo Boga. Skarga przodkowie
— w miłość wszystkim wdzięcz- — Krolowie podany psom
nością obyczaiów Skarga do szarpania.
— w ręce dobrowolnie komu. Bazylik — Droga podaná od Boga.
Łodagra y, rz. rod. ż. Lo tau. — Prawdy podanéy Kościoła
podagra ae, f. Cicero. Lo fran. nie psował.
la goute aux piés; po niem. — Ręki podané od kogo.
das Łodagra; die Gicht in den Łodarowarek. Pilchowski.
Füssen. Łodatek, podatku, rz. rod. m
— Dla podagry rzadko bywał w Latin. Łobor
Kościele. Skarga — Ubiżał podatkami pod Rzymy ginący Bog.
Łodagryk, a, rz. rod. m. Lo tau. Łubożyć kogo podatkiem.
podagricus, i, m. Plau. Łodager, Łodatkowy, á, é, przym. Lo tau.
ri, m. Claud. Łodagrosus, a, um. vectigalis, is, e; po fran. qui
Plin. Lo fran. goutteux, qui est concerne les tailles, ou les im-
travaillé de la goutte aux piés; pôts; po niem was die Abga-
ou podagre; po niem. Podagricus, ben betrift.
eń Cyprianer; Łodagrzech. Łodatkowy ciężar. Wyzwolić ko-
Łodagryk rodzi podagryka. go od ciężarow pospolitych
Łodanie, a, rz. rod. n. Lo tau. tra- woiennych i podatkowych.
ditio, onis, f; po fran. tradition. Łodawać. Latin. Łodać.
— Podawać co innego piorem, a co innego usty. Mikoł.
— na pismie
— drogę nieomylną
— drogę

— drogę komu do życia
— Kościoł. Boży w ręce Pogańskie
— łaskę komu. Chrystus po
daie nam łaskę.
— rękę. Panie poday rękę upa
daiącym.
— śpiewanie komu
— szyię z wesołą twarzą.
— tył podali nieprzyiaciele
— wino komu.
— wykłady z swoiey głowy
Podawać się. Patrz Oddawać się
Podawać się na karanie Boskie
— na sprawiedliwość
Boską.
— w posłuszeństwo
komu.
Podawić się twardym chlebem. Patrz Udawić się
Podbić, słowo. Podbiiam, asz,
a. Po łaci. subjugare natio-
nes etc. Sal. Subigere armis;
redigere in ditionem ac potesta-
tem suam; subjicere sibi po
pulos. Cic. Redigere in servi-
tutem. Plau. Accipere in dedi-
tionem. Cæsar. Po fran. subju-
guer; assujettir; mettre sous
le joug; reduire qu. sous sa
puissance; se rendre maître de;
po niem. einen bezwingen;
unter Seine Gewalt bringen.
Podbić gniew pod rozum.
— kogo pod iarzmo.
— królestwo pod moc swoję
— mądrość

— mądrość świecką pod wiarę
— miasto. Alexander W. tak
wiele miast pod się podbił.
narody pod moc swoję
Podbiiał. Patrz Podbić.
Podbiiać bystrość ciała młodego
duchowi.
— krew buyną duchowi.
Podbrodek, podbrodka, rz. rod. m
Po łaci. mentum, i, n. Cicero.
Po fran. le menton; po niem.
das Kinn
Podbrodek do ust skancerowany
Podchodzić kogo chytrze. Węgiersk. Ind.
Podchować się. Patrz Odcho
wać się
— Zwierzęta trochę się pod
chowały.
Podchwytywać, słowo. Podchwy
tywam, asz, a. Po łaci. capta
re aliquem loquentem, aucupa
ri verba alicujus. Cicero. Po
fran. prendre qu. au mot;
prendre une personne par ses
paroles mêmes; prendre qu.
par le bec; po niem. einem in
der Rede fangen.
— ~~każdy brat podchwytuie~~
~~i dół pod drugim kopie.~~
Podchwytywać kogo w słowie
iakiem.
— każdy brata podchwytuie
i dół pod nim kopie.
Podcięty, a, e, przym. Po łaci. [illegible]

cisus, a, um; subputatus, a, um. Plin. Po fran. coupé; haché; po njem. behauen.

— Drzewo podcięte pada.

Podcinać, słowo. Podcinam, asz, a. Po łaci. succidere; subputare Plin. subsecare. Varro. Po fran. inciser; couper; entamer; po niem. behauen; ~~at~~ anhauen.

— Liszki podcinaią korzenie.

Podczas, przyi. Po łaci. po fran. pendant; durant; po njem zur Zeit.

Podczas deszczów

— nieurodzaiu.

— sniegów.

— wiatrów burzliwych.

Podczaszy, ego, rz. rod. m. Po łaci. pocillator, oris, m. Apul. Po fran. Echanson; po niem. Mundschenk.

— Zostać Podczaszym.

~~Podczaszy~~

Poddać, słowo. Poddaię, iesz, ie. Po łaci subjicere aliquid. Livi. Emancipare aliquem. Horat. Po fran. rendre; livrer, mettre au pouvoir de; po niem. ergeben; übergeben in eines Gewalt.

Poddać kogo katom srogim.

Poddać się. Po łaci. subjicere se alicui; submittere se alicui. Cic. Tradere se in ditionem alterius; jugum accipere; sub jugum abire. Liv. Subire deditionem; tradere se in potestatem alterius. Cæs. Dare manus alicui; emancipare se alicui. Plaut. Po fran. se rendre; se donner; se livrer; se soumettre; po niem. ergeben; sich unterwerfen.

Poddać się komu.

— pod rząd czyi.

— w posłuszeństwo.

Poddanność, i, rz. r. ż. Patrz Poddaństwo.

— Ukazywać poddanności.

Poddaństwo, a, rz. rod. n. Po łaci. subjectio, onis, f. Sacr. Scri. Po fran. sujettion; servitude; po niem. Unterthänigkeit.

— Bydź bez poddaństwa. Stworzenie żadne nie iest bez poddaństwa.

— Oddadź komu poddaństwo.

— Podlegać poddaństwu.

— Oddadź się komu do służby i poddaństwa. Wolnym bydź od poddaństwa. Poddawać się w poddaństwo komu.

Poddany, a, e, przym. Po łaci. subjectus, obnoxius, a, um. Cicero. Po fran. soumis à; dépendant de qu; po niem. unterworfen; unterwürfig.

— Ciało poddane grzechom. Nie mieszka mądrości, iako mówi Mędrzec, w ciele poddaném grzechom.

— Człowiek poddany podatkom i pobo

i poborom pospolitym.
— Niewiasta poddana chciwościom. O iaka to nędza, chłopu psuiącemu cię, i iego chciwościom poddaną bydź.
— Robaczkowie ziemscy poddani żywią nas.
— Skłonności wrodzone miał pod rozum poddane. Danych Wano x Prasz
Uciążać podatkami, robotami pod-
Poddawać. Patrz Poddać.
Poddawać rozsądek swóy i rozumienie pod zdanie starszych.
Poddawać się. Patrz Poddać się.
Poddawać się frasunkom.
— rzeczom nizkim i podłym wiarą.
— pod naukę czyią.
— pod sąd czyi.
— w poddaństwo komu.
Poddymać, słowo. Poddymam, asz, a. Po łaci. sufflare ignem. Plin. conflare. Plin. Foculum excitare bucca. Juve. Po fran. souffler; enfler; po niem. aufblasen, anblasen.
Poddymać iskierkę.
Podebrać, słowo. Podbiéram, asz, a. Podbiéra rzeka. Po łaci. Lambit littora fluvius. Hor. Stringit ripas fluvius. Virg. Subedit unda scopulum. Ovid. Po fran. manger; emporter; creuser le rivage; le bord; po niem. wegspülen; abspülen; abschwemmen abschwem-
abschwemmen vom Ufer.
— Rzeka podebrała klasztor.
Podeprzeć. Patrz Podpierać.
Podeprzeć co iawnemi bez figury słowy.
Podeptać, słowo. Po łaci. proterere, proculcare aliquid. Cic. conculcare pedibus. Ovid. Pessumdare aliquid. Plau. Obterere pedibus. Lucre. Po fran. fouler aux piés; mettre sous les piés; po niem. mit Füssen treten.
Podeptać hardość świata.
— pożądliwość cielesną.
— świat.
— wszystko.
— zakon S.
Podeptanié, a, rz. rod. n. Po łaci. conculcatio, onis, f; obtritus, us, m; Plin. Proculcatio, onis, f. Sene. Po fran. foulement aux piés; po niem. Niedertretung; Zertretung.
Podeptanié práw. Wpaść w podeptanie práw dobrych.
— roskoszy.
Podeptany, á, é, przym. Po łaci. conculcatus; proculcatus, a, um. Po fran. foulé aux piés; po niem. niedergetreten fig; getreten, propr.
Podeptany człowiek od koni.
— kościoł od Heretyków.
— obraz

— obrazy.
— sieroty }
— wdowy }. Pewnie P. Bóg o takie sieroty, wdowy, i inne podeptane czynić będzie.

Poderzniony, a, e, przymiot. Po łaci. succisus, a, um; po fran. coupé; haché; po niem. behauen.

— Goleń poderznioná.

Podesłać, słowo. Podsciełam, asz, a. Po łaci. substernere. Teren. Po fran. faire litière de qu. ch.; mettre étendre sous qu. ch; po niem. unter etwas decken, legen, streuen.

Podesłać słomę.

Podeszły, á, é, przym. Po łaci. progressus; provectus aetate. Cic. Po fran. un peu avancé en âge, qui est sur l'age; un peu vieux qui est sur le retour de son âge. po niem. ältlich; etwas betagt.

Podeszły dobrze w lata.

w latach

1° Podeszwy wyrzynać w niewolach

Podeymować, słowo. Podeymuię, iesz, ie. Po łaci. excipere labores, molestias, etc; sustinere, suscipere laborem, curam, etc. Subire, tolerare, capere laborem, exantlare. Cic. Obire labores, pericula, etc. Livi. Po fran. entreprendre; po niem. auf sich nehmen.

Podeymo-

Podeymować frasunki.
— kłopoty.
— ~~prace~~ męczeństwo o czystości.
— pielgrzymowania na mieysca S.
— prace wielkie.
— pracę około czego.
— rany od nieprzyiaciół.
— robotę.
— szkodę.
— utraty na czci, na sławie na zdrowiu
— wielé pracy.
— więziénié.

2° Podeymować. Po łaci. subjicere manus alicui. Ovid. Sustinere. Cicero. Po fran. soutenir; appuyer; prendre par dessous une chose pour la tenir; po niem: halten; stützen, unterfassen mit den Händen.

Podeymować niedużości. Podeymuy Panie niedużości naszą do tey roboty.

Podeymować się ~~rany dosz~~. Po łaci. suscipere negotium, legationem; sustinere curam aliquam, causam alicujus; sumere partes aliquas; recipere onus, mandatum. Cic. Po fran entreprendre po niem. unternehmen.

Podeymować się roboty.

Podeymowanie, a, rz. rod. n. Po łaci. susceptio, onis, f. Cicero Po fran

fran. entrepriſe; l'action d'entre-
prendre; po niem. ein Unter-
nehmen.

Podeymowanie ſzkod.

Podeyrzany, á, é, przym. Po łac.
ſuſpectus, a, um. Cic. Po fran.
ſoupçonné; po niem. verdächtig.
— Bydź podeyrzanym w Religii. Grzg. z Kluk.
— Cnota ieſt podeyrzana była.
— człowiek
— człowiek o Luterſką Nauką.
— człowiek w cnocie — we
wſzyſtkiem.
— niewiaſta. Midt ią podey-
rzaną o iednego dworzanina ſwego
— pismo. Między podeyrza-
ne pisma dzieło iakie pocżytać.

Podeyrzénić, a, rz. rod n. Po łac.
ſuſpicio, onis, f. Cic. Po fran.
ſoupçon, m; ombrage, m; po niem
Argwohn; Bedacht.
— Bydź w podeyrzéniu.
— Cierpieć podeyrzénié.
— Mieć podeyrzénia żadnego
nie [illegible] ſwiadectwo iego
— [illegible] mieć podeyrzenie na tego Paryla
— Znosić od ludźi przyſmowdź
i podeyrzénéj cnoty.
— Padła podeyrzénié na niego. Cadit ſuſpicio in eum Avero
— Strzegł ſię pilnie podeyrzé-
nia od drugich, za którem ſię
poszedzanie prożné wkradá.
— Uchodzić podeyrzénia.
— Ugaſić podeyrzénié.
— Wolne ſwiadectwo od podeyrzé-
nia.
— Znoſić podeyrzénié czyié o
ſobie.

Podeyrzénié cnoty, bonoſić od ludzi
— o drugich
Podeyrzénié niepewne, Pilchow
Podeyrzliwość. Wywodzi ſię z podeyrzliwy. Czerlad
Podeyſć. Idę o to ieſt Czerlad
Podgnity, á, é, przym. Po łac.

— Dom podgnity.

1° Podiąć. Patrz to Podeymować
Podjąć drogę daleką.
— pracę
— śmierć.
— ſtrudzenia na drodze.
— ſzkodę. Podiął ſzkodę o
pięćdziesiąt tyſięcy złotych.
— trudności
— utrudzenia.

2° Podjąć. Patrz 2° Podeymować
Podiąć tego prawicę.
Podiąć ſię. Patrz Podeymować ſię
Podiąć ſię czégo. Żaden ſię tego
podjąć nie chciał.
— ſprawowania czego.
Podjazd, podjeżdża
Podjeżdżać, a, rz. rod n. Po łac.

Podjęcie w poſłużeniu
Podjęty, á, é, przym. Po łac. ſu-
ſceptus, a, um; po fran. entrep-
po niem. unternommen
— Niewczaſy podjęte

fra-

— Praca podjętá dlá kogo.
— Woyna podjętá.
Podkasany, á, é, przym. Po łaci. vestis in altum subducta. Po fran. troussé; haussé; po niem. aufgeschürzt; in die Höhe gehoben.
— Podołki sukien podkasané spuszczać.
Podkładać, słowo. Podkładám, ász, á. Po łaci. supponere. Cic. Subjicere. Plin. Po fran. coucher, poser, placer dessous une chose; po niem. unterlegen, unterschieben.
Podkładać fundaménta inné pod staré budowania.
— naczynié.
— rękę komu.
— rękę zachwianym.
Podkomorzy, égo, rz. rod. m. Po łaci. 1° Decurio cubiculariorum Regis. Suet. Magister, praefectus cubiculi, cubiculariorum Regis. Crom. Po fran. Chambelan; po njem. Cammerherr.
Podkomorzym wielkim uczyniony.
Podkopać, słowo. Podkopuię, iesz, ie. Po łaci. cuniculos agere. Cic. Subruere cuniculis mœnia. Liv. Suffodere montem. Plin. Po fran. miner; faire une mine; po nie. unterminieren.

Podkopać

Podkopać prochy pod pałac.
Podkopanié prochów.
Podkopywać. Po łaci. suffodere; po fran. saper; po niem. untergraben.
Podkopywać fundaménta. Zasady heretyckié podkopywaią fundament Królestwa, Wiarę S. Katolicką.
Podkopywać się.
— Liszki się podkopuią pod płoty.
Podle, przyim. Po łaci. secundum; propter; prope. Cicero. Juxta. Plau. Secundum mare; prope oppidum; propter ædem. Po fran. proche de; auprès de; po niem. bey; neben bey.
Podlé pałacu, znalazł srogą iaszczurkę. Zaráz podle szpital zbudowali.
Podlec. Patrz Podlegać.
Podlec roskazaniu.
2. Podlec zwierzchności podleie. Bazylik.
Podlegać, słowo. Podlegám, ász, á. Po łaci. subjacere alicui. Cicero. Po fran. être soumis; être sujet à; dépendre; être dependant; être sous la puissance de; po niem. unterworfen seyn; unter etwas oder einem stehen.
Podlegać komu. boiaźni. Kopczyń
— krewkości ludzkiey.
— nadziei. Kopczyński
— prawom.
— sprawiedliwości.
— Zwierzchności

— Zwierzchnosci.

Podległy, á, é, przym. Patrz Poddany.

Podległy śmierci.

Podło, przys. Po łaci. tenuiter. abjecte; humiliter; demisse; leviter. Cicero. Po fran. exiguë-ment; vilainement; chetivement; légèrement; po niem. gering; schlecht.

Podło ubiérać się.

— ubogo urodzony.

— ważyc sobie kogo.

Podłosi, i, rz. rod. ż. Po łaci. humilitas generis; ignobilitas, tis f; obscuritas generis. Cic. Po fran. vileté, f; po niem. Geringschätzigkeit; Wenigkeit.

Podłosi ludzka. Pan swiata wszystkiego tak się ubogo, i w podłosci ludzkiey, i w tak niskim stanie na swiat, ukazał.

Podłożyć tuczywo ku zapaleniu ognia Bazylik

Podły, á, é, przym. Po łaci. vilis, is, e; abjectus; obscurus, contemptus, a, um. Cicero. Po fran. vilain; chetif; bas, vil; po niem. schlecht; gering.

— Cześć } Pana waszego podłe
— Imie } i lekkie u was iest.

— domek.

— obrok dawać koniom.

— pościel.

— pokarm Grzeg. z Zar.

— pościel.

— potrzeba. Naczynie do pod potrzeby.

— rozumienie o sobie.

— stan. Bydź kmiecego i podłego stanu. Miała męża dal ko niższego i podleyszego nad stan swóy.

— suknia.

— ziemjanin. Dać córkę za iakiego podłego ziemianina.

Podmiatać, słowo.

Podmiatać co komu baśnie.

— mięso zakonem pozwol

— mysli. Czarci złych m sli podmiatać przestawali.

Podmiatać powolności rozumu pod słowo Boga.

Podniebienie, a, rz. r. n. Po ła prosby pod nogi Boga palatus, i, m. Cic. Palatum i, n. Stor. Po fran. le pala de la bouche; po niem. der Gaumen.

— Przyschnął ięzyk móy do podniebienia mego.

— Uczyniła się im krostka iakaś na podniebieniu.

Podniecać, sło cz. Podniecam, a a. Po łac. succendere Liw Po fran. allumer; enflammer exciter; po niem. anstammen anfrischen.

Podniecać kogo do cnoty

— kogo do grzechu.

Pod

Podniecić się do cielesności, rospustności, swéywoli z czego.
Podniecony, a, e, imies. cz. prz. Po łaci. succensus, a, um; po fran. enflammé; allumé; po njem. entzündet; angeflammet
Podniecony ogień.
Podnieść Patrz Podnosić.
Podnieść głowę.
— kochanje do Niebieskich dóbr.
— kogo na nogi. Skarg.
— nos swoy Rey oczy na rzecz nową. Skarg.
— ruszenie pospolite. Skarga
— serce gorące. Skarga
— serce do Niebieskich dóbr
— serce w Niebo.
— stán. Jedén stan ucisnąć, a drugi podnieść
— ucho pilne.
— usidlenie na kogo.
— woynę na Bretony.
Podnieść się Patrz Podnosić się.
Podnieść się ku nieiakiey nadziei. Bazylik do żyćia dobrego i zbawiennego. Skarga
— na bogomyslność, iak orzeł. Skarga
— na hardość wielką i szkodliwą. Skarga
— na łokieć Skarga
— na obmyslanie rzeczy Niebieskich Skarga
— na Państwo
— na Państwo. Sama się na Państwo podniosła i wszystkiém władnęła.
— na rozumienie wysokie subtelności ziemskich Boskich
— na wiarę.
— przeciw komu.
— wysoko na obmyslanie rzeczy Niebieskich.
Podniesiénié, a, rz. rod. n. Po łaci sublatio, onis, f. Cicero. Po fran. élevation; po niem. Aufhebung.
Podniesienie, hardość z swoich uczynków. Słumić podniesienie czyie
— ducha. W takiém podniesieniu ducha bywała, iż się członki iéy i stawy rospuszczały i mdlały tak, iż upadać na ziemię musiała.
— serca. ochoty. Sniad. Jan
1° Podniesiony, á, é, przym. Po łaci elatus ad gloriam Cic. Po fran. élevé; avancé à une charge; po niem. erhöhet; befördert
Podniesiony na cnoty wielkie doskonałości. ~~za~~
— na dostoyności wysoką z ubogiego stanu.
— na wiarę wysoką.
2° Podniesiony, Po łaci. sublevatus; a, um. Po fran. levé de la terre; relevé; po niem. von der Erde aufgehoben

Podniesiony

Podniesiony Eliasz na ognistym wozie do raiu.
—— Myśli podniesione nad te rzeczy widome.
—— Oczy w Niebo podniesione
—— Stolica trochę od ziemi podniesiona.
3° Podniesiony zwycięstwy, to iest Nadęty
Podnieta, y, rz. rod ż. Patrz Pobudka
Podnieta czartowska.
Podniosłość, i, rz. rod. ż. Po łaci elatio, onis, f. Patrz Duma.
Podniosłość ludzi, hardość
1° Podniosły, á, é, przym. Po łaci sublatus, a, um. Cicero. Surrectus a, um. Livi. Po fran. elevé; po niem. erhöhet
Podniosły duch
—— grób. W podniosłym grobie ze czcią go położył
—— królestwo.
—— myśl
—— serce. Hardość podniosłego serca.
—— szyia. Kobiety hardo chodzą z podniosłemi szyiami.
2° Podniosły. Po łaci arrogans; po fran. arrogant; ambitieux; po niem. stolz; hochmüthig.
—— Alexander W. podniosły szczęściem.
—— Nadęty i podniosły świeckich dóbr szczęściem.
1° Podnosić. Patrz Ponosić.
Podnosić boleści dla kogo.
—— poniżenie ——
—— śmierć ——.
—— wzgardę ——.
2° Podnosić. Po łaci sublevare; extollere aliquem. Cicero. Attollere oculos. Livi. Elevare. Plau. Po fran. lever; hausser tirer du bas en haut; po niem. in die Höhe ziehen; aufheben
Podnosić dumki górne. Młodzież górne swoie dumki podnosi
—— głowę. Oyczyzna głowę podniosła. Prawda uciśniona głowę podniosła.
—— głowy nieczyste i nierozumne.
—— hostyą w ręku.
—— iady na kogo
—— kogo do hardości. Bogactwa podnoszą was do hardości.
—— kogo na wysokie urzędy
—— krzyż na kogo. Papież na Sarraceny i Turki, krzyż podnosić kazał
—— miecz na kogo.
—— myśl wolną i nieobciążoną sprawami świata tego
—— nieprzyiaźni ostre na kogo
—— oczy

— oczy na kogo. Oczu na nie podnosić nie śmiał. Pyszny człowiek ledwie na nie oczy podnosi.
— oczy w Niebo
— ~~ręce w Niebo~~
— prześladowanie.
— ręce w Niebo — do Nieba.
— ~~serce~~ rogi. Pogaństwo rogi podniosło.
— serce do Boga.
— serce do bogomyslnosci.
— serce ku pysze. Pokusa podnosi serce ku pysze.
— serce na chwałę P. Boga.
— szyję
— tyranią iedén nad drugim.
— ucho gorące i pilne na co.
— upadek ludu.
— upadłe.
— uszy. Na głos iego wszystka prawie ziemia Włoska uszy podniosła.
— woynę potężną na kogo.
1° Podnosić się. Po łaci exsurgere: Cic. Attollere se. Plin. Po fran. s'élever; se porter en haut; se hausser; po njem. steigen; sich erheben.
— Chwała Chrystusa podnosi się.
— Herczye podnoszą się.
— Okręt na morzu się podniósł.
— Serce moie nie podniosło się
— Sława podnosi się
— Złości moje podniosły się na głowę moią.
Wody morskie podnoszą się wysoko.
Podnosić się do męki przyszłey wiarą.
— do mysli Niebieskich od swieckich.
— ku pięknosci rzeczy Niebieskich.
Podnosić się na cenę wysoką. Nasza robota podnosi się na cenę wysoką.
— na hardość
— na kogo. Woyska podnoszą się na nas.
— na surowość wielką życia
— na wiarę wysoką.
— na żywot twardy dla Chrystusa.
Podnosić się od czego. Dusza podnosi się od grzechu.
Podnosić się nad kogo
pod obłoki iak muzyka dobremu uszykanu Dolary
Podnosić się przeciw komu. Przechy i złości iawnie się przeciw P. Bogu podniosły
Podnosić się w dumę.
— w Niebo myslą.
— z grubosci
2° Podnosić się z czego. Po łaci extollit me aliquid; spiritum mihi adfert aliquid; inflat me aliquid

me aliquid; insolentem me fa-
cunt honores. Cicero. Po fran.
s'élever; s'enfler; devenir Por
gueilleux; po niem. sich erheben;
gross thun.

Podnosić się z czego, z iakiey
Naudi.

Podnożek, podnożka, rz. rod. m.
Po łac. scabellum, i, n. Var.
scamnum, i, n. Ovid. Scabile
is, n. Cato. Po fran. escabeau;
marche-pied; escabelle; plauet;
po niem. Fuss-Schemmel

— Czyń Panie z podnożkiem
swoim co rzuzysz. Przyimuy Panie
od Podnożka nog twoich ręce pokłon.

Podobać się, słowo. Podobam się,
asz się, a się. Po łac. place-
re alicui. Ovid. Probo me ali-
cui. Po fran. plaire; être a-
greable; po niem. gefallen.

— Jo mi się w nim nie podo-
bało

Podobać się Bogu.

— komu. Pismo mówi:
nie kto się ludziom, ale kto się
Bogu podoba, chwalebny iest.
Wszyscy mu się podobaią.

— oczom Boskim, ludzkim

— sobie. Sam się sobie
nie podoba.

Podobieństwo, a, rz. rod. n. Po
łac. similitudo, inis, f. Cicero.
Po fran. similitude; ressembla
ce f; po niem. Aehnlichkeit

— Mieć podobieństwo. Jo-
ma podobieństwa do prawdy

— Mieć podobieństwo z kim
w czem. Podobieństwo nie znal
ma z nim w rozmaitych cno-
tach wyraźnie podobieństwem.
Podobieństwo Boga. Swięta
twarz, obraz i podobieństwo
Boga.

Podobieństwo niemałe, mieć
z kim w cnotach.

Podobno, przyst. Po łac. fort
fortasis fortasse. Cicero. Forta
forsitan. Teren. Fors. Virgil.
Nempe. Plaut. Po fran. peut
— être; po niem. vielleicht

— Jo się podobno mówić
wić może, kto patrzy na spr
wy nasze - Podobno się ożeni.

Podobny, á, é, przym. Po łac.
similis, assimilis, consimilis
is, e Cicero. Po fran. sembla
ressemblant; po niem. ähnlich

Podobni bydłu.

— małce

2° Podobny do dobrego. Po łac.
possibilis is, e. Compo. Fieri
potest. Cicero. po fran. possi
po niem. möglich.

Podołek sukni. Po łac. sinus
us. m. Livi. Gremium vestis.

Po fran. bas, extrémité d'un habit; po niem. Unter-Saum eines Kleides.

— Dotykać się podołku sukni. Lud cisnął się do dotykania podołku sukni iego.

— Nosiła Panna za Esterą podołek.

Podpadać, słowo czy. Podpadám, asz, a.

Podpadać pod zwierzchność czyią, to iest. Zostawać pod zwierzchnością czyią.

Podpalić, sło. czy. Podpalam, asz, a. Po łaci. succendere; po fran. allumer; po niem. anzünden.

Podpalić drwa suche, Bazylik kogo ogniem. Skarga

Podparcie, a, rz. rod. n. Patrz Wsparcie.

Podparcie nędzy

Podparcie pokuty

— prawdy.

Podparty, a, e, imi. cz. prz. Patrz Wsparty.

Podparty Łaską Bożą

— prawy sprawiedliwémi podpartá Monarchiiá.

— radą mądrą podparta Monarchia.

— Wymowa podpartá Nauką wielką i pamięcią.

Podpiérać

Podpiérać, sło. czy. Podpiéram, asz, a. Po łaci fulcire rempublicam labentem; sustinere Rempublicam; sustentare aliquem officiis; sublevare testimonio. Cicer. Po fran. appuyer; défendre; soutenir; po niem. unterstützen; beystehen.

Podpierać fałsz. Ztąd czyy. Grzeg. z Żar

— Naukę z szczerego pisma.

— prawdę.

Podpiérać się. Po łaci. inniti hasta; incumbere in scuta. Liv. niti, adniti, subniti alicui. Vir. Po fran. s'appuyer; se soutenir sur qu. ch; po niem. sich stützen; sich lehnen.

Podpierać się czém.

— laską podpiérał się zemdlony.

Podpiły, á, é, przym. Po łaci, appotus, a, um. Plau. Po fran. enivré; gris; po niem. berauschet

Podpiły winem.

Podpłomyczek, podpłomyczka, rz. rod. m. wyraz zdrobniały. Patrz Podpłomyk.

Podpłomyczek upieczony z mąki.

Podpłomyk, a, rz. rod. m. Po łaci speusticus panis. Plin. Focarius panis

panis. Sypont. Po fran. pain cuit à la hâte en forme de gâteau; po niem. Vorback; Falter; Brod so in Eile, wie ein Plätzlein gebacken wird.

— Napić podpłomyków Abraham żonie kazał.

Podpłomyczny chleb, to iest Podpłomyk.

Podpoić kogo. Po łaci. mediocriter appotum reddere aliquem. Anal. Po fran. enivrer qu. un peu; mettre qu. en pointe de vin; po niem. einen berauschen; einem ein Räuschgen beybringen.

Podpoiony, á, é, przym. Patrz Podpiły.

Podpoiony człowiek — pokoiowy.

Podpomagać. Patrz Wspomagać.

Podpomagać ludzi do życia pobożnego.

Podpora, y, rz. rod. ż. Po łaci. adminiculum, i, n; columen, inis, n. Cicero. Fultura, ae, f. Horat. Fulcrum, i, n. Virg. Stabilimentum, i, n. Plaut. Po fran. appui; soutien; étaye; étançon. po niem. Stütze, f. Hülfe; Beystand.

— Bydź podporą kościoła.

— Dawać komu podporę statku i wytrwania przy prawdzie.

— Mieć Chrystusa podporą i zatrzymaniem swoiém: Mieć starości swoiéy podporę.

Podpora błędu. Brać słowo jak na podporę błędu.

— ciała. Jedzénić tylko jego do podpory ciała służyło.

— ludu prawdy. Kościoł Boga żywego filar i podpora prawdy. Kościoł Boży podporą iest prawdy.

— starości rzeczy spodziewanych iest wiara.

— starości.

— statku.

— wytrwania przy prawdzie. Dawać komu podporę statku i wytrwania przy prawdzie.

Podpora w zachwianiu.

Podporca, y, rz. rod. m. to iest Podpieraiący.

Podporca nauki Katolickiéy.

Podprzeor, a, rz. rod. m. Po łaci. Vicesuperior, is, m; po fran. Souprieur m; po niem. Unter Prior, m.

Podrapać. Patrz Drapać.

— Niedźwiedzie podrapali pacholęta.

Podrastać, słowo nie. Podrastać

asz, a. Po łaci. crescere; po fran. s' accroître; s' augmenter; devenir plus grand; prendre l' accroissement; po niem. heran wachsen; grösser wachsen

— Człowiek podrastá.

— Mądrość podrastá.

Podrastać od dzieciństwa.

— w Naukę.

— w obyczaie uczciwe Chrześciańskie.

Podrość. Patrz Rość.

Podrosły, á, é, przym. Po łaci grandis, is, e; maturus; po fran. grandelet; devenu un peu grand; po njem. erwachsen; aufgewachsen.

— Bydź podrosłym.

— Bydź podrosłym w Naukach.

— Nauczać młodź podrosłą.

Podrosły syn

Podróż, y, rz. rod. ż. Po łaci iter, itineris, n; po fran. voyage, m; chemin, m; po niem. Reise.

— Czynić podróż.

— Odprawić podróż

— Pofolgować sobie w podróżach.

— Zaszła podróż inszá.

Podróżny, á, é, przym. Po łaci viaticus, a, um. Plau. Viatorius, a, um. Plin. Itinerarius, a, um. Lamprid. Po fran. voyageur; passant; passager; de voyage; po niem. reisend; Reise; zur Reise gehörig.

— Doległości podróżne

— Nędza. Z takiemi podróżnemi nędzami, onę drogę odprawił.

— niewczasy

— praca. Z pracy podróżnéy zasnął.

— żywot.

Podruzgotany, á, é, przym. to ieso Pokruszony.

— Kości jemu były podruzgotané.

Podrzeć księgi. Patrz Drzeć.

Podrzucić, słow. Podrzucam, asz, a. Po łaci subjicere. Virg. Po fran. jetter dessous; mettre dessous; po njem. unter etwas werfen.

Podrzucić co pod nogi.

Podrzucony, á, é, przym. Po łaci iad pychy szatan podrzucił na serca suppositilius puer. Var. Po fran. supposé; mis à la place de; po niem. untergeschoben

— Dziécię podrzucone.

Podrzynać, słowo czyn. Podrzynam, asz, a. Po łaci subsecare aliquid Varro. Succidere aliquid Virg. Po fran. couper par dessous; po niem. unten herum beschneiden

Podrzynać szaty. rzkę.

Podsadzić

Podsłuchać tego. Podsłuchiwać tego. Podsłuchiwać na tego.

Podsadzić, słowo czyn. Podsadzam, asz, a. Po łac. supponere; submittere; po fran. mettre dessous; po niem. unter etwas setzen; unterlegen.

Podsadzić prochy. Podsadziwszy prochy, kościoły obalili.

Podsiać, słowo. Podsiewam, asz, a. Patrz Siać.

Podsiał tętol. Nieprzyiaciel z zazdrości i złości, na szkodę gospodarstą podsiał tętol.

—— tętol, pod dobrą pszenicą

Podsiany, a, e, imie. cz. prz. Patrz Podsiać.

Podsiane heretyki swego czasu Cypryan S. potępiał.

Podsiewać. Patrz Podsiać

Podsiewać myśli. Szatan rozmaitemi. podpusami, podsiewa wszystkie złe myśli.

Podsiewacz, a, rz. rod. m, to iest Podsiewaiący.

Podsiewacze nocni tętolu, to iest heretycy.,

Podsiniieć. Patrz

—— Oczy podsiniały.

Podskarbi, ego, rz. rod. m. Po łac. Publicæ pecuniæ erarii præfectus; custos pecuniæ urbanæ; quæstor, is, m; aerarius scriba Cicero. Autor summarum. Suet. Po fran. tresorier; po niem. Schatz-Meister.

—— Mieć podskarbiego

Podskubany, a, e, przym. to iest trochę nadkonany.

Podszczypywać na kogo.

Podszczypywać sobie.

Podszczypywanie, a, rz. rod. n. łac. suggestus, us, m. Ulp. Insusurratio, onis, f. Capit. Instigatio, onis, f. Minut. Po fran. excitation; incitation.

Podtykać, tykam, asz, a. Po łac. subjicere; subdere; po fran. mettre dessous; po niem. unterlegen.

Podtykać ogień pod kogo.

Podtykać pod kogo.

Podtykać pod kogo ogień.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

Podtykać pod kogo ogień, aby spalił, albo zabił, albo zgubił, albo zniszczył, albo wygnał, albo wypędził, albo wygubił, albo wytracił, albo wygładził, albo wykorzenił, albo wyplenił, albo wyrugował, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił, albo wyrzucił.

po niem. Anhetzung.

— Z poduszczenia czartowskiego - szatańskiego.

Poduszka, i, rz. roo. ż. Lo łac. pulvinar, ris, n. Catu. Cervical, is, n. Juven. Pulvinus, i, m; culcita, a, f. Plau. Culcita plumea. Cicero. Po fran. coussin; oreiller, m; po niem. ein Küssen.

— Dać poduszkę pod głowę. 2. Poduszka Łabyłać iget. Na poduszkę Nasypać.

Poduszkowy, a, rz. roo. m.

— Z jazdy szlacheckiey stali wozownicy, poduszniccy.

Się podrabrosnej wszystko Się po czka Poweselić sobie. Lo łac. onerare se hilaritudine, voluptatibus, etc. Luudentum, luudente habere diem, hilarem se dare alicui. Plaut. Po fran. se réjouir; s'égayer; se vendre gai; se divertir; se mettre en bonne humeur; po niem. sich lustig machen.

Podwika głowy. Lo łac. calantica, ae, f. Cic. Calyptra ae, f. Fest. Capital, is, n. Varro. Po fran. voile m; mouchoir en pointe, dont les femmes se couvrent la tête; po niem. Haupt-Schleyer der Weiber mit einer Schnippe.

— Krew iey, podwikę głowy zgorzała, Się zaraz na podwikę Dzyiał, tego podwikę Siechać się Podwiązać, podwiesić, rz. roo. m. Po łac.

Podwiązka Podwiązywać Podwiązywanie

Podwiązywać Podwiązywanie

Podwiązywanie

tau. postis, is, m. Cicero. Antae, arum, f. Latera ostii. Fest. Po fran. poteau de porte, m; pié droit de porte, m. Po niem. Thür-Saule; Thür-Pfoste.

— Obalić wrota u bramy mieyskiey, ze wszystkiemi zaporami i zamki i zaporami. Podwoy domu. Urodził się na podwoju domu Oyca Swiętego. Podwoié serca. Lud trwią baranka podwoié serca swego nazwał.

Podwoie, u drzwi. Podwoie, a, rz. roo. n. Lo łac. area, ae, f; propatulum ostium. Livi. Hypathrum, i, n. Vitru. Po fran. cour, f; place devant un bâtiment; po niem. Hof, Hof-Platz.

— W podworzu Wyniesiony na podwyższe Podwyższać. Łatw. Wynosić. Podwyższać Imię czyie.

— Sługi swoie pod- wyższa P. Bóg.

Podwyższenie, a, rz. roo. n. Łatw. Wywyższenie.

— Czekaycie robaczkowie w prostocie i niewinności, wzrostu i podwyższenia swoiego.

— Pożądać podwyższenia domow swoich.

— Wzięć podwyższenie wielkie.

Podwyższenia domu swego pożądać.

— ludu.

Zamienia ubiór, Podwyższenie

Lodwyższenie wielkie wziął

Lodwyższony. Patrz Wyniesiony.

Lodwyższony na Biskupstwo.

——— na Kapłaństwo.

Lodwyższyć. Patrz Wynosić.

——— Król podwyższył go nad wszystkie inne pany swoie.

Lodwyższyć się. Nie podwyższyły się oczy moie.

Lodział, u, rz. rod. m. Lo łac. partitio, onis; divisio, onis, f. Cicero. Po fran. un partage; po niem. Theilung; Abtheilung.

Lodział braterski.

Lodzielić, słowo czyn. Lodzielam, asz, a. Lo łac. partiri; dispertiri aliquid; dividere. Cicero. Po fran. partager; diviser; po niem. theilen; eintheilen.

Lodzielić co na drobne kawałki.

——— godziny.

——— ludzie. Nie godno P. Bóg ludzie podzielił.

Lodzielić się Królestwem.

——— dziedzictwem z kim.

Lodzielony, a, e, imie. cz. prz. Lo łac. divisus, a, um. Lo fran. partagé; reparti; po niem. getheilet; eingetheilet.

Lodzieleni obywatele na dwie partye.

Lodziemny, a, e, przym. Lo łac. subterraneus, a, um. Cel. Lyse subsolaneus, a, um. Fest. Po fran. souterrain; po niem. unterirrdisch.

——— Kraina.

——— mieszkanie podziemne Otchłań.

——— mieszkanie duchow podziemne piekło.

Lodziewać się. Lo łac. ubi est? Terent. Quid fiet pecunia? Cicero. Po fran. laisser; mettre; faire employer. Etre employé; employé devenir; po niem. wohin kommen; wo bleiben.

——— Gdzie się to podziewa, co mi dają?

Lodziękować, słowo. Lo łac. gratias agere; po fran. remercier de; po niem. danken.

Lodziękować komu pokornie za co.

Lodziwienie, a, rz. rod. n. Lo łac. admiratio, onis, f; admirabilitas, tis, f. Cicero. Suspectus, us, m. Seneca. Lo fran. admiration, f; étonnement m; po niem. Verwunderung f.

——— Bydź tu podziwieniu. Uroda iey była każdemu tu podziwieniu.

——— Bydź w wielkiem podziwieniu u wszystkich.

——— Zelowie

— Człowiek godny wielkiego podziwienia i sławy.
— Przypadek godny podziwienia
Podziwować się. Patrz Dziwować się
Podziwować się czemu
Podzwigać, słowo. Podzwigam asz, a. Po łaci. po łaci. subvenir; aider à; rétablir; soulager; po niem. aufhelfen; aufrichten
— Słabość woli naszey, Łaska Boga podzwiga.
Podzwigać się, to iest Powstawać
Podzwigać się od grzechu
— z łożka
Podzwignąć, to iest Podnieść.
Podzwignąć kogo. Jesli go Pan Bóg nie podzwignie, nigdy nie wstanie.
— pokoy pospolity. Wiele w dobrych obyczaiach pokoju pospolitego podzwignął.
— upadłego
Podziwny Nowość podziwna Chodki. Krzysz
Pofałszować. Patrz Zfałszować
pismo brzdniami. Bazylik
Pofałszować rejestra.
Pofolgować sobie. Po łaci. parcere sibi. Virg. Abstinere vim ab aliquo. Liv. Patrz Folgować
Pofolgować ludowi — komu
— sobie w podróżach.
— sobie w pracach.
Poganić

Poganiać woźnica
Poganić. Patrz Zganić
Poganić kogo o co
Poganieć, słowo. nii. Poganieć esz, e. To iest Stać się poganinem.
— W kacerstwach, iuż prawie niektórzy poganieią i turczą się.
Poganin, a, rz. rod. m. Po łaci. homo Dei ignarus. Anal. Ethnicus, i, m. ex Gre. Po fran. un payen; un gentil; po niem. ein Heide.
Poganka, i, rz. rod. ż. Po łaci. Ethnica mulier. SS. Scrip. Po fran. une païenne f; po niem. eine Heidinn.
Poganka heretyczka.
Pogański, a, e, przym. Po łaci. ~~Ethnicus~~ Ethnicus, a, um. Ex Gre. Po fran. païen, qui regarde les païens; po niem. heidnisch.
— bałwochwalstwu pogańskiemu przyuczona.
— ciemność. Z ciemności pogańskich dusze wywodzić.
— filozof.
— niewola. Ginąć w pogańskiey niewoli.
— ofiara.
— pismo.
— serce
— slepota. Uwikłany w slepocie

pocie pogańskiey. Zarażony po-
gańską slepotą.
— zabobonom pogańskim
oddany.
Pogaństwo, a, rz. rod. n. Po łaci
gentilitas, tis, f. Sipont. Po
fran. le gentilisme; le paga-
nisme; po niem. das Heiden-
thum; heidnischer Gottesdienst.
— Nawracać Pogaństwo.
Pogardzać, sło. czy. Pogardzam,
asz, a. Po łaci. Patrz Gardzić.
Pogardzać czcią świecką.
— światem.
Pogardzenie, a, rz. rod. n. Po łaci
despicatus; despectus, us m.
Cicero. Po fran. mépris, m; po
niem. das Verachten; die Verach-
tung.
— Cierpieć od kogo pogardze-
nia i śmiechy.
Pogardzony, a, e, imies. cz. prz.
Po łaci. contemptus, a, um.
Po fran. méprisé; ~~po niem.~~ dé-
daigné; po niem. verachtet.
Pogardzony od kogo.
Pogasić. Patrz Zgasić.
— Deszcz ogień wszystek po-
gasił.
Pogębek, pogębka, rz. rod. m. Patrz
Policzek.
— Dawać pogębki.
Poginąć.

Poginąć. Patrz Ginąć.
— Ludzie poginą na woynie.
— Praca wszystka i nadzieia
w polu poginęła.
Poginąć głodem.
— mieczem.
Poglądać. Patrz Patrzyć.
Poglądać okiem niewstydliwem
— twarzą bezpieczną.
Poglądać we wrota. Co raz bliż-
sze tego tyrana świadectwo, w
wrota już nasze pogląda.
Pogładzać co. Patrz Gładzić.
Pogłowne brać liczyć. Pogłowny pobo-
Pognić. Patrz Gnić.
Pogniły blizny moie, dla gł-
pstwa mego.
1o Pogoda, y, rz. rod. z. Po łaci
opportunitas temporis; com-
modum tempus; occasio, onis
f; tempestivitas, tis, f. Cicero
Po fran. tems; occasion; sujet
po njem. Gelegenheit; Zeit
etwas.
— Dawać komu pogodę i prz-
czynę do czego. Prośmy Bog-
aby nam pogody i przyczyny
do grzechu nie dawał.
— Odcinać pogodę do złego
— Szukać pogody do wyp-
nienia mysli nieczystey.
2o Pogoda. Po łaci. serenitas
tis, f; tempestas bona. Cicero
Serenum, i n; sudum, i, n. Pl.
Ser-

Pogląd po wszystkich swego straszliwemi oczami Dazyk

Serena tempestas. Suet. Po fran. beau tems; serénité de l'air et du tems; tems sérein. Po niem. gutes Wetter. Pogoda bywa po dżdżu.

Pogoda morska, to iest Uspokojenie morza. Post nubila phœbus

1o Pogodny, a, e, przymiot. Po łaci. opportunus, tempestivus, a, um. Cicero. Po fran. heureux, beau, propre à entreprendre, à tenter qu. ch; po niem. gelogen, geschickt, als eine Zeit.

Pogodny czas znaleźi do czego. miesce ku modleniu Wawny s Prasz

2o Pogodny. Po łaci. serenus, a, um; sudus, a, um. Virg. Tempestivus, a, um. Cicero. Placidus dies. Plin. Junior. Po fran. beau; clair; serein; po niem. gut; schön vom Wetter.

Pogodny dzień wiatr. Bazylik

Pogodzić, słowo. Pogadzam, asz, a. Po łaci. componere aliquid, conciliare. Cicero. Po fran. concilier, accorder; po niem. vergleichen.

Pogodzić łaskawość z karnością. powietrze Wawny s Prasz

Pogoń albo Pogonia, i, rz. rod. ż. Po łaci. insecutio, onis, f. Apul. Po fran. la poursuite; po niem. das Nachsetzen; das Verfolgen der Flüchlinge.

— Mieć za sobą pogonię.

— Puścić się w pogonię za nieprzyiacioły, za wojowniki. Po fran. talonner; poursuivre qu.; se mettre aux trosses de qu. Po niem. einem nachjagen; nachsetzen; nachhauen.

— Wyprawić za kim młodź na pogonię.

Pogonić kogo, to iest poymać kogo. Po łaci. reprehendere ex fuga. Curt. Suet. Retrahere ex fuga aliquem. Plaut. Po fran. atteindre, joindre qu. dans la fuite; prendre, arrêter les fugards, ou les fugitifs. Po niem. auf der Flucht einholen, gefangen, nehmen.

Pogorszenie Brać się to nie może za pogorszenie

Pogorszyć się. Patrz Zgorszyć się. nie było pogorszenia żadnego.

Pogorszyć się od kogo.

Pogorszony nikt nie był

Pogorzeć, słowo. Po łaci. exuri. Cicero. Consumi incendio. Livi. Conflagrari flammis. Lucr. Po fran. être consumé par le feu; périr dans un incendie; po niem. abbrennen; im Feuer aufgehen.

— Suknie iey pogorzały.

Pogotowiu, przysł. Po łaci. in promptu; po fran. tout prêt; à main; pré à la main; po niem. fertig; bey der Hand; bereit.

Pograniczny, a, e, przym. Po łaci. limitaneus

limitaneus, a, um. Jul. Capit. Qui fines incolit. Cicero. Po fran. limitrophe; frontière; po niem. Gränz =

— Niebezpieczności. Wdać Królestwo w pograniczną niebezpieczność u nieprzyiaciół.

— nieprzyiaciel.

Pogrążnąć. Po łaci. sidere in aqua; sidere ad ima. Plin. Subsidere in fundo; pessum ire. Colum. Submergi. Cicero. Po fran. être submergé; s'enfoncer dans l'eau; couler à fond; po niem. untergehen; versinken.

Pogrążnąć w morzu.

Pogrom słow. Patrz Groźba.

— Boże pokrzepiay wiarę pogromem słow.

Pogromić, słowo czyn. Pogramiam, asz, a. Po łaci profligare, prosternere. Cic. Po fran. defaire; battre; po niem. zerstreuen.

Pogromić chuć nieczystą, to iest zwyciężyć.

— grzechy.

— morze P. Bóg pogromił.

— nieprzyiaciół pogromić. Po łaci. profligare hostes, copias hostium; prosternere hostes; edere stragem. Cicero. Prosternere aciem. Livi. Po fran. défaire; battre, mettre en déroute; po niem. zerstreuen.

— wiatry P. Bóg pogromił.

Pogromienie nieprzyiaciół. Po łaci profligatio hostium. Po fran. défaite, déroute des troupes; po niem. Niederlage.

Pogrożenie, a, rz. rod. n. Patrz Groźba.

Pogrożenie Boże.

— Pańskie.

Pogrozić. Patrz Grozić.

Pogrozić komu łagodnie.

— komu czem.

Pogrozić się. Pogroził się P. Bóg i nalegała sprawiedliwość Roboama.

Pogróżka, i. Patrz Groźba.

— Bać się pogrożek.

Pogrążać się. Patrz Pogrążnąć.

— Obydwie łódki prawie to się nie pogrążały.

Pogrążony, a, e, pmies. cz. pr. Po łaci. demersus, a, um. Po fran. coulé à fond; po niem. versunken.

Pogrążony w ciemnościach wielkich niewiadomości.

— w piekle leży.

— w wodzie.

Pogrzeb, u, rz. rod. m. Po łaci funus, eris, n; sepultura, æ, justa funerum exequiarum

munus supremum. Virg. munus postremum. Cat. Po fran. enterrement, m; sepulture, f; funérailles, f plur; po niem. Begräbnist; Beerdigung.

— Odprawić pogrzeb komu. Po łaci: parentare alicui; justa alicui facere; justa solvere funeri; celebrare alicui funus. Cic. Celebrare exequias; funus alicui facere. Livi. Curare funus. Teren. Supremo officio in aliquem fungi. Curt. Po fran. faire les funérailles de qu. Po niem. einen zur Erde bestatten.

— Pochować kogo oślim pogrzebem.

— Sprawić komu pogrzeb.

— Uczynić pogrzeb.

Pogrzeb kosztowny.

— oslim pogrzebém pochować kogo.

— przystoyny pogrzeb odprawić komu.

— zacny pogrzeb uczynić.

Pogrzebać, słowo czyn. Pogrzebuję, iesz, ie. Po łaci. sepelire; ~~po fran.~~ humare; inhumare; tumulare, contumulare; terræ, humo inferre, mandare, crédere. Po fran. ensevelir; enterrer. inhumer, mettre en terre un mort; po niem. beerdigen; begraben; verscharren; zur Erde bestatten; stillen; verbergen.

Pogrzebać ciało.

— kogo. Pogrzebiono Jonasza, trzy dni w brzuchu wieloryba.

— nędze. Chrystus nędze wszystkie pogrzebał.

— roskosze wszystkie z mężem pogrzebła.

Pogrzebiony, á, é, imiés. cz prz. Po łaci. sepultus, conditus, humatus, a, um, quem humus injecta contegit. Cicero. Po fran. enséveli, enterré; po niem. begraben.

— Ciało.

— człowiek.

— zdrada.

Pogrzebowy, á, é, przym. Po łaci. funebris, is, e. Cicero. Sepulchralis, exequialis, is, e. Ovid. Funereus, a, um. Mart. Po fran. funèbre; funéraire; sépulcral; po niem. Leichen= zum Begräbniss gehörig.

Pogrzebowe kazanie.

Pogrzeźć Patrz Pogrzebać.

Pogrzeźć kogo.

Pogubić. Patrz Gubić.

Pogubić ludzi. P. Bóg na woynie ich pogubił.

— Naród.

Pohamować

Pohamować. Patrz Hamować.
Pohamować bujność ciała. Grzeg. z Zarn.
— łzy.
— rzeki łez swoich pohamować nie mogła
Pohamować się swary nie mogą.
— cnotą czyią.
— od czego.
Pohamowanié, a, rz. rod. n. Patrz Hamowanie.
— Mieć pohamowanié. Wykorzenianié Wiary Chrześciańskiey i szczepienié Ateizmu pohamowania nie ma.
Pohamowanié nierządu.
— swawoleństwa 1°
— złości.
Pohamowanié od roskoszy, to iest Wstrzymanié się.
Pohańbić. Patrz Znieważyć
Pohańbić błąd
— kogo potwarzami sromotnemi małżonkę
— nieprzyiacioły
— Pannę.
Pohańbiénié, a, rz. rod. n. Po łaci contumelia, ignominia, macula, ae, f; probrum i, n; dedecus, oris, n. Cicero. Po fran. outrage, m; ignominie, f; déshonneur f; po niem. Schmähung, f.
— Wyszło mu na pohańbienie sromotne na nierozumu jego.
— Zostawać w pohańbieniu.
Pohańbienie małżonki
— nierozumu
— nierozumu.
— panny.
Pohańbienie sromotne
Pohańbiony, a, e, imies cz. p.
Patrz Znieważony.
— Został pyszny pohańbiony
Pohańbiony sromotą u ludzi
— wielce.
Pohaniec, pohańca na sądzie, rz. rod. m.
Patrz Poganin.
— Podał się w ręce swym nieprzyiaciołom, pohańcom.
Pohaniec niezbożny.
Pojąć, słowo nii. Poymuię, iesz ie. Po łaci. concipere animo aliquid; comprehendere aliquid mente, animo; complecti cogitatione, animo. Cicero. Po fran. concevoir; p comprendre; pénétrer po niem. begreifen; einsehen.
Pojąć, co.
— myslą trudno.
— rozumem co.
2° Pojąć żonę. Po łaci. ducere uxorem. Cor. Nep. Po fran. prendre épouser une femme; po niem. eine Frau nehmen.
Pojąć się nie mógł od wielkiey radości. Poiazd zaszedł Kras. Jgn.
Poić kogo. Patrz Upaiać.
Pojednać, słowo czyn. Poiedny wa

wam, asz, a. Po łaci conciliare pacem inter aliquos; conciliare alios inter se; componere controversias, contentiones. Cicero. Po fran. reconcilier; raccomoder; remettre bien ensemble.

Poiednać miasta niezgodne z sobą.

— niezgodnych.

— swary.

Pojednać się. Patrz Jednać się.

Pojednać się z kim.

— z nieprzyiacioły.

Poiedynek, poiedynku, rz. rod. m. Po łaci duellum, i, n; gladiatoria pugna. Cic. Singulare prælium. Auso. Monomachia, ae, f. Jun. Po fran. duel, m; monomachie f; combat singulier; combat entre deux personnes; po niem. Zwey-Kampf.

— Potkać się z kim poiedynkiem.

— Wyzwać kogo na poiedynek.

Pojedynkiem, przysł. Po łaci singillatim; singulatim. Cicero. Po fran. l'un après l'autre; chacun à part; par tête; chacun de son côté; d'homme à homme. Po niem. einzeln; Mann für Mann.

— Każdy z osobna poiedynkiem.

— Mieć co poiedynkiem, to iest w szczególności.

— Przyzywać każdego do siebie poiedynkiem.

Poiedynkowy, a, e, przym. Po łaci singularis, is, e. Sene. Singulus simplus, a, um. Var. Po fran. singulier; po niem. einzeln; einfach.

Poiedynkowy dom.

— dzierżawa.

— iaskinia

— pożytki swoie poiedynkowe miłować.

— sąd iest poiedynkowy po śmierci każdego.

Pojedyństwo, a, rz. rod. n. Patrz Jedność.

W iednem poiedyństwie są trzy Osoby.

Poieść. Patrz Jeść.

Oddalaycie niezgody, aby was nie pojadły.

Pojęcie, a, rz. rod. n. Po łaci cognitio, comprehensio, perceptio, onis, f; sensum, i, n. Cicero. conceptus mentis; intellectus, us, m. Quint. Po fran. intelligence; connoissance, notion; pénétration, comprehension, f; po niem. Einsicht; Kenntniss; Erkenntniss; Wissenschaft.

Pojęcie prawdy. Przyiść do pojęcia prawdy.

Pokaianie, a, rz. rod. n. Po łaci bystre w naukach przedziwne mieć

Poięty, á, é przym. Pismo święte poięte nayprocz[illegible] czteku — Gneg. z Zar

— Pokazować pokaianie.

Pokarać. Patrz Ukarać.

— Hardość

— Hardość twoję P. Bóg pokarze.
Pokarany. Patrz Ukarany.
Pokarany od kogo.
Pokarm, u, rz. rod. m. Po łaci. cibus, i, m; pastus, us, m. esca, ae, f. Cicero. Po fran. aliment, m; nourriture, f; po njem. Speise, f; Nahrung, f.
— Brakować pokarmami Grzeg. z Zarn.
— Brać pokarm.
— Odiąć pokarm ubogim.
— Obiadać się pokarmami Grzeg. z Zarn.
— Opatrzyć kogo w pokarmie czasu głodu.
— Posilać się pokarmém.
— ~~Posilony pokarmem~~
— Przekładać iedne pokarmy nad drugie Grzeg. z Zarn.
— Ulymować sobie pokarmu.
— Wstrzymywać się od pokarmu.
— Żałować małego zbytku w pokarmie.
Pokarm mokry. Grzeg. z Zar.
Pokarm dany cudownie SS. Bożym.
— iarzynny. Grzeg. z Zarn.
— mięsny.
— mleczny. Grzeg. z Zarn.
— posilny.
— oleiowy. Grzeg. z Zarn.
— powszedni.
— podły. Grzeg. z Zarn.
— prawy.
— rybny. Grzeg. z Zarn.
— skromny pokarm brać.
— roskoszny. Grzeg. z Zar.
— smaczny. — słodki.
— suchy. Grzeg. z Zar.
Pokarm drzewa zakazanego.
Za słodki pokarm drzewa zakazanego, pokarmu żołci pożywać.
— nieśmiertelności.
— żołci. Patrz Pokarm drzewa.
Pokazać, słowo czyn. Pokazuję, esz, ie. Po łaci. ostendere, monstrare aliquid; indicare aliquid alicui. Cicero. Demonstrare Pl. Po fran. montrer; faire voir; faire connoître; faire paroître; démontrer; découvrir; prouver po niem. Zeigen; weisen; beweisen; erweisen.
Pokazać bogactwo Królestwa swojego.
— bojaźń po sobie.
— chęć ku komu.
— chwałę Królestwa swojego.
— co samym uczynkiem, nie słowy.
— co oczywiście.
— dotrwanie w pokusach.
— ludzkość wielką komu.
— łaskę komu.
— łaskę ku ubogim i wzgardzonym.
— męstwo.
— męstwo w pokusach.
— miłość komu. Jakli mi to miłość, którą on nam pokazał, oddaią?
— myśl złą. Pokazać złey myśli, nigdy nie umiał.
— niewiarę iaką.
— niewinność iéy pokazał P. Bóg.
— — owoce Religii i nabożeństwa swego ku Bogu.
— pokorę

— pokorę wielką.
— przemożności.
— przykłady zacné cnót
— statek wielki po sobie.
— twarz wesołą komu.
— wielmożności Królestwa swojego.
— wstyd na twarzy.
— wzgardę komu.
— życzliwość komu.
Pokazać się. Po łaci: ostendere se. Cicero. Po fran: se faire voir; faire connoître; po niem. sich bezeugen; sich sehen lassen; erscheinen
— co pewnégo pokázuie się. Czekać, aż się co pewnego pokaże.
— Miłości pokázuie się ku komu. Myśląc o tem, iakoby wasza ku Rzeczypospolitey, miłości gorącá i szczerá, pokazać się mogła.
— Pot krwawy pokazał się.
— Twarze ich pokazały się sytnieyszé i krasnieyszé.
Pokazać się gdzie.
Pokazać się głupim.
— mężnym na smierć.
— bydź przychylnym do drugich.
Pokazanié, a, rz. rod. n. Po łaci. declaratio, significatio, demonstratio, onis, f. Cicero. Monstratio, onis, f. Teren. Monstratus, us, m. Senec. Po fran. déclaration; demonstration; po niem. Jeugung; Vorzeigung; Erweisung; Erweis; Jeugniss; Beweis.
Pokazanié chluby } Dla pokazania chluby i chwały swoiey
— chwały }
— smutku. Czynić co dla pokazania smutku.
Pokazanié na oko. Wiara iest pewnieysza, niż demonstracye i pokazania na oko wszystkich mędrców swiata tego.
Pokazować. Patrz Pokazać.
Pokazować ciężkości wielką serca swojego.
— co na ciele. Muszą to, co w sercu maią, na ciele pokazować.
— czułość
— gniew komu
— iad
— miłość komu miękką i łagodną nad inné
— miłosierdzié nad nieudolnością bliźnich.
— niewdzięczność.
— niewdzięczności przeciw Bogu, pokazować się nie godzi.
— pokaianié.
— przyiaźń komu, wjęcéy twarzą, a niżli sercem uprzeymem.
— stateczność w twarzy i postawie.
— twárz gniewliwą.
— uczynność

— uczynność komu.
— wielkość niezmierną ciężkości na duszy.
— żarliwość Boską.
— złość.
— życzliwość ku bliźnim.
Pokazować się. Patrz Pokazać się.
Pokazować się bydź skromnych i uczciwych i powolnych obyczajów.
Pokazuie się co. Po łaci apparet, existit, extat aliquid. Cic. Enitet, eminet aliquid. Cicero. Po fran. il paroit; il est clair; on peut voir; il est evident. Po niem. daraus erhellet; daraus ist zu ersehen.
— Co się pokazuje z listów
— To się z pism wiary godnych pokazuie.
Pokazywać. Patrz Pokazać.
Pokazywać gorzkość.
— gorzkość serca swoiego
— iad swóy
— miłość ku komu.
— niecierpliwość w chorobie
— obraz na sobie Oyca.
— pilność wierną.
— podobieństwo na sobie Oyca.
— postawę bacznego człowieka.
— przyiaźń komu.
— wesele
— wesele wielkie.
— żal.
— życzliwość ku komu.
Pokazywać się. Patrz Pokazać.
Pokazała się prawda.
Pokazywała się zawsze rumia[illegible]
Pokazywać się jawnie.
— we śnie.
Pokątnie, przyst. Po łaci. In angulis; furtim. Cicero. Latebrose. Plaut. Po fran. à la dérobée; en cachette; furtivement; po niem. verstohlner Weise.
Pokątny, á, é, przym. Po łaci. [illegible] destinus; furtivus, ~~[illegible]~~ Cic. tenebricosus, a, um. Cicero. Umbraticus, a, um. Plau. Po fran. clandestin, furtif, ive. Po niem. heimlich, verstohlen.
— Jaskinia pokątna.
— Obyczajem kryiomym i pokątnym uchodził.
Póki, przyst. Po łaci quamdiu, quoad, tamdiu quoad; eatenus quoad; quousque, quem ad fin[illegible] Cic. Donec. Ovid. Po fran. tan[illegible] autant que; autant de tems, q[illegible] tant que, jusqu' à ce que; tan[illegible] dis que. Po niem. so lange; b[illegible]
Póki dusza moja w ciele, tego nie uczynię.
Póki płonie dnia, noc nocy nie ma. Skar[illegible]
Póki. Patrz Póty.

Poklaskiw[illegible]

Poklaskiwać. Patrz Klaskać.
Pokleić, słowo. Po łaci. glutinare. Po fran. coller; faire tenir avec la colle; po niem. leimen.
Pokleić karty.
W Przenośnem znaczeniu.
Pokleić księgi Skarga
Poklęknąć. Patrz Klęczyć
Poklęknąć na oba kolana Bazylik przed kim. Skarga
Poklęty, a, e, przym. Patrz Wyklęty
— Błędnik od Oyców SS. poklęty. Skarga
Poklinać. Patrz Wyklinać.
Poklinać kogo w Imię Boga.
Pokład cudzy, schować
Pokładać słowo. Pokładam, asz, a. Po łaci. ponere, reponere, collocare spem in aliquo; ponere salutem in pecunia. Cicero. Reponere fiduciam in aliquo. Plin. Po fran. mettre son ésperance en; po njem. seine Hoffnung in einem oder etwas setzen.
— Domu nie pokładaymy tu, gdzie iest gospoda krótka.
— Kochanie wszystko pokładać w czem
— Miłości wszystką pokładać w czem.
— Nadzieię pokładać w kim.
— Pociechę wszystką pokładać w czém.
— Sidła pokładać taiemnie.
— Szczęście

— Szczęście pokładać w czém
— Siebie samego, umiał nay niżéy w sercu pokładać.
— Szczęście pokładać w czém
— Suknią Swiętego pokładać na głowę, na oczy.
— Żywot swóy pokładać w czém.
Pokładać się. Po łaci. prosternere corpus humi; procumbere humi. Virg. Po fran. se coucher; po niem. sich legen.
— Niewiasty nagie pokładały się przy nim często. Skarga
Pokładać się podnóżkiem nóg czyich. Samego siebie pokładam podnóżkiem nóg twoich. Skarga
Pokładanie się. Patrz Poddawanie się.
— P. Bóg pokorą i pokładaniem się, pod karanie jego miłościwe, ubłagać się da.
Pokłóć. Patrz Kłóć.
— Pokłół P. Bóg lędźwie moie.
Pokłóć mieczem ie i posiec kazał.
— puginałem kogo.
Pokłon, u, rz. rod. m. Po łaci. adoratio, onis, f. Plin. Po fran. l'adoration, que nous devons à Dieu. Po niem. die Verehrung Gottes.
— Czynić

— Czynić pokłon Bogu.
— Czynić pokłon duchem i sercem.
— Dawać pokłon Bogu.
— Mieć pokłon Boski.
— Oddawać pokłon Bogu:
— Oddawać pokłon powinny komu.
— Uczcić kogo pokłonem.
— Upadać Zbawiciel na pokłonie.

Pokłon Boski.
— cielesny.
— niski.
— powinny.

Pokłonić się. Patrz Kłaniać się.

Pokłonić się dobroci Boskiey
— komu nisko.
— nisko na ziemię.

Pokoiczek, pokoiczka, wyrazk Zdrob: Patrz Pokóy.
— mieć pokoiczek.

Pokoiowy, á, é, przym. Po łac. cubicularis, is, e. Acero. Cubicularius, a, um. Mart. Po fran. de chambre. Po niem. zum Zimmer gehörig.
— komora pokoiowá.

Pokolenie piąte opisał. Pokolatać. Patrz 2° Kołatać.
— Bałwany pokolatáć i porozbijać
— Obrazy Swięte pokolatáć.
— Ołtarze pokolatáć.

1° Pokonać, słowo czyn. Pokonywam, asz, a. Po łac. frangere et abjicere aliquem. Acero. Po fran. abbattre; écraser; foudre aux piés; achever; vaincre; assommer. Po niem. niederschlagen; überwältigen.
Pokonać nieprzyiaciół.

2° Pokonać kogo prawdą. Po łac convincere aliquem veritate. Po fran. convaincre. Po niem überzeugen.
Pokonanie Zwycięzkow Pokora, y, rz. roż. z. Po łac. Humilitas, tis, f; submissio, demissio mi, despicientia sui. Acero. Po fran. humilité f; po niem. Demuth.
— Była pokora iéy dziwná
— kochać się w serdeczney pokorze
— niziim bydź w pokorze.
— Oddawać Bogu winną pokorę
— Pokazać pokorę wielką.
— Pokrywać się pokorą.
— Przestawać na pokorze. Nauczył nas mowey pokorze nie przestawać
— Przywodzić pokora do pokory nieposłuszney
— przywodzi pokora dzięgich poprawy żywota, tosi krasze
— ukazuiąc wielkim bydź w pokorze
— Zachować pokorę z posłuszeństwem.
— Zachować w czem wielką pokorę: Patrz nizką w sercu zachować
— Zostawać przy pokorze
— Zwycięża pokora na głowę czarta.

Pokora domowá
— dziwná.
— głęboka

— głęboká. Im głębsza pokora, tem większe cnoty na niey się budują.
— pozorná.
— serdeczná.
— uprzeymá.
— wielká.
— winná.
Pokornie, przysł. Po łac. humiliter; demisse; summisse. Cicer. Po fran. humblement; po niem. demüthiglich.
Pokornie mysleć — mówić
— odpowiedzieć.
— pisać list i poniżenie.
— podziękować komu za co.
— prosić kogo.
— przyiść cicho, wzgardzenie, taiemnie, pokornie.
— spuścić oczy. Skarga
Pokorny, a, e, przym. Po łac. humilis, is, e. Homo demisso animo, supplex, icis. Cicer. Po fran. humble; po niem. demüthig.
— bez upodlenia Kras. Ign.
Pokorny chyli się na dół. Pokorny, iako drzewo rodzayne, im więcey owocu má, tem się barziey na dół chyli.
— zostawać pokornym
Pokorne Owieczki Chrystusowe, — pozuszenstwo
— słowy pokornemi prosić
Pokorny w cnotach.

Pokoy, 1° Pokóy, pokoiu, rz. rod. m. Po łac. pax, acis, f; otium, ii, n; vacatio, onis, f; trans. Cicero. Quies, etis, f. Plin. Po fran. la paix; repos; tranquillité; quiétude. Po niem. der Friede; ein Friedens Schluss; Ruhe.
— Baić się czasu pokoiu. Ludzie świeci, bardziey się bali czasu pokoiu, niż czasu woyny.
— Bydź w pokoiu. Bądźcie w pokoiu.
— Czynić pokóy między ludźmi.
— Dadź pokóy marnościom świata.
— Jsdź na pokóy, odpocząć
— Mieć z kim pokóy Skarga
— Napełniali się nadzieią o dobrego pokoiu
— Pomyślać pokóy cyzyźnie.
— Oddali się od nich pokóy.
— Podkładać pokóy w Bogu.
— Przynosić pokóy wszystkiemu światu.
— Przywiesdź wszystko do pokoiu, porządku.
— Przywodzić do pokoiu ludzi
— Szukać pokoiu.
— Tęsknić do pokoiu
— Wrócił się pokóy kościołowi.
— Zażywać pokoiu.
— Zmnieyszyć pokóy myśli swoiey
— Żyć z pokoiem serca swego
Pokóy myśli — ucha.
— serca.
Pokóy cielesny — zdrowy
— domowy
— górny.

— górny. Izdnić do pokoju górnego.
— postronny — przedziwny ducha
— rayski.
— serdeczny.
— wnętrzny.
— zwierzchny.
2° Pokóy. Po łac. conclavium, ii, n. Plau. Penetrale, is, n. Horat. Conclave, is, n. Żeren. Po fran. appartement; chambre. Po niem. ein Zimmer; ein Gemach.
Pokóy Królewski.
— Pański.
— wnętrzny. Wdzierać się do pokoiu wnętrznego Pańskiego.
Pokrapiać, sto. czyn. Pokrapiam, asz, a. Po łac. aspergere lacrymis, sanguine; spargere saxa tabo; respergere aliquid sanguine. Cicero. Conspergere, aspergere aquam; conspergere vino. Plau. Rigare ora lacrymis. Virg. Irrigare aquam. Colu. Po fran. arroser, jetter de l'eau çà et là. Po niem. besprengen.
Pokrapiać co
— młode serce dziecięcia nauką Chrześciańskiey pobożności i wiary — pić.
— ziemię wodą.
Pokrewność, i, rz. rod. ż. Po łac. consanguinitas, tas, f. Po fran. parentage, m; parenté, f; proximité de sang; consanguinité, f. Po niem. Bluts-Freundschaft.
— Bydź w bliskiey pokrewności z domem iakim.
Pokrzepowany. Patrz Skrzepowany.
Pokrzepowany łańcuchami.
Pokropić się. Patrz Pokrapiać.
— Szaty iey krwią się pokropiły.
Pokrwawiony. Patrz Skrwawiony.
Pokrwawiony piasek.
— suknie
— ziemia.
Pokryć, słowo. Pokrywam, asz. Po łac. occultare, dissimulare, tegere, velare. Cicero. Obvolvere vitium verbis decoris. Horat. Obumbrare crimen; pretendere verba culpæ. Ovid. Po fran. couvrir; voiler qu. ch. de; cacher qu. ch. sous; déguiser qu. ch. avec; dissimuler. Po niem. bedecken; verstellen; verheelen.
Pokryć co w ciemnych figurach
— wstyd śmiechem.
Pokryć się. Po łac. Po fran. se déguiser. Po niem. sich verstellen.
Pokryć się hipokryzyą.
— imieniem iakiem
— włosiennicą. Po Pokry

1° Pokrycie głowy. Patrz Podwika.
Pokrycie głowy subtelne.
——— swjęte. Przyięła pokrycie swjęte, to iest Zakonny ubior.
2° Pokrycié. Po łaci, tegmen, inis n; integumentum, i, n. Cicero. Tegimen, inis. Livi. Tegillum, i. Varro. Operimentum, i, n. Cat. Po fran. couverture De toit; couverture d'un batiment, le toit. Po niem. Dach; Schirm.
Pokrycié domu upadło i ludzi pobiło. Patrz Dach.
——— kościelné. Wbieżéć pod samo pokrycié kościelné.
——— złote.
Pokrytość, i, rz. rod. ż. Patrz Nieszczerość.
Pokrytość i oszukanié. Pokrytości mjędzy ludźmi pełno.
1° Pokryty, á, é, imies cz. prz. Po łaci. opertus, a, um. Cicero. Tectus, a, um. Ovid. Intectus, a, um. Livi. Po fran. couvert, caché, Po niem. bedeckt.
Pokryty człowiek skórą koźlą białą szatą.
——— mury pokryté złotém.
——— twárz miéć pokrytą.
2° Pokryty. Patrz Ciemny.
Pokryté rzeczy.
3° Pokryty. Patrz Nieszczery.

Pokryté

Pokryte języki, mowy gładkié, a ostre iako brzytwa.
Pokrywać. Patrz Pokryć.
Pokrywać głowę. Niewiasty pokrywaią głowę.
——— kogo. Pagórki pokryie nás.
——— niebo Bóg pokrył obłokami.
——— nienawiść swoię ku komu.
——— płeć szaty. Męskiemi szaty płeć swoję pokryła.
——— ściany drogo, kobiercami, oponami.
Pokrywać się. Patrz Pokryć się.
Pokrywać się barwą Pisarza iakiego.
——— cnotami cudzémi.
——— maszkarą.
——— niesprawiedliwością. Brać na się cudze, i pokrywać się niesprawjedliwością.
——— pokorą.
——— rozumiéniém nizkiém o sobie.
——— szlachectwém
——— trzeźwością.
——— wolnością Belialską.
——— wysługami cudzemi.
——— wstydém.
Pokrywka, i, rz. rod. ż. Po łaci. integumentum flagitiorum; praetextus, us, m; praetextum, i, n. Suet. Species, ei, f. Livi. Nomen inis

iniś n. Virg. Ostentus, us, m. Salu. Color, is, m. Quint. Po fran. ombre; prétexte; apparence. Po niem. Deck-Mantel.

— Robić co chytrze pod pokrywką.

Pokrzepczać się. Po łac. erigere animum, recipere se; refouere se; relaxare animum, confirmare, corroborare se. Cic. Redintegrare animum. Cas. Po fran. revenir; se refaire; se ravoir; reprendre ses forces; se retablir; se remettre de; se rassurer; être fortifié; se rafraîchir. Po niem. sich erholen; Kräfte bekommen.

Pokrzepczać się w dobrém przedsięwzięciu.

Pokrzepczyć się. Patrz Pokrzepczać się.

Pokrzepczyć się w wierze.

Pokrzepić, słowo czyn. Pokrzepiam asz, a. Po łac. recreare debilitatum, afflictum; roborare gravitatem; firmare corpora; confirmare aliquem. Cic. Recreare aliquem. Liv. Jun. Corroborare militem. Suet. Po fran. rafraîchir; revigoter; refaire; rétablir; fortifier; donner de la force. Po niem. stärken; erfrischen; aufrichten; Kräfte, Muth geben.

— Rzec spuszczone pokrzepienie Boże.

Pokrzepić się. Patrz Pokrzepczać się.

Pokrzepiénié, a, 9z. rod. n Po łac. confirmatio, onis, f. Cic. Po fran. rétablissement; rafraîchissement. Po niem. Erfrischung; Aufrichtung; Stärkung.

Pokrzepiénié sił.

——— w ustawaniu.

Pokrzepiony, á, é, imies. cz. pr. Po łac. recreatus, refectus, reitus, confirmatus, corroboratus, a, um. Cic. Po fran. refraîchi; fortifié. Po niem. erfrischt; gestärkt.

Jak pokrzepiony, ochotnie ostrzu żelazom ciało nastawił.

Pokrzywa, y, 9z. rod. ż. Po łac. urtica, æ, f. Liv. Po fran. ortie f. Po niem. Nessel.

— Zarzyta się pokrzywami do zrozpienia.

Pokrzywy parzące.

——— grzechów. Na roli naszych, rozkrzewiły się pokrzywy i chwasty i byle wszystkie grzechów

Pokrzywiony

Pokrzywiony. Łac. Skrzywiony.
— Prawa pokrzywione jako krzywdą ludzką.
Pokusa, y, rz. rod. ż. Lo łac. in vitamentum, i n; tentatio, onis f. Po fran. tentation, f. Po niem. Versuchung.
— Bać się pokusy.
— Burzy we mnie ciało i świat pokusy.
— Bydź bez pokusy.
— Bydź potężnym na pokusy.
— Cierpieć pokusy.
— Jść w pokusy.
— Miewać pokusy.
— Napada kogo pokusa
— Następowały na nią pokusy bluźnierskie.
— Obracały się pokusy w świętych w zwycięstwo i cnoty większe.
— Oburza się na człowieka pokusa. Skarga
— Odbić się pokusie nie mogł. Hiszp.
— Pobudzą czart na kogo pokusy.
— Potężnym bydź na pokusy.
— Powiedzieć pokusę komu.
— Probowany w pokusach.
— Przypadły na nią pokusy. Makowski
— Przyjmiesz zat pokusę.
— Puszcza świat pokusy na ludzi.
— Radzić się kogo w pokusach.
— Uderzą pokusa na człowieka.
— Urosć może pokusa z niewiast.
— Uwiarczać się każdy ma pokusy
— Wdawać się w pokusy.
— Wdawać się w dysputacyje z pokusami.
— Wkrada się chytrá pokusa cielesney rozkoszy.
— Wpadać w pokusy.
— Wygrywać na pokusach.
— Wypędzić pokusę z kogo.
— Wyganiać kogo z pokusy.
— Wzbudza pokusę szatan na kogo.
— Wziąć na się pokusę czyię.
— Zdarzy się żadney pokusie nie dać.
— Zwyciężyć pokusę.
Pokusa bluźnierstwa.
— rozkoszy chytrey wkrada się.
Pokusa z niewiast urosć może.
Pokusa chytrá. Pogańskie. wawrzeństwa. Cielesna. Upadszie pokusy cielesne.
— ciężkie. Po pokusach ciężkich, wielkie pociechy. Zwyciężyć pokusy ciężkie.
— czarownicza.
— senne pokusy miewać.
— ślubliwe pokusy, rozgami i biciem zwyciężone w tym.
— wielka.
— zwyciężona biciem, rozgami, ślubem posłuszeństwa w tym.
Pokusić się, to iest Kusić się.
Pokusić się o czystość Zamienka.
Pokusnik, a, rz. rod. m. to iest Czyniący pokusę.
Pokuta, ty, rz. rod. ż. Lo łac. penitentia, ae, f. Lo fran. pénitence

tence. Po niem. Reue f; Leid, n.
— Bydź má miara w pokucie.
— Czynić pokutę za niesprawiedliwości swoje, za grzechy, za złości wielkié.
— Dawać ostrą pokutę komu.
— Jsdź do pokuty.
— Nawrócić pokutą jakiégo grzesznégo. Odkładać pokutę.
— Odprawować dziwnie ciasną pokutę.
— Odzianym bydź w pokutę.
— Płacić P. Bogu za grzechy pokutą.
— Pobudzić się do pokuty.
— Pomyślić o pokucie w grzechach.
— Przyjmować ostrość pokuty.
— Skończyć pokutę.
— Udawać się do pokuty.
— Zamierzyła sobie pokutę na półroku Waw z Przyjaciół.
— Wmawiać pokuty łagodnie w kogo. Wybawiáymy się od srogości Boga pokutą.
— Wypełnić pokutę.
— Wzywámy wás z płaczém do pokuty.
Pokuta ciasna. Odprawował dziwnie ciasną pokutę.
— daná nierostropnie.
— dostateczná.
— gorąca. Odprawowáł dziwnie gorącą pokutę.
— ostrá po grzechu. Dawać ostrą pokutę komu.
— rozmaité pokuty z strony umartwiénia ciała.
— wielkié pokuty czynić.
— zakonné.
— zakonné.
Pokutny, á, é, przym. Po łaci. pœnitentialis, is, e. Po fran. pénitenciel; de pénitence; po niem. Busse.
Pokutné karanié.
— owoce pokutné czynić szczepić.
— płacz.
— poprawa.
— psalmy.
Pokutować, sło. nii. Pokutuję, ie, ii. Po łaci. pœnas sceleris a repetere; persolvere pœnas sceleris; pendere pœnas debitas. Desustinere pœnam sua voluntate susceptam. Quint. Dare pœnas satis. Flor. Luere pœnam scelere. Cicero. Po fran. faire la pénitence. Po niem. Busse thun; büssen.
Pokutowáł w roszczeplinie drzewa S. Wiktoryn Pustelnik.
— przy śmierci.
— za grzechy.
Pokwapić się. Patrz Kwapić się.
Pokwapić się do celi.
— do czégo.
— do kogo.
Polać. Patrz Polewać.
Polać co wodą.
— kogo wodą.
Polak, a, imie włas. Po łaci.

lonus, i, m. Po fran. un Polonois; po niem. ein Pole.

Polany, á, é, imies. cz. p. Po łaci perfusus sanguine. Ovid. Po fran. moüillé; arrosé. Po niem. begossen.

— Dom krwią polany.

— Suknie krwią polané.

— Twárz łzami polaná.

Polé, a, rz. rod. n. Po łaci. campus, i, m; camporum spatia. Cic. Aequor, oris, n. Virg. poetice. Po fran. campagne, champs plu. m. Po niem. ein Feld.

Polé chłodzi się rzekami.

— chodzić s kim w polé.

— leżéć w polu. Leżący żołnierz w polu.

— orać polé.

— polewają się pola rzékami.

— pożąc pola.

— tracą wdzięczność pola pożęté

— zielenieią się pola.

Polé piękné.

— pożęté.

— rodzáyné

— szérokié

2o Polé. Po łaci. campus. Po fran. champ; matière; sujet. Po ~~niem~~ occasion. Po niem. Gelegenheit, Feld, Platz; Anlass.

— Zalegać

— Zalegać pole. Nie zalegaycie pola.

Polecać, sło. czyn. Polecam, asz, a. Po łaci. committere alicui causam; credere committere aliquid fidei, potestati alicujus; commendare alicui liberos; dare alicui, permittere negotium. Cicero. Dare partes alicui. Livi. Po fran. recommander. Po niem. empfehlen.

Polecać co cudzym rękom.

— niewinność swoję Bogu.

1o Polecić. Patrz Polecać.

Polecić interes iaki, innych modlitwie.

— sprawę wojenną komu.

2o Polecić. Patrz 1mo Lecić.

Poleciáł ptaszek.

1o Polegać, sło. nii. Polegam, asz, a. Po łaci. Decumbere. Cicero. Occumbere ferro. Ovid. Sterni. Liv. Po fran. tomber par terre; demeurer sur la place; rester mort. Po niem. fallen; auf dem Platze bleiben.

— Koni wielé poległo.

— Ludzie polegli.

— Mocarze poległy.

Polecona mu Hiszpania

Polegać o wyznanie Wiary.

2o Polegać na czém. Po łaci. inniti alicui in aliquo. Niti gratia, potentia,

potentia, consilio alicujus. Pendere ex aliquo. Stare judicio, opinione alicujus. Cicero. Po fran. s' appuyer; se soutenir sur; compter sur; po niem. liegen; sich lehnen auf etwas.

Polegać na kim bezpiecznie. na czem płocho. Sng. z Zar

—— na pracy.

—— Duch móy nie polega, iedno na pokornych i cichych.

—— Wjara na artykułach polega.

3° Polegać. Patrz Upadać. Spadać. To nieszczęscie Boże, aby na nas nie poległo.

Polepszać, słowo czyn. Polepszam, asz, a. Po łaci. meliorem facere rem. Teren. Meliusculam facere rem ex aliqua mala. Plaut. Melius aliquid facere, reddere. Quin. Po fran. amender; méliorer; faire mieux; corriger; rabonir; rendre meilleur; améliorer. Po niem. bessern; besser machen.

Polepszać żywota.

Polepszénié, a, rz. rod. n. Po łaci. correctio, emendatio, onis, f. Cice. Po fran. correction; amendement, m. Po niem. Verbesserung f.

—— Przywodzić do polepszenia osoby złego życia.

Polepszyć się. Patrz Poprawić się.

Polepszyć się obiecał.

Polero-

Polerować się. Patrz Wykształcać się.

Gdy powstaie nieprzyiaciel, wszystko się ma polerować.

Polerowny, a, e, przym. Patrz Wykształcony.

Polerowny dowcip.

Polewać, sł. n. Po łaci. Perfunrigare. Po fran. arroser; mouiller. Po niem. begiessen.

—— Cnotę ludzką, Prawa szczepić i polewać mają.

—— Drzewo polewać

—— Jagody swoié polewał ciepłemi łzami.

—— Jagody swojé polewał płaczem.

—— Piersi łzami, ieden drugiego polewał.

—— Ramiona czyie polewał łzami.

—— Słowa niedomówione serce jego mjękkié, płaczem polewało.

Polewać się łzami. Długo się łzami polewał.

—— łzami wesołémi

—— rzekami polewają się pola.

Polewczasty, á, é, przymio. to mający polewkę.

Polewczasta potrawa.

Polewka, i, rz. rod. ż. Po łaci. Juris, m. Cic. Jusculum, i, n. Cat. Po fran. sauce f. Po niem. Brühzu etwas.

Polewka tłus

Polewka tłusta
Poleżyc. Patrz Leżyc.
Poleżyć na łące.
— na łożku.
Policzać rzeczy duchowne nie drogo
Policzać się, słowo. Policzam się, policzasz się, a się. Po łaci. reponere se in, adscribere se in numerum; ponere se in numero; referre se in numerum; annumerare se in Cicero. Po fran. se mettre au nombre au rang de. Po niem. sich zählen; sich setzen.
Policzać się między wybrane.
Policzek, policzka, rz. rod. m. Po łaci. gena, arum, f. Cicero. Mala, ae, f. Lucre.
Policzek, to iest uderzenie w policzek, pogębek. Po łaci. alapa, ae, f. Mart. Colaphus, i, m. Spart. Po fran. soufflet, un coup de la main étendue sur la joue, plamuse, mornifle. Po niem. Ohrfeige, Backen-Streich; Maulschelle.
— Cierpieć policzki o co.
— Oddać policzek przeciwnikowi.
— Wybiiać komu policzek.
— Wyciął mu policzek tak, iż znaki palców wszystkich, na iego twarzy zostały.
— Zadać komu policzek.
— Znosić policzek skromnie.
Policzek ciężki.
— srogi,
— srogi.
— sromotny — zadany.
Policzénie, a, rz. rod. n. Patrz Zliczenie.
Poraniony do policzénia kości.
Policzkować, sło. czyn. Policzkuję, iesz, ie. Po łaci. infringere colaphum alicui. Teren. Incutere alicui colaphum. Juven. Dare colaphum alicui. Sparti. Porrecta palma ferire aliquem. Plaut. Po fran. donner sur la joue un soufflet. Po niem. eine Ohrfeige geben.
Policzkować kogo.
Policzkowany, á, é, przym. Po łaci. hic, cui datus est colaphus. Po fran. celui qui a reçu des soufflets. Po niem. der Ohrfeigen bekommen hat.
Policzkowany człowiek.
Policzony, á, é, imies, cz. prz. Po łaci. adscriptus in numerum; positus in numero; relatus in numerum; annumeratus in. Cicero. Po fran. mis au nombre de. Po niem. gesetzet; aufgenomen in eine Zahl.
Policzony między wybranych.
— w poczet Bogów.
— w szereg Męczenników był policzony.
Policzyć. Patrz Zliczyć.
Bóg gwiazdy, piasek morski, dni

— życie położyć mężnie.
Położyć się. Patrz Kłaśdź się.
Położyć się na bok
— na łóżku.
— na piersi czyiey.
— na ziemi gołéy.
— pod progiem.
— u morza
— nisko.
1º Południé, a, rz. rod. n. Położenie względem mieysca. Po łaci. meridies, ei, m. Cato. In meridiem spectat. Po fran. midi; partie méridionale. Po niem. der Mittag, Süden. Na południu.
2º Południé, czas południowy. Po łaci. meridies, ei, m. Cicero. ~~Dies~~ Dies medius. Horat. Sol adultus. Petron. Po fran. le midi; le milieu du jour. Po niem. Mittag, m. Mittagszeit, f.
O południu. Skarga
Spi aż do południa. Bazylik
Połupić. Patrz Złupić.
Połupić dobra — kościoły
Połykać. Chłopięta takomé połykaią tylko, ale nie żuią
Pomacać. Patrz Macać.
Pomacać czego palcem.
Pomacać pulsu.
1º Pomagać, słow. czyn. Pomagam, asz, a. Po łaci. juvare aliquem apud aliquem, in petitione. Juvare auxilio. Adjuvare aliquem in re aliqua. Adjuvare consilio. Subsidio alicui ire, venire. Ferre præsidium alicui. Adesse alicui. Operam alicui tribuere, præbere. Navare operam et studium alicui. Suffragari prodesse alicui. Cic. Auxilium alicui. Auxilium alicui ferre. Teren. Subvenire alicui. Commodare operam alicui. Plin. Po aider; secourir, servir, contribuer. Po niem. helfen, verhelfen.
— Karania.
— Nauki.
— Postrachy.
— Upominania nie pomaga.
Pomagać dźwigać ciężarów komu.
Pomagać boleści komu.
— fałszu Bóg cudami nie pomaga.
— nabożeństwa iéy pomagały Panienki.
— pożytkom zbawiennym ludzi.
— roboty komu.
— rozumowi
— smutku komu. Czeladki i dzieci smutku gospodarzom Oycom pomagały.
— sobie w grzechu pomagać

magała chytra Niewiasta.
— żywota pustelniczégo komu.
Pomagać komu ramieniem swoiém do czégo.
— komu w grzechu. Niewiasta chytra diabelskiemi sidłami, pomagać sobie w grzechu i Królowi umiała.
— sprawowanym.
— zdrowiu swému.
— wszystką siłą do czégo.
2° Pomagać za kim. Po łaci. suscipere patrocinium alicujus. Patronus alicujus existo. Adesse alicui. Afflare auram favoris alicui. Cic. Adstipulari alicui. Plin. Bonam facere causam alicujus. Sene. Po fran. approuver, suivre, favoriser, défendre qu; être favorable à; être du parti, du côté de qu; tenir pour. Po niem. beystehen; beyfallen; beypflichten; beystimmen.
Pomagać za kim. Prawa nie pomagaią za powinnym.
Po mału. wiernie. Barsciusz Tryd. 1°
Po łaci. sensim, pedetentim, otiose, remisse. Cicero. Paulatim. Cato. Sensim. Plin. Po fran. pas à pas; bellement; tout beau; doucement. Po niem. gemächlich; langsam.
Pomału nie sprzedka.
Pomału wkrada się, chytry wąż opuszczać milczénie. Skarga
— wypłacać się komu.
Pomarańcza, y, rz. rod. ż. Po łaci. malum auraum. Virg. Po fran. orange, f; fruit d'oranger. Po niem. eine Pomeranze.
— Nosił z sobą pomarańczé.
Pomarły, á, é, przym. Patrz Zmarły.
Pomarły na puszczy.
Pomaszczać, sło. czyn. Pomaszczam, asz, a. Po łaci. perungere aliquid. Cicero. Perlinire, illinire aliquid. Colum. Inungere superlinire aliquid. Plin. Po fran. oindre; frotter avec une matière onctueuse. Po niem. salben, mit Salbe beschmieren.
Pomaszczać; co — kogo.
Pomaszczéniec, pomaszczeńca, rz. rod. m. Patrz Pomazaniec.
Pomaszczéniec Boży.
Pomazać. Patrz 2° Mazać.
Pomazać czystość niewiasty.
Sprośnie pomazał iey czystość
— łoże czyie.
— nogi.
Pomazać się nieczystością cielesną

sną. krwią Oyca sprośnie. Greg. z Zar.
Pomazać się z niewiastami.
2º Pomazać Patrz Pomaszczać.
Pomazać kogo krzyżmem.
—— kogo na Królestwo.
Pomazać się oleykiem. Po łaci. ungere se unguento. Cicero. Po fran. se frotter d'onguent. Po niem. sich beschmieren, sich salben.
1º Pomazanie, a, rz. rod. n. Po łaci. pollutio, onis, f. Po fran. pollution nocturne f. Po niem. Nacht-Befleckung.
Pomazania cielesne snów.
2º Pomazanie, ostatnie. Po łaci. extrema unctio. Anal. Po fran. l'extrême onction. Po niem. die letzte Oelung.
Pomazanie ostateczne wziąć.
—— ostatnie Oleju Swiętego.
Pomazaniec, pomazańca, rz. rod. m. Po łaci. unctus, i, m. Lucr. Po fran. l'oint du Seigneur; un Roi. Po niem. der Gesalbte des Herrn; ein König.
Pomazaniec Bóg.
—— Chrystusowy Król.
1º Pomazany, a, e, przym. Po łaci. Oblitus libidine; perlitus crudelitate etc. Cicero. Sordidatus, a, um Plaut. Conspurcatus, a, um. Lu[illegible] Po fran. sali; bouillé. Po ni[illegible] eingesalbet; beschmieret. besude[illegible] befleckt.
Pomazany człowiek grzechami, czystością.
—— duszę mam pomazaną [illegible] kiemi grzechami.
—— dziewictwo pomazane o[illegible]
—— serce pomazane grzecha[illegible]
—— sumnienie pomazane g[illegible] chami.
—— tablica pomazana.
—— twarz pomazana sin[illegible] ślinami, krwią.
2º Pomazany na Królestwo. Pa[illegible] Pomazaniec.
Pomazywać się, słow. częst. Patr[illegible] Pomazać się oleykiem.
Pomazywać się woniami kosztow[illegible]
Pomęczyć, słow. zło. Patrz Mę[illegible]
Pomęczyli wiele ludzi.
Pomiarkować się z mieszkiem.
Pomiarkowany, a, e, przym. Po łaci. temperatus, a, um. Po f. moderé; tempéré. Po niem. gem[illegible] siget; mässig; temperiret.
Pomiarkowana łatwość, wydawa[illegible] się w nim w każdéy sprawie.
Pomiatać sło czyn. Pomiatam, asz, a. Patrz Porzucać.
Pomiat[illegible]

Pomiatać dobra pod nogi.
—— miecze na zjemię.
—— swary z kim.
—— wóz.
—— zabawy swieckié.
Pomiatał się często do nóg ludzi.
Pomieniać się. Patrz Zamieniać się.
Pomieniać się z kim na co.
Pomienić. Patrz Wspomnić.
Pomienić co własnem imienjem.
—— kogo.
—— pismo.
Pomjeniony, a, e, imies. cz. prz. Patrz Wspomniony.
Pomieniony Biskup.
—— Słowa wyżéy pomienioné.
Pisma pomienione wyżey
Pomieszkanie, a, rz. rod. n. Patrz Mieszkanie.
Pomieszkanie dobré.
—— sąsiedzkié.
—— spólné.
—— wesołé.
Pomięszać, sło. zło. Po łaci. conturbare, perturbare aliquid. Plaut. Po fran. embrouiller; brouiller, mettre en désordre. Po niem. verwirren, in Verwirrung bringen.
Pomięszać Rzeczpospolitę.
Pomięszanie, a, rz. rod. n. Po łaci. permistio, permistio, onis, f. Cicero. Commistus us, m. Lucr. Mistura, æ, f. Sene. Po fran. confusion, desordre, m; trouble, m. Po njem. Verwirrung, Vermischung.
Pomjęszanie rad i rozumów waszych dopuscił P. Bog.
Pomjęszany, a, e, imies. cz. prz. Po łaci. confusus a, um. Cicero. Commistus, a um. Virg. Po fran. confondu; mêlé; brouillé; mis pele-mêle. Po niem. vermischet, verwirret.
Pomięszana gromada Kamieni.
Pomięszany żal z podziwieniem.
Pomiłować, sło. czy. zło. Patrz Miłować.
Boże pomiłuy cię.
Pomiotło, a, rz. rod. n. Po łaci. everriculum prunarum. Cicero. Scopa pistoris. Anal. Po fran. un écouvillon, avec quoi le boulanger nettoye le four. Po niem. Ofen-Wisch beym Becker.
Bydź w pomiotle. Już ia niech będę w pomiotle, byle Chrystus moy był w sławie.
Jestem iako pomiotło pospólstwa.
Pomnażać, sło. czy. zło. Pomnażam, asz, a. Patrz Rozmnażać.
Pomnażać pracę — rozum.
Pomnażać się. Po łaci. locupletari

tari mancipiis. Cicer. Augescere. Plin. Po fran. croître, s'accroître en. Po niem. zunehmen in etwas, sich bereichern.

Pomnażać się w pobożności.

——— gorąco w służbie Bożéy.

Pomnażanié, a, rz. rod. n. Po łaci. propagatio, onis, f. incrementum, i, n. Cicero. Auctus, us, m. Liv. Augmen, inis, n. Lucr. Po fran. l'action d'augmenter. Po niem. das Vermehren.

Pomnażanié cnót.

Pomnieć, słow. Patrz Pamiętać.

Pomnieć co. To pisali, co ludzie pomnieli, albo pomnieć mogli.

Pomnieć na co.

— na kogo. Pomnieycie na mnie, a ia na was.

— na młodości czyią.

— na rodzay Królewski nie pomnąc, do nóg iego padła.

— na sąd sprawiedliwy.

— na wstyd Panieński pomniąc, oczu się ludzkich strzeże.

Pomnożenie, a, rz. rod. n. Patrz Pomnażanie.

Pomnożenié pobożności Katolickiéy.

Pomnożyć. Patrz Pomnażać.

Pomno-

Pomnożyć wiarę w gorącości serca i wzrost dobrych uczynków.

Pomnożyć się. Patrz Pomnażać.

Pomnożyć się w nabożeństwie ku Bogu. — w cnotach wielkich.

Pomoc, y, rz. rod. ż. Po łaci auxilium, adjumentum, adjutorium, subsidium, i, n. Cicero. Auxiliatus, us, m. Lucr. Suppetiae, arum, f. Plau. Opes, ium, f. Hor. Po fran. aide, m, assistance, secours. Po niem. Hülfe, Beystand.

— Brać pomoc od kogo.

— Czynić komu pomoc pewną.

— Pójść pomoc od ludzi Skarga.

— Mieć pomoc od kogo.

— Mieć pomoc do czego.

— Nie wątpię w pomocy Boga. Skarga.

— Odbieżeni od pomocy wszystkich.

— Pobudzać się do pomocy ludzkiéy.

— Potrzebować pomocy czyiéy.

— Przynosić pomoc komu.

— Przyobiecać pomoc komu.

— Przyspiać na pomoc.

— Ratować kogo prędką pomocą.

— Skłaniać się do czyiéy pomocy.

— Uczynić pomoc zbawienną ludzkiemu. — Upominać się pomocy.

— Użyczyć pomocy komu.

— Używać kogo do pomocy sobie. Wołać o pomoc.

— Zawołać o pomoc.

— Zażyć pomocy czyiéy do czego.

Pomo-

Pomoc Boga przemożnego.
— głodu. Obrócić majątek na
pomoc głodu.
— ludzi.
— łaski. Z pomocy łaski czyiey
— zbawienia mieć.
Pomoc w prawowaniu.
Pomoc Boża. Za pomocą Bożą.
— domowey pomoc mieć.
— duchowna. Ku pomocy du-
chowney
— gotowa z Nieba.
— nieomylna — pieniężna.
— pewna z nich pomoc dochodzi.
— prędka pomocą ratować kogo
— przyrodzoną pomoc, niemoc
przychodzi.
— towarzyską pomoc mieć.
Pomocen Patrz Pomocny.
On był pomocen duszy iey.
Pomocnica y, rz. rod. żeń.
Pomocnik, a, rz. rod. m. Lo łaci. ad-
jutor, adstipulator, adscriptor, is,
m. Cicero. Suffragator, is, m. Plau.
In consortium operum comparatus
Col. Opitulator, is m. Fest. Ad-
miniculator, is, m. Gell. Lo fran.
un aide, un collegue, compagnon
de quelque charge. Po niem. Hel-
fer, Mithelfer, Amtsgenossen,
Amtsgehülfe.
— Mieć pomocnika. Boże bron
Ciebie, nie mam innego pomocnika
— Przywiodł dwanaście
sobie pomocników.
Pomocnik nauk
— wielki do czego.
Pomocny, á, é, przym. Lo łaci. au-
xiliarius, a, um. Cicero. Lo fran.
auxiliaris, is, e. Ovid. Adjutabilis
is, e. Plaut. Lo fran. auxiliaire,
secourable, subsidiaire, qui aide.
Po niem. helfend, behülflich, hülf-
reich.
Pomocne przykłady do cnót.
Pomordować, stow. zł. Patrz
Mordować — Zamordować
Pomordować syny, żonę.
1° Pomorski, á, é, przym. Lo łaci.
maritimus, a, um. Plaut. Lo fran.
maritime, voisin de la mer, qui
est auprès de la mer. Po niem.
am Meer gelegen; See=
Pomorskie miasto.
2. Pomorska ziemia. Lo łaci. Po-
merania, ae, f. Lo fran. Poméra
nie, f. Po niem. Pommern, n.
Pomorzanin, a, im. wł. rod. m
Pomorzanie Narod.
Pompa, y, rz. rod. ż. Lo łaci. pom-
pa, ae, f. ostentatio onis, f. ja-
ctatio popularis, f. Cic. Lo fran.
pompe, f. faste m, parade, f.
Lo nie

98

Po niem. Pompe; Pracht, Gepräng
Wielmożności go i pompa nie
zmienita. – Miłował pompę.
Pompa wymyślná.
Pompka, i, rz. rod. ż. wy. Zdrob.
Patrz Pompa.
— Karmić pychę, próżność, pompki.
Pomroka i, rzecz. rod. żeń. Przysłonione oczy pomroką. Pilchowsp.
Pomrużanie, a, rz. rod. n. Patrz
Mrużanie.
Pomrużanie oczu. Kobiety hardo
chodzą z podniosłemi szyiami z
pomrużaniem oczu.
Pomścić się. Patrz Mścić się.
Pomścić się krzywdy. Bóg pom-
ści się krzywdy sług swoich.
Pomścić się dobrodzieystwy nad
sługami nieprzyiaciołmi.
— Pomściciel o swoie krzywdy nad kim
Pomsta y, rz. rod. ż. Po łac. vin-
dicatio, onis, f. Ac. Ultio, onis, f.
Łac. Vindicta, ae, f. Ord. Po
fran. vengeance, f. Po niem. die
Rache
— Brać pomstę nad kim. Vino z Brzuz.
— Bieżeć na pomstę czyią.
— Grozić komu pomstą Bożą.
— Lawa na nich pomsta Bożá.
— Opowiedziany wzięty pomsty Bożey z gorzkością serca
— Ozbalistyny pomstę Boga.
— Pełna pomsta Boża na niepraweystwo
— Pragnąć pomsty z kogo.
— Przyszła pomsta na Jeruzalém.
— Przyszedł wyższy gniew
pomsty.
— Przywodzić pomstę Bożą na
kogo.
— Szukać pomsty z nieprzyi
— Umykać się od pomsty czyiey
— Użyć pomsty nad kim.
— Wisi pomsta nad kim
— Wołać pomsty od kogo
Grzechy pomsty wołaią do Bo
— Wołać o pomstę do Bo
przechy do P. Boga o pomstę
tają.
— Wołać o pomstę w Nie
niezliczone złości i niesprawie
dliwości Królestwa tego, wołaią
pomstę w Niebo.
— Zawodzić się w pomstę. Wy
stko się Królestwo w tén grzech
i pomstę Bożą zawodzi.
— Zginął straszliwą i niesły
chaną pomstą.
— Zwalá się na nich pomsta
Pomsta Boga.
Pomsta Boża.
— niesłychaná.
— niezwyciężoná.
— straszliwá.
Pomyie, iowo, rz. w łuz mno. Łac. colluvies, ei, f. Dam. Pol.
lavaille d'ecuelles; lavaille. Po
Spülich; Spül-Wasser.
— Zbieżały się wszystkie
myie i smrody do rzeki.
Pomykać się, to iest Pędzić się
Pomknęło się słońce.
Pomylić się w czem. Łac. Pomyślenie
Mylić się

Pomyślénié, a, rz. rod. n. Patrz Myślénié.

Pomyślić, sło. ni. Pomyslam, asz, a. Po łaci. Suscipere cogitationem de aliqua re; percurrere aliquid animo. Cic. Po fran. penser, songer à, rêver, reflechir. Po niem. einer Sache nachdenken, nachsinnen.

Pomyślić niepodobno.

Pomyslić to łatwiey, niż wymówić

— o czém, o pofolgowaniu.

Pomyslić się wjęcey może, niż wymówić.

Pomyślnie, przys. Patrz Szczęśliwie

Pomyślnie osądzoná sprawa

Pomywać, sł. Pomywám, ász, á. Po łaci. mundare vasa. Plin. Po fran. écurer, laver la vaisselle. Po niem. scheuern ein Gefäss.

Pomywać garnki.

— miski.

Pomywać w kuchni.

~~Poniechać. Patrz Zaniechać~~

~~Poniechać złego~~

~~Poobalać. Patrz Obalać~~

~~Poobalać kościoły — miasta.~~

Ponadgradzać, sło. zł. Patrz Nadgradzać

Ponadgradzać sobie szkody.

Ponawiać. Patrz Ponowić Ponęta

Ponęta, y, rz. rod. ż. Patrz Pobudka.

— Dawać waby i ponęty do czego. Samo weyrzenie ponętę do cnoty dawało.

Poniechać złego. Patrz Zaniechać

Poniedziałek, poniedziałku, rz. rod. m. Po łaci. dies lunæ. Feria secunda. Isid. Po fran. lundi. Po niem. der Montag.

W poniedziałek ráz tylko iadł.

Poniekąd, przys. Po łaci. aliqua ex parte. Cice. Aliquatenus, Quadantenus. Plin. Po fran. en quelque façon, tellement, quellement. Po niem. einiger massen; in etwas.

Już sobie poniekąd wygraney winszował.

1º Ponieść. Patrz Ponosić Nosić

— Kotné baranki sám poniesie

2º Ponieść co skromnie. Patrz Znosić

3º Ponieść. Po łaci. sustinere, sufferre onus, supportare aliquid, subire aliquid. Cic. Po fran. souffrir, supporter. Po niem. ertragen, leiden, dulden.

Ponieść sąd. O Boże, iaki sąd poniesiem!

— tajemnicę krzyżową na sobie.

Ponieść się w Niebo. Chrystus poniósł się w Niebo.

Poniesiony, á, é, imi. cz. prz.

— Dusza jego od Aniołów ponie

niesiona iest.

2o Loniesiony. to iest Wytrzymany.

Loniesione męczeństwo cierpliwie.

Loniesienie. Loniesienie. Loniesienie.

dworzyjego.
— na postaszowanie.
— rozdawaczem.
— urzędu przyzwoitnika Pańskiego
dworzanina
— urzędnika dworzanina
Pańskiego przyjąć.

Łoniewolnie, przys. Lo łac. neceſſario. Cic. Non ſponte. Virg. Per ultimam neceſſitatem. Livi. Lo fran. par force; de néceſſité; néceſſairement; bon gré, mal gré. Po niem. gezwungen, wider Willen.

Łoniewolnie przyzwolił na to.
— wszedł na Biskupstwo.

Łoniewolny, á, é, przym. Lo łac. neceſſarius, invitus, perinvitus, a, um. Virg. Neceſſitate malo coactus. Cic. Po fran. contraint, forcé. Po niem. gezwungen.

Łoniewolny człowiek. Łoswojczali go na stan, acz poniewolnego. Uby wodził z domu poniewolnego.
— niewiasty dano za Króla.
— podłego. Greg. z Por.
— sług poniewolnych Pan nasz nie chce.

Łonik, a, rz. rod. m. Lo łac. os ſubterranei meatus; os voraginis quo fluvius ſubter terram abſorbetur. Anal. Po fran. ſurgeon d'eau, petit filet d'eau ſoûterraine
— strumyczki.

— Strumyczki mają poniki.

Łonikać, sto. ni. Łonikam, asz, a. Lo niem. mergi. Lliv. jun. Sorbet fluvius, etc, terra. Ovid. Lo fran. s'enfoncer; ſe perdre, ſe jetter dans une cavité ſoûterraine, Po niem. tkonez Waſſer Strahl coulet ſous laterre, en parlant des rivieres. Po niem. von Flüſſen: ſich unter der Erde verlieren, unter ſolcher hinfliehen.

Łonika strumyczek.

Łonizać, sto. ozym. Łonizam, asz, a. Lo łac. deprimere fortunam alicujus. Dejicere aliquem de ſtatu ſuo. Traducere ad plebem aliquem. Conjicere in ordinem aliquem. Movere tribu, senatu, etc aliquem. Lli. Po fran. humilier, abbaiſſer, rabaiſſer, ravaler; avilir. Po niem. erniedrigen; demüthigen.

Łonizać duszę swoję postem.
— Pychę naszę P. Bóg poniżą.
— rozum nasz P. Bóg poniżą.
— śmiałość złośliwą poniżać.

Łonizać się bardzo mamy, gdy co dobrego w sobie czuiem.

Łonizać się każdemu nizko. Skarga
— postem P. Bogu.

Po Łonizenie, a, rz. rod. n. Łatr. Unizenie, Pokora.

Łonizenie

Poniżénié i pokłon Bogu.
— Odstępować woli swoiéy z pokory i poniżenia.
— Ubiegać się do poniżenia jeden ku drugiému.
Poniżénié ciała.
2° Poniżénié, przys, to iest Uniżénié.
Poniżénié i pokornie list pisać
Poniżony, á, é, imi. cz. prz. Patrz Poniżać.
— Bydź poniżonym.
— Usprawiedliwiać ubogiégo i poniżonégo.
Poniżony od P. Boga.
— serce — nieprzyiaciel.
Poniżyć. Patrz Poniżać
Poniżyć duszę swoję w modlitwach i postach.
— kogo w sercu swojém.
— kogo pod dań. Filistyny do końca zwojowát, i pod dań swoję poniżył.
— mysli buyné. Umiała buyné jego mysli i młodé uskromić i poniżyć.
— nieprzyiacioły
— stán.
Poniżyć się P. Bogu.
— komu.
— do nóg czyich. Poniżyli się do nóg iego.
— na posłuszeństwo
— przed Bogiém...
— w ciało
— w ciało poniżył się Bóg dla
— w postawę służebniczą Bóg się poniżył.
— w sukienkę zakonną się poni
1° Ponosić. Patrz 3° Ponieść.
Ponosić dolegliwość od kogo.
— języki uszczypliwe, prace nieskończoné.
— prześladowania nieskończoné.
— rany. woynę mężnie cierpliwie z cnotą.
— zimno przykré, wiel
2° Ponosić. Uciekát, gdzie go o poniosły.
Ponowić, sło. Ponawiám, ász, á. Po łaci. renovare, novare, instaurare. Cic. Innovare aliqu Livi. Po fran. renouveller, recommencer. Po niem. erneuren
Ponowić powtórné sluby małżen
Ponure oczy. Skarga
Poobalać, sli. zło. Patrz Obalać
Poobalać domy
— kościoły
— miasta
— mury.
— ołtarze
— ściany.
Poobcinać mu palce. Poodmieniać co
Poorany skor pami ostrem
Popada co kogo. Po łaci. arripi me dolor. Invadit me morbus. Init me febris. Plau. Corripi morbo. Plin. Po fran. attaquer tomber sur. Po niem. befallen
anfa

Poobiedni czas. Kras. Jgr.
Poopłacać długi Dmyszy

zufallen.

Łopadał ją duch zły

Łopalić, sto. zło. Łatw Łalić.

Łopalić ciało.
—— domy.
—— kości
—— księgi
—— miasta.
—— obrazy.
—— zboże komu.

Łopalony, á, é, imi. cz. mz. Łatw Spalony.

Łopalone ogniém bramy, miasta.

Łoparzyć się, sto. zł. Łatw Łazyć się

Łoparzyła się

Łopchnąć, sto. zło. Łatw Łchać.

Łopchnąć potoczonego.

Łopełnić, sto. zł. Łatw Łełnić.

Wypełnić

Łopełnić grzech ciężki.
—— spółności z kobietą.

Łopełnienie, a, rz. rod. n. Łatw Wypełnienie.

Łopełnienie uczynku.

Łopełniony, á, é, imi. cz. mz. Łatw Wypełniony

Łopełnione cudzołóstwo z kim.

Łopędliwie, przys. Łac. effrenate, cie. Po fran. précipitamment, avec emportement, sans retenue. Po niem. hastig, übereilig.

Łopędliwie czynić
—— porywać się na kogo Bazylik

Łopędliwość, i, rz. rod. ż. Łac. impetus et ardor animi, effrenatio impotentis animi, violentia ae, f. Cicer. Po fran. précipitation f; fougue f; saillie f; véhemence f; véhemence f; élément m; transport m. Po niem. Uebereilung; Jachzorn. Bazylik
—— Łapała na nas popędliwości niepowściągl.
—— Hamował umiała popędliwość męża swego w karaniu
—— mowy z wielką popędliwością. Miłefzki
—— Mieć popędliwość w sobie.
—— Lwowa nie mają w sobie gniewu, popędliwości. Bruzen
—— przeciwiać się popędliwości swoim złym
—— Szczędź kogo z popędliwości
—— Łatać po swym popędliwości.
—— niemy powściągana Bazylik
—— Popędliwość w karaniu.
—— zła — gniewliwa.
—— nagła. Bazylik

Łopędliwy, a, e, przym. Łac. violentus, effrenatus, intemperantior, furens, vehemens. Cicer. Impetuosus, a, um. Plin. Po fran. emporté, violent, véhément, précipitant, impetueux, qui ne se possede pas. Po niem. hastig, ungestüm, unbesonnen.

Łopędliwy język. Skarga
—— zapał myśli — niewiasta — Kraszewski
—— popędliwa do wszeteczeństwa.

Łopędzać, sto. zło. Łatw Łędzić.

Łopędzać kogo do gniewu.
—— konia ostrogami.

Łopędzić.

Lopsdzu, st. zł. Latw Lodzu.
Lopsdzić wiatr obrzt na morzé z wielkiem niebezpieczeństwém.
Lopsdziu tego bizém. Lo tau. hortari, exhortari equum etc. Ovid. Admonere flagello equum. Colu. Cogere verbere. Clau.
— Panie popądź nás bizém łaski twéy
Lopiérać, sto. czyn. Lopieram, asz, a. Lo tau. urgere jus, aequitatem etc. Cic. premere propositum Ovid. Lo fran. appuyer, soutenir, pousser; faire avancer, presser. Po niem. treiben, unterstützen, helfen, befördern, beystehen.
Lopiérać co mocnie.
— fałszu fałszém.
— co swiadectwem, prośby swéy popierał Leopolita Jan
król pogróżkami.
— przedsięwzięcia swoie popierał bardzo mocno.
Lopiérać na kogo u sądu.
Lopiéranié, a, nz. rod. n. Lo fran. action de pousser, d'appuyer, de soutenir. Po niem. die Beförderung, Treibung einer Sache
Lopiół, u, nz. rod. m. Lo tau. cinis, eris, m. Hor. lix, icis, f. Var. Lo fran. la cendre. Po niem. die Asche.
— Legać na ziemi w popiele.
— Czyniłem głowy popiołem.
— Rozdymywać wiernych popiołem Krzyż. z Żar.
Lopis, u, nz. rod. m. Lo tau. census, us, m; recensio, onis, f. aestimatio census. Cicero. Censura, d, f. Liv. Lo fran. taxe, cens. et dénombrement des feux, milles et des biens. Po niem. Schätzung des Volks.
Lopis ludu. Jść na popis
Lopisać się. Latw Ustawić się. Zalecić się.
Lopisać się dobrze na wojnie.
Lopisany. Latw Policzony.
Lopisani są w Niebie do duchow sprawiedliwych. Opisu długi Bez
Lopisywać się. Latw Chełpić się. u Turkow Mahomet Gabryelem się Aniołem popisywał, iakoby mu Alkoran nadał miał.
Loplynąć, sto. zł. Latw Zlynąć. Zatrzymi udarem
Loplynąć po kogo.
Popowska, ego, nz. rod. ż. Dwojak
Poprawa, y, nz. rod. ż. Lo tau. correctio, emendatio, onis, f. Cic. Mutatio morum. Lo fran. correction, amendement de vie. Lom. Besserung, Verbesserung.
— Czekam ich do poprawy.
— Przychodzu do poprawy.
— Wielem rzeczy zrozumiał do poprawy w tych żywotach służących.
Poprawa kościoła.
— ksiąg.
— żywota
— podatná.
— w cnotach. Poprawić

Poprawiać, sło. czy. Poprawiam, asz, a. Po łaci. emendare consilium etc. Corrigere epistolam, mendum, etc. Correctionem adhibere. Reficere instaurare aliquid. Cic. Po fran. corriger; ôter les fautes; amender. Po niem. bessern, verbessern, ausbessern.

Poprawiać błędy

——— obyczaie złe, zastarzałe

——— szaty — rozumiénié czyć.

Poprawiać się. Po łaci. ad bonitatem aliquam venire. Col. Po fran. amender, s'amender, se corriger devenir meilleur. Po nie. sich bessern.

Poprawiać się w czém. Skarga

Poprawiać się na dobrych potrawach, brać siłę i ciało.

Poprawić. Patrz Poprawiać.

Poprawić sławy swoiey.

Poprawić się. Patrz 1° Poprawiać się.

Poprawić się czasu nie masz.

Poprawować, sł. częst. Patrz Poprawiać.

Przeglądać Xięgi, poprawować.

Poprawować się. Patrz 1° Poprawiać się.

Poprawować się nie chcą.

Poprowadzić, sło. zł. Patrz Prowadzić.

Poprowadzić kogo do sądu.

Poprzedać, sł. zło. Patrz Przedać.

Poprzedać dobra — majętność swoję.

Poprzerywać

Poprzerywać, sło. zł. Patrz Przerywać.

Poprzerywać nić i związki zwyczaju złego.

Poprzestać, sło. ni. zło. Poprzestaję, esz, e. Po łaci. abire, absistere inceptô, pugnâ. Livi. Facere intercapedinem scribendi; desistere, desinere mirari, succensere, etc. Cicero. Po fran. cesser, quitter, abandonner; laisser qu'ch; désister de, renoncer à. Po niem. ablassen, unterlassen, aufhören.

Poprzestać zamysłu.

Poprzewracać, sł. zł. Patrz Przewracać.

Poprzewracáł chleby i kołacze przekupkom — ołtarze.

Poprzysiądz. Patrz Poprzysięgać.

Poprzysiądz kogo. — na kogo. przez kogo

——— obietnicę.

Poprzysięgać, sło. cz. Po łaci. Jurejurando aliquem obstringere. Per jusjurandum adigere. Caesar. Po fran. conjurer qu. par une chose qui lui est chère. Po niem. einen beschwören.

Poprzysięgać kogo. — na kogo przez kogo

Poprzysiężony, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. obstrictus jurejurando. Po fran. juré, obligé par un serement. Po niem. beschworen, inständigst gebeten, vereidet.

Poprzysiężone

Lopszysiszone przymiękłé
——— wiara Bogu i ludziom.
Lopsować się, sto. złe. Łatw Psuć się
Lopsowali się wszyscy ludzie na ziemi.
Lopsowali się w prawdzie katolicy
Lopsuć, sto. złe. Łatw Psuć.
Lopsuć mową Barzyłk mury — słowo Boskie.
——— smak — nogi.
——— wszystko, rosproć, powichlić
——— zamki.
Lopsuć się, sto. złe. Łatw Psuć się
Lopsuta się żona
Lopuścić, sto. zł. Lo. łac. permittere alicui licentiam, remittere habenas amicitiae. Cic. dare frenos alicui. Liv. Indulgere alicui. Teren. Po fran. lacher la bride à qu. Po niem einem alle Freyheit zulassen.
Lopuścić gniewu
Lopuścić wodzy chciwościom swoim
Lopustoszały, á, é, przym. Łatw Spustoszały
Lopustoszałe domy
——— królestwa
——— miasta
——— wsie
——— zamki
1o Lopuszczać, sto. zł. Łatw Puszczać
Ujrzał ptaszki i popuszczał.
2o Lopuszczać. Łatw Lopuścić
Lopuszczać wodzy chciwościom swoim

1o Lopychać, sto. czyn. Lopychasz, a. Lo łac. agere prae pitem aliquem. Cic. Trudere propellere navem etc. Plin. urgere aliquid. Cels. Po fran pousser en avant. Po niem forstossen.
Lopychać kogo.
——— nogami, gdzie wa pierwey ważono, będą.
2o Lopychać kogo do czego.
Lora, y, rz. rod. ż. Łatw Czas.
Lora późna — nocna.
Lorabiać zimney pory na ubogiego Stary Kat
Lorabiać sto. częst. Łatw Ko
Co porabiamy Bracie Alo
Lorachować się, słowo. zł. Łat
Rachować się
Lorachowanie, a, rz. rod. n. La
Rachunek.
Lorachowanie sumnienia
Lorada, y, im. zł. Łatw Rad
——— Mieszka mężowi w porad
——— Ostrożny w poradzie.
——— Statecznosć w poradzie
——— Użycie co z porady czy
Loradny, á, é, przym. Lo łac consultus, a, um. Hor. Plen consilii. Plaut. Compos consili Cic. Consilians. Plaut. Le qui est habile à donner de l conseils. Po niem. geschickt z

Rathgeben

— Byt bardzo poradnym.

— Puszczać się na starsze i poradnieysze

Poradować się, sto. zł. Patrz Radować się.

Poradowanie się. Patrz Radowanie się.

Poradowanie się ze czci i zapłaty.

Poradzić, sto. zł. Patrz Radzić.

Poradzić sobie

Poradzić się. Patrz Radzić się.

Poradzić się tego

— samego siebie.

Poranek, u, rz. rod. n. Poranek cały.

Poranić, sto. zł. Patrz Ranić

Poranić tego.

— tego ranę na ranę.

Poranił mię P. Bóg ranę na ranę.

Poraniony. Patrz Zraniony.

Poranione ciało.

Porastać, st. zł. Patrz Rosnąć

— Lasy porastaią.

— Puszcze porastaią.

— Włosy porastaią.

Porastanie. Patrz Rośnienie.

Porastanie włosów

Poratować, sto. zł. Patrz Ratować

Chciał się poratować.

Poratować tego

— ubóstwo swoie przy tym.

Poratować się czém. Poratowanie, a, rz. rod. n. Patrz Ratowanie

Poratowanie mieli poratowanie niedostateczni

Poratowanie Cyca. Dla poratowania Cyca pobieżał do Rawenny.

— Rzeczypospolitey - Cyczyzny

— siebie

— zbawienia ludzkiego.

Poratowanie swoie. Szukał poratowania swego, zamieszkł i zguby Cyczyzny.

Porażenie, a, rz. rod. n. Patrz Zwyciężenie.

Porażenie gniewu.

— namiętności.

Porażenie mężne gniewu i namiętności dla Chrystusa, stłomiate mu w sercu.

1o Porazić, sto. czyn. Porażam, asz, a. Lo tani. profligare copias hostium; prosternere hostes, edere stragem; conficere, opprimere hostes. Cicero. Fundere exercitum. Livi. Proterere hostium copias. Plau. Lo fran. défaire, battre; mettre en deroute une armée. Lo niem. eine Armee schlagen. Porazić liwa.

Porazić nieprzyiaciela siłą. Dziesięć tysięcy Moabitow, ludzi przewybornych, i na woyną przebranych poraził.

— woysko.

— woysko wielką klęską.

2o Porazić

2° Porazić na głowę nieprzyiaciela. Po łaci. Occisione occidere copias hostium; internecionem facere. Cic. Exitiabilem cladem inferre. Patercu. Internecino bello certare. Livi. Po fran. défaire entièrement les troupes des ennemis; les tailler en pièces; défaire une armée à plate-couture. Po niem. den Feind aufs Haupt schlagen.

3° Porazić. Patrz Zwyciężyć.

Porazić gniew.

—— Zazdrość nieprzyiaciela, poraziła go.

Porażka, i, rz. rod. ż. Po łaci. internecio, onis, f; strages, is, f. Liv. Calamitas, tis, f. Cicero. Po fran. défaite, f; déroute des troupes. Po niem. Niederlage, f.

Porażony niestatkiem ludzkim.

~~Porażał~~ Potracił nieprzyiaciół wielką porażką.

Porąbać. Patrz Rąbać.

Porąbać drzewa.

Poręka, i, rz. rod. ż. Po fran. caution, f; cautionnement; garantie. Po łaci. cautio, onis, f. Po niem. Caution, f; Bürgschaft, f. Na poręke puszczony.

Porodzenie, imi. zł. Patrz Urodzenie. Od porodzenia chromy.

Porównanie, a, rz. rod. n. Po łaci. comparatio, onis, f. Po fran. comparaison. Po niem. Vergleichung.

—— Ukazać co do przestrogi i porównania.

—— Uczynić porównanie między ludźmi.

Porównywać, sło. zł. częst. Patrz Równać.

Porozdawać na kawałki wiosła, żagle.

Porozdawać, sło. zł. Patrz Rozdawać.

Porozdawać co, np. łupy.

Porozdzielać, sło. zł. Patrz Rozdzielać.

Porozdzielał P. Bóg Królestwa.

Porozumieć, sło. zł. Patrz Zrozumieć.

Porozumieć co z czego.

Porozumieć się. Patrz Porozumiewać się.

Porozumieć się z kim.

—— z kim o czém.

Porozumiewać się, sło. Porozumiewam się, asz się, a, się. Po łaci. Consilium conferre. Consilium de aliqua re habere, capere. Inire consilium cum aliquo. Cicero. Po fran. s'entre entendre; être en (d') intelligence s'entendre avec qu. Po niem. sich mit einem verstehen; ein Verständniss haben.

Porozumiewać

Porozumiewać się z kim o czém.
——— z kim przez listy.
Porozwalać, sło. zł. Patrz Rozwalać.
Porozwalali groby, domy.
Port, u, rz. rod. m. Po łaci. portus, us, m. Cicero. Po fran. havre, m, port. Po niem. ein See-Hafen.
— Będzie tobie Jezus w potopie portem. — Odbić okręt od portu.
— Przychodzić do portu i kresu swéy drogi.
— Przypłynąć do portu.
— Stoją żeglarze w portach.
— Wychodzą z portu okręty.
Port niebieski.
— ráyski.
— sposobny.
Portowy, á, é, przym. Po łaci. portuosus, a, um. Cu. Po fran. où il y a un havre. Po niem. mit einem Hafen versehen.
Portowé miasto.
Portugalczyk, a, im. wł. Po łaci. incola Portugaliæ. Po fran. Portugais. Po niem. Portugiese.
Porubstwo, a, rz. rod. n. Nierząd z wolną. Po łaci. concubitus vagus. Horat. Po fran. paillardise; impudicité, fornication. Po niem. unehelicher Beyschlaf, Hurerey.
— Strzedz się porubstwa.

Poru

Poruczać, sło. czyn. Poruczam, asz, a. Po łaci. committere alicui causam, etc. Credere committere aliquid fidei, potestati alicujus. Commendare alicui liberos, etc. Dare alicui permittere negotium etc. Cicero. Dare partes alicui. Livi. Po fran. remettre entre les mains de qu; recommander, abandonner, commettre à qu.; charger qu. de. Po niem. empfehlen; auftragen; heimstellen.
Poruczać komu dostojeństwa w moc.
——— komu dozór pilny.
——— komu majętności.
——— komu piéniądze.
——— komu rząd.
——— komu zdrowié.
Poruczać się komu.
——— modlitwie czyiéy.
——— w obronę Boską.
Poruczénié, a, rz. rod. n. Po łaci. commissio, onis, f. Cicero. Po fran. recommendation; l'action d'abandonner qu. ch au soin de qu. Po niem. Heimstellung, Empfehlung.
— Miéć poruczénié iakié od kogo.
— Miéć co w poruczeniu swoiém.
— Miéć co w poruczéniu od kogo.
Poruczénié Biskupié. Upominali wedle poruczenia Biskupów.
Porucznik, a, rz. rod. m. Po łaci. Adjutor

Adjutor, is, m. Livi. Vicarius, ii, m. Fes. Veget. Patrz Zastępca.
Pan ma poruczniki swoie widome.
Poruczony, a, e, imi. cz. prz. Patrz Poruczać.
Poruczony lud do czyiéy opieki. Radzić ostrożnie i sprawiedliwie o ludziach poruczonych sobie.
Poruczyć. Patrz Poruczać.
— katedrę Mistrzowską poruczył mu do czasu.
— kogo obronie czyiéy poruczyć. Porucz mię obronie jego.
— kogo poruczyć w opiekę czyią. Poruczył mu go w opiekę.
— moc ludowi poruczyć.
Poruszać. Patrz Pobudzać, Wzruszać.
Poruszać kogo do pokuty uprzeymey. Wiele ich poruszał do pokuty uprzeymey.
— kogo do zamiłowania. Ta rzecz nie porusza go do zamiłowania.
Poruszenie, a, rz. rod n. Po łaci motus, us, m; commotio, concitatio, impulsio, incitatio, perturbatio animi; permotio mentis. Cicero. Po fran. trouble, m; emotion, inquiétude. Po niem. Bewegung, Regung, Unruhe des Gemüths.
Poruszenie mózgu z mieysca swoie
Poruszenie namiętności. Nie strzegli w nim naymnieyszego znaku poruszenia namiętności.
Poruszyć się. st. Po łaci turbari, perturbari, moveri, commoveri, commoveri animo; in perturbationem incidere; perturbationi succumbere. Cicero. Po fran. s'émouvoir; être touché; se sentir ému. po niem. unruhig werden; sich rühren lassen, bewogen werden.
Poruszyć się gniewém.
— litością.
Poruszyć się o co. popędliwością nagłą Bazylik
Porwać. Patrz Porywać.
Porwać co cicho.
— kobietę gwałtém, i zadosyć uczynić swey żądzy.
— kogo. Bystra go woda porwała.
— niewiastę mocą.
1° Porwać się. Po łaci rapere, corripere se. Teren. Proripere se ex curia. Liv. Projicere se ex urbe. Cic. Po fran. sauter en sursaut, s'emporter. Po niem. plötzlich auffahren, aufspringen.
Porwał się wnet, snu nie żałując.
Porwał się na ten głos.
2° Porwać

2° Porwać się do czego. Po łacie admovere manum alicui; capere arma. Cic. Decurrere ad remedia. Plin. Jun. Po fran. tirer l'épée; mettre l'arme à main. Po niem. greifen als zum Degen.

Porwać się do czégo.

— do miecza.

3° Porwać się na kogo. Patrz Targać się na kogo.

4° Porwać się. Patrz Powstać.

Porwać się z grzechu

— z łoża.

Porysowany. Patrz Zrysowany. Będzie wám złości wasza, iako mur porysowany wysoki, który gdy się nie spodzieiecie, upadnie.

1° Porywać, sło. czyn. Porywam asz, a. Po łacie rapere, corripere, apprehendere, prehendere aliquid. Cic. Corripere manu aliquid. Virg. Po fran. ravir arracher, rafler, enlever, prendre, emporter avec violence, se saisir de. Po niem. mit Gewalt wegnehmen, wegraffen.

— Barana wilk porywa.

— Wiatr nie porywa ziarna, ale plewy.

— kogo porywać. Duch zły porywa kogo — Woda porwała go.

— kogo do zamiłowania siebie

— kogo

— kogo na sąd

— niebo. Prostacy porywają niebo.

— oczy i serce do siebie. Ten obráz oczy i serce ludzi do siebie porywá.

2° Porywać. Po łacie kogo za co. Po łacie involare in capillos alicujus. Ter. Invadere in barbam alicujus. Sueto. Po fran. se jetter, sauter aux cheveux de qu, tirer, prendre qu. par les cheveux. Po niem. fassen, kriegen als bey den Haaren.

Porwać kogo za ramie

— — za włosy

Porywać się. Patrz 2° Porwać się na kogo popędliwie. Bazylik

Porywać się z rozumem na niedosięgłe mądrości Boskie.

Porywacz panienek.

Porywczo, przysł. Po łacie raptim, in procinctu, turbulente, temere, ex tempore. Cic. Po fran. precipitamment, à la hâte; d'une manière precipitée, turbulemment. Po niem. über Hals und Kopf hastig, eiligst. Zmusz

Porywczo, lekkomyślnie robić co

Porywczość, uśmierzyć porywczość zuchwałą

Porywczy, a, e, przym. Po łacie proruptus, a, um, praeceps. Cic. rapidus, a, um. Virg. Po fran. précipité

prędkie; tres-vite, très-hate. Po niem. hastig, übereilig; eilfertig

Łotrzywczy do nieposłuszeństwa - rozruchów Łotrzywcze nabożeństwo.

Łorządek porządku, rz. rod. m. Łotini. ordo inis, m; series, ei, f. Cii. Jenor, is, m. Virg. Łofran. ordre m, arrangement, disposition. Łoniem. Ordnung.

— przyrodzeniu ludzi to porządku. — stał w porządku swoim

Łorządek kościelny. Hurmii porządek. Zranienia oddano mu za małżonkę porządkiem łoskielnym. wyjętkiem z zamienionego porządku

— przypadły. Według przypadłego porządku

— przystoyny. Zachować czeladkę w porządku przystoynym

Łorządnie wielki - zamienny. przyst. Łotini. ordinatim, disposite. Cie. Ordine. Llan. Łofran. avec ordre; réglément; régulièrement; par ordre, de suite, dans un bel ordre. Łoniem. ordentlich.

Porządnie dzieje się wszystko. — idzie wszystko w domu — swoy ceny Kapłan. wyłożyć to szczegó. Sng. z Żar

Łorządny, a, e, przym. Łotini. ordinatus, compositus vir. Sen. Dispositus vir. Pli. Jun. Łofran. reglé, rangé mis en ordre régulier, mis dispose par ordre. Łoniem. ordentlich.

Łorządne małżeństwo Mieszkał w małżeństwie porządnym.

— kto wiele porządny. porządnie

— Postanie porządne Bożemi od Biskupow starym

— miasto porządne.

— Sprawa żadna dobrą i porządną nie może, bez mądrości.

— Stopień. Postawić go po stopniach porządnych w Czas. Biskupem.

— urzędnik. — Kapłan

— ustępowanie porządne to iest Sukcessyą.

Łorzezać, to iest Uuinać. Warłocze iey porzezała.

Łorzucać, sto ozy: Łorzucam, a. Łotini projicere arma. Cii. Abjicere onus. Cie. Łofran. jetter, abandonner; laisser ch; se déporter, se désister qu. ch. Poniem. hinwerfen, wegwerfen.

Łorzucać bałwany.

— błąd.

Sng. z Żar — Boga

— ciało śmiertelne.

— złość. resztoszy

Łorzucenie, a, rz. roż. n. Łotini. abjectio nis, f. Łofran. action de jetter. Poniem. Wegwerfung.

Łorzucenie pospolstwa. Stało

się porzucenie pospólstwa.
Porzucić. Patrz Porzucać.
Porzucić grzechy.
— kogo o ziémję.
— myśl o czém.
— Nauki.
— Pana.
— pociechy świata.
— rolą.
— roskoszy.
— sławę dworską.
— wiarę S. Oycowską.
— woły.
— wszystko i podeptać.
— zabawy świeckie.
— żołniérstwo.
— żonę.
Porzucić czém. Dla wiary S. Zbawiciela, wszystkiém porzucili.
Porzucić się Bogu, náyniżey
— na zjémję
— pod posłuszeństwo.
Pod posłuszeństwo ciała, gdy się dusza porzuci, wszystká się bestyjalská i cielesná staje
— w śnieg.
2º Porzucić co komu. Patrz Poruczać.
Porzucić ludzi do rządzenia komu. Sądu o zbawieniu ludzkiem porzucił P. Bóg duchownym.
Porzucony, á, é, imies. cz. prz. Patrz Porzu-

Porzucać.
Porzucone ciało w prochu i ziémi, wrócić się duszy musi.
Porzucony od Boga syn potępiénia sieroty zbierać.
— lwom, bestyjom.
1º Posadzić, sło. czyn. złoż. Po łaci collocare aliquem subsellio. Suet. Collocare in sedili. Cel. Po fran. placer, poser, mettre. Po niem. setzen, stellen.
Posadzić kogo na stołku — na roli.
— — między czeladką.
2º Posadzić kogo na Urząd. Po łaci creare aliquem consulem. Cic. Po fran. mettre qu. sur; avancer, élever, revêtir qu. d'une charge. Po niem. befördern zu einer Würde.
Posadził go na urząd Kościelny.
Posadzę wysoko nad wszystkie Nieba, sługi moie.
3º Posadzić w kim wszystko serce i nadzieję swoię. Patrz Osadzić.
Posadzić się. Po łaci collocare se. Po fran. se placer, se poser, se mettre. Po niem. sich setzen, sich stellen.
Posadzić się na prawicy.
— na stolicy wysokiéy.
4º Posadzony w więzieniu. Po łaci datus in vincula. Liv. Traditus in custodiam. Cic. Conjectus in carcerem

in carcerem in custodiam. Cicero
Po fran. arrêté, mis dans la
prison. Po niem. gesetzt ins
Gefängniss.
Losadzony w więzieniu, do więzienia
Losadzony więzień dla wiary.
—— na gardło.
2° Losadzone drzewo. Lo tau. satu
va arbor. Slin. Po fran. planté
mis en terre. Po niem. gepflanzet.
Losag, u, rz. rod. m. Lo tau. dos,
dotis, f. Cic. Po fran. la dote;
po niem. der Braut-Schatz.
—— Obmyslać o posagu córki.
—— Oddać posag.
—— rozmoszyła posag swoy ubogim
—— Dać posag.
—— Wydawał posag na ubogie.
Losag zbiérał posagi wielkie córkom.
—— bogaty.
—— dany iest po niéy.
—— królewski.
—— maty.
—— oddany iéy po mężu.
—— wielki posag zostawił córkom
Losądzać, sto. czyn. Losądzam, asz
a. Lo tau. condemnare aliquem
arrogantiæ etc. Damnare aliquem
tacita opinione, damnare stulti-
tiæ. Cicero. Tacitis cogitationibus
damnare, improbum judicare. Anal.
Lo fran. juger qu. coupable de;
avoir du soupçon de; prendre
soupçon de. Lo niem. einen we-
gen etwas in Verdacht haben;
einem etwas zu Last legen.

Losądzać kogo
Losądzający, ąca, ące, im. cz. teraz
Łatw Losądzać
Losądzającá nie iest mądrość
Losądzanié, a, rz. rod. n. Lo
judicium tacitum, temerariu
de aliis, aliorum factis, mor
vita. Anal. Po fran. soupçon
ti, soupçon, doute qu'on a de
Po niem. Argwohn; Verdacht.
—— Mylimy się często na posą
dzaniu.
—— Wtrądá się posądzanié
próżné za podeyrzéniém o ćwi
gach
Losądzanié przykié
—— próżné
Lościółka, i, rz. rod. ż. wyr. kośc
Łatw Lościel
Losać, sto nii. Loszycz, isz, i
Lo tau. jejunare. Tert. Hiero.
jejunium servare. Suet. Celeb
re jejunia. Claud. Medica co
pus castigare; a cibis vetitis
abstinere. Anal. Lo fran. je
ner; garder les jeunes; ne
point prendre de aliments d
rant quelque tems. Lo niem. fa
sten, nicht essen.
Lościć postem. Obyczay mieli ów
Zakonnicy, postem w puszczy za
Jordanem pościć.

Lościć

Pościć, ciasno.
— ostro.
— twardo.
Pościć w duchu gorącym i nieoziębłym na chlebie i wodzie.
Pościel nad siłę. w piątek. i, rz. rod. z. Po łaci. substramen, inis, n. Var. Torus, i, m. Virg. Lectus, i, m. Mart. Stratum molle lecti. Lucr. Po fran. lit, m; litière, f; fourniture de lit, toutes les pièces de plumes, qui appartiennent à un lit. Po njem. ein Bette, eine Streu; Feder-Bett; Gebett; Betten.
— Była pościel iego náyroskosznieyszá, wór słomiany.
— Sypiać na mjękkich i drogich pościelach.
— Zdeymować pościel z łożka.
Pościel drogá.
— miękká.
— podłá.
— roskoszná
— śmiertelná. Po fran. lit de mort. Po niem. Sterbe-Bette. Nie odkładaycie do śmiertelnéy pościeli pokuty i nawrócenia.
— usłana.
Pościgać nie możemy ptaka wysoko latającego.
Pościołka, i, rz. rod. z, wyr. zdrob. Patrz Pościel.
Poselstwo, a, rz. rod. n. Po łaci. legatio, onis, f; jus legationis 1° Cic. Po fran. Ambassade, message m. Po niem Botschaft, die man bringt.
— Czynić poselstwo.
Śmey z Zbar. Mieć poselstwo od P. Boga.
— Odprawować poselstwo.
— Sprawować poselstwo od Cesarza.
Poseł, posła, imi. Urzędo. rod. m. Po łaci. legatus, i, m. Cic. Po fran. Ambassadeur. Po niem. Abgesandter, Gross-Bothschafter.
Poseł Cesarski. Posłać Posła
— Królewski.
— Papieski — prędki.
Posiać, sło. zło. Patrz Siać.
Posiać rolę ziarnem.
nasienia czystości na roli serca.
Posiadać, sło. czyn. Posiadam, asz, a. Po łaci. occupare, possidere aliquid. Cic. Po fran. posséder, tenir qu. ch, être posseseur, jouir avoir la jouissance de qu. ch. Po niem etwas besitzen.
Posiadać Narod.
— Łakomstwo wszystkich posiadło. Posiadacz, a, rz. rod. m. Skarga.
Posiądź. Patrz Posiadać.
Posiądź mieczém zjémyi. Wszystkę zjemię posiadł mieczém, i wytracił lud w niey mieszkający.
Posiec. Patrz Posiekać.
Posiekać, sło. czyn. Posiekam, asz, a. Po łaci. concidere aliquid. Cic. concidere minutatim aliquid. Col. Conficere

offatim. Plau. Po fran. hacher, wuper fort menu. Po niem. zerhacken

Posiekać co.

2o Posiekać ludzi mieczmi. Po fran. déchiqueter; balafrer, faire, donner plusieurs taillades du tranchant de l'épée. Po niem. zerhauen.

Posiekać mieczmi ie i pokłóć kazał.

Posięgać, srodze posiekać, kogo. wyganiać kogo.

Posiesdź. Patrz Posiadać

Posiesdź chwałę.

——— swiat

Posiewać bałwochwalstwa Patrz Zasiewać.

Posilać, sło. czyn. Posilam, asz, a. Po łaci. reficere vires cibo. Liv. Reficere exercitum ex labore, inopia, redintegrare vires. Cæsar. Po fran. rétablir les forces de qu.; remettre en vigueur; renforcer; soulager. Po njem. stärken.

Posilać drugich.

——— kogo słowy gorącemi.

——— kogo w wierze. Bóg w wierze Chrześciiańskiey i pobożności posila nas i ożywia.

——— kolana osłabione. Boże! osłabione kolana posilay do roboty.

——— serce swoje.

——— słabiciące w oblężeniu mężnem sercem.

——— słabości swoię

Posilać się. Po fran. se ravoir; reprendre, rétablir ses forces; se renforcer, se rafraîchir. Po niem. sich stärken, an Kräften zunehmen.

Posilać się chlebem cnót. Duch nasz posila się chlebem cnót swiętych.

——— chlebém Niebieskim, Anielskim, na drogę wieczności

——— chlebém uczynków bogoboynych duch nasz się posila

Posilénié, iedzeniem i piciem Bazyl. a, rz. rod. n. Po łaci refectus, us, m. Plin. Refectio, onis, f. Cels. Po fran. refraîchissement, soulagement ce qui repare les forces. Po njem. Stärkung f; Labsal, Labung.

Posilénié duszy

——— zdrowia duchownego brać na wszystkie owoce pokuty zbawienney.

Posilénié w słabości. Boże bądź nam posileniem w słabości

Posilić. Patrz Posilać.

Posilić głodne ciało.

——— kogo. Ręka go Boska posiliła

——— kogo obecnością swoją

——— kogo w przedsięwzięciu Boże posil mię w przedsięwzięciu

——— zdrowie.

Posilić się. Patrz Posilać się.

Posilić się pokarmem.

Posilny.

Posilny, a, e, przym. Po łac. ali-
bilis, is, e. Var. robustus firmus
ibus. Cel. Altilis, is, e. Macro.
Po fran. nourrit; nourrissant;
substantiel; substantieux. Po
niem. kräftig; stärkend.
Posilny pokarm.
Posilony, a, e, imies, cz. prze. Po
łac. refectus, a um. Quin. Po
fran. rafraîchi.
Posilony Bożym łaską Bożą.
— odpoczynkiem krótkim.
— pokarmem.
— słowem, umocniony.
Posilony w P. Bogu swoim. Skarga
— w nadziei od Boga.
— w wierze od Boga. Skarga
Posiłek, posiłku, rz. rod. m. Po łac.
subsidium, ii, n. Ci. Cæsar. Po
fran. secours. Po niem. Hülfe.
— Dadz posiłek komu. Skarga
— Mieć posiłek iaki. Skarga
— Łokwapić się na posiłek
kościołowi. Potrzebować posiłku od Boga.
Posiłek niezwyciężony.
2o Posiłek. Patrz Posilenie.
Posłeniu z ludźmi — Posłepiony
Poszlizniąć się, uszuwnąć, ubocić
z skałnym posiłku.
Poszliznąć się. Po łac. lubrico fal-
lente gradu concidere; prolabi;
falli vestigio in lubrico. Anal. Łac.
Po fran. coulez; glisser, griller,
chanceler sur un endroit glissant.
Po niem. rutschen; ausgleiten;
aus-
ausweichen, ausglitschen.
Poszliznęła się noga ich, wejść
nam nie mogą.
Poszliznąć się do grzechu.
Poszliznienie się, a się, rz. rod. n.
Po łac. prolapsus, us, m; pro-
lapsio, onis, f. Ci. Prolapsio in
lubrico. Anal. Po fran. glissade
f; glissement, m. Po niem. Aus
gleitung auf einem glatten Orte,
das Abglitschen.
Będzie tobie Jezus w poszliznięciu
się podjęciem.
Poślubić, sto. czyn. Poślubiam, asz
a. Po łac. vovere aliquid; vota
facere Deo. Cicero. Po fran. vouer;
faire voeux de qu. ch.; consacrer,
promettre; dévouer à; Po niem.
angeloben, ein Gelübde thun.
Poślubić dziewictwo wiekuiste Bogu.
Poślubu się na służbę Bożą
Poślubienia ubóstwo swego zapomnieć.
Po Poślubiony, a, e, imiesł. cz. prze.
Po łac. desponsus, a, um. Plaut.
Anal. Po fran. accordé, fiancé.
Po niem. verlobet; versprochen.
Poślubiona za rzemieślnika.
2o Poślubiony. Po łac. devotus,
votivus, votus, a, um. Cic. Po fran.
voué, dévoué, consacré. Po niem.
angelobet.
— Czystości poślubioney dochować. — Dziewictwo poślubione
— Mniszka poślubiona Bogu.
Postabić, sto. zto. Patrz Ostabić.
Po-

Postabić potężności czyią.
1o Postać. Patrz Posytać.
Postać co komu wodą.
—— tego.
—— nowiny do tego.
—— posty przykie.
2o Postać łożko. Po łac. sternere lectum, lectulum. Cicero. Po fran. faire, dresser le lit. Po niem. bet-ten.
Postać sobie myśkko.
Postanie, a rz. rod. n. Po łac. missio legatorum. Cic. Missus, us, m Cesar. Po fran. envoi, m. f. l'action d'envoyer. Po niem. Abschickung, Absendung.
—— Mieć postanie porządne Boże od Biskupiów.
Postaniec, postaniec im. Urzęd. Po łac. legatus. Patrz Posel.
Postańcy wierni Bożi.
—— diabelscy.
Postany, á, é, imiesł. cz. prze. Po łac. missus, a, um. Cicero. Po fran. envoyé. Po niem. geschickt, abgeschicket.
Postany na Nauki ieszcze młodym młodzieniaszkiem.
—— od tego. Dolegliwości postane od Boga na cz.
—— po co. Ekonom postany po zboże.
1o Posłuchać kto cz. Po łac. audire aliquem Cic. Ausultare alicui. Plau. Facere obsequelam alicui. Po fran. obeir à qu, au conseil à la volonté de qu, suivre, ecouter le conseil de qu. Po niem. einen gehorchen, einen folgen, Gehör geben.
Posłuchać kogo. Nie posłuchał, zły złego posłuchał.
—— prośby czyiey.
2o Posłuchać. Patrz Słuchać.
Posłuchać cierpliwie kogo.
Posługa, i, rz. rod. ż. Po łac. sequium, ii n. Cicero. Obsequen-tia, ae, f. Cesar. Obsequela, ae, f. ministerium, ii n. Virgi. Po-le service. Po niem. Dienst m. Aufwartung, f.
—— Bydź na posłudze czyiey.
—— Czynić komu posługę.
—— Nie [illegible] tey posługi
—— Obrać kogo sobie na posługę.
—— Obwiązać się na czyią posługę.
—— Oddawać komu posłuszeństwo
—— Postawić go Z. Bog na rożnie
i niesłychane posługi.
—— wyrzec posługi komu Bóg z Żon
Porzucić łata na posługach
—— Umrzeć
—— Użynić komu posługę
Umrzeć nie dawszy [illegible] Żonie [illegible] posługę
—— Wziąć zapłatę posługi
Posługi Zawiechane posługi
Posługi grube około wymywania garnków i naczynia.
—— kuchenne.
—— niesłychane.
—— niziie.
—— ostatnia posługę uczyni komu.
—— powinne —— szpitalne

— sławna Ozech Stan
— szpitalne
— wcześnie.
— wszelakie posługi czynić komu.
— żebrać.

Posłuszeństwo, a, n. rod. n. Lo tau. obedientia, ae, f; obtemperatio onis, f. Cic. Obsequentia, ae, f. Cas. Obsequela, ae, f; auscultatio, onis, f. Plaut. Obsentio, onis, f. Arno. Lo fran. obeissance, f. To niem Gehorsam, m.

Posłuszeństwo bieglada bezpieczna sumnienia.
— córka pokory
— matka cnot wszystkich.
— mistrzynia miłości.
— nieprzyjaciel swéy woli.
— port pokoiu.
— towarzysz sprawiedliwości.
— wodza cnót.

— Chcieć po kim posłuszeństwa. P. Bóg gotego po nas chce posłuszeństwa.
— Czynić posłuszeństwo trudne i ciężkie. Czynić posłuszeństwo komu.
— Czynić posłuszeństwo z weselem. Czynić co w posłuszeństwie.
— Jest posłuszeństwo w kim nie było w nim posłuszeństwa gorszego.
— Mieć kogo w swoiém posłuszeństwie.
— Mieć posłuszeństwo.
— Mozna posłuszeństwem własną wolę złamać.
— Ochotny w posłuszeństwie
— Oddalić się

— Oddalić się od posłuszeństwa Zapieszłego.
— Oddawać posłuszeństwo komu.
— Odjąć posłuszeństwo komu.
— Podnieść się nie umieć posłuszeństwo.
— Przyciśniony posłuszeństwem
— Przywiodło posłuszeństwo zalpować, posłuszeństwo dla prawa. Matuszowe zbawienie wszystkiego świata.
— Ścisnięty posłuszeństwem.
— Szczepi imię cnoty.
— Wyciąga się przysięga na posłuszeństwo
— Uczyć posłuszeństwa kogo swym przykładem.
— Umartwiać pokorą posłuszeństwo
— Uniża się pod posłuszeństwo
— Uszanować kogo cześć i posłuszeństwo
— Wzgarda człowiek w posłuszeństwie, samego siebie i swą wolę.
— Zakuć się posłuszeństwem.
— Zależy wiele na posłuszeństwie.
— Wymagać posłuszeństwo komu przy zdrowiu
— Złamać posłuszeństwo.
— Zmiażdżać posłuszeństwo Panów Zuchwałe
— Zostawać pod posłuszeństwem.

Posłuszeństwo uszów Bożych
Posłuszeństwo wiary. Uniżać się pod posłuszeństwo wiary. Wyzwalać kogo z posłuszeństwa wiary. wójc
Posłuszeństwo cyzkie czynić
— żyć pod posłuszeństwem.
— dłuższe. — dobrowolne.
— dziwne.
— gole. P. Bóg gotego po nas chce posłuszeństwa.
— gorące
— lepsze, niżli post. niedoskonałe
— ociężałe
— Zapieszłe. — pokorne.
— prawe bez wymówek
— pełne o rzeczach trudnych

dnych. — proste - prawdziwe
— szczere
— trudne czynić.
— trwałe.
— urzędowe.
— wielkie
— wesołe.
— złe ostrożne
Losłuszxnie, przysł. Li. łat. obedienter. Liv. sine recusatione. Cas. Obsequenter. Plin. Po fran. d'une manière obéissante; avec obéissance. Po niem. gehorsam.
Losłuszxnie w zwierzchności trwać.
Losłuszny, á, é, przym. Lo łat. obediens alicui, dicto audiens. Cic. Parens imperio. Cas. Parens dicto. Liv. audiens imperii. Plaut. Po fran. obéissant, soumis. Po niem. gehorsam.
Losłuszny panu.
— Bogu.
— przykazaniu i woli Boga
— przeciw Rodzicom; wzgardliwie.
Losługyć, sło. zł. łatw. Służyć.
Gdy się moc przy iednym na wiele rozdwoi, daleko mniey posługy. Losługuje pożytkom duszy ludzkich
Losmakować, sł. złe. Po łat. accipitat gustu aliquid aliquis. Anat. Po fran. goûter, trouver une chose à son goût; prendre plaisir à: Po niem. einen Geschmack an etwas finden, haben.
Losmakowały komu rzeczy.
Losmako-

Losmakować sobie do czego.
Losmiech, u, rz. rod. m. Lo łat. risus, ûs, m. Cic. Irrisus, us, m. Deridiculum, i, n. Łac. Derisus m. Suet. Po fran. risée f; dérision f. Po niem. Gelächter.
— Być przedmiotem śmiechu lub pośmiechu niepewnie
— Miéć kogo w posmiechu.
— Obracać seymy na zgubę swoię i pospiech, a sromotę u ludzi obcych.
— Wiedziona iest na ludzki posmiech.
Losmieszki różne Key. Losmieszki z łac.
Losmiewisko, a, rz. rod. n. Łac. Losmiech.
— Bydź posmiewiskiem u wszystkich. Po niem. bey einem jedem Gelächter seyn. Po fran. être la risée de tout le monde; servir de spectacle; se traduire en ridicule. Lo łat. irrisui se, ad ludibrio haberi. Łac. Omnium irrisione ludi. Cic.
— Stać się posmiewiskiem pospólstwu prostem.
— Stać się posmiewiskiem wszystkiey ziemi
Losolony, a, e, przym. Lo łat. salsus, a, um. Sal. Sale conditus. Anat. Po fran. salé. Po niem. gesalzen.
Losolone mięso.
Pospiech, u, rz. rod. m. Lo łat. properatio, festinatio, onis, f. Cic. Maturatio, acceleratio, onis, f.
Her-

Ad Steren. Properantia, æ, f. Gell. Po fran. la hâte. Po niem. Eile, Eilfertigkeit.

Dla pospiechu.

Pospieszać, sło. nii. Pospieszam, asz, a. Po łaci. properare, festinare, celerare. Cicero. Po fran. hâter. Po niem. nicht Zeit lassen, eilen.

Pospieszać robotę. — — Skarga

Pospieszać do śmierci. — do Rzymu.

Pospieszny, a, e, przym. Po łaci. festinus, a, um; plenus festinationis, properans. Cice. properus, a, um. Plaut. Po fran. vîte; diligent; précipité. Po niem. eilfertig.

Pospieszná droga.

Pospieszyć. Patrz Pospieszać.

Pospieszyć do kogo czem prędzéy.

Pospieszyć się. ~~Patrz Pospieszać~~ Po łaci. properare, festinare, celerare. Cic. Po fran. se hâter, se dépêcher. Po niem. eilen.

Pospieszył się do Rzymu.

Pospolitość, i, rz. rod. ż. Po łaci. communitas, tis, f; commune. Cicero. Po fran. le général; universalité, généralité. Po niem. Allgemeinheit.

— Mowić co w pospolitości i w osobności.

Pospolity, á, é, przym. Po łaci. publicus, a, um; communis, is, e. Cicero. Po fran. public; commun. Po niem. gemein.

Pospolity gęzar. Wyzwalać kogo od gęzarów pospolitych, wojennych i podatkowych.

— dobra pospolité lepszé są, niżli domowé własné. Pamiętać na dobro pospolite

— dochód.

— natura. Mieć co z natury pospolitéy.

— pisaniem pospolitém wypisać co

— pobór.

— pokóy. Stán żołnierski potrzebny do pokoiu pospolitégo

— powinność. A kto się z pospolitéy na wszystkié ludzie powinności wymawiać má?

— przygodzić pospolitéy poradzić.

— ruszénié pospolité podnosić.

— skarb pospolity piastować

— smutek. Day Boże! aby moja żałość pospolité smutki zastąpiła

— stán. Człowiek stanu pospolitégo.

— upadek. Był bardzo tęskliwy i frasowity przez oné pospolité upadki.

— ustáwa. Wyjmować kogo z pospolitéy ustawy.

— wstyd.

— Żałość pospolitą odprawiłem domowym smutkiem i śmiercią brata mego — zdanie. Za zdaniem pospolitém

— złe. Stroskany smutkami nad

nad złem pospolitem.

żywot

2° Pospolity, Po łac. vulgaris. Pospolity, plebejus. Pospolstwo, a, rz. rod. n. Łac. populus, i, m; vulgus, i n. multitudo, inis f; plebs, ebis, f. Cic. Po fran. le peuple; la commune, tout le corps du peuple d'une ville. Po niem. die Gemeine, das insgesammte Volk einer Stadt.

Pospolstwo grube.

— prostе.

Pospołu, przysł. Łac. simul, una. Cic. Conjunctim. Cæsar. Insimul. Stat. Juncti m. Suet. Po fran. ensemble; de compagnie. Po niem. zusammen, beysammen. Żuglerzy.

Pospołu chodzi nieśmiertelności duszy z zmartwychwstaniem ciała.

— mieszkał z Oblubienicą.

— pasł się wilk z owcą.

— sypiał z Oblubienicą.

— żyć.

Posromocony, ą, e, przym. Łatw. zesromocony.

— Czart posromoconym został.

Posrebrzony, a, e. Po łac. inargentatus, a, um. Plin.

Pośrednictwo, a, rz. rod. n. Łac. mediatio, onis, f; munus sequestris. Anal. Po fran. mediation, entremise. Po niem. Vermittelung, Unterhandlung.

Pośrednictwo męki i śmierci

Pośrednik, a, rz. rod. m. Łac. internuntius, ii, m. Cic. Sequester, tris, m. Plaut. Mediator, is, m. Liv. Po fran. médiateur, entremetteur, entrepos. Po niem. Vermittler.

Pośrednik do zbawienia ktomu.

Pośrzód, Po łac. in medio. Cæsar. Mediô. Ampl. Łac. fran. au milieu. Po niem. in die Mitte.

W pośrzód lasu dom zbudowany.

Post, u, rz. rod. m. Po łac. jejunium, ii, n. Ovid. inedia, æ. Cicero. Po fran. le jeûne; jeûne maigre; jeûr de poisson. Po niem. ein Fast-Tag.

Post iest fundament cnotliwości — koniec [illegible] — ochłoda [illegible] — ma miara w poście — pokarm umysłu — rzeka wystrzega — czyni posty wielkie — grzechom — wzór Niebieski — Łamał posty.

— żywot Anielski.

— Miey wystrzeg z postu.

— Zamuszył zdrowie postem.

— Posuć post.

— Poscił postem.

— Postanowili Apostołowie [illegible] wedle S. Jeronima.

— Przedłużał post na iaki czas.

— Przeposić post.

— Przerwać post lepiey, niż dobre uczynki — Psuć post.

— Schną grzechy postem.

— Stabieie chciwość złą [illegible] żądza postem.

— Stanowił post [illegible]

Pośrzyć

Suszyć się postem.
Trudzić się postem.
Trzeba do postu inszych cnot.
Uciekają rozkoszy od postu.
Unijyć ciało swoie postem.
Umorzyć się postem.
Ustawić post po wszystkiem Zamstwu.
Uczywbić postu.

Założyć sobie posty.
Zprawować postami zołądek.
Zgwałcić posty.

Post cielesny.
częste posty założył sobie.
długim postem umorzył się
czterdziestodniowy.
długim postem umorzył się
Obfity. Przeg. z Żarn.
duchowny. — dwuroczny.
iednodniowy. Przeg. z Żarn.
kwartalny.
miesięczny.
niezmierne posty zwłasz-
cza. dla żałości naganione są od. S.
Jeronima.
piątkowy. — podwiązany
postanowiony od Apostołow.
Sabbatni ścisły.
poniedziałkowy. Przeg. z Żar
tygodniowy. — trzydzienny.
przewielkonocny. Przeg. z Żar
wielkie posty czynić.
zobotni Przeg. z Żar
zwieszchni
Post wielki wzorowany Przeg. z Żar
Quadragesima dierum Quadragesima
Cueś verni jejunii. Anal. Po
fran. carême, m, quarantaine, f
po niem. die Fasten, die Fasten Zeit
Post wielki przepościć.
1o Postać, i; rz. rod. ż. Lo łaci.
species, ei, f, facies, ei, f, persona
na, figura, a, f. Ci. Lo fran. an
m, posture f, forme f, figure
de quoi que ce soit. Lo niem. An
sehen, Gestalt, Form einer jeden
Sache, Leibliche Gestalt.
Postać, czyią, zmysłu.
Postać łaskołża, łaskołbi pozwoli
2o Postać, wiara. w postaci Pięża znikł
Postać, sto. to iest Postawić
Patrz Bydź.

Deszcz nie postał.
Sen iey długo na oczy nie po-
stał przez boleść.
3o Postać, to iest postawa. Postać wstydliwa.
Postanowić, sto. czyn. zło. Postana-
wiam, asz, a. Lo łaci statuere.
Cic. Po fran. constituer. Lo niem
ordnen, verordern. Postanowić
Postanowić w mocno w sercu.
tego Biskupem. Posta-
nowił ye po stopniach porządnych
w Neocezarey Biskupem.
tego Panem. Posta-
nowił go Panem domu swojego,
i przełożonym nad wszystką
maiętnością swoią.
tego Wizytatorem
tego przełożonym nad
maiętnością.
Postanowiciel Zakonu wyższy
Postanowić tego w Wieście Chrze-
wybornie postawiony we wsi
Spiczyńskiey dobrze a mocno do pewnego żywota
Postanowienie, 2o Postawienie, a, rz. nod.
Lo łaci. constitutio, onis, f. Ci.
Ordinatio. Colum. Po fran. re-
glement, constitution, établis-
sement. Lo niem. Verordnung.
Ja

Satzung; Einsetzung

Postanowienie dobre Obyczaiów mieć
Myślał Oyciec o postanowieniu córki.

Postanowiony, a, e, przy śmie-
cz, prz. Po łaci. constitutus
a, um. Cic. Po fran. ordonné,
réglé; disposé, constitué. Po niem.
geordnet; gesetzet.

Postanowiony człowiek w Chrześci-
iaństwie

— rzeczy w sercu postanowione

— woli raz postanowioney nie
przełamał.

Postarać się, sło. zł. Patrz Starać się

Postarać się o świecką sławę.

— o urzędy.

— pilnie o co.

— z całem usiłowaniem.

1° Postawa, y, rz. rod. ż. Patrz
1° Postać

— Pokazować stateczność w twa-
rzy i postawie.

— Przyszedł potém do swoiey po-
stawy.

— Spadła z niey postać obłudna.

Postawa bacznego człowieka. Poka-
zować postawę bacznego człowieka.

— dziecinna. W postawie dzie-
cinney.

— niska. Nie gorszę się Pa-
nie postawą twoją niską.

— obłudna postawa z niey spa-
dła

dła

— ogromna.

— ozdobna.

— służebnicza. Chrystus w po-
stawie służebniczey, przyszedł na
ziemię dla zbawienia naszego.

— stateczna. Twarz iey wesołem
wyrzeniem, i stateczną postawą
umiarkowaną.

— wspaniała.

— wstydliwa.

— zbroyna. Część świata w zbroy-
ney postawie [illegible]

2° Postawa sukna. Po łaci. volu-
men panni. Plin. Anat. Po fr.
pièce de drap. Po niem. Stück
Tuch im Laden.

Postawa szarłatu.

Postawić, sło. zł. Patrz Stawić

Postawić co na czoło

— doły na kogo.

— groblę wielką mocną

— kogo Panem nad kim

— kogo Sędzią nad kim

— kogo Xiążęciem nad
wszystką ziemią.

— kogo na ganku wyso-
kim

— kogo na cel, i strzelać
do niego.

— kogo na Królestwo.

— kogo na straży.

— kogo w stanie iakim
P. Bóg postawił mię w tym sta-
nie.

— kościół.

— namiot

— nogi swoie mocno na czém

ołtarz

— ołtarz.
— pieniądze sobie za Bogi.
— prawa o czém.
— przykład komu na sobie.
— psa na łańcuchu u drzwi domu.
— reguły
— rękoymją.
— sidła na kogo.
— statek swoy w Bogu.
— stan na górze.
— stoł.
— stráż gdzie.
— szkapy gdzie
— szubjenicę.
— zgodę.
Postawić się sło. zło. Patrz Stawić się
Postawić się słabą wiarą.
— chełpliwie.
— jáwnie z Nauką. Wszyscy sąsiedzi znając wielką Naukę iego, tego czekali, aby się z nią jáwnie postawił.
— mocno nieprzyiacielowi.
— ostro komu.
Postawiénié, a, rz. rod. n. Patrz 2º
Postanowjénié.
Postawiénié świata. Przed postawjeniem świata.
Postawjony, á, é, imi. cz. prz. Patrz
Postanowiony.
Postawjony na czoło. Mędrzec oznaymił w słowach postawionych na czoło.
— na Xjęstwo
— Kościół

— Kościoł w Jmie Chrystusa
— Pał. Łoża winna przy palu postawionym
— Testament Chrystusa na lepszych objetnicach postawiony.
1º Postąpić. Po łac. progredi ultra. Procedere aliquantum, via. Pergere ire. Processus efficere. Tendere ad reliqua. Cic. Tendere ultra Livi. Po fran. s'avancer en marchant; aller plus avant; passer outre. Po niem. schreiten; fortschreiten.
— Nie dadź komu postąpić.
— Ledwie postąpić mógł.
— Tak był stłuczony, że postąpić sám nie mógł.
— Koń z nim postąpić żadną miarą nie chciał.
Postąpić iednym krokiém.
2º Postąpić w czém. Po łac. procedere in virtute, proficere in Philosophia, facere progressum in studiis. Cic. Po fran. faire des progrès; s'avancer; faire un avancement dans qu. ch. Po niem. wachsen, zunehmen, in etwas einen Fortgang gewinnen.
Postąpić w cnotach znacznie.
— w Nauce prędko.
3º Postąpić co w targu. Po łac. liceri contra aliquem. Cic. Augere pretium contra aliquem. Plin. Po fran. ajouter au

au prix, l'augmenter. Po niem. zulegen, zusetzen zu einem Gehalte, solchen vermehren, erhöhen. Postąpić jednego im złotego nie chciał.

1º Postępek, postępku, rz. rod. m, to iest: sposób postępowania. Po łaci. modus agendi, ratio agendi. Cic. Po fran. conduite, comportement, un procédé. Po niem. Verfahren; Aufführung.

— Była postępków statecznych

— Sławić postępki czyie.

— Sławny postępki.

— Utargować się da na zły postępek.

— Wykładać rozmaicie postępki czyie.

— Zganić w nim nie mógł żadnego postępku. — Zjednać sobie dobré mniemanie u wszystkich cnémi postępki skarbu ~~co sobie postępkami~~.

Postępki obyczajów pięknych coś w nim wielkiego prorokowały.

— chwalebné przed ludźmi.

— cné hardé.

— lekkié młodych.

— młodé.

— nieludzkié — niezbożné.

— obłudné.

— płoché — pogańskié.

— stateczné.

— swojęté przed Bogiem.

— wielkié.

— złé.

2º Postępek w czém. Po łaci. progressus in studiis. Cic. Profectus, us, m. Plin. Po fran. accroissement, avancement, progrès qu'on fait dans qu. ch. Po niem. Zugang; Wachsthum in etwas.

— Brać wielki postępek mądrości duchowney.

— Mieć wielkié postępki w naukach i cnotach. — Pojął wybornym postępkiem Nauki wyzwolone.

Postępować. Patrz 1º Postąpić.

Postępować o kali.

— sporo

— na Biskupstwo

2º Postępować. Patrz 2º Postąpić.

Postępować w boiaźni Bożey

— w mądrości

— w miłości Chrystusowey, pomału.

— w służbie Bożey

— w uczynkach dobrych

— w wiadomości Bożey głęboko.

3º Postępować. Po łaci. agere cum aliquo, severe, placide; tractare aliquem aspere. Cic. Gravius aliquid in aliquem statuere, consulere in aliquem crudelitate. Livi. aequo uti aliquo. Cic. Po fran. agir, se comporter; se conduire, procéder avec; en user mal ou bien envers qu. Po niem. verfahren, sich aufführen, umgehen.

Postępować nabożnie. Co daley nabożniey i z przyczynianiem cnót postępowała.

— skutecznie z kim.

spr

— Postawić się z kim. Bazyl. Grzg z Zar
— sprawiedliwie surowie.
— zbożliwie świątobliwie.
— wysoko wiarą.
— zbożliwie.
— wedle przykazania Boga.
— wedle ubóstwa. Lostępo-
wał nie wedle ubóstwa. — Skarga
— z gniewem.
— z skromnością.

Lostępowanie, a, rz. rod. n. Łatiz
2° Lostępek
Lostępowanie w dobrem. Łobuzać
kogo do dalszego w dobrem postę-
powania.
Lostnik, a, rz. rod. m. Ło. łac. je-
junator is, m Anal. Ło fran.
jeuneur. Ło niem. ein Faster.
Lostniki i sługi swé L. Bóg opatruie.
Lostny, a, e, przym. Ło łac. esu-
rialis, is, e. Plaut. Consecratus
jejunio Jżd. Jejunio aptus, con-
veniens. Anal. Ło fran. de ca-
rême, de jeûne. Ło niem. Fast=,
Faster=, Fasttäglich
Lostne kazanie
Lostokroć. Łatiz Stokroć
Lostokroć łakomstwo przeklęte
Lostrach, u, rz. rod. m. Łatiz
Strach
— Brać postrach z oprzeć czyiś Skarga
— Być w postrachu. Całazie-
mia w wielkim była postrachu
— Czynić
— Czerpać go w onych postraghach
— Czynić postrachy na kogo.
— Ładź na nich postrach.
— Patrzeć na postrach. Nie pa-
trzył na postrach Majestatu.
— Przerażać serca zbawienny postrachem Krzyża
— Przypuścić na niego postrachy
w nocy Skarga,
— Puszczać na kogo postrachy.
— Sprawić co postrachem.
— Sprawować zbawienne
swoie z bojaźnią i postrachem.
— Wybawiony Naród z wielkie-
go postrachu.
Lostrach Majestatu. Nie patrzył
na postrach Majestatu
Lostrach cudowny z Nieba.
— Królewski
— niewidziany ieszcze.
— pełny boleści, żałości, zdu-
mienia.
— srogi. } Skarga
— wielki. } zbawienny krzyżu
Lostradać, łc. Ło łac. amit-
tere aliquid. Plaut. Perdere
oculos. Ca. Ło fran. perdre
qu. ch, être privé; être depouil-
lé de qu. ch. Ło niem. verlieren,
beraubet werden
Lostradać majętności. Skarga
— przyiaźni miłey senec.
— sił tene
— zdrowia tene Vossii.
— życia Skarga
Lostraszyć

Lostraszyć, slo. zł. Latr. Straszyć.

Lostraszyć kogo postrachem uwiązać kogo. Latr. Lęzerz.

Lostronny, a, e, przym. Lo tac. exterus, externus, a, um. Cic. Suet. Lo fran. de loin; éloigné, entfernet, weit entlegen. Lo niem. Lostronny Autor

——— człowiek.

——— lud.

——— najazd. Królestwo wolne od postronnych napadzkow.

——— pisarz. Lostronni Lisarze tem go imieniem nazywaią.

——— ziemia. Mieszkać w postronney ziemi.

Lostrzegać, slo. czyn. Lostrzegam, asz, a. Lo tac. animadvertere aliquid. Deprehendere aliquid. Notare. Observare. Cicero. Lo fran. observer, apperecevoir découvrir qu. ch; s'apperecevoir de qu. ch. Lo niem. innen werden, gewahr werden.

Lostrzegać błędy.

——— znaki iakie o tym. Nie postrzegli w nim naymnieyszego znaku poruszenia namiętności.

Lostrzegać się. Lostrzegł się.

Lostrzelić, slowo. Lo tac. configere aliquem sagitta. Cic. Ferire jaculo. Suet. Lerrutere sagitta. Cur. Lo fran. tirer quelqu'un ou à quelqu'un pour le blesser ou tuer. Lo niem. einen schiessen.

Lostrzelić kogo między łopatki.

Lostrzelony, a, e, imies. zr. prz. Lo tac. confixus sagitta. Cic. Lo fran. blessé d'une arme feu. Lo niem. geschossen.

Lostrzelony od kogo.

——— w golen.

Lostrzyc, slow. zł. Latr. Strzyc.

Lostrzygać. Latr. Strzydz.

Lostrzygać brodę.

Loswarek, kogo np. Kleryka, poswarku, rz. rod. m. tac. vellitatio verborum. Plaut. gium, ii, n. Non. Lo fran. qu. f; dispute f; débat m; contestation t. Lo niem. Wort-Streit; Wortwechsel.

W tem pytaniu iest nieco z nadmiaru poswarków z heretyki. Bycz. Poswarków między ludźmi nie może być.

Loswarstwo, a, rz. rod. n. Latr. swarek.

——— Rzymianie też poswarstwem do nieuczynliwości.

Loswyczaić, slo. czyn. Loswyczam, a. Lo tac. conservare aliquid nomine. Facere religiosam aliquem. Dedicare templum, aram. Lo fran. consacrer, dédier; à Dieu, à un Saint. Lo niem. heiligen, widmen Gott, einem Heiligen.

Loswyczaić chleb kogo na Kleryka urząd swoy Bogu

ludziom.
— wino
— wodę.
Poświęcenie, a, nz. rod. n. Po łac. consecratio, dedicatio, onis f. Ci. Po fran. consecration, sanctification Po niem. Einweihung.
Poświęcenie kapłańskie odnieść od Biskupa.
Poświęcić. Patrz Poświęcać.
Poświęcić dziewictwo Chrystusowi.
— Bogu na straż.
— Panience na mniski żywot.
— pociechy swoie Rzeczypospolitey.
Poświęcać się. Po łac. adstringi sacris. Cic. Jn jura sacra se adstringere. Ovid. Po fran. se consacrer, se dévouer, se mettre à. Po niem. sich einer Sache widmen.
Poświęcić się kapłanem na ubóstwo.
— na służbę Bożą.
Poświęcony á, é, imies. cz. prze. Po łac. consecratus, a, um. Cic. Po fran. consacré, benit. Po niem. geweihet, geheiliget.
Posyłać, sto. z
Poświęcona świeca.
Posyłać, sto. czyn. Posyłam, asz, a. Po łac. mittere aliqui, ad aliquem aliquid. Po fran. envoyer Po niem schicken, überschicken.

Posyłać co komu. Co ta ciekawość mnie do myśli nam posyła
— co komu z stołu królewskiego
— dzieci do Niemiec.
— modlitwy w Niebo.
Posyłać się. Sami się posyłają.
Posypany, á, é, imies. cz. prz. Po łac. perspersus, a, um. Cic. Conspersus a, um. Plau. respersus, a, um. Stat. Po fran. jetté par dessus. Po niem bestreut.
Posypaná iama z wierzchu zbożem.
— ziemia popiołem.
Poszanował, sto. zł. Patrz Szanował.
Poszanował chwały swoiey.
Poszarpał, sto. zło. Patrz Szarpał.
— Bestye dzitie poszarpały Józefa.
— Pies szaty na nim tak poszarpał, iż iedney cząstki, pokrytey na nim nie było.
Poszukiwać, sto. zło. Patrz Szukiwać.
— Drogi twoiey poszukiwała P. Boga.
— Rady iey poszukiwali P. Boga.
— Rozum iego poszukiwali P. Boga.
Poszukiwali go P. Boga na Ammonitach.
Poszeptał, sto. zło. Patrz Szeptał.
Poszeptał komu.
Poszeptny. Spowiedź poszeptna. Spowiedź
Poszlakować, sto. czyn. Po łac. consequi, deprehendere, investigare Po fran. attraper; surprendre quelque chose. Po niem einen bey etwas betreten, finden; einen Verdacht auf einen haben.
Poszlakował tego w czem. Żeby go w nagrzechu nie poszlakowano nazywać się Poszłosny
przykładem Grammatykiem.

Poszosny grosz. Po łaci nummus sexcuplex. Anal. Po fran. de six; de six piéces. Po niem. aus sechs bestehend.

Poszostné konie. Po łaci. sejuges equi. Plin. Po fran. à six chevaux. Po niem. sechsspännig.

Rzadki panosza bez poszostnych koni.

Poszpecić, sło. zł. Patrz Szpecić.

Poszpecić duszę na Chrzcie S. obmytą i ozdobioną.

— kosciół – kogo.

— kwiat czystosci swéy myslą.

Poszpecony

Poszyiek, poszyika, rz. rod. m. to iest uderzenie w szyię. Po fran. un coup sur le cou. Po niem. Schlag an den Hals.

— Cierpieć poszyiki.

Poszyikowanie, a, rz. rod. n. to iest bicie w szyię. Po fran. des coups appliqués sur le cou, ou sur la nuque. Po niem. Nacken – Schläge; das Schlagen auf den Hals.

Wiele krwie wylał na poszyikowaniu.

Pot, u, rz. rod. m. Po łaci. sudor, ris, m. Cic. Po fran. la sueur. Po niem. der Schweiss.

— Czynić iałmużnę z potu swego

— Mieć wiele potu. każdy żywot doskonały ma wiele potu i pracy.

— Oblewać się potem.

— Płynie pot. Z niewczasów i surowosci życia krwawy pot iey płynął

— Pokazał się

— Pokazał się pot krwawy.

— Pożywać chleba w pocie c

— Przyszedł pot zimny na

— wystąpił pot. Pilchowski

— Wychodzi pot. Nie mało tu gospodarzom wyniydzie.

Pot czoła. Żyć z własnego potu.

Pot krwawy. – własny.

— zimny.

Potaiemnie, przysł. Po łaci abdite, latenter, clam, tecte occulte, abscondite, furtim, s creto, in angulo. Cic. Clande stino. Plau. Po fran. secretem en secret, à la dérobée, clande stinement. Po niem. heimlich.

Potajemnie uchodzić.

Potamiena, y im. wł. rod. ż. łaci. Potamiena, æ, f. Po fr Potamiene.

Potamiena dziewica Męczen.

Potargać, sło. zł. Patrz Targać

Potargać człowieka. Uwiązan u końskich ogonów włóczyć i targać kazał

— nici.

— powróz. Potargał pow zy, iak nici.

— sidło.

— sieci.

Potargać się. Wszystkie się pow potargały.

Potarganie, a, rz. rod. n. Patrz

Zerwanie

Potargánie jedności

——— miłości

——— zgody sąsiedzkiey, widzenia.

Potargnąć. Patrz Pociągnąć

Potargnąć ptaszka nitką.

——— kogo do błędu

——— kogo do wiary. Wiele ich do Wiary S. potargnął.

Potargnąć się do mieysca, to iest Porwać się.

Potargnięnie, a, rz. rod. n. Patrz Pociągnięnie.

Potargnięnie do zgody.

Potencyjana, albo Ludencyana Zama.

1° Potępiać, słowo czyn Potępiam asz, a. Po łac. condemnare aliquem arrogantia. Acc. Patrz Posądzać

Potępiać przed czasem. Nie potępiaymy przed czasem, Bóg sercu widzi.

2° Potępiać co kogo. Po łac. condemnare aliquem; decernere contra rem alicujus. Cic. Po fran. damner, reprouver; condamner. Po niem. verdammen.

Potępiać błędy — kacerstwa.

3. Potępiać kogo na co. Po łac. damnare aliquem capitis. Adjudicare aliquem morti. Adjudicare in mortem vitium. Cic. Po fran. condamner. Po niem. verurtheilen

Potępiać głowę człowieka

——— kogo na gardło — na męki — na śmierć — na wieczną swarę

——— ludzi na śmierć.

Potępić. Patrz Potępiać

Potępić się. Patrz się ich potępił

——— na ciężką mękę.

Potępienie a, rz. rod. n. Po łac. damnatio, onis, f. Paul. J. C. condemnatio. Ulpi. Damnatus, us, m. Lin. Po fran. damnation; condamnation. Po niem. die Verdammniß, die Höllen-Strafe.

— Bazyl. Bazyliszkowy nieprzychylność do potępienia bliźniego. Idź na potępienie. Upadł w potępienie wieczne. — Wyszedł kogo od potępienia z potępienia Wyszedł z Piekła. Wyszedł z Piekła.

Potępiony, a, e, imię cz. prz Po łac. damnatus, condemnatus, a, um. Po fran. damné, reprouvé condamné Po niem. verdammt, verurtheilt.

Potępiony człowiek na łowanie kamieniem — na męki — na ogień wieczny

——— kacerstwo potępione

——— Nauka. Ustanowienie potępionej kacerstwa Nauki.

Potępiony nareszcie. Bazyl.

Potępienie, przysł. Patrz Mocne

— dowodzi Exag. z Star.

— okazało się co potępienie nie z Historyków. Exag. z Star.

Potężnie wyprowadzać — Hinza potężnie pismo czyje pobudzać do cnot.
Potężność wyrażnie, ia, rz. rod. ż. Łatw Moc.
— mieć władzę i potężność do czego.
— Postawić potężność czyią.
Potężny w potyczkach Łatw Mocny.
Potężna chęć wielka.
— człowiek na pokusy.
— exekucya potężną dawać prawem. powaga skarga. namowa. Hinza
— prośba dziwnie potężna za tym
— ręka i moc potężna, nieprzyiaciołom straszliwa.
— straż.
— woyna potężną podnosić na kogo.
— wykonanie praw potężne.
Potka /potyczka/ mieć potkę z nieprzyiacielem
Po Potkać, sło czyn. Potykam, asz, a Lo tai. obiam ferì alicui. Obviam esse alicui. Incidere in aliquem. Ci. Cursare alicui. Virg. Lo fran. rencontrer qu; trouver qu. par hasard. Po niem. einen begegnen. Potkać kogo na drodze.
— wilka
Po Potyka się co. Lo tai. audit, evenit mihi aliquid. Ci. Po fran. il m' arrive qu. ch. Po niem. es begegnet mir etwas.
— Boleść sroga potkała go.
— kij — ust potka — Stary
— Kontel zły potkał go.
— Łańcuch potkałby się.
— Nieszczęście potkało go.
— Lekania, potkała go.
— Śmierć pewno nas potka.
— Szkoda potkała go od ognia na majętności.
— Więzienie potkało go.
Potkać się. Łatw Potykać się.
Potkać się z kim pojedynkiem.
Potkanie, a, rz. rod. n. Lo tai. viam itio. Ci. Occursus, us, m. Po fran. rencontre f. Po niem. Begegnung; das Begegnen.
Potkanie z nieprzyiacielem
— z śmiercią. Upominano tego do dobrego z śmiercią potkanie
Potknąć się Łatw Omylać się
Potknąć się słowem.
— w języku.
— w mowie nieznacznie
— w pokusie.
— w rzeczy iakiey.
— w stanie doskonałości
Potknienie, a, rz. rod. n. Lo tai. offensus, us, m; offensatio, onis, f. Seneca. Po fran. bronchade faute legère; faux pas. Po niem. Fehltritt; kleiner Fehler.
Upominać o potknieniu życia
Potłoczony. Łatw Natłoczony.
Potłoczona miara.
Potłuc, sło. cz. Łatw Bić.
— mur upadnie i wszystkich potłucze.
Potłuc się. Potłukły mu się i potrzaskały odrzty.
Potłumienie. Łatw Uśmierzenie
Potłumienie niewinnego
Potłumiony, Łatw Pospolity

Zwyczayny.
Potoczny grzech.
—— rozmowa. W potoczney rozmowie zdaie się bydź prostą.
Potoczony, a, e, przym. Po łaci. lapsus gradu. Sili. Po fran. roulé, chancelé.
—— Popchnąć potoczonego.
Potoczyć się bokiem.
Potok, u, rz. rod. m. Po łaci. torrens, tis, m. Cic. Fluentum, i, n. Lucr. Interluvies, ei, f. Solin. Po fran. torrent, m; ravine f; lavage, m, eau, qui vient d'une lavasse, qui croît tout à coup, et cause de grands ravages. Po niem. Regen-Bach; Regen-Fluth. Feld-Fluth.
Potok wody.
—— łez obfity.
Potomek, potomka, rz. rod. m. Po łaci. progenies, ei, f; soboles, is, f; oriundus ab aliquo. Cic. Proles, is, f. Sil. Po fran. successeur m; descendant, m, rejetton. Po niem. Nachkommen, m. Erbe, Kind.
—— Była starych Królow potomkiém.
—— Mieć potomka.
—— Zostawić potomka.
Potomek wielki.
—— zacny.
Potomstwo, a, rz. rod. n. Po łaci. progenies, ei, f; proles, soboles, is f. Cic. Propago, inis, f. Virg. Monumentum generis. Plau. Po fran. posterité, race, génération, lignée les descendants de qu. Po niem. eines Nachkommen; Nachkommenschaft, Kinder.
—— Kochać się w potomstwie.
—— Mieć potomstwo. Mieć pociechę w potomstwie.
—— Przewyższyła miłość ku Bogu, miłość potomstwa w S. Pauli.
—— Rozmnożył się dom twoy z potomstwa twey żony.
—— Rozrosł się w wielkiém potomstwie.
—— Wyszli Królowie z iego potomstwa.
—— Zachować potomstwo.
—— Zeysdź bez potomstwa.
—— Zostawować majętności potomstwu.
Potomstwo męzkie - dobre.
—— poczesne.
—— wielkie.
—— zacne.
Potonąć, zwane imieniem pierwszego męża, sło. zło. Patrz Tonąć.
—— Okręty potonęły.
Potop, u, rz. rod. m. Po łaci. Cataclysmus, i, m. Var. diluvium, ii, n. Plin. Po fran. le déluge. Po niem. Sündfluth.
—— Upaśdź w potop na morzu.
Potop Noego.
Potopić, sło. zł. Patrz Topić.
Potopić ludzi w morzu.
—— okręty - ptastwo, zwierzęta.
Potracić, sło. zło. Patrz Tracić.
Potracić dzieci.
—— majętności.
—— męże

— mięsne. Wdowy potraciły
mężów na wojnie.
— niepryjacioły wielką po-
raźkę.
— owce.
— sługo. Piorun z Nieba
uderzył, i owce wszystkie z sług-
gami potracił.
Potrawa, y, ż. rod. ż. Lo Tatr.
esculentum, i, n. Cic. Ferculum,
i, n. Horat. Dapes, um, f. Virg.
Dapes, is, f. Liv. Horat. Obsonium
ii, n. Plaut. Lo fran. mets m, vi-
ande, mangee. Po niem. Gericht, n.
Essen, n. Brenig tomu potraw miękkich
— Dać na stół potrawy z listu k-
— Mieć potrawy bowej
— Obsyłać się potrawy ogłe
— Potrawiać się potrawami.
— Potrawiać się na dobrych po-
trawach. — Robić potrawę.
— Przyrządzać potrawy.
— Przyjmować potrawę. Jaki kto
smak ma, tak potrawę przyjmuje.
— Przyrządzać dzieli do grubych potraw
— Przyprawować potrawy.
— Stawić potrawy.
— Udrocić potraw brzuchowi.
— Upominać się im potrawy sprzyjne.
Potrawa niebieskiey Nauki. Nie
ma potraw niebieskiey Nauki
— stołów ciało.
Potrawy bydlęce ma ciało.
— cielesne
— dobre cktiwe. Pilchowski
— duchowne.
— duszne. Potrawa duszna
iest słowo Boże.
— grube.
— kmiece.
— tłuste.
— maślne.
— miękkie.
— mięsne.
— niebieskie.
— niezdrowe
— pieszczone polewczaste
— smaczne — sprosne — wdz
— zdrowe — szkodliwe
Potrawić sto. zło. Patrz Zruć
Potrawić mięsności.
Potrawka, i, wyr. zdrob. Patrz
Potrawa.
— Dać na stół potrawkę.
— Jadł iedną potrawkę.
Potroyny grosz. Lo Tatr. nummus
triplaris. Anal. Po fran. de trois
triple; composé de trois. Po niem.
Tath, aus drey bestehend.
Potrzeć się, sto. zło. Patrz Zruć się
Potrzeć się jadem.
Potrwać, sto. zło. Patrz Zrwać.
Mniemam, że mi to szczęście potrwa
Potrząsać ludzi
Potrząsać o czém. Lo Tatr. spar-
gere terram sale. Cic. Superge-
gere aliquid sale. Cato. Po fran.
répandre par dessus; saupoudrer
Po niem. bestreuen.
Potrząsać o
Potrząsać ziemię popiołem.
Potrzęsiony, a, e, imi. cz. prz.
Lo Tatr. percussa. mensura. Cic.

Po fran. mesure seruuée, pleine de grain.
Potrząśniona miara.
Potrzeba y, rz. rod ż. Po łac. necessitas tis, t. Ci. Po fran. besoin; nécessité. Po niem. Noth; Nothwendigkeit.
— Chować co od potrzeby.
— Dogodzić potrzebie bliźniego w pożyczaniu.
— Jednać sobie potrzeby swoie.
— Kupić za pieniądze potrzeby.
— Odprawowacć potrzebę przyrodzoną.
— Opatrywać młodych wszystkiemi potrzebami w Nauce.
— Prosić się na potrzebę.
— Przynosić co potrzeba: Uczynił, co potrzeba przyniosła.
— Sążniony potrzebą.
— Służyć komu we wszystkich potrzebach.
— Używać czego wedle potrzeby swey.
— Wyciąga potrzeba.
Potrzeby braterskie
— ciężkie
— lekarskie. Nakupił lekarskich potrzeb.
— nagłe, Krzyżpo. polit. Krzyżpo. polit.
— pobożna. Nie masz pieniędzy na potrzeby pobożne.
— podłá. Naszynić do podłey potrzeby.
— przypadkowá. Snić. Jaś.
— przyrodzoną potrzebę odprawowacć
— wielkie i nagłe Krzyżpo. polit. Przysięgać z wielkiey potrzeby.
— wszystkie
— zbawienne. Nie masz potrzebie pieniędzy na potrzeby zbawienne.
Potrzebny, a, e, przym. Po łac. necessarius, a, um. Ci. Po fran. nécessaire. Po niem. nöthig; nothwendig. Ratować potrzebnych. Potrzeby Sebe
Potrzebny człowiek — karność nadziemi
— ochłoda potrzebna w klotach i trzyżach ciż potka.
— przestroga.
Potrzebny dziwnie
— wielie.
Potrzebować, sto. czyn. Po łac. egere auxilio; indigere consilii; opus est mihi dux. Ci. Opus habeo aliqua re. Col. Po fran. a voir besoin. Po niem. brauchen; nöthig haben.
Potrzebować pomocy czyiey, posiłku
— wody.
Potrząść. Patrz Potrząsać.
Potrzęsła głowę popiołem i gnoiem miasto wonnych obeyków.
Potucha. Patrz Otucha.
— Dawać komu o czem dobrą potuchę.
— Mieć w czem potuchę. Nie miał w tem żadney potuchy.
— Obiecywał sobie potuchy
— Wziąć potuchę od kogo.
Potucha dobra.
Potulanie. Patrz Tułanie.
W potulaniu i pielgrzymstwie długi czas przeżył.

Potuszyć, sło. zł. Patrz Tuszyć.
Potuszyć komu. On mu potuszył.
—— —— dobrze.
Potwarca, y, rz. rod. m. Po łaci. calumniator, is, m. Cic. Po fran. calomniateur, m. Po niem. Verläumdung, La läumder, Lästerer.
Potwarnica, y, rz. rod. ż. Po łaci. calumniatrix, icis, f. Po fran. calomniatrice, f. Po niem. Verläumderinn, f.
Nie złorzeczył potwarnicy.
Potwarny, a, e. Kłaść co potwarnego na kogo. Skarga.
Potwarz, y, rz. rod. ż. Po łaci. contumelia, ae, f; criminatio falsa; calumnia, ae, f. Cic. Po fran. calomnie, f; fausse accusation. Po niem. Verläumdung; Lästerung.
— Nie należy im ta potwarz. Grzeg. z Żarn
— Kłaść potwarz na kogo.
— Pohańbić kogo potwarzami sromotnemi
— Puszczać potwarz na kogo.
— Morzyć piórem potwarzy. Skarg.
— Rozgłaszać potwarzy.
— Użal się Boże tey potwarzy. Skarga
— Włożyć potwarz na kogo.
— Upadnie przez się potwarzy swą niesłusznością. Grzeg. z Żarn
— Wychodzić z potwarzy.
— Wyjeżdżać z potwarzą na niewinnych. Grzeg. z Żar
— Wyprawować się z potwarzy.
— Potwarzać kogo dziwnemi potwarzami.
Potwarz towarzystwa czartowskiego
Potwarz ciężka na kogo.
—— gruba. Grzeg. z Żar
—— kłamliwa.
—— niecnotliwa. Bazylik
—— nieznośna — niewstydliwa.
—— śmiała. Grzeg. z Żar
—— sromotna. — szatańska.
—— szczera.
—— wściekła. Wężyk Żarn
Potwarzać, sło. czyn. Potwarzam, asz, a. Po łaci. calumniari aliquem. Crimi-

Kryjeść potwarz niecnotliwą przeciwko komu Bazylik

Criminari aliquem. Cic. Insimulare in aliquem falsum facinus. Plaut. Po fran. calomnier; accusé blâmer faussement; imposer à des crimes. Po niem. verläumden.
Potwarzać kogo o, co fałszywie.
Potwarzon, kogo dziwnemi potwarzami. Grzeg. Patrz Potwarzony.
Potwarzony, a, e, imies. cz. pr. Patrz Potwarzać.
Bydź potwarzonym.
Potwarzyć. Patrz Potwarzać.
Potwarzyć kogo przed kim.
Potwierdzać, sło. czyn. Po łaci. affirmare, confirmare, comprobare quid sententia, ratione, etc. Cic. Po fran. confirmer; approuver. Po niem. bestätigen.
Potwierdzać co powagą. Grzeg. z Żar
—— bracią.
—— kogo w mocy.
—— lud w błędzie.
Potwierdzénié, a, rz. rod. n. Po łaci. confirmatio, approbatio, onis, f. Grzeg. z Żarn. Po fran. confirmation, f; approbation, f. Po niem. Bestätigung, Grzeg. z Żarn nehmhaltung.
— Otrzymał od Papieża potwierdzénié oney reguły.
Potwierdzić. Patrz Potwierdzać.
Potwierdzić kogo w łasce.
—— myśl w dobrem.
—— prawa.
—— ustawy.
—— zwyczaie.
Potwierdz

Potwierdzony, a, e, imies. cz. prz. Patrz Potwierdzać.

Potwierdzony świadectwy starożytności.

—— lud w wierze.

—— na urzędzie.

Póty, przys. Do czasu. Po łac. hactenus tantisper tamdiu, eatenus Cic. Usque eo. Plaut. Po fran. jusqu'à cette heure; jusqu'ici. Po niem. so lange.

Póty się człowiek z natury w piękney rzeczy kocha, póki piękniey rzeczy nie uyrzy, dla ktorey wnet mu pierwsza stanieie.

2o Póty. Do mieysca. Po łac. huucusque. Plin. Ad id locorum. Plin. Po fran. jusques là, jusques à ce lieu. Po niem. bis hieher, bis an diesen Ort.

Mocną wiarą utłumił ich u ziemije na brzegu przerwanie rzeki, i rzekł: Chrystus łaxát, póty wodo powiększesz, a daley nie poydziesz.

Potyczka, i, rz. rod. ż. Po łac. pugna, ae, f, prelium, ii, n, certamen, inis, n; conflictus, us, m. Cic. Po fran. combat, m; bataille, f. Po niem. Schlacht = Treffen.

Potyczka ostateczná z śmiercią.

Rozyszedł się do potyczki ostatecznej z śmiercią.

1o Potykać. Patrz 1mo Potkać

Potykać kogo.

2o Potyka co kogo. Patrz 2o Potka co kogo.

Potyk

Potykać kogo ciężkości i smutki.

Potykać się lekkości wieku z nieprzyiacielem. Po łac. prelium facere, committere. Dimicare prelio cum aliquo. Decertare prelio armis, etc cum aliquo. Conferre manum cum hostibus. Cic. Inire prelium cum aliquo. Capessere pugnam. Conferre gradum signa cum hoste. Livi. Preliari cum aliquo. Committere prelium. Cæs. Po fran. faire la guerre. Po niem. Kriey führen.

—— Dania z Szweyą potyka się.

—— Woyska potykaią się z sobą.

Potykać się mężnie w boyu. Strzała krwawe. Hinezą

Potykać się

Pouinnay szyie rozłazat

Dania i Szweya się potykały.

Podtaty przyiaciel

Poumierać, slo. zł. Patrz Umierać

Poumierali zebrat głodem

Pupadły budowanie

Powarywać się. Patrz Urywać się

Powarywały się postrzondi.

Powab, u, rz. rod. m. Patrz Powza

Powab cnoty

Powabiać, slo. zloz. częstotli. Patrz Wabić.

Powabiał ie często do ognia — do złych

Pomysłu Powadzić się, slo. złe. Patrz Wadzić się.

—— Jeśli się powadzą.

Powadzić się z kim.

Powaga,

Powáżą, i, rz. rod. ż. Po łac. gravitas, gravitas, auctoritas, tis, f; amplitudo, inis, f. Ci. Po fran. autorité, f; crédit, m; réputation, f; gravité, grandeur, f. Po niem. Ansehnlichkeit, Ernsthaftigkeit, Kredit.

— Czynić powáżą komu u kogo.
— Mieć powáżą w powáżze i opatrzny.
— Mieć powáżą równą z kim, mało nie wyższą.
— Mieć cześć wielką u ludzi, powagę i sławę. Ustawy moc trwałą, powagi nie mają.
— Przestrzegać powagi swojéj.
— Szanuyć się powagą Boską.
— Potrzebować co powagą z wagą, Pieg. z Żar.
— Wspierać się na powadze świadka.

Powága świadka.
Powága Boska — potężna.
— wielka — wzgoru — wspaniała.
Powátać. Znamienita. Mrawny s Prusp. Łatw Obalić.
Powalić kogo.
Powalić się. Upleść się w sukni, i powalić.
Powalony. Łatw Obalony.
Powalone drzewo w błoto.
Powaśnienie. Łatw Zwaśnienie.
Napowadzić powaśnienia niepotrzebnego.
Poważać, sto. czyn. Powažam, asz, a, Bartoń. Łatw Ważyć — Szanować.
Poważał chwałę Bożą.
— co sobie wysoce.
— Imię Boże.
— kogo.
— wzgard sobie lekko.
— lekko co sobie.
— wysoce —.
Powáżenie, a, rz. rod. n. Łatw Cunek.
— Mieć powáżenie wielkie ludzi. Prawa powáżenie mają ludzi.
Powáżnie, przys. Po łac. gravitate Ci. Po fran. gravement, avec gravité. Po niem. mit Ernsthaftkeit.
Powáżnie Xięga napisana.
Powáżności, i, rz. rod. ż. Łatw Powaga.
— Mieć powáżności u ludzi.
— Uwłoczyć powáżności czyj
— Zmięszana twarz wesołą powáżnością. . . . . .
Powáżności kościoła.
— obyczaiów i dostatek zachować.
— stateczności. Bywało mu tam powáżności stateczności jego bronitą.
Powáżności wielka. Z wielką powżnością do kościoła prowadzić
Powáżny, a, e, przym. Po łac. vis, is, e. Ci. Verg. Po fran. grave. Po niem. ansehnlich; ernsthaft, gravitätisch.
Poważny chód mieć.
— człowiek w skromności
— grób. w nauce, obyczaiach
— Nauka — Osoba.
— Pani.
— Pismem powáżnem ośtrzeg

Kosciół.
— Prośby poważné wkładać do kogo.
— Przyczyny dosyć poważné wielkié. — Przyczyny wielce poważné.
— Słowa poważné.
— Sprawa. — rzeczy poważné
— Urząd.
Poważyć. Patrz Poważać.
Poważyć to umiał.
Poważyć sobie co lekko.
Powątlić, sło. zł. Patrz Wątlić.
Powątlić co, osłabić.
— siły.
Powątlony, a, e, imies. cz. prz.
Patrz Zwątlony.
Powątloné okręty.
Powetować szkody na kim. Bezi 1623
Powiadać, sło. Po łaci. narrare, referre, recensere aliquid. Exponere rem gestam, mandata, etc. Cic. Po fran. dire. Po niem. sagen.
Powiadacie sami.
Powiadaycie tym, którzy po nas będą.
Powiadać co na kogo.
Powiadanie, a, rz. rod. n. Po łaci. narratio, onis, f. Cic. Narratus, us, m. Ovid. Relatus, us, m. Łaci. Po fran. le dire; l'action de dire, récit, narration, rélation, un narré. Po niem. eine Erzahlung; das Sagen, das Erzählen.
Powiadania słowa Bożego, nigdy nie opuścił.

Powiązać

Powiatny Parlament Bazylik
Powiązać, sło. zło. Patrz Wiązać
Powiązać kogo łańcuchy. Jemi łańcuchy i związkami Chrystus do zgody i iedności nas powiązał
Powić, sło. Powiiam, asz, a. Patrz Rodzić.
Powić ~~dzieciątko~~ córeczkę. Zawczasu powili córeczkę.
— córkę. Powiła mu dwié córki.
— córkę z kogo. Powiła z niego córkę.
— dzieciątko.
— syna mu powiła. Z niego syna powiła.
Powichlić, sł. zł. Patrz Wichlić
— Wszystko rospróć popsuć powichlić.
— Swary niewiescié powichlą mężów.
Powichłać co.
Powichłanie, a, rz. rod. n. Po łaci implicatio, onis, f. Cic. Complexus nexilis. Marti. Po fran. entortillement, m; entrelacement m; brouillerie, f. Po niem. Gewirr; Verwirrung.
Powichranie głów i mysli P. Bóg przepuszcza.
1° Powichłany grubémi grzechami
Powicie, a, rz. rod. n. Patrz Rodzenie.
2° Powicie. Po łaci fasciæ puero obvolutæ. Po fran. maillot, m; couche, f;

couche f; langes et bandes, dont on enmaillotte un enfant. Po niem. Windeln, Wickel-Jeug eines Kindes.

— Bydź w powiciu. Jeszcze był w powiciu w kolebce.

Powiedzieć. Patrz Powiadać.

Powiedzieć co na pamięć Bazylik

Powiedzieć krotko myśl swoję.

— rzetelnie.

Powiedziony Patrz Zaprowadzony.

Powiedziony do Chrystusa.

Powieka, i, rz. rod. ż. Po łaci. palpebræ, arum, f; tegumenta oculorum. Cic. Po fran. paupière de l'oeil. Po niem. Augen-Lied.

Powieki ich opływaią wodą.

— Niech się zalewaią wodą powieki nasze.

Powierzchny, á, é, przym. Po łaci. extrarius, a, um; exterior. Cic. Po fran. extérieur; apparent. Po niem. Schein = äusserlich.

Powierzchna ofiara.

— zmysły powierzchnie.

Powierzchownie, przys. Po łaci. in superficie; superficie tenus. Anal. Po fran. en apparence; extérieurement; en extérieur. Po niem. äusserlich, dem äusserlichen Ansehen nach.

Powierzchownie co czynić.

Powierzchowny. Patrz Powierzchny.

Powierzchowna choroba.

— układność

— układność powierzchowna wstydu, zdobi go w oczach.

Powieść, i, rz. rod. ż. Po łaci. [illegible]ctum, i, n. Catul. Po fran. [illegible] Po niem. Sage; Rede.

— Chować powieści. Mąż powieści mężów znacznych chować będzie.

— Nie zgadzaią się w powieści swey Grzeg. z Zar.

— Natkana Biblia powieściami. Przekładać powieści przed[illegible]

— Przyjmować do serca powieści o cnotach. swoim Grzeg. z Zar.

— Otrzymał u nich chce miejsce powieściom

— Sądzić wedle powieści ludzkiey. Słyszeć co, s powieści Grzeg. z Zar.

— Słuchać powieści Bożych

— Wywodzić co z powieści czyiey

— Zagęszczona Biblia powieściami.

Powieść o cnotach.

Powieść Mężów znacznych.

Powieść Boża.

— gołą powieść przekładać przed oczy.

— krotofilna. Krasic. Ign.

— ludzka. Sądzić wedle powieści ludzkich.

— niewstydliwa. Grzeg. z Zar.

— różna. Różne o tem są Kronikarzów powieści.

1° Powietrze, a, rz. rod. n. Po łaci. aer, is, m; communis spiritus, cælum, i, n. Cic. Ether, is, m. [illegible] Po fran. l'air, un de quatre éléments. Po niem. die Luft.

— Burzy P. Bóg powietrze.

— Chwytać motyle na powietrze

— Leżeć na odkrytem powietrzu

— Opatrzona

— Opatrzona ziemia dobrém powietrzem.
— Przeniósł się za Rzym dla lepszego powietrza.
— Przyzwyczaić się powietrzu.
— Ryczał wielce po powietrzu.
— Wołał wielce po powietrzu.
Powietrzé dobré
— odkryté. Na odkrytém powietrzu leżał.
— pełné trwóg.
— pogodné.
— zasmrodzoné
— złé świata tego.
2° Powietrzé. Po łaci. pestilentia, ae, f. Cic. Pestis, is, f. Plau. Pestifera labes. Colu. Po fran. peste f. contagion f. Po niem. die Pest
Doznawali morowego powietrza. Grzegorz z Tyrnu
Powietrze gubi ludzi
— morzyło powietrzé złe wiele ludzi.
— nienaruszony dom od powietrza.
— padło powietrzé na różné miasta.
— panuie powietrzé po wszystkiéy ziémi.
— pomorzyło powietrzé ludzi.
— pożerá powietrzé ludzi.
— przepuścił P. Bóg zaraźliwé powietrzé. przestało powietrzé.
— przyszło od Boga zaraźliwé powietrzé.
— puścić zaraźliwé powietrzé.
— ruszony powietrzém.
— rzuciło się

— rzuciło się między ludzie powietrze.
— ~~ustało powietrze~~ ichnę témże powietrzem, co drudzy
— umierali powietrzem.
— ustało powietrze.
— wolnym bydź od powietrzu
— wszczęło się w woysku srogié powietrzé.
— zamierali ludzie powietrzém.
— zarażony powietrzém.
Powietrze na bydło — na ludzie
Powietrze grassujące. Podczas grassuiącego powietrza w Rzymie.
— inszego powietrza zażywać.
— morowé.
— morzącé ludzie.
— srogié.
— zaraźliwé.
— zarażoné
— złé.
Powietrzny, á, é, przym. Po łaci. aeterius, a, um. Cic. aetherius, a, um. Virg. Po fran. aërien. Po niem. Luft= Luftig.
Powietrzné ciało — męczennik. S. Symeon.
Powiewać, sło. czyn. Powiewam, asz, a. Po łaci. Ventilat aura jubas. Sil. Sinuantur flamine vestes. Ovid. Aspirant auræ. Virg. Po fran. agiter qu. ch, comme le vent. Po niem. wehen.
— Jak był łzami wysuszony, iż się idąc potaczał, i wiatr go powiewał.
Powiiać. Patrz Powić
Powił mąż z żoną synaczka bardzo pięknégo.

Powinność.

Powinność, i, rz. roo. ż. Po łac. officium, ii n. Cic. Partes, ium f. Cic. Po fran. devoir, obligation. Po niem. Obligenheit; Pflicht; Schuldigkeit. — czynić powinność na kogo. — Przeznaczyć komu powinności. — Oddawać komu powinności dłużne. Patrz też na powinności. — Dopełnić powinności. — Napomnieć go przez list w powinności. Kłop. roo. — Położyć się w powinności. Boże! dáy się w tę powinność poczuć każdemu. — Szanować kogo powinnością wszelkiej miłości. — Wymawiać się z powinności. A kto się z pospolitéy na wszystkie ludzie powinności wymawiać ma? Obeznać się ze swoimi powinnościami jak z swoim dłużnikiem. Powinności dłużne — ojczyzna. — małżeńska. Dochować komu powinności małżeńskiéy. — naypierwsza pospolita.

1° Powinny, á, é, przym. Po łac. debitus, a, um. Cic. Po fran. dû. Po niem. schuldig; gehörig. — czas i chwaty powinny Bogu wyznawać. Spręż. żar. Powinna miłość. Upominać ludzi do powinnéy miłości i zgody braterskiéy, nad którą nic ma byćż nie przedtadano. — modły powinne ofiarować Bogu. — podłon powinny oddawać komu. — posłuszeństwo oddawać komu. — służba. — uczciwość powinną oddawać komu.

2° Powinny żywią ciemu. Łatr. Powinowaty. Krewny.

Powinować się z kim. Po łac. devincire se affinitate alicui. Cic. gere cum aliquo affinitates. Po fran. s'allier, s'unir avec personne par le mariage. Po niem. sich mit einem verschwägern. wtożony. Syng. z Barw.

Powinowacić się z domem kim. Powinowactwo, a, rz. roo n. Po łac. affinitas, tis, f. Cic. Po fran. parenté f; parentage f; parenté f. Po niem. Verwandschaft; Freundschaft.

— Dostać powinowactwa. — Jść z powinowactwa z jego. — Mieć z kim powinowactwo. nabydz powinowactwa z kim. Powinowactwo ciasne. Nie mieć z nim powinowactwa tak ciasnego.

Powinowaty, á, é, przym. Po łac. cognatus, propinquus, necessarius alicujus; conjunctus alicui propinquitate. Cic. Po fran. un parent. Po niem. ein Verwandter.

— Bydź powinowatym komu. Bliźni trwią powinowaci. Powinowaty trwią zmarłemu.

Powłóczenie, a, rz. roo n. Po łac. permutatio sedis, assidua migratio in aliam et aliam regionem.

— Cierpiała wszystkie niewygody powłóczenia dla Chrystusa. Powłóczenie sromotne po ulicach. Powłóczony po rozmaitych miejscach. Obtigerom wygnaniem.

Powłóka, i, rz. roo ż. Łatr. Powłoka

Powłóczenie.
Powłoka z mieysca na mieysce.
Powód, u, rz. rod. m. Po łaci. occasio, onis, f; ansa, ae, f.; ductus, us, m. Cic. Po fran. occasion; sujet; cause, guide; direction. Po niem. Anlass, Ursache, Gelegenheit; Leitung, Lenkung.
— Za powodem czyim uczynić co.
— Za powodem natury, włos kędzierzawy.
— Dać powód komu.
Powodowa strona. Po łaci. actor, is, m. Cic. Teren. Po fran. acteur, demandeur m. Po niem. der Kläger.
Powodź, i, rz. rod. ż. Po łaci. eluvio, onis, f; reluvies, ei, f, proluvies, ei, f; magna vis aquae. Cic. diluvies, ei, f Hor. Po fran. inondation, f; debordement d'eaux. Po niem. Ueberschwemmung; Austritt eines Flusses.
— S. Katarzyna Szwedzka zniosła powodź, dotknieniem nóg swoych.
Powódź dziwna w Rzymie z Tybru.
Powodzénié, a, rz. rod. n. Po łaci. successus, us, m. Livi. Fortuna prospera, adversa. Sors jucunda, tristis. Cic. Po fran. succès m; réussite f; prospérité; bonne fortune. Po niem. Wohlseyn, Wohlergehen, Fortgang, Ausgang.
— Czekać

— Czekać powodzenia.
— Mieć powodzenie.
Trwa powodzenie świeckie nie długo.
Powodzenie dobre.
— skuteczne zamysłów.
— szczęśliwe w Naukach.
— złe.
1° Powodzi się co. Po łac. succedit aliquid, succedit ex sententia, procedit aliquid bene, prospere. Fluunt ad voluntatem res prosperae. Fortuna optatis, respondet. Cic. Po fran. aller bien ou mal; réüssir, tourner bien ou mal; avoir du succès. Po niem. gelingen, von statten gehen.
— Rada powodzi się komu. Gdy się im pierwsza rada nie powiodła, do drugiey się rzucili.
— Sposób ten mu się nie powiodł do tego.
— Swiat mu się powodził.
— Wszystko mu się powiodło.
— Wyprawa im się powiodła.
2° Powodzi się komu dobrze, źle. Po łaci. Cadit aliquid bene, male. Ovid.
— Niech ci się dobrze powodzi.
— Źle mu się powiodło na tem.
Po wodzie. Po łaci. per aquam.
— Przyrodzenie ludzkie do złego, iako z gory i po wodzie.
Powoleństwo, a, rz. rod. n. Patrz Powolność.
— Miała

— Miała matka pociechę z powoleństwa i posługi iuż dorosłych synów swoich
— Oddawać komu powoleństwo
Powoli, przys. Patrz Pomału.
Powoli przyszła do siebie.
Powolność, i, rz. rod. ż. Po łaci facilitas, tis, f. Cic. Po fran. facilité. Po niem. Willfährigkeit.
— Czynić wszelaką powolność i posłuszeństwo
— Oddawać powolność komu.
— Podać powolność Panu.
— Podmiatać powolność rozumu pod słowo Boże
Powolność rozumu.
— niesłychaná.
— wszelaká.
Powolny, á, é, przym. Po łaci facilis, tractabilis, is, e. Cic. Po fran. traitable, condescendant. Po niem. willfährig, dienstwillig, dienstfertig, ergeben
— Stać się powolnym.
— Zostawać powolnym.
Powolné dzieci — lud — obyczaié.
Powołać. Patrz Powoływać.
Powołać kogo do służby.
— kogo do stanu. Bóg powołuie do stanu.
— kogo do wiary S.
— kogo na rycerstwo.
Powołanié, a, rz. rod. n. Po łaci vocatus, us, m. Cic. Vocatio, onis f. Catul. Po fran. vocation, f. Po niem. Beruf zu einem St...
— Chwiać się w powołaniu
— Mazać powołanie Chrześciańskie
Wezwani w jedney nadziei powołania waszego
— Mieć powołanie
— Widzieć po kim powołanie
Powołanie Pogan do Chrystusa i Kościoła iego.
— do wiary
— do zakonu.
— na urząd, p. posłuszeństwo przez ręce kładzenia Apostolskich potomków.
Powołanié Bozkié
— Boże rozmaité przyrównané do rozmaitego zbierania owoców
— dziwné, stateczné
— zakonné.
Powołany, á, é, przym. imies. prz. Patrz Powoływać
Powołany do służby — do stanu
— do wiary
— do zakonu.
— na urząd.
Powoływać, sło. czyn, zło. Powołuję, esz, e. Po łaci: vocare. Po fran. appeller en justice. Po niem. rufen, berufen.
Powoływać kogo do sądu.
— kogo do służby. Chrystus powoływa do służby swoiey
Powoniać, sło zło. Patrz Woniać
Powoniać rożę. Powoniał Pan Bóg mocności słodkiey.
Powoz...

Powoźić, sto. czyn. Powożę, isz, i. Po łac. aurigari. Var. Auriga-re. Suet. Po fran. conduire, me-ner, guider, faire marcher un cheval, faire rouler un chariot. Po niem. kutschieren; fahren

Powozić kogo

Powozić się na wozie.

Powrócić, sto. zł. Powracam, ász a. Po łac. revenire. Cic. reverti. Cic. redire, reverti. Cas. Po fran. retourner, revenir. Po niem. wieder zurück kehren, umkehren, zurück kommen.

Powrócić wkrótce

Powrócić się do czégo. Po łac. redire ad genium. Ter. Redire ad mores. Cic. Recipere se do aliquid. Plaut. Revolvi in eandem vitam. Po fran. retourner à ses anciennes habitudes, reprendre ses premiers mœurs, sa premiere conduite. Po niem. die alten Sitten wieder annehmen, wieder seinen vorigen Wandel führen

Powrócić się do bátwochwalstwa

do złych obyczaiów

Powrót, z powszy. Plaut. Wracanie się

Powróz, u, rz. rod. m. Po łac. funis, is, m. Virg. Restis, is, m. Plau. Serta, ae, f. Var. Po fran. courre corte d'un moyenne grosseur. Po niem. Strang, Seil.

— Nosiła

— Ciągnął kogo powrozem. Bazyli 10°

— Nosiła powroz ostry

— Związał Samson powrozy, iako len zgnił

— Potargały się wszystkie powrozy

— Skrępował kogo silne powrozami

— Przywiązał co powrozem.

— Urwał powroz

— Zadawił kogo powrozem.

— Zwichtały mię powrozy grzechow

Powroz gruby — mokry, z łyk uczyniony

— rozmoczony; ostry

Potargał Samson powrozy, iako nici wielki.

Związał dał się Samson dwoma nowemi powrozami; silnemi sznurami

Powrozek, powrozku, rz. rod. m. wy- zdro. Po łac. funiculus i, m Cic. resticulus, d, f. Var. Po fran. menu corde, cordeau, m. courte cordelette. Po niem. Strickher

Powrozek konopiany, biały, czerwony.

— poiedynkowy.

— Skrępował kogo tym sznurkiem

— trzykroć

— Trzeba przerwać, a poiedynkowy barzo łatwo.

— Puścił kogoś swoje powrozkami

Powściągać. Łatw. Hamować.

Powściągać język od trzywdy bliźniego.

— język od obmów

— serce zgc

— serce } od trzywdy bliźniego.

Powściągać się. Łatw. Hamować się

Powściągać się od mowy. Szym. z Dar

Powściągać się od żony - od miłości miłuey

Powściąganie języka

Powściągliwość, i, rz. rod. ż. Po łac. continentia in victu; temperantia in voluptatibus. Cic. Po fran. continence, abstenence, retenue; moderation. Po niem. die Mäßigkeit; Enthaltung

— Czynu powściągliwości. Ostry

— Naydowana iest nie w używaniu wszelakich uczty, ale w zbytku
— Ostry w powściągliwości.
— Zamiszać na powściągliwości
— Żyć w wiecznéy powściągliwości.

Powściągliwość języka — od roskoszy
——— sujsta — osobliwa w małżeństwie
——— wieczna

Powściągliwy, a, e, przym. Lo lat. temperans, abstinens, continens cupiditatis, linguæ. Cii. Po fran. continent, abstinent, retenu.
Lo niem. mäßig.
Powściągliwy język. Bydź powściągliwego języka.
——— życie. Vdać się na życie powściągliwe i czyste.
——— żywot wiodł.

Powściągnąć się. Patrz Hamować się.
Powściągnąć się od męża. Żwyciężona roskoszą, od męża się swego nie powściągnęła.
——— od smiechu. Nie mógł się od śmiechu powściągnąć.

1o Powstać, sto. Powstaję, iesz, ię. Lo lat. assurgere, exsurgere, resurgere, erigere se. Po fran. se lever de son siége; se mettre sur ses piés. Po niem. aufstehen, sich vom Stuhle in die Höche richten.
Powstać przed głową swoią.
2o Powstać. Po lat. consurgit senatus; resurgunt res Roma; nascitur ventus; oritur tempestas; morebre

morebres ventus. Cii. Lordego ex insidiis. Cześ. Consumm arma. Vity. Po fran. s'élever commencer à se faire sentir. niem. entstehen, erheben.
— Xiążę powstanie
— Mężowie powstaną z samych z przewrotną głową
— Ptaszę powstaie.
— Szemrania nań powstały
— Znak wielki powstał.
— Upadek bez wszrzeszenia powstanie.
— Wiatr gwałtowny powstał
— Wołanie powstaie.
— Wojny domowe powstały
Powstać na ię ziemi słowami.
Powstać na kogo z woyskiem.
Powstać z choroby
——— z grzechów.

Powstanie, a, rz. rōż. n. Lo lat. consurrectio, onis, f. Cii. Coortus tempestatis etc. Liw. Po fran. le lever, le tems, ou s'élève le vent. Po niem. das Aufstehen; Entstehung.
Panie bądź wszystkim tu powstaniu.
Powstanie na duszy, albo zmartwstanie.
——— nawałności.
——— zakonu.

1o Powstawać. Patrz 1o Powstać.
— Trup powstał.
— Umarli powstaią
Powstawać przed tym. Ludzie powstaiąc przed nim stali.
——— z stołu

— z stolicy Królewskiey.

2o Powstawać. Łatw. 2o Powstać

— Gniew Boży na nas powstaie

— Moc Bożka powstaie.

— mniemania o dim złe powstaią.

— Myśli złe powstaią w człowieku.

— Żelżywość wielka sławie Chrześciańskiey powstaie u Turków

1o Powstawać od grzechów

— przeciw prawdzie.

— z grzechów.

Powszechny, á, é, przym. Lo łac. communis, universalis, generalis, is, e. Cic. Po fran. universel; général. Po niem. allgemein.

Powszechny kościoł.

— kronika. Powszechną kronikę całego świata napisać.

— ustawy powszechne na pożytek wszystkich bydź maią.

— Zastrzeż przestudowanie powszechne podnieść na kogo.

— wiara.

Powszedni, á, é, przym. Lo łac. quotidianus, a, um. Cic. Amphemerinus, a, um. Plin. Lo fran. journalier. Po niem. täglich.

Powszedni chleb. — pożarm.

Powszedni dzień. Lo łac. protestus dies. Plau. Liber a religionibus dies. Colu. Po fran. jour ouvrer; jour ouvrable. Po niem. Werkel-Tag.

Powszedni grzech. Po łac. minima noxa, levius peccatum. Cic. ignosibilis noxa. Gell. Po fran. un péché veniel; un péché, qui n'est pas mortel. Po niem. kleine erläßliche unverdammliche Sünde.

Powszednie, przysł. Po łac. venia digna peccare. Amm. Po fran. péchez veniellement, d'une manière, qui se peut pardonner. Po niem. erläßlig sündigen.

Powszednie zgrzeszyć.

2o Powszednie, to iest na każdy dzień, codziennie. Po łac. quotidie; in dies; in dies singulos. Cic. Po fran. journellement; tous les jours, chaque jour. Po niem. täglich; alle Tage.

Powszednie co czynić.

Powtarzać, sz. Powtarzam, asz, a Po łac. iterare verba. Cic. Repetere audita. Ovid. Reasumere aliquid. Plin. Jun. Po fran. réitérer; faire qu. ch. une seconde fois; repéter. Po niem. etwas wiederholen; noch einmal thun.

Powtarzać komu nauki.

Powtórnie, przys. Po łac. secundo, iterum; denuo. Cic. Po fran. d'une manière réitérée, en repétant

tant

tant, en réitérant. Po niem. wiederholter Weise.

Powtornie doznał łaski
Powtornie upewniony.

Powtorny, a, e, przym. Po łac. secundus, a, um. Po fran. réitéré, renouvellé, nouveau. Po niem. wiederholet, abermalig, nochmalig.

Powtorny dowód
Powtorne małżeńskie śluby ponowić.

Powtorzony, á, é, przym. Po łac. instauratitius, a, um. Cic. Instauratitius. Mau. Po fran. repeté, réïteré, redoublé, renouvellé. Po niem. wiederholet, erneuert.

Powtórzony grzech — ofiara.
— żywot napisany z sta
rodawna i powtórzony od tego.

Powtórzyć. Patrz Powtarzać.

Powtórzyć małżeństwo.

Powykradać. Patrz Wykradać.

Powykradać srebra.

Poymać, też. Patrz Poymować.

Poymać kogo.
— kogo do więzienia.
— kogo w niewolę.
— okręty nieprzyjacielskie.
— złodzieyskie.

Poymanie, a, rz. pod. n. Po łac. captivitas, tis, f. Cic. Po fran. prison, f; captivité. Po niem. Gefangennehmung; Gefangenschaft.

— Być w poymaniu
Sprosiła poymanie mężowe
Poymany, a, e, imies. cz. prz. łac. captus, comprehensus, a, um. Po fran. fait prisonnier, prise. Po niem. getangen, genommen.

Poymany na cudzołostwie.
— na grzechu.
— w niewolę.
— Dusze poymane od nieprzyjaciela.

Poymować kogo w niewolę. Po łac. abducere in servitutem. Cas. Captivum aliquem ducere. Claud. Fran. prendre qu., faire prisonnier. Po niem. gefangen, nehmen.

2° Poymować żonę. Patrz Żenić.

Poymować się do małżeństwa.
matrych, bliskich zrwią, powinowacy poymowali
3° Poymować co myślą. Po łac. concipere animo aliquid. Comprehendere aliquid mente, animo. Complecti cogitatione, animo. Cic. Po fran. concevoir, comprendre, prendre. Po niem. begreifen, einsehen.

Poymować co po kim.
— naukę.
— wszystko w młodem bydleczeniu.

Poyrzenie. Patrz Weyrzenie.
— Był przyiemnego poyrzenia.
— Była w poyrzeniu piękney urody.
— Sądzić nie wedle poyrzenia ludzkiego.
— Straszyć iednem poyrzeniem
— Urodziła

— Urosła mu zła żądza z poyrzenia.
Poyrzenie iedno.
— ludzkie.
— piękne. Młodzieniec pięknego poyrzenia.
— przyiemne.
Poysdź. Patrz Jsdź.
— Poty wodo pocieczesz, a daley nie poydziesz
Poysdź do bóżnicy Niebieskiey
— do mieszkania wiecznego.
— do strony żyiących.
— na dno. Poszli na dno iako kamienie.
— na stronę.
— na wieś.
— na żywot lepszy - doskonały.
— precz z oczu. Pódź mi precz z oczu.
— w kąt. w kąt
— w dym.
— w perzynę. Chwała wasza, dostatki, maiętności poydą w dym i perzynę.
— w zapomnienie
— za kim
— za literą.
— za mąż poszła Panna.
— za męża.
Pozabiiać, słowo zł. Patrz Zabiiać.
— Frasunek wiele ludzi pozabiiał.
Pozabiiany. Patrz Zabity.

Pozabiiani

Pozabiiani na potyczce
Pozaieżdżane folwarki przez Szlachtę.
Pożalenie, a, rz. rod. n. Patrz Litości
— Czynić pożalenie nad kim.
Pożalić się. Patrz Litować się.
Pożal się Boże zguby naszéy.
Pożałować się. Patrz Użalić się.
Pożałować się na kogo.
Pożałowanie, a, rz. rod. n. Patrz Litość.
Pożałowanie niezmierne wzruszył mu na sercu, i mieczem ie bolesci przebiiał. Pożałowania godzien człowiek.
Pożar, u, rz. rod. m. Po łaci. incendium, ii, n. Cic. Flor. Po fran. incendie, m, embrasement; la fureur la violence du feu. Po niem. Feuers-Wuth, grosses Feuer, um sich greifendes Feuer.
— Jsdź przez pożary. Przez wszystkie pożary szedłbym, abym w Zakonie został.
— Niszczył miasto pożar niepohamowany siłą ludzką.
— Ucichł pożar.
Pożar afektów (ugasić pożar). Zapalona pożarem niebieskich afektów.
— miłości. Nowym miłości pożarem zapalona.
Pożar niepohamowany (odszczepieństwa ugasić) siłą ludzką.
— nowy.
Pozarażać, sło. zł. Patrz Zarazić
Pozarażać ludzi

Pożarcie

Pożarzić, a, iż. rod n. Po łac. ab-
ligurirtio, onis, t. Capit. Po fran.
dévorement, m. Po niem. das Auffres-
sen.
— Osądzony na pożarzić bestyom
— Wrzucili go w jamę lwom
na pożarzić.
Pożarty, á, é. imies. cz. prz. Po łac.
devoratus, a, um. Po fran. dévoré.
Po niem. gefressen.
Pożarty człowiek od bestyi, od ziémi.
— królestwo od nieprzyiaciół
Pożdże, po ust zapiekli Bożnej was w cudzą stronę
Pożądać, dło. dło. Łatin. Żądać
Pożądał męża
— mienia dobrégo.
— niewiasty.
— podwyższenia domów swoich
— sławy wszeckiéy.
— urzędów.
Pożądanié. Łatin. Żądanié
Pożądanié niewiasty
Pożądany, á, é; imies. cz. prz.
Po łac. optatus, exoptatus, a
um. Ci. Po fran. désiré. Po niem.
erwünschet, gewünschet.
Pożądany głos
— godzina przyszła.
— łaska. Łaskę tak dáwno
pożądaną otrzymał.
Pożądliwość, i, rz. rod. ż. Po łac.
cupiditas, tis, f. appetitio, onis f.
libido, inis, f. Ci. cupido, inis
Słaut. Po fran. concupiscence
cupidité f. passion déréglée
grande enoie. Po niem. Fleis-
Lust; grosse Begierde nach et
Pożądliwości (Dyś pożądliwości mocno rozupraw)
— ciągnie do siebie zie-
iaka. — Chodzić za pożądliwościa
— Dopuścić duszy pożąd-
wości. — Bratać się z pożądliwo
— Miotać na kogo pożądliwo
— Obrzezywać oczy z pożąd-
wości cielesnéy i świeckiéy
— Odjąć się niepoczciwéy po
żądliwości nie mógł.
— Pociągniony od pożądliwości
— Posłuchać pożądliwości.
— Przymuścić pożądliwość do
— Rozkazywać pożądliwo
— Sprzeciwiać się złéy pożąd-
wości.
— Ugasić swoją pożądliwość
— Upadł w nieczciwą pożą-
dliwość do niektórey urzędni-
wiasty — Walczyć z pożądliwością
— Wpadła w pożądliwość ku ró-
dnemu młodzieńcu.
— Wziął Bóg w serce iéy po
żądliwość.
— Zachować czystą duszę od
pożądliwości.
— Zapalił się złą pożądliwo
ścią ku niéy
— Zaraził go pożądliwością
onéy Zamienki.

Żrane

libido

— Zranić w pożądliwości serce swe urodą kobiety. Wszyscy serca swe zranili iey wdzięcznością w pożądliwości.

— Zwyciężony pożądliwością roskoszy.

Pożądliwość Panienki. Skarga

— roskoszy.
— cielesná.
— niepoczciwá.
— nieuczciwá.
— srogá.
— świecká.
— złá. — zwyciężoná.

} Skarga

Pożądliwy, á, é, przym. Po łaci. pronus ad concupiscendum. Po fran. concupiscible, cupide, plein de concupiscence. Po niem. lüstig, voller Lüste.

Pożądliwá rzecz.

Pozbiérać, sło. zł. Patrz Zbierać.

Pozbiérać ludzi godnieyszych na co.

— owoce.

Pozbywać. Patrz Postradać.

Pozbywszy Oyca, żony.

Pozbywać się. Patrz Opuścić.

Pozbywać się grzechów.

Pozdrawiać, sło. czyn. Pozdrawiám, ász, á. Po łaci. salutare, persalutare aliquem. Salutem alicui dicere, impertire. Cic. Consalutare aliquem. Liv. Salvere aliquem. Hor. Po fran. saluer qu. Po niem. einen grüssen.

Pozdrawiać kogo łaskawie.

— kogo w liście.

Pozdrowić. Patrz Pozdrawiać.

Pozdrowić się pięknie z kim.

Pozdrowienie, a, rz. rod. n. Po łaci. salutatio, ~~consalutatio~~ consalutatio, onis, f. Cic. Po fran. saluade, f. la salutation. Po niem. ein Gruss.

Pozdrowiénié Anielskié. Po łaci. salutatio Angelica. Po fran. la salutation Angélique; la salutation de l'ange à la Vierge. Po niem. der Englische Gruss.

— Nauczyć się pozdrowiénia Anielskiégo.

— Odmówić pozdrowiénié Anielskié.

— Ofiarować za kogo pozdrowiénié Anielskié.

— Zmówić pozdrowiénié nabożné.

Pozdrowiony, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. salutatus, a, um. Po fran. salué. Po niem. gegrüsset.

Pożegnać, sł. Po łaci. salutem, incolumitatem alicui exeunti precari. Cic. Dicere alicui supremum vale. Ovid. Po fran. prendre congé de qu.; dire adieu à qu. Po niem. zur Reise wünschen; Abschied von einem nehmen.

Pożegnać gości.

— kogo. żonę.

Pożegnać

Pożegnać świat, to iest Rozstać się ze światem.
Pożegnać świat nędzny.
— świat ten dobrym końcem
— żądzę świata. —
Pożegnanie, a, rz. rod. n. Patrz Rozstanie.
Pożegnanie odważne ze światem.
Pożegnany. Patrz Poświęcony.
Pożegnany óley, woda.
Pożenić xiążę. Patrz Ożenić.
Pożerać, sło. czyn. Pożeram, asz, a. Po łaci. devorare aliquid integrum. Cato. Devorare patrimonium. Catul. Absorbere aliquid. Plin. Po fran. dévorer; dégourmander, engloutir. Po niem. fressen, auffressen, verschlingen.
— Herezye pożeraią Narody.
— Miecz nieprzyiacielski syny pożarł.
— Moc Turecka, wiele Chrześciiaństwa pożarła i pogubiła.
— Obcy pożeraią pola wasze przed oczyma waszemi
— Ogień pożera domy — ludzi, miasta.
— Ogień go wieczny pożera.
— Powietrze pożera ludzi.
— Przeklęctwo pożrze ziemię.
— Smierć go pożarła. Wszystko tu śmierć pożera.
— Grąd pożarł członki iego.
— Wilk pożera owce.
— Ziemia pożera Obywatele swoie.

Pożeranie

Pożeranie, a, rz. rod. n. Po łaci. abliguritio, onis, f. Capit. Po fran. l'action de dévorer. Po niem. das Auffressen.
Ogień ma moc do pożerania wszystkiego.
Pozew, pozwu, rz. rod. m. Po łaci. libellus, i, m, dica, æ, f; vadimonium, ii, n. Pla. Po fran. assignation, ajournement m; pour comparer devant un Juge. Po niem. gerichtliche Ladung, Citation.
Pozew na sąd.
— Potwarz w pozwach.
— Stawać na pozew.
— Wołá na cię pozew, abyś się do sądu gotował.
Pozew zawieszony u drzwi. Siedzna i mdleysze członki iako pozew u drzwi twoich zawieszony woła na cię, abyś się do sądu gotował.
Pozłacać, sło. czy. Pozłacam, asz, a. Po łaci. inaurare. Cic. Incoquere alicui aurum. Plin. Illinire aurum alicui. Sen. Aurare Sipon. Po fran. dorer. Po niem. vergolden.
Pozłacać co.
Pozłocisty, á, é, przym. Po łaci. auratus, inauratus, a, um. Cic. Circumlitus auro. Ovid. Po fran. doré. Po niem. vergoldet.
Pozłocisty krzyżyk.
Pozłocony. Patrz Pozłocisty

Pozłocisty

Pozłocony pałac.
Pozłota, y, rz. rod. ż. Po łaci. auratura, ae, f. Quin. Po fran. dorure, f. Po niem. Vergoldung.
Pozłotę u kielicha obetrzeć.
Poznać, sło. czyn. Poznaję, esz, e. Po łaci. noscere, cognoscere, agnoscere, recognoscere aliquid. Adducit me aliquid in cognitionem aliquam. Cic. Po fran. connoître, reconnoître. Po niem. erkennen.
Poznać łacno.
Poznać co po sobie.
— grzechy swoie.
— kogo po czém. np po głosie.
— práwdę.
— przyiaźń. Teráz po tobie przyiaźń poznać mám w ciężkim ucisku moim.
— rozum czuyny w kim.
— wszystko poznałem po tém.
~~Poznać~~ zdradę.
Poznać na oko.
Poznać się. S tych słów poznać się może.
Poznać się z kim. Po łaci. familiaris alicui fio. Po fran. faire connoissance avec qu. Po niem. mit einem bekannt werden.
Poznań, ia, imie wł. Po łaci. Posnania, ae, f. Po fran. Posnanie, f. ou Posen, m. belle ville du Palatinat de Posnanie sur la Warte dans la grande Pologne. Po niem. Posen, n, eine schöne Stadt in der Woywodschaft Posen an der Warte in Gross-Polen.
Poznáń miasto
Poznanié, a, rz. rod. n. Po łaci. cognitio, agnitio alicujus rei. Perspicientia veritatis. Cic. Po fran. connoissance, notion. Po niem. Erkenntniss.
Poznanié Boga.
— drzew.
— natur zwiérząt.
— práwdy. Przywiesdź kogo do poznania práwdy.
— ziół.
— zwiérząt
Poznański, á, é, przym. Po łaci. Posnaniensis, is, e. Po fran. de Posnanie.
Poznański Biskup — Kasztelán.
Poznany, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. cognitus, a, um. Po fran. connu. Po niem. bekannt.
Poznaná práwda.
Poznawać. Patrz Poznać.
Poznawać co z pulsu.
Poznawać się z kim. Patrz Poznać się z kim.

Pozny

Łożny, á, é, przym. Lo łac. serus, intempestivus, a, um. Cic. Tardus, a, um. Cic. Sero, adv. Serotinus, a, um. Colu. Pe fran. tardif, tard. Lo niem. spät; spätreifend, spät hervorkommend.

Łożná pora.

Łożor, u, rz. rod. m. Lo łac. species ei, f; eminentia, ae, f; ostentatio onis, f. Cic. Ostentus, us, m. Iaut. a. Lo fran. apparence, f; extérieur m. Po niem. Schein; äusserliches Ansehen.

Łożor świata tego mija.

Łożorny. Patrz Zwierzchi

Łożorná pozora.

Łożostały, á, é, przym. Lo łac. superstes alicui. Cic. Residuus, a, um. Liv. Reliquus, relictus, a, um. Cic. Po fran. restant, qui est de reste, qui vit, qui est encore en vie, qui a survecu à qu. Lo niem übrig geblieben; hinterblieben, hinterlassen.

Łożostały brat.

— grzech.

— majętności pozostała po nim, na oztery czerwone złote była szacowana. Miał pozostały po rowiedz majętności.

— niewiasta pozostała z onéy brwi tyranoje.

Łożostały żydzi pozostałe po tim.

Łożostały na ziemi.

Łożostawać

Łożostawać na drodze. Lo łac. tardius alios sequi. Anal. fran. demeurer en arrière. Lo niem. zurück bleiben.

Łożrzeć. Patrz Łożerać.

Łożrzeć ogniu dali wielką

— Smok chciał go pożrzeć

Łożwać, sto. czyn. Łożywam, a. Lo łac. in jus, in judicium vocare aliquem. Arcessere in judicium. Adducere in judicium. Diem alicui dicere propter injuriam. Cic. Po fran. appeller qu en Justice, ajourner, assigner, pour comparoître devant un J. Po niem. vorladen, citiren

Łożwać duszę na sąd Boży

— tego do sądu.

Łożwany, a, e, imies. cz. prz. łac. vocatus in judicium. Lo fr. ajourné, assigné. Lo niem. citirt, vorgeladen.

Łożwany z nagła.

— do sądu.

Łożwolić na podanie czyie. Patrz Przyzwolić.

Łożwolony, á, é, imies. cz. prz. Lo łac. concessus, permissus, a, um. Cic. Lo fran. permis, consenti. Lo niem. erlaubet

Łożwolone mięso zakonem.

Łożycie, a, rz. rod. n. Patrz Ciało

Obowanie.
— Mieszkać w pożyciu swojém
Pożyczać, sło. Pożyczam, asz, a
Po łac. commodare, accommodare.
Cic. Po fran. prêter; emprunter.
Po niem. einem borgen, leihen;
verborgen, verleihen.
Pożyczać oczu na próżności
— ucha na złe rozmowy.
~~Pożyczayny. Patrz Pożyczony~~
Pożyczanie. Dogodzić potrzebie bliźniego w pożyczaniu.
Pożyczany, a, e, przym. Po łaci
mutuatus, alienus, commodatus
a, um. Po fran. prêté, emprunté.
Po niem. geborget; geliehen
Pożyczané naczynie.
Pożyczáyny. Patrz Pożyczany
Pożyczáyná rzecz od kogo
Pożyczek, á, rz. rod. m. Po łaci.
commodatio, mutuatio, onis, f.
Po fran. prêt, m. Po niem. das
Leihen, Leihung, Borgen bey
einem; das Verborgen.
Potrzebować pożyczków
1° Pozyskać, sło. czyn. Pozyskuję,
iesz, ie. Po łaci. attrahere. Po
fran. attirer en sa faveur, ca-
ptiver, gagner. Po niem. gewin-
nen, einnehmen
Pozyskać kobietę do swoiéy żądzy
— ludzi wiele do Wiary
i prawdy S. Ewanielii pozyskał
— łaskę

— łaskę od kogo.
— mienie dobré od kogo
— sławę rycerską
1° Pozyskanie, a, rz. rod. n. Patrz Na-
wrócenie
Pozyskanie dusz błędnych. - niewiast „Bogu
2° Pozyskanie. Patrz Otrzymanie
Pozyskanie zbawienia
Pozyskiwać. Patrz. Otrzymać.
Pozyskiwać affekt i konfidencyą
u Panów przez uniżoność
Pozyskować. Patrz Nawracać. Po
łaci. corrigere ad frugem aliquem
Plaut. Meliorem reddere. Cic. Per-
ducere ad frugem. Quin.
Pozyskowáł ludzie błędné P. Bogu.
Pożyteczno, przys. Po łaci. utiliter.
Cic. Po fran. utilement, ~~avec~~ avec
utilité; avantageusement, profita-
blement. Po niem. nützlich.
Pożyteczno iest.
Pożyteczny, á, é, przym. Po łaci.
utilis, perutilis, is, e. Cic. Po fran.
utile; profitable; avantageux.
— Bydź pożytecznym Oyczyźnie.
Po łaci. prodesse Patriæ. Utili-
tatem afferre. Esse utilitati a-
licui. Cic.
Pożyteczny człowiek.
— drzewo.
— praca ludziom.
Pożytek, pożytku, rz. rod. m. Po łaci
utilitas, commoditas, opportuni-
tas

tas, tis f. Emolumentum, commodum, i, n. Ci. Le fran. utilité, ti gain, m; profit, m; avantage, m, proueni m. Le niem. Nutzen m; Gewinn; Vortheil.
— Biegać za własnemi pożytki.
— Brać pożytek z przykładów.
— Burzyć pospolite pożytki.
— Cofać mają widzieć pożytek wszystkich.
— Czerpać pożytki z cyrpania xięg
— Czynić sobie pożytek ludzką szkodą. Korzystać z cudzej pracy.
— Mieć pożytek z czego.
— Nosić pożytek. Prawa pożytek niosą. To mu większy pożytek niosło. Że rzeczy nie niosą pożytku.
— Obraca się w pożytek rzeczy ludziom rzeczy idąca.
— Odstępować pożytku.
— Podrzeć na pożytek pracy. I Skarga
— Pochodzić z tego pożytek pod danym. Posługuje pożytkowi duszy ludzkiej.
— Przeszkodzić pożytkowi kościoła.
— Przyjść do pożytku. Żabawy wszystkie w niestatku świeckim, jeśli duchowne opuścisz, do pożytku nie przyjdą.
— Przywodzić pożytek do duszy swojej.
— Rozszerzyć się pożytki nasze. Skarga
— Rozmnażać pożytki w młodych głowach, i sercach. Rozszerzyły się pożytki.
— Sprawić pożytek wielki.
— Troszczyć się co swoich pożytków.
— Upodobać się pożytkom.
— Ukazać pożytek cnoty.
— Ważyć za nic własne pożytki.
— Wymyślać pożytek czego.
— Zajść się z tego pożytek.
— Zamyślić o swoim pożytku.
— Zgadzać przewłoką pożytkom cudzym.

Pożytek cnoty utracić.
— kościoła.
— ludzi.
— Ojczyzny — prawy.
Pożytek obfity. Czynić kazanie z pożytkiem obfitym.
— pojedynkowy.
— pospolity.
— spodziewany.
— stateczny.
— trwający — wielki — wstały.
— zbawienny prawy. cudzy
— znamienity.
Pożywać. Patrz Pożywać.
Pożywać, żo. Pożywam, aś, ał, a. Le łac. vesci. Ci. Pitre se nourrir de, prendre aliment. Po niem. Speise geniessen, Jemich nehmen.
Pożywać chleb.
— jaycą.
— krew bydzęcą.
— pierś.
— pokarm żółci.
— pokarm słodki.
— ser potrawy.
Pożywać w pocie oblicza chleba.
— z potu oblicza swojego.
— z pracy swojej.
Pożywanie, a, rz. ndz. n. Le łac. comestura, ae, f. Cato. Comestio, onis, f. Nonius. Esus, us, m. Ci. piamus. Po fran. Paitre de, prendre une nourriture. Le niem.

Genuss einer Speise.
Ożywianie chleba.
— ciała Chrystusowego. nayświętszego.
— krwi Nayświętszey.
Ożywienie, a, plur. n. Łac. tali. Alimentum corporis. Cic. Łac. fran. nourriture t; entretenement, entretien, subsistance. Po niem. Nahrung, Ernährung.
— Mieć pożywienie ze wsi, z ról, z ziemiaństwa.
— Myślei o pożywieniu.
Ożywienie mierne.
— ubogie.
Prababa, y, plur. f. Łac. tali. proavia, ae, f. Łac. fran. la mère de la grande mère; la bisaieule. Po niem. die Aeltter-Mutter.
Praca, y, plur. rzadz. Łac. tali labor, is, m. Cic. Plau. Łac. fran. Opera, ae, f. Cres. Łac. fran. travail. Łac. niem. Arbeit.
Prać, sto. Piorę, pierzesz, pierze. Łac. tali. lavare lintea. Łac. fran. blanchir; laver le linge des habits. Po niem. waschen Wäsche Kleider.
Prać szaty.
Praca, y, plur. f. Łac. tali. labor, is, m. Cic. Plau. Łac. fran. Opera, ae, f. Cres. Łac. fran. travail. Łac. niem. Arbeit.
— Bawić się
— Bawić się pracą rzeczną dla ubogich.
— Brać z kim wiele pracy
— Dokazać mi pracy niezbędzianą Bezim
— Chwytać się iakiey pracy
— Zostawać żywności z pracy swoiey
— Kładzie pracy na kogo
— Dogadzać pracującym potrzebnym pracą Petrycy
— Kobiecie ich praca
— Mieć pracę za przednią
— Napominać kogo do pracy.
— Obrócić na co pracę.
— Odprawiować pracę Apostolskie
— Patrzeć na pożytek pracy Skarg
— Podeymować pracę około czego
— Podeymować pracę wielkie
— Pofolgować sobie w pracach.
— Ponosić pracę nieskończoną
— Popędzać kogo do pracy
— Pożywać z pracy swoiey
— Pragnąć pracy.
— Przybywało pracy.
— Przyięć pracę.
— Szkoda, pracy i papieru Skarg z Żar
— Tęsknić na pracach.
— Trudzić ciało przykremi pracami Ubyło mi pracy Gnag z Żar
— Używać pracy komu.
— Ustępować sobie pracy w trudnościach.
— Wzbudzać kogo do pracy
— Zadawać sobie pracę.
— Zażywać pracy
— Zmiękczony ciągłą pracą Sniad. Jaś
— Zwątlony pracą.
— Zabić się zbytecznie pracą na Polskie Gnag Jan
Praca około pisania Język przekładania żywotów SS
Praca w powołaniu Chrześciańskiem.

Praca

Praca Apostolská.
— błogosławioná.
— ciągła długá. Przyiść do czego po długiéy pracy.
— mała.
— niepożyteczná.
— nieskończoná.
— płatná u P. Boga.
— podróżná.
— pożyteczná ludziom.
— przedniá. Miéć pracę za przednią.
— przykrá. Trudzić ciało przykremi pracami.
— ręczná.
— świętá
— szczęśliwá.
— wielká. Na co on poniewolnie z wielką pracą przyzwolił. — wołowa praca.
— wzgardzoná.
— zacná.
— zaleconá u kogo.
Pracować zbyteczná, sło. Smad Jan Pracuję, esz, ie. Po łaci. laborare. Cic. Po fran. travailler. Po niem. arbeiten.
Pracować około zbawienia ludzkiego.
— w robocie iakiéy.
— w Teologii — w kazaniu.
— szczęśliwie
— wiele. Pracowity

Pracowitość rzadká. Potoc. Ap.
Pracowity, a, e, przym. Po łaci. laboriosus, operosus, actuosus, studiosus, a, um. Cic. Po niem. laborieux. Po niem. arbeitsam.
Pracowity urzędnik, młodość, starość.
Pradziadowski, a, e, przym. Po łaci. proavitus, a, um. Ovid. Po fran. du bisaïeul, du père de l'aïeul, ou de l'aïeule. Po niem. ält-väterlich.
Pradziadowska wiara.
Pragnąć. Patrz Żądać.
Pragnąć czégo. Czego oko nie-sądzi, tego serce nie pragnie. Czego dawno pragnęła.
Pragnąć czégo od P. Boga.
— czégo po kim.
— czégo z wielką tęsknością. — czégo myślą.
Pragnąć chciwie czego, Greg. z Zam. gorąco do czego.
Pragnąć mądrości, z chęcią.
— odpłaty u ludzi po dobrych uczynkach.
— pomsty z kogo.
— pracy.
— roskoszy cielesnych.
— słodkości miłości Boga.
Pragnący, a, e, imies. cz. teraz. sczerze czego Bratkowicz.
Patrz Pragnąć.
Pragnąca chęć.
1° Pragnienie, a, rz. rod. n. Po łaci. sitis

sitis, is f. Ci. Po fran. le soif. Po niem. Durst, m.

Pragnienie gasi wodą.

— gasi pragnienie moczeniem nog w wodzie.

— ginąć pragnieniem.

— mieć pragnienie. Inaksze ma pragnienie chory, a inaksze opuchły — morzyć kogo pragnieniem.

— padło na niego pragnienie wielkie

— przychodzi na kogo pragnienie.

— topniała prawie od pragnienia.

— umarł z pragnienia.

— uschłe usta pragnieniem.

— zdisto go pragnienie do życia upodobnego wytrwać nie mogli dla ley pragnienia.

~~Zajść się w nim pragnienie wielkie.~~

Pragnienie wielkie, ugowuie wodą z zżbu ugaszone.

2° Pragnienie. Po łac. cupiditas, tis, f; appetitio, onis, f. Ci. cupido, inis, f. Virg. Appetentia, ae, f. Sex. Aur. Cupido laudis, cupiditas veri. Po fran. desir, souhait, envie, soif. Po niem. Begierde.

— Czuć w sobie pragnienie wielkie do czego.

— Czynić komu pragnienie.

— miał pragnienie do czego.

— Wydobyć pragnienie.

— Wzniecać w kim pragnienie

— Zdisto go pragnienie do życia upodobnego. Zajść się w nim pragnienie.

Pragnienie pomsty wielkie.

— zbawienia dusz ludzkich.

Pragnienie czci umiarkowane

Pragnienie gorące zbawienia swego napoić wielkie miec do czego.

Praktyczne

Prałat, a, m. Duch. Po łac. prælatus, i, m. Po fran. prélat, m. Po niem. ein Prälat.

Prałat wyższy w Kościele Chrystusowym.

Prasa drukarska. Po łac. prælum, i, n. Plin. Po fran. presse, f. Po niem. Druckerpresse.

Książki wychodzą z prasy.

Prawda, y, rz. prz. ż. Po łac. veritas, tis, f; verum, i, n. Ci. Po fran. le vrai, la vérité. Po niem. die Wahrheit.

— Być pełnym prawdy w czem.

— Chodzić w prawdzie i łasce Bożey

— Chwalić Boga w duchu i w prawdzie

— Czynić, ubliżenie prawdzie. Skarga

— Dopiąć prawdę wiary. Skarg.

— Dziękować Bogu za uznaną prawdę

— Dochodzić prawdy. Dochodzić

— Nosić prawdę Boską w sercu i ustach. Skarga

— Oznawać prawdy na czem

— Ginie prawda tem łajaniem.

— Nosić na piersiach naukę i prawdę. Napisać, szczerą prawdę. Dmoch

— Obazać co prawdą dowiedzioną

— Obaczyć się pismem na prawdę Boską Skarga

— Obaczyć prawdę i życzyć mylach i cieniach

— Oświecony prawdą Boską.

— Odstąpić prawdy. Skarga

— Odstąpić w prawdzie

— Odmiotła głowę prawdą uniosła

— Odstąpić się prawdy

— Odnosić kogo prawdą.

— Odpowiedzieć się

— Lopsowali się w prawdzie katolickiey.
Lowáżny w prawdzie
Przystępt w tym blizko do prawdy, Sneg z Zar
Lowstawał przeciw prawdzie
Łaznał prawdy uchylać się nie dał od prawdy. Bazylik
Lrzedonał tego prawdy Mikołaiew
Przyszywał kłamstwo swoie do prawdy.
Lrzyznawał prawdę komu
Umacniał prawdy. Skarga
Ustáli się komu w prawdzie
wyrzuciła mu z ust moc prawdy. Sneg z Zar
Ukazywał prawdę komu
Upierał za prawdą Odkupiciela.
Umocnić tego w prawdzie
Wyniesę wystawić prawdy.
Wziąć do za prawdę
Wyiśnąć prawdę na kim.
Lrzyczła się prawda
wywiadował się prawdy od kogo
Práwda światłość.
— Uymuiąca się iáśnie Barzyk wawrzy z Krup
— wiáry
— wyroczni
z nieba. Oświecony prawdą z nieba
Práwda Bożka. Oświecony prawdą
Bożka. Bożá
— dowodná.
— nieomylna. mocna
— niepochybná — niepodeymowaná
— powinná.
— przystoyná. Skarga szczera dowod
— zmáżna
— uiśmioná
— uznaná — záimuoná Sneg z Zar
— zbawienná.
Práwdziwie, wiey, nayprawdziwiey, prxys. Lo łaci. vere, verius verissime. Re vera. Re ipsa. Ex veritate. Cic. Ex vero. Plau. Lo fran. veritablement, vraiment Po niem. wahrlich, wahrlich.
Práwdziwie i z serca, kłaniał się komu.
— mówić
— posłusznym bydź. Práwdziwy
Práwdziwy, á, é, prxym. Lo łaci. verus, a, um. Cic. Virg. Lo fran. véritable, vrai. Lo niem. wahr
Práwdziwe ciáło.
— człowiek
— dzieo
— naśladownik cnót
— słowo iego było statecz
práwdziwe.
— mężeń práwdziwy cnót
Prawić. Łatrz Mówić.
Prawić łazanie po prostu.
Prawica, y, rz. rod. ż. Lo łaci. dextera, dextra, ae, f. Cic. Lo fran. la droite, main droite; la ma
de łanie. Po niem. die rechte Se
— Posadzić się na prawicy
— Postawić kogo na prawicy
lewicy.
Prawica Łańska. Moc prawicy
skiey.
Prawidło, a, rz. rod. n. Lo łaci. regu ae, f. Cic. exg. Regula justi et justi est lex. Po fran. regle f. Re dele m. Po niem. Regel; Richtsch
Prawidło rozumienia miéć z exg
Prawie, przys. Lo łaci. fere. Cic. fran. presque. Po niem. fast.
— Bydź ten prawie nierozumny
— Łzarł się prawie ciemia swego Sneg z Zar
— Mało nie oszalał prawie z frasunku.
— Szaleie prawie córka moia
— Szalony prawie
— Umarły prawie leżał
— Zruchleli prawie od strachu Ne

Nie władał prawie żadnym
członkiem.
Żyć tak prawie, iak uczyć.
Prawie darmo. Skarga
Prawnie, przys. Po łac. Ex jure.
Ex lege. Per legem. Legitime. Ci.
Po fran. judiciairement, juridi-
quement; d'une manière juridique.
Prawnie tarcie tego
Prawnicy uczone mądrze myśleć
Prawny, a, e, przym. Po łac. judi-
cialis, forensis, is, e. Ci. Juri-
dicus, a, um. Plin. Po fran. du
barreau; judiciaire, juridique.
Po niem. Rechts=, zu den Rechten
oder Gerichten gehörig.
Nauka prawna Bazylik
Obrona prawna zawrzeć komu.
Przewłoka prawna.
Sprawy prawnych pilnować
Prawo to sternik ludzki, wszystka u woźnicy
Prawo jest iako nauka życia, i sznur
Prawo sprawiedliwości, którym prostują postępki
Prawo Bóg prawem Mo-
narsze jest Boiaźń Boża, sądo-
wa stolica mądrości Boskiej i spra-
wiedliwości — Mamuła na to prawa
Czynić prawa
Bóg w prawach
na złe i na duszy
Dać prawo złe sprzeciwnemu
Dawać prawo surowe na kogo
Dawać prawo złe miłościwemu Królestwu
Dawać prawom nieodwołalną
potężną — Obwołać prawo
Dokładać się praw Boskich
i ludzkich. — Nie chcieć pozwolić praw
Gwałcić prawa Boskie i ludzkie
Kazać prawo
Kapibarowi prawa
Kapłan Bóg na sercach ludz-
nie mają w sobie gniewu i popęd
Kłamstwu

Kupczyć o dary
Nabyte prawo na co.
Narodzić prawo
Obrona prawo przyrodzenia
Odjąć komu prawo
Ominąć zwykłych majętności, uwalić
Pomienić prawo
Odstąpić praw Cyklowskich.
Ostrzec, prawa chcieć
Powołać prawo złe
Przestać mocy prawy
Przetrzymać prawy Rzeczpo-
spolita — Nie pomagać prawo pozwalnym
Przykre prawo pilnem wy-
konaniem.
Przysłać kogo za prawy.
Pisać prawa.
Pisać prawom Królestwa
Połamać prawa.
Przelanie kogo prawem
Przelomu prawo.
Przymować prawa na tablicach
Przytaczać się z kim prawo. Nie
poimay go, aż się z nim prawo.
przetoczy — Przestąpić prawa
Przywieść wedle prawa.
Rządzić prawem Królestwa
Rządzić prawa o Religii
Ustąpić prawa swego komu.
Używać prawa Starożeń-
stwa w prawach Boskich
stwa nad Lit. Ustawić prawo.
Ustawa prawa Boży
Uwadzać Leonarz Maurycyusz
Zabić dać duszę krzyżu
niektó złe prawy Swe przeciw
Prawem Boskim i ludzkim.
Prawy prawa do Królów
Zarazać Cyklowskim złem pra-
wem. i zwać na Synodzie Zarzecze ubiegłe
zostawić bez praw. nie może
Zepsuć złe prawa.
Przeciwne prawo
Znieść prawo
Zniewolić kogo pod swoje prawa
Żyć pod prawy
Prawo przyrodzenia — Królestwa
Prawo Starożenstwa Brat uży-
Zamyślać czyny ich pod prawem
wać prawa Starożenstwa nad nim
Rzymopospolitej
Prawo o Religii
Prawo napadu Rządzić się wedle prawa Króla
Prawo bezbożne. miwa na ludzkich
Boskie gniewać.
Boże prawa mieć na kogo
Dawać prawa, z Synodu się do
Dziwaczne
Nabyć które nie pra- Obrzędami
wodzi w prawach.

Akademii na prawo duchowné
— dziedziczné
— kościelné
— ludzkié — małżeńskié.
— napisané na krole sercach.
— niektoré prawa
— nieodmienné.
— nieprawé.
— nieszczęsne
— niesłuszné.
— niesprawiedliwé
— ochraniające chwały i czci Bożey
— okrutné na katolicki
— opatrzonone dobrą karnością
— ostré na grzechy
— oycowskié.
— pospolité mówi.
— postanowioné
— przeświętè. — przeklęté
— przeszkadzające do sprawiedliwości.
— przyrodzoné
— spólne prawa, mice
— starowieczné. — sprawiedliwé.
— surowé prawo dać na kogo.
— świeckié. — swięté — staré
— synowskié.
— szkodliwé. szczepiące bogobojność
— uchwaloné od Rzeczypospolitey
— wojenné — uczynione od kogo
— złé sprawiedliwość gubi.
— ziemskié.
Prawdy uczynić
Prawoisty, á, é. Patrz Prawy.
Prawoistá obecność ciała i krwie Pana Jezusowéy
Prawować się. Po łaci. contendere certare, disceptare jure. Decernere, conflictari judicio. Persequi lite, judicio bona etc. Litigare cum aliquo. Jus adire de aliqua re Cic. Po fran. plaider; se plaider avoir un procès, être en procès avec qu. Po niem. mit einem Process führen.
Prawować się z kim o co
Prawowiernie, przys. Po łaci orthodoxe. Ex Græ. S. Scri. Po fr. d'une manière orthodoxe. Po rechtgläubig.
Prawowiernie wyznawać.
Prawowierny, á, é, przym. Po łaci orthodoxus, a, um. Ex Græ. Po fr. ortodoxe. Po niem. rechtgläubig
Prawowierny Król — Familia
— Naukę prawowierną m
Prawujący się, imies. cz. teraz.
Patrz Prawować się.
Prawujące się iednać.
Prawy, á, é, przym. Po łaci. germanus, merus, justus, certus, a, um. Cic. Purus, putus. Po Legitimus. Ovid. Po fran. vrai, véritable, pur. Po niem. recht, ächt, wahr.
Prawy Biskup. — prawé bayki
— Bóg.
— Chrzest.
— Cierpliwość prawá zależy w oczekiwaniu tego, czém nam P. Bóg płacić będzie.
— doskonałość
— gospodarz
— naśladowni

— naśladownik Chrystusa.
— Oyciec
— Odźwierny Kościoła Bożego Duch S.
— Pastérz
— pokóy mieć z ludźmi.
— pokuta. Oddać ducha Bogu w prawéy pokucie.
— posłuszeństwo bez wymówek.
— przełożony.
— przyiaciel – przyiaźń.
— rozum. Zdobydź się na prawy rozum.
— Sądy Boga prawé.
— serce. Upamiętać się z prawégo serca.
— skrucha prawa wymiata z domu do grzechu podnietę.
— sławą prawą cnót swoich wszystek świat napełnił.
— uczeń prawy Chrystusa.
— wolność prawa.
2. Prawy wdzięczność Po łaci dexter, a, um Skarga Cic. Po fran. droit. Po niem. recht, auf der rechten Hand gelegen.
Prawy bok ołtarza.
Prążka, i, rz. rod. ż. drobn. Przęp. Po łaci virga, ae f. Ovid Po fran. raye f; verge f; trait m; ligne f. Po niem. Streif, Strich; Linie.
— Znać było na iéy szyi prążkę, iako nitkę białą.

Przegierz
Precz

~~Przegierz, a, rz. rod. m. Po łaci palus nummellarius Budaeus.~~

Precz, przys. Po łaci longe, procul abiit Cic. Peregre abiit Teren Apage, facesse hinc. Plau. Apage sis. Concede hinc. Teren. Abin' hinc? Fugin' hinc? Teren Po fran. arrière, loin; loin d'ici, ôtez vous delà, arrière d'ici; hors d'ici; allez vous en; hors delà. Po niem. weg, hinweg; fort; fort von hier; packe dich
Precz oczy.
— smaku
— usta.
Precz iśdź od kogo.
— pobiegł. Po łaci longe procul abiit. Cic. peregre abiit Ter. Po fran. il s'est allé, il s'en alla, il est hors de chez soi. Po niem. er ist weggegangen.
— poszli precz wolnie, jam ich wściągać nie mogła.
— Poydź mi precz z oczu.
— Poysdź ~~z~~ z oczu komu.
— Wypaday precz pycho!
Premonstratensy, im. wł. Zakon nazwany od mieysca Premonstratu.
Pretensya, yi, rz. rod. ż. Patrz Żądanie.
— Wszcząć dumné pretensye.
Prędki, á, é przym. Po łaci celer, praepes

praepes, incitatus, a, um, volucris, is, e. Cic. Citus, a, um. Vir. citatus, Liv. Po fran. vîte, promt, soudain. Po niem. geschwind, hurtig.

Prędki bieg.

— gniew — odmiany prędkie u ludzi

— pamięć. Prędkiey był pamięci.

— pochop prędki brał co nauce.

— posły prędkie posłać.

— słowa Boga nad wszystkie Anioły prędsze

— smierć prędką opowiadać komu.

— strzała. Leci iak prędka strzała.

Prędki wieśi prędka przyszła. Skarga ku poczęciu.

— do czytania.

do Kradzieży sługa. Petrycy Sebes

Prędko prędzey, nayprędzey, przys. Po łaci. celeriter, celerius, celerrime. Velociter, velocius, velocissime. Cito, citius, citissime. Rapide rapidius, rapidissime. Cic. Ocius Teren. Po fran. vîte, vîtement, avec vitesse; promtement. Po niem. geschwind, hurtig.

— Brał pochop w Nauce prędzey, i, lepiey, niż inni.

— Czynić co. Jechać prędko.

— Nauczyć się czego prędko.

— Iść prędko

— Postąpić w nauce prędko.

— Sprawić co umrzeć prędko.

— Rozbodzie prędko sługę chléb bez pracy i karności Petrycy Seb

Prędkość, i, rz. rod. ż. Po łaci. celeritas corporis, ingenii, velocitas corporis, linguae, perniciae, agilitas, tis, f. Cic. Liv. Celeritudo, inis, f. Var. Po fran. vîtesse, f; soudainité f; célérité f; promtitude f. Po niem. geschwindigkeit, Hurtigkeit

— Czytać książkę z prędkością

— Zrobić co w prędkości ducha.

Prędkość ducha.

Prędkość w baczéniu rozumieniu przeglądaniu.

Prędziuchno, przys. zdrob. Po łaci. celeriuscule. Cic. Po fran. tris vîte, en grande hâte; avec une grande vîtesse. Po niem. sehr geschwinde, in aller Eile.

Prędziuchno ozdrowiał.

utonął ogonu Brathum

Pręga Miał wąż dwie pręgi czarne na

Pręgierz, a, rz. rod. m. Po łaci. palus numellarius. Budaeus. Po fran. pilier, poteau public, pilori, carcan. Po niem. ein Pranger.

— Kazał bić obnażonych u pręgierza.

Proba, y, rz. rod. ż. Patrz Doświadczenie.

Proba zakonna

Proboszcz, a, rm. urzę. Po łaci. sacerdos

cerdos praefectus nosodochio Ecclesiastico, cœnobio Virginum, etc. Anal. Po fran. Prévôt d'une Eglise Collegiale, ou Catédrale. Po niem. Probst.

Probować się. Patrz Doświadczać się.

Probować się na męczeństwo

Probowany. Patrz Doświadczony

Probowany w pokusach

1° Próć ziémię. Po łaci. perstringere terram. Cic. Scalpere. Plin. Po fran. fendre, separer. Po niem. schneiden, von einander theilen.

Próć drzewo

— skórę — serce żalém.

— zjemię.

2° Próć, co, rozparać. Po łaci. dissuere, resuere. Suet. Po fran. découdre, défaire ce qui est consu. Po niem. trennen mit dem Messer

Próć szatę.

Proć się. Széw się porze.

Proces, su, rz. rod. m. Po łaci. processus, us, m. Po fran. procès m. Po niem. Process.

Proces Konfederacyi uformować.

Processus, a, sm. Osob. Po łaci. wyszły processie różne.

Processus, i, m.

Processus i Martynianus MM.

Processya

Processya, i, rz. rod. z. Po łaci. supplicatio, onis, f. Sider. Supplicatorum, n. Salus. Supplicantium Deo compositum agmen, etc. Anal. Po fran. procession du Clergé et du peuple. Po niem. eine Kirchen — Procession.

Processye dla powietrza

1° Proch, u, rz. rod. m. Po łaci. pulvis, eris, m. Plin. Po fran. de la poudre, de la poussière. Po niem. Staub.

— Jesteśmy prochém, i ziémią samą nikczemnością.

— Obracają się ciała w proch.

— Ocierać proch. — . .

— Omiatać obráz prochém przy kurzeny.

— Postrzegli tuman prochu i pyłu. Kras. Ign.

— Rozmiatać prochy.

— Rozsypać się w proch. Członki stare wnet się w proch rozsypią

— Staliśmy się, iako proch oskrobany.

— Zmięszał P. Bóg wszystkę chwałę z prochém.

Proch stóp. Całuję proch stóp waszych Swięci Bożi. Przyimuy Panie od prochu stóp twoich ten pokłon

— złości. Leżeć w prochu złości.

Proch nikczemny.

— oskrobany. Staliśmy się iako proch

proch oskrobany.

2o Proch. Po łac. pulvis nitratus. — Fermentarius pulvis. Jun. Pulvis nitrosus, ignivomus. Anal. Po fran. poudre; poudre à canon; poudre à feu. Po niem. Schiess-Pulver.

— Nie masz pieniędzy na prochy.

— Podtopał prochy pod patac.

— Podsadziwszy prochy, kościoły obalili.

— Rozrzucać prochami klasztory, kościoły, rozpuszczony. Bazylik.

Próchnieć, ś.o. nii. Próchnieję, esz, e. Po łac. putrescere, cariorem sentire, trahere. Plin. Infestari carie. Cariem recipere, computrescere. Plin. Po fran. pourrir; se pourrir, se vermouler, se carier. Po niem. wurmstichig werden; anfaulen als Holz.

— Drzewo próchnieć.

Próchnieć między kościami umarłych używano.

Próchnienie, a, n. rz. rod. n. Po łac. caries, ei, f. Plin. Po fran. carie f; vermoulure f; pourriture f. Po niem. Fäulniss; Rottung.

Próchnienie ciała.

— drzewa. Drzewo nie podległe próchnieniu.

Próchno, a, n. rz. rod. n. Po łac. caries, ei, f. Ovid. Po fran. du bois pourri. Po niem. faules Holz.

— Rozsypał się mam iako próchno.

Profesor, a, im. rzecz. Po łac. Professor artis. Cic. Professor Grammatices, etc. Plin. Jun. Po fran. Professeur m; Po niem. Professer.

Profesor Akademii.

— S. Teologii.

Próg, u, rz. rod. m. Po łac. limen, inis. Tacyt. Po fran. seuil de porte, pas de porte. Po niem. Thür-Schwelle.

— Wyjęcia może progi tak zmiatną.

— Ruszyć nogi za próg nie mogę.

— Położyć się na progu.

Prokop, a, im. Osobne.

Prokop mężczennik. Potrzeba Cyrel.

Promień, a, rz. rod. m. Po łac. radius, ii, m. Cic. Po fran. rayon. Po niem. ein Strahl.

Promienie słoneczne oczy przenikają. — Wyniknęły dwa promienie z oczu moich. — Rozjaśniają się promienie niebieskie.

Promyszkiel, promyszkla, rz. rod. n. wyr. zdrob. Po łac. radiolus, ii, m. Colu. Po fran. petit rayon. Po niem. ein kleines Strahl.

— Puszczał promyszkli mocarosli swéy. Roślliny

Proporzec, proporca, rz. rod. m. Po łac. vexillum, i, n. Cic. Signa militaria. Hor. Plin. Po fran. Drapeau

drapeau, m; enseigne, f; étendart
Po niem. eine Fahne.
— Nie rostaczay proporców. Skarga
Rozciągnąć proporce. Bazylik
Prorocki, a, e, przym. Po łaci. vaticinus, a, um. Liv. Propheticus, a, um. Sipont. Po fran. prophétique. Po niem. prophetisch.
Prorockim darem ozdobiony od Boga
Prorocka dostoyność. Wyniósł go P. Bóg na Prorocką dostoyność.
— duch. Czynić co duchem prorockim. Mieć ducha prorockiego. Oświecony duchem prorockim. Wsławił go P. Bóg duchem prorockim. Syn.
— wołanie się iści.
Proroctwo, a, rz. rod. n. Po łaci. prophetia, ae, f. Isid. Oraculum, i, n. Praesensa et praedicta divine. Praedicta vatum. Cic. Po fran. prophetie, f; prédiction faite par un prophéte. Po niem. die Prophezeyung eines Propheten.
— Dać proroctwo komu.
— Spełniło się proroctwo.
— Wsławił P. Bóg młodość iego dziwnem proroctwem.
— Wydał proroctwo.
Proroctwo dziwne
— figuralne
— literalne
— uczynione.

Proroczyna

Proroczyna, y, im. zgr. Patrz Prorok.
— Przełożę wam ja niegodna proroczyna wasza niesprawiedliwości.
Prorok, a, im. urzę. Po łaci. propheta, ae, m. Test. Vates, is, m. Divinae mentis interpres. Divino ~~munere~~ numine Vir afflatus. Cic. Po fran. un Prophète. Po niem. ein Prophet.
Prorok fałszywy.
— prawdziwy.
Prorokini, i, im. urzę. Po łaci. vates is, f. Virg. Fatiloqua, ae, f. Livi. Po fran. Prophétesse f. Po niem. eine Prophetinn.
Prorokować, sło. Prorokuję esz, e. Po łaci. vaticinari. Inflatu divino pronuntiare futura. Oraculum edere. Augurari aliquid. Divinare de aliqua re. Cic. Po fran. prophétiser; prédire. Po niem. prophezeyen.
Prorokować o czem.
Prorokowany, a, e, imies. cz. prz. Kościół prorokowany
Prośba, y, rz. rod. z. Po łaci. petitio, ~~probatio~~ precatio, deprecatio, onis, f; rogatus, us, m; precesum, f. Cic. Postulatus, us, m. Liv. Po fran. prière, f; demande f; supplication, f. Po niem. Bitte.

Prośba

Prośba miłość ma u P. Boga.
— nakłonić się na prośbę iakąś.
— naktonić uszu do prośby iego. Hoycius
— obrócić się do prośby.
— podniecać prośby pod nogi Boga.
— przemodlić kogo prośbą. przekładać prośby.
— przymusić kogo prośbą, aby ito
— przyjąć prośbę czyią.
— prośba do kogo.
— skłonić się prośbie czyiey. Jako mi każecie skłonić się prośbie waszey, gdy on na moie upominanie, upamiętać się nie chciał.
— ubłagać się na prośby czyie
— wymodlić co prośbą. Chodkiewicz Gnyr
— upresić co usilnemi prośbami.
— zanosić prośby. Pilchowski
— zdjęty prośbą czyią.
— zwątpić w prośbie.
— zwyciężony prośbą.
— zwyciężyć dać się iey prośbie.

Prośba dziwnie potężna za tym.
— poważne prośby wkładać do kogo.
— świętą.
— usilnemi prośbami upresić co.
— ustawiczną. Za ustawicznemi prośbami.

Prosić drogą. Patrz Prosić

Prosić, do czyn. Prosić, iść. Lo lat. rogare, petere aliquid ab aliquo. Orare precibus. Uti precibus. Precari aliquem aliquid. Expetere, exposcere ab aliquo aliquid. Cic. Petere precario.

Liv. Po fran. demander qu. ch. prier. Po niem. bitten.

Prosić Boga za kogo.
— dobroci Boga Wszechmogącego. tłumacza Bazyl.
— kogo gorąco, pilnie, pokornie
— kogo na obiad — na stołek
— lekarstwa od kogo.
— odpuszczenia ze wstydem
— pasterza Bazylego pokornemi.
— o błogosławieństwo.
— o Gertrudę do małżeństwa
— o miłosierdzie.
— o pożywienie.
— od kogo.
— w imię Boga.
— z pokłonieniem pewną. uniwersał Prozy
— za kogo. P. Boga.

Prosić się. Po fran. solliciter, briguer, prétendre un emploi, aspirer à, désirer sa reception auprès de quelqu'un. um Aufnahme in eine Gesellschaft anhalten; sich angeben zu einem Amte.

Prosić się pilnie do Zakonu
— u kogo.

Prost, na prost, przys. Po lat. recte, directe. Cic. In directum sen. Po fran. directement, devant soi, tout droit devant soi.

Prostaczek, prostaczka, imi. zdrob. Patrz Prostak.

Prostak, a, rz. rod. m. Lo tali. simplex homo. Kudis omnium rerum. Homo unius operis. Cic. Prope ad stultitiam simplicissimus. Scat. Aurel. Po fran. un allobroge, un simple, un homme simple, bon-homme, qui ne sçaine point suve gu. ch. Po niem. ein einfält tiger Mensch.

— Midł się za prostaka, bżdar uczonym. Obcowanie jego było z prostakami. Prostak nieumiejętny. — stary.

Prosto. Łatw. Prost.

Prosto iechał do miasta.

— patrzyć w rzecz samę.

— stoi ołtarz ciężki.

— wszystko mosto pod linią.

Prostota, y, rz. rod. ż. Lo tali. simplicitas, tis, f. Ovid. Po fran. simplicité, f. Po niem. Einfalt, Unschuld.

— Był wielkiey uprzymości i prostoty. Bóg.

— miłość prostoty. Duszę pobożną przybrała prostota.

— Miec prostotę cnót we wszystkich

— nie masz prostoty, szczerości między ludźmi.

— Stać w prostocie. Ja w prostocie swoiey stoię, i stylum łacińskiego, i wolności apostolskiey i kapłańskiey, w mówieniu kochamy.

— Vżywanie co w prostocie.

— Zachowuie prostotę z wstydem i vczciwością.

— Wyganiali vczciwość i prostotę cnót.

— Chrześciańska. Smy z Łac.

— umysłu.

— dziecinna.

— starożytna. Cyców

2o Prostota. Lo tali. rectitudo, inis, f. Sipon. Po fran. droiture, rectitude. Po niem. Aufrichtigkeit. Lub gdy go kto zegnie, do swoiey prostoty idzie.

1o Prostował, ſto Prostuię, esz, e. Lo tali. ad perpendiculum aliquid exigere. Cic. Revocare ad rectum. Sene. Ad amussim examinare. Po fran. alligner gu. ch, mettre gu. ch à la ligne. Po niem. gerade setzen, richten, abmessen nach der Schnur.

Prostował co sznurem.

— drogi, ścieszki.

2o Prostował. Lo tali. ad normam rationis dirigere vitam. Cic. Po fran. tourner, manier, diriger, gouverner, guider. Po niem. wenden; lenken.

Prostował obyczaie ludu do Chrześciańskiey pobożności.

— ścieszki Bogu.

— sprawy przez prawa.

— żywot do przyszłey nadzieiy po śmierci.

Prostowanie, a, rz. rod. n. Lo tali. directio, onis, f. Quin. Lo fran. [illegible] Po niem. Richtung; Leitung; Führung.

Prostowanie

Prostowanie życia swego należi z przykładów równych sobie stanów

Prosty, a, e, przym. Po łaci. simplex, incomptus, inconditus, a, um. Incompta oratio, inconditus orator, etc. Cic. Po fran. simple, niais, bon, peu fin. Po niem. einfältig, nicht listig.

Prosty chleb

— człowiek prosty, szczéry.

— człowiek prosty w obyczaiach.

— dom. Panienka z prostego domu — dusza prosta.

— dzieci proste i głupie.

— gniéw. — Grammatyk.

— posłuszeństwo

— pospólstwo

— serce.

— słowo. Obiecywać prostemi słowy.

— sprawiedliwości Pańskie proste

— suknia.

— używanie proste opuścić.

— wino. — wola.

— wymowa prosta.

— zakonnik.

— żywota. prostego człowiek.

Proszony, á, é, imies. cz. prze. Po łaci. rogatus, petitus, a, um. Po fran. prié, demandé. Po niem gebeten.

Proszéni w dom Pielgrzymowie.

Protazyusz, a, Jm. Osob. Po łaci. Protasius, ii, m. Po fran. Protais

Protais. Po niem. Protasius.

Protazyusz Męczennik

Prowadzenie woyny. Wyrzekaią głośną na prowadzenie woyny. Pamię Prowadzić, Ks. czyn. Prowadzi, isz, i. Po łaci. ducere. Cic. Po fran. conduire, mener. Po niem führen, leiten.

Prowadzić bałwochwalstwo swoje to iest zostawać w bałwochwalstwie.

— błędné do drogi.

— drugich do zguby wiecznej

— dzieci do Nauk.

— kogo do dobrego.

— kogo do drogi zbawiennej

— kogo do cielesnego kochania w potrawach.

— kogo do Kościoła.

— kogo do wiecznych przybytków. Bóg prowadzi do wiecznych przybytków

— kogo do roskoszy.

— kogo do śmierci.

— kogo na mieysce ochłody. Wieczny Boże! prowadź mię na mieysce ochłody, gdzie iest woda odpocznienia, na łono Oyców S.

— kogo na smierć.

— kogo w dom — w rynek

— ludzi do grzechu.

— mysli do serca. Niech ci nieprzyiaciele, takich mysli do serca njo prowadzą.

— rodzay

— rodzay swoy z królewskiey krwie.
— stan żołnierski
— upor złośliwy.
— wdowstwo swe stawnie
— wyrwdy swoie.
— żywot doskonale
— żywot Anielski — czysty — niebieski — ubogi gorzki

Prowadzicielstwo prasie Jow

Prowadzić się - Po łac. migrare domo, emigrare ex, ab, in; transferre se in aliam domum; cedere se ab aliquo loco, transire. Cic. Po fran. déloger, déménager; sortir de; changer de demeure. Po niem. eingiehen in eine neue Wohnung. Fantazyi swey prowadzić się. Socialny prowadzą się.

Prowincya Litewska Polska.

Proza y, rz. roo. ż. Po łac. prosa, a, f; soluta vel ligata oratio. Po fran. prose, f. Po niem. ungebundene Rede.

Prozno w prozie.

Prożen Prożny Prożen stwarzać.

Prożnie, przys. Łatwie Prożno.

Prożno, przys. Po łac. inaniter, nequiquam, frustra. Cic. In cassum Livi. Po fran. en vain; vainement, inutilement. Po niem. vergebens, umsonst.

Prożno płakać.

— śpiewać głuchemu przys. Sme. z Zar
— zrobić się czem.

Prożno-mowny słowo.

Prożność, i, rz. roo. ż. Po łac. futilitas tas, inanitas, tis, f. res inanes caduce. Cic. Vanitas tis, f. Iuit. Po fran. vanité, inutilité, fragilité, futilité. Po niem. Eitelkeit

— Zaplata u ludzi, wiatr, dym i próżność.
— Czynić dosyć hardości swey i wyniosłości utratami i próżnościami
— Nie są wyjęte od próżności nayprzykłeysze dowcipy. Prot.
— Wychowany w próżnościach swieckich.
— Wykorzenić próżność

Próżności mowy
— w stroiu.
— cielesna.
— swiatowa. Żelna próżności swiatowey.
— swiecka.

Próżnować, sto. n Próżnuję, esz, e Po łac. otiari, dep. Otium et tempus conterere. Sequi otium. Labescere otio. In otio vivere. Otiosum esse. Cic. Po fran. rien faire; être oisif; vivre en oisiveté, en fainéantise. Po niem. müssig gehen Próżnował nie umiał.

— Ręka szczodra ubogo i dobrotliwe serce iego nie próżnowanie.

Próżnowanie, a, rz. roo. n. Po łac. otium, ii, n. Cessatio onis, f. Cic. desidia, ae, f. Ovid. Po fran. oisiveté, f; fainéantise f; pureſse f.

Po niem

Po niem. Müssiggang.
— Dopuścić sobie próżnowania.
— Strzedz się próżnowania.
— Udawać się w próżnowanie
— Wystrzegać się próżnowania.
— Trawić czas na próżnowaniu Kras. Jm.
— Zabraniać komu próżnowania.
Próżnowanie zakazane od Boga.
Próżnujący, á, é, imies. cz. teraz
Po łaci. otiosus, feriatus a negotiis. Cic. Cessator, is, m. Vacuus operum. Hor. desidiosus, a, um. Ovid
Po niem. der müssig geht. Po fran. oisif; fainéant.
— Bydź próżnującym. Nie bądź próżnującym.
Próżny, á, é, przym. Po łaci. inanis, is, e; supervacuus, a, um. Cic. Vanus, a, um. Liv. Irritus, a, um Ovid. Po fran. vain; frivole, futile, passager, inutile. Po niem. eitel; vergebens, verglich
Próżne dobra — cześć próżna.
— gadki. Imionami próżnémi gardzić
— mowa posądzanie
— ręka. Żaden ubogi z próżną ręką od niey nie odchodził
— słowo próżne
— tablica próżna.
— usiłowania próżne, Bazylik
— wiatr. Wszystkie Narody są u Boga, iako próżny wiatr
— wymówkę próżną wnosić.
— zabawy. Nie patrzał zabaw próżnych.

Prymas

Prymas, a, Jm. Urzęd. Po łaci. Primas, tis, m. Po fran. ein Primat. Po niem. ein Primas
Prymas Korony Polskiéy.
Prymicye, cyi, rz. rod. ż w liz. mnog. Po łaci. primitiæ, a, f. plur. Po fran. prémices f. Po niem. Erstlinge von etwas
Podczas prymicyi.
1o Prymitywus, a, Jm. Osob.
1o Prymitywus Męczennik, y S. Symforozy.
2o — męczennik Klery S. Szczepana Papieża.
Prymus, a. Jm. Osob.
Prymus Męczennik
Pryn, drzewo. Po łaci. prinus
Widziałem ją pod prynem.
Prywatny, á, é, przym. Po łaci. privatus, domesticus, a, um. Cic. Po fran. particulier, privé Po niem. Privat=
Prywatny dom.
— namowa. Lud do poprawy życia, tak gorliwemi kazaniami, iako i prywatnemi namowami przywodził
Przaśnica, y, im. wł. Po łaci. Azyma, orum, n. SS. Script. Po fran.

fran. dans le vieux Testament, la fête des asymes; la fête des pains sans levain. Po niem. im alten Testament: Ostern, das Fest des ungesäuerten Brodes.

Przaśnica, święto.

Przaśny, a, e, przym. Po łaci. azymus panis. Panis non fermentatus. Scrib. Sipont. Po fran. du pain azime; du pain sans levain. Po niem. ungesäuertes Brod.

Przaśnego chleba używać

— ciasto.

Prząsdź, sło. nii. Przędę, dziesz, ie. Po łaci. texere. Po fran. filer. Po niem ~~spillen~~ spinnen.

Prząsdź pajęczynę. Lada mucha tę pajęczynę przędzie.

Przebaczyć. Patrz Odpuścić.

Przebacza Bóg grzechy ludu.

Przebadać. Patrz Przebosdź.

Przebadać ciało bojaźnią. Ja też z tobą ukrzyżowaná iestém, przebadając boiaźnią twoią, ciało moie.

— ciało boiaźnią Bożą.

Przebąknąć Ani słowa przebąknął. Lubom. Sen.

Przebić, sło. czyn. Przebiiam, asz, a. Po łaci. transfigere, confodere aliquem, transverberare bestiam. Cic. Trajicere aliquem. Cæs. Pertundere crumenam. Plaut. Po fran. transpercer; faire passer au travers de, percer d'outre en en outre. Po niem. durchstechen, durchschlagen.

Przebić bok komu.

— ~~kogo noż~~

— głowę komu kamieniém.

— kogo nożém.

— ścianę.

Przebić się przez obóz, woysko nieprzyiacielskie. Po łaci. perrumpere per mediam aciem, per castra. Livi. Perrumpere aciem etc. Tacit. Po fran. se faire jour l'épée à la main; percer rompre les ennemis, passer au travers des ennemis. Po niem. sich durchschlagen, sich Platz machen.

Przebicie, a, rz. rod. n. Po łaci. transfixio, onis, f. Po fran. l'action de percer. Po niem. das Durchstechen, Durchschlagen.

Przebicia goździ. Znám blizny i przebicia goździ.

Przebiegać, sł. zł. Przebiegam, asz, a. Po łaci. percurrere agrum etc. Cæs. transire pedibus agros, Lucr. Po fran. parcourir, courir d'un bout à l'autre, traverser. Po niem. durchlaufen, durchgehen.

Przebiegać cudze strony. Skarga

— księgi powierzchownie. Fischow. ~~Skarga~~

Przebiegać się

Przebiegać się. Po łac. discurrere, vagari, volitare per forum, pervagari. Ci. Po fran. courir Po niem. übergehen; überlaufen. Po Przebiegać się co. Rzymu.

Przebierać, sto. zł. Po łac. delectum adhibere, tenere, habere. Ci. Delectum facere. Zuin. Po fran. faire un choix; assortir, trier, choisir entre plusieurs choses. Po niem. eine Wahl treffen, einen Ausschuss machen.

Przebierać się.

Przebieranie. Patrz Obieranie.

Przebieranie Osób. U Boga nie masz przebierania Osób.

Przebiedz, sto. zł. Po łac. decurrere, percurrere aliquid breviter. Lowis aliquid percurrere. Ci. Po fran. courir, toucher legèrement, parcourir une science, un livre; passer legèrement sur, effleurer une matière. Po niem. durchlaufen, durchgehen eine Wissenschaft ein Buch.

Przebiedz dni z nabożeństwem.

— powieści.

— prawa. Mądry i umiejętny prawa przebiegał.

Przebiedzenie, a, rz. poc. n. Po łac. percursio, onis, f. Ci. Po fran. l'action de parcourir. Po niem. das Durchlaufen durch etwas

Przebiedzenie mędzie datekich

Przebiiał. Patrz Przebić.

Przebiiać serce. Boiaźń Boga serca przebiia.

— serce mieczem boleści

Pożałowanie niezmierne wszystko mu na sercu, i mieczem ie boleści przebiiał

— serce życie nasmiewiskiem i urzganiem.

2o Przebiiać. Patrz Wydawać

Przebiiała w nim wielka miłość tu braci nad inne cnoty

3o Przebiiać kogo doskonałość życia. Patrz Przechodzić. Przewyższać

Przebiiał inne wszystko doskonałością żywota na kapłaństwie

4o Przebiiać. Po łac. penetrare. Po fran. percer, pénétrer de sa voix. Po niem. durchdringen

Przebiia głos pokorny oblubieńca

Przebiiać się. Patrz Przebić się. Uszydzić się śmierć przebiia

Przebiiać się. Patrz Przebić się. Przebiiać się

Przebiiać się. Patrz Przebić się. Przebiiać się

Przebiiać się. Patrz Przebić się. Przebiiać się

fram bienheureux. Po niem. Gottselig

Przebłogosławieni Bracia Swięci.

Przebłogosławiony Mąż.

——— Piotr.

Przebóg, wykrzyk. Po łaci. o dii! Po fran. o mon Dieu! Po niem mein Gott!

Przebóg, co ia słyszę!

Przebosdź. Patrz Przebić

Przebosdź bok komu.

——— serce komu.

1º Przebrać. Patrz 1º Przebiérać.

Przebrać, między ludźmi niektóre, powieści przykłady przednieysze

2º Przebrać. Po łaci. exhaurire, exg. exhausta est benignitas amicorum. Po fran. se diminuer, diminuer, décroître. Po niem. abnehmen, sich verringern, immer weniger werden.

— Hoyny iest Bóg, nikt go nie przebierze.

— Skarbu żadné potrzeby nie przebiorą.

Przebrać się. Nigdy się nie przebierze skarbów Niebieskich.

3º Przebrać w czém. Po łaci. transire modum et finem. Cic. Excedere modum. Liv. Po fran. passer les bornes de qu. cho; outrer qu. Po niem. die Maass worinnen überschreiten, übertreiben.

Przebrać

Przebrać w stroiach

——— w ubiorach. Białogłowy tak w ubiorach i stroiach swoich przebrały, iż końca utratom nie masz.

1º Przebrany. Patrz Wybrany

Przebrani ludzie na woynę. Poraził dziesięć tysięcy Moabitów ludzi przewybornych i na woynę przebranych. Woysko z przebranych ludzi.

——— ludzie w Nauce.

——— woysko. Z przebrańszém woyskiem, z przewybornym ludem

2º Przebrany, to iest nie maiący miary

Przebraná wolność. Słabieie dostoyność wolnością przebraną i zbytnią.

Przebudzenie, a, rz. rod. n. Po łaci. excitatio, onis, f; excitatus, us, m. Po niem. Auffrischung, Aufmunterung, Aufweckung; Anreitzung

Przebudzénié rad cierpiał.

Przebudzić, sło. czyn, zło. Po łaci. exuscitare quietum aliquem. Po fran. Cic. Po fran. interrompre le sommeil à qu, réveiller qu d'un profond sommeil. Po niem. im Schlafe stöhren.

Przebudzić kogo. Nikt go przebudzić nie śmiał

Przebyć trudné było przez Bogdańską ziemię Rzkłoo

1º Przebydź, sło. nii. zło. Po łaci. trajicere Alpes; transmittere mare, transcendere

cendere Alpes, penetrare in portum. Cic. Penetrare urbem. Livi. Eniti aggerem etc. Iaci. Po fran. passer, franchir un mont, surmonter, domter, franchir, vaincre. Po niem. setzen über etwas, übergehen, übersteigen, überstehen, überwinden.

Przebydź morze szczęsliwie.

— morze głębokie i straszliwe swiata tego.

— niebezpieczności morską.

2° Przebydź. Patrz Przepędzić.

Przebydź całą noc na modlitwie.

Przebywać. Patrz Bydź, Znaydować się — Mieszkać.

— Bóstwo przebywa u przenayswiętszém Ciele Chrystusowém.

— Dary Ducha S. przebywaią w nim

— Duch S. przebywa w nim.

— Miłość, miłosierdzie i pokóy przebywał w sercu jego.

— Wstyd przebywa na czole.

— ~~na chwale~~ między staremi i mądremi.

— na chwale Chrystusowéy.

— na łonie Oycowskiém.

— na puszczy.

— w celi. Dziś ieszcze w tey celi, gdzie on mieszkał, przebywam. w domu czyim.

— w dzikiéy Syryi.

— w płaczu i utrapieniu Bazylik

— w ustawicznem prawie zachwyceniu, do rzeczy niebieskich przebywał.

— w żywocie Macierzyńskiém

cierzyńskiém.

Przebywanie w Komórce. Przeć się

Przeć się. Patrz Zapierać się, Wypierać się.

— To się przeć nie może.

Przeć się czego mocnie.

— prawdy poznanéy

— złoczyństwa onego nie mogli.

Przecedzić, sło. zł. Patrz Cedzić

Przecedzić wodę.

Przechadzać się, sło. zło. Po łac. inambulare in porticu, deambulare; facere spatia; spatiari. Cic. Po fran. se promener; faire un tour de promenade. Po niem. spatzieren gehen; herum gehen.

Przechadzać się w lesie.

— myslą. Kiedy się modlę, to się myslą na gankach przechadzam.

Przechadzka, i, rz. rod. ż. Po łac. ambulatio, inambulatio, onis, t; ambulatiuncula, æ, t. Cic. Deambulatio, onis, t. Teren. Po fran. tour m; promenade t; action de celui qui se promène, qui fait un tour. Po niem. das Spatzierengehen; ein Spatziergang.

— Wychodzić na przechadzkę.

Przechadzka częsta.

Przechod, u, rz. rod. m. Patrz Przyscie.

— zastąpić u przechodu rzeki. Przechody

Przechody Patryarchy.
—— woyska.
Przechody ciężkie.
Przechodzący Patrz Przewyższaiący
—— Prawdy rozum nasz przechodzące.
Przechodzénié, a, rz. rod. n. Patrz Przechadzka.
Przechodzénié po ogrodzie.
1° Przechodzić, sł. zł. Przechodzę, isz, i. Po łaci. transire lineas; peragrare Jura, pervadere aliquid. Cic. Transcendere in naves ex etc Caes. Po fran. aller, passer par un lieu, se transmettre, traverser parcourir. Po niem. durch einen Ort gehen; durchwandern.
—— Człowiek przechodzi. Kra przechodzi.
—— Okręt przeszedł. Woda przechodzi
Przechodzić do miasta
—— do duszy. Woda Chrztu aż do duszy i oczyszczenia iéy przechodzi.
Przechodzić przez wielkie pokuty i krzyże.
—— przez miasto — most wieś.
—— z jedney wsi do drugiey
2° Przechodzić Po łaci. superare, vincere aliquem scientia. Cic. Antistare alicui virtute. Gell. Po fran. passer, surpasser, renvier qu; l° emporter, avoir le dessus sur; être supérieur en. Po niem. übertreffen, überlegen seyn in etwas.
Przechodził co
Przechodzić lata. Już natenczas przechodził lat czterdzieści.
—— miarę. Cnoty nie powinny przechodzić miary swoiey.
—— miarę w czem
—— mowę myśl moią to przechodzi.
—— pamięć. Ci ludzie pamięć moją przechodzą.
—— piasek morski grzechy moie przechodzą.
—— podziwienie to przechodzi.
—— pomoc przyrodzoną niemoc przechodzi.
—— wysługi moie dobry Bóg przechodzi.
—— żydy wszystkie. Są ludzie, którzy wszystkie żydy przechodzą.
Przechodzić kogo czem
—— Głosami tylko rzema w radzie przechodził
—— Inne przechodził, urodą, młodością i zacnością
—— Lata Obyczaymi przechodził
Przechodzić kogo we wszystkich cnotach
—— rówienniki inne w duchownem ćwiczeniu
—— uczniе w cnocie.
Przechodzić się. Patrz Przechadzać się
Przechodzić się po sadzie.

Przechowy

Przechowywać, sto. czyn. zło. Przechowywam, asz, a. Po łac. recipere in custodiam. Plau. Excipere aliquem in fuga. Cic. Recipere aliquid Teren. Po fran. recéler, retirez des personnes suspectes. Po niem. verhehlen.

Przechowywać kogo.

——— nadzieię, tę drogą perłę w czystem serru, iako skrzynce złotey

——— nieprzyiaciela czyiego u siebie

Przechwalebny, sto. z przym. zło. Przechwalebny grób - Apostoł

——— matka.

——— przyczyna.

Przechwalebny ——— ——— ———

Przeciw, przyi. Po łaci. versus, obviam, contra. Cic. Adversus, Adversum. Plaut. Po fran. contre, vers, envers. Po niem. wider, gegen zu.

Przeciw Bogu niewdzięczności pokazować się nie godzi.

— chorym, niedużym, bydź miłosiernym.

— cnotom Chrześciiańskim.

— komu pisać.

— komu się podnieść

— komu zanieść skargi fałszywe.

— mnie komórkę miał.

— prawdzie mówić, powstawać.

— prawom. — przeciwnościom.

— rozumowi.

— sumnieniu czynić co, mówić.

— sumnieniu swemu zadawać co komu.

— wodzie płynąć.

— wrodzonéy wstydliwości.

Przeciwić się, sło. Przeciwię się, isz się, i, się. Łaci. Patrz Sprzeciwiać się.

Przeciwić się drugiemu.

— komu.

Przeciwko, przyi. Patrz Przeciw.

Przeciwko sekcie dowcipnie i gorliwie stawić się odważyła

— komu wodować.

Przeciwnik

Przeciwnik, a, rz. rod. m. Po łaci. adversarius, aemulus, i, m. Cic. Concertator, is, m. Tacit. Obstrigillator, is, m. Var. Po fran. un adversaire, émulateur. Po niem. Widersacher, Nacheiferer.

— Patrzyć na karanie swego przeciwnika.

Przeciwność, i, rz. rod. ż. Po łaci. adversum, i, n, res adversæ, turbidæ, afflictæ, asperæ, calamitosæ. Cic. Po fran. adversité, f; inconvenient m; désastre m; infortune m; malheur m; disgrace f; travers m. Po niem. Widerwärtigkeit f; Unfall, m.

— Ułatwić przeciwność

— Wzmacniać zgromadzenie przeciw przeciwnościom.

Wywarły na nas przeciwności wszystkie siły. wszyt. fra

Przeciwny, a, e, przym. Po łaci. adversus, contrarius, a, um, adversans, pugnans, repugnans. Po fran. contraire, opposé. Po niem. widrig. v. Grzeg. z Zar.

Są sobie w téy rzeczy przeciwni i niezgodni.

Przeciwny człowiek. Bydź przeciwnym komu.

— człowiek w wierze.

— myśli przeciwne mi przychodzą. — obrót przeciwny na inszą stronę.

— rzecz przeciwna rozumowi naturze.

naturze.
— Słowa wstydu przeciwnego nie wymówił.
— strona.
— swary przeciwne zgodzie i miłości.
— wiatr
Przeczęstować, sło. zło. Po łaci. convivis dissipare patrimonium. Cu Po fran. dépenser en traitant ses amis. Po niem. verschmaßen mit Bekannten.
Przeczęstować wszystko.
Przeczny, Drogi przeczne, Bazylik
Przeczysty, a, e, przym. Po łaci. permundus, a, um. Po fran. fort pur Po niem. sehr sauber, rein.
Przeczysta dziewica.
— ofiara ciała i krwie Syna Bożego.
— Panna.
— Tajemnica. Mając Mszą S, taiemnice przeczyste dawał Józefowi S.
Przeczyszczać, sło. czyn. zło. Po łaci permundare. SS. Scrip. Po fran. nettoyer; purifier. Po niem. reinigen.
Przeczyszczać Religiią od błędów.
Przeczyszczać się. Przeczyszcza się kościół prześladowaniem od Pogaństwa.

Przeczyszczenie, a, rz. rod. n. Patrz Oczyszczenie.
Przeczyszczenie dusz
Przeczyszczony, a, e, imies. cz. pr. Po łaci. purgatus, a, um. Po fran. nettoyé, purifié. Po niem. gereinget.
Przeczyszczona dusza.
— oko. Bogomyślny żywot, okiem przeczyszczoném wolno chce patrzyć na Boga.
Przeczytać, sło. zło. Po łaci. tranlegere. Plaut. Perlegere. Quin. Po fran. lire entièrement, lire d'un bout à l'autre. Po niem. durchlesen.
Przeczytać co z pilnością.
— pismo.
Przed, przyi. Po łaci. ante, coram sub, pro. Po fran. devant par devant un lieu, avant un temps Po niem. vor einer Zeit, vor, wegen, bey, in Gegenwart.
Przed oczy twierdzić co.
Przed Bogiem.
— czasy niedawnemi Bazylik siedmią set lat.
— ludem wszystkim wyklęty kogo.
— oczyma waszemi obcy pożerają pola wasze.
— północą wstawać.
— południem.
— sienią

— sienią pobiła śmierć dzieci.
— sobą mieć smierć
— zasługą nie może bydź zapłata
Przedać, sło. czyn. Przedaję, esz e. Po łaci. vendere, venditare aliquid. Cic. Venundare aliquid. Proper. Po fran. vendre. Po niem. verkaufen.
Przedać Boga dlá wsi.
— Chrystusa.
— czystości skarbu, za Państwo całego świata nie chciała.
— duszę. Łakomy duszę i Niebo i samégo P. Boga za złoto przedaie.
— ~~Niebo za złoto.~~
— fortunę.
— Niebo za złoto.
— Oyczyznę.
— wieś drogo.
Przedany, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. venditus, a, um. Po fran. vendu.
Przedany za niewolnika.
Przedarować, sło. czyn. Po łaci. corrumpere judicem pretio, pecunia. Largitione consectari benevolentiam judicum. Lenire muneribus. Cic. Devincere animum alicujus largitione. Cæs. Po fran. corrompre, gagner qu. par presents. Po niem. bestechen, gewinnen mit Geld.
Przedarować Sędziégo.
— straż
Przedarować się czém.
Przedarowany, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. emptus, nummarius judex. Cic. Po fran. corrompu, gagné. Po niem. bestochen mit Geld.
Przedarowany człowiek.
Przedawać. Patrz Przedać.
Przedawać wieś drogo.
Przedawać się za bardzo uczonego, to iest Udawać się, Mienić się.
Przedawanié, a, rz. rod. n. Po łaci. venditio, onis, f. Cic. Po fran. Paction de vendre. Po niem das Verkaufen
Przedawanié koszyków.
Przedáwca, y, rz. rod. m. Po łaci. venditor, auctor, is, m. Cic. Po fran. vendeur m. Po niem. Verkäufer.
Przedáy, i, rz. rod. ż. Po łaci. Auctio, Sectio, onis, f. Cic. Po fran. vente f. Po niem. der Verkauf.
— Wynieśi wioskę na przedaj.
Przedáyny, á, é, przym. Po łaci. vendibilis, venalis, is, e, addictus pretio, propositus pretio, nummarius

rius. Cic. Promercialis, is, e. Col. Po fran. vendable, vénal, vénil Po niem. käuflich, feil, verkäuflich, erkäuflich

Przedayny człowiek — towar.

Przedłużać, żo. Po łac. prorogare conuiuium, prorogare tempus, longius facere aliquid. Cic. Producere moram. Ter. Po fran. prolonger, proroger, Liv. differer. Po niem verlängern; prolongiren.

Przedłużać sprawę
——— zdrowie } Skarga.
——— żywot.

Przedłużać się. Uprzykrzona przedłużała mu się choroba.

Przedłużenie, a, rz. rod. n. Po łac. prorogatio, productio temporis. Cic. Po fran. prorogation, prolongation f. Po niem. Verlängerung, Verschub

Przedłużenie zdrowia — żywota

Przedłużony wyrok, Przedłużyć, patrz Przedłużać. list. Bazylik

Przedłużyć sprawy. Przedłużyć się nam miało to opłatane mieszkanie

Przedmieście, a, im. prz. rod. n. Po łac. suburbium, suburbanum i, n. Suburbanitas, tis, f. Cic. Po fran. fauxbourg, m. Po niem. Vorstadt f

——— Mieszkać na Przedmieściu.
——— Wybiegać na przedmieście.

Przedmowa, y, rz. rod. n. Po łac. proemium, ii, n, præfatio, onis f. Cic. Prologus, Ter. Prologium, Prologuium. Po fran. préface f; avant-propos, m. Po niem. Vorrede in einem Buch

Przedmowę czynić. Po łac. præfari aliquid. Cic. Præfari aliquem in scribendo opere. Plin.

Przedni, á, é, przym. Po łac. primus, præcipuus, præpositus, a um, primus. Cic. primarius, a, um. Plaut. Principalis, is, e Quin. Po fran. principal, primé, excellent, capital, grand, considérable, remarquable, illustre. Po niem. Fürn= Haupt= der schönste, der erste, der beste in seiner Art, vornehm.

Przedni błąd — Ajaxt przedniejszy
——— grzech. Nayprzedniejszy i naywiększy grzech iest, odstąpić od P. Boga. Nayprzedniejszy grzech iest, żbluźnienie P. Boga

Przedni ludzie
——— miejsce przedniejsze.
——— miasto przedni
——— mieszczanie
——— Obywatele miasta przedniejsi.
——— Powiaty przednieysze
——— państwie przedniejsi.
——— Przysługi przednieysze
——— Rozkazanie przedniejsze.
——— Uczennica nayprzedniejsza.
——— Rzecz przedniejsze
——— Wodz przedni.
——— Wyspy przednieysze

Przedni

Przednie przyst. Nieuprzednie szukać nie chcę iedno podwyższenia chwały twoiey Skarga

przedni w Nauce. Nayprzedniey-
szy był w Nauce.

Przedostoyny a, e, przym, to iest bardzo dostoyny.

Przedrogi, a, e, przym. to iest
bardzo drogi.

Przedrogi, przedroższy, przenay-
droższy

Przedrzeć się. Po łaci. perrum-
pere per castra, per mediam
aciem, etc. Livi. Penetrare in
ad etc. Cic. Po fran. fendre
la presse, se presser, se pousser
par la foule. Po niem. sich durchs
Volk drängen.

Przedrzeć się do kogo. Skarga
— chciał na panowa-
nie Czeskiey ziemi. Skarga
— przez gmin ludzi.

Ogień przedarł się do pałacu.

Przedrzymać się, sto. Po łaci. con-
dormiscere. Plau. Redormire pau-
lum. Plin Jun. Po fran. som-
meiller, roupiller. Po niem. durch-
schlummern.

Przedrzymał się trochę po obiedzie
albo czasu innego. Skarga

Przedsięwzięcie, a, rz. rod. n. Po łaci
propositum, institutum, statu-
tum, i, n. Suscepta sententia.
Cic. Po fran. propos, m, résolu-
tion f; dessein m. Po niem. Vorsatz
m; Entschluss m.

— Czynić

— Czynić dosyć chwalebnemu
przedsięwzięciu Oycow swoich
ku pomocy swego i bliźnich
zbawienia.

Cofać się od przedsięwzięcia Skarg. Bezim

— Dopomagać komu w przed-
sięwzięciu. w swiętem przedsięwzięciu
Dał iey P. Bog. stateczność wielką

Dostąpić przedsięwzięcia.

— Hamować kogo w przedsięwzięciu iego. Bazylik

— Odkryć przedsięwzięcie.

— Odmienić przedsięwzięcie swoie.

— Odwiesdź się od dobrego przed-
sięwzięcia nie dał.

— Otworzyć komu przedsięwzięcie

— Oznaymić komu przedsię-
wzięcie.

— Pobudzić kogo do stateczności w przedsię:

— Popierać bardzo mocno przed-
sięwzięcie.

— Psuie dzieło przedsięwzięcie ogłoszone Kras Jan

— Posilić kogo w przedsięwzię-
ciu. Boże posil mię w przed-
sięwzięciu.

— Przeszkadzać komu w przedsięwzięciu

— Rozerwać przedsięwzięcie.

— Słabieć nieco począł w
przedsięwzięciu.

— Służyć przedsięwzięciu Onych

— Trwać mocnie w przedsięwzię-
ciu.

— Uczynić sobie przedsięwzięcie.

— Umacniać kogo w przedsię-
wzięciu.

— Unosić się za przedsięwzięciem swo-
iem Grzeg. z Zar

— Umocnić się w swem przed-
sięwzięciu.

— Umówić sposób swego przed-
sięwzięcia.

— Ustawać od przedsięwzięcia swoiego Hoycius

— Zachować przedsięwzięcie.

— Zmacniać kogo w przedsięwzięciu.

— Zepsować. — Zmocnić się

— Zmocnić się w przedsięwzięciu do odmiany żywota
— Zostać mocnieyszym w przedsięwzięciu — Zwątlić przedsięwzięcie
— Zrazić kogo czem z przedsięwzięcia.
Przedsięwzięcie chwalebne.
— dobre.
— głowne.
— jedno
— swoie odmienić
— zgodne.
Przedsięwzięty, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. propositus, a, um. Po fran. résolu; proposé. Po niem. vorgenommen, vorgesetzt
Przedsięwzięta droga. Wyszedź w drogę przedsięwziętą.
Przedwiecznie, przys. Po łaci. ante saecula, perpetuo. Teren. In perpetuum, infinito tempore. Cic. Po fran. éternellement, perpétuellement, à perpétuité. Po niem. ewig, immer während.
Przedwiecznie rodzony Bóg.
Przedwieczność i, rz. rod. ż. Po łaci. aeternitas, perennitas, tis f; aevum sempiternum, infinitum tempus. Cic. Po fran. éternité, perpétuité. Po niem. die Ewigkeit, ewige Währung.

Przed-

Przedwieczność syna Bożego
Przedwieczny, á, é, przym. Qui ante saecula est. Anal. Po fran. éternel, qui étoit avant tous les siécles. Po niem. ewig, was vor allen Zeiten gewesen ist.
Przedwieczny Bóg bez początku
— natura Boska przedwieczna
Przedwielkonocny post Grzeg. z Zar.
Przedymać, sło. zł. Przedymam, asz, a. Po łaci. perflat ventus terram. Virg. Po fran. venter, faire vent. Po niem. wehen als der Wind.
Przedymał wiatr i zimno kuczkę
Przedysputować kogo. Po łaci. vincere disput disceptatione. Cic. Confutare dictis aliquem. Teren. Po fran. vaincre qu. en disputant avoir le dessus qu. dans une dispute. Po niem. überdisputiren
Przedzierać się. Patrz Przedrzyć się
Przedzierać się do kogo.
Przez przepaść wieków przedzierać się
Przedziwny, á, é, przym. Po łaci. smiałość myśli ludzkiey Sam. War. peregregius, a, um. Po niem. überaus schön
Przedziw[illegible] iasność.
— kazanie.
— kościoł
— miłością przedziwną ku Bogu pałać
— Obyczaie przedziwne.
— Opatrzność

Opatrzność P. Boga przedziwna.
pilność — pośpiech.
pożądy ducha.
sprawa — światłość.
uroda.
wdowa Judyta
Przedziwny w modlitwie.

Przegadany, á, é, imies. cz. prz. Po łac. victus disceptatione. Ci. Po fran. vaincu en disputant. Po niem. überdisputirt.

Przegadanym bydź od kogo. Skarga

Przeglądać sto Przeglądám, á. Po łac. perlustrare, ani perspicere aliquid. Ci. Po fran. pénétrer, connoitre, approfondir qu. perces dans, regarder une affaire dans le fond. Po niem. einsehen.

Przeglądać nieco czii prayniénia swego.

Przeglądać, co do poprawy. Po łac. recognoscere leges etc. Cicero. Po fran. révoir, corriger, retoucher. Po niem. überschen, die Fehler bessern.

Przeglądać domy Bazyl. dzieło Skarga szkoły Bazyl. księgi poprawował.

Przeglądać. Zdaz Zdrz

Przeglądać się, to iest Zalebaczywać. Po łac. connivere indulgere alicui, dissimulare, se nescire, facio me alias res agere. Ci. Po fran. conniver à, user de connivence pour, fermer yeux aux actions de, être indulgent à, avoir de la complaisance pour, pardonner. Po niem. übersehen, verzeihen, duh die Finger sehen.

— Mogą się niektóre rzeczy do czasu przeglądać przez szpary.

Przeglądanie, a, rz. rod. n. Po łac. lustratio, onis, f. circumspectus, us, m. Ci. Inspectio, onis, f. Liv. Jun. Recognitio, onis, f. Colum. Po fran. inspection, examen m. Po niem. das Durchsehen.

— Prędkość w bauzeniu i przeglądaniu.

Przeglądnąć. Po łac. perlustrare oculis. Livi. Po fran. revoir, visiter. Po niem. durchsehen, revidiren.

Przeglądnąć owce. Skarga

Przegrać bitwę — woynę Po fran. perdre une bataille. Po niem. verlieren eine Schlacht.

Przegrać na czém, to iest Stracić.

— Na niztiém rozumiéniu o sobie nikt nie przegrá.

— Na sądzie przegrał.

— Na woynie przegrał.

Przegranie w woynie. Po fran. la perte d'une bataille. Po niem. das Verlieren einer Schlacht.

Przegrany, a, e, imies. cz. prz. Po łac.

Po łaci victus, a, um. Po fran. perdu. Po niem. verloren, verspielt.
— Znać się za przegrané.
Przegrażać się, sło. Po łaci insectari aliquem minis. Cic. Minari, minitari alicui. Plaut. Po fran. ménacer qu. Po niem. drohen.
Przegrażáł się takiémi słowy. Skarga.
Przegrażać się na co
— na kogo jadowicie.
— nań się przegrażáł o śmierć powinnych swoich.
— w gniewie.
Przegrodzénié, a, rz. rod. n. Po łaci disseptum, i, n. Lucr. Dissepimentum, i, n. Fest. Po fran. cloison f; séparation f; retranchement qui se fait pour séparer une chose à deux. Po niem. Schiedwand, Verschlag, Zwischen Wand, Unterscheid.
Przegrożénié, a, rz. rod. n. Po łaci minatio, minitatio, onis f. Po fran. ménace, m. Po niem. Bedrohung.
Przegrożénié Boga.
Przegrywać. Patrz Przegrać. Woysko przegrywa w bitwie.
Przeiasny, a, e, przym. Po łaci perlucidus, a, um. Po fran. niem. durchscheinend, hell, klar.
Przeiasná swiatłość
Przeiazd, u, rz. rod. m. Po łaci transmissio, trajectio, onis, f. Cic. Trajectus, us, m. Livi. Trajectio maris. Trajectus fluminis. Po fran. le passage, l'action de passer par quelque lieu, trajet m. Po niem. das Durchfahren, die Durchreise, Ueberfurt, Furth.
Przejazd daleki.
Przejażdka, i, rz. rod. ż. Po łaci Equitatio valetudinis animi caus. Iter animi valetudinis gratia susceptum. Anal. Vectatio, onis f. Sipon. Po fran. une promenade en chariot ou à cheval. Po niem. Spatzier-Fahrt; Spatzier-Ritt.
— Jechać sobie na przejażdkę.
Przeiąć co na siebie
Przeiechać, sło. zło. Po łaci per equitare aciem. Liv. Trajicere aliquo terra, mari, etc. Trajicere flumen etc. Vall. Po fran. passer traverser quelque lieu à cheval par eau, par terre. Po niem. durchfahren, durchreiten, durchsegeln, durchsetzen, übersetzen.
Przeiechać góry ciężkie.
Przeiednać, sło. zł. Przejednywam, asz, a. Po łaci placare aliquem, reconciliare aliquem, reconciliare veterem alicujus gratiam; conciliatum

conciliatum reddere animum alicujus. Reddere aliquem placatum. Cic. Propitiare aliquem. Plaut. Po fran. réconcilier, accorder, raccomoder des gens, qui ont rompu. Po niem. vertragen; versöhnen.

Przejednać gniew Bozki.

— kogo.

— łaskę komu u kogo.

— winę komu.

Przeieść to iest Zieść.

Przeieść chleba nigdy nie mogli.

— mąki z gościém i synaczkiém nie mogła.

Przeieżdżać. Patrz Przeiechać.

Przekąsić, sło. Przekąsuię, esz, e. Po łaci, praegustare, praesumere aliquid. Plin. Ovid. Placare jejunia ventris. Ovid. Po fran. pinocher, manger un peu de. Po niem. verbeissen, ein wenig von etwas essen.

Przekąsić kęs chleba.

Przekląć Patrz Przeklinać.

Przekląć kogo.

Przekląć się. Patrz Przeklinać się.

— Sam się przeklął.

Przeklęctwo, a, rz. rod. n. Po łaci. dira, arum f, execrationes, um f. Cic. Fata preces. Hor. Anathema, atis, n. Hieron. Po fran. malédiction f, exécration f, imprécation f. Po niem. Fluch; Verfluchung.

— Brać przeklęctwo na starość swoję.

— Ciągnie za sobą przeklęctwo Bozkie, to prawo.

— Cierpieć przeklęctwo, nędzę.

— Nosić na sobie słuszne przeklęctwo.

— Odnieść przeklęctwo.

— Padło na niego przeklęctwo.

— Pozrze przeklęctwo ziemię.

— Przywodzą na się przeklęctwo.

— Puści P. Bóg przeklęctwo na to Królestwo.

— Uchodzić przeklęctwa.

— Wlewać przeklęctwo na kogo. Złe prawo, sprawiedliwość gubiąc, przeklęctwo na to Królestwo wlewa.

— Wpadać w przeklęctwo.

Przeklęctwo Bozkie.

— słuszne.

Przeklęty á, é, przym. Po łaci. execratione devinctus. Cic. execrandus, execratus, devotus, abominatus, a, um. Hor. Anathema. Budaeus. Po fran. maudit, execrable, détestable. Po niem. verfluchet.

Przeklęty człowiek od Boga.

— nauka przeklęta. — pycha

— język.

— pycha.
— upor
— złość.

Przeklinać, sło czyn. Przeklinam asz, a. Po łaci. execrari aliquem, exoptare ei pestem, male precari alicui. Cic. Execrari, sacrare aliquem, Sacrare caput alicujus Liv. Po fran. maudire qu, faire, pousser, donner des imprécations à /: contre/ qu; souhaiter, qu'il arrive du mal à qu. Po niem. verfluchen, Böses wünschen.

Przeklinać kogo — dzień urodzenia.

Przeklinać się. Po łaci. obligare caput suum votis. Hor. Iratos Deos invocare. Liv. Po fran. jurer, faire des jurements. Po niem. sich verfluchen, fluchen und schwören

Przeklinał się Maxymus.

Przeklinanie Odnosić przeklinania Grzeszkowi

Przekład u, rz. rod m. Po łaci. interpretatio, onis, f. Cic. Metaphrasis, is, f. Rodige. Po fran. traduction f. version f; interprétation, exposition, explication. Po niem. Uebersetzung, Auslegung.

Przekład księgi

1º Przekładać co komu. Po łaci. proponere alicui conditionem; referre aliquid de re aliqua ad Senatum Cic. Po fran. représenter, remettre devant les yeux; proposer à qu. que chose. Po niem. vorstellen, vorlegen, zu erwägen geben.

Przekładać co komu gładkiemi słowy

— niebezpieczeństwa oczywiste komu.

— powieść gołą przed oczy

— prosty swe słowo Boże ludowi przekładają Kapłani Boży.

— wykład Pisma komu.

Przekładać się. Przekłada się Nauka. Tu się tylko przekłada.

2º Przekładać co na inszy język. Po łaci. convertere e Graeco in Latinum, reddere aliquid latine; interpretari. Cic. Po fran. traduire. Po niem. übersetzen, dolmetschen.

3º Przekładać co nad co. Po łaci. praeferre, anteponere aliquid alicui. Cic. Po fran. préférer, estimer d'avantage. Po niem. vorziehen.

Przekładać dobro Oyczyzny nad wszystkie swoie dobra.

— mądrość nad Królestwa.

— sobie wyżey wolą Boską, niżli, itd

Przekładać się nad kogo.

4º Przekładać kogo ciężarem. Po łaci

Po łaci. onere aliquem premere, opprimere. Cic. Po fran. surcharger, charger trop. Po niem. überladen, zu sehr belästigen.

Przekładać osła zbytniém brzemieniem.

Przekładanie, a, rz. rod. nii. Patrz Przekład

Przekładanie Pisma S.

Przekłóć, sło. zł. Przekalam, asz, a. Po łaci. perfigere. Lucr. Po fran. percer, transpercer. Po niem. durchstechen, erstechen.

Przekłóć bok — gardło.

Przekłóć się nożem. Skarga

Przekłóty, a, e, imies. cz. prze. Po łaci. trajectus, a, um. Virg. Præfixus, a, um. Tibul. Po fran. percé, lardé; transpercé. Po niem. durchgestochen.

Przekłóty bok.

— noga cierniém przekłótá

Przekolenie serca.

Przekonać. Patrz Przekonywać.

Przekonać błędy czyie

— kogo duchém mądrości.

— kogo gruntownemi dowodami Kras. Sgr

— kogo gadaniem.

— kogo prawdą.

— kogo prawém

— kogo rzeczą samą.

— kogo słowy

— kogo swiadectwy

— rozum czyy. Przeko

Przekonanié fałszów. Skarga

Przekonany, á, é, przym. Po łaci. convictus, a, um. Po fran. convaincu. Po niem. überzeuget, überführet.

Przekonany człowiek prawém.

Prawém przekonanégo poymać

— — swiadectwy.

— Mniemanié moié nie słowy, ale samą rzeczą iest przekonané.

Przekonywać, sło. Przekonywam, asz, a. Po łaci. convincere, revincere, vincere. Cic. Po fran. convaincre qu. de. Po niem. überführen, überzeugen.

Przekonywać kogo prawdą

Przekonywać się. W czém się sumnienie ich przekonywało.

Przekopać, sło. zło. Przekopuję, esz, ie. Po łaci. perfodere montem. Var. Præfodere. Plin. Po fran. fouir tout avant, bécher par; traverser en creusant. Po niem. durchgraben.

Przekopać nogi czyie

— ręce czyie

— ścianę

Przekować dziurę w ścienie. Po łaci. perfodere parietem. Cic. Percudere aliquid. Colu. Po fran. percer, ouvrir un mur, y faire une ouver-

ouverture. Po niem. durchbréchen eine Wand

Przekrestu słowo pisané, Skarga

Przekrzywiony, á, é, przym. Po łaci. incurvatus, a, um. Po fran. recourbé.

Przekrzywioná głowa.

Przekupić, sło. Przekupuię, esz, e. Po łaci. corrumpere. Po fran. corrompre, gagner qu. à force d'argent. Po niem. mit Geld bestechen.

Przekupić kogo. Xiężna iedna zakochała się w nim bardzo, i przekupiła iednégo, aby go do niéy sprowadził

Przekupiony, á, é, imies. cz. prze. Po łaci. corruptus, a, um. Po fran. corrompu, gagné à force d'argent. Po niem.

Przekupiony, usiłowáł go sprowadzić na ono mieysce

——— magistrat

Przekupka, i, rz. rod. ż. Po fran. cupa, ae, f. Cic. Venditrix, icis f. Scæv. Po fran. revendeuse f. regratiere f. Po niem. Höckinn.

Przekupkom chleby i kołacze poprzewracał.

Przekupny, á, é, przym. Przekupny dzień, to iest, w którym przekupuią.

Przekwinty Dopuszczał Przelać sobie czynić takie przekwinty. ~~[illegible]~~

1° Przelać sło zł. Po łaci. effundere Cic. Po fran. verser, répandre, épancher. Po niem. vergiessen.

1° Przelać krew za kogo.

2° Przelać naczynie. Po łaci. rursus conflare. Anal. Po fran. refondre, fondre de nouveau. Po niem. umgiessen, umschmelzen.

Przelać dzwony na działa.

——— lichtarze na działa.

——— naczynie w ogniu.

Przeląc się. Patrz Przelęknąć się.

Przeląkł się i zdumiał.

Przeląc się na co. Przeląkł się na té słowa.

Przelecieć, sło zło. Po łaci. praetervolare. Cic. Transvolare flumen. Varro. Pervolare nemora. Lucr. Transvehi volatu. Claud. Po fran. voler par dessus, voler par delà, passer par dessus, ou par qu. ch. en volant. Po niem. fliegen über, oder durch etwas.

Przeleciał ptak

——— góry. Możeszli iako ptak, té gory przelecieć

——— nędza nasza przeleciała iako strzała i ptak na powietrzu.

1° Przelewać sło. zło. Po łaci. transfundere

transfundere Cato. Defundere. Colu
Po fran. transvaser, faire couler
verser, faire passer une liqueur
d'un vaisseau dans un autre.
Po niem. giessen in ein anderes
Gefäss.
Przelewać wodę w naczynie.
2° Przelewać krew. Patrz Przelać
krew.
3° Przelewać naczynie w ogniu.
Patrz 2° Przelać.
Przelękać się. Patrz Przelęknąć się
Przelękać się bardzo.
Przelęknąć się, sto. zło. Po łac.
extimescere, exterreri aspectu
Cic. Terreri. Livi. Consternari.
Salust. Pavescere. Ovid. Po fran.
s'effrayer. Po niem erschrecken.
Przelęknąć się czego.
Przelękły a, e, przym. Po łac. con-
sternatus, a, um. Cic. Territus a-
nimi. Livi. Exanimus, a, um.
Livi. Exanimis metu, exanima-
tus. Ieren. Po fran. épouvanté,
effrayé. Po niem. erschrocken.
Przelękły człowiek.
—— z niebezpieczeństwa.
Przelęknienie ilekroć mowa jest o przelęknieniu skarg
Przeliczyć, sto. zło. Patrz Zliczyć
Przeliczyć co
—— summę
—— utraty. Na jedwabie,
złoto-
złotogłowy, ogony, ferety, i kawety
utrat nie przeliczyć.
1° Przełamać, słowo. zło. Po łac.
vincere, frangere se ipsum, fran-
gere cupiditates. Cic. Po fran.
domter, vaincre, refrener, re-
primer. Po niem. bändigen,
überwinden, überwältigen.
Przełamać trudności wiele.
—— uporczywości
—— woli raz postano-
wionéy nie przełamuią.
2° Przełamać zwyczaj. Po łac. frangere.
Po fran. briser, rompre en deux.
Po niem. durchbrechen.
Przełamać nogę komu pociskiem.
Przełamanie, a, rz. roo. n. Patrz
Przezwyciężenie.
Przełamanie serca kobiety. Zwy-
pierwszy o przełamaniu serca
kobiety.
Przełamować. Patrz 1° Przełamać
—— Woli raz postanowionéy
nie przełamuie.
Przełaskawy, a, e, przym. Po łac.
perbenevolus, perbenignus, a,
um. Po fran.
Po
niem. sehr günstig, sehr gütig.
Przełaskawy Bóg nasz
Przełaskawienie skarg —— Pan niebo-
—— zwarz.
Przełazić, sto. zło. Przełazić idź i.
Po łac

Po łaci. transcendere sepem. Livi
Po fran. grimper par dessus qu
ch, ou par un trou, traverser,
passer en montant, escalader.
Po niem. überklettern, übersteigen,
durchkriechen
Przełazić mury — płot
Przełazić tyłem przez sąd.
Przełknąć co. Po łaci. transmit-
tere per guttur cibum, potum.
Anal. Po fran.

— Gardło zranione ledwie ciaf-
ło Pańskie przełknąć mogło.
Przełkniénié, a, rz. rod. n. Po łaci
transmissio per guttur cibi
potus. Po fran.
Po niem.
Skoro mięso iesdź począł, piér-
wszem się przełkniéniém uda-
wił
Przełomać. Patrz 1º Przełamać.
Przełomać upor.
Przełomić. Patrz 1º Przełamać
Przełomić prawo.
Przełożeństwo, a, rz. rod. n. Po łaci
Praefectura, ae, f. Cic. Antisti-
tium, ii, n. Mar. Praepositura,
ae, f. Lampr. Po fran. pré-
fecture; jurisdiction, supériori-
té f; intendance f; pouvoir de
commander, de diriger. Po niem.
die

die Oberaufsicht, die Obrigkeit
— Mieć kogo na przełożeństwie.
— Pragnąć przełożeństwa.
— Używać przełożeństwa na
kim — Sprawować się dobrze w przełożeń-
— Wezwał go P. Bóg na prze-
łożeństwo Apostolskie
— Wsadzać kogo na przełożeństwo
— Wstąpić na przełożeństwo
za prosbą braci.
— Złożyć przełożeństwo.
Przełożéństwo Apostolskié
1º Przełożony, á, é, przym. Po łaci
praefectus classis; praepositus
negotio, bello et. Antistes caere-
moniarum Cic. Praesul, is, m
Vopis. Po fran. chef m; inten-
dant, supérieur, proposé, celui
qui a la conduite, le commande-
ment de. Po niem. Oberer, Vor-
gesetzter, Vorsteher.
— Bydź przełożonym, wielki ciężar
— Karać przełożonych.
— Mieć kogo przełożonym.
— Postanowić kogo przełożo-
nym nad wszystką majętnością
swoią — Zależy wiele na dobrym przełożonym
— Zostać przełożonym.
Przełożony nad klasztorem — lu-
dem — majętnością.
Przełożony łaskawy — dobry.
— prawy.
— srogi.
2º Przełożony, to iest Przetłumaczony
Przełożone

Przełożone dzieło na Polskie.
— pismo od słowa do słowa
1º Przełożyć co komu. Patrz 1º Przekładać co komu.
Przełożyć frasunek komu.
— grzech na oczy komu.
— sprawę komu o sobie i życiu swoiem.
2º Przełożyć co na inny ięzyk. Patrz 2º Przekładać co na inny ięzyk.
3º Przełożyć co nad co. Patrz 3º Przekładać co nad co
Przełożyć kogo szczęściem nad inne
4º Przełożyć co w inne naczynie. Po łaci. trajicere aliquid in alia vasa. Var. Transponere aliquid in etc. Gel. Po fran. transporter, mettre dans d'autres vases, dans un autre endroit. Po niem. in ein ander Gefäss thun, an einem andern Ort legen.
Przełożyć koście w trunę.
Przełupić się, to iest Przełamać się.
Przełupiła się kość na dwoie.
Przełykać. Patrz Przełknąć
Przełykać kości
— z ciężką bolescią.
Przemagać, sło. czyn. Przemagam, asz, a. Po łaci. vincere viribus Virg. Praepollere Livi. Praepossе Tacit. Praevalere. Ulp. Superare dolis. Plau. Po fran. surmonter qu. en; prévaloir à, l'emporter; avoir le dessus, avoir l'avantage sur, vaincre, surpasser. Po niem. vermögen, übermannen, überwältigen.
— Bramy piekielne, Stolicy Piotra S. nie przemogą.
— Chuć przemaga go do pieniędzy.
— kogo przemagać.
— Trudności żadne naycięższe nie przemogły go Rozumu
— kogo rozumem.
— sprawiedliwość Boga, i dekret za sobą miłosierdzia iednać.
Przemądry, a, e, przym.
Przemienić, sło. czyn. zło. Przemieniam, asz, a. Po łaci. transfigurare aliquid. Plin. Transformare. Quint. Po fran. transmuer, changer en, transfigurer. Po niem. verwandeln.
Przemienić naturę mógł Chrystus.
— wodę na wino przemienił Chrystus.
— imie Hugona w Felixa.
Przemienić się z kim, to iest Zamienić się.
Przemienienie, a, rz. roc. n. Po łaci transfiguratio, onis, f. Plin. Metamorphosis, is, f; mutatio formae Ovid. Po fran. transmutation, f; changement d'une chose en une autre. Po niem.

Po niem. Verwandelung.
Przemiéniénié Chrystusowé.
——— Pana naszego.
——— Pańskié
Przemiéniénié się chleba w ciało.
Przemierzły, a, e, przym. Patrz Brzydki.
Przemieszkać. Patrz Przemieszkiwać.
Przemieszkać w towarzystwie z ludźmi.
Przemieszkanié, a, rz. rod. nii. Patrz Mieszkanié.
Przemieszkanié od dzieciństwa na puszczy, przez lat trzydzieści.
Przemieszkiwać, sło. złe. Przemieszkiwam, asz, a. Po łaci. consumere aetatem in aliquo loco. Caes. Consumere horas in aliquo loco. Mar. Po fran. séjourner, demeurer quelque ~~lieu~~ ~~[illegible]~~ tems en un lieu. Po niem. sich an einem Orte aufhalten, einige Zeit wohnen.
Przemieszkiwać gdzie. Tam mądrość stolicę swoję osadza, gdzie pokora i mierność przebywa.
——— na Naukach w Atenach.
——— na puszczy od dzieciństwa.
——— u kogo.
——— w błędach świata tego.
——— w ciemnościach świata.
——— w kościele nowo zbudowanem
——— z mądrymi.
Przemieszkiwanie, albo Obcowanie w Niebie.

Przemiły, a, e, przym. Po łaci. perjucundus, a, um. Po fran. bien-aimé. Po niem. holdselig.
Przemiły przemilszy, przenaymilszy.
1º Przeminąć, to iest Minąć, Przeiechać mimo.
2º Przemiiá co. Po łaci. praelabitur aliquid. ~~Cic.~~ Praeterfluit voluptas Cic. transit mensis. Plau. Po fran. passer, s'écouler, s'évanouir, disparoître. Po niem. vergehen, vorüber gehen; übergehen.
Przemiia wszystko.
Przemodz. Patrz Przemagać.
Przemagać chytrości tyranów.
——— okrucieństwa wszystkié i chytrości tyranów przemogli.
——— Panienki przemodz nie mogł.
——— Serce stałé kobiéty przemodz.
——— Tego na nim żadną męką nie mogli przemodz, aby itd.
Przemodz się. Mocą się nic nie przemogł. Ciężkim mękom nie dał się przemodz.
Przemorzyć się, sło. zło. Przemarzam się, asz się, a się. Po łaci. inedia fatigari, consumi. Cic. Adesurire satis. Plaut. Po fran. être affamé, mourir de faim, souffrir une faim excessive. Po niem. grossen

sen Hunger leiden, sich aus-
hungern.
Smaczniéy ié, kto się przemorzy.
1º Przemówić, sło. zło. Przema-
wiam, asz, a, iakoto: przemówił
niemy. Po łaci. apertum est os muti
et locutus est. Solutum est vinclum
linguae muti. Anal. Rupit si-
lentia. Lucr. Po fran. commencer
à parler, recouvrer la parole,
ainsi qu'un muet. Po niem. zu
reden anfangen, als ein Stummer.
Przemówił głuchy i niemy.
2º Przemówić. Po łaci. prologui
verbum, effari verbum, vocem mit-
tere. Cic. Po fran. prononcer, dire,
proférer qu. mot. Po niem. aussprechen,
vorbringen, sagen ein Wort.
— Nic głupiego nie przemówił
— Ledwie mógł przemówić od
żałości.
3º Przemówić do kogo. Patrz Mówić
do kogo.
Przemówić do kogo.
——— do uszu czyich.
Przemówić przez kogo. Duch Pań-
ski przemowił przeze mnie.
Przemożénié, a, rz. rod. n. Po łaci.
facultas, tis, f; pars, tis, f; copia
ae, f; vires ium, f. Cic. Po fran.
pouvoir, forces f. plur.; le possible.
Po niem.
Vermögen, Kräfte.
— Opatrywać chorych wedle prze-
możenia.
— Polecá starszá posły przemo-
żéniu każdéy.
Przemożność, i, rz. rod. ż. Po łaci.
potentia, ae, f. Cic. Patrz Prze-
możenie.
— Czynić co wedle przemożności.
— Pokazać przemożność
Przemożność Boga.
——— ludzká. Nie ludzká to
przemożność i siła. Nad przemoż-
ność ludzką.
——— wielka Boga.
Przemożny, á, é, przym. Po łaci.
praepotens. Cic. Praepollens. Livi.
Po fran. très-puissant, fort consi-
dérable, qui a un grand pouvoir.
Po niem. hochmögend, vielvermö-
gend.
— To Arcybiskupstwo tak prze-
możne było, iż z praw starodaw-
nych, nad Królmi i wszystką
ziemią, zwiérzchność miało.
— Bóg.
— Césarz.
— Kościoł Chrystusa.
— Pán iaki.
— przyczyna. — słowa.
— wspaniałość.
Przemyslać o czém. Patrz Prze-
mysliwać.
Przemysliwać, sło zł. Przemysli-
wam,

wam, asz, a. Po łaci. præmeditari aliquid. Curam et cogitationem suscipere alicujus rei. Cic. Præmoliri Livi. Po fran. prémediter, rouler qu chose en son ésprit, penser et repenser par avance à. Po niem. überdenken, vorher überlegen, vorher betrachten.

Przemyśliwać o czém

Przemyślny, á, é, przym. Po łaci. providus, industrius. Cic. Solers, Livi. Po fran. ingénieux, industrieux, adroit. Po niem. witzig, verschlagen.

Przemyslny na co

— w czém

Przemysł, u, rz. rod. m. żebrać co z przemysłu.

Przenagabywać, sło. zło. Patrz Gabać, Przesładować.

Przenagabywać począł ich na onem mieyscu.

Przenaiąć kogo za cztéry złote.

Przenajęty, a, e, przym. Po łaci. pretio inductus, a, um, ad aliquid. Po fran. suborné à nuire à qu. Po niem. angestiftet, verleitet einem zu schaden.

Przenajęta zdrayczyna na co.

Przenie rzeczy iakiey — Petry. Jan.

Przenieść się. Patrz Przenosić się.

Przenosić się do Akademii Lerydzkiey na Filozofią

— do nieba przeniósł się śmiercią

— do sprosności.

— do ziemi

— do ziemi żyiących.

— na inny żywot.

— za Rzym, dla lepszego powietrza.

Przeniesiony, a, e, imies. cz. prz. Po łaci. translatus, a, um. Po fran. transporté. Po niem.

Przeniesiony w ciele do Nieba.

Przenikać, sło. czyn. Przenikam, asz, a. Po łaci. penetrare cœlum per cœlum, in cœlum. Permeare transire per omnia. Cic. Permeare in pectus. Plaut. Po fran. pénétrer, transir, percer, toucher de passion. Po niem. durchdringen rühren.

— kości nasze wszystkie przenika i suszy ogień Boży

— Mróz kości przenikał.

— Obrzydliwości każdego grzechu przenika.

— Pokusa ta przenikła aż do Apostołów.

— Promienie słoneczne oczy przenikaią.

— Słowa iego serce przenikały

— Swiatłości niebieska, serca ich wielką boiaźnią przenikała.

Złości każdego grzechu przenika

Przenikać aż do serca. Moc ludzka i język bez Ciebie Boże nie przeniknie do serca.

— aż do wnętrzności prawych

naszych twé słowa przenikaią
Przenikać taiemnicę.
Przenikaiący, a, e, imies. cz. teraz
Patrz Przenikać.
— Promień słońca, przez iedną dziurę w oknie przenikaiący.
— Słowa gorące, przenikające serca ludzkie
— Słowa przenikające, iako strzały.
Przeniknąć. Patrz Przenikać
Przeniknąć do przyczyn piérwszych
Jego rozumem nie zmierzym, ani do przyczyn piérwszych nie przeniknięm. Skarg.
Aż do duszy przeniknęły té męki. Brat.
Przenocować. Po łaci. pernoctare alicubi. Cic. Agere alicubi noctem. Ovid. Po fran. passer la nuit; coucher dans un lieu; gîter. Po niem. übernachten.
Przenocować w domu iakim
1º Przenosić sło. zł. Przenoszę, isz, i. Po łaci. transportare aliquid, transferre pueros in Graeciam. Cic. Po fran. transporter, transférer, transmettre, porter d'un lieu à un autre. Po niem. an einen Ort tragen, überbringen, übertragen.
— Dusze swych świętych Bóg z doczesnego utrapienia, do wesela wiecznego przeniósł.
kogo barkami swemi na iakie mieysce Królestwa
— Królestwa od Narodu, do innego Narodu, przenosi P. Bóg dla niesprawiedliwości. Greg. z Zar.
Łaskę tę tam, gdzie mu się podoba
2º Przenosić. Patrz Przewyższać
Przenosić wszystkich.
Przenosić się. Po łaci. transcendere aliquo, in etc. Iaict. Migrare in Provinciam. Claud. Po fran. se transporter, se rendre en un autre lieu. Po niem. sich wo anders hin begeben, einen andern Ort wählen.
Przenosić się do chwały Niebieskiey z ciała.
— do ludzi potomnych, przeniosą się zacné iego wysługi.
— do Narodu od Narodu, przenosi się Królestwo, dla niesprawiedliwości i krzywd i potwarzy, i dla rozmaitych zdrad.
— do Nieba przenosić się śmiercią
— do światłości, przenosić się z ciémności.
— do wsi iakiey przez góry, lasy.
na mieysce lepsze klasztor przenosi się.
Przeor, a, imi. Urzę. Po łaci. cenobiarcha, ae, m. Budaeus. Archimandrita, ae, m. Sidon. Praepositus monasterii. S. Hierno. Po fran. un Prieur cloîtrier. Po niem

Po niem. ein Prior.

Przeorysza, y, imi. Urzęd. Po łac. Praeposita Monasterii. Anal. S. Stier. Po fran. une Prieure Po niem. eine Priorinn.

1o Przepadać, sto. zło. Przepadam, asz, a. Po łac. evanescere. Scalv. Extingui. Marto. Po fran. échoir, s'amortir, s'éteindre, être eteint comme un gage. Po niem. verfallen erlöschen, als ein Pfand.

—— Dobro Rzeczypospolitey przepadło.

—— Dom wszystek przepadł, i w błoto się obrócił.

2o Przepadać. Patrz Zapadać się.

—— Do piekła żywo przepadł.

—— W ziemię wszystko przepadło.

Przepadlina, y, rz. rod. ż. Patrz Rospadlina.

—— Uczynił puinatem naszym ziemi rozdz w przepadlinie.

Przepas, u, rz. rod. m. Po łac. balteus, ei, m. Virg. Cingulus e corio bullatus. Varro. Succingulum, i, n. Fest. Po fran. baudrier, m; ceinturon m; Po niem. Wehrgehenk.

Przepasy kawalerskie rzuca.

Przepaść, i, rz. rod. ż. Po łac. barathrum, i, n, chaos, ei, t. Cic. Hiatus telluris. Sili. Po fran. un abîme, un gouffre, un précipice. Po niem. Abgrund.

—— Jest przepaścią wszystkim ludziom ta ziemia. Bazyl.

—— Pochłonęła go ziemia żywcem w przepaść wieczney śmierci wtrzegła.

—— Wszedszy w przepaść zginął. Sam siebie do przepaści wpierw. Jan siebie do przepaści wtrącił. Wtrącił ich Bóg w przepaść ziemi do piekła.

Przepaść złości. Jestem iako morze grzechów i przepaść wszystkich złości. — Przepaść głęboka nikt zemnie.

Przepaść nieograniona.

Przepaść, przestrzeń, nieład. Nazirius.

Przepaść. Patrz Przepadać.

Przepasywać, sto. zło, czym. Przepasuię, esz, e. Po łac. redimire. Cic. Praecingere. Plin. Po fran. ceindre, lier, bander. Po niem. umgürten.

Przepasywać biodra swoie, dla chęć żelazną nabitą gorzdziami zaostrzonemi.

Przepędzać co. Rey. Po łac. agere transigere vitam. Cic. Sal. Po fran. mener, faire une vie, passer ses jours, sa vie. Po niem. leben, zubringen seine Jahre, sein Leben.

Przepędzać żywie w nędzy, w szkaradzie.

Przepiść, słowo złe. Przepiiam, asz

asz, a. Po tau. oppignerare pro vino libellos. Ci. Poluere opes Iait. Po fran. perdre, dissiper en buvant, dépenser quelq en vin, dépenser à boire, boire son argent. Po niem. versaufen. Przepił pieniądze na winie.

Przepierać kogo prawdą, to iest przekonywać, przepierać błędy.

1° Przepis, u, rz. rod. m. Po tau. exemplar, is, n. Ci. Exemplum, i, n. Paul. J. C. Po fran. une exemple, Po niem. Vorschrift.

2° Przepisy Wedle przepisu. Iuxta mu postał

Przepisać, sto. złoż. Po tau. prascribere, quæ agenda sunt alicui. Ci. Dicere legem alicui. Sene. Po fran. prescrire, ordonner. Po niem. vorschreiben, verordnen.

Przepisać nauke.

——— ustawy.

2° Przepisać. Po tau. transcribere transferre literas etc, exscribere tabulas. Ci. Po fran. copier, transcrire. Po niem. abschreiben.

Przepisać księgi prędkiemi literami. Przepisywać. Patrz Przepisać.

Przeplatać, sto. złoż. Po tau. variare orationem verborum insignibus Intexere Intexere laeta tristibus, interponere aliquid. Ci. Po fran. entrelasser, larder, entremêler, entrelarder, diversifier, varier, brocher bigarrer, mêler l'un dans l'autro Po niem. durchflechten, zwischen einlegen, setzen, untermengen.

Przeplatać włosy złotem.

——— żywot ten naukami iako kwiatami wonnemi i pięknemi.

Przeplatać się. Radości przeplatá się smutkiem.

——— Smutek się weselem nie małem przeplott.

——— Żywot iey przeplatał się smutkiem wielkim i frasunkiem

Przeplatany, á, é, imies. cz. prz. Patrz Przeplatać Przeplatawcu rzek. Inni rzekł przeplatany

Przeplatane złotem szaty. Chodził w przeplatanych złotem szatach ——— Suzsiem mieplatanem i odmiennem Po Bog synow swoich karmi

Przepoleruiący, a, e, przym. Po tau. perpolitus literæ. Po fran poli, cultivé. Po niem. gesittet.

Przepolerowany człowiek.

——— czytaniem.

——— nauką Przeplynąć rzek. Po tau. trapare flumen Przepominać. Patrz Zapominać

——— Nigdy tego nie przepominam. Nie przepominay mnie.

Przepomnieć. Patrz Zapomnieć

Przepomnieć nie mogę obietnicy

Przeposci

Przeposcić, sło zło. Patrz Posić.
Przeposcić dzień — post wielki.
Przepowiadacz. Patrz Opowiadacz.
Prorok.
Przepowiadacz Nauki.
Przepowiadanié, a, rz. rod. n.
Po łaci. prædictio, onis, f; prædictum, i, n. Anto. Po fran. prédiction f. Po niem. Vorhersagung
Przepowiadanié słowa Bożégo.
Przepraszać, sło. czyn, złoż. Po łaci ignoscendi veniam petere. Cic. Veniam irarum exposcere. Liv. Po fran. demander pardon. Po niem. abbitten, um Verzeihung bitten.
Przepraszać kogo prośbą.
——— kogo pilnie.
——— kogo za co.
Przeprawiać się przez morze. Po łaci. transmittere, transire mare. Cic. Po fran. passer par un fleuve, par une montagne. Po niem. sich überführen lassen, übersehen als über einen Fluss, über einen Berg.
Przeprawić się przez morze, rzekę.
Przeprosić kogo. Patrz Przeiednać
Przeprosić się wzaiemnie.
Przeprowadzić, sło. czyn, złoż. Przeprowadzam, asz, a. Po łaci. traducere aliquem. Cæs. Po fran. conduire, mener, faire passer d'un lieu à un autre. Po niem. durchführen, überführen, hinüberführen.
Przeprowadzić kogo.
Przeprowadzić się do domu.
Przeprzeć. Patrz Przekonać.
Przepart Greki mocnie i mądrze.
Przepukły, á, é, przym. Po łaci ruptus, a, um. Plin. Diruptus, a, um. Cic. Po fran. rompu, crevé, crevassé. Po niem. aufgeborsten, geborsten.
Przepukłé dziatki, ręki swéy kładzeniem do zdrowia przywrócił.
Przepuknąć się. Po łaci. rumpi. Cic. Dirumpi. Plaut. Po fran. se crevasser, se crever. Po niem. durchbrechen, börsten, platzen als ein Geschwär.
Przepuknęły mu się oczy, i wyciekły. Przepuknięnie nagłe. Skarga.
1º Przepuścić. Patrz Odpuścić.
Przepuść grzechy moie Boże!
Przepuścić im daléy P. Bóg nie chciał.
2º Przepuścić co na kogo. Po łaci permittit aliquid Deus. Anal. Po fran.

Po fran. parlant de Dieu, permettre. Po niem von Gott: zulassen.

— Głód wielki i nieurodzaie przepuścił nań Bóg.

— Powietrze zaraźliwe przepuścił P. Bóg.

— Suchość wielką przepuścił P. Bóg na onę ziemię, deszczu broniąc.

1º Przepuszczać. Patrz 1º Przepuścić.

Przepuszczá P. Bóg.

2º Przepuszczać czému. Po łaci. parcere ædificiis, castris, etc. Cic. temperare templis. Liv. Po fran. pardonner à, épargner, ménager, s'abstenir des meurtres, et des incendies. Po niem. schonen, pardoniren.

— Członkom swym schorzałym nie przepuszczała.

— Zdrowiu swemu nie przepuszczaiąc.

3º. Przepuszczać co na kogo. Patrz Przepuścić co na kogo.

— Plagi powietrza przepuszczá P. Bóg na ludzi.

— Pokusy przepuszczá P. Bóg na kogo.

— Powichranie głów i myśli przepuszcza P. Bóg.

1º Przepuszczénié. Patrz Odpuszczenie.

Przepuszczenie winy.

2º Przepuszczénié w ogniu naczynia kruszcowégo. Po łaci. transfusio, onis, f. Plin.

Przepych, u, rz. rod. m. Po łaci. ambitiosa æmulatio, ambitiosum certamen, livida æmulatio. Anal. Po fran. une ambitieuse émulation, envie, empressement de surpasser. Po niem. Wett-Streit, ehrgeizige Nacheiferung.

— Szukać przepychu swoiego.

Przepych głupi. O głupi przepychu niewieści.

Przerażać, sło. czyn. zło. Po łaci. percellere, percutere aliquem, perstringere aliquid. Cic. Pereire. Lucr. Patrz Przenikać. Po fran. frapper, pénétrer, transir, toucher. Po niem. rühren, durchdringen.

Przerażać oczy. Swiątobliwość bardzo im oczy przerażała.

— serce przeraża P. Bóg przestrachami.

Przerażający, á, é, imies. cza. teraź. Patrz Przerażać.

— Miecz przerażaiący serce.

— Nowina smutna, i przerażająca

żająca serce człowieka, iako miecz ostry.

— Słowa gorące i serca przerażaiące. puszczał.

Przerazić. Patrz Przerażać

Przerazić serce. Mysl ta głęboko serce iego przeraziła.

— serce boiaźnią

Przerazić się boiaźnią Bożą

Przeraźliwy, a, e, przym. Po łaci penetrabilis, is, e. Virg. Vibrans Cic. Po fran. pénétrant. Po niem durchdringend.

Przeraźliwe słowa. przyk Kras. Jon Tulii kogo słowy dziwnie przeraźliwemi i wdzięcznemi.

— trąba.

Przerażony, á, é, imies. cz. prz. Patrz Przerażać.

Przerażony postrachém z Nieba cudownym

— strachem z Nieba.

— na duszy.

Przeroskoszny, á, ê, przym, to iest bardzo roskoszny.

Przeroskoszné gody.

1° Przerwać, sło. zł. Po łaci. rumpere vincula etc. Cic. Praerumpere retinacula etc. Ovid. Po fran. rompre par le milieu; déchirer en deux. Po niem. durchreissen.

Przerwać nić.

— powróz

— powróz. Przerwał siedm powrozów, iak nici.

— szew.

2° Przerwać. Po łaci. interrumpere iter etc. Cic. Po fran. discontinuer, interrompre, détourner. Po niem. unterbrechen, stöhren, hintertreiben.

Przerwać post lepiéy, niż dobre uczynki. zwyczay zły.

Przerwać się. Przerwie się pokoy.

1° Przerywać powróz. Patrz 1° Przerwać.

2° Przerywać zabawy. Patrz 2° Przerwać.

Przerywać sén — pokoie sobie

— szczęście przerywa niekarność

— wesela wiecznego żadna odmiana nie przerwie.

— zabawy iego święte, nawiedzanie przyiaciół i znajomych przerywało.

Przerzadzać drzewa zaczynały się w lesie Kras. Jr.

Przerzaśnienie, a, rz. rod. n. to iest Zlęknienie się

Przerzec, sło. zł. Patrz Powiedzieć.

Przerzekł coś hardego.

— słowa żadnego przerzec nie śmieli. Zdumiały żadnego słowa nie przerzekł.

Przerzedzać wino wodą.

Przerzedzoné wino wodą

Przerzynać

Przerzynać, sło. zło. Przerzynam, asz, a. Po łaci. persecare. Po fran. couper qu. cho. par le milieu; traverser avec un couteau. Po niem. durchschneiden.

Przerzynać brzuchy.

Przesadzać się na co. Po łaci. affectator sum nimius alicujus rei. Quint. Po fran. se piquer de qu. choe, affecter, de tâcher de faire paroître, de tâcher, de faire paroître, s'efforcer de l'emporter sur qu. ch, d'exceller en, vouloir être considerable par qu. ch, se distinguer trop des autres par. Po niem. sich sehen lassen, sich mit etwas vorthun, einen mit etwas zuvor zu thun suchen.

Przesadzać w rachunkach Sniad Jań

Przesadzać drzewo. Po łaci. transferre semina. Var. Transferre ramos. Stat. Po fran. transplanter planter à un autre endroit. Po niem. versetzen, umsetzen, umpflanzen eine Pflanze.

Przesadzać drzewo, gruszki

Przesadzony, a, e, kogo na inny urząd imies. cz. prz. Po łaci. translatus, a, um. Po fran. transplanté, planté ailleurs. Po niem. umgepflanzt, vorsetzt.

Przesadzone

Przesadzone drzewo

——— gruszki płonne z lata przesadzone lepszy owoc rodzą. Przesad nikczemny. Pam. War

Przesądzony. Patrz Osądzony. Nie przesądzonego biczować nie możecie.

Prześcielać, sło. zło, nii. Prześcielam, asz, a. Po łaci. Po fran. refaire le lit. Po niem. anders betten, umbetten.

Prześcielać łóżko.

Prześcieradło, a, rz. rod. n. Po łaci. linteum, ei, n, sidon, is, f. Marti. Plagula, ae, f. Livi. Linteamen, inis, n. Juli. Capit. Po fran. linceul m, drap de lit. Po niem. Bett-Tuch.

Prześcieradło piękne. Z pięknemi prześcieradły, ciało iego schował.

Przesiadać się. Po łaci. mutare locum, navem. Cic. Po fran. se transporter sur, passer à un autre endroit, se mettre se placer d'un endroit, à un autre. Po niem. sich von etwas auf etwas begeben.

Przesiadać się do nowych łodek.

Przesiec, to iest Przeciąć.

Przesiec brzuch komu.

Przesięgać, sło. zło. Przesięgam, asz, a. Po łaci.

Przesięga P. Bóg nasze prośby i zasługi.

Przeskoczyć granice postawionych przez Skarg życiu nie

Prześladować, sło. Po łaci. insectari, exercere, exagitare vexare aliquem. Insequi aliquid. Cic. Po fran. persécuter; faire souffrir persécution à qu. Po niem. verfolgen.

Prześladować czystość Panieńską.

——— kogo gniewem i nienawiścią.

Prześladowanie, a, rz. rod. n. Po łaci. vexatio, onis, f. Cic. Insectatio inhumana. Quin. Po fran. persécution, f; poursuite, f. Po niem. Verfolgung.

— Było już prawie we drzwiach prześladowanie. Bazyl.

— Podnosić prześladowanie na kogo

— Dokonywał prześladowania Bazyl.

— Donosić prześladowanie.

— Przeczyszczá się kościoł prześladowaniem od Pogaństwa.

— Przezierać prześladowanie

— Przyiśdź do wieczney radości przez doczesne prześladowania

— Roście kościoł prześladowaniem.

— Trapi go prześladowanie. Bazyl.

— Uciszyła trochę prześladowanie śmierć iego.

— Uczynić prześladowanie na dom Boży

— Wytchnęli sobie trochę od prześladowania

— Wzburzyć prześladowanie na kogo

— Wzruszyć prześladowanie wielkie na Chrześciiany.

— Zostawał w Syzmatyckiem prześladowaniu

prześladowaniu Klasztor Wileński

Prześladowanie ciężkie

——— doczesne

——— gęste

——— iadowite

——— krwawe. Grzeg. z Zar.

——— nieskończone

——— nieludzkie Wybic.

——— powszechne

——— srogie.

——— syzmatyckie.

——— trudne

——— wielkie.

Prześladownik, a, rz. rod. m. Po łaci. exagitator, vexator, is, m. Cic. Po fran. persécuteur. Po niem. Verfolger.

— Uchodzić i kryć się przed prześladownikami

Prześliczny, á, é, przym. Po łaci. perpulcher, chra, um. Perpulchra credo Dona, haud nostris similia. Geren. Eunuch. Po fran. fort beau. Po niem. sehr schön, überaus ~~hobsch~~ hübsch.

Prześliczna Oblubienica

Prześliczna Osoba. Pragnęli widzieć osobę iego prześliczną.

——— panna.

——— twarz.

~~Bazyl.~~ wszystkaś prześliczna.

Przesłać, sło. złe. Patrz Posłać.

Przesłać kogo gdzie.

2° Przesłać kogo przed sobą. Po łaci. praemittere.

premittere aliquem. Po fran. envoyer auparavant, par avance. Po niem. vorauf senden, vorher schicken.

Przesłaniec, przesłańca, rz. rod. m. Po łaci. praecursor, is, m, prodromus, i, m. Cic. Antecursor, is, m. Caes. Anteambulo, onis, m. Marti. Po fran. avant-coureur. Po niem. ein Vorläufer, Vorbote.

Przesłaniec przesławny. Ogłosił P. Bóg przyiście swoie, przesławnym Janem iako przesłańcem.

Przesłaniec Chrystusów

Przesławny, á, é, przym. Po łaci perillustris, is, e. Ibi morati bidutum, perillustres fuimus, honorificisque verbis injurias refellimus. Cic. ad Atti. lib. V. Po fran. fort illustre, et renomme. Po niem. durchleütig, hochberümt.

Przesławná Akademiiá.

Przesłodki, a, e, przym. Po łaci. perdulcis, is, e. Po fran. fort doux. Po niem. sehr süss.

Przesłodkié kazanié. — Maryiá.

— nabożeństwo.

— spiéwanié.

— wino

Przesłuchać. Patrz Wysłuchać

Przesłu-

Przesłuchać każdego cierpliwie

Przespać się trochę. Po łaci. redormire paulum. Plin. Jun. Condormiscere. Plaut. Po fran. dormir quel. tems. Po niem. durchschlafen

Przespanie, a, rz. rod. n. Po przespaniu. Przespał się godzinę. Skarga

Przesrogi, a, e, przym. Po łaci. persaevus, a, um. Po fran. fort sévere. Po niem. sehr grimmig.

Przenáysroższá niesprawiedliwość tego Królestwa.

1° Przestać co czynić. Po łaci. abire, absistere incepto, pugna, abscedere incepto. Liv. Discedere à contentione, facere intercapedinem scribendi, desistere facere dicere. Cic. Po fran. cesser, se désister, se déporter de. Po niem. aufhören, nachlassen.

Przestać grzeszyć.

— lichwieć.

— prześladować nie przestał czystości panieński.

— szukać go przestał.

— żyć na ziemi.

Przestać grzechów. — kazania.

— obżerstwa.

— piiaństwa.

— zbytków.

— zwyczaiów starych.

Przestać w mowie.

2° Prze

2º Przestać na czém. Po łaci. contentus sum, conquiesco, contentus sum de aliqua re. Cic. Habeo satis. Plau. Aequi bonique facio. Teren. Po fran. se contenter, être content de, aquiescer à qu. ch. Po niem. es bey etwas bewenden lassen, bey etwas bleiben, nicht abgehen.

Przestać na radzie czyiéy.

Przestanek, przestanku, rz. rod. m. Po łaci. intervallum, i, n, intercapedo, inis, f, remissio, intermissio onis, f. Cic. Cessatio, onis f. Plau. Po fran. intermission, discontinuation, interruption f. Po niem. das Aufhören.

Bez przestanku. Po łaci. sine intermissione. Po fran. sans cesse, sans intermission. Po niem. ohne Unterlass.

Przestanie a, rz. rod. n. Patrz Zaniechanie.

Przestanie modlitwy

1º Przestawać. Patrz 1º Przestać

Przestawać walczyć z kim. Nie przestanę walczyć z czartami, aż mi sny plugawe przestaną.

2º Przestawać na czém. Patrz 2º Przestać na czém. para

Przestawać na chlebie i wodzie.

— na dochodzie swoim,

— na tak wielkiéy perswazy

— na saméy tylko poczciwéy sprawie u ludzi.

— na rozumieniu czyiem na urzędzie niższym.

3º Przestawać z kim. Po łaci. familiariter cum aliquo vivere. Est mihi cum aliquo usus, consuetudo. Cic. Po fran. converser avec qu. Po niem. mit einem umgehen.

Przestąpić, ustawy. Po łaci. conculcare, evertere, perfringere, convellere legem, committere aliquid contra legem. Cic. Prævaricari. Plin. Violare legem. Claud. Po fran. violer, outre-passer, transgresser la loi, contrevenir à quel. loi. Po niem. übertreten, wider das Gesetz handeln, misshandeln.

Przestąpić przykazanie Boskie

— wolą Boga — Bożą

— zakon.

Przestąpić się komu, to iest Uscinąć się komu.

— Lud się iéy przestąpił.

Przestępca, y, rz. rod. m. Po łaci. violator juris. Liv. Po fran. violateur, contrevenant, infracteur. Po niem. Übertreter.

Prze-

Przestępca wierutny zakonu.

Przestępnica, y, rz. rod. ż. Lo tai. prævaricatrix, icis, f. SS. Script. Po fran. celle qui viole la loi, qui commet quelque crime. Po niem. Uebertreterinn.

Przestępnica zakonu Bożego.

Przestępnik, a, rz. rod. m. Patrz Przestępca.

Przestępnik zakonu Bożego.

Przestępny, a, e przym. Przestępny rok.

Przestępowáć, Patrz Przestąpić.

Przestępować kresy w trzewności.

——— prawa. — rozkazanie.

——— sluby. — przysiądz.

——— zakon Boży.

Przestępstwo, Patrz Występek.

Przestępstwo ludzkie sumienie grzechami przeciwko Bogu.

Przestrach, u, rz. rod. m. Lo tai. horribilis formido, terror. Cic. terriculum, i, n. Livi. Terricula ae, f. Senec. Po fran. la terreur, la frayeur, effroi. Po niem. Schrecken, Furcht.

——— Mieć przestrach wielki.

——— Niszczeią ludzkie przestrachy jako dym.

——— Przerażá P. Bóg serca przestrachami.

——— Puszczać przestrach na kogo. Okrutności męki targała mysl iego i srogi nan przestrach zewsząd puszczała. — Sprawował zbawiciel z przestrachem.

——— Użyć iakiego przestrachu.

——— Zostać niemym z przestrachu.

Przestrach ludzki

——— nocny.

——— srogi.

——— wielki.

Przestraszony, á, é, imies. cz. przesz. Po tai. perterrefactus, pertimefactus, perterritus a um. Po fran. épouvanté, intimidé. Po niem. sehr erschrocken, sehr erschreckt.

Przestraszony przygodą

——— okrutnie.

——— srodze.

Przestraszyć, sto. zło. Po tai. perterrere, perterrefacere aliquem. Cic. percellere aliquem. Liv. Examinare aliquem metu. Po fran. effrayer, épouvanter, porter, répandre l'effroi, intimider, causer à qu. une grande crainte. Po niem. erschrecken, einen Schrecken einjagen, in Furcht und Angst setzen.

Przestraszyć tego srodze.

Przestraszyć się nagłem przyiściem na co.

Przestroga, i, rz. rod. ż. Lo tai. premonitio, onis, f. Cic. Premonitus us, m. Val. Maxi. Po fran. avertissement, avis, m. Po niem. Warnung.

——— Dawać przestrogę na ludzkie trwożliwości.

——— Dawać

— Dawać przestrogę w czém.
Czytanie da przestrogę we złém.
— Ukazać co do przestrogi.
— Upamiętać się na czyią przestrogę.
— Usłyszyć od kogo przestrogę.
Przestroga do Rusi
Przestroga mądrá
— ostrożná
Przestronno co czynu sobie.
— czuwnie potrzebná.
Przestronnosć napełniona ludźmi płci oboiéy.
Przestronny, a, e, przym. Po łaci. amplus, a, um. Cic. Laxus, a, um, capax. Ovid. Diffusus, a, um. Col. Po fran. spatieux, ample, étendu, long et large. Po niem. geraum, weit.
Przestronné mieszkanié stawić.
— roskosz. Udadź się na roskosz przestronną.
— sumnienié
— wrota
— ziémia. Jeżdżąc po przestronnéy ziemi.
— żywot. Udać się na przestronny żywot.
Przestrony, á, é, przym. Patrz Przestronny.
Przestrony dom.
— droga przestroná uwodzi
— miłość przestroná, szeroká.
— żywot przestrony prowadzić.
Przestrzedz. Patrz 1º Przestrzegać
Przestrzedz kogo.
— o kim. Sam Zbawiciel o nich przestrzegł

Przestrzedz się o tém chcemy.
— od złego.
— w czém.
1º Przestrzegać, kogo, sło. czyn. Przestrzegam, asz, a. Po łaci. praemonere aliquem a periculis, etc, monere ut etc, adhibere cautionem alicui, cavere alicui. Cic. Facere aliquem cautum. Caes. Po fran. avertir, admonêter qu. Po niem. warnen.
Przestrzegać kogo.
— o czém.
— w czém.
Przestrzegać się od proroków fałszywych wilków.
2º Przestrzegać czego. Po łaci. tueri dignitatem, tenere gravitatem, tueri personam Magistratus, etc. Servare auctoritatem. Cic. Po fran. observer, garder. Po niem. halten, beobachten.
Przestrzegać czci swoiéy.
— czystości małżeńskiey z wielką pilnością.
— dobra pospolitégo.
— dróg Praw Bozkich.
— iedności kościelnéy.
— milczénia ostro.
— panieństwa swego.
— pokoju.
— powagi swoiéy.
— rządzenia i zwierzchności swey na kim, skarg
— pożytków swoich.
— przymierza, umowy.
— wiary.
— zdrowia.

— zdrowia swego.

— zgody kościelney. Słowa przestrzegaiące

Przestrzegaiący, imiesł. cz. teraźn. Łac. Przestrzedz, sto. zło. Po łac. præmonere aliquem, aliquem telo, etc. Ovid Przestrzeżenie potrzeby

Po fran. transpercer, percer d'un coup de trait, ou d'arme à feu. Po niem. Durchschiessen.

Przestrzelić głowę.

— łokcia w ramię. Przestrzelił go w tył w ramię żołnierz ieden.

Przestrzeństwo a, rz. roz. n. Po łac. capacitas, laxitas, tis, f. Cic. Lacramentum, i, n. Vitru. Laxitudo, inis, f. Non. Po fran. étendue, grand espace. Po niem. groſser Raum.

Przestrzeństwa potrzebować. Wielki lud przestrzeństwa potrzebuie. Kościoł był tak ciasny, większego przestrzeństwa dla ludzi potrzeba było.

— uczynić ludziom.

Przestrzeństwo nieobjęte.

— wielkie.

Przestrzeżony, á, é, imiesł. cz. prz. Po łac. præmonitus, a, um. Po fran. averti, admonêté. Po niem. Zuvor gewarnet.

Przestrzeżony o zabiciu swoiém.

— od łokcia w czém.

Przeswarzyć go nie mógł.

Przeświadczać, sto. czyn. zło. Przeświadczam, asz, a. Po łac. convincere testibus alicujus crimen. Testibus planum facere de aliquo. Cic. Po fran. convaincre avec des témoins. Po niem. überzeugen mit Zeugen überführen.

Przeświadczać fałszem czyie.

— łokcia dowodnem pismem

Przeświadczony, á, é, imiesł. cz. prz. Po łac. convictus, a, um. Po fran. convaincu. Po niem. überzeugt.

Przeświadczony złem sumnieniem.

Przeświecony, a, e, przym. Patrz Przestáwiony.

Prześwietny dom

— familiá.

— żywot.

Przeświętszy, á, é, przym. Po łac. persanctus, a, um. Po fran. fort saint. Po niem. sehr heilig.

— Ciało przenayświętszé Chrystusowé.

— człowiek przeświętszy

— męczennik — ofiara.

— oltarz.

— prawo.

— Sakrament

— Trzyca Przenayświętszá Boga Chrześciańskiego.

— Wiatyk Ciała Pańskiego.

Przesypać, sto. zło. Przesypuię, esz, e. Po łac. ex uno vase in aliud egerere farinam, frumentum, etc. Anal. Po fran. mettre, faire passer, verser une chose d'un dans un autre vaisseau.

vaisseau, Po niem. umschütten, in ein ander Gefäss schütten.

Przesypać, proch do strzelania.

Przesypiać się.

Przeszkadzać, sło. Przeszkadzam, asz, a. Po łaci. obstare, officere alicui, remorari aliquem a re aliqua, impedimento esse alicui. Cic. Remorari alicujus commodum. Po fran. empêcher qu. ch, ou qu. de; embarrasser qu, mettre empêchement à qu, distraire qu. de. Po niem. hindern, verhindern, stören.

Przeszkadzać drodze czyiey. Zazdrościwy niechay drodze mey nie przeszkadza.

——— komu do czego. Przech udnego Achana, woysku wszystkiemu do zwycięstwa przeszkadzał. Szatan ludziom do zbawienia przeszkadza.

——— komu w przedsięwzięciu

——— szczęściu czyiemu.

——— na łowieniu.

Przeszkadza się Rzeczypospolitey do szczęścia, naszemi chciwościami

Przeszkadzający, a, e, imies. cz. teraz. Patrz Przeszkadzać.

Przeszkadzające prawo do sprawiedliwości zepsuć.

Przeszkoda, y, rz. rod. ż. Po łaci. impedimentum, incommodum, i, n. Cic. Praepedimentum, i, n. Plaut. Po fran. empêchement, obstacle, m, opposition, f, traverse. Po niem. Hinderniss, Verhinderung.

Przeszkoda do mądrości.

——— przykra.

Przeszkodzenie, a, rz. rod. n. Po łaci. impeditio, onis, f. Cic. Po fran. empêchement. Po niem. Verhinderung.

Przeszkodzenia im nie masz.

Przeszkodzić. Patrz Przeszkadzać.

Przeszlachetny, a, e, przym. Po łaci. pernobilis is, e. Po fran. fort noble. Po niem. sehr berühmt, wohledel.

Przeszlachetny dom, Familia.

——— obyczay w czem.

Przeszły, a, e, przym. Po łaci. praeteritus, a, um, anteactus, a, um. Cic. Po fran. passé. Po niem. verig, vergangen, verflossen.

Przeszły rok.

Przeszamić się. Key.

Przeszyły, a, e, przym. Patrz Przekłoty.

Przeszyte ciało Chrystusa

Przeszywać, to iest Przekalać.

Przetaczać się, iako to: przetaczasz sprawa. Po łaci. agitur negotium. Quin. Peragitur causa. Hor. Po fran. rouler, tourner, aller, comme une affaire. Po niem. gehen, stehen, als eine Streit-Sache.

Przetaczasz

Przetacza się z kim prawo. Nie poymuy go, aż się z nim prawo przetoczy.

1º Przetarty, a, e, imies. cz. przesz. Po łaci. serratus, a, um. Silius. Po fran.

Przetarty człowiek piłą leżał

2º Przetarty. Patrz Wytarty.

Przetarta suknia.

Przeto, przys. Po łaci. propterea, ideo quod, ideo quia. Ea gratia, his de causis. Cic. Quapropter. Plaut. Po fran. pourquoi, c'est pour cela. Po niem. deswegen.

Przeto przeklęci są. Przeto ostrożnym bydź trzeba.

Przetorować, sło. zł. Po łaci. facere viam ad etc. Livi. Iter facere. Ovid. Aperire iter. Virg. Terere viam, iter. Proper. Po fran. fraïer un chemin. Po niem. den Weg bahnen.

Przetorować komu drogę do czego.

Przetoż, przys. Po łaci. ergo, proinde, quamobrem, quapropter, quocirca, itaque. Cic. Proin. Teren. Po fran. par conséquent, ainsi, donc.

Przetrącić, sło. zło. Po łaci. perfringere os. Ovid. Po fran. rompre, casser à force de donner de coups de heurter. Po niem. durchstossen.

Przetrącić komu nogę pociskiem.

1º Przetrwać

1º Przetrwać, to iest przebydź. Po łaci. perstare. Ovid. Durare usque ad etc. Quin. Po fran. demeurer jusque au bout, persévérer. Po niem. durchdauern.

Przetrwać całą noc na modlitwie

2º Przetrwać. Po łaci. pertolerare clades. Plau. Pati aliquid. Ovid. Po fran. supporter, endurer, être ferme et constant dans. Po niem. aushalten.

— Dni czterdziesci postu przetrwał

— Post lepiéy przetrwać, niżli insze lepsze rzeczy opuscić.

Przetrwała we wszystkich niemocach 38. lat, z dzięką P. Bogu.

Przetrwanie, a, rz. rod. n. Patrz Wytrwanie.

Przetrwanie szczęsliwe w nędzach i kłopotach świata

Przetrząsać, sło. Przetrząsam, asz, a. Po łaci. examinare doctrinam alicujus. Anal. Po fran. examiner, péser, considerer, éplucher qu. ch. Po niem. einem auf dem Zahn fühlen, einem erforschen.

Przetrząsać rzeczy.

Przetrzeć drzewo piłą. Po łaci. serrare ligna. Sili. Reciprocare serram per ligna. Tertul. Praecidere. Po fran. scier, couper avec la scie. Po niem. absägen, aufsägen.

Przetrzeźwić kogo kiem Rey. Przetworzyć

Przetrzymać, chcę. Krasia Jgn
Przetworzyć. Patrz Przemienić
Przetworzyć nas może Duch S.
na obraz Bogu miły
Przewabu kogo. Przewabiony
Przewarzać, st. zło. Przewarzam,
asz, a. Po łac. Praeponere. Mar.
Po fran. cuire. Po niem. kochen
Przewarzać wodą
Przewarzony, á, é, imies. cz. przes.
Po łac. decoctus, a, um. Juve. Po fran.
de l'eau bouille et ensuite refroidie.
Po niem. abgekochtes Wasser
Przewarzony wodą pić
Przeważny, á, é, przym. Po łac. pre-
potens. Po fran.
Po niem. sehr mächtig, hoch mö-
gend, sehr vermögend
Przeważna modlitwa za nami Prze
nayswyższey Matki.
——— ofiara, miła Bogu
——— Senator
Przeważyć, st. zło. Po łac. pre-
ponderare. Cic. Praeponderare ali-
quid. Hor. Excedere lebrax Plin
Po fran. être plus pesant, péser
Davantage, trébucher. Po niem.
überwiegen, schwerer seyn.
——— Cnota ma swoię wagę, złe
w niey nie dowarzyć, złe też
i przeważyć.
——— Wierny przyiaciel przeważy
złoto, srebro.
Przewdzięczny, a, e, przym. Po łac.
perju-
perjucundus, a, um. Po fran-
fort doux. Po niem. holdselig
Przewdzięczna rozmowa synanek
Przewielebny, a, e, przym. Po łac.
veneradus, a, um. Cic. Po fran.
Vénerable. Po niem. Ehrwürdig
Przewielebne oaie i brzo Pana
Przewiercutny, bluźnierca Bg.
Przewiesdz. Po łac. effiere pro-
positum, quod aspiveram. Perve-
vere aliquid Cic. Tenere propositum
Cæs. Po fran. convaincre qu. ce q
ch, montrer, faire voir sensible-
ment à qu. Po niem. überführen
überzeugen
Przewiesdz zdanie swoie. Swarły
i uporny swoie tylko zdanie zdo
kolwiek chcąc przewiesdz.
Przewieźć kogo. Po łac. transve-
here aliquem. Salu. Gratiere cer-
atum. Cic. Po fran. faire passer
qu. une rivière, passer qu. sur
une rivière. Po niem. einen ü
bersetzen, über einen Fluss über
führen.
Przewieźć kogo na sobie przez przez
krokodyle przewiezli go na sobie
przez rzekę.
Przewieźć się. Po łac. transvehi
navi. Salus. Transportari cum
na. Mart. Po fran. passer, tra-
verser une rivière dans un nauvo
Po
perju-

Po niem. über einen Fluss setzen; sich übersetzen lassen.

Przewieźć się dobrze.

—— na brzeg.

—— na drugą stronę.

Przewiniénié, a, rz. rod. n. Patrz Wina

Przewiniénié w czém

—— Darować komu przewiniénié.

—— ~~Odpu~~ Kłaść na kogo przewiniénia.

—— Równość bydź má karania s przewinieniem

—— Odpuścić przewinienie komu

Przewiniénié wielkié.

Przewiniony o co

Przewlec co. Patrz Przewłóczyć.

Przewlec się. Patrz Przewłóczyć się.

Przewłoczny, á, é, przym, to iest: odkładający na inny czas.

Przewłoczny iest P. Bóg na złości ludzkié.

—— iest P. Bóg nad zgubą ludzką.

Przewłóczyć. Patrz Przedłużać.

—— Cztéry dni przewlokł.

—— Nawrocenie } do śmiertelnéy pościeli

—— Pokutę }

—— Pomstę swoię przewłóczy P. Bóg nie skwapliwy

Przewłoczyć się. Pielgrzymowanie się moié przewłóczy

—— Proroctwo się przewlokło

~~Przewłoczyć~~

Przewłoczyć się. Po łaci pervagari. Po fran.

Przewodnik grzeszników Warsz. Ra

Po fran. se trainer, roder, errer, mener une vie vagabonde. Po niem. durchwandern, durchdringen.

—— Przez cały wielki post nigdy się nie przewłoczyła.

Przewłoka, i, rz. rod. z. Patrz Odwłoka

Przewłoki prosić. Przewłoki prawné.

Przewodná niedziela. Po łaci. octava dies sacri Paschatis. Dominica dies prima à Paschate. Anal. Po fran. la Quasimodo, le dimanche de l'Octave de Pâque. Po niem. der Sonntag Quasimodo.

Przewodnik, a, rz. rod. m. Nalazł Anioła za przewodnika. Przewodzić. Patrz Przewieść.

—— Wszéy u nich zdanie ich i rozum a upor przewodzi. każdy przy swym uporze stoi, aby przewodził

Przewóz, u, rz. rod. m. Po łaci. transvectio, trajectio, transmissio, onis, f. Cu. Commeatus, us, m. Cæs. Trajectus, us, m. Lwi. Po fran. trajet de rivière, m; bras de met. Po niem. die Ueberfuhr, Ort wo man über einen Fluss, oder eine Meer-Enge setzet.

—— Żywot nasz, iest iako przewóz na drugą stronę morza, do portu i brzegu rayskiego

Przewóz duszny.

—— morski.

Przewozić się. Patrz Przewieźć się

Przewozić się przez rzekę.

—— nagle w łodzi.

Przewracać

recouvrir la vue. Tau. Lo fran. recouvrer la vue après un aveuglement. Po niem. nach der Blindheit das Gesicht wieder bekommen, sehend werden.

— Niewiasta ślepa przeyrzała.
— Ślepych nie mało przeyrzało.

Przeyrzeć na do

6o Przeyrzeć pismo. Łatw 2o Przeglądać.

1o Przeyrzeć, przeyrzał po czesku działo.

1o Przeyrzenie Boskie. Po tau. praedestinatio, onis, f. S. Augu. Praescitio, onis, f. Ammi. Po fran. la prévision divine de l'avenir. Po niem. Vorhersehung Gottes des sen, so zukünftig ist.

Przeyrzénié Boskié, Chrystusowé

2o Przeyrzénié po ślepocie. Lo tau. illuminatio, onis, f. Hen. Steph. Po fran. la faculté de voir après un aveuglement. Po niem. die Erlangung des Gesichtes nach einer Blindheit.

Przeyrzenie oczów Jednat ślepemu.

3o Przeyrzénié práw. Lo tau. recognitio legum. Cu. Po fran. l'action de revoir de retoucher quelque ouvrage. Po niem. Uebersehung, Durchsehung.

Przeyrzénié práw. Rodzice wystali go ku przeyrzeniu prawnej. Prawo do kancellaryi prawney.

1o Przeysdz. Łatw 1o Przechodzić

Przeysdz ziemią
— dnem wody sucho

2o Przeysdz kogo mądrością. Łatw 2o Przechodzić.

3o Przeysdz z tego żywota. na drugą Łatw Przenosić się.

Przez, przyim. Lo tau. per. Lo fran. par, au travers de, à travers de, par dedans de. Po niem. durch

Przez Chrystusa przyjdą obrzeczą nam mogą w zasługę.
— cnotę bardziey ważona i oczyszczona była.
Przezemgłę z daleka idący.
— radości uciechnąć długo nie mogą
— rzec. Powołanie i posłuszeństwo na urząd przez rzec dla dziedzictwa Apostolskich potomkowo.
— sąd tylem przelatuje.
— sen widzieć co.
— śmierć ludzie odchodzą od nas
— upadki pospolite był bardzo szczęśliwy i szczęśliwy.
— wszystko Bóg jest.

Przezacny, a, e, przym. Lo tau. praeclarus, a, um. Lo fran. très-renommé, très-celebre. Po niem. vortrefflich, hochansehnlich.

Przezacne dzieie Kościoła.
— krew dobrzyjąca był przezacnego
mąż przezacnego rodzaju.

Przezacznie

Przeżegnać słow trzyn. Lo łac. signum crucis facere supra aliquod. Anal. Po fran. bénir, faire le signe de la croix à qu. Po niem. segnen, ein Kreuz machen.

Przeżegnać kogo.

Przeżegnać się. Po fran. se crucifier. Po niem. sich segnen.

Przeżegnać się krzyżem S.

Przeżegnanie, a, rz. roo. n. Lo łac. solennis precatio Pontificis. Anal. Po fran. la bénédiction sacerdotale. Po niem. Der Segen des Priesters.

Przeżegnanie wziąć od Kapłeża.

——— żądać przeżegnania od kogo.

Przeżegnany, á, é, imies. cz. prasz. Patrz Poświęcony.

Przeżegnane ziola.

Przezierać, st. czas. Patrz Przeyrzeć.

Przezierać prześladowania swoie.

Przezimować, gdzie

Przeznaczać, st. zło. Przeznaczam, asz, a. Po łac. præsignificare, prænonstrare aliquid. Cic. Po fran. ordonner, préscrir, régler. Po niem. verordnen, verzeichnen, bestimmen.

Przeznaczony, á, e, imies. cz. prze. Po łac. prædestinatus, a, um. S. Scrip. Po fran. prédestiné de Dieu. Po niem. von Gott bestimmet, prädestiniret.

Przeznaczoná w Niebie korona.

Przezorny, á, é, przym. Po łac. providens, providus, prospiciens. Po fran. prévoyant. Po niem. vorsichtig, vorsorglich.

Przezorny w daniu rady.

——— rozsądek.

Przezroczysty, á, é, przym. Po łac. pellucidus, perluens. Ovid. Limpidus. Catul. Liquidus. Virg. Po fran. diaphane, transparent, cristalin. Po niem. durchsichtig, klar.

Przezroczyste oczy — woda.

Przeżywanie miejsc, gdzą mieszkańców.

Przezwisko, a, rz. roo. n. Po łac. cognomen, agnomen, inis, n, cognomentum, i, n. Po fran. surnom, m. Po niem. Zuname.

— Dał człowiek przezwiska bestyom, ptastwu wszystkiemu, wedle przyrodzenia każdego.

— Mieć przezwiska.

Przezwyciężać, st. zło. Przezwyciężam, asz, a. Po łac. pervincere. Po fran. domter, vaincre, surmonter, passer au travers de. Po niem. überwinden, überstehen.

Przezwyciężać wstręt natury, bojaźń. Krasic. Ilv

Przezwyciężać ciało

wała

wała wrzody zropiałe, przezwy-
ciężaiąc wstręt natury.
Przezwyciężyć. Patrz Przezwyciężać
Przezwyciężyć co.
——— moc niewierności.
Przezwyciężyć się w czém.
Przeżyć, to iest Strawić przepędzić
lata.
Przeżyć czas długi w potułaniu
nędzy, pielgrzymstwie. — W nie-
wiadomości ludzkiey tam przeżył
——— czasy złe
——— lata.
Przeżyły, á, é, to iest Strawiony,
przepędzony.
Przeżyte lata
1º Przodek, przodka, rz. rod. m. Po
łaci. auctor generis, sanguinis
Virg. Perauctor generis alicujus
Suet. Po fran. auteur d'une mai-
son. Po niem. erster Vorfahr, Stif-
ter eines Geschlechtes.
Przodek iego.
2º Przodek, to iest pierwszy Usta-
nowca.
Przodek S. Bernard Cystercyeńskich
Zakonników
3º Przodek. Po łaci. principatus,
us, m. Caes. Primatus, us, m. Var.
Summatus, us, m. Lucr. Po fran.
rang, m, préférence, avantage m,
primauté, prééminence, préro-
gative. Po niem. Vorzug, m, vohr
nemste Stelle.
Te prawa maią przodek nad inne
1º Przodkowanie, a, rz. rod. n
to iest Pierwszeństwo.
Przodkowanie brać komu w czém
2º Przodkowanie. Po łaci. auspi-
cium, ii, n. Livi. Palma, ae, f.
Plaut. Po fran. gouvernement,
administration f. conduite f.
Po niem. Regierung, Verwaltung
Przodkowanie Narodu mieć zwierzchn
Przodkowie, przodków, rz. w. licz
mnog. rod. m. Po łaci. majores,
superiores, veteres, um, m. Cic
Natales, ium, m. Horat. Po fran.
les ancêtres, les majeurs, de qui
nous descendons. Po niem. die
Vorfahren, von welchem wir ab-
stammen.
— Nic znacznieyszego bydź nie
może nad przodki i krew iego.
— Pochodzić z przodków zacnych
Przy, przyi. Po łaci. ad, sub, inte
Cic. Po fran. près de, proche de,
auprès de, contre qu. ch. Po niem.
bey, neben, neben an.
Przy Bogu wiadomości iest wszystkiego
— cnocie ubóstwo zacności rodzaju
primauté nie traci.
— grobie

— grobie stać.
— końcu świata.
— mędrszych.
— mnie bądź.
— nadziei zostawać.
— piersiach zostawać - bydź.
— pogrzebie.
— śmierci powiedział.
— sobie mieć kogo.
— spowiedzi.
— staraniu.
— starszych.
— ufności zostawać.
— urzędzie.
— wodzie.
— wykładzie iakim stać.

Przybić. Patrz Przybiiać.

Przybić co ręką swoią na drzwiach.

Przybić się do brzegu. Po łaci. venire in portum. Cic. Applicare navem ad terram. Livi. Tangere portum. Plaut. Po fran. mouiller au rivage, terrir, v. n, aborder un vaisseau, arriver au bord, prendre terre dans un pays. Po niem. anlanden.

Przybił się czołnek do brzegu.

Przybiegać, sło zł. Przybiegam, asz a. Po łaci. pervolare domum etc, accurrere Romam etc. Cic. Devolare in portum. Plin. Po fran. accourir, venir très-promtement à. Po niem. herzulaufen.

Przybiegać do kogo.
— do mieszkania.
— do miłosierdzia Boga.
— do mocy Boga.
— do siły Bożey.
— do spowiedzi.
— do tajemnicy.

Przybiegać gorąco do mocy Bożey.

Przybierać kogo w szaty. Patrz Ubierać. Zdobić.

Przybiiać, sło. Przybiiam, asz, a. Po łaci. figere clavo aliquid, affigere literam ad caput. Cic. Po fran. clouer, afficher, attacher avec des cloux. Po niem. anschlagen.

Przybiiać co ręką swoią na drzwiach
— ludzi ćwieczek gwoździmi na krzyżach
— obraz.

Przybiiać się do brzegu. Patrz Przybić się do brzegu.

Przybity, a, e, imies. cz. prz. Po łaci. fixus, affixus, a, um. Po fran. cloué, attaché avec des cloux, affiché. Po niem. angeschlagen, angenagelt.

Przybity człowiek do drzewa
— obraz.

1° Przybliża się co. Po łaci. imminet mors etc, impendet calamitas etc

etc, instat dies etc, adventat tempus etc. Cic. Appropinquat hyems etc Cæsar. Po fran. s'approcher, approcher. Po niem. sich nähern.

Przybliżá się czas brzemiennéy.
——— czas rodzénia kobiécie
——— czas zeyscia człowieka
——— godzina
——— wieczór

2º Przybliżać się do czégo do kogo. Po łaci. appropinquare, abso. Appropinquare ad aliquid, appropinquare, proximare alicui, propius accedere ad etc. Cic. Po fran. approcher de qu. ch., mettre proche de Po niem. nähern.

Przybliżać się do końca drogi, do smierci.
——— do żony.

Przybłąkać się, sło. zł. Po łaci. errando aliquo devenire. Anal. Po fran. venir en quelque lieu s'étant égaré Po niem. auf einen Irrweg wohin kommen.

Przybłąkany, a, e, przym. Po łaci. erroneus, a, um. Cotu. Erraticus, a, um. Cic. Errabundus, a, um. Lwi Po fran. errant, égaré. Po niem. verirrt, irrend.

Bywa nie wiem, iaka przybłąkana nadzieia.

1º Przybrać, słowo zło. Po łaci assumere adjungere aliquem comitem Po fran. prendre. Po niem. aufnehmen.

Przybrać sobie kogo do rządu.

2º Przybrać. Patrz Ubrać.

Przybrać nowego żołnierza.

3º Przybrać. Patrz Ozdobić.

Przybrać duszę cnotami.

Przybrać się. Patrz Ubrać się.

Przybrać się drogo wedle stanu swego.

1º Przybrany. Patrz Ubrany, Ozdobiony.

Przybrany bogato.
——— odzieniem zwodliwem
——— w złote pasy — w koronę
——— w szaty.

2º Przybrany. Patrz Ozdobiony.

Przybrani ludzie mądrością i wszelką cnotą.

3º Przybrany. Po łaci. electus, selectus, a, um. Cic. Optivus, a, um. Stor. Po fran. choisi, élu a. Po niem. gewählet, dazu genommen.

Przybrany do kapituły Kanoników Katedralnych.

Przybrana nierządnica ku cudzołostwu.

Przybydź, sło. zł, niefo. Po łaci. pervenire, advenire. Cic. Po fran. arriver. Po niem. anlangen, ankommen.

Przybydź

Przybydź wkrótce
— do Połocka
— na pomoc komu.
Przybytek, przybytku, rz. rod. m.
Patrz Dom. Pomieszkanie.
— Bydź godnym przybytku Ducha.
— Otwórz Panie przybytek światłości
— Prowadzić odpoczynku Skargi kogo do przybytków wiecznych.
— Wyszedł z przybytku ziémi.
— Zgotowany był przybytek.
— Zostawać długo w tych przybytkach śmierci
— Zostawać w przybytkach mocney straży Boga.
Przybytek Ducha S.
— odpoczynku Skargi
— pokoiu Skargi
— śmierci.
— straży Boga.
— światłości Skargi
— ziemi.
Przybytek Boży, to iest Kościoł bluźnie
— wieczny.
Przybyty, á, é, imiest. cz. przes.
Przybyté rzeczy, to iest które przybyły.
Przybywá czégo. Po łaci. accedit incommodum, adaugescit aliquid, accrescit aliquid. Cic. Affluunt opes etc. Increscit audacia Liv. Incrementum capit luna. Colum. Po fran. s'accroître, s'augmenter. Po niem. zunehmen, wachsen, sich vermehren.

Przybywa

Przybywá baczénia w starości
— chęci do czégo.
— czeladki codzień
— dochodów
— dworów.
— gorącości wielkiéy do serca z uważania rzeczy Bozkich.
— miłości wielé przybyło nám ku niému.
— nadętości przybywá codzień
— niemocy cielesnéy.
— piękności Pannom przy boiaźni Bożéy
— płaczu nám.
— pracy.
— siły duchownéy starym.
— śmiałości ludzkiéy codzień
— statku nieprzełomanégo przybywało mu.
— żałości nám przybywá.
Przychadzać, sło. częst. Patrz Przychodzić.
Przychadzać do kościoła.
Przychod, u, rz. rod. m. Patrz Przyjście
Przychodni, á, é, przym. Po łaci adventitius, a, um. Po fran. un étranger, qui arrive, un nouveau venu. Po niem. ankommender
Przychodni człowiek.

Przychodzący

Przychodzący, a, e, imies. cz. teraź
Patrz Przychodzić
Przychodzące mysli złe do serca.
1° Przychodzi mowić. Po łaci. necesse est, expedit, impers. Necessitas flagitat. Oportet impers. Opus est. Cic. Po fran. falloir à qu, être obligé, se trouver obliger de. Po niem. einem zukommen, eines Schuldigkeit seyn, genöthiget, verbunden seyn etwas zu thun:
Już nam mowić przychodzi.
2° Przychodzić, sło zło. nii. Przychodzę, isz, i. Po łaci. venire. Cic. Po fran. venir. Po niem. kommen
Przychodzi błogosławieństwo na kogo.
Jesli słuchać będziesz głosu P. Boga twego, przyidą na cię wszystkie błogosławieństwa.
— Choroby z rodzenia przychodzą.
— Choroba nań przyszła na członki wstydliwe.
— Chustka przyszła do moich ręku.
— Ciężkość serdeczna przyszła na ludzi.
— Czas przyszedł.
— Czas przyszedł iéy z tego swiata rozstania.
— Dar łaski Ducha S. przyszedł nań
— Dni płaczu i ręki Boskiéy przyidą nad tobą.
— Dzień naznaczony przyszedł
— Głod przyszedł na ludzi.
— Gniew Boski przyszedł na ludzi. — Większy gniew pomsty przyszedł.
— Godzina pożądana przyszła
— Grzechy przychodzą na kogo
Teraz na cię przyszły grzechy twoie, któreś pierwéy czynił.
— Królestwo przychodzi do kogo
— Lenistwo na nie przyszło.
— Majętność na nie przyszła.
— Mdłość przyszła na niego
— Mysl ciężka nań przyszła.
Mysli przeciwne przychodzą mi.
— Nagość na człowieka przyszła.
— Nawałność wielka i długa przyszła na ludzie i okręt.
— Nędza przychodzi na ludzi.
— Niemoc tak wielka przyszła na niego, iż odszedł od siebie i miano go za umarłego.
— Noc przyszła.
— Osoba iaka przychodzi komu na mysl.
— Oziębłość przychodziła na niego.
— Pot zimny przyszedł na niego.
— Powietrze zaraźliwe przyszło od Boga.
— Pragnienie przychodzi na kogo.
— Przygoda nań wielka przyszła.
— Przypadki przychodzą na Królestwo

stwo.
— Rospalenie serca przyszło na niego.
— Rozmowa iéy przychodzi na pamięć
— Słowa iéy łagodné przychodzą na pamięć.
— Smierć przyszła przez okna naszé,
— To z ciężkością ludziom przychodzi.
— Troska ci stąd przychodzi.
— Trudnego co przychodzi do rady.
— Trwogi na sumnienia przychodzą.
— Ubóstwo ciężkié przychodzi na człowieka.
— Uznanie wielkié nędzy swéy i grzechów przyszło mu.
— Wieśi prędka przyszła.
— Wszystko tam łacno przychodzi, gdzie szczere i ochotné poddanych iest posłuszeństwo ku starszym.
— Żal ci stąd przychodzi.
— Zamięszanie wielkié przyszło na Królestwo.
— Zimno przyszło na niego
— Żywot doskonały trudniéy bogatym przychodzi.

3º Przychodzić do czego, do kogo.. Po łaci. pervenire ad. Cic. Po fran. parvenir à. Po niem. zu etwas kommen, gelangen.

Przychodzić do końców złych.
— do kresu swéy drogi.
— do kresu żywota swoiego
— do lat młodzieńskich
— do lat Oycowskich.
— do Łaski i Królestwa Bożego.
— do Łaski Boskiéy wielkiéy.
— do mądrosci.
— do mysli swoich.
— do nabycia niesprawiedliwego.
— do niebezpiecznosci wielkich Królestwo przychodzi.
— do niedostatków.
— do Oyczyzny wiecznéy przez wiarę.
— do poprawy
— do postawy swoiéy potém przyszedł.
— do potyczki ostatecznéy z smiercią.
— do przedsięwzięć swoich.
— do punktu tego przychodzą, iż żadné karanie im nie pomaga.
— do rospaczy
— do rozumu. — do rozlania krwi
— do szaleństwa. — do skonania
— do ubóstwa.
— do upadku przychodzi Królestwo. — do utrat na szatach.
— do uznania prawdy samych siebie.
— do używania rozumu.
— do wiary

Przychodzić

— do wiary doskonałey.
— do wolności swey pierwszey wszystko przyszło.
— do wykonania zamysłów.
— do wzięcia iuż bliskiego miasta.
— do zbytku i utrat na szatach na potrawach, na koniach, wozach, pachołkach.
— do znajomości Boga, Dworcy.
— do zysków niesprawiedliwych.
Przychodzić ku latom dorosłym.
— k sobie ledwie przyszedł.
— ku zdrowiu.
Przychodzić na co. Nie wiemy na co przyydziem. Na co przyszła mądrość twoia?
— na odmianę dziwną przyszło.
— na pomoc komu.
— na smierć złą.
— na rozmowy i gadanie.
— na upodobanie ich nikt im nie przyszedł.
4º Przychodzić o co. Po łaci. venire in discrimen existimationis etc. In discrimen vocari de gloria vita, etc. Venire in periculum etc. Cic. Po fran. courir risque, être en peril. de perdre qu. ch. Po niem. Gefahr läufen um etwas zu kommen.
— O niebezpieczeństwo duszne wiele ich przychodziło.
— O dziwną rospacz przychodzi.
5º Przyszło do bicia. Po łaci. Po fran. en venir comme aux mains, se tourner en se terminer à. Po niem. es zu etwas kommen, als zu Schlägen.
Przyszło do bicia.
— do słów zelżywych.
Przychylać. Patrz Skłaniać.
Przychylać skłonne serca ku Bogu.
Przychylać się do czego.
1º Przychylić się. Patrz Dogodzić.
Przychylić się umiał każdemu.
2º Przychylić się. Patrz Skłonić się.
Przychylić się do słuszności.
Przychylny, á, é, przym. Patrz Chętny. Uprzeymy. Przyiazny. Skłonny.
Przychylny bardzo Cesarz zakonnym ludziom.
Przyciasny, a, e, przym. to iest trochę ciasny.
Przyciasna trunna.
Przyciągać, sło. czyn. złoż. Przyciągam, asz, a. Po łaci. attrahere. Cic. Po fran. attirer, gagner qu. Po niem. einen gewinnen an sich ziehen.
— kogo sobie darami Bazylik.
Przyciągać dary duszne do siebie.
— lud hoynością i ludzkością do Boga.
— niewiastę k sobie.
Przyciągać się

Przyciągać się do wiary w P. Jezusa.
1º Przyciągnąć. Patrz Przyciągać.
Przyciągnąć kogo do Boga i Wiary S.
——— kogo do siebie. Chciał mię do siebie przyciągnąć.
2º Przyciągnąć z woyskiém. Po łaci. exercitum adducere. Anal. Po fran. arriver avec une armée. Po niem. mit einer Armee ankommen.
Przyciągnąć z woyskiém pod miasto
Przyciągniénié, a, rz. rod. n. Po łaci. attractio, onis, f. Quint. Po fran. attraction f. Po niem. die Anziehung
Przyciągniénié do miłości ku komu.
——— ksobie woli czyiéy.
Pokusił się o przyciągniénié ksobie woli Domicylli.
1º Przyciskać, sło. czyn. Przyciskam, asz, a. Po łaci. apprimere. Po fran. comprimer, presser, serrer contre. Po niem. andrücken.
Nędza przyciskała bardzo. Hincza
Przyciskać co mile do serca.
——— kogo mile do siebie.
2º Przyciskać. Patrz Przyprawować.
——— Boleści przyciskaią do śmierci
3º Przyciská śmierć ludzi
4º Przyciskać kogo czém. Po łaci. urgere mole aliquem. Virg. Premere, comprimere. Po fran. comprimer. Po niem. andrücken.
——— Piersi iey kazał przycisnąć wiekiém skrzyni, i tak ią długo włóczyć, aż się iey piersi niewieście urwały.
5º Przyciskać kogo go grzechu, to iest Przyprawić kogo o grzech.
Przyciskać kogo groźbami do czego. Mary
Przycisnąć. Patrz Przyciskać.
Przyciśniénié, a, rz. rod. n, to iest Przymuszénié.
Przyciśniony. Patrz Przymuszony.
Przyciśniony posłuszeństwem. boiaźnią. wyroc. Szy
——— wolą Rodziców do małżeństwa.
Przyćwiczać, to iest Przyuczać.
Przyćwiczá nás Bog karaniém do boiaźni swoiéy
Przyćwiczać się czém
Przyćwiczony, á, é, imies. cz. prz. Patrz Przyćwiczać
Przyćwiczony w naukach
Przyćwiczyć. Patrz Przyćwiczać
Przyćwiczyć się do boiaźni Bożéy
——— do cnoty
——— do czyniénia czégo znacznégo.
——— do sławy.
Przyczłapiać, sło. Przyczłapiam, asz, a.
Nie wiemy, iaka nás śmierć przyczłapi, to iest:
1º Przyczyna, y, rz. rod. ż. Po łaci. causa, æ

causa, æ, f, ratio, onis, f Cic. Po fran. cause f, raison f. Po niem. Ursache f.

— Dawać komu przyczynę do grzechu. Prosimy Boga, żeby nam pogody i przyczyny do grzechu nie dawał.

— Dawać przyczynę do niezgody. Niemocy rzadne są z przyczyny, złe re do nich dałem.

— Dosiądz do przyczyny skutkow nie możemy.

— Odmawiać przyczyny grzechom

— Odnajdować przyczyny ukryte do grzechow

— Odiąć sobie przyczyny do grzechu

— Podrzucić się jasnie gdzie mieć się słabość przyczyn

— Przenikać do przyczyn pierwszych. Jego rozumem nie zmierzym, ani do przyczyn pierwszych nie przenikniem

— Przypada przyczyna. Szukać przyczyn

— Przypaszy się przyczynom.

— Wrodzić z gruntu przyczyny

— Spytać przyczyny.

Przyczyna głowna.

— krótka dać przyczynę

— mała — najmrzadniejsza

— pewna. Opuścić co dla pewnych przyczyn.

— pierwsza. Przenikać do przyczyn pierwszych nie możem

— piękna —

— słuszna. Dla słusznych przyczyn

— ważna

— wielka.

— wstrzymá

2° Przyczyna, to iest Prośba za kim Po łac. deprecatio, suffragatio, onis f. Cic. Po fran. prière, qu'on fait en faveur de qu. Po niem. Vorsprache, Vorbitte

— Szukać przyczyny iakiey

— Używać przyczyny czyiey do czego

— Wykonać Pan przyczynę iey

Przyczyna powszechna — osobliwa.

— przemożna.

— ważna przyczyna iego u Chrystusa.

— wielka

Przyczynca, y, rz. roo. m. Po łac. deprecator, is, m. Cic. Precator, m. Teren. Po fran. intercesseur, Sługa z łaźni, m. Po niem. Vorsprecher, Vorbitter.

— Niekotawy

Przyczynca u Boga za grzesznem

Przyczynek a, r. n. Jest wiele nizkow i przyczynek, sło czyn. Przyczynić, asz, a. Po łac. amplificare, augere, cumulare aliquid. Cic. Po fran. augmenter, augmentez, ajouter. Po niem. dazu thun, vermehren

Przyczyniać boleści serdecznej komu. Zrasmuć twoby boleści mi serdecznej przyczynia.

— cichości sobie

— cierpliwości sobie.

— długow.

— dobr sobie

— drogi sobie.

— grzechów za laty.

— Łaski Bożey większey sobie.

— pociech cudzoziemych sobie.

— skarbu sobie.

— skody komu.

— sromoty komu

— umartwienia sobie.

— wstydu komu

— wszystkiego złego

Przyczynić

Przyczynia mu się bydła.
——— nędzy.
——— siły duchowney. Od tego czasu im więc niemocy cielesney przybywało, tém się duchowney siły przyczyniało.
——— wiary.
——— zdrowia.
Przyczyniać się o co, za kim. Po łaci deprecari pro sodali. Supplicare alicui pro aliquo. Operam suam studium pro aliquo interponere. Cic. Po fran. intercéder, prier pour qu. Po niem. vorbitten, eine Vorbitte einlegen.
Przyczynia się o niedostatki ludzkie przeczysta Panna do Syna.
——— za kim.
Przyczyniaiący się, imies. cz. teraź. Patrz Przyczyniać się o co, za kim. Z listów przyczyniaiących się do Panów rad się wymawiał.
Przyczynianié, a, rz. rod. n. Po łaci amplificatio, onis f. Cic. Po fran. accroissement, agrandissement. Po niem. Vermehrung.
Przyczynianié cnót. Co daléy, tém nabożniéy, i z przyczynianiem cnót postępowała.
——— grzechów ustawiczné.
Przyczynić. Patrz Przyczyniać.
Przyczynić każdy chce.
——— Dóbr niebieskich przyczynił mu P. Bóg.
——— dochodów.
——— mądrości.
——— mądrości sobie.
——— rozumu sobie do zbawienia i życia pobożnego.
——— sławy.
Przyczyniło mi się boleści i łez.
Przyczynić się o co, za kim. Patrz Przyczyniać się o co, za kim.
Przyczynienie to iest wstawienie się do kogo.
Przyczyniony, a, e, imies. cz. przes. to iest Dodany.
Przyczyniona potrawa siostrom.
Przyczynka, i, rz. rod. ż. Po łaci levis causa. Po fran. petite raison, légère cause. Po niem. eine kleine Ursache.
Lada przyczynka.
Przyczynny, á, é, przym. Patrz Przyczyniaiący się.
Przyczynny listek. Prosić kogo o przyczynny listek do Starosty.
Przyczytać, sło. Po łaci attribuere alicui aliquid, adscribere alicui aliquid. Cic. Po fran. attribuer, imputer qu. ch. à qu. Po niem. zuschreiben, beymessen, zurechnen.
——— Brzemić iey, nierozumianym sprawom Bożym przyczytał.
——— Co przyczytać czarom.
——— Głupstwo przyczytać komu.
Przyczytać się, Przyczytować się. Dzieła przyczytuią się iemu.
Przydadź, sło. zło. Przydaię, esz, e. Po łaci addere

addere aliquid alicui, adjicere aliquid ad. Adjungere, subjungere aliquid alicui. Cic. Po fran. ajouter, associer. Po niem. zugeben, zufügen, zusetzen.

Przydać Anioła swiatłosci. Wieczny Boże, przyday mi Anioła swiatłosc aby mię zaprowadził na mieysce ochłody, gdzie iest woda odpoczynienia na stoło Cyców Swyętych.

—— dostoieństwa komu.

—— przyczyny.

Przydaie się co, to iest Trafia się co — Co się mi przydało; to iest przytrafiło — Czyscy nam grzeszyć, niż dobrze czynić przydaie się.

Przydany, ána, imies. cz. przesz. Patrz Przydać.

Przydane dary od szczęścia.

Przydatki czynu po czyn.

Przydeptać, słow. cz. Po łac. Po fran. marcher du pié sur quelque ch. Po niem. auf eines Rock treten.

Przydeptać nogą czyią.

Przydługi, a, e, przym. Po łac. longiusculus, bene longus, a, um. Cic. Po fran. un peu long, longuet. Po niem. ein wenig lang.

Przydługa mszka.

Przygana, y, rz. rod. ż. Po łac. vituperatio, onis, f; notatio censoria. Cic. Macula, ae, f. Feren. Culpatio, onis f. Gell. Po fran. blâme m, censure, reproche f. Po niem. Tadel Hieronym.

Dawać przyganę komu.

Brać przyganę na swoię szkodę.

Być przyganą do uszczelkiey.

Przyganą w czym.

Przyganę w czym.

Przyganę w czym.

Przyganę

Przygarnąć. Po łac. applicare ali quid ad etc. Colum. Po fran. rafler, assembler, amasser, tirer, raser à soi, ou vers qu. ch. Po niem. zu sich, oder zu etwas streichen, scharren.

Przygarnął go P. Bog w pokoiu do Oyców swoich śmiercią szczęśliwą.

Przygarnąć kogo do siebie.

Przygarniać. Patrz Przygarnąć.

Przygarniać duszę do Chrystusa.

Przygarnywać Patrz Przygarnąć.

Przygarnywać do siebie wrogów.

Przygarnywać się do dóbr lepszych.

Przygnać Patrz 2o Przyganiać.

Przygnać kogo Przygnała go tam ogladanie Oyca. — — Skarga.

Przygoda, y, rz. rod. ż. Patrz Przypadek. Trafunek.

— Cierpieć przygody świata tego.

— Idzie wiele złych przygód na człowieka.

— Nawiedzą nas P. Bóg rozmaitemi przygodami.

— Obrocić sobie przygody pokorą i zasługą przez Chrystusa.

— Poradzić przygodzie pospolitey.

— Przestraszony przygodą.

— Przypadaią dobrowolne przygody nad wolą człowieka.

— Przyszła nań wielka przygodá.

— Troskany nieszczęśliwie rozmaitemi przygodami po młodości.

— Uprzedzać mię Bóg przygodami rozmaitemi.

— Ucieszają się ma[illegible] rozmaitemi przygodami.

— Wyrywać kogo od złych przygod.

Przygody świata tego.

— dobrowolne.

— nieszczęsne. W nieszczęsnych przygodach.

— pospolite.

— przypadaiące na nas z woli P. Boga.

— rozmaite.

— wielkie.

— wszelkie. W złey przygodzie.

Przygodny, á, é, przym. Po łac. valens ad aliquid. Cic. Aptus ad usum aliquem. Ovid. Utilis, is, e. Plaut. Po fran. bon, convenable, propre, utile à qu. ch. Po niem. gut, tauglich, geschickt, nützlich zu etwas.

Przygodna miłość w wielkiey nas potrzebie wspomoże.

Przygotować się do czego. Po łac. præparare se ad aliquid. Po fran. se préparer à. Po niem. sich zu etwas zubereiten.

Przygotować się do śmierci, spowiedzią całego życia.

Przygotowanie, a, rz. rod. n. Po łac. præparatio, onis, f. Po fran. préparation f. Po niem. Zubereitung.

Przygotowanie serc.

— — się do Chrztu.

Przygoto-

Przygotowywać, Po łaci. praeparare
Po fran. préparer. Po niem. zubereiten.
Przygotowywać kogo do czego.
Przygotowywać się. Patrz Przygotować się.

Przyiaciel, a, rz. rod. m. Po łaci. amicus, i, m. Necessarius, ii, m. Conjunctus officiis mecum. Studiosissimus mei. Cic. Po fran. ami. Po niem. Freund.
— Bydź komu przyiacielém uprzeymym.
— Czcić przyiaciela.
— Czynić sobie przyiaciół
— Dogadzać przyiaciołom potrzebnym, radą dostat.
— Mieć kogo sobie za przyiaciela osobnego.
kiem. Petryci Sebe
— Miłować przyiaciela.
— Nabywać przyiaciół.
— Pokazać się bydź przyiacielém.
— Szukać przyiaciół
— Znam cię za przyiaciela miłego — Zezwać przyiacioły.
Przyiaciel krzyża.
— pokuty. — serca wielkiego.
— ubostwa.
— umartwiénia. Do ostatecznégo tchu, pokazał się bydź przyiacielem krzyża, pokuty i umartwiénia.
Przyiaciel w słowach, a na sercu obłudnik.
Przyiaciel Chrystusowy
— dobry
— miły.
— osobny. Mieć kogo sobie za przyiaciela osobnego.
— poufały.
— prawy.
— serdeczny.
— stołowy.
— światowy.
— uprzeymy.
— życzliwy.
Przyiacielstwo, a, rz. rod. n. Patrz Przyiaźń.
Przyiazd, u, rz. rod. m. Po łaci. adventus, accessus, us, m, accessio, onis, f. Cic. Po fran. arrivée par terre, ou par eau. Po niem. Ankunft zu Land oder zu Wasser.
Przyiazd nagły z gościny.
— niespodziewany.
— zły.
Przyiaźliwy. téy stronie Bazylik
Przyiaźń, i, rz. rod. ż. Po łaci. amicitia, ae, f. Cic. Po fran. amitié. Po niem. die Freundschaft.
— Dostać przyiaźni z kim wielkiéy.
— Gardzić przyiaźnią bliźniego.
— Idzie przyiaźń ludzka z czego.
— Mieć przyiaźń u kogo.
— Omamić się dał przyiaźni czego
— Osłabić przyiaźń.
— Pociągać serce czyie do przyiaźni uprzeyméy. Bezu
— Pokazywać komu przyiaźń.
— Poznać po kim przyiaźń w ciężkim ucisku. Przypuścić kogo do przyiaźni
— Rosła iako w lata, tak w mądrości, i duchowną przyiaźń Bożą
— Rozrywać

— Rozrywać przyiaźń.
— Starać się wielu o dożywotnią
ią przyiaźń.
— Stowarzyszyli się w wielkiey
przyiaźni i nierozdzielney miłości.
— Straćić przyiaźń czyią. Skarga
— Targać przyiaźń. Skarga
— Wiązać z kim przyiaźń.
— Wiedli z sobą przyiaźń wielką
— wkrótce się do przyiaźni coraz konszerowali
— Zachodzić w przyiaźń czyią.
— Wziąć z kim przyiaźń wielką.
— Zabrnąć z kim wielką przyiaźń.
— Zachodzić w przyiaźń z tym ży-
wołem nie chcę. Zalecali się barzo w przyiaźń czyią. Zawiązała złim siłą przyiaźń
— Zrednał przyiaźń komu.
— Żyć w saszłey przyiaźni z kim.
Przyiaźń bliźniego.
Przyiaźń Jedna sobie przyiaźń u kogo Bazyl.
— Boża — zawsza.
— duchowna.
— dożywotniá
— ludzká.
— nieprzewna Arkop. 1600
— prawdá — silná.
— vprzeymá.
— wielká.
— wszystká przyiaźń u
siebie i poważie, a w sercu złość
i nieprzyiaźń.
Przyiąć. Patrz Przyimowáć.
Przyiąć Biskupstwo
— błąd.
— chrzest.
— co pod swoią sprawę.
— co za śmiech.
— dowcipu nie chciał
— kobietę do łoża.
— kogo miłe.
— kogo piękną rozmowę.
— kogo do łaski.
— kogo do uczestnictwa Kośćioła Pańskiego.
— kogo na noc z drogi.
— kogo pod swoię obronę.
— kogo za Pana.
— kogo w łaskę.
— kogo z wielką radością.
— kogo za sługę za syna.
Kościoł Chrystusowe, Krole wszystkiego świata, przyiął za Syny i sługi Chrystusowe.
— kwit.
— męczeństwo.
— obmyte odpuszczenia z rąk czyich.
pokutą trudną i ciężką.
— prawa.
Bazyl Sakramenty náyswiętszy.
— słowá bez żalu.
— śmierć krzyżową Chrystus
ciel rodzaju ludzkiego z miłości,
a nie z przymuszenia, śmierć
krzyżową przyiął.
— światłość Ewangielio.
— ubiór zakonny.
— urząd kapłański na siebie.
— żywot ciasny rady Pańskiey.
— żywot zakonny.
Przyiechał. Patrz Przyieżdżał.
Przyjechał do kogo.
— osobą swoią sam się przy-
iechał obiecał.
— z daleka.
Przyiemność, i, rz. żeń. Po łac.
venustas, tis, f; lepor, is, m; suavitudo, inis, f; suavitas, tis, f;
gratia, ae, f. tis. Amabilitas, a-
menitas

— kogo

amaenitas, tis, f. Plaut. Po fran. grace, agrement, suavité, douceur. Po niem. Anmuth, Annehmlichkeit.

Przyiemność oblicza, pochodząca od serca. Po ma większą przyiemność, co z ochoty czynim. Mar.

Przyiemny, a, e, przym. Po łac. gratus, peregratus, jucundus perjucundus suavis. Ci. Po fran. agreable, doux. Po niem. angenehm, anmuthig.

Przyiemny człowiek Bogu. Cnoty miał przyiemną. Kras. Jon.

——— ——— w rozmowie.

——— mowa. Łanie dáy mowę przyiemną ustom moim.

——— pamięta bardzo przyiemna

——— poyrzénia był przyiémnégo

Przyieżdżać, sto. nii. zło. Po łac. adventare, advehi. Ci. Po fran. arriver par terre, ou par eau. Po niem. ankommen zu Lande, oder zu Wasser.

Przyieżdżać z daleka. Łatw. Przyjechać.

Przyięć, a, ął. ęła. n. Po łac. susceptio, onis, f. Ci. Receptio, onis, f. Plan. Po fran. reception, susception. Po niem. Annehmung, Aufnahme.

Przyięcie poduty.

1o Przyjęty, á, é, imies. cz. przes. Po łac. exceptus, a, um. Po fran. reçû. Po niem. angenommen.

——— ludzko przyięci byli i uczęstowani.

——— Łaskawie przyjęty od Pana.

2o Przyjęty. Po łac. susceptus, a, um. Ci. Po fran. reçû. Po niem. angenommen.

Przyjęte ubóstwo dobrowolnie.

3o Przyjęty. Po łac. receptus, susceptus in. Po fran. reçû. Po niem. angenommen.

Przyjęty do Nieba.

4o Przyjęty żołnierz na rycerski stan. Po łac. conscriptus miles. Ci.

Przyjmować, ięgo, ięto, ięty z Przyjmować, ięgo, ięto, ięty z Żar.

Przyjmowáć co. Po łac. accipere causam, excusationem etc. Suscipere objurgationem, etc. Ratum habere aliquid. Ci. Po fran. accepter, recevoir, prendre ce qu'on nous présente. Po niem. annehmen.

Przyjmował co odźiękownie od kogo

——— co np dobre i złe z rąk

Łańskiey co odźiękownie. Bazyl.

——— co z łaski

——— P. Jezusa łostoynie w Sakramencie.

——— karanié i upominanié, to znak mądrości, iako mówi Salomon.

——— kogo łaskawą twarzą.

——— zrzéw przyjmował w się. O Boże moy, iako wiele trwi ablow niewinnych ziemia ta w się przyjęła i przyionuie.

——— Naukę obcą. — obyczáy.

——— dary od kogo.

——— pociechę od kogo.

——— potrawę. Jaki kto smak ma, tak potrawę przyimuie.

——— prośbę.

——— świadectwo czyie.

——— upominania mile od młodszych nauczonym.

——— ustawy — Xięgi za świadectwem czyim.

——— zadlinanie

——— zwyczaiu

Przyjście

— zwyczaié.
2º Przyimować kogo do domu, do Łaski, itd. Po łaci. recipere aliquem in domum etc. Accipere aliquem in amicitiam etc. Amicitiae fores aperire. Suscipere in Civitatem etc. Cicero. Po fran. recevoir, accueillir. Po niem. aufnehmen.
Przyimować co do serca.
— goście w dom swóy
— kogo do dziedzictwa.
— kogo w Łaskę.
— Narody do Wiary.
— niewiastę w dom.
— powieści o cnotach do serca.
1º Przyimowanie rozumienie czyie a, rz. rod. nia. Patrz Przyięcie.
Przyimowanié gości, podróżnych.
2º Przyimowanié prawa mieyskiégo. Po łaci. adscriptio in Civitatem Cic. Po fran. réception, admission, f, l'action de recevoir qu. dans etc. Po niem. Aufnahme in etc.
1º Przyiśdź. Patrz 2º Przychodzić.
— Bóg przyszedł z góry.
— Ubóstwo hurmem przyszło do niego.
Przyiśdź śmiało dla sprosności.
2º Przyiśdź do czégo, do kogo. Patrz 3º Przychodzić do czégo do kogo.
Przyiść do Chrztu.
— do czégo po długich pracach.
— do doskonałości wielkiéy w nauce.
— do kogo
— do kogo z jaką nowiną.
— do korony męczeńskiey, niebieskiéy
— do lat i rozumu.
— do obietnic Bozkich.
— do poięcia prawdy.
— do pokoiu.
— do pożytku. Zabawy wszystkié w niestatku świeckim, ieżli duchowné opuścisz, do pożytku nie przyydą.
— do rozumu.
— do siebie powoli.
— do siły większéy i doskonałości za czasém. — do ślepoty
— do szczęścia.
— do ubóstwa ciężkiégo — wielkiégo.
— do ulicy.
— do uznania prawdy.
— do wiary — do wykonania zamysłów.
— do zapłaty wieczney.
Przyiśdź ku łasce Oycowskiéy.
— ku przywróceniu dusz.
— ku sobie z omdlénia.
Przyiść na drogę
— na gody.
— na koniec taki przyiść musiała
— na nędze
— na urzędy wielkié.
— na zacność wielką.
Przyiść w dom.
— w moc do iakiego Narodu.
— w ręce czyie
— w przyrodzenie ludzkie Bóg przyszedł
— w ręce czyie.
Przyiście a, rz. rod. n. Po łaci. adventus

tus, accessus, us, m. Accessio, onis f. Cic. Po fran. l'arrivée, la venue d'une personne. Po niem. Ankunft eines Gehenden.

— Miłuiący przyjścił Boga.

— Obwieścić kogo o przyjściu swoiém

Przyjście Boga.

— Chrystusa pierwszé ubogié i drugie wtóre zaráz wspaniałé

— Pańskié. Roku po przyjściu Pańskiem

— Pańskié na sąd ostatni

Przykarać. Patrz Ukarać

Przykarał go P. Bóg powietrzém, śmiercią synaczka, woynami i rosterki domowémi

Przykazać. Patrz Przykazować

Przykazać surowie

Przykazanie, a, rz. rod. n. Po łaci. praeceptum, i, n. Virg. Po fran. commandement m. Po niem. Gebot, Befehl

co pod surowością kary. Bezim

— Grzeszyć przeciw przykazaniu Boskiem

— Chodzić w przykazaniu Boskiem

— Dzieie się co przeciw przykazaniu.

— Postępować wedle przykazania Boga.

— Rozprzestrzeniał się miłością na szerokie przykazanie Boże

— Wypełnić przykazanie i miłości.

Przykazować, sło. czyn. Przykazuię, esz, e. Po łaci. praecipere aliquid alicui. Cic. Imperare alicui Teren. Po fran. commander. Po niem einem anbefehlen.

Przykazować żywot ostry komu.

Przykazywać. Patrz Przykazować

Przy

Przykazywać pod wielką karą

Przyklękać, sło. zło, niia. Po łaci. niti genibus. Livi. Adstare in genua. Plaut. Po fran. s'agenouiller. Po niem. niederknien

Przyklękać na chwałę Boga.

— na kolana na ziemię

Przyklęknąć. Patrz Przyklękać

Przyklęknąć na kolana.

Przykład, u, rz. rod. m. Po łaci. exemplum, i, n, exemplar, is, n. Cic. Documentum, i, n. Caes. Po fran. exemple, m, modéle m. Po niem. Beyspiel, Exempel.

— Brać przykład z kogo. Po łaci. exemplum ab aliquo petere. Cic. Exemplum alicujus facere. Exemplum de aliquo capere. Teren. Po fran. tirer exemple de qu. Po niem. sich an einem spiegeln.

— Budować kogo dobrémi przykłady

— Budzić się dobrémi przykłady i w dobrém zatrzymać.

— Dadź przykład na czém. Po łaci. exemplum praebere. Livi.

— Dawać komu dobré przykłady.

— Karmić się przykładami domowéy pobożności.

— Kładzie Autor przykłady.

— Może wiele.

— Naprawić się z przykładu czyiego

— Naruszać się nie dał przykładami złemi — Opuszczać złe przykłady.

— Pobudzić kogo przykładem do cnót

Podać

— Podać komu przykład.
— Pokazać przykład zacny cnót.
— Zostawić komu przykład na sobie.
— Przywodzić przykłady
— Łzić kogo złym przykładem.
— Spoźrzeć na przykładzie.
— Słuchać przykładów S
— Stawić sobie przykład w oczach.
— Stawić z siebie przykład dobry poddanym
— Weselał nas i budował przykład cnot Skar.
— Wiedli wszystkim przykłady,
iako jasna pochodnia
— Ukazuje niedołężne przykłady Rymo. Kanc. Lwowskiego
— Wodzić się złemi przykłady.
— Wrzucać przykład jaki Skarga
— Zapalać kogo przykładami swemi
— Zostawać komu przykładem.
Wszystkim wielkim przykładem
posłuszeństwa skromności cichości
i cnot innych zostawał
Przykład cnot — Zostawił nam przykłady rzadkich cnot
— dobry. Stawiać się do dobrych przykł.
— goły — gorący podać komu.
— ostry — niewygodliwy Kanc. Lwowskiego
— pamiętny w oczach nadszych
— pewny — prawdziwy
— święty — stary — świetny
— szkodliwy — zgorszliwy
— wdzięczny — wielki; wysoki.
— wdomy każdemu.
— zacny cnot —
— zły. znaczny.
— żywy cnot.

1° Przykładać co do czego. Po łac. apponere aliquid alicui, ad aliquid. Cic. Applicare aliquid alicui Horat. Po fran. mettre, appliquer l'une chose sur une autre, mettre dessus, par dessus, mettre auprès de. Po niem. ansetzen, anlegen, legen auf, an etwas.

Przykładać co do oczu do uszu
— masć na rany na wrzod
2° Przykładać serce do czego; ucha do czego
Po łac. intentare alicui gladium Livi. Po fran. ménacer, faire semblant de porter un coup à quelque membre, vouloir frapper qu. sur quelque partie du corps. Po niem. nach etwas zielen, das ist bauen, schlagen oder stossen wollen.
Przykładać komu do piersi ostre żelazo
3° Przykładać czego czego. Po łac. superaddere aliquid. Virg. Cumulatim adjungere. Buda. Po fran. ajoûter, joindre à qu. ch. Po niem. zufügen; hinzusetzen.
Przykładać co, albo dokładać
— jedno do drugiego.
4° Przykładać czego, np. chcel, sił Po łac. adjungere appellare animum ad aliquid. Jnducere animum ad aliquid. Ter. Adhibere contentionem vim, etc. Cic. Admovere manum operi. Ovid. Po fran. appliquer, attacher son esprit. Po niem. seine Kräfte zu etwas anwenden.
Przykładać pilności do czego.
Przykładać się do czego. Po łac. applico me ad studium. Cic. Applicare animum ad aliquid. Plaut. Po fran. s'attacher, s'appliquer, s'attacher avec

avec application, se donner tout entier à qu. ch. Po niem. sich einer Sache widmen, sich befleißigen.

Przykładać się do czego siłami acz małemi — do czego z pilnością.

2o Przykładać się czem, to iest Obkładać się.

Przykładać się mamy, iako deską oblewianą, boiaźnią Bożą. Skarga

Przykładność, i, rz. rod. ż. Łatw. Przykład.

Przykładności Chrześciańskie.

Przykładny, á, é, przym. Po łac. exemplaris, is, e. Mac. Po Fran. exemplaire. Po niem. exemplarisch.

Przykładny człowiek. Skarga — we wszystkiem. Skarga — w wzgardzie żywiąca.

Przykłonność zob. przychylność ku dobremu. Mikołajewski

Przykrować się. Po łac. impingere sibi compedes, injicere sibi manicas, indere catenas. Plaut. Injicere sibi catenas. Cic. Po Fran. s'attacher, se lier, s'engager. Po niem. sich verbinden, sich verpflichten.

Przykrować się tańcuchem.

— do słupa do ziemi.

Przykrowany, a, e, imies. cz. mzes. Po łac. præferratus, a, um. Cato. Po Fran. attaché, lié, engagé. Po niem. verbunden, verpflichtet.

Przykrowany do słupa — do ziemi.

Przykrowywać się. Łatw. Przykrować się.

Przykrowywać się do krzyża.

Przykro, przys. Po łac. molesto. Cic. Po Fran. désagréablement, avec peine, d'une manière fâcheuse. Po niem. verdrüßlich, beschwerlich, unangenehm.

Przykro im słuchać.

Przykrość, i, rz. rod. ż. Po łac. molestia, æ, f. acerbitas, asperitas, tis, f. Cic. cordolium, ii, n. Plaut. Po Fran. fâcherie, f. déplaisir, adversité, travers. Po niem. Beschwerlichkeit, Verdruß, Widerwärtigkeit.

Przykrość czynić komu.

— uczynić mu nikt nie śmiał.

żadney przykrości. wyrządzał komu. Bazylik

zadawać komu przykrość. Bazylik

Zadawać sobie różne przykrości.

Po Przykry, á, é. Po łac. arduus, a, um. difficilis, is, e. Virg. Ius. Cic. ius ascensus, difficiles aspectus. Po Fran. raide, escarpé. Po niem. steil, gäh.

Przykra góra — przystęp — skała.

2o Przykry. Po łac. acerbus, a, um. Hor. molestus, permolestus, sub molestus, a, um. Cic. Po Fran. de goutant, fâcheux, incommode, pénible, accablant, rude. Po niem. widrig, beschwerlich, verdrüßlich.

Przykry człowiek sąsiadem. z żyr.

— po uszy myśli cielesne. uszach. z żyr. przykre w najoświeszem utrapieniu.

— zmiana przeszłości wszystkiego. mu przykro do Nauk, żebranina czyniła.

— przymówek

— przymówki przykré cierpieć od ludzi.
— słów przykrych używać przeciw komu.
— więzienie.
— zimna przykré przeszły. Skarga
Przykryć twarz chustką. Bazylik
Przykrycie, a, rz. rod. n. Patrz Nakrycie.
Chrystus iest na Ołtarzu pod przykryciem i niewidomie.
Przykryty, á, é, imies. cz. przesz. Patrz Okryty. Nakryty. Pokryty.
Przykrytá chałupka słomą.
— góra obłoki.
Przykrzyć się, sło. Przykrzę się, ysz się, y się. Po łaci. molestiam alicui afferre, aspergere, exhibere. Habeo aliquem acerbum. Sum alicui gravis. Cic. Po fran. importuner, incommoder, fâcher, molester, ennuyer qu., donner du deplaisir à qu. Po niem. einem beschwerlich fallen.
Przykrzyć się nie chcą.
— Droga się nám przykrzyła.
Przykrzyć się komu upominaniém o grzechy.
— komu w wielu rzeczach.
Przykurzony, a, e, imies. cza. prze. Po łaci. obsitus situ etc. Pater. Indecoro pulvere sordidus. Horat. Po fran. couvert de poussière. Po niem. bestäubet.
Przykurzony prochem obraz omiatać.

Przylatać, sło zło. nu. Po łaci. advolare. Cic. Po fran. voler aller en volant vers. Po niem. herzu fliegen.
Mucha przyleciała przedeń Bazylik
Przyleciał roy pszczoł. Skarga
Przylecić. Patrz Przylatać
Przylecieli czarci.
1. Przylegać, sło zło. Przylegam, asz a. Po łaci. premere. Anal. Po fran. péser sur, comprimer, presser. Po niem. andrücken.
— Ciężar przylegá ramiona. Skarga
2o Przylegać do grobu, to iest bliz kim bydź grobu.
Przylegaiący, á, é, imies. cz. teraz, to iest Przystaiący.
Ziémia przy morzu, tylko iedną stroną do ziémi przylegaiąca.
Przyległy, á, é, przym. Po łaci. continens. Cic. Contiguus, a, um. Plin. Continuatus, á, um. Ovid. Adjacens. Ulpi. Po fran. tenant, continu, contigue, voisin à un autre fonds, qui se jont et touche. Po niem. anliegend, aneinander stossend, dabey liegend.
Przyległá wieś miastu
1o Przylepiać się do czego, to iest przystawać.
Nic się z zabáw świeckich do niego nie przylepiało.
Przylepić się do kogo, to iest przywiązać się do kogo.
2o Przylepić co na drogach przeszłych Bazylik

Przylatać
Przylewać

Przylewać, sto. zła, nii. Po łac. Affundere aliquid. Łac. Po fran. verser d'avantage, mettre encore dans une liqueur. Po niem. zugiessen
Przylewać oleiu do lampy.
Przyliczać, sto. zł. Przyliczam, asz, a. Po łac. addere aliquid numero. Excedere numerum. Acal. Po fran. ajoûter à un nombre. Po niem. noch darzu zählen.
Przyliczym dzieie przedziwne I Bazylego z tego żywota.
Przyliczyć. Łatw. Przyliczać.
Przyłożać, sto czyn. złożo. Po łac. adjungere aliquid alicui ad aliquid. Attexere aliquid ad aliquid Cic. Po fran. joindre avec, ajoûter, attacher, annexer, unir, joindre une chose à une autre. Po niem. zu etwas fügen, hinzufügen.
Przyłączać dom do domu i rolą do roli.
Przyłączać się do czego. Po łac. adjungo me alicui, ad aliquem. Aggrego me ad amicitiam alicujus. Jungo me ad aliquem. Cic. Po fran. s'attacher, se joindre, s'engager à. Po niem. sich mit einem verbinden, zu einem treten.
Przyłączać się do mądrości ludzi starych.
_____ z serca do mądrości.
Przyłączyć się do tego. Łatw. Przyłączać się.

Przyłbica, y, rz. rod. ż. Po łac. galea, ę, f. Łac. Cassis, idis, f. Mon. Po fran. casque m; courgueignon f; pot-en-tête, m; heaume, m. Po niem. Sturm-Hut, Sturm-Haube.
____ Opatrzony tarczą, przyłbicą.
____ Włoż na nas Panie Apostolski pancerz, tarczę, przyłbicę.
Przyłożénie, a, rz. rod. n. Po łac. admotio, appositio, onis, f. Cic. Appositus, us, m. Łac. Po fran. application de choses, l'action d'appliquer, d'appposer, de mettre une chose sur ou à une autre. Po niem. das Anlegen, Auflegen.
Przyłożenie kości. S. Tomasz przyłożeniem kości S. - wyzwalał od febry.
Przyłożenie się, za przyłożeniem się usilnem. Łac. Przyłożyć stolarz. Łatw. Przykładać.
Przyłożyć, pięścią. Bazylik
2o Przyłożyć chęci do czego. Łatw. Przykładać.
Przyłożyć chęci do czego.
____ ręki swoiey do czego.
3o Przyłożyć ostrog. Po łac. calcar admovere, subdere. Po fran. donner du talon de l'éperon à un cheval. Po niem. dem Pferde die Sporn geben. Ein Pferd anspornen.
Przyłożyć się do czego. Łatw. Przykładać się do czego.
Przyłuda y, rz. rod. ż. Po łac. illecebra,

bra, ae, f; invitamentum, i, n. Cic. Perlecebra, ae, f. Plaut. Lenocinium ii, n. Quint. Po fran. charmes m plur; apas, m, attraits, m plur. Po niem. Anlockung, Liebkosung, Lockspeise.

Przyłuda łechcąca serce. Nie mogł umorzyć przyłud łechcących serce.

Przymarzać, sło. zło. nia. Przymarzam, asz, a. Po łaci. rigere gelu, concrescere glacie. Livi. Congelari. Colum. Gelescere. Juv. Po fran. être arrêté dans une eau gelée, être pris de glace, être fermé dans la glace. Po niem einfrieren.

Przymarzły nogi do kamienia.

——— szaty mu do ziemi przymarzły.

Przymawiać, sło czyn. Przymawiam asz, a. Po łaci. piongere, cavillari aliquem, perstringere libertate vocis. Cic. Tangere aliquem, laedere os alicui. Teren. Po fran reprendre, trouver à dire, blâmer, critiquer, censurer, broquarder qu. Po niem. tadeln, sticheln.

Przymawiać co komu.

——— komu o płakanie.

——— niedbalstwu i głupstwu ludzi.

Przymierzać. Patrz 2° Przykładać komu do czego.

Przymierza iuż P. Bóg mieczem blizko

blizko do szyi waszéy.

Przymierze, a, rz. rod. nii. Po łaci. faedus, eris, n. Cic. Induciae, arum, f. Livi. Feriae belli. Varro. Po fran. alliance f; traité, m. Po niem. Bündniss.

— Brać przymierze z kim.

— Czynić przymierze. Po łaci. ferire faedus, facere sancire faedus cum aliquo. Cic. Pangere inducias. Livi. Po fran. faire l'alliance d'un peuple. Po niem. Bund, Bündniss, Alliantz machen.

— Łamać komu przymierze. Po łaci. faedus violare, rumpere, frangere. Cic.

— Przestrzegać przymierza.

— Rozproszyli przymierze wieczne.

— Wypowiedział mu przymierze, i dani dawać mu nie chciał.

— Wznowić przymierze z kim.

— Złamać przymierze.

— Zrzucić przymierze.

Przymierze miłości brać z kim.

Przymieszać, sło zł. czyn. Po łaci. admiscere aliquid. Cic. Intermiscere aliquid alicui. Plin. Po fran. mêler, entre mêler. Po niem. versetzen, darzu mischen, untermengen.

Przymięszać fałsz.

Przymięszać się. Po łaci. immiscere se. Po fran. se mêler, s'entremettre, s'ingérer de qu. ch. Po niem. sich darzu mengen, mischen.

Przymieszać

Przymieszał się do czego. Przymieszał się do tak trudnej i okrutnej rady

Przymieszywać się, sto. częstotl. Zam Przymieszał się.

— Kumianość panieńska przymieszywała się do twarzy.

Przymieszywać się do złości ludzi.

Przymilenie, a, rz. rod. n. Lo łac. Przymilenie kobiety.

Przymilić się, sto. Lo łac. gratiam alicujus inire, ambire, mereri de aliquo. Cic. Po fran. s'insinuer par flatterie, par caresses, se glisser dans les bonnes graces de qu. Lo niem. sich bey einem einschmeicheln, sich einliebeln

Przymilić się komu

— komu z czego.

Przymilony, á, é, imies. cz. prze. Zatrz Przymilić się.

Przymilony układnością.

Przymnażać, sto. zł. Przymnażam, asz, a. Lo łac. adaugere aliquid, augere cumulatius aliquid. Cic. Dare incrementum alicui. Quin. Lo fran. augmenter, multiplier, redoubler. Lo niem. vermehren.

Przymnażać czucia.

— modlitew } Skarg

— postów }

Przymnożyć. Zatrz Przymnażać

Przymnożyć gorliwości w miłości Apostolskiey, w kazaniach

— sobie towarzystwa w męczach.

Przymnożyć się. Po tych wiekach tak wiele niesłychanych chorób się przymnożyło

Przymówić. Zatrz Przymawiać

Przymówić komu nieostrożnie.

— komu o co.

Przymówić się do czego o co. Lo łac. injicere in sermone aliquid. Cic. Sensim mentionem inferre de aliqua re. Livi. Po fran. toucher quelque. Lo niem. Po niem. etwas berühren.

Przymówka, i, rz. rod. ż. Lo łac. vellicatio, onis, f. Senec. Aulcus eius. Cavillatio, onis, f. Quint. Po fran. coup de langue, brocard, mot piquant. niem. Stich, Stichel-Rede.

Przymówki z czego przymówki Skarg

Tyczą się Przymówki. Kto o sprawach przodków nie wie, bez przymówki nie jest.

— Cierpieć przymówkę. Skarg

— Dawać komu przymówki, uszczypki z czego. Skarg

— Mieć przymówkę o skąpstwie. Skarg

— Mieć przymówkę od złotników. Skarg

— Słuchać przymówki na kogo, Skarg

— Obalać przymówki na kogo, Skarg

wie jego szkodliwe.

— Odnosić od ludzi przymówki.

— Rozwaszan przymówkami Skarg

— Uciekać się uszczypliwych przymówek od Mikołaja Rey Laurentyusza ludzi.

— wspomnał żydła przymowky?
Zdwistydzić kogo przymowką.
Przymówka na kogo.
Przymówki iadowite miéć.
— przybrz uszczypliwe. Mikołaiew
— zydłe mieć od kogo.
2° Przymówka. Po tau.

— Uwierzyć babom, czarom, przymówkom i gustom.
Przymusił. Patrz Przymuszał.
Przymusić kogo prośbą.
Przymuszał, sło. czyn. zło. Przymuszam, asz, a. Lo tau. cogere aliquem ad, afferre inferre alicui neceſsitatem, ut etc. Cic. Compellere ad bellum, etc. Ovid. Subigere aliquem ut etc. Plaut. Lo Fran. contraindre, forcer, violenter qu. à qu. ch. Po niem. zwingen, nöthigen.
Przymuszał kogo prośbą swoią, aby
— kogo do czego. Przymuszał się nie godzi do wiary.
— kogo rozkazaniem do czego. Przymuszę do nieużytości
Przymuszénie, a, rz. nżd. n. Lo tau. neceſsitas, tis, f; coactus, us, m coactio, onis, f. Cic. Adactio ad aliquid. Livi. Po Fran. contrainte f; ſujettion f; force f; neceſsité f. Po niem. Zwang.
Z miłości co zrobił, nie z przymuszénia. Skarga
Przymuszony, á, é, imieś. cz. prześ. Lo tau. coactus, a, um. Plaut. Subactus, a, um. Liv. Lo Fran. contraint, forcé. Lo niem. erzwungen
Przymuszone ubóstwo
Przymykać się do czego. Lo tau. admoveo me ad aliquid. Cic. Hero Po Fran. s'approcher de qu. ch. Po niem zu einem rücken
Przymykać się do krzesu
— do śmierci. Do śmierci, iako bieg koński do krzesu dni się nasze przymykaią. Skarga
Nie przymyka śmierci myślénie po niey.
1° Przynależy to twoiey godności, to iest przystoi.
2° Przynależy. Lo tau. ſpectat aliquid, pertinet ad me, ad me attinet aliquid, attingit me aliquid. Cic. Po Fran. il convient. Po niem. es ist anständig, nützlich, dienlich; es gehört, es dienet, es trifft an.
Przynależy powiedzieć tu.
Przynáymniéy, przyst. Lo tau. minimum. Varr. Saltem. Teren. Utique Cic. Po Fran. tout au moins; pour le moins; à tout le moins; du moins au moins. Po niem. wenigstens; zum wenigsten.
Mám się za uczestnika waszego, iżeli nie cierpiénièm cielesném, przynáymniéy w miłości towarzyſtwem.
Przyniesi. Patrz Przynosił
Przynieść prawdę zdawiennéy chwały prawiego Boga komu.
— rozgrzeszénie komu do Lapieża.
— szczęście wesele niewystawione komu.

Przynieważać

Przymieszać. Łatw Przymuszać.
Pogaństwo nie przymieszać, ale przywabiać ma się do wiary.
Przymizać się. Łatw Uniżać się.
Przymizać się rozmowom z ptacą białą.
Przynosić, sło. czyn. zło. Przynoszę, isz, i. Ło łaci. afferre literas, pacem, etc; apportare, deportare aliquid. Cic. Po fran. apporter, rapporter, engendrer, causer faire. Po niem. bringen, vortragen, vorbringen, referiren, machen, verursachen.
Przynosić co komu do uszu. Łatw
— dobrą nowinę komu. Łatw
— nauki nowe, niwe, nigdy niesłychane.
— Nauki zdrowe — nowine.
— ognia do potoku na komin.
— pewności wątpliwym.
— pokoy boiaźliwym.
— pokoy wszystkiemu światu.
— pomoc komu.
— rzeczy sprosne czart przynosił iey do oczu i uszu.
— słonce, światłość. Dzień on, którego zginąć wszyscy mieli, nowe im słońce i światło przyniósł.
— Śmierć grzech przynosi.
— Śmierć sobie przynosić.
— szczęście niewystawione komu.
— wesele niewystawione komu.
— wolność ludowi.
— wybawienie od tyranbo ludowi.
— zamięszanie. Sierocina wiele zamięszania przynosząc.
— zgubę krwiowi.
— zysk. Kupiectwo co za zysk przynosi?
Przyobiecać, sło zł. Łatw Obiecać.
Przyobiecać co komu.
— pomoc komu.
Przyobłoczyć się. Łatw Obłoczyć się.
Przyobłoczyć się w suknie kapłańskie.
Przyochędażać. Łatw Przyozdabiać.
Przyochędażać dom.
Przyodziewać, sło zł. Przyodziewam, asz, a. Ło łaci. supervestire. Plin. Po fran. vêtir, habiller, fournir des habits à. Po niem. einen kleiden, einem Kleider geben.
Przyodziewać chorych.
— kogo szatami swoiemi.
Przyostro, przys. Ło łaci. persaepe, persevere. Po fran. fort sévèrement, fort rigidement, fort rudement. Po niem. sehr scharf, strenge.
Przyostro strofować kogo.
Przyozdabiać, sło. zło. Przyozdabiam, asz, a. Ło łaci. exornare, exornem, Graciam, etc aliquem. Cicer. Flaminem Jovi assiduum sacerdotem creavit, insignique veste, et curuli regia sella eum adornavit. Livi. lib. 1. ab Urbe. Po fran. orner, parer, ajuster, enjoliver, embellir. Po niem. putzen, zieren.
Przyozdabiać kościoły wszelakiem ozdo-

dostwem.

Przyozdobić. Patrz Przyozdabiać.

Przyozdobić dom, cerkiew, kościoł.

— Przyozdobić się chciałeo.

Przypada io. Lo łac. obvenit aliquid. Cic. Intervenit aliquid Tezen. Intercedit aliquid. Caesar. Lo Fran. venir, arriver. Lo niem. kommen, einfallen als ein Gedanke.

— Ból wielki przypadł icy w kolano.

— Choroby i śmierci na wszystkie stany przypadaią.

— Chuć przypada.

— Dzień iakiś przypadł.

— Karanie przypadło na nie.

— Moc diabelska przypadła na kościoł S.

— Myśl taka icy przypadła. Wiele nań myśli przypadło.

— Nędza wielka przypadła icy, do nieznośnego bolu, a długiey niemocy.

— Państwo nań spadkiem i prawem dziedzicznem przypadło.

— Potrzeba przypadła.

— Przyczyna na przypada.

— Sen przypadł mu.

— Smutek wielki nań przypadł.

— Wiatry przypadły na kościoł S.

— Zapalenie tak gorące w sercu albo raczey pałaiące miłosci Bożkiey przypadło, że go przyrodzenie strzymać i wytrwać nie mogło.

2o Przypada io na iaki dzień. Lo łac. Cadit Cadit in eum diem solutio etc. Incurrit in eum diem causa Cic. Po Fran. échoir sur un jour tomber un tel jour. Lo niem. fallen auf einen Tag.

Przypada sprawa na ten dzień.

3o Przypadał. Patrz Przybiegał

— Bestye przypadły do ciała.

— Czarci nań przypadli.

— Pies przypadł do niego.

— Studzy przypadli.

Przypadaiący, a, e, imies, cz. też. Patrz 1o Przypada.

Przypadaiące na nas przygody z woli P. Boga.

— uroczystości.

Przypadek, przypadku, rz. rod. m. Lo łac. casus, eventus, us, m Cic. Po Fran. cas m; évènement m Lo niem. Zufall, Begebenheit.

— Przyiść na nędze, przypadki — wystawić, mu oko przypadek. Złachcic

— Zamierają ciała nasze gwałtownemi przypadkami

— Zdumieć się nad przypadkiem iakim

Przypadek uszki. — ciekawy

— godny podziwienia.

— gwałtowny.

— różny. W różnych przypadkach.

Przypadkowy, á, é, mym. Lo łac. accidentalis, is, e. Tab. Vu. Causarius, a, um. Sparti. Po Fran. accident tel, casuel, fortuit Lo niem. zufällig.

Przypadkowa potrzeba Snad. Jar.

— śmierć.

— zabóycza.

Przypadły

Przypádły, á, é, przym. Po fran. survenu, arrivé. Po niem. vorgefallen.

Przypádły porządek. Miewał Mszą wedle przypadłego porządku.

1º Przypasdź z woyskiem na kogo. Po łaci. invadere aliquem ferro. Virg. Invadere in aliquem cum ferro, etc. Cic. Grassari in aliquem. Livi. Irruere invehi in aliquem. Cic. Po fran. se jetter fondre, tomber sur l'ennemi, l'attaquer vivement. Po niem. anfallen angreifen.

2º Przypasdź do nóg czyich. Po łaci. accido, prosterno me, projicio me, sterno me ad pedes alicujus. Objicio me ad pedes alicui. Volutor ad pedes alicujus. Cic. Po fran. se prosterner, se jetter aux piés de qu. Po niem. einem zu Füssen fallen.

3º Przypasdź. Patrz 1º 2º 3º Przypadać.

Przypatrować się. Patrz Przypatrywać się.

Przypatrować się cnotom czyim.
——— darom i dobrodzieystwom Boga pilnie.
——— komu pilno.
——— sobie zawzdy.

Przypatrować się do czego. Dziwnym sprawom Boga, zawzdy dziwować się, i przypatrować się do nich winni iesteśmy.

Przypatrywać się, sło. zło. Przypatruię się, esz się, e się. Po łaci. intueri aliquid acri et intento animo. Contemplari intentis oculis acerrime. Dispicere aliquid. Cic. Inspicere propius hominem. Plin. Jun. Po fran. regarder avec attention, contempler, considérer, envisager, examiner, péser. Po niem. zusehen, zuschauen, betrachten, erwegen, untersuchen.

Przypatrywać się komu ciekawie Kms. Jm.
——— myślom swoim.
——— niedoskonałościom swoim.
——— sobie — roskoszom.
——— sposobowi życia człowieka.
——— twarzy czyiéy. Patrz Przypatrować się.

Przypatrzyć się. Patrz Przypatrywać się. Przypatrować się.
——— kto się przypatrzy.

Przypatrzyć się czemu. Jest się czemu przypatrzyć.
——— komu.
——— pilności.
——— pokorze czyiéy.
——— przyczynom.
——— rzeczom dobrze.

Przypędzać, sło. zło. Przypędzam, asz, a. Po łaci. adigere oves etc. Plaut. Appellare. Var. Po fran. chasser, mener vers qu. Po niem. herzutreiben.

Przypędzać bydło.
——— nędza przypędziła go do

do poddoni Bogu.
Przyszedzić. Łatw. Przyszedzać.
Przypilnować, sto. zło. Po łac. invigilare in aliquam curam etc. Cic. Instare operi. Virg. Advigilare alicui. Teren. Po fran. veiller soigneusement, vaquer soigner à. Po niem. fleissig abwarten.
Przypilnować Nauk.
Przypisać. Łatw. Przypisować.
Przypisać dzieło komu.
——— pracę swoję komu.
1o Przypisować, sto. zło. Przypisuię esz, ić. Po łac. dedicare alicui librum, dicare alicui opus, etc. Plin. Po fran. dédier, adresser un livre à une personne. Po niem. zuschreiben, zueignen ein Buch.
Przypisować dzieło, księgę komu.
2o Przypisować komu sobie co. Łatw. Przyczytać.
Przypisować kapłaństwo sobie.
Przypisywać. Łatw. 2o Przypisować.
Przypisywać nie mámy w niczem niepodobnosci Bogu.
Przyptawać, sto. zło. Przyptacam, asz, a. Po łac. fraudem capitalem etc. admittere. Cic. Luere poenas exilio etc. Ovid. Luere aliquid capite. Livi. Expendere poenas capite. Teren.
Po fran. revenir la monitor Prime faute, payer de sa peau, porter la peine de quelque faute, l'expier en avoir sur les doigts. Po niem. büssen, mit seiner Haut bezahlen.
Przyptać co śmiercią. Skarg.
——— czego zdrowiem.
——— wiosłami. Dla pompy dla chazalosci i pychy, by i wiosłami przyptać, tedy byłż musi.
Przyptynąć, sto. zło. Po łac. adnatare ad aliquid. Plin. Adnare alicui. Virg. Po fran. aborder, arriver au bord, prendre terre dans un pays. Po niem. anländen.
Przyptynął do Cypru.
——— do kogo. Panienka do niego przyptynęła. Skarg.
——— do portu.
——— do rzeki morzem.
Przypoić się, to iest przylepiać się przystawać.
Przypaia się do kogo. Jako kto z mądrym obcuie i przemieszkiwa, takim też sam zostaie, i bydź nie może, aby się co do niego z towarzystwá nie przypoiło.
Przypoić się do kogo mocną miłością.
——— do żony swoiey.
Przypoiony, á, é, imies. cz. przesz. Łatw. Przypoić się.
Przypoieni ufność mamy do łaski wiary, nauki.
——— dar Bożki przypoiony do niego.
——— trzoda przypoiona do Pasterza.

rza.
— Wiara przypoiona na duszy.
Przypominać, sło czy Przypominam asz, a. Po łaci. commemorare aliquid alicui. Reducere in memoriam aliquid alicui. Inculcare aliquid alicui. Suggerere, subjicere aliquid. Cic. Po fran. se souvenir, se ressouvenir de; se remettre, se mettre qu. ch. dans la mémoire. Po niem. sich einer Sache erinnern.
Przypominać co sobie
Przypominać się może słusznie Rodzicom dobré wychowanié dzieci.
Przypominanié, a, rz. rod. nii. Po łaci. recordatio, commemoratio, recognitio, onis, f. Cic. Po fran. l'action de se resouvenir. Po niem. das Erinnern, das Andenken.
Przypominanie czego.
Przypomnieć. Patrz Przypominać
Przypomnieć tu słusznie mam.
— obietnicę
Przypomniony, a, e, imiesł. cz. prz.
Patrz Przypominać.
Przypomniony dar.
Przypowieść, i, rz. rod. ż. Po łaci proverbium, ii, n. Quin. Adagio, onis, f; paremia, æ, f. Varro. Adagium, ii, n. Plaut. Po fran. proverbe m; adage m. Po niem. ein Sprichwort.
— Wziąć kogo w przypowieść. Teráz się ze mnie śmieią młodsi, w jchem się piosnkę obrócił, i wzięli mię w przypowieść.
Przypowieść Pańská.
— tajemná.
— ucieszná.
1º Przyprawa, y, rz. rod. ż. Patrz Przygotowanié.
Przyprawa do Chrystusa. Chrzest Jana zgotowaniém był i przyprawą do Chrystusa.
— do ofiar.
— do śmierci.
2º Przyprawa. Po łaci. fucus, i, m. Cic. Po fran. du fard
— Mowa iego nie miała ludzkich przypráw.
3º Przyprawa, to iest Ćwiczenie Przypraw żołnierskich się uczył.
1º Przyprawiać sło zł. Po łaci. præparare, comparare. Po fran. apprêter, préparer. Po niem. anmachten, zurichten.
Przyprawiać okręt.
— lud Panu żywotem Nauką.
2º Przyprawiać kogo do utrat, przeklęctwa, to iest Przywodzić
3º Przyprawiać kogo do czego, to iest Przygotować, Usposabiać

Przyprawi

Przyprawiać ludzi do żywota bogobcynego.
Przyprawiał się do kazania
——— do Łaski Bożéy
——— do otworzénia oczu duszných przyprawili się dwáy Mężniowie Łańscy.
Przyprawiał się. Patrz Opatrzyć się
Przyprawował się Sakramenty
——— cierpliwością na przygody.
Przyprawiał się maściami, oleyki. to iest Namaścić się.
4° Przyprawiać kogo o co, to iest Przywodzić kogo o co.
Przyprawiał kogo o gardło. Skarga
——— kogo o niesławę.
——— kogo o śmierć. Choroba o bliską go śmierć przymawita.
——— kogo o szkodę niezmierną.
——— kogo o zelżywość
Przyprawić. Patrz Przyprawiać
Przyprawiony, a, e, mies. dz. prz. Patrz Przygotowany.
Przyprawiony do dobrey śmierci
Przymáwny, a, é, przym. Lo łaci. fictitius, a, um. Plin. Po fran. fausse perrugue, cheveux postiches, qui ne sont point naturels, qu'on applique sur la tête. Po niem. falsches Haar.
Haar
Przyprawné włosy.
1° Przyprawować potrawy. Lo łaci. condire cibum. Cic. Lo fran. assaisonner, faire une viande, l'accommoder avec des épices. Po niem. zurichten, anmachen eine Speise mit Gewürze.
2° Przyprawować drogę Bogu w sercach. Patrz 1° Przyprawiać.
3° Przyprawować kogo do czego. Patrz 3° Przyprawiać kogo do czego.
Przyprawować kogo do bogobóyności
——— ludzi staraniem swoiém do czego.
4° Przyprawować kogo o co. Patrz 4° Przyprawiać kogo o co.
——— O śmierć przyprawować go Krasnec.
Przyprawować się o gniew Boży
Przyprowadzać, sto. zł. Przyprowadzam, asz, a. Lo łaci. adducere. Cic. Po fran. mener, porter, faire panche, incliner, amener qu. à. Po niem. zu etwas bringen, leiten.
Przyprowadzać kogo do zgody.
Przyprzągać, sto. zło. Lo łaci. adjugare. Noni. Po fran. mettre plus de chevaux à un chariot. Po niem. darzu spannen.
Przyprzągał wiele koni na górę.
Przypuścić. Patrz 1° Przypuszczać.
Przypuścić

Przypuścić iad w serce.
—— kogo do czci
—— kogo do rady swéy.
—— kogo do siebie.
—— kogo w dom swóy.
—— myśl nieczystą, złą.
—— pożądliwość do serca.
—— to każdy rozum przypuścić musi.
1º Przypuszczać, sło. zło. Przypuszczam, asz, a. Po łaci. admittere. Cic. Po fran. admettre, recevoir, faire ou laisser entrer. Po niem. zulassen zu etwas, aufnehmen.
Przypuszczać boiaźń — fałsze.
—— co do myśli.
—— co na myśl.
—— kogo do rady taiemnéy
—— kogo do uczestnictwa.
—— kogo w dom swóy
—— myśl nieczystą.
—— odmiany nie przypuszczaią Prawa Boże
—— pokusy.
—— przyzwolenie ciché do czego.
—— rozumienie iakie
—— snu na oczy nie przypuszczała.
—— złości do serca swego.
—— żonę do towarzystwa.
2º Przypuszczać kogo do prawa. Po łaci. dare alicui judicium. Admittere ad causam. Cic. Po fran. recevoir, admettre qu. Po niem. einem mit seinem Anbringen Gehör geben

Przypuszczony

Przypuszczony, a, e, imies. cz. prz. Po łaci. admissus, a, um. Cic. Po fran. admis. Po niem. zugelassen
Przypuszczony do iednych prawa sąsiedztwa. — do Króla
Przyrodzénié, a, rz. rod. nid. Po łaci. natura, ae, f. Cic. Indoles, is, f. Tacit. Po fran. la nature. Po niem. die Natur.
—— Miał z przyrodzénia twarz przyczerwieńszą.
—— Stracić ludzkie przyrodzénie, i zostać dzikiém zwierzęciém.
—— Strzymać nie mogło przyrodzenie, zapalénia gorącégo w sercu
—— Władnie Pan przyrodzéniem.
—— ~~Zrozumieć nikt nie może przyrod~~
—— Wykorzenić przyrodzénié gniewliwé.
—— Wytrwać nie mogło przyrodzenie zapalenia gorącego w sercu.
—— Zrozumieć nikt nie może przyrodzenia mrówki.
Przyrodzénié człowieka.
—— mrówki.
—— rozgi. Moyżesz wziął węża za ogon, i obrócił się w przyrodzenie rózgi
Przyrodzénié gniewliwé
—— ludzkié iako z góry, i po wodzie
—— ludzkié skażoné.
Przyrodzenno, przysł. Po łaci. naturaliter, habitu naturae. Cic. Natur
Zen

Teren. Po fran. naturellement, selon la nature, selon la pente naturelle. Po niem. natürlicher Weise.

Przyrodzony, á, é, przym. Po łac. naturalis, is, e; nativus, natus, innatus, a, um. Cic. Natalis, genitalis, is, e, ingenitus, a, um. Cod. Po fran. naturel. Po niem. natürlich, der Natur gemäss.

Przyrodzona cnota, z przyrodzonej cnoty pełnyá co. mądrość. Ulubował przyrodzonéy mądrości dowcipem, wychowaniem dobrém.

——— miłość. Bracia się zgodzić, i do przyrodzonéy miłości wrócić musieli.

——— nieprzyjaciel Satanazyn.

——— ogień. Gdy zimno z wierzchu, przyrodzony ogień do wnętrza pędzi, ciało zdrowsze zostaie. Skarga

——— Pan. Bóg przyrodzonym iest Panem

——— Pasterz Bóg.

——— poczciwość.

——— pomoc. Ven. Rozkl. Siłemoc przyrodzona pomoc przechodzi.

——— rexum śmierć. Wtrzeciuch. Przyrodzoną śmierć w męczeństwo obrócił. Przyrodzoną śmiercią umarł.

——— sposobém przyrodzonym żyć.

——— wolá.

Przyrośći, sło złe. Przyrasta czego. Po łac. augesit, auresit aliquid. Cic. Adaugesit, grandesit aliquid. Liwr. Po fran. accroître à qch, s'augmenter, s'accroître, s'agrandir. Dir. Po niem. zuwachsen, sich vermehren.

Z czego, wiele u ludzi wysokiego o nim rozumienia i wiary przyrosło.

Przyrównać, sło złe. Po łac. comparare aliquid cum aliquo, aliam Contendere rem aliam cum alia. Cic. Aequiparare aliquem alicui. Plaut. Po fran. comparer à qch, faire comparaison. Po niem. vergleichen.

Przyrównał kogo komu.

——— kogo do kogo.

Przyrównał się komu.

——— do kogo.

Przyrównanie, a, plur. nom. Po łac. comparatio, onis, f. Cic. Po fran. comparaison, f. Po niem. Vergleichung.

Bez przyrównania.

Przyrównanie rzeczy duchownych do świeckich.

Przyrównany, á, é, imies. czyn. przeszł. Po łac. comparatus, a, um. Cic. Po fran. comparé. Po niem.

Przyrównany do Boga, mrówka iest, maluczká na ziémi.

——— do byłá przyrównana.

Przyrównany z czém. Złoto, srebro i kamienie drogie przyrównane do mądrości, zdały mi się jako drobny piasek.

Przyrzec

Przyrzec komu słowo. Łatw. Przyrzekać.

1° Przyrzekać. Łatw. Obiecować.
Przyrzekać komu za bezpieczeństwem czyiem.
Przyrzuca się choroba. Po łac. vulgatur morbus. Lwi. Penetrant contagia morbi. Łuc. Contagione transit morbus. Anal. Po fran. la maladie infede se communique. Po niem. krankheit stecket an.
Przyrzucá się do serca naśladowanié iakie cnót. Łatwiéy często na mękę Pana mego, byś nie może, aby mi przez oczy nie przyrzuciło się do serca, iakie cnót krzyża tego naśladowanie.
Przysadzać, sło. złe. Przysadzam asz, a. Po łac. admovere. Po fran. mettre. Po niem. ansetzen.
Przysadzać prawa do kogo.
Przysadzić się do błędu.
Przysadzony; ó, é; imiest. cz. prze. Łatw. Przysadzać.
Przysadzony Sędzia do práwa.
Przysądzać, sło. złe. Przysądzam asz, a. Po łac. adjudicare aliquid alicui; addicere alicui iure dum etc. Cic. Po fran. adjuger, étrouser par décret qu'ch. à qu. donner une chose à qu. dans les formes de Justice. Po niem. einem gerichtlich zuerkennen, zusprechen.
Przysądzać komu majętność.
Przyschnąć. Łatw. Przysychać.
— Język

1° Przysiadać, Po łac. vid. Było to nabożeństwa zwyczaj mytnikowi właściwy. Łuc. Kościoła Powszech.

— Język mój przyschnął do podniebienia mego. Niech język przylgnie do ust moich. Ps. Chow.
Przysiąc. Łatw. Przysięgać.
Przysiądz na się.
Przysięga, i, rz. rod. ż. Po łac. jusjurandum, i, n. Cic. Sacramentum, i, n. Liwi Juramentum, i, n. Po fran. un serment. Po niem. ein Eid.
Chować przysięgi.
— Dotrzymali przysięgi, chociaż oszukani.
— Narusza się sumnienie dla złej przysięgi. Powiadał co pod przysięgą.
— Odbierać przysięgę od kogo.
— Oddawać przysięgę komu.
— Przysięgać komu srogą przysięgą na Boga i Zakon.
— Świadczyć pod przysięgą.
— Ulżyć przysięgi.
— Zachować przysięgi.
— wyciągać się przysięgą na postrzeżenie.
— Zekrdać co pod przysięgą.
— Zakłinać się przysięgą.
Przysięga srogá — Zdradliwa, zła.
— ; zaięna — tajemna.
Przysięgać, sło. przysięgam, asz, a. Po łac. jurare, dare jusjurandum; jurare jusjurandum, me non falturum etc. Cic. Jurejurando affirmare. Liwi. Obstringere jurejurando. Cas. Po fran. jurer; faire, prêter serment. Po niem. schwören, einen Eid thun.
Przysięgać na co. Po łac. jurare in leges. Cic. Jurare in verba leges etc. Cic. Jurejurare in etc. Liwi.
Przysięgać komu na Boga i Zakon srogą

srogą przysięgą — na Ewanieliią.
——— na się.
——— lada o co.
Przysienny ganek Bratkowski
Przysionek, przysionku, rz. rod. m. Po łaci. vestibulum templi, propylæum, ei, n. Cic. Prothyrum, i, n. Ulp. Po fran. vestibule m. Po niem. Vorhaus, n.
Przysionek cerkiewny. Chodzić do przysionku cerkiewnego.
Przyskakować do kogo. Po łaci. assilire ad aliquem. Cic. Po fran. s'élancer, sauter, se jetter contre sur, ou vers qu. ch. Po niem. herzuspringen.
Przyskoczyć. Patrz Przyskakować.
Przyskoczył człowiek z wyostrzoną szablą.
——— pies do niego.
Przysługa miła komu.
Przysługiwać się komu. Po łaci. mereri de aliquo, promereri bene de aliquo; beneficium apud aliquem bene ponere, collocare. Amplecti aliquem officiis. Gratiam alicujus quærere, aucupari. Cic. Po fran. obliger, servir qu, faire plaisir, rendre service à qu. Po niem. einem dienen, einen Dienst oder Gefallen erweisen.
Przysługiwać się komu ~~czem~~ pochlebstwem.
Przysługować się } Patrz Przysługiwać się.
Przysłużyć się }

Przyspiać

Przyśnić się, Przyszło mi się Bazylik
Przyspiać. Patrz Przyspieszać.
Przyspiey nam Boże pomocy.
——— Droga mu przyspiała.
——— Zwycięztwo nam przyspieli.
Przyspiać na pomoc.
Przyspieszać co. Po łaci. accelerare magistratum etc. Tacit. Properare mortem. Virg. Maturare opus etc. Livi. Po fran. avancer, faire avancer, précipiter, attirer soudainement un mal. Po niem. eiligst verursachen, ein plötzliches Unglück zuziehen, befördern, machen.
Przysposabiać, to iest Przygotowywać.
——— Ciesla drzewo przysposabia.
Przysposabiać się do czego. Po łaci. comparo, apto me ad aliquid. Cic. Po fran. se former, s'appliquer, se préparer, se rendre habile à qu. ch. Po niem. sich zu etwas geschickt, fertig machen.
Przysposobić. Patrz Przysposabiać.
Przysposobić się. Patrz Przysposabiać się.
Przysposobić się do czynienia niewczasów — do nędzy.
1° Przystać. Patrz 1° Przystawać.
Przystać pochlebstwom. Pochlebstwom młode lata przystaią.
Przystać do matactwa myślą.
——— do Wiary Chrześciańskiey.
2° Przystać

2º Przystać do dworu Xięzęcia radiego. Patrz 2º Przystawać.
3º Przystać do kogo. Patrz 3º Przystawać do kogo
4º Przystać na zdanie czyie. Patrz 4º Przystawać na co
5º Przystać szata komu. Patrz 5º Przystawać.

Przystoie, co komu, to iest przystoi Po łac. decet, condecet me ornatus Plaut. consonum est aliquid alicui. convenit aliquid in me. Ci. Po fran. il est convenable, il convient, il est bienséant à qu. Po niem. es steht an, es läßt, es ziemet einem.
Przystało tobie wiedzieć o tém. Wierzey iż podobno miłował, niżli przystało.
Przystaw, a, m. rod. m. Po łac. deductor is, m. Xenagogus, i m. Ci. Po fran. assistant m, conducteur, observateur, celui qui se tient auprès d'une personne pour l'assister, pour l'observer. Po niem. Beysteher, Begleiter der auf einen Achtung giebt.
Mówiłi do swego przystawca.
1º Przystawać. Po łac. adhærere adhæresciere. Ci. Po niem. anhangen. Po fran.
Przystawać pochlebstwom. Młode lata pochlebstwom przystaią.
——— do Boga
——— do chwały próżney myśli
——— do dobrego serca.
——— do panowania serca.
——— do serca mego to nigdy nie przystawało.
——— do wiary S. przystawać
2º Przystawać do kogo służąc. Po łac. addico me alicui. Ci. Adstringo me ad servitutem alicui. Quint. Po fran. s'engager à qu. pour, se mettre à service Po niem. bey einem Dienste nehmen, in Dienste treten.
3º Przystawać do kogo. Po łac. affigi alicui. Ci. Po fran.

Przystawać do Boga, do Chrystusa
4º Przystawać na co. Po łac. ire in sententiam alicujus, venire in consilium alicujus, assentiri alicui. Ci. Condescendere, transire in sententiam alicujus, subscribere alicui. Livi. Po fran. s'accorder, demeurer, tomber d'accord, suivre l'opinion, être du sentiment, donner sa voix à. Po niem. beypflichten, beytreten, bestimmen.
Przystawać na rad zła.
——— na zdanie czyie.
5º Przystawać. Upadnia przystaie komu. Po łac.

Po fran. se coller, tenir, être attaché qu; être ~~collé~~ cité sur. Po niem. anliegen.
Która iey szata naylepiéy przystała, tę wnet na ofiarę P. Bogu dawała.
1º Przystawiać komu ludzi. Patrz Dostawiać.
2º Przystawiać drabinę. Po łaci erigere scalas ad murum, applicare scalas muro. Liv. Po fran. planter, dresser qu. chose contre une autre. Po niem. ansetzen an etwas, als eine Leiter.
Przystąpić. Patrz Przystępować.
— Niemoc wielká przystąpiła do niego.
— Pociecha wielká mu przystąpiła.
Przystąpić do Chrztu.
— do dobrégo dobrowolnie nie chce.
— do iedności.
— do kogo
— do kogo blizko, iáwnie, odważnie. do łóżka.
— do siebie na oczy mu nie kazał. — do prawdy w tém blizko. Grzeg z Zar
— do zgody swiętey.
— na oczy do kogo.
— w oczy nie śmie.
Przystęp, u rz. rod. m. Po łaci. aditus, us, m. Cic. Accessus, us, m. Ovid. Po fran. accès m, abord, m, entrée

entrée dans un lieu, ou auprès d'une personne. Po niem. Zutritt, m
— Dawać przystęp komu. Po łaci dare aditum alicui ad etc. Dare accessum ad. Ovid.
— Dawać przystęp próżnowaniu. Dawać przystępy do zarazy.
— Gotować komu przystępy do oświecenia. — Jest przystęp komu.
— Miéć przystęp. Góra má trudny przystęp. Prośba przystęp má do kogo. — Przystęp miéć przy kim do czyiéy łaski.
Przystęp łatwy. Zagrodzić sobie przystęp do czego
— trudny. Grzeg. z Zar
— wolny dawać każdému do siebie.
1º Przystępować. sł. Przystępuię esz, e. Po łaci. consequi, insequi, succedere. Cic. Instare. Caes. Sequi. Lucr. Po fran. succéder, suivre. Po niem. folgen
Przystępuie błogosławieństwo.
— dobré ich
— koniec ich odkupienia.
2º Przystępować do czégo, do kogo. Po łaci. accedere ad etc. Adire aliquid. Ter. Descendere aggredi ad etc. Aggredi aliquid. Plaut. Po fran. approcher, venir proche s'approcher de qu. ch. Po niem. zu etwas treten, sich nähern.
Przystępować do kogo
— do kogo z tyła
— do lat.

— do lat. Do lat iuż 77. przystępuię.
— do ołtarza.
— do pisania práw.
— do pokuty.
— do spowiedzi.
— do Urzędników Bozkich.
— do Náyświętszégo Sakraméntu. Po łaci cœlesti epulo, cœlesti pane refici. Ad sacram synaxim accedere. Anal. Po fran. communier, recevoir le S. Sacrement de l'Eucharistie. Po niem. zu Gottes Tische gehen, communiciren.

Przystoi, słow. nieoso. Patrz Przystaie.

Przystoynie, przys. Po łaci decore, apte, convenienter, decenter, rite, bono modo. Cic. Competenter. Sab. Vict. Po fran. décemment, d'une maniere décente, convenablement, avec grace et décence, de bonne grace. Po niem. anständig.

Przystoynie uwáżyć co
— wychować kogo.
— zachować się.

Przystoyność. Cnota, patrzy na przystoyność.

Przystoyny, a, e, przym. Po łaci congruens, consentaneus, perappositus, appositus, idoneus, a, um. Cic. Decens. Horat. Po fran. décent, bienséant, convenable. Po niem. anständig.
— Cześć przystoyną uczynić komu. karność. Petrycy Sebes.
— Mieysce.
— Obyczaie S. nauce przystoyné kwitnęły.
— odziénié. Ubrany w przystoyné odzienie.
— pogrzeb odprawić komu.
— posługi łatom swoim przystoyné odprawowáł.
— práwda.
— robota.
— sprawiedliwość przystoyną uczynić.
— suknie. Ubrany w przystoyné suknie.
— uczciwość przystoyną zaniedbać.
— wzrost przystoyny mieć.
— żywot.

Przystraiać się, to iest Ubierać się.

Przystraiać się wedle zwyczaiu.

Przysycha co do czego. Po łaci sic citate adstringente adhæret aliquid. Anal. Po fran. il se colle, il s'attache contre qu. ch. en devenant sec. Po niem. es trocknet, es dorret an. Patrz Przyschnąć.

Przysyłać. Patrz Posyłać. Pilchow. P. Bóg przysłáł czas.

Przyszłość wybiegamy myślą daleko w przyszłość.

Przyszły, a, e, przym. Po łaci futurus, a, um. Cic. Venturus, a, um. Ovid. Po fran. futur. Po niem. zukünftig.

Przyszła chwała.
— nadzieia

— nadzieia po śmierci.
— zmartwychwstanie.
Przyszyty, a, e, przym. Po łaci. assutus, a, um. Hor. Po fran. rapiéceté, cousu à. Po niem. angenehet.
Przyszyté dwa skrzydła téy materyi ma ta szata.
Przyszywać, sło. zł. Przyszywam, asz, a. Po łaci. assuere. Horat. Po fran. rapiéceter, coudre à, coudre avec. Po niem. annehen, an etwas nehen, anflicken.
Przyszywać łaty.
Przytaczać, sło. zło. Przytaczam, asz, a. Po łaci. producere auctores etc. Cic. Citare auctores. Liv. Po fran. alléguer, apporter qu. ch. Po niem. anführen, anziehen.
Przytaczać dziwne i niewymowne rzeczy.
Przytępiać, sło. zło. Przytępiam, ász, á. Po łaci. retundere mucronem etc. Cic. Hebetare gladios etc. Livi. Po fran. hébeter. Po niem. stümpfen, stumpf machen.
Na mnieś Panie przytępił ostrą sprawiedliwość twoię.
Przytłuc, sło. zł. Po łaci. obruere aliquid. Cic. Superobruere aliquid. Prop. Po fran. encombrer; accabler qu, comme une muraille. Po niem. einen befallen, als eine Mauer.
— Dom ich przytłukł. Wiatr dom obalił i przytłukł złośnicę.
Przytłuc kogo kamieńmi.
Przytłumić, sło. zł. Patrz Ugasić.
Przytłumić w sobie płomienie niebieskie.
Przytomność, i, rz. rod. ż. Patrz Obecność.
— Spieszyć się gorąco do przytomności czyiéy.
Przytrafia się, sło. nieos. Patrz Trafia się.
Dwie rzeczy mu się przytrafiły w żeglowaniu.
Przytrzeć na kogo. Po łaci. incurrere impetu in aliquem. Cic. Dare impressionem. Livi. Incursare in aliquem. Plaut. Po fran. pousser lancer son cheval sur qu. Po niem. auf einen zureiten, zu sprengen.
Przytrzeć końmi na kogo.
Przytulenie, a, rz. rod. nii. Po łaci. receptaculum i, n. Cic. Po fran. azile, m, accueil m, protection f; recours, refuge m. Po niem. eine Freystätte, Zuflucht, Schutz, Aufnahme.
Przytulénie mieć gdzie.
— miéć iakié.
— miéć we wsi.
Przytym, przys.
Przyuczać się, sło. zło. Po łaci. condiscere facere aliquid. Plaut. Consuetudo diuturna abducit collum

collum mihi. Cic. Po fran. s'habituer, s'accoutumer, se faire à qu. ch. Po niem. sich an etwas gewöhnen.

Przyuczać się wiele codzień.

——— cierpliwości.

——— języka.

——— do zbroi na woynę.

Przyuczony, á, é, imies. cz. prze. Patrz Przyuczać się.

Przyuczony bałwochwalstwu pogańskiému.

——— roskoszom.

Przyuczoná do roboty i kądzieli z młodości.

Przyuczyć się. Patrz Przyuczać się.

Przyuczyć się Języka.

——— do cichości.

——— do głosu czyiego

——— do posłuszeństwa.

——— do powściągliwości.

——— do prawdy.

——— do skromności

——— do statku.

Przywabiać, sło. zł. Patrz Wabić

Przywabiać kogo do siebie.

Przywabiać ma się Pogaństwo do wiary, nie przyniewalać.

Przywalić kogo swym ciężarem. Jeliński

Przywalić. Patrz Przytłuc.

——— Góra go przywaliła

Przywalony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. obrutus, a, um. Po fran. accablé sous un fardeau. Po niem. befallen, durch eine eingefallene Last beschüttet.

Przywalony zginął.

Przywara, y, Rey.

Przywiązać. Patrz Przywięzować

Przywiązać co powrozem - pasem

——— kogo nierozerwanym związkiem do sobie. Przywiązałeś mnie sobie nierozerwanym węzłem

——— kogo na pal.

——— kogo na krzyżu, za ręce i nogi.

Przywiązany, á, é, imies. cz. przesz. Patrz Przywięzować.

Przywiązany do modlitw.

——— do posłuszeństwa.

——— do pożytków własnych

——— do wołów dzikich.

1º Przywiedziony, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. productus, prolatus, a, um. Cic. Po fran. allegué, cité. Po niem. angeführt, angezogen.

Przywiedzioné dowody od przeciwnéy strony zbić.

2º Przywiedziony głodem, to iest przymuszony.

3º Przywiedziony do czego. Po łaci. perductus in discrimen, etc, inductus ad parricidium, illectus in aliquid. Cic. Po fran. réduit à. Po niem. zu etwas gebracht

Przywiedziony do grzechu

——— do łaski.

——— do pokoiu

— do pokoiu.
— do porządku.
— do prawdy przywiedzione figury w ofiarach:
4° Przywiedziony przed sąd. Po łaci. adductus in judicium. Cas. Po fran. amené, conduit à. Po niem herbey ~~gefürht~~. geführt.
Przywiesdź. Patrz Przywodzić
Przywiesdź niewolę na kogo.
— smierć. Pierwszy człowiek drzewem przestępstwa przywiódł smierć.
Przywiesdź co do skutku.
— kobietę do swoiéy żądzy.
— kogo do Bóstwa.
— kogo do grzechu.
— kogo do łaski czyiéy
— kogo do pokoiu i porządku
— kogo do rospaczy.
— kogo do szczęscia wiecznego
— kogo do wiary.
Przywiesdź niewiastę ku myslom nieczystym. — kogo ku żałosci.
Przywiesdź kobiétę na zelżywość, albo zelżenie.
— kogo na swóy błąd.
Przywiesdź się nie dał prośbą, aby na ono dostoieństwo nastawał.
— w niczém do żadnego gniewu nie mogła.
— do tego nie dała żadnemi darami
Przywięzować, sto zło. Po łaci. deligare aliquem apud mensam etc. Devincire aliquem aliquem ad etc. Plaut. Alligare aliquid ad etc. Cic. Po fran. attacher avec un lien. Po niem anbinden. Patrz Przywięzać
Przywięzywać się. Jesteśmy trzciną słabą, przywięzuymy się do mocnego dębu, do Łaski i pomocy Chrystusowey.
Przywiley, przywileiu, rz. rod. m. Po łaci. privilegium, ii, n, beneficium legis. Cic. Dispensatio, onis, f, indultum i, n. J. C. Prærogativa, æ, f. Ulp. Po fran. un privilége. Po niem. ein Privilegium, Freyheits=Brief. Chować przywiléy.
— Mieć przywiley o kim w osobności.
— Nadać kogo przywileiem osobnym.
— Obdarzył P. Bóg człowieka przywileymi.
— Oddać komu przywiley.
— Przypisować komu przywiléy iaki.
— Sciąga się przywiléy na wszystkie potomki jego.
— Tail się z przywileiem.
— Wyimować kogo z pospolitéy ustawy, osobnym przywileiem.
— Wyzwolić kogo z prawa pospolitego, za przywileiem osobliwie danym komu.
Przywiléy Chrzesciański.
— dany komu osobliwie.
— doktorski.
— nalezіony.
— osobny.
— prawny.
— przyrodzoné przywileie posłabioné.
— wysłużony.
1° Przywitać kogo. Po łaci. salutare aliquem.

aliquem. Cic. Adventum aliaci gratulari. Teren. Po fran. recevoir, accueillir qu, faire un accueil favorable à qu. Po niem. einen bewillkommen, aufnehmen, empfangen.
Przywitać kogo.
——— kogo wesoło.
2º Przywitać kogo cztem /: biorąc w ztem rozumieniu :/ Po łaci. accipere aliquem pessime verbis, verberibus, etc. Cicero. Po fran. recevoir qu. mal, ou avec des coups; traiter qu. rudement en l'accueillant. Po niem. einen übel bewillkommen; mit Schelten, Schlägen aufnehmen.
Przywitać kogo słowem iakiem.
——— kogo śmiechem.
——— kogo wzgardą.
Przywitać się z kim. Po łaci. do me salutationi alicujus. Cic. Salutanti mutuam salutationem reddere. Sene. Po fran. se complimenter, se faire ses bienvenuës; accueillir l'un autre. Po niem. einander bewillkommen.
Przywitać się z szczęściem swoiem, to iest Otrzymać szczęście.
Przywitanie gości. Patrz Witanie.
Przywłaszczać co sobie. Po łaci. vendico aliquid mihi. Non nobis solum nati sumus, ortusque nostri partem patria vendicat, partem amici. – Cic. 1. Offi. Homerum Colophonii Civem esse dicunt suum, Chii suum vendicant, Salaminii repetunt, Smyrnaei vero suum esse confirmant. Cice. pro Archia. Quam curam, etiamsi non mandasses, vendicassem. Plin. Epi. 47. Arrogo, adscisco, attribuo aliquid mihi. Cic. Po fran. s'approprier, s'attribuer, usurper, prendre qu. chose pour propre, se supposer d'une chose. Po niem. sich zueignen, sich des Eigenthums anmassen.
Przywłaszczać co sobie.
——— imie iakie sobie.
——— mądrość sobie.
——— moc niesłużącą sobie.
——— urząd sobie.
Przywłaszczony a, e, imies. cz. prz. Patrz Przywłaszczać.
Przywłaszczone dobra ubogich pomstę wielką na takome obalaią.
1º Przywodzić, sło. zło. Przywodzisz, i. Po łaci. adducere. Cic. Po fran. amener, conduire. Po niem. herzuführen.
Przywodzić myśli nieczyste. Ubiór wiele pokus i myśli nieczystych przywodzi przez oczy patrzących.
——— pomstę Bożą na kogo.
——— posłuszeństwo zbawienne wszystkiemu światu.
——— pożytek do duszy swey.
——— przeklęctwo na się przywodzą.
——— śmierć sobie.
——— utraty na duszę.
——— zgubę wieczną sobie.
2º Przywodzić. Patrz Przyprowadzić.

Przywodzić

Przywodzić nieprzyiaciele na głowy czyie.
——— woyska obcych Panow na Oyczyznę.
3o Przywodzić. Patrz Przytaczać.
Przywodzić historyię iaką.
——— pismo czyie.
——— powieść.
——— przykłady.
——— słowa Apostolskie źle.
——— słowa z Pisma.
——— świadectwo czyie.
4o Przywodzić do czego. Po łaci. perducere in discrimen etc. Inducere ad parricidium etc. Illicere in aliquid. Cic. Po fran. reduire, contraindre, pousser à. Po niem. einen bringen, treiben, zwingen zu etwas.
Przywodzić do cnoty kogo
——— do gniewu —.
——— do iedności kościół
——— do korony męczeńskiéy kogo.
——— do myśli iednéy kogo.
——— do pokoiu
——— do pokuty ostrą natarczywością.
——— do polepszénia osoby złego życia
——— do przedsięwzięcia iednégo i zgodnégo.
——— do spania Panny modlitwą.
——— do sprosności wielkiéy i nie

niesłychanéy, przeciw prawu i przyrodzeniu myśl. — Przywodzić do sprosności Panieńskiéy serce.
——— do wstydu kogo.
Przywodzić się do Bóztwa niewidomégo.
——— do miłości wolnie daie.
——— do miłości szerokiéy i przestronnéy máie.
——— do posłuszeństwa i innych cnot, boiaźnią Náywyższéy na Niebie Mocy, lud się przywodzi.
——— do zgody świętéy.
Przywodzić ku baczéniu dusze.
——— ku nędzy
——— ku niewoli wielkiey
——— ku ubóstwu ludzi.
Przywodzić o smutek kogo.
5o Przywodzić co sobie ku pamięci
——— co sobie na pamięć
Patrz Przypominać.
Przywołana toczyła się sprawa.
Przywracać co komu. Po łaci. restituere aliquid alicui. Zeren. Po fran. réstituer, rendre qu. ch. à qu. Po niem. ersetzen, wieder geben.
Przywracać chwałę } komu.
——— cześć }
——— mowę komu.
——— wzrok ślepému.
2o Przywracać co było ustało. Po łaci. instaurare ludos. Livi. Revocare morem etc. Cic. Reducere, revocare libertatem. Plin. Jun. Po fran. rétablir

rétablir, remettre dans l'ancien état, remettre ce, qui étoit hors d'usage, renouveller. Po niem. wieder herstellen, wieder einführen.

Przywracać Oyczyznę.
——— wolność.

Przywracać się. To się przywraca, co zginęło.

3º Przywracać kogo do czci, do Oyczyzny. Po łaci. restituere aliquem in pristinum statum, in possesionem, etc. Restituere aliquem Patriæ etc. Cic. Facere aliquem reducem in Patriam. Teren. Po fran. réintegrer, rétablir, réstituer qu. dans. Po niem. einen wieder einsetzen, wieder herstellen.

Przywracać kogo do czci.
——— kogo do Oyczyzny.
——— kogo do zdrowia.
——— kogo na Biskupstwo, na Xięstwo.

Przywracać się do prawdy. Wiele się przywróciło do prawdy.

1º Przywrócić. Patrz 1º Przywracać.

Przywrócić mowę } komu.
——— oko. }
——— wzrok }
——— wolność Narodowi.

2º Przywrócić. Patrz 2º Przywracać.

Przywrócić Oyczyznę, wolność.

3º

3º Przywrócić. Patrz 3º Przywracać.

Przywrócić kogo do chwały.
——— zakon do pierwszéy doskonałości.
——— kogo na Królestwo.

Przywrócony, á, é, imies. cz. prz. Patrz 3º Przywracać.

Przywrócony do Oyczyzny.
——— na Biskupstwo.
——— na Xięstwo.

Przywykać do czégo. Patrz Przyuczać się. Nakładać się.

Przywykanié do czégo. Po łaci. assuetudo, inis f. Fac tibi consuescat, nil assuetudine majus. Ovid. Po fr. Consuetudo, inis f, mos, oris, m. usus, us, m. Cic. Po fran. habitude f. accoutumance f. Po niem. Angewöhnung.

Przyzamczé, a, rz. rod. nii, to iest pierwszé mury.

Wzięli pierwszé mury, to iest Przyzamczé.

Przyzbierać pieniędzy Krasic. Przy ~~Przyznawać. Patrz Wyznawać~~ ~~[illegible] przyznawać.~~

Przyznać. Patrz Wyznać.

Przyznać co z serca. Bor.
——— prawdę. Patrz Przyznawać.

Przyznać się do czego. Po łaci. confiteri de aliquo. Cic. Po fran. s'avouer à. Po niem. sich zu etwas bekennen.

Przyznać

Przyznanié, a, rz. rod. nii. Patrz Wyznanie.

Przyznanié práwdy.

1º Przyznawać, sło. zł. Patrz Wyznawać.

—— Sám przyznawáł.

2º Przyznawać co komu. Po łaci. dare, tribuere aliquid alicui, etc. Cic. Patrz Przyczytać.

Przyznawać co komu.

—— łaskę iego komu.

—— práwdę komu.

Przyzółtrégo był trochę włosa

Przyzwać. Patrz Przyzywać.

Przyzwać kogo do sądu.

—— zbór.

Przyzwalać, sło. Przyzwalám, ász, á. Po łaci. assentiri de aliqua re. Assensione aliquid comprobare. Sum alicui assensor. Cic. Po fran. accorder, consentir, être de même avis, de même sentiment. Po niem. bewilligen, einwilligen, einräumen, beytreten, beystimmen.

Przyzwalá serce. — Ciało się nie maże grzechém, gdy serce nie przyzwalá.

Przyzwalać chuci — komu

—— na co. Patrz Przyzwolić

Przyzwalający, a, e, imies. cz. teraz. cicho

Patrz Przyzwalać.

Przyzwanié, a, rz. rod. nii. Po łaci. accersitus, us, m; revocatio, advocatio, onis, f. Cic. Accitus, us, m. Virg. Po fran. un ordre de paraître devant qu. Po niem. das Vorfordern, die Vorforderung.

Przyzwanié do Sędziego.

Przyzwany, á, é, imies. cz. przes. Patrz Przyzywać.

Przyzwany do sądu.

—— na biesiadę.

—— na Biskupstwo.

Przyzwoity, á, é, przym. Po łaci. consentaneus, accomodatus, legitimus, proprius, a, um. Cic. Po fran. propre, convenable, conforme, qui s'accorde avec une chose. Po niem. eigen, gemäss, überein stimmen.

Przyzwoité Stanowi Nauki. Ćwiczył się w przyzwoitych Stanowi swému Naukach.

Przyzwolénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. assensus, us, m; assensio, assertio, onis, f. Cic. Assentatio, onis, f. Plaut. Assentatione immodica pudorem literantis. Livi. lib. 1. bell. Maced. Semper auget assentatio id, quod is, cujus ad voluntatem dicitur, vult esse magnum. Cic. de Ami. Consensus, us, m. Ulpi. Po fran. consentement, aveu. Po niem. Einwilligung, Zulassung.

~~Bez~~ —— Wymódz przyzwolenie na kobiecie.

—— Ziednać

—— Zjednać sobie przyzwolenie serca.
—— Zyskać nie mógł przyzwolenia iey serca.
Przyzwolenie serca
—— Stolicy Apostolskiey
—— na grzech.
—— na sercu.
Przyzwolenie doskonałe.
—— rozmyslne.
—— serdeczne.
Przyzwolić. Patrz Przyzwalać.
Przyzwolić chuci czyiey.
—— na co nierostropnie.
—— na grzech
—— na małżeństwo.
—— na męża żadnego nie chciała
—— na to żadną miarą nie chciał.
—— na uczynek zły.
—— na żądanie czyie.
—— na żądze czyie.
—— na zdanie czyie.
Przyzwyczaić się, sło zło. Patrz Przyuczać się
Przyzwyczaić się pokucie — postom — powietrzu — życiu ciasnemu.
—— do skromnosci i Nauk poczciwych od dzieciństwa
Przyzywać, sło. częstot. Przyzywam, asz, a Po łaci advocare, accersere aliquem Cic. Citare senatum, Inclamare aliquem nomine Liv. Po fran. faire venir appeller, faire appeller qu. Po niem. einen vor sich bescheiden vorfordern.
Przyzywać dusze z piekła
—— kogo do siebie. Rada przyzywać go do siebie kazała
—— kogo na pomoc.
Przyzywanie, a, rz. rod. nii. Patrz Przyzwanie.
Przyzywanie złych duchów
Psi, a, e, przym
Psalm, u, rz. rod. m wyraz audz. rod. m Po łaci psalmus, i, m. Po fran. pseaume, m. Po niem. ein Psalm.
Psalmy Dawidowe.
Psałterz, a, wyr. audzo, rod. m. Po łaci. liber Psalmorum sacrorum Anal. Po fran. psautier, m. Po niem. ein Psalter-Buch.
Psałterz umiał na pamięć.
Psi, a, e, przym. Po łaci. caninus, a, um. Quint. Canarius, a, um. Plin. Catulinus, a, um. Plaut. Po fran. de chien, qui tient de chien Po niem. hündisch.
Psia głowa — psie muchy z ostrem żądłem
Psisko, a, im. Czrub — Mesonien
Psota, y, rz. rod. z. Po łaci. illicita venus. Stat. Lascivia, ae, f. Po fran. ~~mechanceté~~, mievresie

Psota

Łzota Łurecka. Druzy Łureckiey
psocie rowni, żon wiele miei się
nie wstydzą.
Łz Łzota, to iest Złość.
— Wrocił się do swoiey psoty.
Łzować. Patrz Łzuć.
Łzować serce komu do czego.
Łzować się. Patrz Łzuć się.
— Jabłko psuie się z wierzchu.
— Wszystkie niezgody wiedać
i psować się muszą.
Łztry, a, e, przym. Po łaci. versicolor.
Cic. Mantis insignis. Virg. Di-
solorius, a, um. Petron. Po fran.
barriolé, bigarré, tavelé, veren,
tacheté, marqueté, gare, marqué
de diverses couleurs. Po niem. bunt
scheckig, vielfärbig, mannichfär-
big.
Łztre ciało było na nim, iak żmiia.
— wilk.
— żmiia.
Łzuć, sto. czyn. Łzuią, esz, e. Po łaci.
depravare aliquid, corrupte de-
pravare. Cic. Corrumpere aliquid
Plan. Po fran. détruire, gâter, abu-
ser, détraquer, dépraver, corrompre,
pervertir. Po niem. verderben
Łzuć, batwany
— Bogi.
— Dzieło prawie medz wzięte ogłuszone kras-
chwały Boskiey.
— co złemi wykłady.
— drogę psuią kamienie.
— kogo złemi przykłady.
— nauką
— głowę miłości Bratowi
— nauką kościelną.
— poczciwości przykładem.
— porządek — post.
— prawdę — prawo.
— przyiaźni ludzkie.
— słowo Chrystusowe.
— służbę czartowską.
— spokoienie serc ludzkich.
— stan. Które prawo iedney
stronie, albo iednemu stanowi
służy, a drugiemu wadzi, to się
psuie, nie ma bydź prawem
nazwane.
— stan kupiecki.
— winnicę.
— wstyd pospolity.
— wszechmocność Chrystusową.
— wykład Pisma
— zboże psuło mnóstwo wielkie my-
szy Psalm.
Łzuć się. Smutkami psuie się
człowiek.
— dom się psuie.
— ludzie się psuią. Po łatr.
deficiunt, defluunt a virtute,
a recto. Cic. Corrumpitur homo
Teren. Perdit, projicit virtutem.
Cic. Po fran. se corrompre, se
pervertir, devenir plus méchant.
Po niem. sich verderben in An-
sehung der Sitten.
Łzuiący, a, e, imies. cza. teraź.
Patrz Łzuć. O iako to nędza, chto-
mu psuiącemi się, i iego cha-
wostem pożądaną bydź i nie-
wolnicą.
Łzuzoła, y, rz. żeń. ż. Po łaci. apis,
is

is, f. Colum. Mater melis. Var.
Po fran. abeille, f, mouche à miel.
Po niem. eine Biene
Pszczoła, i, wyraz Zoro. Po łac. apicula, ae, f. Plaut. Pullus apum. Colum. Po fran. petite abeille. Po niem. ein Bienlein.
Pszenica, y, rz. rod. ż. Po łac. triticum, i, n. Var. Robus, i, m. Colum. Po fran. du froment. Po niem. Weitze m.
Pszenica Boża. Jam iest pszenica Boża, niechay się w zębach twych zmielę, abym był czystym chlebem Chrystusowi
— Zarasła pszenica
pszenicy
przykładzie i nauce, niech nam będzie Ewanielią.
Ptak a, rz. rod. m. Po łac. avis, is, f; ales, itis, f. Cic. Volucris is, f. Virgi. Po fran. oiseau, m. Po niem. ein Vogel.
Ptak boi się sieci. — krzyczy ptak.
— łowić ptaki — lata ptak wysoko.
— mieć ptaka w ręku.
— napędzać ptaki do sieci.
— odpłoszać ptaki lesne.
— oszydzać ptaka.
— puda na ziemię
— popuszczać ptaki.
— powiązać ptaki
— puścić ptaka.
— śpiewa ptak.
— spłoszyć ptaki.
— uchwycić ptaka.
— uleciał ptak wolno. zbiera
— zbiera ptak ziarnecka
Ptak bystry — duchowny S. Symeon
— ostrożny: Jeżeli ostrożny ptak, trwany ucz
— łowny
— skrzydlaty, zdrzydlisty
— śpiewający.
Ptastwo, a, rz. rod. n. Po łac. volitum, i, n. Apul. Po fran. oiseaux, la volatille. Po niem. die Vögel.
Ptastwo potępić
— rozliczne.
Ptaszek, ptaszka, imi. rzecz. rod. m. Po łac. avicula, ae, f. Gell. Po fran. oisillon m, oiselet, m. Po niem. ein Vögelchen.
— Igrać z ptaszkiem.
— Łowić ptaszka śpiewającego, ukrywszy
— nie strzeżem ptaszka
— Uchwycić
— Wzięci chcie ptaszek
— zbiera ptaszek ziarnecka
Ptaszek naymnieyszy
— śpiewający. Po łac. oscinis, is, m et f. Cic. Cantatrix avis. Var. Po fran. oiseau de chant. Po niem. ein Sing-Vogel.
Ptaszy, a, e, przym. Po łac. volucris, e. Ovid.

nidus etc. Ovid. Łacinnicy nie maią przytomnika tego, podobnie i Francuzi mówią: d'oiseau. Po niem. Vogel.
Ptasza krew.
Publiczny, a, e, przym. Patrz Pospolity.
Publiczny grzech.
Puch, u, rz. rod. m. Po łaci. pluma, ae, f. Virg. Lana anserina. Ulpi. Po fran. duvet, m. Po niem. Pflau-Feder.
Puchów miękkich zażywać.
Puchać, sło. nii. Pucham, asz, a. Po łaci. halitare. Enn. Reddere spiritum. Cels. Po fran. jetter une boufée, pousser une vapeur en soufflant, en respirant. Po niem. hauchen, anhauchen, einen Dampf von sich geben, von sich dämpfen.
Pucha czosnkiem, kto czosnek iadł.
Puchlina, y, rz. rod. ż. Po łaci. hydrops, is, f. Hor. Hydropisis, is, f. Plin. Aqua intercus. Cic. Tumor assurgens. Cels. Po fran. enflure, tumeur f; bouffissure, f. Po niem. eine Geschwulst, eine Aufschwellung.
Puchlina odeszła.
——— stęchła na ranach.
——— ustąpiła.
——— zleczony na puchlinę.
——— w nogach.

Puchnąć

Puchnąć, sło. nii. Puchnę, esz, e. Po łaci. tumet mihi corpus. Ovid. Hydrope labore. Anal. Intumescit digitus, etc. Horat. Anal. Po fran. s'enfler, se tumefier, se bouffir; se bouffir d'hidropisie, devenir hidropique. Po niem. schwellen, aufschwellen; die Wassersucht bekommen.
Puchły mu ręce dla subtelnéy komplexyi.
Pudełko, a, wyraz zdrob. rod. nii. Po łaci. cista tiliacea, cista ex cortice tiliæ. Plin. Anal. Po fran. petite boëte de cherge. Po niem. klein Schächtelchen. †
Mąki z pudełka tego nie przebierze.
Puinał, u, wyraz cudzoz, rod. m. Po łaci. pugio, onis, m; sicca, æ f. Cic. Po fran. poignard. m. Po niem. ein Dolch.
— Nagotował nań ostry puinał.
— Pokłoć kogo puinałem.
— Uczynił puinałem małą dziureczkę w przepadlinie.
Pukać, sło. nii. Pukam, asz, a. Po łaci. dare sonitum. Lucr. Pulsu sonitum edere. Anal. Po fran. heurter, frapper. Po niem. anschlagen.
Pukać do drzwi.
Puls, u, rz. rod. m. Po łaci. pulsus, percursus venarum. Plin. Rythmus venarum. Vitr. Po fran. le pous; batement

batement des artères. Po niem. ein Puls.
— Pomacać pulsu.
— Poznawać co z pulsu.
— Uczuć puls słaby.
Puls słaby.
— zły. Formicans pulsus. Plin.
Pułk u rz. rod. m. Po łaci. legio onis f. Cic. Po fran. un regiment. Po niem. ein Regiment.
Pułki zbroyne położyć trupem na placu.
Pułmisek, pułmiska, rz. rod. m. Patrz Misa.
Pierwey iedna misa wszystkim, a teraz pułmisków kilkadziesiąt. Na pułmiski i liczbę niezwyczayną potraw musi stawać, byle się pokazać.
Pułnocny, a, e, przym. Patrz Północny.
Pułnocne rosterki.
Pułtusk a, imie szczegól. rod. m.
Pułtusk miasto w Polszcze.
Puniia, ii, imi. szczegól. rod. z.
Puniia miasteczko w Litwie, dwanascie mil od Wilna, nad rzeką Niemnem.
~~Punkt~~
Punkcik, a, imi. zdrobn. rod. m. Patrz Punkt.
Sława obłoędnika, iako punkcik ieden.
Punkt, u, wyr. cudzozi. rod. m. Po łaci. punctum, i, n. Cic. Po fran. point. Po niem. ein Punktum, Punkt.
Do tego punktu przychodzą, iż żadne karanie im nie pomaga.
Purpura, y, imi. cudzoz. rod. z. Po łaci. purpura, ae, f. Plin. Po fran. pourpre f. Po niem. Purpur-Farb.
Ciało piękne iak purpura.
Purpurą kardynalską wzgardzić.
Purpurowy, á, é, przym. Po łaci. purpurarius, purpureus, a, u. Po fran. de pourpre. Po niem. purpurfarbig, Purpur=
Purpurowa farba. Język, ciemny kolor, w purpurową zamienia farbę.
Purpuryanowy, á, é, przym. Patrz Purpurowy.
Purpuryanowa rewerenda.
1º Puscić ducha w Niebo. Patrz Wypuscić.
—, smród w kosciele Patrz Puszczać.
2º Puscić co na kogo. Patrz 2º Przepuscić co na kogo.
— Głód puscił P. Bóg na ziemię. Eliasz głód puscił na grzesznych.
— Gniew pusci Bóg na was.
— Postrach puscić na kogo.
— Powietrze zaraźliwe Bóg puscił. — Wiatry, nawałnosci Bóg pus
3º Puscić. Patrz Rzucać.
Puscić losy na kogo.
— przeklęstwo

przeklęctwo na kogo.
4º Puścić wieść. Patrz Rozgłaszać.
— Wyrok puścił Cesarz po wszystkim świecie.
5º Puścić zdania swego nie chce, to iest odmienić zdania nie chce.
6º Puścić majętność komu. Po łaci. cedere, decedere de possesione Cic. Cedere possessione aliqua. Liv. Cedere alicui villam, etc. Suet. Po fran. délaisser, céder, donner, transporter la possession à qu. Po niem. überlassen, abtreten.
Puścić Królestwo komu.
— majętność —
— Plebanią —
7º Puścić. Patrz Wypuścić na wolność.
Puścić kogo wolno.
— niewolników } Skarga.
— ptaszka
8º Puścić kogo do domu. Patrz 2º Przypuszczać
Puścić kogo do domu.
— kogo w dom. Puścić w dom męża nie chce.
9º Puścić kogo od siebie. Po łaci. dimitto a me aliquem. Facio missum aliquem. Cic. Po fran. Puścić go Matka od siebie nie chciała.
— świekry swey od siebie nie chce.
10. Puścić krew komu. Patrz 10. Puszczać krew komu. Puścić się

1º Puścić się, np. puszcza się kłos Culmus exit in spicas. Anal. Po fran. naître, commencer à venir, à paroître, à sortir, croître, pululer, germer, bourgeonner, pousser. Po niem. aufgehen, hervorbrechen, wachsen, hervorkommen, als der Saame.
W przenośném znaczeniu mówi Skarga:
— Kwiat wesoły dziewictwa puścił się na twarz iego, to iest: kwiat dziewictwa okazał się na twarzy iego. Skarga
— Płacz mu się puścił, to iest: zaczął płakać. Wielki płacz puścił się między niemi, to iest: płakać bardzo poczęli. Skarga
— Pot puścił się z niego, to iest pot z niego płynąć zaczął.
— Woda puściła się na suchéy ziemi, to iest: woda płynąć zaczęła. Wrzód puścił się ustami.
2º Puścić się. Patrz Rozchodzić się. Gdzie się iedno sława iego puściła. Skarga
3º Puścić się na morze. Po łaci. committere se fluctibus, ponto. Ci: Do me ventis. Caes. Po fran. se rendre, aller en un lieu éloigné. Po niem. sich an einen entfernten Ort begeben.
Puścić się pieszo
— wiatrem

— wiatrém
— do Jeruzalém
— w łodzi rozboyniczéy
— w okręcie do Sycylii
— morzém do Włoch
— do wsi.
— w drogę
— za morzé.
4º Puścić się do roboty, to iest Udać się do roboty
Puścić się do pokuty rospaczney
— do rady innéy
— do roboty iakiéy
5º Puścić się na co. Po łaci. committo me fortunæ. Cic. Do rem in casum. Tacit. Fortunam meam sequor. Livi Po fran. se mettre en danger, s'exposer au danger. Po niem. sich der Gefahr ansetzen
~~Puścił się między na dzikości poś~~
Puścić się na niebezpieczeństwo
— na szczęście
6º Puścić się w co. to iest Wpaść w co.
Puścił się w kacerstwo
— w morzé, aby rychléy do Pana przyszedł.
7º Puścić się w rzekę na wolą czyię to iest Zdać się na wolą czyię Spuścić się.
Puścizna wziął po nim puściznę Kras Jan
Pustelniczy

Pustelniczy, a, e, przym. Po łaci. solitarius, a, um. Cic. Po fran. éremitique. Po niem. Einsiedler, einsiedlerisch.
Pustelniczé mieysce
— stan
— trudności pustelniczych wytrwać nie mógł
— życié prowadzić
— żywot wziąć na się.
Pustelnik, a, rz. rod. m. Po łaci. eremita, anachoreta, ae, m. Jac. Po fran. hermite, anacorete, m. Po niem. ein Einsiedler.
Pustelnik wielkiéy świątobliwości
Pustelnikiém zostać
Pustki, pustek, rzecz. w licz. mn. rod. ż. Po łaci. abjectæ ædes. Po fran. retraite de hibous, lieu désert, maison abandonné. Po niem. unbewohntes Haus, oder Häuser, wüste Oerter.
— Zostaie pustkami dom moy.
— Jeszczebyśmy ich znać nie mieli z takich szkód i pustek chwały Bożey
Pustki chwały Bożey
— pełne wężów i żmii.
Pusto, przysł. Po fran. il y a du vuide dans; il n'y a rien dans
Po n

Po niem. es ist leer; es ist nichts oder wenig Drinnen

Pusto tam w sercu, gdzie nie na wierzchu, nie masz.

Pustoszeć, ść. Pustoszeię, esz, e Po łac. vastare. Cic. Vastescere. Noni. Po fran. être depeuplé, être désolé, dévenir desert. Po niem. wüst werden

Pustoszeie chwała Boża — dom — kościoł

Pustoszyć, wiernia pustoszy, wiem dziki. Brzeg. z Zar. Pusty, a, e, przym. Po łac. vastus, a, um. Cic. Desolatus, a um. Plin. Vanefactus. Emil. Po fran. inhabité, depeuplé, inculte. Po niem. wüst, unbewohnt, unbebaut, öde

Pustá chałupka.

— chlew. W pustym chlewie noc strawił.

— dom.

— góra. Siedzieć na górze pustey.

— klasztor.

— mieysce, bezludne. Tułać się po pustych mieyscach — Udać się na puste mieysce.

— wyspa pusty.

— ziemia.

— zwierzę puste idzie w las.

Pustynia, i, w. rzad. ż. Po łac. solitudo inis f. Cic. Sola loca Luc. Desertum, i, n. Ling. Po fran. désert, m, grande plaine inhabitée ermes, m, plur. Po niem. Wüsteney, f.

— Schronić się na pustynią

— Uciekać na pustynią

— Udać się na pustynią

— Żyć na pustyni

Pustynia Kamegulska - pobliska straszliwa.

Puszcza, y, w. rzad. ż. Łatw. Pustynia

— Mieszkać na puszczy.

— Opisać puszczą.

— Posłać kogo na puszczą.

— Posiąść na puszczą.

— Powrócić z puszczy

— Uchodzić z iednéy puszczy na drugą.

— Uciekać na puszczą.

— Wyciągnąć kogo z puszczy.

— Zamykać się w puszczach.

Puszcza Dawida

— głęboka.

— porosłe lasy i puszcze

— spalona ogniem

— sucha

— uschła

1. Puszczać, a, sto. czyn. Puszczam, asz, a: Łatw. Wypuszczać Skarg. Puszczać co na wiatr. Brzeg. z Zarn. Bóg puszcza na grzeszniki

— co na strony. Brzeg. z Zarn.

— głos pierwszy pisklętom, ptaszęt.

— gnoy puszcza insekta

— groźby mimo uszy. Grzegorz z Żarnowca

— łoże puszcza kiarno gorzkyexno

— łzy puszczaycie oczy nasze i opływaycie wodą.

— modlitwę wysoko.

— modlitwę gorące z serca puszczała w Niebo.

— powietrze złe z ust.

— promyszorki małe mądrości

— ryki

— ryki. O ziemio! czemu ryków twoich nie puszczasz!
— słowa. Gdyby obraz mówić miał, takieby słowa do patrzącego na się puszczał. —
— strumienie łez z oczu.
— strzały ogniste.
— trawę ziarno puszcza.
— wodę piękną puszcza rura szpetna.
— wonią. Oleiek wonnosci, im się więcey rosciera, tym lepszą wonią puszcza. Winnice wonią puszczaią.
— żądło puszcza chytry wąż na Naukę.
— zrzódła dóbr swoich, Bóg na niemé bestye puszcza.
— zrzódła hoyne łez puszczać.
2º Puszczać co na kogo. Patrz 2º Przepuścić co na kogo.
— Głód puszcza Bóg na ziemię
— Niezgody między nie P. Bóg puścił
— Ogień puszczał P. Bóg z nieba na złe.
3º Puszczać. Patrz Rzucać. Puszczać losy.
— potwarz na kogo.
— przeklęctwo puści P. Bóg na to Królestwo.
4º Puszczać, wieść. Patrz Rozgłaszać.

5º

5º Puszczać zdania swego niechę, to iest odstąpić.
6º Puszczać majętność komu. Patrz 6º Puścić majętność komu.
7º Puszczać kogo na wolność. Patrz Wypuszczać kogo na wolność.
8º Puszczać kogo do domu do gospody. Patrz Przypuszczać kogo do domu.
9º Puszczać kogo od siebie. Patrz 9º Puścić kogo od siebie.
10. Puszczać krew komu. Po łacinie incidere alicui venam. Cu. Rescindere venam, solvere venam cultello etc. Colum. Po fran. saigner qu. Po niem. einem zu Aeclassen.
11º Puszczać (odrzucać) Puszczać stronę Sugestyi na 1º Puszczać się. Patrz 1º Puszczać się.
— Korzeń wzgórę się puszcza
— Krew się puściła
— Szczep w górę się puścił
— Wiara. S. puszcza się bujnie
— Zieloność trzciny i sitowia puściła się w łożyskach, w których pierwey smokowie mieszkali.
2º Puszczać się. Patrz Rozchodzić się. Gdzie się iedna sława iego puszczała.
3º Puszczać się do miasta, na morze

na morze. Patrz 3º Puścić się na morze.
Puścić się do miasta
—— na drogę
—— na morze
4º Puszczać się do czego. Patrz 4º Puścić się do czego.
Puszczać się do marnotrawstwa
—— do pokuty rozpaczney
—— na doskonałość wielką Nauk
—— na pielgrzymstwa do wielu kościołów
—— na połów duszny
—— na stan trudny
—— na zabawy Rycerskie
—— za cielesnością
—— za sprosnościami
—— za światem
—— za wymysły swemi i świecką głupią mądrością
5º Puszczać się na niebezpieczeństwo. Patrz 5º Puścić się na co
6º Puszczać się w kacerstwo. Patrz 6º Puścić się w co
7º Puszczać się na wolą czyią. Patrz Spuścić się na wolą czyią.
8º Puszczać się za kim, to iest: Ścigać kogo
Puszczać się za ieleniem
—— za kim
—— za nieprzy-
—— za nieprzyiacioły w pogonią
—— za woiowniki w pogoń
Puszczanie owoców. Patrz Wypuszczanie owoców. Macica sok roszczkom do puszczania owocu daie.
1º Puszczony, a e, imies. cz. przesz. Puszczony na wodę. Po łaci. commissus fluctibus, ponto. Cic. Puszczony na morze, do Rawenny przypłynął
—— na wodę. Moyżesz
2º Puszczony. Po łaci. emissus, a, um.
Puszczony kruk z korabia
3º Puszczony wolnie, wolno, to iest Wypuszczony na wolność.
Pycha, y, rz. rod. ż. Po łaci. superbia, arrogantia, ae, f; tumor, is m; sublatio animi. Cic. Po fran. arrogance f, orgueil, m. Po niem. Po niem. Stolz; Hochmuth.
—— Biedzić się z pychą serdeczną
—— Deptać pychę świecką
—— Nadęty pychą
—— Panuie u nich pycha. Powod. Hier.
—— Pełni młodzi nadętości w nauce, i pychy młodey
—— Podnieść się w pychę sława musi
—— Podnosić serce ku pysze.
—— Skuszony pychą z dobrego żywota.
—— Spadła z niey pycha.
—— Unosić się w pychę.
—— Upadać w pychę. Ukrada

— Wdziáć się pycha między ludźmi
— Wyłorzeniáć pychę głupią.
— Wypłudáy mecz pychó!
Pycha złożyć pychę. Pycha Nabożeństwa, z dobrego żywota.
Pycha głupiá
— młodá. Młodzi pełni na-
dętości w nauce i pychy młodey.
— przeklętá.
— serdeczná
— ślepá.
— świecká.
Pyć Poszrzegli tumaň precz i pyću. Kras. Jon
Pysk, a, rz. rod. m. Pysk u zwie-
rząt. Li tari. rostrum suis, etc
proboscis, idis, f. Plin. Po fran.
museau m, mufle, m; bec de
quelques animaux. Po niem.
Maul, n, Frosse, f; Schnauz ei-
niger Thiere.
Mówi się przez wzgardę: Dáć
w pysk komu, to iest: Wyciąć
komu policzek. Po fran. donner
sur le museau, sur le grain à
qu. Po niem. einem eins aut
die Frosse geben.
Pyszni się, sto. Pyszniś się, isz
się, i się. Po tari. turgescere, et-
ferre se insolentius; extollere
animum. Cic. Sumo mihi spi-
ritus et arrogantiam. Cas. Su-
perbire. Claud. Po fran. être
arrogant, s'enfler d'orgueil.
Po niem. stolz, hochmüthig
seyn oder werden.
Pyszne, przysł. Po tari. superbe,
insolenter, arroganter, sublate,
elate. Cic. Po fran. orgueilleu-
ment, arrogamment, fièrement.
Po niem. stolz, hochmüthiger
se.
Pyszno ubrany.
— wskazał do Łapieża
Pyszny, é, przym. Po tari. s
perbus, a, um, arrogans, ins
lens. Cic. Tumidus, a, um. Ho
Po fran. orgueilleux, arrogan
superbe. Po niem. stolz, hochm
thig.
— Co pyszniego mówić
— człowiek pyszny.
— koń, to iest chwalony
— robaczek ziemski. My
natury pyszne robaczki ziemsk
— serce pyszne.
— szaty pyszne. Mówi
na pochwałę: używa się wyr
superbus, np. superbum me
superbus ornatus. Po fran. su
perbe, magnifique. Po niem. pr
tig, schön wielkość.
Pytać, sto czyn. Pytam, asz, a
tari. interrogare aliquid, de ali
qua re. Percontari aliquem, p
quirere, scisitari aliquid ex
liquo. Cic. Po fran. demander
qu. sur, de, qu. ch; faire une
demande, interroger. Po niem
fragen.
Pytać

Pytać o co.
Pytać się. Patrz Pytać.
Pytać się o co.
— o duszach.
— o imieniu czyiém
— o prowentach
— o prawéy przyczynie śmierci.
— próżno.
Pytanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. interrogatio, onis, f. Plin. Percontatio, quaestio, onis, f. Cic. Po fran. demande f; interrogation, f. Po niem. eine Frage
Pytanié czynić
— nie odpowiem pytaniu twému płonnemu. Bazylik
— podadź o czem.
— przekładać sobie codzień.
— nie sprawi mu się o iedno, na iego tysiąc pytań.
— ułowiony pytaniem swojém.
— zadać komu.
— zaspokoić pytania z wątpliwości wynikłe Bozm.
Pytanie przed Cesarzem.
— ciasné
— płonne
— sądowe Bazylik
— straszliwé.
— rozumne
Pytany, a, e, imies. cz. przesz.
Patrz Pytać.
Pytany na srogich mękach.

R

Raab, y, nazwis. osobowe rod. ż.
Raab nierządnica
1° Rachunek u, rz. rod. m. to iest Sprawa
Rachunek wielki oddać P. Bogu
2° Rachunek sumnienia, to iest Roztrząsanie, sumnienia.
Raczénia świeckie
Rad co czynię. Po łaci. animo libentissimo, libenti, gaudenti aliquid facere. Libenter, perlibenter, magna summa voluptare facere. Cic. Po fran. volontiers, de bon gré; de bonne volonté; de bon coeur, avec plaisir. Po niem. gern, willig.
— Był rad iemu. Po fran. voir, regarder qu. de bon oeil. Po niem. einen gern sehen.
— Rad czému. Czemuś sam nie rad, tego nie czyń drugiemu.
Radzi czytámy.
— przyimuiémy gości.
— uczynimy to.
— umiérali za lud swóy Kodry, Decyusze, Romuluse
Rad, nie rad. Velit, nolit. Po fran. malgré lui; à regret, contre son gré; bon gré, mal gré; contre le désir et la volonté. Po niem. wider seinen Willen, er mag wollen, oder nicht.
Rad nie rad, na iego woli przestać musi.
Radzi, nie radzi. Po łaci. invitis

tis illis dicam. Sonee. Po fran. qu' ils le veuillent, ou, qu' ils ne le veuillent pas. Po niem. sie mögen wollen oder nicht.

Radźi nie radźi uczynić muszą.

Rada, y, rz. rod. ż. Po łac. consilium, ii, n; ratio, onis, f. Cic. Po fran. conseil m, avis, qu'on donne sur quelque affaire. Po niem. Rath, den man giebt

— Chodzić do rady — Bazylik
— Bazyliszek z rady — Bazylik
— Brać sobie rady, mieć ią — Radzić Stary
— Dać mu miesce w swojey radzie. — Dać mieysce dobrey radzie.
— Dodać komu rady. Bazylik
— Dodać komu rady o niebezpiecznym czasie. Kras. Jon
— Dodawać komu rady. Bazylik
— Dogadzać przyiaciołom potrzebnym radą. Petrycy
— Dwie rady złe i niezbożne. Fet.
— Mędrszy być z rady. Bazylik
— Mieć rząd z radą. Bazylik
— Nastuchać się rady czyiey
— Należeć rady, odszukować rady.
— Podać rady komu. Pociąga do łaski
— Powracała się im rada.
— Przymnieć rady od Boga
— Stwardzić się komu na radzie.

Gdy się im pierwsza rada nie powiodła, do drugiey się rzuili.

— Radzić rady od kogo.
— Przesłać na radzie czyiey.
— Przychodzi co do rady trudnego.
— Przyprowadzić do skutku rady. wyższy
— Przymierzać się do tak ciężkiey i skrutney rady.
— Rozmaszczać dobre rady.
— Radzić się do innej rady.
— Słuchać dobrey rady.
— Stanęła na ratuszu rada.
— Uciekać się do chytrych rad i swoich wynalazków.
— Uczynić radę o czem.
— Uwichłać kogo sługę rad
— Użyć rady czyiey.
— Użyć rady iakiey na
— Wychodzić się radny rady
— Wynaleźć radę szczęśliwą

Rada na rozrządzenie domu.
— około Oyczyzny.
Rada Boża — Chrystusowa.
— chytra.
— dobra.
— dzika.
— dziwna.
— filozofska.
— głęboka, głęboka. wysoka
— mądra. — należyta Królestwu
— niezbożna. — przestawiona
— pogana od kogo.
— Słepa — sprosna — szkaradna
— przyiazna — szczupła — śmiała — trudna
— tajemna — zdrada
— zbawienna — zdradliwa — zgubna — zgubna około Rzeczypospolitey
— zła, zyczliwa — Szymowa

Radegunda, y, nazwi. osobne.
Radegunda Królowa Francuzka.

Radło, a, rz. rod. nii. Po łac. vomis indutilis. Var. Dentale, Colu. Po fran. un coutre de charrue, qui est propre à biner. Pflug — Eisen zum Zwiebrachen
— Jeść się radła.

1° Radny, á, é. Patrz Rad.
— Bydź radnym iakiey rzeczy.
2° Radny Pan króla, to iest Radca.

Radość, i, rz. rod. ż. Patrz Wesele
— Brud radości i śmiałości z czy
— Chłodzić się trochę radością — czyn

— Czynić komu radości w. na-
wiedzeniu, w rozmowie
— Życzyć z radością komu.
— Mieć radości niezmierną.
— Mieć radości z czego.
— Opisuiąca ją radości niewy-
powiedziana.
— Pójść się nie mógł od wiel-
kiey radości.
— Przepłata się radości smutkiem.
— Przyjąć kogo z wielką radością.
— Przyjść do radości wieczney
— Radować się radością niewy-
powiedzianą i
— Rozwesselić się radość wielką
— Ulegnąć kogo radością
— Wsycha tu każda radość
iako kwiat.
— Wzruszony niewymowną ra-
dością.
— Zdiętą wszystkich radości
— Zdumiały radością.
— Zemdlona radością duchow-
ną, ledwie do domeczku przyszła
Radości duchowna — dziwna.
— krótka.
— nieoszacowana.
— niewymowna.
— niewypowiedziana.
— niezmierna.
— serdeczna
— uwielbiona Swiętych.
— wieczna.
— wielka.
Radować się. Patrz Weselić się.
Serce się nasze raduje.
Radować się radością niewypowiedzianą
— w szczęściu
— i doszyć serdecznie

z czego
— z obietnicy.
Radult, a, wyraz osobo. rod. m.
Radult Serwinus kapłan.
Radzca, y, rz. rod. m. Po łac.
suasor, consuasor, oris, m;
consiliarius, ii, m. Cu. Po fran.
conseiller, m. Po niem. Rathgeber.
Radzca potrzebny
1º Radzić, sto. czyn. Raiż, isz, ić.
Po łac. suadere aliquid alicui.
Suasor, auctor sum alicui, ad
aujus, dare consilium alicui. Cu.
Po fran. conseiller qu, donner
conseil à qu. Po niem. einem ra-
then, einen Rath geben.
Radzić co komu dobrze, pilnie, z serca
2º Radzić komu, jawnie.
Radzić o czém, o kim. Po łac.
consulo de mea salute etc. con-
sulo meae saluti, dignitati, fa-
mae etc. Servire, cavere alicui.
Cu. Po fran. songer à, avoir
soin de. Po niem. sorgen von e-
twas.
Radzić o czém pilnie. Źle.
— o kim uprzymie i szczerze,
— o ludziach sobie poruczo-
nych ostrożnie i sprawiedliwie
— o sobie
— o sobie w zgodzie.
Radzić się kogo. Po łac. consule-
re aliquem. Exquirere, capere
consilium

consilium alicujus. Consilium ab aliquo petere Cic. Po fran. prendre conseil de qu; consulter qu; demander avis, conseil à qu. Po niem. einen um Rath fragen.

Radzic się Radzic się — Bogeio przez kapłany; drugich o rzeczy iakie — kogo o co — o czém. — rozumu wieszczków, czarownikow. Dziewictwo ślubowane Chrystusa.

Rada czystości

Rada, słowo. czyn. Radź, eść, e.

Radź komu żonę, męża. Po łac. conciliare alicui filiam. Iust. Prospicere alicui maritum. Liw. Jun. Po fran. procurer faire avoir un mariage avec qu. Po niem. einem heirathen helfen, eine Heirath stiften.

Radź córkę Oyciec za rozmaite męże — pannę za mąż. — żony nikomu nie radź, żeby złorzeczenia nie miał, gdy się potem swarzyć poczną.

Radzisławianka szesci królewiczow z Kazimiera powiła

Ramię, enia, rz. roo. nie. Po łac. humerus, i, m. Cic. Horat Po fran. épaule, bras. Po niem. Schulter.

— Bieżowali się po ramionach gołych. — Być komu ramieniem prawem. — Mieć ramię uschłe. — Podaj mi Panie ramię mocne pomocy i łaski Swéy do powstania — Pomagać

— Pomagać komu ramieniem do czego. — Rozwiązać kogo za ramiona — Skurczyć głowę między ramiona — Podźwignąć twarz swoję między ramiona — Podźwignął go po ramieniu Boży — Ulożył moc u ramieniu — iem mocny Bóg nasz. — Nie wypuszczay mię Panie z ręki i ramienia Twego — Ulżyć komu z ręki i ramienia Twego — Wyciągać ramię swe wszechmocne, ogień piekielny; — Wyższy nad innych ramię — Zakazać co komu z swego ramienia

Ramię łaski i pomocy Boga. — gołe. — mocne Boga. — prawem ramieniem Boga komu. — uschłe ramię mieć.

Rana, y, rz. roo. z. Po łac. vulneris, n; plaga, ae, f. Cic. Po fran. blessure f; playe f. Po niem. eine Wunde.

— Gnijąca rana. Pognity ich rany — Nosić sparzeliny rany — Otrzymywać rany. — Otwierać rany. — Ocierał rany zrzepiałe — Odnawiać rany. — Odnieść ranę srogą w głowie od tego. — Odnowić ranę zleczoną. — Opatrzyć ranę. — Otworzyła mu się rana — Podeymować rany — Podeymował rany od nieprzyjaciół — Pomnożyć rany. — Porazić mię P. Bóg ranę na ranę. — Rozszerzyła się w sercu iey rana głęboka. — Rozsypywać rany od tego. — Zadawać komu rany niezliczone — Zleczyć

— Zleczyć ranę
— Zagoiéć bliznę rana. Pilchow
Rana oczesna.
— głęboká
— gruba.
— krwawiá — maluczka rzmuke
— nuymnieyszey / sercze z nuymnieyszey rany
— niezleczone zabawcze komu
— okrutná — otwartá
— siná
— srogá
— strupianá
— świéżá, iakoby ię dziś zadano
— szerokà
— wielkà
— zadaná od niedźwiedzia. Od maluczkiey rany od niedźwiedzia zadaney, umarła
— zaleczoną ranę odnowić
— zbroczoná świéżą krwią
— zropiałą ranę ocierać.
Kanić, sto. czyn. Kanię, isz, ić. Po tatr. sauciare, vulnerare aliquem. Vulnus alicui infligere, imponere. Infligare plagam. Cic. Po fran. blesser. Po niem. verwunden.
Kanić ciało do krwi dyscyplinami srogiemi. — kogo srodze.
— strzelca ranią strzała.
sercze czyie żalem.
Kaniony, a, e, imus. cz. przesz. Patrz Kanić.
Kaniony siekierą w głowę.
Kaniuchno, przys. Zdrobn. Patrz Kano
Kaniuchno wstał.
1o Ranny, a, e, przym. to iest zraniony. Po tatr. saucius, vulneratus, a, um. Cic. Lacer crudeliter. Ving. Sauciatus, a, um. Colum. Po fran. blessé. Po niem. verwundet.
Ranny człowiek
— serce. Gdy wiara Katolicka i stan duchowny naruszony iest, iako ranne serce, prędka śmierć Rzeczypospolitey przywodzi.
2o Ranny, to iest: porankowy, zarannny. Po tatr. matutinus, a, um. Po fran. matinal, matineux. Po niem. zur Morgenzeit gehörig, was morgens früh geschiehet, der früh aufsteht.
Ranné wstanie — wstawanie.
Rano, przysł. Po tatr. prima luce, primo diluculo, multo mane Cic. Principio lucis. Sant. Mane Teren. Diluculo, primo diluculo. Plaut. Prima mane. Colum. Po fran. matin. Po niem. früh.
Rano wstawać.
Ratować, sto. czyn. Ratuię, esz, e. Po tatr. ferre opem, auxiliari alicui. Capitulari oppresse. Cic. Suppetias ferre, offerre alicui; ferre auxilium. Plaut. Po fran. sauver, délivrer de danger et de peine, empêcher de périr, Po niem. aider, säumir, assister. Po niem. helfen, beystehen, retten.
Ratować kogo prędką pomocą.
— kogo sposobem iakim
— kogo w utrapieniu
— kogo na zdrowiu
— nędznych potrzebnych Petrycy Sebes
Ratunek, ratunku, rz. rło. m. Patrz Pomoc

Pomoc.
— Nie było żadnego ratunku ludzkiego.
— Pokwapić się do ratunku czyiego
Ratusz, a, wyraz cudzozi. rod. m. Po łaci. curia, ae, f; prætorium ii, n. Cic. Po fran. maison f; ou hôtel de la ville. Po niem. ein Rathhaus.
Stanęła rada na ratuszu.
Ray, iu, rz. rod. m. Po łaci. paradisus, i, m. Gell. Po fran. paradis, Po niem. Paradies.
Ray duszny
Ray uczyniony człowiekowi, iako zamek na mieszkanie.
— wprowadzony do raju
Ráy roskoszy
Ráyski, á, é, przym. Łacinnik, Francuz i Niemiec nie maią tego przymiotnika, oznaczaią go tylko w drugim przypadku. np. paradisi, de paradis; zum Paradiese gehörig.
Rayska chwała. Wziął wieniec w chwale rayskiey.
— królestwo.
— mieysce.
— naród.
— Oyczyzna. Wypędzeni daleko z Oyczyzny rayskiey.
— pokoy.
— wygnaniec — róża
żywot wpodł.
1º Ráz, wyraz liczbo. Po łaci. semel. Cic. Po fran. fois f. Po niem. mal.
Raz,

1º Ráz, drugi raz, to iest. Na przemiany. Po łaci. alternis aliquid agere. Plin. Alternare vices vid. Variare vices. Virg. Alterna vice facere aliquid. Colum. Po fran. l'un après l'autre; tour à tour. Po niem. einer um den andern.
Ráz daie P. Bóg pociechy tego świata, drugi raz odbiera.
Raz są, drugi raz ich nie ma.
Raz się wesoło śmiała, drugi raz płakała.
2º Ráz to, drugi raz owo. Po łaci. modo hoc, modo illud; alias beatus, alias miser. Cic. Po fran. tantôt cette chose, tantôt une autre. Po niem. bald dieses, bald jenes.
Raz to mówią, drugi raz owo.
3º Razu iednégo. Jednym razem. Po fran. une fois, un jour. Po niem. einmal, an einem Tage, zu einem gewissen Zeit, im Erzählen. Po łaci. uno tempore. Cic.
Raz ósmy te Xięgi wychodzą z prasy w Krakowie.
— ostatni widzieć się z kim.
2º Raz, to iest cięcie, uderzenie, sztych. Po łaci. ictus, us, m. Liv. plaga, æ f, impetus, us, m, pretio, onis, f. Cic. Po fran. coup, m, botte f, estafilade, blessure. Po niem. Hieb, Stoss, Schlag, Schuss.
— Leczyli

Pogięsli samy swemi rozy
Leżyła się długo z onych rozkow
Odst rozy domu
upasł od rozu. Zxestrzelił
go w tył w ramię, żołnierz ieden,
od którego rozy upadł na ziemię.
Zo Raz zły Po łac. locus anceps
difficilis, lubricus, periculosus
miserrimus. Cic. Po fran: coup
accident fâcheux, danger, péril.
Po niem. Gefahr, gefährlicher
Handel.

Razy złe Rzeczypospolitey

Wybawił woysko wszystko
z złego rozu głos Hetmański.
Rozowy, á, é, przym.
Rozowá mąka. Po fran. recoupette
f. farine noire. Po niem. schlechtes, grobes Mehl.
Rozowy chleb.
Rybat Po czym Robi Oz, e Robas grubo
Robek, rybka, rz. rod. m. Po łac.
nebula linea Petr. trans. Byssinum linium Plin. Po fran. linon m, linomple, m. Po niem.
Schleyer, ein Zeug
Robek piorze zdarta.
Roczy, á, é, przym. Łatw. Rzędu
Ochotny.
Roczy ton.
mtodzieniec.
Rdza, y, rz. rod. ż. Po łac. rubigo
inis, f. Virgil. Ferrugo, inis, f
Plin. Po fran. rouille, f. Po niem.
Rost.
Pada Rdza na topor. Hinzio
Oczyścić rdzę.
wymazać z siebie rdzę grzechu.

Recepta, y, wyraz rodzaiem
rod. ż. Po łac. compositio onis, f
Colum. Compositura, ae, f. Cato.
Po fran. recipé, m; recette
f; un remède pour guerir qu.
Po niem. ein Recept
Recepta na febrę Doznał skutku recepty.
Recydywa, y, wyraz rodzaiem rod. ż.
Po łac. nova tentatio morbi. Cic.
recidivus morbus. Plin. Reversio
febris. Cic. Po fran. récidive, f
retour, reprise d'une maladie,
repentiment. Po niem. ein Recidiv
neuer Anfall einer Krankheit
Niemoc w recydywę wpada
Ręczny, á, é, przym. Po łac. manualis, is, e. Iuuv. Manuarius,
a, um. Gell. Po fran. manuel.
Po niem. Hand=, mit der Hand
gemacht, oder umzufassen.
Ręczna robota zabawiał się
Ręczyć, wyrobek ręczny.
Ręczyć, Po Rękę, ęsz, ął. Po łac.
fidem meam pro aliquo pignore
pono. Plaut. Do me vadem alicui
pro aliquo. Fidem meam do de aliquo alicui. Cic. Po fran. faire
bon de qu. ch. pour qu.; être
caution pour qu.; répondre de
[pour] qu, pleiger, aplèger,
cautionner qu. Po niem. bürgen
Bürge vor einem seyn.
Rzeczył za kogo.

Refektarz,

Refektarz, a, wyraz cudzoz. rod. m. Po łac. triclinium, ii, n. Ci. Po fran. la chambre, où mangent les Religieux. Po niem. der Kemter; Speise-Saal in den Klöstern.

Nidokąd nie wychodził, oprócz do cerkwi i refektarza. Skarga

1° Regularny, á, é, przym, to iest Porządny.

Regularne życie.

2° Regularny kanonik S. Augustyka

Regula, y, wyraz cudzoziem. rod. ż. Po łac. regula ae, f. Gr. Hiero- Forma religiose vivendi. Anal. Po fran. règle f; consitution selon laquelle les Religieux d'un certain Ordre doivent vivre. Po niem. Regel f; Satzung eines geistlichen Ordens.

— Nauczyć się mniszéy reguły.

— Stabéi nieco poczęła regula S. Franciszka.

— Ustawić regułę mniszek

— Zachować regułę. Założyć regułę

— Żyli pod regułą Kanonicy przy Katedrze.

Regula S. Franciszka

— mniszek — mniszka.

Rejestr, u, rz. rod. m. Po łac. ratiocinarium, ii, n. Suet. Repertorium, ii, n; inventarium, ii, n. Synopsis bonorum. Ulpia. Po fran. Po fran. régitre, m. Po niem. Register.

— Połatszować

— Spisać co na rzestrze

— Wpisać co w rejestr.

Rejestr długi

— napełniony imionami

gich.

— spisany. Długi na szer

tkim rzeźnie spisane.

Ręka, i, rz. rod. ż. Po łac. manus, ús, f. Ci. Po fran. la main niem. die Hand.

— Cesarowany ręką Biskupią wszystko ciało

— Chronić życie

— Dać co ręką. Odebrać mi

Żywą z nami zwyczaja ręką Boga Stwo

— Dzierz mąż i ujęcie na obronę głowy

— Dzierz co ręką. Odebrać mi co

żesnego dała ręka Boga, wsz

sko, nic sobie nie zostawuią

oddałém.

— Dano iest do ręki iego ieszcz

od Oyca. Dostać czego do ręku

— Dotykać się kogo ręką gołą

— Kłaść na głowę ręce

— Liczyć pieniądze własnemi

kema.

— Mieć co w ręku. Gniew w

miał. Swięczką miał co ręku

— Nadać kogo dobrami ręką

— Obrócę na mnie ręką Pana Boże

— Obrzezywać ręce do krzyżowy

nienia, i brania cudzego i zatrz

mania. Chalita ręce na mnie ręką Pana

— Odrodzeć do kogo z próżną

Żaden ubogi z próżną ręką do

nie odszedł.

— Odebrać co wszystko z kopnéy ręki

— Opatrzony ręką Boską

— Otworzyć ręką temu

— Padała się ręce do zimna

— Piastować syna na ręku

— Pisane pismo ręką cudzą

— Pochwycić co ręką. Lodnes

— Podać co temu w ręce.

Podać się w rzęc komu dobrowolnie. Bazyl.
Podnosić rękę na kogo. } Skarga
Podnosić rękę w górę
Podrzymać rękę
Pokorzała smoka ręka mdłey
niewiasty. Przychodzi co do ręku
Polecać co rękom cudzym } Skarga
Posilita go ręka Bożá
Powsciągać rękę do trzywdy
bliźniego
Przyjąć obmycie odrodzenia z ręki czyiey
Przyść w ręce czyie.
Przykładać rękę do dzieła.
Przyłożyć do czego ręki swo-
ie
Przywrócić do zdrowia uschłą rękę
Rozumu Rozsądku ręce komu.
Rozciągnąć ręce swoie
Sciąga nam Bog rękę swoię
bogata
Sciągać ręce do matki po chleb.
Sciągnąć rękę do ubogiego i
nędznego Skarga Sciągnąć kogo za rękę kto. Zyg
Sciągnąć rękę na kogo
Sciągnąć rękę w morze
Ścisła mu ręka chciwa go
pieniędzy. Ścinąć rękę na kogo.
Ścierać ręce swoie
Skrócić rękę Boga iako możem?
Słucha rękodzieła
Strzyc Rzeczypospolitey
ręką, mieczem.
Spuszczać ręce.
Stać w ręce nieprzyjacielskiey
Stukać chleba rękę.
Sztywieć mi ręka.
Trzymać oczy i ręce ku niebu.
Trzymać ręce wzgorę
Trzymała się ręka na iedney
tylko żyłce. Ustały ręce prześladowcom
Ulegać komu ręce.
Upuścić co z ręki
Utrudzić komu rękodzieł swey
Uschły ręce kalom.
Uyść z ręki czyiey. Nie
uydziesz

uydziesz z ręki moiey
Włóż Panie na dłoń twoią
ręką łaski twoiey.
Włożyć rękę w ogień.
Wpadną dzierżawy w cudze ręce i moc.
Wpadać krzywoprzysięzcy
w ostrożoskie ręce
Wpadły mu ręce w rozszczepliny
Wydawać ich Z. Bog z ręki
nieprzyiacielskiey
Wydać kogo na ręce swoich
Wydać kogo zdradliwie w
ręce nieprzyiacielskie
Wydzierać co z ręku czyich
Wykonywać co rękę swoią
Wymknąć się mieć z ręki Dazyl.
Wypaść z ręki skrzynka
Wpaść jest mey w cudzą ręce. Bazyl.
Wypuszczać kogo z ręki
swey Jezu Chryste z ręki i kar-
ności swey nas nie wypuszczay.
Nie wypuszczay mię Panie z
ręki i zamiłowania twey.
Wyrwać kogo z ręki nieprzyiaciół
Wysypać pieniądze w
ręce ubogich.
Wyrzucić co komu z ręku. Syrach
Wyzwać go nieprzyiacie-
lu rękę. Wziąć co w ręce
Wyzwolony z krwawey
ręki tyranów.
Wziąść co rękoma.
Wziąć za ręce kogo.
Wznosić ręce w niebo.
Zatykać komu ręce uszu
Zabawiać ręce w robocie.
Zabrudzić ręce.
Zakładać się ręką. Iak potężnie
w szyię ciął, iż dwa palce z trze-
ciego połowę w ręki, którą się
zakładał odciął
Zamykać sobie rękę szczodrą Boga.
Związać się komu ręka z ręką
Zemdlały komu ręce
Zle ręce gdy jedna obie zdrowe tyż mię
Zlezie komu ręka skurczona,
Rek

Ręka Boga. Jako możem skrócił ręką Boga?
— łaski. Łanie włoż na duszę moję, ręką łaski twojéj
— nieuprzejmy módlcy, podobna smoka — nieprzyjaciół.
— tyranowo. Wyzwolony z krwawéj ręki tyranowo
— ubogich. Wysypał pieniądze w ręce ubogich.
ręka złośliwych. Wybaw mię z ręki złośliwych
Ręka Boża. Opatrzony ręką Boską. — Posiliła go ręka Boska
— Boża nad tobą.
— bogata ręką swoją sięgá nám Bóg. chora
— brzydka Miriza
— cudotworná Boża.
— cudza. Pismo ręką cudzą pisane — Polecał w rękom cudzym
— czartowská. Wpadał w ręce czartowskie
— golá. Dotykał się tego ręką golą
— hoyná. Odebrał u z hoynéj ręki życiéj.
— jedną rękę miéł przywiązaną do świata.
— krwawá. tyranowo. Wyzwolony z krwawéj ręki tyranowo
— mocna Boga.
— mordercza ręki uszedł.
— nieprzyjacielska. Wybawił ich P. Bóg z ręki nieprzyjaciela. wyrwał w ręce nieprzyjacielskiéj
— nieprzyjacielska. Wydać kogo w ręce nieprzyjacielskiéj — Wydał kogo Chrystus w ręce nieprzyjacielskie
— osłabioná.
— pełna ręką nadał kogo brami
— podniesioné ręce na modlitwę do Nieba
— potężna, nieprzyjacielska straszliwa.
— próżná. Żaden ubogi próżną ręką do niéj nie odchodził.
— robotná mocno — rzemieślnicza
— schorzała. — skurczona
— spuszczona
— uschła ręka wyprostuj do zdrowia ręce
— Straszliwa nieprzyjaciela
— szczodra Boga. — hojna ręka
— własna. Lubye mieć ręce własnemi rękoma
— wsxczepionémi w drzewo rękoma, rzy, tuta wyprokurowane
— wspomożliwe ręce sługi
— zdrowe ręce w robocie Boga stawały
— zabrudzone ręce. — zalecała
— zdrowa
— zemdlone
— zleżone
— złożone wspak miała.
— zrosłe
— związane tasiemkami. P. Rękawiczka, i, rz. 180. z. P. Chirotheca, d. t. Plin. Chirotheca, d. t. Juni. P. tyran gantelet. P. niem. ein Handschuh.
Rękawiczki kogo o rękawiczki. Składał rękawiczki p. tac.
Rękodajny, a, e, przym. Chiragra qui fidem alicui dedit. Chiro

tis, m. Cic. Devotus, a, um. Cas. Devotus diens. Juven. Po fran. dient, créature qui est sous protection d'un Grand. Po niem. der einem verpflichtet ist, ein Schutz-Genoss, der unter dem Schutze eines Grossen lebet.

Rzkodáyny sługa.

Rzkoieśi, i, rz. rod. ż. Po łac. manubrium, ii n. Juven. Lenaculum i, n. Feren. Po fran. un manche, une poignée, où l'on empoigne quelque outil. Po niem. Griff, Handgrif, Heft.

Rzkoieśi u naczynia Skarga

2o Rzkoieśi mielzka, Po łac. capulus gladii. Cic. Po fran. poignée d'épée. Po niem. Degen-Griff.

Utopit w nim żelazo do rzkoieśi.

Rzkoymia, i, rz. rod. ż. Po łac. vas, m. Cic.

Rekollekcyá, yi, wyr. cudz. rod. ż, to iest żebranie umysłu. Po łac. recollectio, onis, f. Po fran. recollection, f; recueillement d'esprit. Po niem. innerliche Einkehre.

Rekollekcye duchowne dprawii.

——— trzydniowa.

——— wnętrzna. Żyć z wnętrzna rekollekcyą.

Rzkoymiá, i, rz. rod. ż. Po łac. vas, is, m. Cic. Po fran. caution, f, garantie, f. Po niem. Bürgschaft

——— Postawić rzkoymia

——— Potrzebować rzkoymia

——— Stawić się z rzkoymia

Rekreacyá, yi, wyraz cudzo. z Łacińskiego. rod. ż. Po łac. vacatio a studiis literarum. Anal. Po fran. récréation, f; tems de divertissement accordé aux écoliers. Po niem. Spiel-Stunden der Schul-Knaben.

Rekreacyá całodzienná.

Religia nowego zakonu

Religio, ii wyraz cudz. rod. ż. Po łac. religio onis, f; cultus Dei. Cic. Po fran. Religion, le culte envers Dieu. Po niem. Glauben, Religion

Religia Religii Rzeczpospolita

——— Religii Fundamentem iest Religia

——— Religion Fundować Zakon na Religię

——— Religii Zakon Religia

——— Religia Królestwo nową Religią

——— Religią Karmić Religią

——— Religii Religii

Religia Religia Państwo i rzeszerza.

——— głęboka Używać Religii

——— Ustanowało się Królestwo na Religii

——— Gościnna } Chciał gościnną

——— Katolicka } nową Religią

——— Nowa

Rzkodowało się w wpływku Królestwa na Religią

osadzić Królestwo. Rządzić Religią

nauczyć kogo Religii

Relikwiarny, a, e, mzym. Kaplica relikwiarna, to iest mieszcząca w sobie relikwie Swiętych

Relikwiie, ii, wyraz cudzo. w liczbie mnog. rod. ż. Po łac. corpora, ossa, cineres etc. sanctorum hominum. Anal. Po fran. relique, quelque chose du corps d'un Saint

Saint. Po niem. Reliquien – Kä-
sichen.
Remigiusz, a, imi. osobo. rod. m.
Po łaci. Remigius, ii, m. Po fran.
Remi. Po niem. Remigius.
Remigiusz Biskup
Remonstracya, yi, wyraz. cudzoz.
rod. z. to iest Przedstawianie.
Remonstracye tego nic nie pomagały
Restaurować, sło. cudz. z łacińskiego,
to iest Przywracać na nowo.
Restaurował Katedry do swego Arcy-
– Biskupstwa należące.
Retoryka, i, wyr. cudzo. rod. z. Po
łaci. Rhetorica, ae, f. Po fran.
la Rétorique. Po niem. die Rheto-
rik.
— Nicować Pismo tłumactwém
i retoryką.
— Stończyć retorykę.
— Uczyć retoryki.
— Uczynić znaczny postępek
w Retoryce.
Retoryka dzielná bardzo.
— mocná.
— niemá, ale dzielna
bardzo i mocna namowa, pa-
trzanie na cnotę.
Rewerenda, y, wyraz cudzo. rod. z.
to iest Suknia Xięska.
Rewerenda purpuryanowa
Rewokować, słow. cudzo. to iest
Odwołać
Rewokować dekret.

Rezydencya

Rezydencya, cyi, wyraz cudzoz.
rod. z, to iest: Pomieszkanie.
Wrócił się do rezydencyi swoiey
Robactwo, a, rz. rod. nei. Po łaci.
vermes, vermium multitudo.
Anal. Exos, et exsanguis an-
mantium copia. Lucr. Po fran.
vermine, les vers, et les ver-
misseaux. Po niem. Gewürm,
Geschmeiss.
— Zgniłości iest matka moia,
robactwo siostry moie.
— Sprzeciwiać się robactwu.
— Uderzyło na nich robactwo.
1° Robaczek, robaczka, wyr. zdrob.
rod. m. Po łaci. vermiculus, i,
Plin. Po fran. vermisseau, m,
petit ver. Po niem. ein Würm-
men.
Robaczkowie Boźi są kmiecie
— maluczki robaczek
— nędzni robaczkowie
poddani. To Królestwo, robaczki
nędzne, z których wszyscy żyią
opatruie.
— ziemscy robaczkowie,
poddani ubodzy, noszą nas,
żywią i ubogacaią. – Ci ro-
baczkowie ziemscy, ci ubodzy
poddani są u was w rozgar-
dzie i uciskach.
2° Robaczek sieie jedwab i wuie
Robak, a, rz. rod. m. Po łaci. ver-
mis, is, m. Plin. Animans ex-
et exsangue. Lucr. Po fran. un
ver. Po niem. Wurm, Made.
Ja

— Ja iako robak wzgardzony.
— Jedzą robacy ciało.
— Obiedli z niego mięso robacy.
— Pogryzli kości robacy.
— Roztoczyli go żywego robacy.
— Toczyli ciało iego robacy. Bazylik
— Toczyli się z ciała iego robacy.
— Trapili ią robacy. Robacy woysko trapili.
— Uczynili sobie robacy trzy dziury w brzuchu iey.
— Wychodziło z niey czasém sto, czasem dwieście robaków, mało nie codzień.
— Wyiadły wnętrzności robaki.
— Wywabiać robaki.
— Zalęgły się w niey robacy w wielkiém mnóstwie.
— Zbiegały robaki, ciało wszystko wewnątrz Panienki, nim wyszły.
Robak złego sumniénia. Dusza trapiona robakiém złego sumniénia.
Robak gruby, iako koniec palca.
— gryzący, to iest złe sumniénie.
— szpetny.
— wzgardzony. Ja iako robak wzgardzony.
1º Robić sto. Robię, isz, i. Po łaci labor. Patrz Pracować.
Woły robią w roli.
2º Robić co, około czego. Po łaci operam dare in aliquid. Efficere et navare aliquod opus. Cic. Operam dare alicui. Plaut. Operari aliquid. Stat. Fabricare aliquid. Quint. Po fran. faire, fabriquer, manufacturer, produire quelque ouvrage, faire un métier, l'exercer, le pratiquer, travailler à qu. ch, s'occuper de. Po niem. machen, verfertigen, bey etwas arbeiten, mit etwas umgehen. Robić krótko. — Skarga. Rob sobie i mnie.
Robić co lekkomyślnie, porywczo.
— robotę.
— rzemiesło.
— suknie z czego.
— szklenice.
— komu — sobie.
— rękoma — talentem.
— robotę dobrą.
— dla kogo.
— na chleb.
— na kogo.
— na pieniądze.
— na pociechy duszne.
— na podział braterski.
— na się.
— na skarb kościelny.
— na słowo Pańskie o pokucie.
— na wiarę w dobrych uczynkach.
— na zbawienie.
— około bydła.
— około roli u kmieci.
— około winnicy serca swoiego wszystką siłą.
— w cierpliwości. — w iarzmie

— w bazmie słodkiem i lekkiem Pana.
— w kazaniu między Pogaństwem.
— w rzemiesle kaznodzieyskiem
— w sprawiedliwosci na wysługę żywota wiecznego
— w szpitalach miłosiernych.
Robota, y, rz. roo. x Lo. lau. opera, ae, f; opus, eris, n Cic. Opificium, ii, n Var. Operatio, onis, f Plin. P. fran un ouvrage de main production de la main, le travail ouvrage, m. P. niem. Arbeit verfertige Saehe, das Arbeiten.
— Bawiła się robotą nie około złota albo pereł i iedwabiow ale około wełny i nici, między służebnicami swémi przędąc
— Dokonał roboty — Skarga
— Dorobku pańskiey roboty.
— Idzie robota za rozlobi się i zapłacić.
— kwapnie robota ich.
— Jest leniwy do roboty — Skarga
— Kowal z robocie.
— nie omieszkał roboty
— Ogień robotę pustelnika
— Obierał robotę. Kazał kogo do roboty
— Obrzucał na co robotę.
— do prawdziwej roboty
— Patrzyć na robotę.
— Obrzydzał sługę nazbyt robotą. Petrycy Sebes.
— Odmowić roboty.
— Posyłał kogo na robotę.
— Podeymował robotę.
— Podeymował się roboty.
— Pomagał roboty komu.
— Pośpieszał roboty
— Powiedział w iakiey robocie
— Przywykłość robotom.
— Puścił się do iakiey roboty.
— Robić roboty.
— Rozdawać roboty wedle siły.
— Spuszczał ręku nie pożyteczne Siedział w robocie Skarga
— Stabjeł w robocie Skarga
— Siedzieć roboty.
— Trzymał w robocie nie potrzebą Skarga
— Wargany roboty.
— Zgnuść kogo robotą.
— Trzymał kogo na robocie.
— Umie robotę rękami
— Wdał się w robotę. Skarga
— Zerwał się roboty. Skarga
— Wziąć zapłatę roboty
— zabawił się roboty swoiey ręki
— zapłacić robotę.
— zastępuie mna robota
— zgrubieć robotą. Nie pozwoli; bo był bardzo nędzną i zwykłą robotą zgrubiał.
— zaczynany z roboty Bożym posiłkiem
— zrobić robotę.
Robota żyty. — starey ręki
— miązał robotami
— ciężka.
— bardzo pilna Skarga
— dobra. — doskonała.
— drogá.
— hortyckà.
— kaznodzieyskà. Dawno mi Pan z niezmierney łaski swoiey na robocie kaznodzieyskiey
— mieć
— krótka Skarga
— liczna. Rzeka zalewa pola i roboty ludzkie.
— mała — Skarga
— nędzna bardzo.
— nie ciężka.
— niewolnicza.
— niezbędna.
— pańska.
— pustelnicza Skarga
— pożyteczna
— rękoma Skarga
— zbawienna
Robotnik, a, rz. roo. m. Lo. lau. operarius, ii, m. Cic. Lo fran. travailleur, m. Lo niem. Arbeiter
Robotnik namiotów — Skarga
— nie przydatny — Skarga
Robotny, a, e, przym. to iest pilny, owity.

Roczne posługi
Roczniki Annales rzec
1o Roczny, a, e, przym.
Roczne dzieie Po łac. annales, ium. Cz. Po fran. des annales f. histoire de ce, qui s'est passé chaque année Po niem. Jahr-Geschichte.
2o Roczny, á, é, przym. Po łac. annuus, a, um. Cz. Annalis, is, e. Vari. Po fran. annuel. Po niem. jährlich.
Roczne myto dawać.
Ród, u, rz. rod. m. Po łac. genus, eris, n. Cz. Natales, ium, m. Plin. Origo, inis, f. Iust. Po fran. tige, f. origine f. sang m, race, naissance. Po niem. Herkommen, Herkunft, Abkunft, Geburt.
Ródem włoszka wymawiać nierwiastki rodu swoiego.
Ródem żydowski
Ród królewskiego panienka.
— senatorskiego Krzymianka.
żaina. Wysokiego rodu Pania.
Rodowitość, i, rz. rod. ż. Patrz Ród.
Rodowitości wysoką podeptać.
Rodzay, iu, rz. rod. m. Patrz Ród.
Cóż iest rodzay i szlachectwo bez cnoty? Larwa bez twarzy, dym bez ognia, piana bez piwa, czapka bez głowy.
— Dowiedzieć się o swoim rodzaiu
— Jsdz z królewskiego rodzaiu.
Oświecony rodzajem. — Prowadzić rodzay swoy z królewskiey krwie
— Pochodzić rodzaj ich rodzajem szlacheckim.
— dostać rodzay
— Rodowym bydź zemal rodzajem szlacheckim
— Wypuszczać rodzay not swoich tych Chrześciiańskich w pobożności
— Zachować rodzay. Ziela i drzewa wypuszczaią nasienie, na zachowanie i rodzay swoy.
Rodzay Chrystusow.
— Cnót Swiętych.
— Lewitów rodzaiu Kapłani.
— uczynków dobrych.
Rodzay wiary zły, bo iedna iest, a dwie
— bluźny z niey, dni trzy bydź
— dobry
— Faszerzyciely nie mogą
— Dla teraźnieyszego pożaru żadne gałęzie aby drugie lepszy rod
— Niebieski prawdę żyły
— podły
— prawdziwy. Dowiedział się o rodzaiu swoim prawdziwym
— niestworny pogański
— przeźadnego rodzaiu Mąż
— Ruski. Grzymisława rodzaiu Ruskiego
— Szlachetny. szlachecki Starego
Rodzayny zły, á, é, przym. Po łac. generabilis, is, e. Apul. Po fran. generatif. Po niem. Zeugend, gebährend, fruchtbar.
— Anglia rodzayna na sioła ludzie.
— Drzewo rodzayne.
— Drzewo rodzayne w dobre owoce.
— Pole rodzayne. Z pola rodzaynego wdzięczne żniwo.
— Dobroć z wrzasnej wiosny, słodka ziemia bujna, rodzayna.
Rodzenie, a, rz. rod. nii. Po łac. partus

partus, us, m, procreatio, onis, f
Cic. Genitura, ae, f, generatio, onis
f, enixus, us, m. Plin. Partio,
onis, f. Var. Po fran. génération
f, procreation f, production, l'a-
ction, de produire, l'enfantement,
l'accouchement. Po niem. die Zeu-
gung, Hervorbringung, Fortpflan-
zung, das Gebähren.

— Bżdącá błázka rodzénia.

— Było rodzénié bez bolesci, i
bez żadnéy, nad obyczáy niewiesci,
trudnosci.

— Dadź rodzénié dzieciom.

— Daje Bóg rodzénié wszystkié-
mu.

— Miała się źle bardzo z ciężkié-
go rodzénia.

— Powiła dwóch synów iednem
rodzéniém.

Rodzénié ciężkié — gżsté.

1° Rodzić, słow. Rodzę, isz, i.
Po łac. producere filium, gene-
rare hominem; parere liberos
Cic. Edere partu filium. Iuuc.
Procreare fetum. Cic. Po fran.
accoucher, enfanter, mettre
du monde. Po niem. gebähren,
zur Welt bringen.

— Matka ciężko rodzi.

— Matka z bolesnią nas uro-
dziła.

Rodzić płód martwy, krzywy, niemy
wrzodowáty.

2° Rodzić, mówiąc o rzeczach
nieżywotnych: / np. rodzi drze-
wo łac. parturit arbor etc. Ager
aliquid aliqua regio. Virg.
cit aliquid ager. Colu. Po fran.
produire des fruits, porter du
fruit, engendrer, causer, fa
naître. Po niem. Früchte
vonbringen, tragen, mache
zuwege bringen, hervorbring

— Chléb człowiekowi rodzi.

— Cnoty święte rodzą pociech
i u Boga wysługę.

— Dostatki ludzkie, rodzą
chć, próżnosci i zbytki.

— Gusz[illegible] miłość rodzi zgodę.

— Oyczyzna ta matka, rodz
wam mężne i szczęśliwe bet
ny, mocne i nieustraszone ryc

— Role nie zawsze rodzą

— Winnica vere ludzkich
dzi dobré iagody pobożności

— Wino rodzi człowiekowi

1° Rodzić się / Po łac. nasci, gig
edi in lucem, suscipi in luc
Cic. Po fran. naître, venir a
monde. Po niem. geboren werd
Rodzić się na świat.

2° Rodzić się. Po łac. progigno
progenerare, oriri. Cic. Po fra
s'engendrer, être produit, naî
or naître. Po niem. wachsen, p
stehen, gezeuget werden.

— Bunkowania rodzą się na dy

— Miłość bánźda rodzi się w
ku bliźniego.

— Pość rodzi się na oney pu

krey cnotie, ktorą powściągliwo-
sią, albo wstrzymawaiosią zowiem.
Rodzii, a, rz. rod. m. Po łaci. parens
tis, procreator, genitor, generator
is, m. Cii. Po fran. le père. Po
niem. der Vater.
Rodzice, dło, w liczbie mnog. rod. m.
albo żeń. Po łaci. parentes, um
m in num. plur. Po fran. le
père et la mère. Po niem. die
Eltern. żyiż z rodzicow zacnych.
— Miał rodzicow spoiconych
krwią z Krolami.
— Ledwie scierpi przykrego sło-
wa rodzicom
— Winieneś Rodzicom twoim
miłość, uszczénié i posłuszeństwo.
Rodzice bogaci.
— możni.
— niepłodni. Rodzicow możnych
— spłoceni krwią z Krolami
— świetné — własné.
— zacné.
Rodzicielka, i, rz. rod. ż. Po łaci. ge-
nitrix, procreatrix, icis, f. Cii.
Po fran. mère f. Po niem. die
Mutter.
Rodzicielka Boga.
— iego z tego miasta zaszła.
Rodziczka, i, rz. rod. ż. to iest Uro-
dzona w iakiem miescie.
Rodziczka była moneguska z miasta karnotenyt
Rodzony, a, e, przym. Po łaci. na-
turalis pater, germanus frater
Cii. Geminus frater. etc. Plaut.
Po fran. naturel, propre, comme
le père, le frere de qu. Po niem.
leiblich, als ein Vater, ein
Bruder.
Nie są bliżey rodzeni ie-
dni po matce, albo po tym.
Rodzony brat.
— siostra.
2o Rodzony. Łatw. Urodzony
Rodzony bez czasu syn Boży, od
wiekow.
Róg, u, rz. rod. m. Po łaci. cornu,
u, n. Virg. Cornus, us, m. Cor-
num, i, n. Prisc. Po fran. corne.
Po niem. Horn.
Rogi podniosło Poganstwo
Rogatyan, a, imię Osobo rod. m.
Rogoża, y, rz. rod. ż. Po łaci. storea,
ae, f. Plin. Seges, etis, f. Var.
Po fran. natte de jonc. Po niem.
eine Binsen = Matte.
Rogoża do sypiania.
— pleciona z palm.
Roić się, słow. Roią się pszczoły.
Po łaci. vernant apes, examinant alvei. Colum. Po fran. essaimer, ichemer, v. n, faire un essaim.
Po niem. schwärmen, als die Bienen.
Rok, u, rz. rod. m. Po łaci. annus,
i, m. Cii. Po fran. an, m, année
f. Po niem. ein Jahr.
— Dochodzi dwudziestego wtorego
roku. Nadá mu się zapewne rok przyszły. Trzeci
— Idzie rok. Nie dożyie roku. Mia rok
— Idzie pod zły rokiem Bożym
— Mnie się rok, iako z Wtornia
uszedł. wychodzi rok. Storo rok wyszedł.
Rok zaszły — przeszły — tyszny.
— przeszłymy tysiącznym. 2o Rok

2e Rok.

— Mieć rok. Opuszczenie krzywd, które na Seymie rok maią.
Kobieta, y, rz. rod. ż. Po Tatr. hyperendyma, carbasinum Episcopi. Anal. Po fran. rochet m, sorte de surplis, que portent les Evêques et Chanoines. Po niem. Ort von Chor Hemden, so die Bischöffe und Thumherrn tragen.
Kobieta Biskupia.
Kokować, mowić. Kokuię, esz, e Łatr. Domniemywać się, Domyślać się. Wszyscy sobie kokowali o iego przyszłey świątobliwości.
Kola, i, rz. rod. ż. Po Tatr. agor, gri, m. Ca. Po fran. champ m. Po niem. ein Acker.
— Być na roli.
— Dobra rola dobra, za ieden korzec trzy zyskuie. Mámowanie rolnych.
— Posiąść posiadanie rzeczy na roli serca.
— Robić woły w roli.
— Kosa rolę nie zawżdy.
— Siać na roli serc naszych.
— Siedzieć na cudzey roli.
— Zarżć na rolą złą i zepsowaną.
— Wrucić buyną rolą nasienie srokrotnym owocem.
— Zorać rolą.
Kolá serc naszych.
Kolá i zboże Boże to iest Kościoł Boży, wszystko Chrześciaństwo.
— buyna.
— cudzá
— dobrá — drożystá.
— otworzoná
— polaná deszczem
— twardá.
— uorana.
— trawiastá. Bezin 1632
— uorana
— zasiana
— zbawienna, nigdy bez płodu nie zostaie
— zepsowana
— złá.
— zorana.
Komuald, a, imie Osob. rod. m. Po Tatr. Komualdus, i, m.
Komuald Lustelnik.
Komula, i, imię Osob. rod. ż. Łat.
Komula, ae, f.
Komula Panna.
Kopa, y, rz. rod. ż. Po Tatr. Supputatura, orum, Plin. Po fran. du pus, sanie de la matière. Po niem. Eiter.
Kopa z wrzodów ciekąca.
— Nogi wrzodowate kopą a kopią.
Kopa rodzabiem przykryta. Gdy wyrzysz urodziwą niewiastę, nie mniey na koniec, a mówię: gdy w złoto uwiniony, kopą rodzabiem przykryta.
Kosa, y, wyraz cudz. rod. ż. Tatr. ros, oris, m. Ca. Tatr. fran. rosée f. Po niem. der Thau.
— Nie było rosy.
— Spada rosa z Nieba. Przy rozdawaniu Nieba rosy.
Kosą łaskawia swego poleconego ludzkie.
— łaski swey wdzięczna.
Dzięt go P. Bóg.
Kosa wieczorna. Łaska Krola, rosa wieczorna.
Po Rosi, sto nii. Rosnę, esz, e Łat. augescere. Ca. Jnvremento augeo.

Lwi Grandescere Lucr. Po fran. croître. Po niem. wachsen.
— Jedności siostra rośnie.
— Słowo Boże mocnie rosło, i bra-
to posilenie.
Rosć w co. Po łac. excrescere in
caput Quinti
Rosć w ciało. Na tem naywięcey
należy wychowanie, aby dzieci
nie rosły, iako dęby w lesie, w
samo tylko ciało, ale i w cnoty
— w cnoty
— w lata
— w łaskę u Boga i u ludzi.
— w rozum..
— w rozum dobry
Rosć w cichości.
— w cnotach pobożności.
— w cnotach Świętych
— w jałmużnach.
— w latach — w leciech.
— w mądrości
— w niewinności.
— w posłuszeństwie
— w poznaniu Boga.
— w przyjaźni u Boga i u ludzi.
— w rozumie cichowanym.
— w żywocie ostrym.
Rosisty a, e, przym. Po łac. roru-
lentus, a, um. Colum. Rosidus
a, um. Var. Po fran. fait de ro-
sée, arrosé, trempé, moüillé,
plein, couvert de rosee. Po niem
Thau=

Thau= bethaut, voll Thau.
Rosista tyka.
Roskosz, y, rz. rod. ż. Po łac. vo-
luptas tis f, delectatio, onis f,
delicie, arum f, jucunditas, tis
f. Cic. Gaudium, ii, n. Pelron.
Po fran. plaisir, joïe, délices m
plur. contentement. Po niem.
Vergnügen, Lust
Roskosz iako rzekota, miodu trochę,
a zgoła, i bolgsi, wiele
— Ciągnie do siebie iako wab roskosz wekszą
— Czyni roskosz. karzanie czy-
— ciągnie do siebie wszystkie zmysły wszelkie
ni roskosz niegodziwą.
— Zbaw. o roskoszy. żeryć w roskoszy.
— Nie roskosz niegarnijta.
Cóż ze mnie masz za roskosz=
Nie ma pymzykrzenia roskosz rozcz
na. — Mazał się roskoszą miłosnych
— Napełnia serce słodkością
roskoszy duchownych.
— Napawały [illegible] dobrego
— Napełnia duszą roskoszą
żywota. I.— Niewieściey roskoszy
— Dawszy roskosz rozum odbiera i mądrość
— Czynował się Zamskim roske
szom.— Oddalić się od roskoszy — Berzyć
— Porzucać roskoszy — Zlenstwo roskoszy
— Przelamuje żelazne serca roskosz
niewieścia. Pohamował się od roskoszy
— Poprzeda wszystka roskosze z mężem
— Spuścić roskoszy
— Pobudzał kogo do roskoszy
— Pragnie roskoszy cielesnych
— Rozpatrował się roskoszom.
— Służyła roskoszy
— Szczędzą mężowi dy roskoszy cielesnych wiecznie
— Strudzała roskoszami siła
męska — upadać w rospacz
— Udawać się do roskoszy
— Umorzyć w sobie roskosz
— Zrazą się roskoszach (Żmi swoie żar
— Uwieść dał się roskoszy
— Porywał niewiasty na swoje roskosz
— Tłumią męstwa roskoszy
— Używał roskoszy. Im więcey
roskoszy wiecznej używasz, tym
nędzna. Chodzu za roskoszami
— Wdawać się w same roskosze [illegible]

— Odjął rozkoszy od siebie wyrzec. Izy
— Upila się barzo rozkosz u my
śli i ciało iey. Wychowany w rozkoszy.
— Utrzymać się w rozkoszy
— Zażycie rozkoszy, od męża
się swego nie powściągnęła.
Rozkosz żywić. Zamknąć się w rozkoszach. Żażyć
Rozkoszy. Żyć w rozkoszy. Chuć. Im dłużey rozko
szy wiecznej używasz, tym cięższa
— cielesną rozkoszą zmiękczony.
— duchowną.
— miękka nieogarniona.
— nieugaszoną.
— niewieścia.
— Pańską — przestronną.
— słodka.
— sprośna.
— wielka iest rozkosz używać rozkoszy
— Pierzcha — używania
zrzuca. Rozmawiać o rozkoszach rozkoszy
Rozkoszniec, y, rz. rod. ż, to iest
Niewiasta rozkosznie żyjąca
Weyrzyć na Joba, iak wiele cier
piał, a ujrzysz, żes ieszcze
rozkosznica
Rozkosznie, przysł. Lo. tam. delicate, molliter. Ge. Var. Zumuße.
Po fran. delicatement, delicieusement. Lo niem. köstlich, niedlich.
Rozkosznie żdać Starzy
— paść owce Starzy Bazylik
— wychował dziecię.
— żyć Starzy
Rozkosznicze rozkosznica wyzerd.
Rozkosznik, a, rz. rod. m. Lo. tam. voluptarius homo, delicatus
adolescens. Po fran. un voluptueux, Douillet m. Lo niem. ein wollü
stiger Mensch.
— Czynisz mię rozkosznikiem.
Kosko
Rozkosznik stoiecki.
Rozkoszny, a, e, przym. Lo. t
delicatus, voluptarius, a, um
Ge. Delectabilis, is, e. Fait
Po fran. voluptueux, délicie
Po niem. wollüstig, delicat
niedlich, leckerhaft.
Rozkoszne ciało.
— dom — godownik.
— mięso
Rozkoszowanie, a, rz. rod. n. potrz
Lo tam. oblectatio, onis, f. a
fran. oblectation f. Lo niem.
götzung.
Rozkoszowanie smaku uprzyjem
Rozsolowy. Ryba rozsołowa
Rozszerza, ę, wyraz. xxvi. Łac.
Rozga.
— Nachylić rozszczkę.
— Nawiesić rozszczkę.
— Schnie rozszczka.
— Szczepić rozszczkę leśne
— Wisieć na rozszczę.
Rozst, u, rz. rod. m. Lo tam. ca
ticula, ae, f. Mart. Po fran
gril, m. Po niem. ein Brat=
— Kłaść a na rozszcie
Rozsztowanie Co za rozsztowanie
Rota, y, wyraz. cudzo. rod. ż. Lo
tam. ordo, inis, m. Centuria, o
ditum, cohors, ortis, f. Ge. Po
fran. bande f. petite troupe
soldats. Po niem. Rotte, Haufe
Krieges — Leute.
— Przybiegł z rotą starosta.
— Ubrane rzędnie roty. Rota

Rota mężeymiłów
— rozboynikow. Był starszym
nad rotą rozbojnikow.
Rotmistrz, a, wyraz addzo. rod. m.
Po łac. Ordinis Iuctor. Liv. Centurio, onis, m. Cas. Magister equitum lat. Tribunus militum
Fr. Po fran. un Capitaine. Po
niem. Hauptmann, Rittmeister
Rotmistrzem być.
Row, u, rz. rod. m. Po łac. Fossa,
ae, f. Colum. Defossus, us, m.
Plin. Iofsatum, i, n. Veget. Iofsura, ae, f. Iest. Po fran. Iofsé,
m, canal. Po niem. ein Graben.
Rowy kopać
Rowienniczka, y, rz. rod. ż, to iest:
Równa w Wieku
Rówieniczka I Agnieszki, Emerentyana. Rowienniczka Panienka.
— z nim.
Rówiennik, a, rz. rod. m. Po łac.
Synephebus, i, m, aqualis, meus
mihi. Cic. Aetate par. Plaut. Coaquavus, i, m. Virg. Po fran. égal
en âge. Po niem. der einem gleich
ist am Alter.
— żyć z rówiennikiem swoim.
Rówiesnik /rowiennik/ Przewyższał
Równać, sto. czyn. Równam, asz
a. Po łac. adaquare aliquid cum
aliquo. Exaquare. Cic. Coaquare
aliquid. Liv. Po fran. égaler,
égaliser qu. cho à qu. ch, rendre
égal, réduire à l'égalité. Po niem. vergleichen mit einander
gegen einander halten, einander
gleich machen.
Równać tego z tym / Równoczyć.
Równać się. Po łac. aequo me
alicui, cum aliquo. Cic. Po fran.
s'egaliser, s'égaler à qu. Po niem.
sich vergleichen
Równać się bestyom. W ziemi leżym, równamy się bestyom.
— śmierci równa się smutek.
— szlachcicowi równać
się chce rzemieślnik, kupiec i
mieszczanin.
— temu w Nauce
— z tym
Równiá, i, rz. rod. ż. Po łac. planities, ei, f. Cic. Planum, i, n.
Ovid. Planitia, ae, f. Vitruv.
Po fran. plaine, f, rase campagne. Po niem. Ebene, Blachfeld.
W równi na błoniu wyrżát
trzewiatego.
Równo, przysł. Po łac. aequabiliter
aequaliter. Cic. Po fran. également
Po niem. gleich
— Liczyć się równo z kim.
— Sługa równo z Panem.
Równość, ści, ż. Po łac. Aequalitas, atis, f. Cic. Aequabilitas, atis, f. Plin. Aequitas, atis, f. Cic. Po fran. égalité, f. Po niem. Gleichheit.
Równy, a, e, przym. Po łac.
planus

Sługa równo z Panem
Równość, ści, ż. Po łac. Aequalitas, atis, f. Cic. Aequabilitas, atis, f. Plin. Aequitas, atis, f. Cic. Po fran. égalité, f. Po niem. Gleichheit.
Równy, a, e, przym. Po łac.
planus

planus, aequus, aequabilis Cu. exactus ad regulam. Virtr. Lo fran. égal, applani, uni. Lo niem. gleich, eben, nicht holpericht.

Równe czoło.

— pole. Rzeka z wysokich gór, w równe pola wylewa.

2º Równy komu w czém. Lo łaci aequus, peraequus, a, um, par Cu. compar. Livi. Lo fran. égal en âge, en condition, du même âge, de la même condition; égal pareil. Po niem. gleicher; gleich am Alter, am Kräften.

— Bogu czynić się równym.

— ~~czynić się wszystkim równym sobie~~ komu równy stanem, zaconością. Równy mu nie był nalezion — równy komu w dziełach.

— Cyrus równy, Syn Boga w Bóstwie.

— Pawłowi co może być równego?

Równy z kim. Niewolnica równa z Panią swoią.

Roy pszczół. Po łaci examen apium, grex pulli apium. Pullicies, apum. Colum. Livi. Globus apium. Pallad. Po fran. éssaim m; jet de mouches à miel. Po niem. Bienen — Schwarm.

— Obstrzępiony ią szczotki iako roie pszczoł.

— Osypał się na twarzy iego roy pszczół.

— Przyleciał roy pszczół.

Koza.

Koza ij, rz. żeń. ż. Lo łaci rosae f. u. Cu. Po fran. rose f. u. fleur. Po niem. eine Rose.

Róża woniejąca — rayska — Ozrzu różę.

Rozbiciał, ~~sto, czut, Lat.~~

Rozbić. Patrz Rozbiciał.

Rozbić obowy — pszta.

Rozbierać co na części. Po łacinie membratim dividere, idere quid. Plin. Dearticare. Plaut. fran. démembrer, détacher, ses membres, diviser quelque tout en parties. Po niem. zergliedern.

Rozbierać kogo na sztuki. Bo teśli wszystkie iey członki rozgata i rozbierała.

2º Rozbierać. Patrz Rozważać.

Rozbierać sobie, rozcierać, uważać dobrodzieystwa Boże i ~~się pogrzeszeniu~~ iego Ewy z Zgrzeszeniu — myśl — słowa — czynku.

Rozbieranie, a, rz. żeń. n. Patrz Rozważanie.

Rozbieranie Zydowy czyni gniewliwsze i do pomsty gorz.

Rozbiezenie koni. Po łaci ~~equi~~ tatio equorum. Ovid.

— Bojąc się rozbiezenia koni z woza swego, i pieszo uchodzić.

Rozbiezenie się dusz.

Rozbiuać, to iest rozstrącać. Po łaci deverberare ictu aliquid. Ennius.

Dissutere aliquid Cas. Excutere aliquid Plaut. Po fran. briser broiſser, fracaſser, mettre en pieces. Po niem. Zerſchlagen, zerſchmettern

Rozbiiać okny, pzta

2. Rozbiiać co, np. kobierzec albo na czem Po tali. Mídere aliquid alicui. Frangere do aliquid aliquid virg Frangere in aliquid aliquid Plaut Po fran. briser, broiſser, fracaſser. Po niem.. zerſchlagen, zerſchmettern.

Rozbiiać głowę na ostrym kamieniu słow Bożych. Zdany Panu powolności, a głowę swoię i rozum i zmysły, na ostrym słow iego kamieniu rozbiiay

3. Rozbiiać namiot. Po tali. castra alicubi locare. Collocare tabernaculum in eto. Cic. Ponere tentorium. Ovid. Po fran. dreſſer des tentes. Po niem. ein Zelt aufſchlagen.

4. Rozbiiać co, np. kobierzec ... Po tali. expandere in pariete aulaea, extendere. Anal. Po fran. étendre tendre. Po niem. aufhängen Tapeten ein Zimmer mit ſolchen beſchlagen

Rozbity, a, e, imieſt cz. przesz. to ieſt rozpięty.

Rozbity był człowiek na czterech palach. Vegetius Grosti tomu rozbojem strašlivým. Rozbojna, y, rz. rod. m. Łatin Latrocinium

Rozbójnik

— Pojmany od rozbójnikow

Zástonił wciąż od rozbójnikow Sinad

Rozboyniczka, i, rz rod. ż. Po tali prædatrix, icis, f. Po niem. Räuberinn

Rozboyniczka córki, męża — syna

1° Rozboyniczy, a, e, pxym. Po tali prædatorius, a, um. Liv. Latronius, a, um. Ulp. Po fran. de brigand. Po niem. räuberiſch.

2° Rozboyniczy na morzu. Po tali. piraticus, a, um. Cic. Po fran. de pirate. Po niem. Caperſchiff.

Rozboyniczka łodź. Puścił się w łodzi rozboyniczey.

1° Rozboynik, a, rz. rod. m. Po tali. grassator, prædator, is, m. Latro, onis, m. Insidiator vid. Cic. Po fran. brigand, m, voleur de grands chemins, détrouſseur, dévaliseur m. Po niem Straſſen — Räuber.

— Bydź rozboynikiem.

— Obtupili go rozboyniey

— Poymany od rozboynikow.

— Zdarzyło mu się z rozboynikami zabłądzić rozboynika

Rozboynik duży w ciele

— córki — męża, syna.

2° Rozboynik morski: Po tali. pirata, æ, m. Cic. Po fran. pirate m, corsaire m, voleur de mer, écumeur de mer. Po niem. See-Räuber.

Rozboyny, a, e, pxym. Łatin Rozboyniczy

Rozboynicy.

——— karczma rozboyna
——— lichwa
——— zysk

1° Rozboystwo, a, rz. roo. nie. Łac. latrocinium, ii, n. Cic. Grassatura, ae, f. Suet. Latrocinatio, onis, f. Plin. Po fran. brigandage, m. vol sur les grands chemins. Po niem. Strassen=Raub

— które królestwa sprawiedliwości nie maią, nie królestwami, ale rozboystwem, nazwane bydź słusznie mogą.

2° Rozboystwo na morzu. Łac. piratica, ae, f. Cic. Po fran. piraterie, f; métier de pirate. Po niem. See=Räuberey.

Rozchód, u, rz. roo. m. Łatwy Wydatek.

Rozchód mierny. Przestrzegay, aby rozchody twe mierne były, a wedle rozumu.

——— wielkie rozchody na ubogie dom niszczą.

1° Rozchodzić się. Łatwy Odchodzić się.

Rozchodzić się od niego poczęli.

2° Rozchodzi się głos po ludzkim, to iest Rozlega się głos.

3° Rozchodzić się na kilka części, to iest, idzie się w kilka części

4° Rozchodzi się na rzecz dowodzą, rozchodzić się. Łac. tendere in morbum gravem. Anal. Po fran. tomber dans une grande maladie, devenir dangereusement mo. Po niem. sehr krank werden, in eine grosse Krankheit fallen.

Rozchorzał się i umarł.

Rozchowywać, ciu. Rozchowywam, asz a. Łac. dirripere aliq. Ovid. Po fran.

Rozchwiać się. Gwałt rozchwiał się obóz. Po Bazyl.

Rozciągać. Łatwy Rozwinąć.

Rozciągać głowę komu.

——— głowę komu barzyszego na dwoie, poprzy do piersi.

1° Rozciągam, sie zł. czyn. Rozciągam, asz a. Łac. tendere aliquid. Cic. Pandere aliquid. Virg. Extendere, producere alic. Horat. Po fran. tendre, étendre, élargir, faire plus large, plus long. Po niem. ausdehnen, ausbreiten.

Rozciągał gniew swoy na kogo

——— krzywdę, rozbierać

——— moc swoię.

——— wolność swobodę na obmowienia i przypadki.

Rozciągnąć. Łatwy Rozciągać.

Rozciągnąć kogo

——— kogo na torturę

Rozciąga się co. Łac. patet, prorepere. Bazyl.

Rozciąga się, ąsie maxime. Cic. Excurrere, etc. Plin. Pandi se longe lateque. Cas. Po fran. s'étendre, se dilater

Rozchodzić się dzewo. Kochan. Ind.

Po niem. sich recken, sich dehnen
— Lichwiarstwo i łupieztwo się rozciągnęło.
Rozciągnienie, a, rz. rod. nii. Po łaci. porrectio, onis, f. Cic. Distentus, u, m. Plin. Distensio onis, f. Celsus. Tractus, us, m. Virg. Po fran. extension, distension. Po niem. die Ausstreckung
Rozciągnienie srogie na krzyżu.
Rozciągniony, a, e, imies. cz. prze. Patrz Rozciągać
Rozciągniony obiad na cztery i na pięć godzin
Rozciekać się. Woda w źrzódle, rozcieka się na wiele zdrowo
Rozcierać, sło. zło. Rozcieram asz, a. Po łaci. disterere aliquid. Cato. Conterere aliquid. Plin. Po fran. étendre en broyant. Po niem. von einander reiben, zerreiben.
Rozcierać maśi — oleiek.
— sprawy Boskie w ustach serdecznych.
Rozcierać się. Oleiek wonności, im się więcey rozciera, tym lepszą wonią puszcza.
Rozcięcie, a, rz. rod. nii. Po łaci. dissectio, onis, f. Sipon. Po fran. la separation, qui se fait par un coup d'épée, de sabre, ou de hâche. Po niem. das Voneinanderhauen
Rozcięcie srogie
Rozcięty, a, e, imies. cz. prz. Patrz Rozcinać.

Rozcięte

Rozcięte członki dzieci
Rozcinać, sło. zło. Rozcinam, asz, a. Po łaci. dissecare aliquid. Plin. Secare aliquid in partes. Cic. Discindere aliquid in partes. Lucr. Po fran. fendre, fendre en deux, trancher par le milieu, couper en deux parties. Po niem. von einander hauen, in zwey Theile hauen.
Rozcinać bliznę.
— ciało
— ciało na części.
— członki
— głowę komu
— głowę starow komu bardyszém.
— kogo na dwoie, począwszy od piersi.
Rozcina się blizna.
Rozczochrany, á, é, przym. Rozczochrane włosy. Po łaci. incompta capilli, incomptum caput. Horat. Neglecta coma. Ovid. Scissa coma. Virg. Po fran. qui n'est pas peigné. Po niem. unausgekämmt, unausgebürstet
Rozczytanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. relectio, onis, f. Po fran. l'action de relire. Po niem. das Wiederlesen
Rozczytanie czynić dobrodzieystw Boga
— Xięgi iakowey.
Rozczytywać, sło. zło. Rozczytuię, esz, e. Po łaci. relegere. Cic. Po fran. lire et relire. Po niem. fleissig lesen, und wieder lesen.

Rozdarty

Rozdarty, á, é, imies. cz. przesz.
Patrz Rozdzierać.
Rozdartá zasłona.
Rozdawać, sł. zł. Rozdaję, esz, ie.
Po łaci. distribuere, dispertiri,
dispertire, dividere, largiri ali-
quid. Cic. Po fran. distribuer,
départir, dispenser. Po niem.
austheilen.
Nikt lepiey nie rozdaie, jedno
koory sobie nic nie zostawuie.
Rozdawać ciało Pańskie.
—— dobrodzieystwa komu.
—— pieniądze.
—— robotę wedle siły.
—— skarby nieprzeliczone Nie-
bieskie Bóg rozdaie.
—— zebranie swe wszystko
Pelagia rozdała.
Rozdawanie, a, rz. rod. n. Po łaci.
diribitio, onis, f. Cic. Distributio
onis, f. Sipont. Po fran. distro-
bution, dispensation. Po niem.
Austheilung.
Rozdawanie ladaiakie bez rozwagi.
Rozdáwca, y, rz. rod. m. Po łaci.
diribitor, divisor, is, m. Cic. Anal.
Po fran. dispensateur, distri-
buteur, m. Po niem. Austheiler.
Rozdáwca darów Bóg.
Rozdeptywać, sło. zło. Po łaci. pro-
culcare. Po fran. proterere conculcare aliquid. Cic. Conculcare pe-
dibus. Ovid. Pessumdare aliqu
pedibus. Plau. Obterere pedibu
Lucr. Po fran. fouler aux piés
mettre sous les piés. Po niem
mit Füssen treten.
—— Bydło przydeptywa chwa
Rozdwaiać, sło. zło, to iest Dz
Rozdwaiać miłość na dzie
Rozdwaiá się woda, gdy co
uderzy kto laską.
Rozdwoić to iest dzielić.
Rozdwoić się. Po łaci. in duas
partes discedere. Salu. Po fr
se diviser en deux factions,
pre se brouiller avec qu. Po
sich entzweyen, uneinig werd
Rozdwoić się trudno ludziom i Bogu
Rozdwoią się ludzie mówiąc
tak rozumiem iako Paweł, a
ko Piotr a iako Jakób.
Rozdwoienie Kościołów
Rozdwoiony, á, é, imies. cz. p
to iest podzielony na dwoie.
Rozdwoioná miłość nie iest cała i
ná. Rozdwoioná skała.
Rozdziáł, u, rz. rod. m. Patrz
Rozdzielénie.
—— Cierpieć rozdziały. Nauk
o zbawieniu żadnych rozdziałów
nie cierpi.
—— Czynić rozdziały między
cem, Synem i Duchem S.
—— Czynić rozdziały około
S. Rozdziawić usta
Rozdzielać, sło. zło. Patrz Dziel
Rozdziel

Rozdzielać czasy

Rozdzielenie a, rz. rod. n. Łatw. Dział. o rozdzieleniu Państwa.

Rozdzielić, sk. zł. - Łatw. Dzielić

Rozdzielić majętność na części.

— wielbłąd włosy na kilka części

Rozdzielić się na czas z kim

— na dwoie. Miasto rozdzieliło się na dwoie

Rozdzielić się z kim światłem Słońce

Rozdzielność i, rz. rod. ż. Lo łac. distinctio, onis, f. Cic. Lo fran. divisibilité f. Po niem. Theilbarkeit.

Rozdzielnik nad ludźmi.

Rozdzielności darów, łaski

Rozdzielny, á, é, przym. Łatw. Rozdzielony.

— Dziedzictwa rozdzielnego nie máiąc.

— Natury dwie rozdzielne w Chrystusie.

Rozdzielony, á, é, imies. cz. przes. Po łac. discriminatus, a, um. Liv. Dividuus, a, um. Cic. Discretus, a, um. Quint. Distractus, a, um. Am. Po fran. divisé, distingué, séparé. Po niem. abgetheilt, eingetheilt.

Rozdzielone myśli na staranie rzeczy świata tego - Królestwo na części

1° Rozdzierać, sk. zł. Lo łac. scindere, discindere, discerpere, dilacerare, distrahere aliquid. Cic. Lacerare aliquid. Tibul. Po fran. mettre en deux pieces. Po niem. auftreiffen, von einander reiffen.

Rozdzierać żołnierz owies

2° Rozdzierać zęby. Lo łac. aperire os Virg. Labra diducere. Senec. Restringere dentes. Plaut. Diducere malas. Colum. Po fran. bâer ou ouvrir la bouche. Po niem. das Maul aufsperren.

Rozdzierać paszczękę

Rozdzierać się góry.

Rozdzierający, a, e, imies. cz. teraz. Łatw. 2° Rozdzierać

Obaczył srogiego smoka paszczękę rozdzierającego

Rozdzierać zęby nie umieli, Smyczka

1° Rozebrać, to iest Rozważyć

— Uważyć co mądrze i rozebrał.

2° Rozebrać dach to iest Zdjąć

Rozebrał się z odzienia. Bazylik

Rozebrany, a, e, imiesł. cz. przes.

Rozebrany godzynnik. Rozedrzeć. Bazylik

Rozegnać, Łatw. Rozpędzić

Rozegnać. Łatw. Rozpędzić ludzi

Rozerwać, sk. zł. Łatw. Rozrywać

Rozerwać zgodę wiary S.

— Królestwo miłość zastarzałą z kim

— małżeństwo

— przeciwności

— przyjaźń z kim.

— wojnę z kim.

Rozerwać się muszą ziemie i Państwa dla niezgody.

1° Rozerwanie, ia, rz. n.

— zaszłe

1º Rozerwanié, a, rz. rod. nij. Po łac. diremptus, us, m. Cic. diruptio, onis f. Senec. Po fran. rupture. Po niem. Zerreissung

Rozerwanié miłości bratérskiéy,
——— Ojczyzny miłey.
——— przyiaźni
——— zgody Chrześciańskiey

2º Rozerwanie, to iest Rozroźnienié. Rozerwanie mieć z ludźmi.
——— sercé ludzkie wielkie.

3º Rozerwanié myśli. Po łac. avocatio mentis Senec. Distractio animi Anal. Po fran. distraction, mapplication d'esprit. Po niem. Zwietracht, Uneinigkeit, Zerrüttung.

— Upadł w tę rozrotę i rozerwaniè myśli. Rozerwanie na umyśle uczynił tomu.

4º Rozerwanié sił. Kriegsw. Unterbrechung, Trennung, Abwendung der feindlichen Macht. Guerre. diversion, qu'on fait à l'ennemi

Rozerwany, á, é, imies. cz. przesz. Po łac. distractus, a, um. Latere. Po fran. désuni, désunissant, divisé en de; Po niem. zerrüttet, uneinig

Rozerwani, na wiele sekt Arjanowie.

Rozerznąć ukapky Barzyk
Rozerznięty, a, e, imies. cz. przesz. to iest rozerznięty. Po fran. coupé en deux avec un taillant. Po niem. von einander geschnitten.

Rozerznięte ukapky Barzyk nożyce — płaszczyk.

Rozestać. Łatw. Rozsyłać.

Rozestać listy do rozmaitych miast.
——— ludzi po wszystkim dzie.
——— sługi po wszystkich nach.

Rozetrzeć. Łatw. Rozcierać.

Rozetrzeć dziurek womoscią.

Rozeznać, sto. czyn. Rozeznać, e. Po łac. discernere, dijudicare aliquid ab aliquo. Distinguere quid ab aliquo Cic. Po fran. distinguer, différencier, discerner, connoître, avec, mettre de la différence entre, faire la différence d'une chose avec une autre. Po niem. unterscheiden, einen Unterschied machen.

Rozeznać potrzebę od zbytku
——— świata od dnia po
szłego nie mógł
——— rząd.

Rozeznanie, a, rz. rod. nij. Po łac. distinctio, dijudicatio, onis f. Po fran. distinction f; différence. Po niem. Unterscheidung, Unterschied.

Lata łaźne ku rozeznaniu

Rozeznawać, sto. czest. Łatw. rozeznać.

Rózga, i, rz. rod ż. Po łac. virga, ae, f. Cic. Po fran. verge

Po niem. Ruthe.
— Bić się rózgami.
— Biczował się srodze ostremi rozgami. Jest rózgą występkom post
— Napsuć rózg wiele.
— Osiec kogo rozgą.
— Przynieść kazał rózg.
— Rozkrzewione rózgi szczepu Kościoła.
— Rozniesioné rózgi szczepu kościoła na wszystek swiat.
— Umiérá wnet rózga, od drzewa odciętá.
— Wybić diabła i pokusę rózgami.
— Zakwitnęła rózga Aaronowá, na podparcié jego kapłaństwa.
Rózga karności, wypędzi głupstwo.
Rozga Aaronowá.
— ciérniowá
— odciętá od drzewa.
— ostrémi rózgami biczować się
— pomocné rózgi, skuszonym od diabła.
— rozkrzewioné rózgi.
— rozniesioné rózgi.
— winne. Skrył się w chróst rózg winnych
Rozgadać się, sło zło. nii. Po łaci longius in dicendo provehi, effervere, effervescere in dicendo. Po fran. s'échauffer dans son discours, discourir à perte de vue, ne faire que causer, que discourir, ne déparler point. Po niem. in ein weitläuftiges Geschwätze fallen ins Reden kommen, immer schwatzen.
Rozgadać się z kim.
Rozganiać, sło. zło. Patrz Rozpędzać
Rozganiać ludzi — owce. „opuszczaią sług
Rozganiać się mało nie pierwey rozganiaią się pieniądze niżli"
Rozgłaszać, sło. zło. Rozgłaszam, asz, a. Po łaci. divulgare aliquid, edere in vulgus aliquid, pervulgare aliquid. Cic. Vulgare aliquid. Livi. Po fran. rendre public, répandre, divulguer, épandre, publier, débiter, manifester, semer par-tout, faire courir un bruit de qu. ch. Po niem. ausbreiten, ruchbar machen
Rozgłaszać naukę zbawienną.
Rozgłaszá się co. Po łaci. exit, emanat aliquid in vulgus. Percrebuit fama de aliqua re; dimanat aliquid ad etc. Venit in ora hominum aliquid. Cic. Po fran: il se divulgue, il se répand, il court un bruit, le bruit s'épand par. Po niem. es wird ruchbar, es breitet sich aus.
— Kazanié Noego po wszystkim rozgłosiło się swiecie.
— Sławá jego rozgłosiła się między ludźmi wszędzie.
Rozgłaszanie

Rozgłaszanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. vulgatio, divulgatio, onis, f. Sipont. Po fran. publication f, l'action de rendre public. Po niem. Ausbreitung, Kundmachung.

Rozgłaszanie czego.

Rozgniewać, sło. zło. Patrz Gniewać kogo.

Rozgniewać się. Po łaci. excandescere ira, inflammari iracundia, incitari ira, permoveri iracundia, effervescere iracundia. Cic. Po fran. s'irriter, se mettre en colère, s'emporter, se fâcher contre qu. Po niem. sich erzürnen.

— Srogi nieubłagany rozgniewał się.

Rozgniewać się iadowicie.

——— na kogo.

——— o co.

Rozgniewany, á, é, imies. cz. przes. Po łaci. iratus, incitatus ira, irato et percito animo. Cic. Obiratus, a, um. Livi. Po fran. irrité, emporté, aigri. Po niem. erzürnt.

Rozgniewany Pan.

——— na kogo.

Rozgorywać się. Patrz Rozpalać się.

——— Ogień się rozgorywał się Leop. Kr.

Rozgorywało się serce iego z czytania, czyli słuchania Historyi o Męczennikach.

——— serca czeladki rozgorywały się ku P. Bogu.

Rozgorzały, á, e, przym. to iest: rozpalony.

Rozgorzały

Rozgorzały panew gołą ręką wzięta.

Rozgorzały wosk z świecy kap[illegible] na ciało swoie puszczała.

~~Rozgromić, sło. zło. Rozgrom[illegible] asz, a. Po łaci. dissipare [illegible] Cic. Po fran. dissiper, [illegible] renverser, défaire, basser [illegible] [illegible] Déroute qu. [illegible] zerstreuen, von einander jagen~~

~~Rozgromić nieprzyiaciel, [illegible]~~

Rozgorzeć się. Patrz Rozpalić [illegible]

Rozgorzeć się ku męce Chrystu[illegible]

——— na ciele, iako w [illegible] rączce iakiey.

Rozgościć się, sło. zło. Po łaci. [illegible] ponere, exuere hospitem, [illegible] Anal. Cic. Po fran. Po niem. eingewohnen, wie [illegible] Hause seyn, an einem fremd[illegible] Ort wie zu Hause leben.

Rozgościć się w domu własnym.

Rozgoździony, a, e, przym. iest przybity goździami.

Rozgoździone ciało na krzyżu.

Rozgradzać, sło. zło. Rozgradza[illegible] asz, a. Po łaci. dissepire al[illegible] quid. Stat. Po fran. ôter les [illegible] parations, les cloisons. Po ni[illegible] die Zwischen = Wände, die Zäu[illegible] wegnehmen.

Rozgradzać granicę. Eng. z Zor. winnicę. plot.

Rozgraniczać, sło. zło. Patrz Dzi[illegible]

Rozgranicz[illegible]

Rozgraniczenie, a, rz. neo. nii. Lo tau. Po fran. le bornage, l'action de borner les limites. Po niem. Gränzsetzung. Rozgradzenie granic Hrub. z Zarn.

Rozgraniczyć, sto. zło. Rozgraniczam, asz a. Po tau. dispipare hostes. Cas. Po fran. dispiper, rompre, renverser, défaire, chasser, mettre en déroute qu. Po niem. den Feind zerstreuen von einander jagen.

Rozgromić nieprzyiaciół — woysko.

Rozgryzać, sto. zło. Rozgryzam asz a. Po tau. corrodere aliquid. Cic. Perrodere, exedere. Plin. Lo fran. casser avec les dents. Lo niem. von einander beissen, aufbeissen.

Rozgryzał orzech.

— tajemnice w hardości zo-
stawuie się, waży.

Rozgrzał, sto. zło. Łatw. Zagrzał.

Rozgrzanie, a, rz. neo. nii. Łatw. Zagrzanie.

— Uczuł ciepło — rozgrzanie.

Rozgrzeszał, sto. zło. Rozgrzeszam, asz a. Po tau. aum Deo aliquem in gratiam reponere, absolvere aliquem homicidii. Anat. Lo fran. absoudre qu. d'un péché, donner l'absolution, remettre les pechés à un pénitent. Po niem. einen entsündigen, einem Sünde vergeben.

Rozgrzeszał kogo z czego.

Rozgrzeszenie

Rozgrzeszenie, a, rz. neo. nii. Lo tau. absolutio, onis. Lo fran. absolution de tous les péchés. Lo niem. Absolution, Entsündigung.

Rozgrzeszenie uzyć — szukał od kapłana.

Rozgrzeszyć. Łatw. Rozgrzeszał.

Rozgrzeszyć kogo.

— kogo od związku klątwy.

— kogo z czego.

Roziadł się. Po tau. rabies illi venit. Virgi. Efferatus immanitate. Cic. Irritatus est. Ter. Po fran. s'acharner, se déchaîner, enrager, être dans une grande colère contre qu. Lo niem. ergrimmen.

Roziadł się nań zadowiać, srodze

Rozieffli się ludzie o Bazyla

Rozladły, a e, przym. Po tau. rabiosus, a um. Cic. Efferatus, a um. Livi. Rabie stimulatus. Cat. Rabidus, a um. Plin. Lo fran. enragé, acharné, déchaîné, furieux, transporté de rage et de fureur. Po niem. ergrimmt.

Rozladły zwierz, tyran.

Rozlasniec, sto. zł. Łatw. Jasnieć.

Rozlasniało światło.

Rozlasnieć się. trochę niebo. Krzyż wzięli będą rozlasnią się, iako promienie nadziei.

Rozlasnieniu

Rozjaśnienie, a, rz. nie. nii.

Rozjaśnienie twarzy

Rozjechać się, słow. zł. Lo tari. discedere, discessionem facere. Cic. Po fran. partir de quelqu'un. Lo niem. von einem abreisen.

Rozjechanie, a, rz. nie. to iest Odiazd.

Na tem rozjechaniu naszem.

Rozjuszony, á, é, przym. Latin. Rozjadły.

Rozjuszony człowiek = Moskwicin.

Rozkaz, u, rz. nie. m. Latin. Rozkazanie. Rozkazy Boskie pełnić

Rozkazanie, a, rz. nie. Lo tari. imperium, ii, n. Cic. Jussum, i, n. Virg. Mandatum, i, n. Ovid. Imperatum, i, n. Cas. Jussus, us, m. Plaut. Lo fran. commandement. Po niem. Befehl, Geheiss etwas zu thun = Czynić kogo rozkazaniem do czego. Smyc. z Zar
— czynić dosyć rozkazaniu.
— Zatrzec rozkazaniem.
— Iść za rozkazaniem.
— Słuchać rozkazanie od Boga
— Słuchy rozkazanie. Zdać rozkazanie komu
— Podlec rozkazaniu.
— Słuszniony rozkazaniem.
— Spełnić rozkazanie.
— Słuchać rozkazania P. Boga naszego.
— Przymuszać kogo rozkazaniem do czego. Smyc. z Zar.
— Ważyć sobie wielce rozkazanie twoie.
— Wypełnić rozkazanie.
— Wzgwa rozkazanie do natury
— Zatrzymywać rozkazanie Boże

Rozkazanie Boga.
— o pokoiu spokoy i pokoiu
— Boże — Hetmańskie
— mianowane — odrzutne
— osobne — ogólne — Polskie
— wszechmocne Boga Rozkazowanie

Rozkazanie ustawy dobre czynić

Rozkazować, słow. czyn. zł. Lo tari. iubere, imperare aliquid. Cic. Imperitare alicui. Plaut. Praecipere alicui. Seren. Po fran. régner, commander, maîtriser, être maître, gouverner, dominer. Lo niem. herrschen, gebiethen, regieren.
Rozkazowanie Smyc. z Zar. patrz Rozkazanie
Rozkazować chciwością ouszney
— namiętnością
— żądzą ustawy Boże
— pożądliwością
— powagą urzędu
Rozkazywać. Latin. Rozkazować

Rozkochać się, słow. zł. Latin. Zakochać się
Rozkochać się w mieszkaniu
— w siedzie
— w zgodzie

Rozkopany stan

Rozkrwawiać, słow. zł. Rozkrwawiasz, a. Po tari. cruentare alicui. Cic. Obtinere amore laqueis. Plaut. Po fran. ensanglanter, remplir, couvrir de sang. Lo niem. blutig machen.

Rozkrwawiać kogo

Rozkrzewiać, słow. zło. Rozkrzewiasz, a. Lo tari. propagare. Po fran. planter, provigner. niem. fortpflanzen, pflanzen.

Rozkrzewiać wiarę

Rozkrzewiać się. Po tari. fruticare. Cic. Fruticescere. Lo Lullutare. Virg.

Gdy się ludzie bardzo rozkrzewili

— Wiara S. rozkrzewia się
Rozkrzewienie Wiary.
Rozkrzewiony, a, e, imies. cz. prz.
Patrz Rozkrzewiać się.
Rozkrzewione Królestwo w sławie wielkiey.
Rozkwita się co. Po łaci. aperit expandit florem aliquid. Plin. Po fran. s'épanouir, s'ouvrir, éclorre, se déplier. Po niem. aufblühen.
Cnota rozkwitnie się Skarga
— Człowiek rano się rozkwitnie, a w wieczór upadnie.
— Królestwo Chrystusowe dziwnie się rozkwitnęło
— Miłość i uprzeymość, zaczęta tu iednego ku drugiemu w Bogu, tam się rozmnoży i rozkwitnie, i na wieki nie ustanie.
— Naród rozkwitł się szeroko po świecie.
— Niecnota się rozkwitnęła.
— Wiara się rozkwitnęła.
Rozkwitniony, a, e, imies. cz. przesz.
Patrz Rozkwitać się.
Rozkwitniony Naród po świecie szeroko.
Rozlać, sło. zł. Patrz Rozlewać.
Rozlać krew. Chrystus krew rozlał
— krew mężnie w ręku okrutników
— krew z żywotem.
Rozlanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. diffusio, onis, f. Sen. Po fran. effusion, profusion f. Po niem. Vergiessung.
Rozlanie hoyne krwie
Rozlanie wielkie krwi było
Rozlany, a, e, imies. cz. przes. Po łaci. diffusus, a, um. Cic. Po fran. versé, épanché. Po niem. vergossen.
Rozlana krew.
— woda na ziemię. Jak ia ginę iako woda na ziemię rozlana, którey nikt zebrać nie może.
Rozległy wszędzie Kościół Katolicki.
Rozlewać, sło. zło. Rozlewam, asz, a. Po łaci. effundere. Cic. Po fran. épandre le sang, verser du sang. Po niem. Blut vergiessen.
Rozlewać krew niewinną.
Rozlewca krwi niezbaiony.
Rozliczność, i, rz. rod. ż. Patrz Rozmaitość.
Rozliczność mądrości Bozkiey.
Rozlitować się, sło. zł. Patrz Ulitować się.
Rozlitować się nad ubogim.
Rozłamać, sło. zło. Po łaci. diffringere. Suet. Po fran. briser, rompre en deux. Po niem. von einander brechen.
Rozłamać chleb.
Rozłączać, sło. zł. Rozłączam, asz, a. Po łaci. disjungere, distrahere, divellere aliquem, aliquid ab aliquo, distinguere, sejungere. Cic. Dijungere, secernere aliquid. Var. Po fran. disjoindre, séparer, détacher, mettre à part, désunir.
Po niem

Po niem. absondern, trennen.
Rozłączenie a, rz. rod. n. Po łaci. disjunctio, distinctio, secretio, dissolutio, onis, f. Discidium, ii, n. Cic. Dissidium, ii, n. Plaut. Po fran. séparation, disjonction, désunion, f. Po fran. niem. Absonderung.
Rozłączénié swoié czuć z światem.
Rozłączony, á, é, imies. cz. przes. Patrz Rozłączać.
Rozłączona dusza z ciałem.
Rozłożénié, a, rz. rod. nei. Po łaci. dispositio, onis, f. Cic. Po fran. disposition f, arrangement, m. Po niem. Eintheilung, Einrichtung, Ordnung.
Rozłożénié czasu mieć.
— pewnych czasów uczynić.
— czasu zachować.
Rozłożone ławki mieli.
Rozłożyć, sło. zło. Po łaci. digerere aliquid in partes, disponere, distribuere aliquid. Cic. Po fran. défaire, désassembler. Po niem. zerlegen.
Rozłożyć co na części.
Rozłupać, sło. zł. Po łaci. diffindere. Varro. Discuneare. Plin. Po fran. fendre, casser en deux. Po niem. aufspalten.
Rozłupać skrzynię siekierą.
Rozmaicie, przysł. Po łaci. varie, multifariam, pervarie. Cic. Multifarie. Plin. Plurifariam. Po fran. diversement, différemment, de différentes manières, en diverses façons. Po niem. unterschiedlich, auf vielerley.
Rozmaicie karać kogo.
— kusić kogo.
Rozmaitości Upstrzony rozmaitością
Rozmaity, á, é, przym. Po łaci. varius, a, um, multiformis, multiplex, multimodus, a, um. Liv. multifarius, a, um. Po fran. divers, différent, mu... Po niem. mancherley, allerhand, unterschieden.
— Cnoty rozmaité
— Mękami rozmaitemi gubić
— Mniemania rozmaité o tem
— Pomoc.
— powołanié Boże.
— przygoda.
— rozumiénié rozmaité o ... u starodawnych.
— rozumiénié rozmaité około
— zbiéranié rozmaité owoców
Rozmawiać, sło. zło. Rozmawiasz, a. Po łaci. colloqui, colloquium cum aliquo facere, ferre, instituere, facere, habere sermonem cum aliquo. Flaccus verba cum aliquo. Cic. Po fran. discourir, faire quelque discours, s'entretenir avec qu. Po niem. ... scuriren, sich mit einem unter...

von etwas reden.
Rozmawiać z kapłanami świątobliwemi o nabożeństwie i bojaźni Bożéy.
— z kim nieskromnie.
Rozmiatać, sł. zł. to iest. Rozrzucać.
Rozmiatać bałwany.
— wszystko.
Rozmierzać, sło. zł. Rozmierzam, asz, a. Po łaci. demetiri aliquid. Cic. Dimetiri aliquid. Plin. Determinare limites, confinia etc. Plaut. Po fran. mésurer. Po niem. ausmessen.
Rozmierzać granicę między nimi. Grzeg. z Żar
Rozmierzać plac na wystawienie kościoła
Rozmiłować się, sło. zło. Po łaci. adamare aliquem, suscipere amorem alicujus, amplexari aliquid. Cic. Po fran. devenir, être éperdument amoureux, aimer fortement, passionnement. Po niem. sich verlieben, sehr lieben.
Rozmiłować się cnoty — czystości.
— dziewictwa.
— iéy wielce się rozmiłowali.
— kogo. Mieszczanie się go rozmiłowali.
— w kim nierządnie.
— w kobiécie nierządnie.
Rozmiotać. Patrz Rozmiatać.
Rozmiotać proch.
Rozmnażać, sło. zło. Rozmnażam, asz, a. Po łaci. multiplicare, propagare aliquid. Cic. Augere aliquid. Plaut. Ad maximum numerum perducere. Colum. Po fran. augmenter, multiplier, accroitre. Po niem. vermehren.
Rozmnażać Imié Chrystusowe.
— pożytki w młodych głowach i sercach.
Rozmnażá się miłość.
— nierządności rozmnożyły się w małżeństwach.
— uprzeymość.
— wiara S.
— zbawiénié ludzkie
Rozmnażanié, a, rz. rod. nii. Po łaci. propagatio, onis, f. Cic. Incrementum i, n. Ovid. Multiplicatio, onis, f. Colum. Po fran. augmentation, f, multiplication f, propagation, f, accroissement, m. Po niem. Vermehrung.
Rozmnażanié konstytucyi. Nie skwapiáycie się też na pisanie i rozmnażanié konstytucyi.
Rozmnożénié, a, rz. rod. nii. Patrz Rozmnażanie.
Rozmnożénié Imiénia Chrystusowégo.
— zakonu.
— zbawiénia dusz.
Rozmnożyć. Patrz Rozmnażać.
Rozmnożyć Chrześciiaństwa wiele
— dobra.
— farby i malowania swoie rozmnożyła
— nasiénié ich P. Bóg rozmnożyć i zachować miał na wieki.
— naukę

— naukę fałszywą rozmnożyć
Rozmnożyło się złodzieystwo bez wstydu, bez boiaźni Bożey. (dom twoy z potomstwem twey żony)
Rozmoczony, a, e; imies. cz. przesz. (Rozmnożyciel okręgu ziemi)
Patrz Rozmoczyć.
Rozmoczony chleb w wodzie.
Rozmoczyć, sło. zł. Po łaci. diluere aqua. Cæs. Po fran. détremper, ramollir par une chose liquide. (powróz. Bazylik)
Po niem. aufweichen, durchweichen.
Rozmoczyć chléb w wodzie.
Rozmokły, á, é, przym. Patrz Rozmoczony.
Rozmokli flegmatycy, iako kokosz zmokła.
Rozmowa, y, rz. rod. ż. Po łaci. colloquium, ii, n, collocutio, onis, f, communicatio sermonis cum aliquo, sermo, onis, m, dialogus, i, m, synodia, ae, f. Cic. Po fran. pourparler, m; confabulation f, discours, abouchement, m; entretien, qu'on a tête à tête avec un autre; un dialogue. Po niem. Unterredung, ein Gespräch.
— Bawić się rozmową.
— Cisnąć się do rozmów ludzi mądrych, bogoboynych i starych.
— Czynić rozmowy gorące o rzeczach Boskich.
— Czynić komu radości w rozmowie.
— Gotować się do rozmowy z kim.
— Mieć rozmowę z kim.
— Ostrożny w rozmowie.
— Przyiemny w rozmowie.
— Psuią rozmowy złe, dobre obyczaie.
— Strzedz się rozmów nieprzystoynych.
— Uczynić do kogo rozmowę gorącą o miłości Boga.
— Umiarkować rozmowę.
— Uweselać kogo pełną słodkości rozmową.
— Wnosić co nieprzystoynego w rozmowie.
— Wypadaią z miary rozmowy.
— Wszczynać rozmowy. (Wystrzegać rozmowy)
Rozmowa o czem.
— z kim.
Rozmowy gorące (złych ludzi) — gorliwe.
— jadowite.
— nieostrożne z niewiastami.
— nieprzystoyne.
— osobne.
— pełne słodkości — uciechy.
— złe — próżne. towarzyskie.
Rozmowność, i, rz. rod. ż. Po łaci. philologia, ae, f, comitas, affabilitas, tis, f. Cic. Po fran. affabilité, f, qualité de celui, qui prend plaisir à parler aux gens. Po niem. Gesprächigkeit, Redseligkeit.
Dla rozmowności był wziętym wszystkich.
Rozmowny, a, e, przym. Po łaci. affabilis, is, e, philologus, a,

Cie. Po fran. affable, conversable. Po niem. redselig, gesprächig. Rozmowny człowiek.

Rozmyślać, sto. zto. Patrz Rozważać

Rozmyślać co stodko.

— dobroć — łaskawość czyię.

— górnie.

Rozmyślać się Po łac. deliberare aliquid, deliberationem de aliqua re habere. Ponere tempus in cogitatione aliqua Cie. Po fran. méditer, délibérer. Po niem. überlegen sich bedenken.

— nie się nie rozmyślać.

Rozmyślanie n, rz. r. nu Po łac. meditatio, onis, f. Po fran. méditation, discussion, contemplation, réflexion de l'esprit. Po niem. Betrachtung, Erwegung, Gedanken.

Rozmyślanie długie. W długiem i troskliwem rozmyślaniu tę radę znalazł.

— pilne dobrodzieystw Bożych.

— serdecznem modlić się P. Bogu.

— wysokie.

1° Rozmyślić się. Patrz Rozmyślać się

2° Rozmyślić się na co. Po łac. facere summam cogitationum consiliorum exitum invenire Cie.

— Rozmyślić się Rozmyślić się dobrze na co

Rozmysł, u rz. r. m. Po łac. deliberatio, onis, f. Cie. consultatio, onis f. Teren. Po fran. délibération f, réflexion, f. Po niem. Ueberlegung Bedenken.

— Poruszał się więcej nagłym pomysłem niż rozmysłem Anzyl

— Brać sobie na rozmysł.

— Brać czas do rozmysłu.

— Czynić co z mocnym rozmysłem.

— Nie masz rozmysłu w dobrej rzeczy wyprosić sobie tylko dzień jeden na rozmysł

— Brać co na rozmysł.

Rozmysł mocny — dobry.

— trudny. — wolny.

Różnie, przys. Postaci. dissimiliter dissimili, diversa ratione Cie. Diversissime dicit. Disparaliter Varr. Po fran. différemment, diversement. Po niem. unterschiedlich auf mancherley Weise.

Różnie roty ubrane.

Rozpoczął się od tumultu Kościoła

Rozpoczął się, ty, rz. r. ż, to iest poróżnienie.

— Gasić różnice i niezgody.

— Rozsądzał różnice poddanych.

— Uśmierzał różnice poddanych.

Różnie, przys. Po łac. dissimiliter, dissimili, diversa ratione. Cie. Diversissime. Patet. Disparaliter. Varr. Po fran. différemment, diversement. Po niem. unterschiedlich auf mancherley Weise.

Różnie roty ubrane.

Rozniecać, to iest Podniecać.
Rozniecа się miłości między ludźmi.
Rozniesć. Patrz Roznosić.
Rozniesć co kłamliwie pisaniem.
— rzecz onę we wsi rozniesli.
Rozniesiony, á, é, imies. cz. przesz.
Patrz Rozniesć.
Rozniesione rózgi szczepu Kościoła
na wszystek świat.
Różno, przysł. Patrz Różnie.
Różno mieszkać.
Różność, i, rz. rod. ż. Po łaci. varietas,
tis, f. Cic. Variatio, onis, f. Livi.
Po fran. différence f; distinction,
diversité. Po niem. Unterscheid.
— Jest różność wielka między ludźmi.
— Kłasdź różność Biskupa od Kapłana.
— Nie masz między niemi różnicy.
— Odeymuie prawą przyiaźń, różność
wiar. Ukazywać różność
Różność wiar
— między ludźmi
Różność wielka iest żołnierzowi um-
rzeć za Króla, a umrzeć za Boga.
wielka między tym a owym. Bazylik
Roznosić, sło. zł. Roznoszę, isz, i.
Po łaci. differre. Plaut. Po fran.
disperser, porter ca et là, divul-
guer, répandre, semer, faire courir
un bruit. Po niem. von einander
tragen, austragen, kund machen
Roznosić cześć czyią żywotem i ję-
zykiem. Ewanielią roznosili Apo-
stołowie wszystkiemu światu.
— Ogień roznosi wiatr. Bazylik
— Sławę jego po wszystkim
świecie

świecie rozniesli
— zbawienie wieści roznosić ludz
— znaiomość Boga rozno
po świecie
Rozniosła się rzecz ona dal
w ludzkiey powieści.
— sława jego daleko się r
Rozniosło się do Panów.
— się to do wielu.
Różny á, é, przym. Po łaci. a
dissimillimus, alius, a, um
similis, differens. Cic. Po fr
divers, dissemblant, différent
Po niem. unterschieden, unter
dlich, nicht gleich.
— Czasy różne.
— Ludzie różni od siebie mi
— Osoby różne daleko od siebie
— Przypadki różne.
— Ustawy różne poczynić
wykorzenienie złych obyczaiów
— Wiatry różne. Niezgoda u
stko rozprasza, i różnemi wiat
roznosi mieyscy od siebie
— zabawami różnemi zatru
Rożnym bydź. Po łaci. differ
ab aliquo, sum diversus, dist
aliquo. Habere dissimilitudin
ab aliquo. Cic. Po fran.
Różne są czasy jedne od drugi
Rozpacz, y, rz. rod. ż. Po łaci.
speratio onis, f. Desperatio sal
desperatio acquirendi felicitat

Anal. Po fran. désespoir. Po niem. Verzweiflung.

— Ciągnąć kogo w rozpacz.

— Cierpieć rozpacz na duszy.

— Czynić komu rozpacz.

— Mieć rozpacz z czego.

— Odchodzić od rozpaczy. Skarga

— Odwiesdź kogo od rozpaczy. Bazylik

— Przychodzić do dziwney rozpaczy.

— Strzedz się rozpaczy.

— Ujęty złą myślą, rozpaczą.

— Wchodzić w rozpacz.

— Wpasdz w rozpacz.

Rozpaczać, sło. nie. Haniebna. Bazy. Rozpaczam, asz, a. Po łaci. desperare salutem, veniam scelerum, de salute. Po fran. désespérer de; perdre l'esperance. Po niem. verzweifeln.

Rozpaczać o czém.

— w miłosierdziu Bożem.

— w zasłudze męki Syna Bożego.

Rozpaczliwy, Sercem rozpaczliwym mówić co Bazylik

Rozpaczny, a, e, przym. Po łaci. desperatus, a, um. Res fere jam desperata. A se ipso desperatus et relictus. Exercitus comparatus ex senibus desperatis. Cic. Po fran. désesperé. Po niem. verzweifelt.

Rozpaczny człowiek. Pocieszyć rozpaczne.

— niewiasta.

— pokusa.

Rozpadać się, sło. zł. Patrz Padać się.

— Kula ognista rozpadła się.

— Serce jéy rozpadało się, tak się kruszyła żalem serdecznym.

— Wrzód rozpadł się na cztery części.

Rozpadlina, y, rz. rod. ż. Po łaci. fissus, us, m. Quis invenit fissum jecoris? Cic. lib. III. de Natur. Deor. Fissura, ae, f. Fissuram cuneo tædæ pineæ adigito. Colum. lib. V. capit. X. Quorum in digitos pedum fissura divisa est, ea numerosiora in foetu. Plin. lib. X. cap. 63. Po fran. crévasse f, fente, lésard, ouverture qui se fait dans quelque corps solide. Po niem. Riss, Berst, Ritze, Spalt.

Rozpadlinami krzywemi czoło iéy oszpecone było.

Skalne rozpadliny Leopolita Jan

Rozpadły, a, é, przym. Po łaci. fissus, a, um. Colum. Po fran. plein de fentes, rempli de crevasses. Po niem. voller-Ritzen.

Rozpadłe nogi od mrozu. Bazylik

Rozpadniénié, a, rz. rod. nie. Po łaci.

Rozpadniénié serca. Umrzećby od boleści mogła przez rozpadnienie serca.

Rozpalénié, a, rz. rod. n. Po łaci. inflammatio, onis, f. Cic. Po fran. inflammation, chaleur, f. Po niem. Hitze.

Rozpalenie serca nań przyszło.

Rozpalić, sło. zło. czyn. Po łaci. candefacere, flammare. Łaci. Incendere inflammare aliquid. Cic. Po fran.

Po fran. enflammer, échauffer, allumer. Po niem. erhitzen.
Rozpalić kotły miedziane Skarga
—— mężczyznę rozpaliła kobieta
—— niewiastę rozpalił osobą jego.
—— serca kazaniem.
—— serca ludzkie w naukach i kazaniach gorliwością swoią.
Rozpalić się. Po łaci. exardescere. Cic. Incandescere. Ovid. Excandescere. Cato. Po fran. être tout rouge, devenir plein de feu, comme le fer chaud. Fig. s'échauffer, se mettre en fougue, s'enflammer, s'emporter, prendre feu. Po niem. glüen. Fig. sich erhitzen.
Rozpalił się ogień z rozmyslania mego
Rozpalony, á, e, imiesł. cz. przesz. Patrz Rozpalić.
Rozpalona niewiasta gorącością miłosnego affektu ku Bogu.
—— oléy.
—— przytbicę rozpaloną na głowę mu włożono.
—— twarz rozpalona miłością
—— woda we Chrzcie Chrystusowym od Ducha S. rozpalona, aż do duszy i oczyszczenia iéy przechodzi.
—— żelazo rozpalone.
Rozpasdź się Patrz Rozpadać się
—— Kamień skruszyć się i rozpasdź może.
Rozpędzać, sło. zło. Rozpędzam, asz a. Po łaci. dispellere. Cic. Dissipare. Caes. Dispergere. Sili. Po fran. dissiper, disperser, jetter çà et là. Po niem. zerstreuen, vertreiben.
Rozpędzać nawałnosci morskie
—— ryby.
—— strachy.
—— wiatry.
—— zwierzęta.
Rozpierać się o ko
Rozpierzchnąć się. Po łaci. Dissipari. Cic. Dissilire. Plin. Po fr. se dissiper, se disperser. Po n. sich zerstreuen.
— W tém czarci się rozpierzchnęli
Rozpisać, sło. zł. Patrz Napisać
Rozpisać listy do ludu.
—— listy do wszystkich miast
—— do klasztorow.
Rozpłakać się, sło. zło. Po łaci. dodere se lachrymis, lamentis. Cic. Effundere in lachrymas, in questus. Tacit. Po fran. fondre en larmes, ne faire que pleurer, répandre, verser des larmes en abondance. Po niem. in Thränen zerfliessen, ins Weinen kommen.
Rozpłakać się serdecznie.
Rozpłakany, a, e, Patrz Zapłakany
Rozpłoszyć, słow. zł. Po łaci. terrere incusso dissipare. Anal. Po fran. chasser çà et là, comme les oiseaux les épouvanter, débucher. Po niem. von einander

von einander scheuchen.
Rozpłoszyć ludzi.
——— wszystko śmierć rozpłoszy.
Rozpłynąć się. Po łaci. liquari. Ovi. Liquefieri. Claud. Diffundi, diffluere. Cic. Po fran. se fondre, se résoudre. Po niem. zerschmelzen, zergehen, sich auflösen.
— Przyidzie czas, gdy żywioły wielkiém się gorącem rozpłyną.
Rozpłynienie słupa
Rozpływać się. Po łaci. diffluere otio. Cic. Diffluere luxuria. Teren. Liquescere voluptate. Cic. Po fran. vivre, nager, se répandre, être comme fondu dans, abonder en. Po niem. leben, schweben im Ueberfluss einer Sache.
Rozpływá się człowiek słodyczą, myśląc o czém.
——— serce miłością.
——— serce moie, jako wosk od ognia, tak się od żałości rozpływá.
2° Rozpływać się we łzy. Po łaci. vim lacrymarum profundere; lacrymas effundere; effundi in lacrymas, lacrymare vel lacrimari amare amarissime. Cic. Po fran. fondre en larmes; pleurer amèrement. Po niem. in Thränen zerschmelzen.
— Wszystka się w łzy rozpływała.
Rozporządzać, sło. zło. Rozporządzam, asz, a. Po łaci. disponere, ordinare. Po fran. regler, disposer, arranger, ordonner. Po niem. einrichten, veranstalten, anordnen, verordnen.
Rozporządzać dobra — maiątek.
Rozporządzenie, a, rz. rod. nii. Po łaci. dispositio, onis, f. Po fr. disposition f, ordre m; arrangement. Po niem. Einrichtung, Anordnung, Veranstaltung.
Rozporządzénié dóbr.
Rozpościérać, sło. zło. Rozpościéram, asz, a. Po łaci. dispandere aliquid. Lucr. Expandere aliquid. Colu. Explicare aliquid. Hirt. Po fran. étendre, étaler, déplier, élargir. Po niem. ausbreiten.
Rozpostarł płaszcz swóy miasto żaglów.
śmierć i zagładę woyna rozpościera Wels Kon
Rozpostrzenić, to iest Rozszerzyć.
Rozpostrzenić zakon po całey ziemi.
Rozpraszać. Po łaci. dissipare. Cic. Disperdere. Plaut. Po fran. disperser, dissiper. Po niem. zerstreuen.
Rozpraszać majętność na ubogié.
——— nauki. Szatan na to wrzucił różność wiar i nauki heretyckié, aby rozrywał i rozpraszał.
——— rady. Serce ciasné, a tylko do swoich własnych pożytków przywiązané, dobré rady rozprasza.
wszystko rozprasza niezgoda.
——— złe wszystko król jednem weyrzeniem swém rozprasza.
Rozpraszać się. Po łaci. spargunt se

se toto campo, sparsi per agros. Livi. Dispersi per etc. Cæs. Po fran. se disperser, se répandre çà et là. Po niem. sich zerstreuen.
Rozpraszaią się ludzie.
~~Rozproszony, a, e, imjes. cz. przes.~~
Patrz Rozpraszać się.
Rozproszeni ludzie po świecie.
Rozprawiać, Patrz Rozrządzać.
Rozprawiać dom swóy około czeladki, dziatek, i majętności.
Rozpróć, sło. zło. Po łaci. dissuere, resuere. Suet. Po fran. rompre, découdre. Po niem. zertrennen, auftrennen.
Rozpróć brzuch komu.
——— szatę.
——— wszystko.
Rozprócić, a, rz. rod. nii. Po łaci. laceratio in superficie. Anal. Scarificatio, onis, f. Colum. Po fran. la scarification, légère incision de; incision de la première peau. Po niem. die Skarification.
Rozprócić brzucha.
Rozproszony, á, é, imjes. cz. przesz. Patrz Rozpraszać się.
Rozproszeni ludzie po świecie
——— syny rozproszone ziednoczyć.
Rozproszyć majętność na ubogie.
——— przymierze wieczne rozproszyli.
——— skarb.
——— woysko nieprzyiaciół.
Rozproszyć się. Patrz Rozpraszać się.
Rozproszyli się po świecie.

Rozproszywać

Rozproszywać, sło. często. Patrz Rozpraszać.
Rozproszywać owce na różne cz[illegible]
Rozproty brzuch
Rozprzedawać, sło. zło. Po łaci. dividere. Cic. Po fran. vendre beaucoup de choses; vendre à diverses personnes. Po niem. vieles verkaufen.
Rozprzedawać majętność.
Rozprzestrzeniać. Po łaci. laxare, explicare aliquid. Cic. Amplificare ædem, urbem, etc. Liv. Po fran. étendre, épandre, élargir. Po niem. ausbreiten, erweitern.
Rozprzestrzeniać dom.
——— fundacye.
——— gumna.
——— klasztor – kościół.
——— mieysce.
——— obozy.
——— Państwo swoje szeroko rozprzestrzenił.
Rozprzestrzeniać się. Miłością się na szerokie przykazanie Boże rozprzestrzeniał.
Rozpuknąć się. Po łaci. rumpi, dirumpi. Cic. Po fran. se crever, se rompre, se crévasser, s'ouvrir. Po niem. platzen, aufbrechen, bersten, aufspringen.
Rozpukło się naczynie z miodem.
1.º Rozpuścić lud, woysko. Po łaci. dimittere exercitum, missum facere militem. Cic. Dimittere cœtum, concionem, ablegare aliquem, mi[illegible] facere

nautas. Cic. Dimittere consilium. Cic. Missionem dare militibus. Tacit. Po fran. congédier, renvoyer, licencier, donner pouvoir à une assemblée de s'en aller. Po niem. entlassen, beurlauben, eine Gesellschaft von sich lassen.

Rozpuścić lud zarzeczny.

— woły, woysko.

— żołnierzy do domów.

2° Rozpuścić sieci do łowu, to iest Rozciągnąć.

— rzecz swoię mądrą i długą Chrystus rozpuścił.

— Gniewu twego nie rozpuścisz już daléy Panie; bo się w miłosierdziu kochasz.

3° Rozpuścić, to iest Zepsuć.

— Patrz abyś mierności żywota zakonnégo świecką wolnością nie rozpuścił.

Rozpuścił się wrzód, to iest Rozpuknął się.

Rozpuścił się wrzód wewnątrz po wszystkiém ciele, i rozmaitych wiele niemocy narodził.

Rozpustnie, przys. Po łaci. licenter, petulanter, effrenate, luxuriose. Cic. Po fran. insolemment, pétulamment. Po niem. leichtfertig.

Rozpustnie żyć — udać się na roskoszy.

Rozpustnik nocny — skarg opłakany. Bezim.

Rozpustność, i, rz. rod. ż. Po łaci. immoderata libertas, petulantia, effrenatio impotentis animi. Cic. Licentia, ae, f. Ter. Po fran. insolence f; petulance f; relâchement. Po niem. Leichtfertigkeit, Muthwillen.

— Urosł w rozpustności ciała i świata.

— Udawać się w rozpustność cielesną.

Rozpustny, á, é, przym. Po łaci. effrenatus, petulans. Cic. Effrenus, a, um. Tacit. Licentiosus, a, um. Ter. Po fran. insolent, pétulant. Po niem. leichtfertig, ausgelassen, muthwillig.

Rozpustny człowiek.

— dzieci źle wychowané rozpustné.

— ludzie.

— obyczaie.

1° Rozpuszczać, to iest roztapiać.

Rozpuszczać ołów.

W przenośném znaczeniu: Miłości kamienisté rozpuszcza serca.

2° Rozpuszczać sieci, to iest rozciągać.

3° Rozpuszczać język na gadki, to iest bydź gadatliwym.

4° Rozpuszczać oczy po stronach, to iest nieumiarkowanie używać wzroku.

5° Rozpuszczać siły wszystkié na wykonanie czego, to iest: używać sił wszelkich.

Rozpuszczenie i osłabienie zaczętego żywota.

Rozpuszczony, a, e, imjes. cz. prz. Patrz Rozpuszczać.

Rozpuszczona

Rozpuszczoná siła na morzu, to iest rozciągniona.

Rozradować się, sto zło. Patrz Ucieszyć się.

Rozradowali się wielce.

Rozrastać się, sto. zło. Rozrastam się, asz się, a się. Po łaci. crescere Ovid. Grandescere. Luc. Ingrandescere. Colum. Po fran. croître trop, pousser excessivement, devenir grand et gros. Po niem. sehr wachsen, zunehmen, sich vermehren.

— Dąb się rozrost

— Mężtwo żołnierskie rozrastá się.

Rozrodzily się wielkie zgromady ludzi.

Rozrosć się, patrz Rozrastać się.

— Panna dziwnie piękná z niéy się rozrosła.

Rozrosć się miáć w wielkiem potomstwie.

Rozruch, u, rz. rod. m. Po łaci. motus temerarius concionis. Cic. Turba, ae f, tumultus, us, m, tumultuatio, onis, f. Liv. Po fran. remûment, tumulte, rumeur, f, mouvement, trouble, m, confusion, désordre, m, allarme, mutinerie. Po niem. Unruhe, Verwirrung, Aufstand.

— Był wielki rozruch wszystkiego ludu.

— Namawiał do rozruchów.

— Stáł się wielki rozruch w domu jego.

— Uciché rozruch.

— Uczynić rozruch.

— Usłyszyć rozruch w mieście

— Uspokoić

— Usmierzyć rozruch Buzyd.

— Uspokoić rozruch Stary.

Rozruch domowy, wielki.

Rozrywać, sto. zło. Rozrywam, ał. Po łaci. dirumpere societatem, scindere amicitias. Cic. Dirimere vocem. Plaut. Dirimere aliquid. Plaut. Disserpere aliquid. Cic. Po fran. rompre. Po niem. brechen.

Rozrywać całość i zupełność rzeczy.

— członki.

— kościół.

— małżeństwo nie godzi się.

— nauki — sekty.

— przyiaźń.

— towarzystwo ludzkie.

Rozrywać się. Trudno się rozrywać i wadzić macie.

— Rzecha duchowna rozrywa się świecką.

Rozrywaiący, ego, rz. rod. m, to iest Rozrzadzáiący żym rozrządem. Brod. Virg.

Rozrządzáć. Patrz Rozporządzáć.

Rozrządzénie, a, rz. rod. nii. Patrz Rozporządzénie.

Rozrządzénie dalsze.

Rozrzewnić kogo. Po łaci. excutere fletum. Cic. Ciere gemitus, et crymas. Virg. Excutere alicui lacrymas. Ter. Po fran. arracher, tirer des pleurs, attendrir, émouvoir aux larmes, tirer les larmes des yeux, faire pleurer qu. Po niem. einem Thränen auspreßen, einen zärtlich machen, zum Weinen bringen.

Rozrzewniać się

Rozrzewniać się czém, np. nędzami.
Rozrzewnienie, a, rz. rod. niu. to iest pobudzenie do płaczu. Po fran. arrachement des larmes, attendrissement. Po niem. Erpressung der Thränen, Bewegung, Rührung.
Rozrzewniénié serca, to iest żal. Wylewać łzy hoyne w wielkiém rozrzewniéniu serca.
Rozrzewniony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. adductus ad fletum. Po fran. attendri à pleurer à chaudes larmes, tout éploré. Po niem. der zum Weinen ist bewegt worden.
Rozrzewniony człowiek.
——— wnętrzności rozrzewnionych i starganych serca iéy nie zapominay.
Rozrzucać, sło zło. Rozrzucam, asz, a. Po łaci. Dispergere, disturbare aliquid, dissipare aliquid. Cic. Disjicere aliquid. Virg. Po fran. raser, démolir, renverser, abbatre. Po niem. abbrechen, niederreissen, der Erde gleich machen.
Rozrzucać prochami klasztory kościoły.
Rozrzynać, sło. zł. Rozrzynam, asz, a. Po łaci. discindere. Po fran. tailler, couper avec un taillant en deux. Po niem. von einander schneiden.
Rozrzynać co

Rozsadzać

1° Rozsadzać, sło. zło. Rozsadzam, asz, a. Po łaci. disponere vigilias. Liv. Po fran. mettre, poster, placer, poser par ordre, disposer, arranger, ranger. Po niem. von einander stellen oder setzen.
Rozsadzać ~~iednego~~ ludzie rządnie na swé mieysca.
——— straż po granicach.
2° Rozsadzać iednégo od drugiego, to iest odłączać.
Rozsadzony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. dispositus, a, um. Suet. Po fran. arrangé, placé, posté en divers endroits. Po niem. von einander gestellet, gesetzt.
Rozsadzona straż po granicach.
1° Rozsądek, rozsądku. Po łaci. judicium politum, prudens, intelligens. Cic. Po fran. jugement, m faculté de l'ame, par laquelle on juge. Po niem. die Beuttheilungs-Kraft.
Sniad Jan
— Jsdź za rozsądkiém głupich.
— Przemaga uprzedzenie nad iego rozsądkiem
— Ukazywać rozsądek bydlęcy.
— Widzieć w kim rozsądek bystry.
— Wsławić się z wysokiégo rozsądku między ludźmi.
Rozsądek głupich.
Rozsądek bydlęcy.
——— bystry.
——— doyrzały.
——— nierozumny.
——— ostrożny.
——— przezorny.

— przezorny
— wyseki
2= Rozsądek. Po łac. judicium ii, n, prudentia, statera, ae, f; arbitrium, decretum, i, n. Cii. Po fran. arbitrage m, décision, sentence arbitrale, jugement arbitrale. Po niem. schiedsrichterlicher Ausspruch, Endscheidung, Gutachten eines Schiedsmannes.
— Czynić rozsądek dobry, mądry o pieniądzach, dostoynościach.
— Jść na rozsądek z kim do Senatu.
— Lekceważ powołanie swoie rozsądkowi kościelnemu.
— Uciekać się po rozsądek do kogo.
Rozsądek ciężny. Greg. z Zar dobry — mądry. starzy
Rozsądnie, opatrzny. przys. Greg. z Zar. Łatw. Rozsądnie
Rozsądnie czynić co.
Rozsądzić, Rozsądzę, Rozsądzi. Rozsądzony, wyrok. Rozsądzi. zl. Rozsądzam, dzisz trzymać krasić Gr
a Łatw Sądzić.
Rozsądzać różnice poddanych
Rozsiać, Łatw Rozsiewać.
Rozsiać nasienie.
— nauki po wszystkich Xięgach.
Rozsiać się. Rozsiały się z niego klasztory po wszystkiey Hibernii i Szkocyi.
Rozsiany, a, e, imiest. cz. prz. Po łac. disseminatus, a, um. Po fran. semé çà et là. Po niem. ausgesäet.
Rozsiany kościół po Apostołow i uczniów jego po całym świe
— nauka po wszystkich Xięgach.
Rozsiekać, sk. zł. Po łac. secare in partes. Cii. Po fran. découper, mettre tailler en pièces. Po niem. zerhauen, in Stücken hauen.
Rozsiekać ciało na osobne kąski
— co na sztuki.
— człowieka w kosy.
Rozsiekany, á, é, imies. cz. prz. Łatw Rozsiekać.
Rozsiekane ciała siekierami na osobne kąski do kotłów.
— człowiek.
2= Rozsiewać, st. zł. Rozsiewam, a. Po łac. disserere. Colu. Po fran. parsemer, semer çà et là. Po niem. aussäen.
Rozsiewać, nasienie, zboże.
2= Rozsiewać, to iest: Rozsiewać złe sławy.
— Fałsz złey nauki.
— fałsze o kim.
— fały złe przedtszey nauki rozsiał po wszystkiem piśmie.
— potwarze o kim.
— słowo Boże - zbawienne
— wyro

— wiarę Chrystusową.
— Zakon Boży i Ewanieliią.
Rozsiewá się wszędzie Sekta Nowochrzczeńców.
Rozstáwiać, patrz Rozgłaszać
Rozstáwiać grzech czyi.
— niepoczciwość czyią.
— rzecz iaką.
Rozstawiáć się, to iest: Wstawiać się.
— Cześć jego rozstáwiła się po wszystkim świecie.
— Człowiek rozstáwił się po całym Narodzie.
— Rząd się iego rozstáwił.
Rozstáwiénié, to iest Rozgłoszénié.
Rozstáwiénié Ewanjelii. Skarga
Rozsmiać się, sło. zł. Po łaci. tollere risum. Horat. Po fran. rire, éclater de rire. Po niem. überlaut lachen.
— Na piérwszé uyrzénié się jego rozśmiała.
— Na to rozsmiáł się w sercu.
Rozstać się z kim. Patrz Rozstawać się.
1º Rozstanié dróg. Po łaci. divortium viarum, trivium, compitum. Cic. Quadrivium ii, n. Serv. Po fran. Po fran. chemin fourchu, endroit, où deux chemins se coupent. Po niem. Weyscheide.
— Stanął na rozstaniu dróg.

2º

2º Rozstanié z czém, z kim. Po łaci digressus, discessus, us, m, digressio, onis f. Cic. Discidium, ii, n. Catul. Po fran. séparation f; départ de qu, adieu. Po niem. Abschied, Scheidung, Trennung.
Rozstanié się z kim.
— swé z ciałem blizkié baczył.
— z tégo swiata. Po fran. la sortie de la vie. Po niem. Abschied aus der Welt. Przyszedł czas iéy rozstania z tego świata.
Rozstawać się z kim. Po łaci. digredi ab aliquo, divelli ab aliquo. Cic. Po fran. se séparer d'avec qu, dire son adieu, ses adieux, à qu; quitter qu. Po niem. von einem scheiden.
Rozstępuią się ludzie. Po łaci. cœtus agmen, concio in duas partes divisa dat locum, transitum alicui. Anal. Po fran. les gens se rangent des deux côtés pour faire place. Po niem. die Leute treten vor ihm in zwo Reichen.
Rozsyłać, sło. zło. Rozsyłam, asz, a. Po łaci. dimittere. Cic. Po fran. envoyer de toute part, dépêcher çà et là; de côté et d'autre. Po njem. hin und her schicken.

Rozsyłać

Rozsyłać listy - ludzi.
Rozsypać, patrz Rozsypować
Rozsypać ołtarze
——— siłę nieprzyiaciół.
——— wały nieprzyiacielskie.
Rozsypać się, patrz Rozsypować się.
——— Ciało rozsypie się.
——— Członki wnet się w proch rozsypią.
——— Człowiek rozsypuie się, iako próchno.
——— Dom się tego mieszkania rozsypie.
——— Okręt się rozsypał.
1° Rozsypować, sło. zł. Rozsypuię, esz, e. Po łaci. effundere aliquid. Cic. Po fran. verser, répandre. Po niem. verschütten.
Rozsypować majętność.
2° Rozsypować siłę nieprzyiaciół. to iest Rozproszyć.
3° Rozsypować ołtarze, wały. Po łaci. dissolvere. Cic. Po fran. renverser. Po niem. wegnehmen, niederreissen.
Rozsypować miasta.
Rozsypować się. Rozsypuie się beczka, bryła, dom, nawa, statek. Po łaci. dissipatur navigium. Cic. Dilabitur vetustate domus, navis etc. Liv. Resolvit se aliquid. Vir. Dissi-

Dissipatur, friatur, dissolvit aliquid. Virtr. Po fran. se brisser, se casser, se résoudre, s'en aller en petits morceaux. Po niem. sich krümeln, sich breckeln, von einander fallen.
Rozsypuie się beczka, gdy obręcz z niéy opadaią.
——— dom.
——— okręt.
Rozszafować, sło. zł. Po łaci. prodigere aliquid. Plaut. Profundere simul omnia. Plin. Po fran. dissiper, dépenser qu. ch. Po niem. verschwenden.
Rozszafować pieniądze na klasztory.
——— skarby na ubogie.
Rozszarpać, sło. zło. Po łaci. dilaniare. Cod. Distrahere. Sene. Dilaniare. Cic. Po fran. déchirer, mettre en pièces. Po niem. zerreissen.
Rozszarpać członki.
Rozszarpany od wilków, osękami.
Rozszczepić sło. zł. Po łaci. diffindere aliquid. Po fran. fendre, ouvrir en fendant. Po niem. aufspalten.
Rozszczepić drzewo.
Rozszczeplina, y, rz. rod. ż. Patrz Rozpadlina.
— Chciał rozszczepić drzewo, ręce mu wpadły w rozszczeplinę.
Rozszerzać,

Rozszerzać, sł. zł. Rozszerzam, asz, a. Po łaci. dilatare, amplificare aliquid. Cic. Ampliare. Luc. Po fran. élargir, épandre, étendre, augmenter, aggrandir. Po niem. erweitern, ausbreiten, vergrössern.

Rozszerzać miłosierdzie swoie wszędzie.

— niezbożność.

— państwo swoie. Bolesław Chrobry państwo swoje rozszerzył.

Religiia Państwo trzyma i rozszerza.

— państwo od morza do morza.

— srogość na ludzie. Wiara Katolicka srogość Pańską na złe rozszerza.

— wiarę Chrześciiańską w Królestwie.

Rozszerzanie wolności.

Rozszerzony, a, e, imjes. cz. przesz. Po łaci. dilatatus, ampliatus, amplificatus, a, um. Po fran. élargi, étendu, augmenté, aggrandi. Po niem. ausgebreitet, vermehret, vergrössert.

Rozszerzony kościół po wszystkim świecie.

— rzeczy wiele innych, które się powiedziały, rozszerzone w rocznych dziejach znaydziesz.

Rozszerzyć, patrz Rozszerzać.

Rozszerzyć się. Po fran. s'étendre, s'élargir. Po niem. sich ausbreiten.

— Natura ludzka z Adama samego rozszerzyć się miała.

— Pożytki rozszerzyły się wasze.

— Serce moie rozszerzyło się — Wiara

— Wiara dziwnie się rozszerzyła.

Rozszykować woysko, żołnierstwo. Po łaci struere aciem, instruere aciem. Cic. Instruere copias. Caesar. Instruere legiones. Plaut. Po fran. ranger, ordonner une armée; la ranger, mettre en ordre de bataille. Po niem. in Schlacht Ordnung stellen.

Rozszykowany, á, é, imjes. cz. przesz. Woysko, żołnierstwo, rozszykowane. Po łaci Instructa acies, exercitus. Cic. Instructae copiae, compositum agmen. Livi.

1º Roztaczać piwo, wino. Po łaci. promere dolio vinum. Hor. Po fran. tirer un brevage de tonneau. Po niem. zapfen ein Getränk.

2º Roztaczaią robocy drzewo, mięso. Po łaci. vermiculantur arbores, verminant arbores. Senec. Scatet vermibus ulcus. etc. Colu. Po fran. mouliner, creuser, ronger, comme les vers. Po niem. wühlen, zernagen als die Würmer.

Roztaczali z niego robacy żywe mięso.

3º Roztaczać chorągwie, proporce, to iest Rozpuszczać.

Roztapiać, sło zł. Roztapiam asz, a. Po łaci Liquare. Cic. Liquefacer

Liquefacere aliquid. Virg. Dissolvere aliquid. Lucr. Po fran. fondre, dissoudre, liquefier. Po niem. schmelzen, zerlassen.
Roztapiać świécę, wosk.
Roztapiać się. Ołów roztapia się.
——— Serce roztapiało się prawie. Uczuł słodkość miłości Chrystusowéy, iż się prawie roztapiało serce jego.
1° Roztargać, sło. zło. Po łaci. dilacerare, diripere. Po fran. déchirer, mettre en deux pièces. Po niem. in zwey reissen.
Roztargały bestye człowieka.
2° Roztargać włosy. Po łaci. resolvere crines. Livi. Dilaniare comas. Ovid. Lacerare, solvere comam. Sen. Po fran. décheveler, mettre les cheveux en désordre. Po niem. das Haar verwirren.
1° Roztargany, a, e, imies. cz. przesz. Po łaci. discerptus, a, um. Anal. Po fran. déchiré en pièces. Po niem. von einander gerissen.
Roztargany od koni.
——— od wołów dzikich, srogich.
2° Roztargané włosy. Po łaci. incomptum caput, incompti capilli. Hor. Scissa comma. Virg. Neglecta coma. Ovid. Po fran. cheveux échev[illegible] Po niem. verwirretes Haar.
Roztargiwać. Patrz Rozrywać.
Roztargiwać co na krzyny.
Roztargnienie, a, kogo za nogi. Patrz Rozerwanie.
Roztargnienie kościoła.
Roztargniony, a, e, imies. cz. Patrz Rozerwany.
— Mysli roztargnioné mie[illegible]
— Strony wschodnie roztargnioné w niesnaskach.
Rozterk, u, rz. rod. m. Po łaci. [illegible]sio, seditio, onis, f. Cic. Po fran. discorde, f; dissention, f; troubl[illegible] Po niem. Uneinigkeit, Zwiespal[illegible] Zwietracht.
— Czynić rozterki.
— Idą utraty z rozterków wa[illegible]
— Kochać się w rozterkach.
— Kwitną między wami rozterk[illegible]
— Nawiedzony był kościół wi[illegible]kim rozterkiem przełożonych.
— Oddalać rozterki.
— Pokarany był kościół rozterkiem wielkim przełożonych.
— Pokryć rozterki swoje.
— Porównywać rozterki między ludźmi.
— Przyprawuią rozterki domow[illegible] do utrat.
— Siać rozterki.
— Uspokajać w Rzeczypospol[illegible]téy rozterki.
— Zapalić

— Łapalii roztérki.
— Zarażają Państwa i Królestwa roztérki.
Roztérki ziérzał st. na roztérki mielożonych.
Roztérki domowe.
— północne.
— sąsiedzkie.
— wielkie.
Roztoczony, a, e, mies. cz. przesz. Patrz 2o Roztaczał.
Roztoczony od robaków umarł.
Roztoczyć. Patrz 2o Roztaczał.
Robacy go i wszy roztoczyły.
Roztopił się. Patrz Roztapiał się
Roztopiło się serce moje, iako wosk.
Roztopiony, a, e, mies. cz. przesz. Patrz Roztapiał.
Roztopiony świeca od ognia.
Roztraceniem trocha, spadnąc, zginął.
Roztrobił, sto zł, to iest podzielił na trzy części.
Roztroił, Królestwo — wiarę.
Roztrojony, a, e, mies. cz. przy. Lo łaci. trifidus, a, um. Cic. Triturus, a, um. Colu. Lo fran. divisé en trois. Po niem. in drey getheilet.
Roztroione Królestwo, wiara.
Roztropnie, przys. Lo łaci. prudenter, peritè, scienter. Cic. Dextre. Livi Lo fran. sagement, sensément, prudemment. Lo niem. weislich mit Vernunft.
Roztropnie czynił co.
— karał powinien urząd każdy.
— prosił upominał. Mokere prudenter. Cicero
Roztropność, i, rz. roż. z. Lo łaci. prudentia, ae, f. Cic. Dexteritas tis f. Livi. Lo fran. prudence, sagacité, dexterité f. Lo niem. Klugheit, Schaarfsinnigkeit, Geschicklichkeit.
Roztropny, a, e, przym. Lo łaci. prudens. Cic. Callidus, a, um. Hor. Dexter, a, um. Liv. Lo fran. sage, sensé, prudent, avisé. Lo niem. klug, verständig, scharfsinnig, vernünftig.
Roztropny sam u siebie. Bjada wam, którzy sie w oczach waszych mędrzemi, i u siebie roztropnemi.
— głos. Skarga
— modlitwa. Skarga otwartości. Kras. Jm
Roztrząsnąć, sło. zł. Po łaci. discutere aliquid cum strepitu. Anal. Lo fran. Srauaſser, briser, mettre en pièces avec éclat. Lo niem. zerschmettern.
— Gromy go roztrząsnęły.
Roztrząsać, sło. zło. Roztrząsam, asz, a. Lo łaci. esuntere aliquam opinionem, examinare aliquid exagitare aliquid. Cic. Lo fran. examiner, éplucher, péser, sonder démêler,

Roztrząsnąć się rozerwać się

Démêler, débrouiller, discuter. Lo niem. untersuchen, prüfen, erwägen, überlegen.

Roztrząsał słowa Rozumu dom, to jest Rozumu. Roztrząsnął. Zatrz. Roztrząsnąć Roztrząsnął dobrze.

Roztrzygnąć. Po łac. decidere de negotio, dirimere controversiam. Cic. Secure litem. Hor. Lo fran. démêler, trancher, vuider, décider, finir terminer. Lo niem. entscheiden, aufheben.

— Król ich, roztrzygnął. Roztrzygnęty, a, e. przyp. Roztrzygnęli. Smg. Zam. Roztwarzał, się. zł. Roztwarzam, asz, a. Lo łac. diluere aliquid. Hor. Misere aliquid aliquo. Plaut. Miscere aliquid. Cic.

— Żałości pospolita, żałości mi moją ostawną roztworzyła, i lekkie uczyniła.

Roztwarzać się — Radości duchowna pociechą się swierską roztwarza.

Rozum, u, rz. rod. m. Po łac. ratio, onis f; intelligentia; ae, f, mens tis f; intellectus; us, m. Cic. Animus, i, m. Vir. Lo fran. raison f, entendement, sens, esprit. Lo niem. die Vernunft, der Verstand.

~~Rozum ludzki prawo wszystkich~~

— ~~Błądzi rozum.~~

— ~~Cynił rozchody wielkie~~ zumu.

— ~~Co rozum o polusach, czy nie żywotach.~~

— ~~Dawał ostęp rozum swojej~~

— ~~Dopuścił P. Bóg pomięszanie rozumów.~~

— ~~Dostawał rozumu.~~

— ~~Dufał rozumowi.~~

— ~~Gani to rozum.~~

— ~~Miarkował rozumem swój i mądrości rozumienia swego.~~

— ~~Miéć rozum.~~

— ~~Nabywać mniemania o dostatku i rozumie u ludzi.~~

— ~~Nabywał dzieci do rozumu.~~

— ~~Nabożne zabłysnienie w rozumie swoim.~~

— ~~Napełnił boże rozumem.~~

— ~~Nauczał boże rozumu.~~

— ~~Obrał co rozumem.~~

— ~~Odszedł od rozumu.~~

— ~~Odstąpował dobrego rozumu.~~

— ~~Ogarnął co rozumem.~~

— ~~Odjął to sam ich rozum.~~

~~Odjęty ich rozumy widzystkiego świata i szaleństwo i dogadzenie.~~

— ~~Oświecił P. Bóg rozumy ich.~~

— ~~Oświecił rozum mój.~~

~~Mądrości.~~

— ~~Otworzyć rozum komu.~~

— ~~Pójść za rozumem.~~

— ~~Pomagał co rozumem.~~

— Pomagał

— Pomnażać rozum pracą swoią.
— Postawić się z rozumem i wymową na Seymie.
— Prowadzić kogo do rozumu dobrego.
— Przekonać rozum czyi.
— Przemagać kogo rozumem.
— Przesiało się to kacerstwo przez rozumy wszystkiego świata, i w piekle pogrążone leży.
— Przychodzić do rozumu, krotkość żywota nie dozwala.
— Radzić się rozumu.
— Rość w rozum dobry.
— Rządzić się samym przyrodzonym rozumem.
— Skażonym bydź w rozumie.
— Słuchać rozumu.
— Sprawować się rozumem.
— Staje co rozumem. Co rozumem i pilnością i cnotą stanęło; to się nierozumem, niedbałością i złością ludzką obala. Kiesze
— Staie rozumu na co. Rozumu nie staie na wychwalenie czystości Anielskich dziewic.
— Stracić rozum wszystek.
— Używać mocy rozumu.
— Widzieć co z przyrodzonego rozumu.
— Zaćmić rozumem.
— Zbierać pisma rozumem.

— Zda się

— Zda się im to wedle rozumu ich.
— Zdobić rozum cnotami.
— Zmierzyć co rozumem.
— Znieść się z rozumami
— Zostaie rozum ich wszystek w ziemi.
Rozum Filozofii świeckiey. Nad wszystek rozum świeckiey Filozofii.
Rozum Anielski.
— czuyny.
— diabelski.
— doskonały — dobry.
— duchowny.
— filozofski.
— jasny.
— Krasomowski.
— ludzkim rozumem rzecz niepojęta.
— młody, niezdolny do gruntowney uwagi.
— naprawiony mieć
— niezdolny do gruntowney uwagi.
— ostry.
— oświecony wiarą i objawieniem Nauki Bożey.
— pełny mieć wiadomością Historyi.
— podniosły Człowiek hardy, podniosłego rozumu.
— prawy.
— przyrodzony.

— tępy

— ~~taki iż wszystko przenika i ciągnie do siebie~~
— ~~tępy~~
— ~~Weneckich rozumów nie macie~~
— wielki.

Kozumek, rozumka, imie zdrob. rod. m. Po fran. un esprit nabot, un petit esprit. Po niem. Witzling, kleiner Verstand.

— Co u Pogan był Baal, to u Heretyków rozumek.

— Dufać rozumkowi swoiemu.

— Zalecać rozumki swoie. Dla zalecenia rozumków swoich, targaią jedność.

— Zdeptali urząd w hardości rozumków swoich.

1º Rozumiany, a, e, imies. cz. prz. to iest Poczytany.

Rozumiany był w chorobie za umarłego.

2º Rozumiany. Po łaci. intellectus, a, um. Po fran. entendu. Po niem. verstanden.

Rozumianym głosem, i dobrą Wymową dziecie przemówiło.

1º Rozumieć, co. Po łaci. intelligere aliquid, intelligentiam alicujus rei habere. Sentire aliquid Cic. Po fran. entendre, savoir. Po niem. wissen, verstehen, kennen.

Rozumieć co dobrze, obłędliwie, źle.

— co wykrętnie. Grzeg. z Zarn.
— jedno wszyscy rozumieią.
— inaczey rozumieć, niżeli potrzeba.
— łacno
— łacno z tego.
— bez pochyby.
— mowę czyią.
— pismo.
— podanie kościelne.

2º Rozumieć co o czém, to iest trzymać, sądzić.

Rozumieć dobrze o każdym.
— źle o nim rozumieć nie mógł.
— źle o brzemieniu niewiasty.

3º Rozumieć czemu, to iest poznawać co.

Rozumie Bóg nędzy i potrzeby naszym.

1º Rozumieć się. Po fran. s'entendre. Po niem sich verstehen.

Rozumieć dał się na inszém miescu.
— Słowa te tak się maią rozumieć
— Słowa jego rozumieć się maią, wedle tych jego iaśnieyszych.

Rozumie się to o małych grzechach
— stąd
— to z tych słów.

2º Rozumieć się na czém, to iest Znać się na czém.

Nie rozumiem się na tem.

1º Rozumiénié, a, rz. rod. nie. Po łaci. intelligentia, ae, f. Cic. Intellectus, us, m. Quint. Po fran.

sentiment, pensée, jugement.
Po niem. Meynung, Urtheil, Dünkel
— Jest o tém rozmaité rozumiénié u starodáwnych.
— Jest to rozumiénié z Pisma S.
— Jsdź za rozumiéniém nierozmyslnym drugich, i niepożytecznym.
— Ma w sobie prawo, rozumiénié tajemné. Mniémać z prostego rozumiénia u ludzi.
— Obracać słowa na insze rozumiénié. Obraca się to w języku Hebrayskim na wiele rozumiénia
— Odmienić rozumiénié swé.
— Wierzyć w Chrystusa z swego obierania i rozumiénia.
— Zgadzá się rozumiénié moje z nim.
— Zniewalać się rozumiéniém do czego.
— Zostawać w rozumiéniu złem.
Rozumienie duchowné pod literą.
Rozumienie insze.
— niepożyteczné — nierozmyslné
— obiasnioné od Kościoła
— obłędné. — opaczné.
— otwarté wszystkim.
— podobnieysze, pospolité, prosté.
— rozmaité
— tajemné.
— złé
2° Rozumiénié o kim. Po łaci. opinio magna, honesta de aliquo. Existimatio de aliquo. Cic. Po fran. opinion

opinion. Po niem. Meynung.
— Dbać o ludzkié o sobie dobré rozumiénié.
— Dopuszczać złé rozumiénié o sobie.
— Miéć wielkié, wysokié rozumiénié o sobie.
— Miłować rozumiénié ludzkié o sobie.
— Nagli mię to, do rozumiénia takiégo o nim.
— Okwitować w rozumjéniu: Niech każdy w swojém rozumieniu okwituje.
— Panuie hardości w rozumiéniu. Nie dopuszczáy, aby w słowie i rozumjéniu twojém iaka hardość panowała.
— Pokrywać się pokorą i nizkiém rozumiéniém o sobie.
— Poprawić opaczné czyié rozumiénié.
— Przestawać na rozumiéniu, czyiém
— Przypuszczać rozumiénie jakié. Przyymować rozumiénié czyié.
— Skwapiać się na rozumiénia złé o ludziach.
— Wziąść rozumiénié wysokié o kim. Zachować rozumienie nizkié o sobie umiał.
Rozumienie fálszywé.
— jakié.
— inaksze o tém.
— ludzkié.
— nizkié. o sobie zachować.
— opaczné
— wielkié — wysokié.
— złé

Rozumny

Rozumnie, upolny. Nazupełno
Rozumny, a, e, przym. Lo łac. rationabilis, is, e. Quint. Lo fran. raisonnable. Lo niem. vernünftig.
Rozumny człowiek. Bydź rozumnym do rządow.
——— służba ——— układ. Nauszczerniz
——— zwyczay. Te rzeczy za rozumnym zoyczaiem stoią.
Rozuzdać, sto. zł. Patrz Wyuzdać
Rozuzdać konia, osła
Rozuzdany, a, e; imiesł. cz. prz. Patrz Wyuzdany
Rozuzdany koń, osieł.
——— żywot bez jarzma.
Rozważa, i, rz. rod. ż. Po łac. reflexio, onis, f. Rozważaiąc rzeczy, robiemy ciąg sądów, dla tego wiąc Łacinnicy nazywaią te władzę duszy reflexio, że w porównywaniu przedmiotow, uwaga niejako odbija się od jednego przedmiotu do drugiego. Kondyllak w Logice. Po fran. reflexion. Po niem. Ueberlegung, Erwägung.
Rozważnie. Patrz Rozważnie.
Rozważnienie, a, rz. rod. nii. Patrz Rozważnienie.
z rozważnieniem większem wyiechanie z Seymow.
Rozważać, sto. zł. Rozważam, asz, a. Po łac. meditari de aliquo, reputare aliquid, recolo meum quid. Retracto diligenter aliquid. Po fran. considérer, peser, examiner, contempler. Po niem. überlegen, erwägen.
Rozważać nieszczęśliwości swoie.
Rozweselać, sto. zł. Rozweselam, asz, a. Po łac. exhilarare quem, reducere a severitate ad hilaritatem, afferre alicui voluptatem gaudio. Cic. Po fran. égayer, réjouir qu, rendre gai, égaier. Po niem. einen erlustigen, erfreyen, aufgeräumt, lustig machen. Rozweselać kogo radością. Bosc.
Rozweselony, a, e, imies. cz. prz. Patrz Rozweselać
Rozwiać, sto. zł. Po łac. efflare aliquid. Plaut. Po fran. dissiper, en soufflant, jetter çà et là par le moyen d'un souffle, porter çà et là par le vent. Po niem. von einander wehen, blasen
— Wiatr rozwiał co.
— Pełnsa rozwiewa dobre zawsze. Przykładaią się mamy jako deszcz oławiany, bojaźnią Bożą, aby zawsze dobrego nadziei pełnsa nie rozwiała.
Rozwiązać. Patrz Rozwiązować
Rozwiązał wzięt. Rozwiązał się z pokoiu z pokoiu Bazyl. Rozwiązować
to sie

Co się rozwiązało, to spoić.
Łańcuchy się rozwiązały.
Małżeństwo rozwiązać się nie może.
Sza się rozwiązały.
Kodzay ludzki, iako przez Panną śmierzią się związkat, tak przez Panną rozwiązkat.
Rozwiązał się z frasunkow, z nędzy. Swoje i spokoyne dusze z cielesney się nędzy i frasunkow rozwiązały.
Rozwiązanie, a, rz. 502 nii. Po łaci solutio, enodatio, onis, f. Cu. Resolutio, onis, f. Gelli. Lo fran. dissolution. Pnie. Scheidung.
Szukać rozwiązania z żoną. Związany iesteś z żoną nie szukay rozwiązania.
2o Rozwiązanie trudności. Lo łaci. solutio, onis, f. Lo fran. solution, resolution d'un doute. Lo niem. Auflösung eines Zweifels.
Rozwiązanie trudności Pisma S.
3o Rozwiązanie kobiety. Po fran. délivrance f. enfantement m. accouchement m. Lo niem. Entbindung, Niederkunft. Po łaci. natus, us, m. Cu. Genitura ae, f. exortus, geminatus, us, m. geminatio, onis, f. Liv. Editio Editio, onis, f. Ulpi.
Rozwiązanie kobiety szczęśliwe.
Rozwiązany, a, e, mies. cz. prz. Po łaci. dissolutus, a, um. Cu. Lo fran. délié, dénoué. Po niem. aufgelöset, aufgebunden.
Rozwiązany człowiek z ciałem. Chcę bydź z tym ciałem rozwiązany.
Dusza rozwiązana od ciała.
Duszą rozwiązaną z ciała śmiertelnego.
Rozwiązany, szy, rozwiązany. Rozwiesdz się z mężem. Łacz. Rozwodzić się z mężem.
Rozwiesdz się z mężem urzędownie.
Rozwiązować, sto. zł. Rozwiązuię, esz, e. Po łaci. dissolvere relaxare aliquid. Cu. Exsolvere aliquid. Liv. Resolvere. Virg. Lo fran. défaire, détortiller, délier, dénouer, débander. Lo niem. aufbinden, auflösen.
Rozwiązować węzeł - więzień - worki
małżeństwa nie godzi się.
Rozwiiać, sto. zł. Rozwiiam, asz a. Po łaci. explicare. Cu. Lo fran. défaire une chose enveloppée, ou roulée. Lo niem. entwickeln, von einander wickeln.
Rozwiiać papier.

Rozwód

Rozwód, u, rz. rod. m. Po łaci. divortium, ii, n. Cic. Repudium, ii, n. Ter. Discidium conjugum. Ovid. Po fran. divorce, m, répudiation, f. Po niem. die Ehescheidung.

— Bydź nigdy nie może rozwód od węzłu małżeńskiego.

— Czynić rozwód. Facere divortium. ~~Cic.~~ cum uxore. Cicero

— Czynić rozwód w małżeństwie.

Rozwodowy, á, é, przym.

Rozwodowy list. Po fran. lettre de divorce, un acte de répudiation. Po niem. ein Scheide-Brief.

— Dał iéy list rozwodowy.

Rozwodzić, to iest: czynić rozwód.

Rozwodzić kogo z żoną.

Rozwodzić się z mężem z żoną. Po łaci. repudiare uxorem, etc. Suet. Renuntiare, remittere, dicere repudium uxori. Ter. Po fran. se séparer de sa femme, faire divorce avec son mari, avec la femme. Po niem. sich vom Manne, vor der Frau scheiden.

Rozwołać, sło zł. Po łaci. deblaterare aliquid, conclamitare aliquid. Plau. Po fran. trompetter, divulguer qu. chose à haute voix. Po niem. ausschreyen, ~~seine Stimme, sich~~ ~~im~~ ~~Schreyen~~, ausbreiten, aus-saunen.

Rozwołali po ulicach.

Rozżarzać, sło. zł. Rozżarzam, asz, a. Po łaci. inflammare bones. Flammare facere pru[illegible] Vivescere facere ignem. Ana[illegible] Po fran. attiser, souffler le f[illegible] Po niem. Feuer anblasen.

Rozżarzać ogień. smole Bazyl[illegible] Rozżarzać się ogień rozżarzył się w [illegible]

Rozżarzony, á, é, imies. cz. [illegible] Patrz Rozżarzać.

Rozżarzoná głowniá.

— miłość. Serce iéy [illegible] tało rozżarzoną miłością ku [illegible] rusowi.

— ogień.

— węgle.

Rubenit, a, imi. Narod. rod. m.

Ruchanie, a, rz. rod. n. Patrz Ruszanie.

Ruchanie głowy.

Ruchomy, á, é, przym.

Ruchome rzeczy. Po łaci. res m[illegible] ventes. Livi. Res mobiles. Ulpi. Po fran. biens mobi[illegible] res. Po njem. bewegliche Gü[illegible]

Rudolf, a, imie osobowe rod. m.

Rudolf Aquaviva. Soc. Jesu.

Rufina, y, imie osobowe rod. [illegible]

Rufina dziewica, męczennicz[illegible]

Ruin[illegible]

Ruina, y, imi. cudzoz. rod. ż. Lo tai. ruina, ae, f. Lo fran. ruine, f. destruction, f. Lo niem. Verfall.

Ruina Zakonu.

Rum, u, rz. rod. m, to iest Gruz. Rozwaliny.

— Miasto leży w rozwalinach i rumie obalonego świetnego panowania.

Rumatyzm mi Obuzia kras. Jgn

Rumianość, i, rz. rod. ż. To tai. color diffusus sanguine. Cic. Candor purpureo sanguine suffusus Stat. Rubor in malis. Plin. Purpureus color oris. Livy. Po fran. vermeil, m, teint vermeil Po niem. die Röthe des Antlitzes.

— Ładnie kwiat rumianości i wdzięczności małą niemoc.

— Przymieszywała się do twarzy rumianości Łanieńskiéj.

Rumiany, á, é, przym. Lo tai. sanguinolentus, a, um. Ovid. Rubens. Stat. Rubore suffusus Plin jun. Roseus, a, um. Plin Lo fran. vermeil rouge. Lo niem. roth, leibfarbig.

— Czystość białą rumianą zmazał.

— Język jego rumiany i świéży po śmierci nalazł się.

— młodzieńczyk rumiany.

— Zwarz rumiana.

— Ziemia

— Ziemia od krwi rumiana.

— Łanienka zawsze się rumianą pokazywała.

— Zwierz rumiana.

— Ziemia od krwi rumianéj

Rumieniec nagniele, a, rz. rod. nii. Lo tai. pigmentum, i, n, purpurissum, i, n. Plaut. Lo fran. du rouge; fard rouge pour le visage. Lo niem. rothe Schmin Schminke.

— Malował się rumieniecem i bielidłem.

Rumieniec, rumieńca, rz. rod. m Łatr. Rumianość.

Rumieńcem wstydu ozdobił pokorę.

Rumienny, czerstwy. kras. Jgn a, e, przym Łatr. Rumiany.

Rupinowski to, zostawiony iemu Szyc Słow

Rupert, a, imie osobowe, rod. m. Lo tai. Ruppertus, i, m. Rupert Biskup.

Rura, y, rz, rod. ż. Lo tai. fistula, qua aqua suppeditat. Cic. Aquaria fistula. Jul. Capit. Tubus, i, m. Plin. Lo fran. tuyau de fontaine, canal. Lo niem. ein Wasser-Röhre.

— Jezie źrzódło rurami do miasta

— Puszczą piędną wodę rura szpetna.

Ruś, rusi, imie wlas rod. ż. Lo tai. Rozolania, ae, f. Dzieło. Lo fran

Po fran. Russie, t. Po niem. Reussen.

— Wziął ig Rusi Królestwo.

Ruski, a, e, przym. Rusin, a, m. narod rod. m. Lo łaci. Russus, Roxolanus. Ursin. Lo fran. Ruthenien, Russien. Po niem. Reussisch.

Ruska cerdieu.

— obrządek. Wiele szlachty od herezyi i syzmy, odstąpiło do obrządku Rzymskiego, odstąpiło do Ruskiego nawrócił.

— odszczepieństwo ustało.

— pop.

— rodzaju Ruskiego matka Grzymiszława.

— Xiąże.

Po ruskiu czytał.

Ruski, sło. czyn. Ruszám ász, á. Po łaci. motare aliquid, commovere aliquid. Virg. Movere aliquid. Ovid. Agitare aliquid. Juv. Lo fran. mouvoir, remuer. Po niem. rühren, bewegen.

1o Ruszać głowę, rękę, wargami.

2o Ruszać. Patrz Poruszać.

— Dobre mienie i złoto nie ruszyło go.

3o Ruszać. Patrz Dotykać.

— Nie ruszam tych, ktorzy pamięć moią przechodzą.

1o Ruszać się. Po łaci. movere loco, ex loco. Livi. Movere vestigium. Curt. Moveo, ab Cic. Lo fran. se remuer, mouvoir. Lo niem. sich bewegen, sich rühren.

— Ledwie się ruszą opłakany na ciele. Człowiek się ruszą. Statua nie się ruszą. Drzewowe woda się ruszą.

— Żeby się ruszali.

2. — Ruszą się wiatr, to iest powstaje. Wiatr żaden nie ruszy bez rozkazania Boga.

Ruszanie, a, rz. rod. nii. Ruszanie czego. Po łaci. agitatio, onis, f; pulsus, us, m; motio, onis. Cic. Motus, us, m. Ovid. Po fran. mouvement, m, remûment, m, action de remuer. Po niem. Rührung, Bewegung.

Ruszanie wody.

Ruszénie pospolite. Po łaci. paratus belli, qui fit publico consensu. Budz. Po fran. et arrière ban, arrière-ban. Lo fran. niem. General-Aufbot.

Ruszénie pospolite podnosić.

Ruszenica, y, rz. rod. ż. Lo łaci fistula ferrea, ignivoma, gestatoria. Anat. Po fran. fusil, m, mousquet, m, arquebuse. Lo niem. Feuer-Rohr, Büchse, Armbrust.

— Strzelać z rusznicy
— Wyrwał mu z ręku rusznicę
Ruszony powietrzém. Po łaci. paralyticus. Plin.
1º Ruszyć. Patrz 1º Ruszać.
Ruszyć człowieka. Nie ruszáy — ciò żadnego z moich.
— fundaménta. Ruszcie jeno fundamentów Religii starey i Kapłaństwa, uyrzycie wielkie zrysowanie murów Królestwa.
— gozdź z mieysca.
— kogo z urzędu.
— nogi za próg nie mógł
— opoki wielkiey ruszyć siła ludzka nie mogła.
— włosu z głowy nie ruszył.
— wrot ruszyć. Co wrot ruszą, jego się spodziewa
Ruszyć członkiém żadnym nie mogła, okrom głowy a ręki lewéy
— ręką.
— wargami.
2º Ruszyć. Patrz Poruszyć.
— Sława nie mogła go ruszyć, którą nań kładli.
1º Ruszyć się. Patrz 1º Ruszać się.
— Człowiek ruszyć się nie może bez nogi.
Ruszyć się nie mogliście, pod żelazami, okowami będąc.
— w owéy gęstwinie nie mógł.
mógł.
— z błota.
— z łożka. Nie ruszy się z łóżka.
2º Ruszył się wiatr, to iest powstał wiatr.
3º Ruszyła się krew ze wszystkich członków, to iest puściła się.
4º Ruszyć się woyskiém. Po łaci. commovere castra ex loco Cic. Movere castra. Caes. Po fran. rompre / lever un camp. Po njem. das Lager abbrechen.
Ruszyć się wszystkiému woysku kazał
— woyskiém przeciw komu
Ruta, y, imie osobowé rod. ż. Po łaci Ruth. Po fran. Ruth. Po niem. Ruth.
Ruta, prababa, Dawidowá.
Rwać kogo za łeb. Skarga
Kłótnie a, rz. rod. nie. Krwanie włosów
Ryba, y, rz. rod. ż. Po łaci. piscis, is, m. Plaut. Squammosus grex. Colu. Po fran. un poisson. Po njem. ein Fisch.
Ryba. Do grania, do lekkich świeckich błazeństw, jako ryba do wody.
— Łowić ryby.
— Nałowić ryb.
— Pływa ryba głęboko.
— Przestawać na rybach.
— Uciekają

— Uiekaią od sieci ryby.
— Uzut w rybach smak mięsny.
— Używać ryb. Szcz. z Żar
— Usznym żywcem się od ryb.
— Zagarnąć ryby do siebie.

Ryba bystrá — Rybacy odwieźli go
— pieczona, Szcz. z Żar — chytra. — w górę przeciw wo-
— kozenka Szcz. z Żar — smażona — dy na tysiąc trzydzieści
— rosołowa Szcz. z Żar — uszeka — mężnadzi z 20 mahu-
Rybak Pan rybołow — wzięli go do zołnu
Rybi, a, e, przym. Lo łaci. pisci-
nus, a, um. Nac. Lo fran. de poiſ-
son. Lo niem. Fisch=
— Łuszczyny rybie.
— Wątrobą rybią, Syn Tobiasza
ślepego zleczył.

Rybitw, a, rz. rod. m. Łatw. Rybołow.
Rybitw ubogi.
Rybitwik, Zdr. rybitwa / Kilku rybitwików
Rybka, i, imie Zdrob. rod. ż. Lo
łaci. piſciculus, i, m. Ca. Ieren.
Lo fran. petit poiſson. Lo niem.
Fischbein, n.
— Bawić się nad strodkę rybkami
Rybny, á, é, przym. Rybny rynek.
Lo łaci. forum piſcarium. Plaut.
Piscaria, æ, f. Var. Lo fran. poiſ-
sonnerie f, le marché aux poiſ-
sons, où l'on vend le poiſson.
Lo niem. der Fisch — Markt.
Rybołow, á, rz. rod. m. Lo łaci. pi-
scator is, m. Ca. Hamiota, æ, m
Plau. Lo fran. pêcheur, qui prend
les poiſsons. Lo niem. ein Fischer
Rybołów prosty.

Rybołowienie, a, rz. rod. ni. Lo
łaci. piſcatura, piſcatio, pi-
tus. Alere venatus, aucupio
ſcatus. Plin. Piſcatum hamo
tilem ſaxatilemque aggredi
Plaut in Rudente. Lo fra pê-
pêche f, l'art, l'action de pê
du poiſson. Lo niem. der Fisch
— Szukać pożywienia rzemie
stem rybołowienia.

Rycerski, á, é, przym. Lo łaci
equeſter ordo, equeſtris ordi
homo. Ca. Lo fran équeſtre
Lo niem. Ritter=
Rycerski człowiek.
— dzielność.
Szcz. z Żar — karność wojenna
— lud.
— męztwo.
— pas.
— rzemieslo.
— stáwa. Poczytać co
za stawę rycerską.
— stán. Przyjęty na
cerski stán.
— zabawy.
— zbroja.

1o Rycerstwo, a, rz. rod. nii, to
Stán rycerski.
— Łasować kogo na rycerstwo
— Powołać kogo na rycerstwo

2o Rycerstwo, to iest Żołnierze

Rycerstwo

Rybny kupiec Rozarzyłek

2. Rybny z ryb Rozarmy rybne Szcz. z Żarn

Rybołowienie

Rycerstwo mocne, nieustraszone, rodzi wam Ojczyzna, Matka.

Rycerz, a, rz. rod. nii. Lo tau. eques, itis, m. Ci Heros, is, m. Po fran. le héros. Lo niem. Ritter, Held.

Rycerz Chrystusowy Bazylik

Rychart, a, im. osobowe rod. m. Lo tau. Richardus, i, m. Po fran. Richard. Po niem. Reichart.

Rychard Biskup.

Rychto, mzyst, to iest Prędko.

Rychto biezéć.

— ginie rychto kropla wody, bez drugiéy hoynéy wody.

— odprawić rogo rychto.

— pisać rychto.

— poginęli wszyscy w rychle odrutnémi śmierciami.

— powiadać. — uczyć się.

— zyngć.

Ryczénié, a, rz. rod. nii. Ryczenie Lwow. Patrz Ryk lwów.

Ryczyć, ało. nii. Ryczę, ysz, y. Po tau. mugire. Livi. Immugire Virg. Po fran. mugir, meugler beuegler comme un boeuf. Po niem. brüllen wie ein Ochse.

— Człowiek ryczy. Wołasz i ryczysz, jakoby cię kto wołał.

— Lew ryczy.

— Wół ryczy.

Rydel, rydla, rz. rod. m. Lo tau. pala, ae, f. Plaut. Rutrum, i, n. Fest. Po fran. bêche f. louchet, m; pioche, f. Po niem. Spaten, Grabscheit.

Rydlow tilda, po ogrodzie zostawić tazat.

Rydwan, a, rz. rod. m. Po tau. currus arcuatus. Liv. Vehiculum cameratum. Ulpi. Po fran. un coche, chariot de bagage. Po niem. Bagage-Wagen.

Rydwany pierwéy prosté i rzadkie, a teraz złoté kolebki i taréty.

Ryk u, rz. rod. m. Po tau. mugitus, us, m. Po fran. le mugissement. Po niem. Brüllen des Viehes.

— Czynić rydi i narzekania.

Ryk bydła. Po tau. mugitus, boum; boatus, balatus ovium. Virg. Po fran. le mugissement, meuglement de bétail. Po niem. Brüllen des Viehes.

— Drżtwiały uszy od ryku bydła

Ryk ziemi. Po tau. Mycetus, i, m. Apul. Po fran. mugissement, bruissement, bruit sourd et confus. Po niem. das Brausen, das Sausen.

O ziemio! czemu rydów twoich nie puszczasz.

Ryk lwi. Po łaci. Rugitus leonis. Henr. Steph. Po fran. le rugissement de lion. Po niem. das Brüllen des Löwen.

Jako ryk lwi, tak gniew Królewski, kto-go gniewa, grzeszy na duszę swoię. — Lew młody i srogi rzucił się nań z rykiem.

Ryk osli. Po łaci. ruditus, us, m. Po fran. le cris naturel de l'âne. Po niem. das Geschrey des Esels.

Ryktruda, y, im. osobowe rod. ż. Po łaci. Rictruda, ae, f.

Ryktruda wdowa.

Rynek, rynka, rz. rod. m. Po łaci. forum, i, n. Cic. Po fran. le marché. Po niem. der Markt.

— Jsdź przez rynek.

— Porzucić kogo na rynku.

— Prowadzić kogo na rynek.

— Wyrzucić kogo na rynek.

Rynek rybny.

Rynna, y imié cudz. rod. ż. Po łaci. canalis, is, f. Var. Po fran. canal. Po njem. Rinne.

— Uciekáymy się do źrzódła, to iest Apostolskiégo podania, stamtąd tę rynnę, aż do naszych czasów idącą, bierzmy.

Rypsyma, y, im. osobow. rod. ż. Po łaci. Ripsima, ae, f.

Rypsyma, Włoszka, Męczenniczka

Rysować

Rzadká pracowitość. Potoc. Stan.

Rysować, sł. Rysuię, esz, e. Po łaci. delinire aliquid. Plin. formare speciem alicujus. Vitruv. tracer, dessiner, ébau. Po niem. abzeichnen, abreis.

Rysować krzyżyk.

Rysuie się co. Po łaci. rimas aliquid. Cic. Rimis aliquid tiscit. Virg. Po fran. gercer, gercer, se crever, se fendre, Po niem. springen, Ritze bekommen.

— Mury Rzeczypospolitéy stawicznie rysuią się.

Rytmami łacińskiemi wiele rzeczy śpiewała ba

Rzadki, a, e, przym. Po łaci. Lyty Bachus rus, a, um. Cic. Po fran. rar. Po niem. selten, seltsam.

Rzadká noc była, któréyby na dlitwach nie strawił.

— Rzadki kupi te xięgi.

panoszą rzadki bez jedwabiów. — Rzadkiém szczęściem.

Rzadki dziw, para przyiaciół prawych.

Rzadko, przys. Po łaci. raro. Cic. Po fran. rarement, peu souv. Po niem. seltsam, selten, nie oft.

Rzadko o nim bez płaczu myśl mogła. — Im rzadzéy pożywa tym rychléy smaku tak wdzięcznéy potrawy zapominasz.

Rząd, u, rz. rod. m. Po łaci. gubernaculum, i, n. Cic. Magisterium, ii, n. Plaut. Regimen, n. Livi. Po fran. gouvernem. Po njem.

Po niem. Regierung.
— Brać się do rządów.
— Bydź rozumnym do rządów.
— Chrześc. się rządem Boga.
— Czynić rzeczy nieuwiadomi w Rzeczypospolitey.
— Má swoie króliki rząd.
— Obiąć rząd
— Otrzymać rząd.
— Przybrać kogo sobie do rządu.
— Rozstawił się rząd iego
— Sadzić kogo do rządu. Skarga
— Trzeszt. Bóg rządy iego.
— Siedzi jeden Bóg na rządzie Niebieskim.
— Słuchać rządu rozumu.
— Stoią rządy Królestwo i Państwo z. Boskiey Opatrzności.
— Trzymać się rządu iakiego.
— Wziąść kogo pod swóy rząd i opiekę.
— Wziąść gniew w rząd dobry.
— Wziąść kogo w swóy rząd i posłuszeństwo.
— Zachowywać swé domowniki w dobrém karaniu i rządzie.
— Zatrzymywa się rząd wszystek prawy.
— Zlecać rządy komu.
Rząd rozumu. Słuchać rządu rozumu. — Boga przeziemy.
— Królestw i Państwo z Boskiey Opatrzności stoi.
Rząd dobry. Palamentny. Śnieć. Jar
— domowy.
— gminny.
— gminny. Po łac. Gubernatio, ae, f, pochodzi z dwóch wyrazów greckich δῆμος, lud, i κρατος, rząd, iakoby mówiąc, rząd ludu. Po fran. Democratie f. Po niem. Volkes Herrschafft.
— iednowładny. Po łac. Monarchia, ae, f, pochodzi z dwóch wyrazów greckich monos, ieden, i archein, rządzić. Po fran. Monarchie. Po niem. Monarchie.
— kapłański. Nie brał się do rządów kapłańskich.
— kościelny. Napisał co o rządzie kościelnym.
— tajny
— naygorszy
— naylepszy
— niebieski. Siedzi ieden Bóg na rządzie Niebieskim.
— ostrzały. Jego. Jm pożyteczny do trwałości Królestw. — przedziwny
— stały we wszystkiem.
— świecki.
— wielogłowny.
— wielowładny.

2o Rząd na koniu. Phaleræ, arum f. Liwi. Po fran. harnois du cheval de selle, tout l'équipage de cuir pour un cheval de sel. Po niem. Reutzeug, Pferdezeug.

Rządca, y, rz. rod. m. Po łac. gubernator, administrator, rector, moderator

tor, is, m. Præses, idis, m. Cic. Po fran. gouverneur, administrateur. Po niem. Befelshaber, Verwalter, Regent, Verweser.
Rządca Rzeczypospolitéy.
—— sumnienia. Obrał kogo za rządcę sumnienia.
—— gorliwy.
Rządnie, przysł. to iest Porządnie.
Rządnie rozsadzić ludzie na swé mieysca.
Rządzénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. gubernatio, administratio, rectio, onis, f. Cic. Po fran. administration, f. Po niem. Verwaltung, Regierung.
— Doświadczony w rządzeniu ludzkiém.
— Nieumiejętny do rządzenia.
Rządzénié białychgłów niebezpieczné.
—— Królestwo, wielkiey mądrosci potrzebuie.
—— dobré.
—— szczęśliwé ludu.
Rządzić, sło czyn. Rządzę, isz, i. Po łaci gubernare, temperare, administrare aliquid, moderari. Præsidere alicui. Cic. Po fran. gouverner, régenter, dominer, règner, être le maître, régir, commander. Po njem. herrschen, regieren.
— Mądrość wdzięcznie rządzi.
— Członki wszystkie w ciele, iedna dusza i jedna głowa rządzi.
— Duch Boży rządził go.
—— kogo.
— kogo. Zakonodawco Jezu Chr[illegible] rządzisz ty sam nasz.
—— Królestwo.
—— Narody.
—— świat.
Rządzić ludém szczęśliwie.
—— okiém dobrze.
—— poddanymi, iako prawa kazą.
—— rzeczą pospolitą.
—— uchem dobrze.
Rządzić wedle zdania swego.
Rządzić się. Po fran. se regler sur, se conformer à, agir selon. Po niem. sich richten nach etwas.
Rządzić się pismém.
—— podaniém.
—— tylko samym przyrodzonym rozumém.
—— wedle praw narodu.
Rządziciel, a, rz. rod. m. Łat[illegible] Rządca.
Rzec, słowo, to iest powiedzieć.
Rzec głosem. Wszyscy rzekli głosem.
—— co głosem straszliwym.
—— śmiésznie.
—— srogo do kogo.
—— żałosnie.
~~Rzec~~
Rzec się ono słowo może u Jobe[illegible]
Rzeczono to śmiele.

Rzecz

Rzecz y, rz. rod. ż. Po łac. res ei, f. cii. Po fran. chose. Po niem. eine Sache, ein Ding.

— Badać się w rzeczach niewybadanych. — Bronić w rzeczy świątowe.
— Brzydzić się rzeczą plugawą
— Cierpieć wielkie i srogie rzeczy.
— Czynić rzecz iaką.
— Dostawać rzeczy wierzchnych.
— Dowiedzieć się pewnej rzeczy
— Jasny rzeczami świeckiemi.
— Jeźdźić rzecz dobrą w złe używanie.
— Kochać się w rzeczach niebieskich
— Kupować rzeczy strawne.
— Mówić rzeczy nieprzystoyne przed sobą nie dopuścić.
— Obracać co na rzeczy świeckie, i zbytki cielesne
— Obracać się człowiek do ziemskich rzeczy, iako po zawiasach.
— Odnieść rzecz do kogo.
— Odpowiedzieć rzeczą.
— Odgadzić za rzecz słuszną.
— Oznaymiać komu rzeczy przyszłe.
— Pobłądzić w wielu rzeczach.
— Potrzeba się rzecz pewna.
— Poświęcić u siebie niedrogo rzeczy duchowne
— Słupić rzeczy Boskie
— Sprzedać co komu za rzecz prawdziwą
— Stwierdzić komu rzecz iaką.
— Poznać sam rzecz tę.
— Wiedzieć kogo o rzecz iaką.
— Przechodzić rzecz za rozum.
— Przychodzić do rzeczy samey
— Roznieść rzecz ong. we wsi.
— Rozstawić
— Rozstawić rzecz iaką.
— Smakować rzeczy niebieskie
— Sprawować się sama w rzeczach duchownych.
— Stać przy dobrey i sprawiedliwey rzeczy.
— Stworzył P. Bóg celarskie rzeczy. Szły rzeczy niespore. Rzkop 1603
— Taić rzecz iaką.
— Toczy się rzecz zgodnie Spom. Jan
— Układ się rzeczy
— Używać rzecz niebronioną, woźnżną
— Używać rzecz iaką pewną, iako słońce widzieć dobre rzeczy. Spom. Jan
— Wiedzieć rzecz iaką.
— Wyjaśnić na nim rzeczy niepodobne
— Wyjaśniać z kogo rzeczy dobre. Jakie w nas lenistwo, co słowy damy z siebie rzeczy dobre wymiarać. Wyjrzeć, ostro w rzecz. Spom. z Zbar
— Zaniechać rzeczy ziemskich.
— Zdała się jim rzecz bardzo trudna
— Zezwalać na rzecz iaką
— Zamrużyć oczy przed tomi rzeczami Bazyl.
— Znać się na dobrych rzeczach.

Rzeczy Boskie. Chci z młodu do rzeczy Boskich. — Nie masz zgody około rzeczy Boskich — Łotupić rzeczy Boskie. — Smiać się z rzeczy Boskich.

— Chrześciańską
— ciężką
— dobrą. Znać przy rzeczy dobrey
Znać się na rzeczach dobrych.
— doświadczoną u Chrześcian
— doznaną od kogo.
— drogą. Przyzwyczaiać brać

do

do rzeczy drogich.
— duchowna.
— dziwną rzecz zataić.
— głupia.
— jaką rzecz czynić.
— Jowiniańska. Nie iest to rzecz Chrześciiańska, ale Jowiniańska.
— krótka w słowach.
— lekarskié rzeczy stworzył P. Bóg
— lekkié. Miłość Boga, rzeczy ciężkié czyni lekkié.
— maluczkie
— małe.
— maslnych rzeczy jedzeniem skuszony.
— nayosobliwsza.
— niebieska. Kochać się w rzeczach niebieskich — Smakować rzeczy niebieskié poczęła.
— niełacna.
— niepodobna.
— nieprzystoyna
— niespodziana.
— nietrudna.
— niewybadana. Czego się badać o rzeczach niewybadanych?
— nikczemna.
— nizka
— pewnéy rzeczy dowiedzieć się. Rzecz pewna pokaże się
— plugawą rzeczą brzydzić się
— pobożna.
— pocieszna
— podła.
— podobną
— podobną temu rzecz masz wy
— potrzebuiąca wielkich darów Bożych.
— poważna
— pożyteczna.
— prawdziwa — przyszła.
— rozszerzona w rocznych dzieje
— rzeczona.
— sama. Gdy do saméy rzeczy przychodziło.
— skazoná.
— sławná.
— słuszná.
— spodziéwaná.
— srogié rzeczy cierpieć.
— straszliwé
— stráwné rzeczy kupować
— suchá rzecz. Iskra rzecz iest mała, ale gdy na suchą rzecz trafi, miasta, mury, lasy wielkie gubi.
— światowa.
— świeckiemi rzeczami jasny Obracać co na świeckié rzeczy
— święta. Czynić żart z rzeczy świętych.
— szkodliwa bardzo.
— trudna.
— wdzięczna.
— wjecznych rzeczy dostawać
— wielkie rzeczy cierpieć.
— wielká rzecz w zasłudze.
— winna iest rzecz, oddawać śluby P. Bogu.
— ziemskich rzeczy zaniechać
2° Rzecz, to iest Obfitość.
— wielka

— Wielka rzecz krwi z ust i nosa wypłynęła.

2o. Rzecz, to iest Mowa.

— Mieć rzecz z kim

3o Rzeczka i, imie zdrobn. rod. ż. po łac. scruta orum, n. Horat. Operula, arum t. Apulej. Po fran. viellierie, t, choses vielles et usées.

— Mieć rzeczkę z szat czyich. Gdybym miała tuba rzeczkę z szat mego Ruperta, byłabym zdrowa.

Rzeczki domowe, stołowe.

2o Rzeczka, i, im. zdrob. rod. ż. Łatw. Strumień.

Rzeczka im bliższa iest zrzódła, tym iaśnieyszą ma wodę.

— Pozabiiał ich u rzeczki Cyson.

— Wyschła rzeczka; dla wielkiego upalenia ziemi. Przechodzi rzeczka.

— Wysycha wnet rzeczka bez zrzódła.

Rzeczka bliska zrzódła.

— rzędna

Rzecznictwo, a, rz. rod. nii, to iest Prawnictwo.

Rzecznictwa pilnował.

Rzeczny, a, e, przym, to iest Rzeczywisty.

— Sprawiedliwości nie mniemana, ale rzeczna i prawdziwa

Rzeczony, a, e, imies. cz. przesz. to iest powiedziany.

Rzeczona prawda od Boga.

— rzecz.

Rzeczpospolita, y, rz. rod. ż. Łac. Respublica, a, t. Cic. Po fran. République, Po niem. eine Republique.

— Biada Rzeczypospolitey bydź musi, o której niezgodni z sobą obmyślaią.

— Bronić Rzeczpospolitą od upadku.

— Chramie Rzeczpospolita w takiem woysku.

— Ginie do konia.

— ma zdrayc gotowego.

— miłował vprzeymie Rzeczpospolitą.

— Obmyślał o Rzeczypospolitey

— Oddał się ze wszystkiem Rzeczypospolitey.

— Obeymuie się Loganom.

— Osadzi się w Rzeczypospolitey pod iednym Panem.

— Piastował rządami swemi sprawy Rzeczypospolitey.

— Położyć w Rzeczypospolitey wszystkie pociechy swoie.

— Poraga to dziwnie Rzeczypospolitey.

— Postużyć

— Posłużyć co Rzeczypospolitey
— Poświęcić się winni iestesmy Rzeczypospolitey
— Przepadło dobro Rzeczypospolitey
— Siedzieć na swém mieyscu każdemu trzeba w Rzeczypospolitey.
— Służyć Rzeczypospolitey
— Stać będzie Rzeczpospolita.
— Starać się o całość Rzeczypospolitey.
— Umrzeć za Rzeczpospolitą.
— Upada Rzeczpospolita niewstydy, niepowściągliwością i swawoleństwem wszelakiém.
— Zdrowo iest wszystkiey Rzeczypospolitey, trwać każdemu w swym stanie.
— Zguba gotowa Rzeczypospolitey, gdy się wiele w niey królów zacznie.
Rzeczpospolita Chrześciiańska.
— Genueńska.
— Luceńska.
— nachylona do upadku.
— Polska.
— trwała.
— uboga.
Rzeczywiście, przysł, to iest rzetelnie.
— Tak w prawdzie i rzeczywiście było.
Rzeczywisty, a, e, przym, to iest rzeczą samą będący Po łaci lis, is, e. Po fran. réel, effec Po niem. wirklich, thätig
Rzeczywiste ciało Chrystusa
~~Rzęsisty, a, e, przym, to iest~~
~~Rzęsiste kwiaty, drzewa~~
Rzeka, i, rz. rod. ż. Po łaci fl vius, ii, m. Cic. Flumen, in Virg. Po fran. rivière, m. niem. ein Fluss.
Rzeka bieży bystro.
— ciecze.
— czyni szkody niezmier ludziom.
— idzie głęboko, szeroko
— kręci się rzeka bystremi purtami, Koch
— nabiera wody z hoyney deszczu.
— niesie trupy ludzi.
— oblewa zjemię.
— płynie
— przebywać rzékę.
— przepławić rzékę.
— przewozić się przez rzekę
— puścić się w rzékę.
— są gęste tam rzéki.
— siedzieć u rzéki.
— spuścić rzekę.
— stanęła rzéka w swych bregach.
— uskromić rzékę.
— utopić co w rzéce.
— wpada rzéka bystro w morze
— wpaść w rzékę, i utonąć
— wrzucić kogo w rzekę
— wylewa rzeka z brzegów
— wylew

wyleiwa rzeka szeroko.
— wyléwa się w równé pola. Wielmożni Panowie! niech się na lud wszystek z wás gór wysokich, miłości, jako rzeka, w równé pola wyleie.
— wypadá wielkim pędém z krynicy.
— wysycha rzeka, dla wielkiego upalenia ziemi
— wyszli wszyscy hurmem na rzekę.
— wytryskaią z gór, rzeki i zdroie
— Zabiéra rzeka pola wielkié.
— Zamarzła rzéka. Skarga
— Zatopić się w rzéce. Skarga
Rzéka bluźnienia na Boga, rzeka ciemnosci, płynie z serca jego.
— darów Bozkich na niego wylata się.
— dóbr prawych. Trafić do rzeki dóbr prawych.
— łez. Rzeki łez swoich pohamować nie mogła.
— pokoju. Dam wam iako rzekę pokoju, dam wam, chwałę pogańską, którą ssać będziecie.
— srébra i złota rzeki płyną.
Rzeka bystra.
— gęsté rzeki tam są.
— mała.
— obwiedziona zewsząd wysokiemi gorami
— wielka.
— wypadają-

— wypadająca z wielkim pędem z krynicy
Rżany, á, é, przym, to iest żytny. Po łaci. siligneus, a, um. Sipont Farreus, a, um. Colum. Po fran. de seigle. Po niem. Roggen=
Rżany chléb. Skarga
Rzemiéń, rzemienia, rz. rod. m. Po łaci. pellis arte subacta, corium a coriario elaboratum. Anal. Po fran. du cuir. Po njem. Leder.
Rzemiéń mokry. Skarga
Rzemienny, á, é, przym. Po ła. loreus. Cato. Plin. Po fran. de cuir. Po niem. ledern.
Rzemienna skóra pas. Krasic. Jgn. wór. Skarg.
Rzemieślniczka, i, rz. rod. ż., to iest żona rzemieslnika. Po łaci. uxor artificis. Po fran. femme d'artisan. Po niem. Handwerkerinn.
Rzemieślniczka ubogá. Skarga
Rzemieslniczy, á, é, przym. Po łaci. fabrilis, is, e. Cic. Po fran. d'artisan. Po njem. Handwerks=
Rzemieslniczy dom, ręka.
Rzemieslnik, a, rz. rod. m. Po łaci. artifex, opifex, icis, m. Operarius homo. Cic. Po fran. artisan, homme

homme de métier. Po niem. Handwerker.
Rzemieslnik dowcipny, ubogi.
Rzemiesło, a, rz. rod. nii. Po łaci. Ars, tis, f, artificium opificis. Cic. Opificium, ii, n. Var. Po fran. métier. Po niem. Handwerk.
Pisali także Starożytni rzemiosło.
— Bawić się rzemiesłem.
— Brzydzić się rzemiesłem.
— Ćwiczony dobrze w rzemiesle Oyca.
— Porzucić rzemiesło.
— Robić rzemiesło.
— Robić w rzemiesle jakiém.
— Szukać pożywienia rzemiesłem iakiem.
— Ubogacać Syna w rzemiesło jakie.
— Użyczać komu rzemiesła.
Rzemiesło rybołowienia.
— czartowskie. Od młodości oną się nauką i czartowskiém rzemiesłem w posłudze i przyzywaniu złych duchów bawił i u Pogaństwa wielką miał sławę.
— kapłańskie.
— kaznodzieyskie. Robić w rzemiesle kaznodzieyskiém.
— knapskie, Bazylik rycerskie. Ubogacać Syna w rzemiesło Rycerskie.
— trudne bardzo.
— ubogie.
— uczciwém rzemiesłem brzydzić się.
Rzesza, y, rz. rod. ż, to iest Zgromadzenie.
Rzesza Niebieska.
Rzeszoto, a, rz. rod. nii. Po łaci. reticulum junceum. Col. Po fran. crible. Po niem. Sieb.
Rzetelnie, przysł. Po łaci. actu. Cic. Po fran. en effet, effectivement, reellement. Po niem. in der That, mit der That.
Rzetelnie powiedzieć.
— wyiawiać grzechy.
— wyrażała na sobie rzeźne tajemnice męki Chrystusa.
Rzewliwie, przysł. Patrz Rzewnie.
Rzewliwie, płaczliwie mówić.
— płakać.
Rzewliwy, a, e, przym. Patrz Rzewny.
Rzewliwy płacz stał się.
Rzewno, przysł. Po łaci. amare. Cic. Po fran. amèrement, avec greur, avec larmes, avec amertume. Po njem. bitterlich, mit Thränen.
Rzewno płakać kogo.
— płakać śmierci czyiey.
— wołać do Boga.
Rzezany, a, e, przym, to iest ry... Po łaci. sigillatus, dolatus, ...

a, um. Cic. Sculpturatus, a, um. Plin. Sculptus, a, um. Vitruv. Po fran. gravé, ciselé. Po niem. geschnitzet, ausgeschnitten, gegraben, gestochen.
Rzezany obraz.
1° Rzezać, sło. Rzezam, asz, a. Po łaci. cælare aliquam speciem argento, etc, sculpere aliquid, exsculpere aliquid. Cic. Po fran. graver, ciseler. Po niem. Figuren graben, stechen, schnitzeln, schneiden
Rzezać obrazy.
2° Rzezać. Po łaci. secare. Cic. Po fran. couper. Po niem. schneiden
Rzezać język, piersi.
3. Rzezać. Po łaci. evirare aliquem. Var. Eunuchum aliquem facere. Juven. Po fran. châtrer, couper. Po niem. schneiden, castriren, entmannen
Rzezać go kazał i wałaszyć
Rzezali się niektórzy sami, chcąc się przy czystości zostać.
Rzeźnik, a, rz. rod. m. Po łaci. lanius, ii m. Teren. Po fran. boucher. Po niem. Fleischer.
Rzeźnik rzemiesłem.
Rzeźwy, a, e, przym. Po łaci. navus, gnavus, excitatus. Cic. Strenuus, a, um. Colum. Po fran. adroit, vif, agile, vigoureux plein de feu. Po njem. frisch, munter, muthig, stark.
Rzeźwy Apostoł.
—— głos. Wychwalać kogo rzeźwym głosem.
Rzęsisty, a, e, przym, to iest Obfity.
Rzęsiste kwiaty drzewo z siebie wydało
Rznąć ciało na sobie. Patrz 2° Rzezać.
1° Rzucać, sło czyn. Rzucam, asz, a. Po łaci. jacere aliquid, conjicere aliquid. Po fran. jetter. Po niem werfen.
Rzucać pierścień w wodę.
—— błotem.
—— kamieńmi
—— oczami na wszystkie strony. Kras. Jm.
—— stołkiem za kim
2° Rzucać królestwo, to iest Opuszczać.
3° Rzucać co do serca. Po łaci. impingere aliquid alicui. Cic. Po fran.
—— Chuć złą do serca, nieprzyiaciel rzuca.
—— mysl rzuca czart na człowieka.
—— mysli jakie chce, diabeł rzuca na nas, to iest na dusze nasze
4° Rzucać co, o ziemię, to iest obalać,

balać, uderzać o ziemię.
Rzucać co o ziemię.
— klasztor o ziemię.
1° Rzuca się choroba między ludzi. Po łaci. ingruit morbus in etc, incessit morbus in etc Liv. Invadit pestis, etc. Cic. Tentat morbus aliquid. Virg. Po fran. saisir, attaquer qu, tomber, se jetter sur qu, se gagner, commencer à paroître, se faire sentir comme une maladie. Po niem. einen befallen, sich spüren lassen, als eine Krankheit.
— Niemoc ciężka rzuciła się między ludzie.
— Powietrze rzuciło się między ludzie.
2° Rzucaią się łzy komu. Po łaci. erumpunt lachrymae. Plin. Oboriuntur lachrymae. Virg. Po fran. les larmes lui tombent des yeux. Po niem. die Thränen treten ihm in die Augen.
Krew rzuciła mu się pisty i nosem Bazylik
Rzuciły się Pannie łzy z oczu.
— Pannie łzy takie, iż przez dni piętnascie pohamować ich nie mogła.
3° Rzucać się do czego. Po łaci. admovere manum alicui, capere aliquid, decurrere ad aliquid Cic. Po fran. se mettre à qu. ch. Po niem. ergreifen.
— do mysli niepoczciwych.
Głodem przywiedziony, rzucił do niepoczciwych mysli, chciwości swoje iuż dorosłe zysk z nieczystości obrócić.
— do płaczu.
— do potraw szkodliwych.
— do prośby.
— do rady. Gdy się im pierwsza rada nie powiodła, drugiey się rzucili.
— do rady inney.
— do smierci inney.
— do smutku.
— do wodzy konia.
— do wzgardy swiata.
4° Rzucać się do stop czyich. Po fran. se prosterner, se jetter aux piés de qu. Po niem. einem zu Fusse fallen.
5° Rzucać się na kogo, to Targać się na kogo.
Rzucać się na kogo wielkim gniewem.
— na kogo popędliwym językiem.
— na kogo słowy gniewliwemi i sromotnemi.
— na Sędziego, niewinnie morduiącego.
— na Słońce. Cóż, chcecie się rzucić na słońce i gwiazdy.
— na woysko. Rzucać się na wszystko woysko, sam jeden lwiem sercem i nieustraszonem.
6° Rzuca się

Rzuca się koń lew, pies itd na kogo. Po łaci. Assultu et morsu canis appetor. Amm. Invadit, aggredit me canis. Anal.

— Konie dwa nań rzuciły się. Jeden mu zębami twarz pokąsał, a drugi go nogami biiąc, w rzekę wrzucił. Skarga

— Lew młody, okrutny, srogi, rzucił się na niego z rykiem. Skarga

— Wąż się nań iadowity rzucił

— Żaba sprosna, wielka nań się rzuciła.

7o Rzucić się w dom czyi, to iest: Wpaść do domu czyiego.

8o Rzucić się w ogień, to iest Wskoczyć w ogień. Skarga

Rzym, u, im. szczegól. rod. m. Po łaci. Roma ae, f. Cic. Virg. Po fran. Rome, f. Po niem. Rom.

Rzymianin, a, im. Narodo. rod. m. Po łaci. Romanus civis. Cic. Romulides, a, m. Pers. Po fran. un Romain. Po niem. Römer.

Rzymianka, i, im. Narodo. rod. ż. Po łaci. Romana, ae, f. Po fran. une Romaine. Po niem. Romerinn.

Rzymianka zacná rodu Sénatorskiego. Skarga

Rzymski, á, é, przym. Po łaci. Romanus, a, um. Cic. Romanensis, is, e. Salu. Romulus, a, um. Virg. Po fran. Romain. Po niem. Römisch.

Rzymski kościół — Królestwo.

— monarchiia.

— obrządek.

— Państwo.

— Penitencyarya.

— ustawy } przyimować

— zwyczaie }

S

1o Sabba y, im. osobow. rod. m. Sabba Gottus Męczennik.

2o Sabba Opat.

Sabelliany heretycy, którzy Osoby w Bóstwie mięszali. Skarga

Sączyć się, sło. Po łaci. delacrimare. Colu. Po fran. couler, faire eau par les côtés, dégoutter, suinter. Po niem. auströpfeln, lecken, näßen.

Sączy się krew z twarzy.

Sad, u, rz. rod. m. Po łaci. pomarium, ii, n. Cic. Hortus arboribus consitus

consilus. Cato. Po fran. fruitier s. m; verger, m, jardin fruitier. Po niem. Frucht-Garten, Obst-Garten.
— Przechodzić się po sadzie.
Sąd, u, rz. rod. m. Po łaci. judicium ii, n. Cic. Po fran. justice, f. Po niem. das Gericht.
— Gotować się do sądu.
— Karały się grzechy sądém duchownym.
— Obżałowany sprawiedliwie na sądzie.
— Odprawować sądy.
— Ponieśi sąd. O Boże! jaki sąd poniesli
— Potępiony sprawiedliwie sądém Bożym.
— Powoływać kogo do sądu.
— Pozwać kogo do sądu.
— Przywiedziony przed sąd.
— Przyzwany do sądu.
— Sprawować sąd ludzki.
— Winien iest sądu.
— Wnieść z kim w sąd.
— Wydać kogo do sądu na śmierć
— Wywiesdź kogo na sąd.
— Wzięły do sądu.
— Zastępować kogo u sądu.
— Żądać na kogo sądu.
Sąd bez strony.
Sąd Boski, niepościgniony żadnym rozumem
— duchowny
— duchowny.
— ludzki omylny.
— łaskawy.
— nagły, nierychły Bazylik
— odwłoczny.
— ogromny.
— pełny miłosierdzia i zaniechania i skrócenia sprawiedliwości, i wyproszenia się od gniewu Pańskiego.
— prawy Boga.
— sprawiedliwy.
— srogi, surowy
— świecki.
— twardy.
Sadło, a, rz. rod. nii. Po łaci. adeps, adipis, f. Plin. Po fran. oing, m, axonge, f, pane f, gr se, qui n'est pas fondué
Sadło tłusté.
Sadownik, a, rz. rod. m. Po łaci. putator, is, m. Marti, Frondator, is, m. Virg. Arborator, is, m. Po fran. pépinieriste, m, jardinier pépinieriste, jardinier qui cultive les arbres. Po niem. Baum-Gärtner.
Sadowy, a, e, przym. Po fran. verger. Po niem. zum Baum Garten gehörig.
Sadowé drzewo

Sądny, a

Sądny, a, e, przym.
Sądny dzień. Po łaci. dies extremi judicii. Dies saeculorum omnium extremus. Anal. Po fran. le dernier jour; jour du jugement, jour du Seigneur, jour de jugement. Po niem. der jüngste Tag, das jüngste Gericht.
Sądny dzień, ostatnie żniwo.
Sądownie słuchać kogo.
Sądowny, a, e, przym. Patrz Sądowy.
Gdy czas sądowny przyszedł.
Sądowy, á, é, przym. Po łaci. judicialis, is, e, judiciarius, a, um; forensis, is, e. Cic. Po fran. judiciaire. Po niem. richterlich, Gerichts=.
— Dekreta sądowe mocy nie maią.
— Moc sądowa.
— Stolica. Zasiąsdź na stolicy sądowéy. Zasiąsdź przy stolicy sądowéy.
— urzędnik sądowy.
— ustawa sądowa } Skarga
Sadyci, tów imi. Naród. Naród starodawny wzmiankowany w Xięgach Judic XXII.
1º Sadzać sło. czyn. Sadzam, asz, a.
Sadzać chléb do pieca, to iest: kłasdź chléb w piec.

2º

2º Sadzać kogo do rządu, na dostoyność. Po łaci. creare aliquem consulem etc. Cic.
Sadzawka, i, rz. rod. ż. Po łaci. piscina, ae, f. Cic. Vivarium piscium. Colum. Po fran. étang vivier. Po niem. ein Teich.
Sadzawka nazwana od Sadzania ryb
Sadzawka mroźna — zimna.
Sadzić. Patrz Sadzać.
Sadzić się na czém, to iest: gruntować się na czém.
Sadzić się na ledzie.
— na piasku.
— na tém myśl wszystka w swojém przedsięwzięciu sadzić się nie ma.
Sądzić sło. czyn. Sądzę, isz, i. Po łaci. judicare. Cic. Po fran. juger. Po niem. richten, Recht sprechen.
Sądzić ludzie kogo, z popędliwością serca swoiego Bazylik
— swary.
— ubogie.
— wdowy.
Sądzić niesłusznie.
— niesprawiedliwie } Skarga
— surowie
— źle przeciw komu
Sądzić o kogo. Przyidzie ten, który o ubogie sądzić będzie, i zastawi się o ciche i poniżone na ziemi.
— kogo na gardło. Bazylik.
przeciw

— przeciw komu.
— w rozsądku, sprawiedliwości.
— wedle powieści.
— nie wedle poyrzenia ludzkiego.
— wedle widzenia ludzkiego.
1° Sądzić się. Po łac. existimare se. Po fran. se croire, se tenir, s'estimer. Po niem. sich halten, glauben.
Sądzić się z pokory niezdolnym do dźwigania wielkiego i niebezpiecznego ciężaru.
— być szczęśliwym.
2° Sądzić się. Po fran. se plaider, être en procès avec qu., se plaider l'un contre l'autre. Po niem. sich rechten, mit einem einen Proces führen.
Sądzić się samemu, niebezpiecznie.
— o krzywdy
— o niepokutowanie i o uczynki, z wiernemi sądzić się Bóg będzie.
— u świeckiego urzędu.
— wedle praw i obyczajów Narodu.
Sądzony, a, e, imies. cz. przeszł. Zobacz Sądzony.
Sądzony o niewdzięczności
Sakrament, u, wyr. łac. rod. m.
Po łac. Sacramentum, i. S. Scrip. Po fran. un Sacrement. Po niem. ein Sacrament.
— Administrował Sakrament.
— Brać przy śmierci Najszy Sakrament.
— Czyni sakrament, słowo stosowe.
— Dawać komu Sakrament.
S.
— Mazać Sakrament Bo
— Nakarmić nas P. Bog wielkonocnym Sakramentem
— Nieść do chorego, nayświęt Sakrament.
— Posilać się Sakramento
— Przyjąć nayświętszy Sak
— Umiérać bez Sakramen
— Używać Sakramentów wjennych.
— Zeyść z tego świata Sakramentów kościelnych.
Sakrament ołtarza.
— spowiedzi.
Sakrament Boży — dzielny
— kościelny
— nayświętszy.
— pełny łaski.
— przenayświętszy.
— święty
— wielkonocny
— zbawienny.
Sakramentny
Po łac.

Sakramentalnie, przys.; to iest w Sakramencie.
Sakramentalnie Bóg iest w kościele.
Sakramentalny, a, e, przym. Po łaci. sacramentalis, is, e Po fran. sacramental.
Sakramentalna moc.
Sakramentarski, a, e, przym, to iest Sakramentarzow.
Sakramenturski fałsz.
Sakramentarz, a, imi. własci. Przeciwni Sakramentarze przycisnęli go.
Sakwy ~~ow~~ saku, rze. w liczb. mno. rod. ż. Po fran. bésace f. Po niem Quersack.
— Chodził z sakwami po Rzymie.
Sala, i, wyraz cudzoziemski z francuzkiego sale. Po łaci. oëcus, i, m. Aula ae, f. Vitru. Porticus, us, f. Cic. Po fran. sale f. Po njem. ein Saal.
— Zapadła się z nim sala.
Sala wysoka pałacu.
Saletra, y, rz. rod. ż. Po łaci. nitrum, i, n. Plin. Ovid. Po fran. du salpêtre. Po njem. Salpeter.
Salomea, ei, imie osobowe rod. ż.
Salomea Panna.
Salomon, a, im. osobowe rod. m.
Salomonowy,

Salomonowy, a, e, przym, to iest Salomona.
Salomonowy kościoł.
— pienia.
— Xięgi.
Salwiusz, a, imi. osobo. rod. m. Po łaci. Salvius, ii, m.
Salwiusz Biskup.
Sam, a, o, zaim. osobis. Po łaci. ipse, a, ud, Po fran. lui même, Po niem. derjenige.
Sam przyrodzony rozum okazuie, iż Żona sama nie swoja.
Sam na sam, przysł. Po łaci. viritim. Curt. Po fran. corps à corps, seul à seul, tête à tête, tout proche l'un de l'autre. Po njem. Mann gegen Mann; einer gegen einen.
Sam na sam zostawać z białągłową.
Samo chcąc, przysł. Po fran. de son plein gré. Po niem. selbst wollend; mit Willen.
Samo chcąc wychodźić z Kościoła.
~~Sadoc~~
Samodziałka, i, rz. rod. żeń, prosté, grubé sukno. Po łaci. cenio, onis, m. Cato. Anal. Po fran. bure, sorte de drap de peu de prix. Po njem. grobes Tuch zu Kleidern.
Samodziałki piérwéy boki nasze pokrywały

pokrywały, a teraz axamity i jedwabie.

Samojedź, i, rz. rod. żeń. Po łaci. Anthropophagi, orum, m. Plin. Po fran. antropophage, canibale, homme, qui mange la chair humaine. Po niem Menschen-Fresser.

Samojedź, lud, który sąsiadów i Oyców swoych ié. Lud tak sprosny i okrutny, którzy ludzie, iako u nas wieprze i woły karmiąc i tucząc, zabiiaią, i mięsa ich pożywają.

Samołówka, i, rz. rod. żeń. Po łaci. decipulum i, n, decipula, ae, f. Apulej. Po fran. piége, m; embuchets f. plur. Po niem. Falle, Netz.

— Naglądámy w sieci heretyków i samołówki.

— Znaleźć na kogo samołówkę

Samorzeczny, dowód. Skarga

Samosateni, ów, im. włas.

Samosateni heretycy.

Samosłaniec, samosłańca, rzeczo rod. mę, to iest: sam się słący.

Samosłaniec chytry. Panie uchoway nas od samosłańców chytrych, którzy sług twoich twarzy na się biorą.

Samosłaństwo, a, rz. rod. nio. Patrz Samosłaniec.

Samotrzynasty, a, e, przym. Po

Samotrzynasty puścił się za m... do Francyi.

Samowtór, a, e, przym. Po f... lui-deuxième. Po niem. selbst... derer.

Samowtórzy Prowincyałowie ... chali się.

Samson, a, im. osobow. rod. m... Po łaci. Samson, onis, m. ... fran. Samson. Po niem. Sam...

1º Samson Sędzia Ludu Bożego

2º Samson Rzymianin.

Samuel, a, im. osobow. rod. m... Po łaci. Samuel, is, m. Po f... Samuel. Po niem. Samuel...

Samuel Prorok.

Samuelowy, a, e, przym.

Samuelowa dusza — syn.

Sandomiérz, a, wyraz szczególny. Sandomiérz ma trzy zrzódła wyraźne: piérwszy Sán, drugi do, trzeci mierz... czyli dążyć, czwarty, domyśl... Wisła: bo to miasto Sándom... zbudowané iest niedaleko tego mieysca, gdzie San, do Wisły zmiérzá. X. Kopczyński w Grammatyce na Klassę III.

Sandomirski, a, e, przym. Po...

Sandomiriensis, is, e.

Sandomirska Xiężna.

Sanie

Sanie, sani, rz. rod. żeń. w liczb. mno
Po łaci. tracha, ae, f. Virg. Anal.
Po fran. ramasse f; grand tre-
neau pour mener quelques
personnes. Po niem. grosser Schlit-
ten.
Sanié nizkié
Sanki, sanek, wyr. zdrob. Patrz
Sanié. Sareplańska niewiasta przeg. z Zar.
Sanki malowane
Sarmacki, Sarmatycki, Sarmacya. Imi. Narod.
Sarmata, y, imi. Narodowe. Po
łaci. Sarmata, ae, m. Po fran.
un Sarmate. Po niem. ein Sarmat.
— Woysko zebrané z Sarmatów
Sarna, y, rz. rod. ż. Po łaci. dorcas
adis f. Martial. Capreolus, i, m.
Colum. Caprea, ae f. Mart. Po
fran. chevreuil m. Po niem ein
Reh.
Sarni, á, é, przym. Po łaci. qui
ex dorcade est, ad dorcadem per-
tinens. Anál. Po fran. de che-
vreuil, de chevrette. Po niem.
Reh=
Sarni smak
Sarnka, i, rz. rod. żeń. Leopolita Jan
Saska ziemia. Po łaci. Saxonia,
ae, f. Crom. Po fran. Saxe f.
Po niem. Sachsen, n.
Sąsiad, a, rz. rod. m. Po łaci.
vicinus, i, m. Cic. Po fran voi-
sin. Po niem. ein Nachbar.
— Miéć pomoc od sąsiadów.
— Stał się niebieskim sąsiadem,
zosta-

zostawując ciało
Sąsiada, y, rz. rod. żeń. Po łaci
vicina, ae, f. Po fran. une voi-
sine. Po niem. eine Nachbarinn.
Sąsiada przybiegła.
Sąsiedzki, á, é, przym. Po łaci.
vicinus, a, um. Ovid. Vicinalis
is, e. Liv. Po fran. voisin. Po
njem. nachbarlich.
Sąsiedzká jedność. } Skarga
— miłość }
— pomieszkanié.
— rozterki.
— woyna.
— zgoda. Widzicie po-
targanié jedności i miłości i
zgody sąsiedzkiéy
Sąsiedztwo Nic nam po ich sąsiedztwie i towarzy-stwie Skarga
Satyr, a, imi. osobow. rod. m. Po
łaci. Satirus, i, m.
Satyr brat S. Ambrożego.
Sáydak, a, rz. rod. m. Po łaci. pha-
retra, ae, f. Virg. Po fran. car-
cois, m; trousse f. Po njem. Köcher.
— Nosić sáydaki.
Wisiał na nim sáydak.
Schadzka, i, rz. rod. ż. Po łaci.
conventiculum, i, n; conventus
us, m, coitio, onis f; synodia, a
f. Cic. Caetus, us, m. Plaut.
Po fran. conventicule, m, assem-
blée. Po niem. Zusammenkunft.
— Czynić sobie schadzki.
— Nie dopuścił im schadzek.
— Jsdź

— Jsdź do schadzek czyich.
— Miéć z kobiétą schadzki nieczysté.
— Wkraśi się tajemnie na schadzkę.
Schadzka doktorska. Na schadzkach doktorskich.
— nieczysta. Miéć z kobiétą schadzki nieczysté.
— nocna.
— pospolita.
— sromotna.
1º Schnąć, sł. Schnę esz, e
Po łaci. arere. Ovid. Arescere exarescere. Cic. Obarescere. Lactan.
Po fran. sécher, devenir sec, sécher sur le pié, se consumer, devenir défait et misérable; s'extenuer, fondre. Po niem. vertrocken, verdorren, welk werden.
— Rószczka schnie.
— Wszystko schnie na drzewie.
2º Schnąć na ciele. Po łaci. macrescere. Var. Tabescere, contabescere, extabescere. Cic. Po fran. sécher, devenir sec, se consumer, devenir défait et misérable, s'extenuer.
Schnąć począł.
— od czego.
Schodzący, a, e, imies. cz. teraź.

Patrz

Patrz 2º Schodzić.
Schodzący łagodnie.
1º Schodzić suknią, to iest drzéć suknią.
2º Schodzić z tego świata. Po łaci. decedere e vita. Po fran. quitter le monde, passer, [illegible]der, mourir, expier. Po niem. von der Welt scheiden, [illegible] verlassen, sterben.
3º Schodzić z łóżka, to iest Wstawać z łóżka.
Nie schodził z łóżka sześć miesięcy.
4º Schodzi komu na czém. Po łaci. deficit eum aliquid, deficit consilio. Cic. Po fran. [illegible]quer à qu. ch. Po niem. mangeln, abgehen, fehlen.
— Na deszczu ziemi schodzi.
— Na duchu roztropności nie schodziło Panience.
— Na głowie gdy zeydzie, nie długo członki ustaną.
— Na godności duchowney i kapłańskiéy schodzi im.
— Na gorącości, przeciw złéy i fałszywéy braci schodzi im.
— Na leciech nie schodzi iéy do sprawowania drugich siostr.
— Na miłości

Na miłości nie schodzi mu ku Bogu, ku złotéy Oyczyzny.
Na nauce wielkiéy i nabytéy do spraw Rzeczypospolitéy nie schodziło im.
Na pilności wielkiéy przełożonych schodzi.
Na pociechach schodzi.
Na przykładach schodzi.
na żadnéy rzeczy nie schodzi.
Schodzić się. Po łaci. coire, convenire, concurrere. Cic. Po fran. s'assembler, s'attrouper, s'amasser, se ramasser, se rendre en un lieu avec d'autres. Po niem. Zusammen kommen, versammeln.
Lud schodził się ze wszystkich ziem okolicznych.
Rada się zeszła.
Rzeczy dwie schodzą się do dobrych uczynków, łaska i pomoc Boga, i nasza praca i staranie.
Rzeczy wiele się schodzi do tego.
Schodzić się do kogo.
na spólną modlitwę.
Scholastyka, ii imi. osobo. rod. ż. Po łaci. Scholastica, æ, f. Po fran. Scholastique.
Scholastyka Panna.
Schorzały, a, e, ~~[illegible]~~ przyn. Po łaci. perdita valetudine homo Cic. Jessus valetudinibus. Tacit. Defectus longis valetudinibus. Plin. Po fran. très-malade, dangeureusement malade. Po niem. sehr hinfällig, sehr krank.
Schorzałe ciało.
członki.
człowiek na niemoc. Schorzałych na rozmaite niemocy leczył.
człowiek na duszy.
ręka.
wola słaba, schorzała, do dobrego bardzo leniwa i niepotężna.
Schować, patrz Chować.
Schować ciało do skrytego lochu
co pilnie.
słowo Boże do wnętrzności serdeczney.
Schować się z czém. Po łaci. tene tibi. Plaut. Habe tibi istud. Cic. Abi in malam rem cum etc. Plaut. Po fran. c'est un rien, arrière cela. Po niem. verstecke dich damit, weg damit.
Schować się z czém. Niech się Xiężna schowa z swemi prezentami.
Schowanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. conditorium, ii, n. Quint. Receptaculum, i, n, Repositorium. Jul. Capito. Theca, ae, f. Cic. Po fran.

fran. conservoir, m, réservoir, m, Po niem. Behältniss.
Schowanie skarbów.
Schronić się. sło. Po łaci. secedere aliquo; subterfugere periculum, recipere se ad etc. Cic. Po fran. se sauver, se retirer, se mettre en sureté. Po niem. sich in Sicherheit bringen, entfliehen.
Schronić się obecności Bożéy nigdy nie możem.
——— do okrętu.
——— na pustynią.
Schronienie się, a się, rz. rod. nii. Po łaci. receptus, us, m. Virg. Livi. Po fran. recours, m; retraite f. lieu de sureté, asile, m. Po niem. Sicherheit, Zuflucht.
Czas mieć wolny do schronienia się
Schudły a, e, przym, to iest wynędzniony.
Schudłe członki.
Schudnąć sło, to iest Wynędznić, spaść z ciała.
Schudł bardzo.
Schylać, sł. czyn. Schylam, asz, a. Po łaci. submittere aliquid Plin. Po fran. pancher, incliner, baisser, mettre plus bas. Po niem. neigen, herunter biegen.
Schylać głowę swoję pod rękę czy
——— szyię Bogu.
——— szyię komu.
——— szyię do kolan drugich
——— twarz swoię.
1º Schylać się po co. Po łaci. inno me aliquid e terra elevare Anal. Po fran. s'incliner, se pancher, se baisser. Po niem. sich bücken, sich neigen.
Schylał się po wodę nad studnią
2º Schylać się Po łaci. inclinare se. Livi. Propendere Cic. Po fran. s'incliner, se baisser, se pancher. Po niem. sich bücken, sich neigen.
Schylać się niedoskonałościom ludzkim.
——— niedowiarstwu ludzi.
Schylić. Patrz Schylać
Schylić głowę na ręce.
——— serce do zgody.
——— ucho swoje schylić P. Bóg do modlitwy.
Schylić się. Patrz 2º Schylać się
——— Do każdego natury schylić się umiał.
——— ku czemu schylić się, to iest skłonić się.

Sciąć, patrz Scinać.
Sciąć człowieka.
1º Sciągać, to iest pociągać
Sciągać kogo za suknią
2º Sciągać mysl do czego. Po łaci. referre. Po fran. référer, rapporter à. Po niem. auf etwas ziehen, deuten.
3º Sciągać rękę. Po łaci. intendere dextram, digitum, etc, ad, porrigere manum ad, in, etc. Cic. Po fran. étendre, tendre, alonger un membre. Po niem. ausrecken, austrecken ein Glied.
— Rękę sciąga Bóg przy spowiedzi na nasze rozgrzeszenie i obmycie.
— Ręce sciągać do matki po chleb.
Sciąga się co do czego. Po łaci. spectat aliquid in aliquid. Refertur aliquid ad etc. Cic. Po fran. se rapporter, se référer, viser, tendre, buter à qu. cho. Po niem. sich beziehen, abzwecken, zur Absicht haben.
— Cześć sciąga się do Boga.
— Głos Boga nie sciąga się na pisaną ewanjelią.
— Przywiléy sciąga się na wszystkie potomki.
1º Sciągnąć. Patrz 3º Sciągać rękę

Sciągnąć

Sciągnąć rękę do nędznego i ubogiego
— rękę na kogo. Boże sciągniey rękę na niego.
— rękę w morze.
2º Sciągnąć szyię pod miecz, to iest Podać szyię pod miecz.
3º Sciągnąć pierścień z palca, to iest zdiąć pierścień z palca.
Sciągnąć się, to iest zgromadzić się.
Sciągnąć się wszystkim. kazał.
Sciągnienia mieysce mieć
Sciana, y, rz. rod. żeń. Po łaci. paries, tis, m. Cic. Po fran. paroi, f, mur, muraille. Po njem. eine Wand.
— Chylą się sciany domu.
— Grozi upadkiem sciana pochylona.
— Mieszkać ustawicznie w scianach kosciola.
— Pociérać cudzé sciany, opusciwszy dom swoy.
— Pokrywać sciany drogo, oponami, kobiercami.
— Przekopać scianę.
— Stawiać sciany mocné.
— Uderzyć o scianę garniec gliniany.
Sciany domu, kosciola
Sciany cudzé pocierać
— mocne.
— ozdobjoné
— piękné.

— piękné.
— pochylone upadkiem grożą.
Scianki, scianek, rz. rod. żeń. w
licz. mno. Po łaci. andron, is, m
Plin. jun. Po fran. entreval, m;
un espace entre deux murs
par où la pluye descend. Po
niem. die Schlippe zwischen
Häusern.
— Wpadł w iakieś scianki, u-
ciekając.
Sciekać, sło. nii. Sciekam, asz,
a. Po łaci. defluere. Virg. De-
stillare. Cels. Po fran. distiller,
descendre, degoutter, decouler,
écouler. Po niem. herunter tröp-
feln, abfliessen.
Sciekała krew z ramion na nogi
woda w rów Bazylik
Sciekający, a, e, imies. cz. teraz.
Patrz Sciekać.
Sciekający miód z plastru.
— woda z gór.
Sciekły, a, e, przym., to iest zalany.
— Oczy krwią sciekłe.
— Twarz krwią sciekła.
Scieńczeć, sło, to iest Stać się
cieńkim.
Scieńczał tak postami i powscią-
gliwoscią, iż skórę na brzuchu
zbywaiącą, na którą stronę chciał
obracał.
1º Scierać grzechy płaczem, to
iest:
iest gładzić grzechy płaczem.
2º Scierać moc czyią, to iest
pokonać, zwalczyć.
3º Scierać ręce swoie, to iest
cierać ręce swoje.
Scierpieć, to iest: znieść.
Scierpieć go nikt nie może
— heretyki.
— ptaszka spiewaiąc
nie scierpi, kto miłuie pokoy
— rogożą na sianie
dwie u łożka scierpiał.
— słowa przykrego
dwie rodzicom własnym
Scierw, u, rz. rod. m. Po łaci.
ro morticina. Plin. Po fran.
un animal mort, corps mort
d'une bête. Po njem. Aas,
Zabawjony kruk na scierwie
Scieśniać, sło. czyn. Po łaci.
angustare aliquid. Var. Arc-
re aliquid. Colum. Coarctare
aliquid. Po fran. étrécir,
cir, rétrécir, faire plus étroit.
Po njem. enger machen.
Scieśniać moc czyią,
— poważnosć czyią.
— władzę czyią.
Scieśniony, a, e, przym. imies.
cz. przesz. Patrz Scieśniać
Scieśniony

Ścieśniona i skrócona poważnosi i moc i władza Królewskiego majestatu, nieroztropném wolnosci szkodliwéy rozszerzaniem.

Scieszka i, rz. rod. ż. Po łaci. semita, æ, f. Plaut. Callis, is, f, Trames, itis, m. Cic Diverticum, i n. Plaut. Po fran. sentier, m. Po njem. ein Fussteig.

— Naprostować scieszki.

— Potkać kogo na scieszce.

— Prostować scieszki Bogu.

— Sprostował scieszki moje P. Bóg.

— Tracić scieszki złych pokus

Scieszka ciasna.

1º Scigać, sło. czyn. Scigam, asz, a

Scigać swéy krzywdy z bliźniego to iest: Mscić się

2º Scigać głębokosci rady Boga, to iest Zgłębiać

Scięty a, e, imiest. cz. przesz Patrz Scinać.

Scięty człowiek.

— smierć. Na smierć sciętą oboje potępieni — Okrutnik skazał go na sciętą smierć.

Scinać, sło. czyn. Scinam, asz, a. Po łaci. capite plectere aliquem. Obtruncare aliquem. Jugulare aliquem. Cic. Demutilare aliquid. Praecidere aliquid ictu uno. Colu. Po fran. trancher la tête à qu, décapiter qu, faire sauter la tête à qu. Po niem. köpfen, enthaupten.

Scinać głowę komu.

— kogo. Krew twoja skrwawiła suknią tego, co cię scinał.

1º Sciskać, sło. czyn. Sciskam, asz, a. Po łaci. stringere aliquid. Cic. Adstringere vinculo arctissimo. Cic. Arcte religare. Colum. Po fran. garroter, lier fortement. Po niem. scharf binden, zuziehen.

Sciskać biodra swoié ostrym żelaznym łańcuchem.

— biodra swoié powrózkami kogo żelaznemi blachami.

2º Sciskać co czem. Po łaci. comprimere. Cic. Stringere aliquid manu. Plin. Po fran. serrer, reserrer, étreindre. Po niem. zusammen drücken.

Sciskać co kleszczami.

3º Sciskać kogo. Po łaci. amplexari aliquem. Po fran. embrasser une personne. Po niem. einen umarmen.

Sciskać kogo mile.

— kogo z wielkiéy miłosci.

4º

Ściskać kogo za rękę. Kras. Jg.

7° Ściskać. Po łac. in angustum deducere aliquem, in angustias compellare. Cu. In angustum cogere aliquem. Seren. Coarctare aliquem. Cu. Po fran. presser, acabler, restraindre, borner, resserrer, retrancher, reduire au petit pié. Po niem. drücken, einschränken, eintreiben:

— Co ściska człowieka na myśli.
— Długi ściskały go.
— Głód ściska go. Ściska mię i trapi.
— Krzywdami nieprzyjaciel ściska człowieka.
— Moc ściska człowieka. Przez Uranych z Pisan.
— Nagość ściska.
— Niewola ściska.
— Summienie ściska człowieka.
— Utrata ojczyzny nad wszystko ściska. Ubostwo zemdlila i ściszyła serce.

8° Ściskać rękę, to iest bydź oszczędnym. Po łac. restringere sumptus. Ściska mu rękę chuć do pieniędzy.

Ściskać rękę komu. Bazylik

6° Ściskać zęby. Po łac. comprimere dentes videor posse aliquo modo. Plaut. Pseud.

7° Ściskać. Patrz Uściskać.

Ściskać kogo mękami, woyną.
— lud robotą.
— poddane tyrańskiem sercem. Drapieztwem niesprawiedliwości serce tłustością ściskają, zbytnie sprawy świeckie.
— ubogie ściskał tyran sdiem sercem.

Ściskać się. Po łac. coarctari. Po fran. se serrer. Po niem. sich drücken.

Ściská się sprawiedliwości mowią. Wieleby niepraw... nalazł w prawach, które... sprawiedliwości ściska i zabo...

Ściśle, przyst. Po łac. strictè, restrictè, prosè angustè, junctè. Cu. Z. Arctè. Po fran. strictement. Anta... rand. étroitement, serrement. D'une maniére serrée. Po niem. enge.

Ściśle pilnował czego. Skrzętnie
— skrzpowany porozumiał
— zgłoszony z Bogiem.

1° Ściśły, á, é, przym. Po łac. arctus, a, um, adstrictus, um. Cu. Po fran. étroit, serré. Po niem. enge.

Ściską przyiaźń zawiérać z kim
— żyć z kim w ściśłey przyiaźni.

2° Ściśły. Patrz Surowy, ścisły gospodarz.
— ubóstwo ściśłe poslubowane.
— żywot ściśły prowadzić.

3° Ściśły. Patrz Stanowczy.

Ściśle serce. Osobie samym ... ściśle iest i ładome ser...

Ściśnąć. Patrz Ściskać.

Ściśnienie

Sciśniénié, a, rz. rod. nii. Patrz Uciśnienie.

— Bydź w sciśniéniu serdeczném. mieć, sciśniénié na ziemi. Wawr. Pnasz

Sciśniony, a, e, imies. cz. przesz. Po łaci. constrictus, a, um. Cic. Po fran. serré. Po niem. eingeschränkt, bedrängt, eingetrieben.

Sciśniony długami.

— cierniém ostrym sciśniona głowa Zbawiciela.

— kolką gwáłtowną umarł.

— krzywdą złośliwych.

— nędzą.

— niemocą.

— pokusą ciężką.

— posłuszeństwém, potrzebą.

— rozkazaniém.

— ubóstwém.

— textém gołym ściśnieni twierdzą.

— woyną ściśniony Rzym.

Scyzozyk, a, rz. rod. m. Po łaci. scalper scriptorius. Cels. Scalprum librarium. Suet. Po fran. canif, m. Po niem. ein Feder-Messer.

— Wybić oko komu końcem scyzoryka.

Sczerkać kreia sczerka Chod. kn.

Sebestyan, a, im. osobo. rod. m. Po łaci. Sebestianus, i, m. Po fran. Sebastien. Po niem. Sebastian Bastian.

Sebestyan Męczennik.

— S. rozstrzelany.

Sędzia, ego, rz. rod. m. im. urzęd. Po łaci. judex, icis, m, aestimator existimator, is, m. Cic. Po fran. Juge. Po niem. ein Beurtheiler, Richter.

— Postawić kogo sędzią nad kim.

Sędzia okrutności nieutartéy.

— świata wszystkiego.

— bezwzględny. Skarg. Krasic. Sgn.

Sędzia ciasny.

— duchowny.

— Grodzki.

— srogi.

— surowy.

Sędziak, a, patrz Sędzia.

Sekret, u, wyr. cudzoziem. rod. m. Patrz Tajemnica.

— Trzymać słowa w sekrecie.

Sekretarz, a, wyr. cudzozi. rod. m. Po łaci. a secretis Budæ. Secretarius, ii, m. Po fran. Sécrétaire. Po niem. Sekretär.

— Był za Sekretarza Wizyty.

Sékretnie, przysł, wyr. cudzoz. Patrz Tajemnie.

Sekretnie wyrażono iest.

Sekta, y, wyr. cudzoz. rod. żeń. Po łaci. secta, ae, f, heresis, is, f. Po fran. secte, f. Po niem. eine Sekte.

— Czynić

— Czynić sekty – Nawszczony kościół sektami
— Kościewa się sekta nowochrzczeńska, albo ruzkey pogańska.
— Walczyć z sektami.
— Wyrosły sekty.
— Wyświecać ozem sekty, herezye
— Zapuścać się zakon sektami.
— Zostawać w sekcie.
Sekta Aryańská. – bezbożná, błędná
— niezbożná.
— nowochrzczeńská.
— odszczepieńská.
— pogańská.
Sektarski, a, e, znaczna przym, to iest: Kacerski.
Sektarski Teolog.
Sektárz, a, rz. rod. m. patrz Kacerz.
Sektárz Kalwiński.
Seminarium, wyr. cudzo, rod. n. albo gniazdo.
1° Sen snu, rz. rod. m. Lo łac. Somnus, i, m. Cic. Sopor, is, m. Horat. Ovid. Po fran. sommeil songe m. Po fran. niem. der Schlaf
— Biedzić się ze snem. Skarga
— mszyć snu, Obudzić się ze snu, Skarga
— Odnąć się ze snu,
— Odlatá sén.
— Opráwuie tylko przyrodzonę potrzeby sen jego. Skarga
— Opowiadał sny swoie. Jebry: Jan
— ała sen na ludzie.
— Pokazuje się co komu we śnie.
— Nie
— Nie postał ciey sen dlug na oczach ozu przez bi
— Przerywać sen utrata Cyprya
— Przypadł mu sen tadi
— Śnił mu się sen dziwny
— Widzieć przez sen. Uznał ucha snem przyrodzonym
— Widzieć co przez sen
— Wychodzić z snu.
— Wytrzyć sén.
— Zasnąć snem mocnym
wielkiego opilstwa.
— Zasnąć snem niewymow
— Zdrzyć snem głębokim.
— Zmarły śmierć ze snem Skarga
— Zmorzony snem mocnym
— Zmorzył go sen.
— Zwyciężał sen prace
Sén lenistwa. Obudzić się
ze snu lenistwa.
Sén dziwny.
— głębokim snem zdjęty.
— mocny. – niespokojny
— niewymowny
— nocny.
— pierwszy. W pierwsze
stopił Anioł Boży
— spiany. przyrodzony Wychodzić ze
piianego przerywany.
— smażny
— straszliwy.
— twardy. Odnąć się z
dego snu.
— wdzięczny. Użyć kogo baśni
2 Sén [illegible] uśpienie.
Senator a, m. cudzo, rod. m. Bożyk
albo snow

łaci. Senator, is, m. Cic. Po fran.
Sénateur. Po njem. Reichs-Rath.
Sénator Rzeczypospolitéy.
Sénatorski, á, é, przym. Po łaci.
senatorius, a, um. Cic. Po fran.
sénatorien, sénatorial. Po niem.
Senatorisch.
Senatorski ród.
Senny, á, é, przym. Po łaci. somnorius, a, um. Var. Po fran.
de sommeil
Senné pokusy miéwać
— zmazanié.
Sér, a, rz. rod. m. Po łaci. caseus, ei, m. Cic. Lac passum. Ovid. Po fran. du fromage. Po niem. ein Käs.
— Pożywać sera. Skarga
— Utworzyłeś mię Boże, iako ser z mleka. Skarga
Ser z mléka. Skarga
— młody. Skarga
Seraficki, á, é, przym. Po łaci. seraphicus, a, um. Po fran. séraphique. Po njem. englisch, seraphisch.
Seraficki S. Franciszek.
— widzenie.
Serapis, serapida, Bożek pogański.
— Uczynił ofiarę Serapidowi.
Serb

Serb, a, im. Narodo. Po łaci. Serbi, orum, m. Crom. Po fran. un Serbe. Po niem. ein Sorbe, ein Wende.
Serbi Naród
Serce, a, rz. rod. nii. Po łaci. cor cordis, n, animus, i, m. Cic. Po fran. le coeur, ésprit. Po niem. das Herz, Gemüth.
Serce ludzkie, iak morze, a dobra świeckie iako kropla wody.
— skarbnica złego i dobrego.
— Brać serce złe ku bliźniemu.
— Brać serce i śmiałości na kogo.
— Był miękkiégo serca na ludzkie nędze.
— Był nieodmiennego serca zawsze.
— Bydź czystym na sercu.
— Chędożyć serce swoie.
— Chodzić za roskoszami niewolniczém sercém.
— Chować czyste serce Bogu.
— Chwytá za serce wymowa.
Patrzanie na cnotę, niema iest Retoryka; ale dzielna bardzo i mocna wymowa, i naturze naszéy rozumnéy wrodzona, milcząc sama do siebie ciągnie, i za serce chwyta.
— Ciągnie serce do siebie ta rzecz.
— Czynić serce komu.
— Czynić co sercem z prawdy
— Czynić

— Czynić co z serca obostrzonego na urzędy.
— Czynić co z dobrém sercem.
— Dodawać serca komu.
— Dopomodź iéy z serca w owych niemocach chciał.
— Dotyka ich P. Bóg w serce.
— Drżało w nim dziwnie serce.
— Jednać serce czyie sobie.
— Jest coś złego w sercu twojem.
— Kochać kogo z całego serca.
— Krasdź serce. Zabawka serce iéy kradła.
— Kruszyła nauka iego serca ludzkie.
— Łowią serca zakryté, obłudné cicho ludzie.
— Miéć serce wszystko w kim.
— Miéć serca ludzkié w ręku. P. Bóg serca ludzkié ma w ręku.
— Miéć serce miękkié do miłosierdzia.
— Miéć serce złé do kogo.
— Miéć serce ku komu.
— Miéć zawaśnioné serce ku bliźniemu.
— Miłować kogo z serca.
— Mówić do serca czyiego.
— Naydować się na sercu takim, jakiemi się bydź powierzchownie pokazujemy.
— Nosić w sercu waśń głęboką na kogo.
— Obracać serce całe, nie dzielné do zamiłowania
— Obrócić serce czyie ku
— Obrócić serce na żyw bogomyslny.
— Obrócił serce swé wsz w rzeczy niewidomé.
— Oddalę od was kam a dam wam, mięsisté serc
— Odkryć serce, swoié komu
— Odmienić serce na żywot. — Odmienić serce pogańskié. Upornego iéy serca nie mógł odmienić.
— Odpuszczać krzywdę z
— Otworzyć komu serce pełné miłosierdzia. Otworzyć mu serce do dobrego
— Pała serce nabożeństw ognistém.
— Panowała szczera sp wiedliwość w sercu jego.
— Pociągać serce czyie do przyiaźni uprzeymey.
— Pociągnąć serce ku za łowaniu swemu.
— Podeymować co, serce pełném wielkiego miłosierdzia
— Podnieść w Niebo ser
— Porywa co serce do bie. Ten obraz oczy i serce porywa do siebie.
— Posilać serce swoié
— Posilać

— Posilać słabiejące w oblężeniu mężném sercem.
— Postanowić co mocno w sercu.
— Powściągać serce od krzywdy bliźniego.
— Poznać trudno ludzkie serce.
— Pragnie serce. Czego oko nie widzi, tego serce nie pragnie.
— Próla żalem serce jego.
— Przełamuie roskosz żelazné serca. Przekładać co sercem gorącém.
— Przychodzą złé myśli do serca.
— Przyimować do serca powieści o cnotach.
— Przykładać serce do czego.
— Przynosi serce z naymnieyszéy rany śmierć.
— Przystawać sercem do czego.
— Przywodzić do sprosności serce Panieńskié.
— Przyznać co z serca.
— Psować komu serce do czego.
— Radzić co komu pilnie, a z serca.
— Ranić serce czyie żalem.
— Rościć skąd mężné serce.
— Rozdzieliło się serce ich.
— Rozgorywały się serca czeladki ku P. Bogu.
— Rozmnażać pożytki w sercach młodych.
— Rozpada się serce. Jak się kruszyła żalem serdecznym, że iéy się serce rozpadło.
— Rozpuszcza miłość kamieniste serca.
— Rozrzewnić serce czyie.
— Rozszerza się serce moie.
— Rzucił się lwiem sercem i nieustraszoném sam jeden na wszystko woysko.
— Sądzi P. Bóg z serca, nie z słów.
— Ściskać ubogié i poddane sercem tyrańskiem.
— Ściskaią tęsknością świeckié sprawy.
— Składać zawaśnione serca na braci. Serce składa twardość.
— Skłonić się sercem. Nie dosyć się sercem skłonić, Bóg ci dał i ciało, abyś i niem P. Bogu służył.
— Skruszyło się serce ich nabożeństwem ku P. Bogu.
— Tracić serce.
— Uczynić co sercem dobrem.
— Uczynić komu serce.
— Ułowić serca iéy nie mógł.
— Upamiętać się z prawego serca.
— Urosło im serce.
— Uwierzyć z uprzeymego serca.
— Uweselić serce czyie.
— Uwięzić się dał sercu w rzeczach śmiertelnych i zdra-

Eli

dliwych.
— Wbiiać co sobie w serce i pamięć wieczną.
— Wkrada się w serce zazdrość niewierność, co złego.
— ~~Wmawiać co w serce.~~
— Władać sercem czyiém.
— Wmawiać co w serce.
— Wraca P. Bóg serca starych Oyców, synom ospałym, i ducha gorącości, ku służbie swéy daie.
— Wspomagać sercem pełném miłości.
— Wysławiać serce czyié wielkié.
— Wzdryga się serce moje.
— Wziąść serce na kogo.
— Wziąć skruszoné serce.
— Wzięła moc w iéy sercu nauka.
— Wzruszać serce mową.
— Zabiérać serce większé na niebezpieczeństwa.
— Zachować pokorę nizką na sercu.
— Zadrżało serce. Nie było tak żelaznego serca, żeby nie zadrżało.
— Zagrzać oziębłé serce.
— Zagrzewać serce miłością Boga.
— Zawiéra się co w sercu. Otwiérać inszym to, co się w jego sercu zawiéra.
— Zgrzeszyć na sercu i myśli.
— Złożyć niespokoyné serca.
— Zmienić
— Zmienić czém serce Królew
— Zmienić serce czyie nam
— Zmiękczyć serce czyié.
Serce Anielskie w nim.
— bałwochwalskié.
— całe. Kochać kogo z ca serca. Obracać całe nierozdzi né serce do zamiłowania
— ciché.
— cierpliwé.
— czyste chować Bog
— dobré. Czynić co z dobré sercem. Uczynić co dobrém s
— dobrotliwé.
— doskonałé.
— dzikié.
— głębokié serce ludzkie iest skryté, trudno ié poznać.
— gorącé. Słowa z gorącego serca wiele mogą.
— gotowé serce moié uczy nić, cokolwiek rozkażesz.
— grubé serce złożyć.
— hardé.
— kamieniste serca miłość puszcza. — kamienné.
— królewskie serce zmienić
— krzywé.
— lesné
— lękliwé
— litościwé
— ludzkie
— lwiem sercem rzucił się

jeden na wszystko woysko.
— łakomé i ścisłé iest, o sobie samym myslić.
— macierzyńskié wziąć.
— męczennicze.
— mężne. Posilać kogo mężném sercem. Z mężném sercem wychodzić po wieniec i zapłatę sprawiedliwości. Mężne serce w pokucie
— mężobóyskié.
— miękkiégo był serca na ludzkié nędze. Mieć serce miękkie do miłosierdzia.
— mięsiste serce dam wam, a oddalę od was kamienné.
— miłé.
— młodé. Rozmnażać pożytki w sercach młodych.
— mocné serce mieć ku wycierpieniu nędzy.
— morderskié serce złożyć.
— nabożne.
— nieczysté.
— nieodmiennego serca był zawsze
— nieprzyiacielskié
— nierozdzielné całé do zamiłowania Boga obracać.
— niespokoyné serce złożyć.
— niestraszliwé.
— nieustraszoné.
— nieużyté.
— niewolniczém sercem chodzić za roskoszami.
— niewybadané.
— niewybadané.
— niezwyciężoné płci słabey.
— obłudné.
— obostrzoném sercem na urzędy czynić co.
— ochotné.
— odsadzoné od ludzi.
— odważné.
— okrutnieyszé nad wszystkié Turki.
— oziębłé zagrzać.
— panieńskié do sprosności przywodzić.
— pełne hardości, miłości, miłosierdzia otworzyć komu. Podeymować co sercem pełném wielkiego miłosierdzia.
— pogańskie serce odmienić
— poniżoné.
— prawé.
— prosté serce do Boga, i sama cnota, była zacność jego.
— przestronné
— przywiązané do własnych pożytków.
— pyszné.
— ścisłé, łakomé, iest o sobie samym myslić.
— skłonné do swéy woli i hardości.
— skruszoné wzięła.
— skryté i głębokie serce iest ludzkie, trudno ié poznać.
— smutné.

— smutné.
— spokoyné.
— stałé.
— stateczné
— szatańskié, nieludzkié.
— szczéré.
— tonące we łzach.
— tyrańskiém sercem sciskać ubogié i poddané.
— ukorzoné.
— upornego iéy serca nie mógł odmienić.
— uprzeymé. Uwierzyć z uprzeymego serca.
— uspokojoné.
— utopioné miéć w ziemi, w grzechach.
— wesołé.
— wielkié czyié wystawiać. Zabiérać serce większé na niebezpieczeństwa. Serce wielkié do służby Bożéy.
— wilczé miéć.
— wnętrzné.
— wrażoné w Niebe miéć.
— wspaniałé.
— wszeteczné.
— ~~wyborné~~ wszystko miéć w kim. Obrócił serce swé wszystko w rzeczy niewidomé.
— wyborné.
— wzbudzoné duchem Bożym.
— zakryté.
— żałosne.
— zaslepioné miéć.
— zatwardziałé

— zatwardziałé kruszyć się nie dało.
— zawaśnioné serce miéć bliźniemu. Składać zawaśnione serca na braci.
— zekrwawioné, załośnie. Rey.
— żelazne. Nie było tak żelaznego serca, żeby nie zadrżało.
— złé brać ku bliźniemu do kogo złé serce.
— złodzieyskié serce to, kto z szkodą drugich, chce być bogaté.
— zranioné serce miłością.

Serdecznie, przysł. Po łaci. corde. Stat. Alto corde. Ovid. Po fran. cordialement, tendrement, passionement. Po niem. von Herzen, herzlich.

Serdecznie cieszyć się z czego.
— kłaniać się.
— kochać nieprzyiaciół.
— kochać się w kim.
— miłować Oyczyznę.
— radować się z czego.
— rozpłakać się.
— ubolewać o co.
— wypełnić co.
— wzdychać.

Serdeczny, a, e, przym. Po łaci. cor pertinens. Anal. Po fran. cordial, de coeur, tendre. Po niem. herzlich.

Serdeczny ból zdiął go. bolesnem

— Bolesnem serdecznem napełnić serce swoje.
— Boleśi serdeczną czuła.
— Chęcią serdeczną słuchała go. Ubiegać się do czego serdeczną chęcią.
— Chucią serdeczną i miłością spajać się z P. Bogiem.
— Ciężkośi serdeczna, słowa przerywała.
— Dzięki serdeczne oddawać komu.
— Głos serdeczny usłyszał przy Mszy.
— Grzechów serdecznych wykorzenić nie mógł.
— Komora serdeczna.
— nabożeństwo.
— niecnota.
— oczy serdeczne otworzyć ludowi.
— ohydę serdeczną ku bratu oddalić.
— pociecha.
— pokora. Kochaymy się w serdeczney pokorze.
— pokóy serdeczny zachować w świeckich zabawach.
— przyiaciel.
— przyzwolenie serdeczne na grzech.
— pychą serdeczną się brzydzić.
— radośi. Służyć P. Bogu w weselu i serdeczney radości.
— rozmyślaniem serdecznem modlić się P. Bogu.
— ściśnienie.
— ściśnienie. Bydź w serdecznem ściśnieniu.
— skrucha.
— skrytośi. Odkrywać komu skrytości serdeczne.
— słodkośi serdeczney szkosztować.
— smutek.
— ucho. Na to, co słuchał, serdecznego ucha przykładał.
— uprzeymośi serdeczną mieć ku komu.
— usprawiedliwienie serdeczne wedle P. Boga, i prawa i woli jego.
— usta. Rozcierać w ustach serdecznych sprawy Boskie.
— wesele dziwne, serdeczne czuć.
— wiary serdeczney nie utracił.
— wnętrznosci serdeczney wonia ~~dotyka~~ dotknęła. Do wnętrznosci serdeczney schować słowo Boże.
— wrota. Są myśli iedne w głowie, iako przed wroty serdecznemi.
— żalem serdecznym kruszyć się.
— żałośi.
— zapłatę serdeczną sam dobry uczynek ma.

Sergiusz, a, im. osobo. rod. m. Po łaci. Sergius, ii m.
Sergiusz Męczennik.
Serweta, y, wyra. cudzoz. rod. ż. Po łaci. mappa tricliniaris. Var.
Po fran

Po fran. serviete f. Po njem. eine Serviette.
Serweta białá, śliczná.
Setnik, a, ; im. urzęd. rod. ms.
Po łaci. centurio, onis, m. Cæs.
Po fran. centurion m, centenier, m. Po niem. ein Hundert-Mann.
Setny, á, é, przym. Po łaci. centenarius, a, um. Var. Po fran. centième. Po njem. der hundertste.
Setny owoc. Skarga.
— rodzáy. S. Kazimiérz, iako dobrá a buyná ziémia, rodzáy dawáł nie tylko trzydziesty, ale setny. Skarga.
Seym, seymu, rz. rod. m. Po łaci. comitia, orum, n, concilium, ii, n Cic. Po fran. diète, f; diète générale, les Etats. Po niem. ein Reichs-Tag.
— Czynić seymy.
— Postawić się z wymową i rozumem na Seymie.
— Składać seymy.
— Skończą się seymy za cztéry dni.
— Uczynić seym.
— Zebrać seym.
Seym dzielny.
— pożyteczny Królestwu.
— tegoroczny.
Seymowy, a, e, przym. Po łaci. comi-

comitialis, is, e. Cic. Po f. comitial. Po niem. Reichs-
Seymowe dekreta upadaią.
— rada. Skarga.
— sprawy zatrudnić.
1° Siać, sło. nii. Sieię, esz, e. znaczeniu właściwém. ser frumentum, etc. spargere Cic. Seminare aliquid. Col. Po fran. sémer, ensemencer niem. säen.
Siać nasiénié z płakaniem.
— wielé siejecie, a mało nacie.
— zbożé. Skarga.
— ziarna jakié na roli.
2° Siać w przenoś. znacz. Po serere sermones, lites, etc. Dissipare discordias, famam. Disseminare aliquid. Cic. Po sémer, répandre, divulguer, public. Po niem. säen, ausstr
Siać cnoty. Ewanjeliia Chrys sowa sieie cnoty.
— głos Ewanjelii S.
— grzechy na sercach. Diab sieje grzechy na sercach.
— kacerstwo.
— mieszkania złego między m żeństwem siać nie chcę;
— nasienie zbawjenne.
— naukę zbawienną.
— niezgody wszędzie sieią.
— obyczai

obyczaje sieie Ewanjelia S.
pobożności w sercach ludzkich
podorz.
rozterki.
rozumienie podle o sobie.
wojny między braćią.
zjarna na roli serc naszych.
Siadać, slo. rzstotti. Siadam,
sze, a. Po łac. assidere, considere.
ii. Po fran. S'asseoir sur un lieu.
Po niem. sich zu setzen.
Siadać na łóżku, za stol.
Po Siadać do stołu. Po łac. itur
discubitum, disponuntur, locan-
tur ad mensam convivæ. Capiunt
locum convivæ. Virg. Discum-
bunt. Cic. Po fran. se mettre
à table. Po niem. sich zu Tische
setzen.
Po Siadać w radzie. Po łac. ades-
se consilio. Anal. Po fran. se
trouver, assister au conseil.
Po niem. im Rathe sitzen.
Siano, a, rz. rod. nii. Po łac. fe-
num, fenisecium, ii, n. Var. Po
fran. foin, m. Po niem. Heu, n.
Wół siano ie.
Siarczysty, a, e, przym. Po łac. sul-
furatus, a, um. Cels. Mart. Po
fran. sulfureux. Po niem. schwe-
felicht.

Siarczysty ogień z Nieba zstąpił
na domy i one zgubił.
Siarka, i, rz. rod. ż. Po łac. sulfur
is, n. Plin. Ovid Po fran. du soufre.
Po niem. Schwefel.
Siatka, i, rz. rod. żen. Po łac. cassi-
culum, reticulum, i, n. Jest Po
fran. x kleines Netz.
— Mieć siatki na kogo.
— Widzieć siatki szatańskie.
— Wpaść w siatki.
Po Sidło. Łatiz Lamoloucka.
— Być w sidle. Skarga
— Zowiła się zdrada sama się
dlem swoiem.
— Kładać tajemnie sidła.
— Zastawiać sidła. żywiu
— Z zewsząd sidła do grzechu w świecie
— Głowie serca iey nie mogł
czartowskiemi sidłami.
— Uwięznąć w sidłach czyich
— Więznąć w sidłach.
— Wpadać w sidła.
— Wyćwiczyć z sidła.
— Zakładać sidła na kogo.
— Zarzucać na poczciwości ptii
stabszey piekielne sidła niewsty
du. Zastrzpiły mi sidła śmierci skory
sidł został w sidle.
Sidła niewiasty. Wpaść w si-
dła niewiasty.
— niewstydu piekielne za-
rzucać na poczciwości ptai stab-
szey.
— czartowskie.
— piekielne.

— piekielne.

2º Sidło na ptaki. Po łaci. laqueus, ei, m. Virg. Linea compes. Var. Tenus, us, m. Plaut. Tendicula, ae, f. Sipon. Po fran. lags. plur. lacet m, colet m. Po niem. eine Schlinge, Vögel zu fangen.

Siec, sło. czyn. Siekę ~~czesz~~ sieczesz, siecze. Po łaci. cædere aliquem acerrime virgis; verberare aliquem virgis; castigare aliquem verberibus etc. Cic. Po fran. foüéter, donner des coups de fouet, de verges. Po niem. hauen, peitschen.

Siec ciało rózgami.

— kogo biczem, rózgami, żyłami wołowemi.

— kogo rózgami, aż do krwi płynienia.

Siec się biczém.

1º Sieć, sieci, rz. rod. żeń. Po łaci rete, is, n. Cic. Po fran. la toile d'araigne.

— Nasze ~~dobra~~ słowa, iako sieć z pajęczyny

2º Sieć rybia. Po łaci. rete, is, n. Plaut. Po fran. filet de pêcheur. Po niem. ein Fischer-Netz.

— Nabrało się wszędzie ryb do sieci.

— Nosić sieci.

— Oprapować stare sieci.

— Pada się sieć. Tak wiele ułowił ryb, iż sieci się padały.

— Potargać sieć.

— Uciekaią ryby od sieci.

— Zagarnąć ryby w sieć swo[illegible]

— Zapuszczać sieci.

Sieć konopna, stara.

3º Sieć na zwiérza. Po łaci [illegible] is, n. Virg. Plaga, ae, f. [illegible] Cic. Cassis, is, m. Plin. Po [illegible] panneau, m, pan de rets [illegible] environner les bêtes. Po [illegible] Jäger-Garn.

— Przychodzi zwiérz do sieci

— Rozpuścić sieci do łowów

— Stawić sieci.

— Targać sieci.

— Uwięznąć w sieci.

— Zastawiać sieci na zwi[illegible]

— Wywichlać się z sieci.

W znaczeniu przenośnem.

Sieci świata targać.

Sieć Chrystusowa. Pociągać do sieci Chrystusowey narody. [illegible] mać ludzi w sieciach Chrystusowych. — Nie mało ludzi do sieci Chrystusowey zagarn[illegible]

— diabelska, iest swawola wolności cielesna. Został w sieci diabelskiey.

— szatańska. Idź do sieci szatańskich.

Siedliszcze

Siedliszcze, a, rz. rod. nii to iest mieszkanie.

Zganiać czarty z ich siedliszcza

Siem, wyr. liczbowy. Po łac. septem indecli. Vitru. Septeni, ae, a. Cu. Po fran. sept. Po niem. sieben.

Siedmdziesiąt, wyr. liczb. Po łac. septuaginta indecl. Cu. Septuageni ae, a. Colum. Po fran. soixante et dix. Po niem. siebenzig.

Siedmdziesiąt kroć, wyr. liczb. Po łac. septuagies. Colum. Po fran. soixante et dix fois. Po niem. siebenzig mal.

Siedmdziesiąt kroć większe karanie

Siedmdziesiątnica, y, rz. rod. żen. Niedziela starozapustna. Nie dla siedmi niedziel, ale dla dni siedmdziesiąt, które do postu i przymawy do świąt Wielkonocnego starzy brali, ta Niedziela nie od siodmey liczby, ale od siedmdziesiątey imie ma, i nie siódma się zowie, co bydź bardzo dobrze mogło, ale siedmdziesiątą, albo siedmdziesiątnicą. Bo starzy już posci do Wielkiey nocy dni 70. poczynali. Jw. Polskim naszym Języku, od początku Wiary, starym się zapustem ta Niedziela zowie, iż starzy już posci do Wielkiey nocy dni 70. poczynali. A iż do Wielkiey nocy do tey Niedzieli nie masz iedna dni 64. nie rozumie się, aby to był dzień siedmdziesiąty: ale Niedziela w siódmym dziesiątku dni, także po niey zowie się Sześćdziesiątnica, to iest Niedziela w szóstym dziesiątku dni. A od nowego Zapustu, prawie aż do Wielkiey nocy dni 50, i zowie się Pięćdziesiątnicą.

Siedmdziesiąty, a, e, przym. Po łac. septuagenus, a, um. Plin. Septuagesimus, a, um. Sacr. Script. Po fran. septantième, soixante et dixième. Po niem. der siebenzigste.

Siedmdziesiąty dzień, dziesiątek, niedziela.

Siedmiogrodzka ziemia, im. szcze Po łac. Transylvania, ae, f. Po fran. Transilvanie f. Po niem. Siebenbürgen.

Siedmiorady, a, e przym. Po łac. septemplex, icis. Virg. Po fran. de sept sortes, de sept manières. Po niem. siebenartig, siebenfältig.

Siedmiorada taśma.

Siedmiorako, przysł. Po łac. septifarium. Non. Septuplum. I. Script. Po fran. en sept sortes. Po niem. siebenfältig.

Siedmiorako większe karanie

Siedmiorogim chleba nakarmić

Siedmkroć, przysł. Po łac. septies. Cic. Po fran. sept fois. Po niem.

Osierociały.
— Jesteśmy sieroty i dzieciny wasze.
— Miewał wielkie politowanie nad sierotami.
— Szczodrym był na ubogie i sieroty.
— Użalić się nad sierotami.
— Zbierać porzucone sieroty.
Sieroty porzucone.
Sieroteczka, i, wyr. zdrobn. Patrz Sierota.
— Nie osierocáy tych sieroteczek moich.
Sierotka, i, wy. zdrob. Patrz Sierota.
— Uczył pacierza dziatki, małe sierotki.
Siesdź. Patrz Siadać.
Siesdź mu Sędziowie kazali.
— za stoł.
Siestrzan, a, rz. rod. m. Po łaci. nepos ex sorore, filius sororis. Cic. Nepos sororis. Tacit. Po fran. neveu, m; fils de la soeur. Po niem. Schwester-Sohn.
Siestrzenica, y, rz. rod. ż. Po łac. neptis ex sorore. Po fran. nièce, fille de la soeur.
Siew u, r. m. Obaczyć siewy. Lacki Kas
Siewca, cy, rz. rod. m. Po łaci. seminator, is, m. Cic. Sator, oris m. Plaut. Po fran. semeur, m. Po niem. ein Säemann.
Siewca kąkolu nieprzyiaciel uczynił niepokoy.

Sieyba, y, rz. rod. ż. Po łaci. us, m, satio, onis, f; semen is, f. Cic. seminatio, onis. Var. Po fran. l'action de se[illegible] Po niem. das Säen.
Silen, to iest Mocny.
Silen człowiek.
1º Silny, a, e, przym. Patrz [illegible]
Silny, człowiek.
— komplexiji silney był.
2º Silny. Patrz Wielki.
Silna liczba ludzi tam była.
— okrucieństwo.
— poczet Aniołów.
— szkoda. Ta omylna [illegible]ka silne szkody zbawieniu błędy za sobą wlecze.
— wiara w Bogu.
1º Siła, y, rz. rod. ż. Po łaci. res, ium, f. Cic. Po fran. fo[illegible] Po niem. Stärke Kraft.
Brać siłę na wszelką dostrona[illegible]
— Brać siłę. Członek od [illegible] siłę bierze.
— Burzyć się na kogo wszystkiemi siłami. Bazyl.
— Bydź wielkiey siły. Jak wielkiey był siły, iż czterech rozbóyników, jako snopki pow[illegible]zał, i związane iako wór [illegible]miany nosił.
— Czyniła posty nad siłę [illegible]ką. — Czyńmy co możem z [illegible] naszey.
— Dać siłę. Łaska Boga daie siłę do czynienia.
— Dawać siłę swą do przy[illegible]towa[illegible]

wania.

Day nam Boże siłę do potkania.
Dodawał sił, serca, komu.
Dufać nowey sile
Miéć Mdłość w siłach. Bazylik
Miéć siłę do czego.
Miéć siłę dostateczną na pełnienie woli Bożey.
Miéć siłę wielką. Siłę miał tak wielką, iż czterech i pięciu zwiennikow przemagał.
Mocny w sile.
Nabyść siły na co.
Napełnił Bóg siłę iéy serce.
Niesłychany nigdy mocarz męztwem i siłą
Obalać siły przeciwne.
Obrócić na służbę Bożą wszystkę siłę swoię. Odiął mu P. Bóg siłę
Obrócił wszystkie siły na miłość Boga z całey
Osłabić siły swoie.
Przeleźli się siły cudzoney.
Rozbiegać gorąco do mocy i siły Bożey.
Przybywa siły duchowney starym.
Przyczyniało się duchowney siły.
Przykładać się do czego siłami
Rozpasać wszystkie siły na wykonanie cnoty.
Rozsypać siłę nieprzyiaciół.
Ruszyć nie mogła siła ludzka wielkiey opoki.
Sławny siłą. Śmiać się z siły czyiéy
Spadać z sił.
Przykręcił się na niego wielką siłą
Starać się wszelką siłą o co.
Struchlała siła męzka rożkoszami

szami.

Strwonić czas i siłę na prostu-gach czyich.
Ubywa komu siły. Ubywa starym siły cielesney
Umocnić siły.
Upadać w nim siły poczęły
Usechła, iako skorupa, wszystka siła i moc moia.
Ustać w siłach i głusze podczas łażenia — Ustały w nim siły
Ustawać na siłach, dla zmaniającey się febry.
Użyć siły wszystkie na kogo
Wziąć siłę człowiek na wszelką doskonałość w cnotach. Debytki siłę wzięły. Szczep wziął siłę.
Zdobyć się na pierwsze siły. Nieprzyiaciel się na wszystkę siłę przeciw nim zdobywał. Zdobywać się na nową siłę. Zdobyć się na tę siłę w duchu i służbie Bożey. Zmnieyszá się siła. Kras. Jan
Zwątlony na siłach zostawał
Siłę nieprzyiaciół rozsypać.

Siła Boża.

cielesney siły starym ubywa
dostateczna
duchowney przyczyniała się
siły ludzka.
męzka siła
rożka
Zdobyć się za
za siłę.
pierwsza Zdobyć się za
Pam. z Zab.
pierwsze siły
przeciwną się zdałać
wielka

— ~~wielką siłę mieć.~~
— ~~wszelką siłą starać się o co.~~
— ~~wszystkie siły rozpuścić na wykonanie cnoty. Wywrzeć wszystkie siły na kogo.~~

Siła władzy wolnéy zraniona.
Siła Bożá. — cudowná.
— cielesnéy siły starym ubywa.
— dostateczná.
— duszná osłabiona.
— ludzká. Czynić posty nad siłę ludzką.
— małá.
— męzká roskoszami struchlała.
— nieprzemożoná. Grzeg. z Zar.
— niezwyciężoná żołnierstwa.
— nowá. Zdobywać się na nową siłę. — osłabioná.
— piérwszá. Zdobydź się na piérwszé siły.
— przeciwną siłę obalić.
— przyrodzoná. Rzecz to iest nad siłę przyrodzoną.
— wielką siłę mieć.
— wszelką siłą starać się o co.
— wszystkie siły rozpuścić na wykonanie cnoty. Wywrzeć wszystkie siły na kogo.
— zraniona siła władzy wolnéy.

2° Siła, przysł. to iest Wiele.
Siła sobie zepsuie człowiek, górną o sobie dumą, i podniosłą, a wielką myślą.

Siła

Siła dworu tam była.
— ludzi się zeszło.
— woyska tam było.
— złego ucierpieć na zdr...
— złota przyniosł.
Siłeczka, i, ~~rzr~~ wyr. zdrob. to iest maleńka siła.
Siłeczka drobna. ~~Przyimiey~~ Wedle ~~jakąkoli~~ bnéy siłeczki.
— jakąkolwiek siłeczkę przyimiey Boże.
Siłić się. Ogień silił się. Leopo. Im.
Siłka, i, wyr. zdrob. rod. ż. Siłeczka.
Siłka licha. Wedle lichych moich.
Siniec. Ma sinie. Kras. Im.
Siniżna, y, rz. rod. ż. Patrz sinośi.
— Nalazł siniżny na ciele.
Sinośi, i, rz. rod. ż. Po łaci. lividis, m. Plin. Livedo inis, f. Po fran. lividité f. Po niem. blaues Mahl, blauer Schlag.
— Nie znać na nich ran sinośi.
— Pomazaná twarz sinośi.
— Trwała sinośi i rany. na tak srogie było bicie.
Siny, á, é, przym. Po łaci. lividus, a, um. Hor. Sugillatus, a, um. Plin. Luridus, a, um. Po fran. meurtri, livide, tornoir d'un coup. Po niem. blau, bleyfärbig.

Siné

Siné ciało.
— jagody iéy były, iakoby spalone.
— kolor.
— rana.
— twarz.
Siodło, a, rz. rod. nii. Po łaci. ephippium, ii, n. Horat. Po fran. selle à chevaux. Po niem. ein Sattel.
Siodło na konia.
— w którém Król ieździ.
— woźnicze tylko siodła zostały.
Siódmy, á, é, przym. Po łaci. septimus, a, um. Plaut. Po fran. le setième. Po niem. der siebente.
Siódmy dzień
— dziesiątek.
— liczba.
— niedziela.
Siostra, y, rz. rod. ż. Po łaci. soror, is, f. Cic. Po fran. soeur f. Po niem. eine Schwester.
Siostra swieckiego życia.
— rodzoná.
Siwiec Przyrodzona rzecz iest siwiec
Siwizna, y, rz. rod. ż. Po łaci. canities, ei, f. Ovid. Canitudo, inis, f. Plaut. Senium, ii, n. Pompo. Po fran. chenure f. cheveux gris ou blancs, le blanc, la blancheur. Po niem. graues Haar.
Siwiznę mieć w głowie.

Siwy

Siwosz Przyiąłem ofiarowane siwoszów dwa cugi Dmuszow
Siwy, a, e, przym. Po łaci. canus, a, um. Plaut. Po fran. chenu gris, blanc. Po niem. grau.
Siwy człowiek. Acz laty młody, ale w cnotach siwy. Skarga
— głowa. Powstań przed głową siwą. Skarga
— lata. Nie gardź młodemi laty, które siwych mądrości maią.
— starzec } Skarga
— włosy. }
Skalny
Skąd, przysł. Po łaci. unde. Po fran. d'où, de quel endroit. Po niem. woher, von wannen.
Skąd baczyć się może
— ogień taką moc ma do takiéy gorącości i pożerania wszystkiego, i do takiego rozmnożenia i rodzaju, iż z jednego płomyczka, tysiąc się płomieniów urodzić, i iedną iskrą wszystkiego swiata drzewa pożrzeć może, tego rozumem nie zmierzym, ani do piérwszych przyczyn nie przenikniem.
— rodem. Po fran. d'où est-il? de quelle nation, de quel pays est-il? Po niem. was für ein Landsmann ist er?
Skąd inąd. Po fran. d'un autre endroit, d'ailleurs, d'un autre côté. Po niem. anders woher.
Skąd inąd podać nagrodę.

Skakać

1º Skakać, sło. nii. Skaczę, esz, e. Po łaci. saltare, uti saltu. Cic. Salire. Plaut. Dare saltum. Ovid. Po fran. sauter, danser. Po niem. springen, tanzen einen Tanz.

— Dawid skakał przed Arką.

Skakać w drogach sprawiedliwości, jako ielenie.

— wesoło.

2º Skacze serce w człowieku. Po łaci palpitat cor. Po fran. le coeur lui palpite, remue vîte. Po niem das Herz springt, klopfet ihm.

1º Skakanie, a, rz. rod. nii. Po łaci saltatio, onis, f. Cic. Saltus, us m. Liv. Po fran. l'action de sauter, de danser, danse. Po niem. das Springen, Tanzen.

— Mówić z skakaniem.

2º Skakanie gwałtowne rąk, to iest Ruszanie.

Skalne rozpadliny. Leopolita Jan

Skała y, rz. rod. ż. Po łaci. rupes, is f. Cæs. Saxum i, n. Cic. Petra, ae, f. Liv. Po fran. écueil, m, rocher dans l'eau, brisant m. Po fran. Felsen.

— Póysdź na skałę.

— Puściła się woda z skały.

— Siedzieć w skale.

— Skrył się do skały.

— Stanąć na skale.

— Wywiódł wodę z skały.

Skała obrony naszéy.

— niedobyta.

— niedobyta.

— przykra.

— rozdwojona.

— wykowana iako kościół ...

— wysoka.

Skancerowany, á, é, imies. cz. Po łaci. cancro infestatus. Po fran. chancreux. Po niem. ... sich fressend, vom Krebs.

Skancerowany podbrodek aż ust, spuchły i krwawy był.

Skąpie, przysł. Patrz Skąpo.

— Rzadko bardzo skąpie.

Skąpo, przysł. Po łaci. parce. exigue. Cæs. Perpauce. Teren. Po fran. chichement, mesquinement, avec épargne. Po niem. genau, sparsam, nicht überflüssig.

Skąpo dawać.

— mieć skąpo bydła, wina, zboża.

— siać.

— żąć.

— Takich nauk u nich nie skąpi.

Skąpość i, rz. rod. ż. Po łaci. parcitas, tis, f. Sene. Illiberalitas, tis, f. Cic. Parsimonia nimia. Teren. Po fran. trop grande épargne, mesquinerie, taquinerie, f. Po niem. Geitz, Geiz, Knickerey, Knauserey.

— Mieć przymówkę o skąpości.

— Wielka iey była skąpość mowy.

Skąpy

Skąpy, a, e, przym. Po łaci. parcus, a, um, tenax; illiberalis, is, e. Cic. Po fran. mesquin, chicke, tenant, épargnant. Po niem. genau, karg, nicht freygebig.

Skąpy człowiek w mowie, w pokarmie.

— posiłek. Żyć o tak skąpym. posiłku. Był skąpym w słowach Bożych.

— szafowanie skąpe na ubogich.

Skarać Patrz Ukarać.

Skarać kogo.

— niemocą wielką skarał go P. Bóg.

— powietrzem wielkiém skarał ich P. Bóg.

— śmiercią straszliwą skarał go za to P. Bóg.

Skaranié Patrz Karanie.

— Groził iey skaraniém Bożém.

— Odnosić plagę i skaranié Boskie.

Skaranié złości.

— Boże.

Skarany, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. mulctatus, a, um. Cic. Po fran. puni, chatié. Po niem. gestraft.

Skarany jáwnie ręką Boską.

— na sławie.

Skarb, u, rz. rod. m. Po łaci. thesaurus, i, m. Cic. Po fran. le trésor. Po niem. der Schatz.

— Chować skarby.

— Kopać skarb.

— Liczyć skarby na testamencie.

— Nabrać skarbów.

— Nachować skarbów.

— Piastować skarb pospolity.

— Pobrać skarby.

— Przyczyniać sobie skarbów.

— Przywiózł skarby.

— Robić na skarb kościelny.

— Rozdawać skarby komu.

— Rozkochać się w skarbie zebranym i bogatym.

— Utracić łatwo skarb we szkle położony.

— Wrócić skarb. Wydrzeć skarb.

— Wyniszczyć skarb.

— Wypłacać się z skarbu zasług.

— Zamykać skarby kłódką zamki Grecy. Zkar

— Zamykały się w nim skarby nauk i wiadomości głębokich.

— Zażywać skarbów i dostatków.

— Zbierać skarby.

— Zostawać przy skarbach zbawiennych.

— Zwierzyć komu skarb.

Skarb czystości S. wydrzeć komu.

Skarb dóbr, studnica cudów.

— gniewu Boga zbiérać.

— nauk. Zamykały się w nim skarby nauk. Skarb nauki zebrać sobie.

— srebra niewymowny.

— szczodroty Boskiey nieprzebrany.

— umiejętności zebrać nie mały.

— wiadomości głębokich skarby, w nim

w nim się zamykały.
— zasług. Wypłacać się z skarbu zasług.
— złota niewymowny.
Skarb bogaty.
— domowy.
— duchowny. Utracić wszystko zebranie skarbów duchownych.
— kościelne skarby pobrano. Robić na skarb kościelny.
— kupiecki. Piotr i Paweł para wołów, która skarb kupiecki świata przywiozła.
— naydroższy.
— niebieski.
— niemały umiejętności zebrać.
— nieoszacowany.
— nieprzebrany szczodroty Boskiey.
— nieprzeliczony. Dziewictwo iest skarb Królewski nieprzeliczony.
— niewymowne skarby złota i srebra.
— położony we szkle łatwo utracić.
— pospolity skarb piastować.
— utracony.
— zakryty na roli.
— zbawienny. Zostawać przy skarbach zbawiennych.
— zebrany.
Skarbić, sł. Skarbię, esz, e. Po łaci condere in thesauros aliquid. Plin. Po fran. trésoriser, amasser, accumuler des trésors. Po niem. Schätze sammeln, in den

Schatz legen.
Skarbić sobie łaskę u Bog
— sobie z czego nayw
pociechę.
Skarbnica, y, rz. rod. ż. Pa
Skarb.
— Ukazał im jako przez
kienko skarbnicę za krzyż i
pienie zgotowaną.
— miłosierdzia Bożego n
zamkniona.
— złego i dobrego serce.
— bogata Religii Chrześ. Pismo S. M
— kościelna. kotaiew
Skarga, i, rz. rod. żeń. Po łaci
cusatio, onis, f. Cic. Po fr
plainte f. Po niem. Klage
Anklage. Rozbiérać skargę. Greg. z
— zanieść przeciw komu s
gi fałszywe.
Skarmić co ubogimi, to iest rozdać co na pożywienie bogich.
— Gdy co smacznego dostała ubogimi skarmiła.
Skaryszów, a, imi szczegół. ro
Skaryszów miasto.
Skarżyć się, sło. Skarżę się, y
się, y się. Po łaci. conqueri
quid de aliquo; conqueri
aliquo de injuria, habere
querimoniam de crudelitate
alicujus, apud aliquem de
aliquo habere querelam.

Po fran. accuser qu, se plaindre de, faire des plaintes contre quelqu. Po niem. über einen klagen, einen anklagen.
Skarżyć się na co.
— na kogo.
— przed kim.
Skaza, y, rz. rod. ż. Po łaci. depravatio, onis, f, labes, is, f. Cic. Corruptela, ae, f. Teren. Po fran. corruption, f, peste f. Po niem. Seuche, Verderbniss, Gift.
— Nabywać skazy.
— Naprawił Bóstwem swoiém skazy wrzodów niezliczonych.
— Niepodległy skazie.
— Nierozmawiał z niewiastami iako z skazą młodzi.
— Uchodzić skazy dziewictwa.
2o Skaza Patrz Rana.
— Chodzić między wężami bez skazy.
— Mieć skazę. Ciało żadnéy skazy na sobie nie miało.
Skazać kogo pod miecz, to iest: Osądzić kogo na scięcie.
Skazany, a, e, imies. cz. przesz. to iest Osądzony.
Skazany na galery.
— na smierć.
— pod miecz.

Skażca

Skażca dobrych obyczaiów Bazylik

Skażca, y, rz. rod. m. Po łaci. corruptor, is, m. Cic. Po fran. corrupteur, m. Po niem. Verderber.
Skażca kościoła, Rzeczypospolitey. Greg. z Zam.
Skażca wielki Chrześcianstwa.
Skażenie chwały Greg. z Zar.
Skazić, sło, to iest Zepsuć.
Skazić ciało
— kościół.
— przedsięwzięcie czyie.
— serce komu. Zła żądza skaziła serce twoie.
— zdrowie skazić. Post skaził mu zdrowie.
Skazić się. Patrz Zepsuć się.
Skaził się, heretykiem został.
— Ludzie wszyscy skazili się.
— Stan duchowny się skaził.
— Szaty skaziły się i rozsypały. Jako szata od mólów skazić się mam.
Skazitelny, á, é, przym. Po łaci. dissolubilis, is, e. Cic. Po fran. corruptible, dissoluble, périssable. Po niem. vergänglich, dem Verderbniss unterworfen.
Skazitelné ciało.
— majętność skazitelna i prędko miiająca.
— rzeczy. Uwięzić się dał sercu w rzeczach skazitelnych i zdradliwych.

Skażony

Skażony, a, e, imiesł. cz. przesz. Po łaci. corruptus, vitiosus, vitiatus, profligatus, a, um. Cic. Po fran. corrompu, gâté, dépravé. Po niem. verderbet.

Skażonéy chuci swoiéy do szkodliwych napoiów i potraw dogadzać.

— czas. Przyszliśmy na czasy skażoné. Grzeg. z Żar.

— człowiek skażony bardzo Francuzką chorobą.

— człowiek w rozumie, zbył prawdy.

— język niemocą.

— natura.

— przyrodzénié ludzkié.

— rzeczy.

— smak.

— świat w grzechach.

— winnica kościoła od niezbożnych.

Skazywać, sło. częstotl. Patrz Potępiać.

Skazywać kogo na karanie, na śmierć.

— kogo pod miecz.

Skędzierzawiony, a, e, imies. cz. przesz. Po łaci. cincinnatus, camistratus, a, um. Cic. Po fran. frisé, crépu. Po niem. kraus.

Skędzierzawiony włos.

Skinąć, sło. Po łaci. facere significationem. Caes. Dare documentum. Liv. Signare. Plaut. Po fran. incliner, cligner, faire signe de la tête, ou de la main. Po niem. winken, ein Zeichen

Skinąć na kogo ręką.

— na towarzysze.

Skiniénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. nutus, us, m. Cic. Momen, n. Lucr. Po fran. signe, m, vement, qu'on fait avec la ou avec la main, pour ma sa volonté. Po niem. Wink

Skiniénié oka.

Pilnowali naymnieyszégo iego skinienia Flincza

— starszych. Na skinie starszych.

— wdzięczném skinieniem dać czego

Skład kupiecki Bazylik

Po Składać co z siebie. Po łaci. ponere, imperium, negotium, decedere magistratu, exuere aliquid. Cic. Abdico me aliquo. Po fran. se déporter, se désis se défaire, revenir de son org Po niem. ablegen seinen Stolz solchem ablassen.

Składać chwałę z siebie.

— krzyża z siebie Święci składali, to iest cierpieli.

— obłudności.

— obmowy.

— ochędóstwo.

— rękawice.

— serca zawaśnioné na bra

— Sędzie złe i Pany, składa śmierciami i upadkami ich.

— staranié o czém składać z myśl

mysli.
— staranie o czém składać z siebie.
— tępości i twardości serca.
— twardości serca składa.
— wieńce swe z głowy.
— wolą złą.
— żałobę.
— zazdrości.
— zbroję teraz składaią żołnierze.
— zdradę, złość.
2º Składać pieniądze. Po łaci. contribuere pecuniam in aliquid, conferre in commune. Cic. Dare symbolam. Teren. Po fran. boursiller, liarder, contribuer de son argent pour. Po niem. zusammen schiessen, zusammen legen Geld zu etwas.
Składać pieniądze na co.
Składało się wszystko woysko na ofiarę.
3º Składać winę na kogo. Po łaci. culpam in aliquem vertere, crimen transferre in alium, derivare culpam, crimen in aliquem. Cic. Po fran. jetter, rejetter, faire retomber la faute sur qu. Po niem. auf einen schieben eine Schuld, einem aufbürden.
Składać co na kogo.
— niesławę na siebie.
— smierć jego na się.
— winę wszystką na się.
— zelżywości
— zelżywości na siebie.
4º Składać seym. Po fran. indiquer, signifier, ordonner, marquer quelque acte, quelque solemnité à un tems. Po niem. ansetzen, ansagen ein Begängniss auf eine bestimmte Zeit.
Składać Koncylium
— seymy.
— synody co rok.
5.º Składać litery. Po łaci. componere. Cic. Po fran. composer. Po niem. zusammen legen.
Składać liter i czytać się uczył.
Składacz, a, rz. rod. m. Po łaci. compositor, is, m. Cic. Po fran. auteur, écrivain, m. Po niem. Verfasser, Verfertiger.
— Bydź składaczem Xiąg.
Składacz, tu iest pisarz niemianowany.
Składany, a, e, imies. cz. prze. Po łaci. compositus, a, um. Po fran. composé, assemblé, fait de plusieurs choses. Po niem. zusammengesetzt, gefügt, aus vielen bestehend.
Składany Bóg nie iest z jakowych części.
— Muzyka składana z sześciu i ośmiu głosów.

Składnie

Składnie, przys. to iest gładko.
— Śpiewała wiele rzeczy łacińskiemi rytmami bardzo składnie.
Skłamać Patrz Kłamać.
Skłamać dobrze.
— przed kim.
Skłaniać sł. Skłaniam, asz, a.
Skłaniać głowę, to iest Nachylać.
1º Skłaniać się do czego. Po łaci. propendere inclinatione voluntatis in aliquid. Inclinare ad, in aliquid. Po fran. se porter, pancher, incliner, avoir une inclination à. Po niem. geneigt seyn, sich neigen zu etwas.
~~Skłaniać się do niedowiarstwa~~
~~— do pomocy czyiey~~
Skłaniać się prośbie czyiey. Jako mi każecie skłonić się prośbie waszey, gdy on na moie upominanie upamiętać się nie mógł.
— do małżeństwa
— do niedowiarstwa.
— do ofiar.
— do pomocy czyiey.
— do sprosności
— do żądzy. Serce jego wnet skłoniło się do sprosności i żądzy.
— na taką prośbę nie dał.
2º Skłaniać się gdzie. Po łaci. divertere ad, in etc. Diverto aliquo. Cic. Recepto me aliquo. Plaut. Po fran.

Po fran. se retirer, se rend[illegible] aller en un lieu. Po niem. sich wenden, sich begeb[illegible]
Gdzie się mamy skłonić?
Skłonić się gdzie gospodą.
— do wsi.
— do żołnierza.
— w dom. — w prawo, [illegible]
3º Skłaniać się. Po łaci. pr[illegible]sare aliquem. Cic. Advolvi [illegible]bus alicujus. Livi. Inflecti [illegible]genu, caput. Prop. Po fran. s' incliner, se pancher. Po niem. sich bücken, sich neigen.
Skłaniać się nizko
— sercem. Nie do[illegible] się sercem skłaniać, Bóg ci [illegible] i ciało, abyś i niem Panu [illegible]żyć.
4º Skłania się ku wieczorowi. Po łaci. advesperascit, declinat vesperum dies. Cic. Inclinat [illegible]ridies. Horat. Po fran. il se [illegible]tard. Po niem. es wird Abend.
Sklecić sł. czyn. Po łaci. constare aliquid temporarium. Cic. Aedificare casas. Hor. Po fran. bousiller, travailler mal. Po niem. sudeln, pfuschern.
— Czynili sobie komorki. Po[illegible] co sklecili, to się im rozwalili.
Sklepisty, a, e, przym. Po łaci. [illegible]queatus, a, um. Liv. Po fran. [illegible] en v[illegible]

fait en voute. Po niem. gewölbt, wie ein Gewölbe gemacht.
Sklepisty dom, komora.
Sklęsło co. Po łaci. detumuit aliquid. Stat. Po fran. se desenfler, s'affaisser. Po niem. sich setzen, zusammen fallen.
Moc wszystkich ludzi, iako wór rzemienny nadęty wiatrem, który lada dziurkę uczyniwszy, sklęśnie.
1° Skłonić kolana. Po łaci. inflectere genu. Prop. Po fran. incliner, baisser. Po niem. bücken.
Skłonił kolana i modlił się.
2° Skłonić. Po łaci. excitare; inclinare aliquid. Ovid. Inflectere aliquid. Catul. Po fran. faire pancher, exciter, persuader, porter, tourner qu à qu. cho. Po niem. lenken, wenden.
Skłonić miłosierdzie Boga nad sobą.
— myśl swoię do czyiéy chęci
— myśl swoję na co.
— serce Boże skłoń serce twoie i miłosierdzie do mnie.
— woli panieńskiéy skłonić nie mógł. Woli poddanych do tego skłonić nie mógł
Skłonić się. Patrz Skłaniać się.
Skłonienie, a, rz. rod. nii. Po łaci. incli-

inclinatio voluntatis, inductio animi, declinatio ad aliquid. Cic. Po fran. induction, persuasion, f. Po niem. Verleitung, Beredung, Lenkung des Gemüths.
Skłonienie łaski czyiéy uprosić
Skłoniony, a, e, imies. cz. prze. Patrz Nakłoniony.
Skłoniony do ziemi.
Skłonność, i rz. rod. żeń. Po łaci. propensio, proclivitas ad aliquid. Facillitas ad bonum. Cic. Po fran. panchant m; inclination f, pente naturelle. Po niem. Neigung, Zuneigung.
— Biją skłonności złe przeciw rozumowi Skarg.
— Była wielkiéy skłonności do służby Bożey.
— Czuć skłonność do czego.
— Jsdź za naturą swoią i skłonnością.
— Kroćić skłonność złą
— Mieć skłonności swoie. Mieć skłonności uprzeymą do czego.
— Obmyślać dobro swoie z przyrodzonéy skłonności. Bydło dobro swoie cielesne obmyśla z przyrodzonéy skłonności.
— Odstępować skłonności własnéy
— Panem bydź nad swemi złemi skłonnościami
— Pokazywała się w nim skłonność do dobrego z młodu.
— Umartwić w sobie skłonności niepo-

nieporządną.
— umorzyć w sobie nie mógł skłonności miłosney ku niey.
— uznawać.
— walczyć z skłonnością.
— wykorzenić skłonności. Jako iest w ciele skłonności do nieczystości, tey nigdy, wykorzenić nikt, poki żyw nie może.
— znamy świętą ich skłonność do miłosierdzia.
— zrozumieć skłonności przyrodzenia czyiego.
— zwyciężać skłonności swoię.
Skłonność do złego.
— przyrodzenia.
— ludzka do złego.
— miłosna ku niewieście.
— nieporządna.
— przeciwna rozumowi.
— przyrodzona. Po łaci. Minerva ae, f. Cic. Genius, ii, m. Horat.
— święta do miłosierdzia.
— uporna.
— uprzeyma.
— wielka do czego.
— wrodzona do powinnych.
— złe skłonności krócić, zwyciężać.
Skłonny, á, é, przym. Po łaci. proclivis, propensus, a, um ad aliquid Cic. Pronus ad, in etc. Hor. Po fran. enclin, porté, sujet à. Po niem. geneigt.
Skłonny

Skłonny do Chrystusa.
— do cnót wszystkich przyrodzenia na duszy.
— do dobrego.
— do jałmużny.
— do grzechu z krewkiem ze złości.
— do pociech tych świeckich żądze skłonne, do lepszych i innych odwodzić.
— do woli swey i hardo serce skłonne.
— do zepsucia.
— do złego, iako glina ziemi. Zmysł i myśli ludzkiego serca do złego są skłonne młodości.
Skoczyć Patrz 1° Skakać.
Skoczyć co prędzey do kolebki.
Skoczyć z wysokiego okna.
Skoiarzyć się, to iest Złączyć się z kim — Weysdź z kim w związek.
Skoiec, skoyca rz. rod. m, trzecia część uncyi. Po łaci. duella ae, f. Anal. Po fran. huit scrupules, poid qui pese la troisième partie de l'once. Po niem. Schott — Gewicht acht Scrupel, oder der dritte Theil einer Unze.
— Jedzenie

— Jedzenie iego i picie ledwie pięć skoyców zaważyło.
Skołatany, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. quassus, a, um. Horat. Convulsus, a, um. Lucr. Po fran. sécoué, battu, rompu. Po niem. erschuttert, zerstossen.
Skołatany człowiek ciężkiémi chorobami — pracami — starością — ustawicznem umartwieniem ciała.
— jedności ciężko skołatana od syzmy.
— okręt skołatany przez burzę.
Skomponowany, á, é, imi. cz. prz. to iest ułożony.
Skomponowany list fałszywy.
Skonać. Po łaci. extremum spiritum effundere. Cic. Po fran. trépasser, expirer, passer, rendre l'ame. Po niem. verscheiden, sterben.
Skonać mile — nieszczęśliwie.
— na krzyżu.
— w dobréy starości.
Skonanié, a, rz. rod. nii. Po łaci. exodium vitæ. Var. Extremus spiritus. Cic. Suprema, orum, n. Amm. Po fran. la fin de la vie de qu, la derniere heure, les derniers moments de qu. Po niem. Absterben, Lebens-Ende, Ende.
— Czekać skonania swego.
— Czuł się już blizkim skonania.
— Położył się sám na skonanié z łóżka na popiele i włosiennicy.
Skonanié szczęśliwé.
Skończénié, a, rz. rod. nii. Patrz Dokonanié.
Skończénié Koron męczeńskich.
Skończony, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. finitus, absolutus, perfectus, a, um. Cic. Po fran. achevé, fini. Po niem. geendigt.
Skończony stół. Po skończonym stole.
Skończyć. Po łaci. finire, absolvere, perficere. Cic. Po fran. achever, finir. Po niem. endigen.
Skończyć dni starości.
— dzień.
— nędzę świata tégo.
— nowicyat.
— ostatek dni swoich.
— pokutę.
— Retorykę.
— wiek swóy na ziémi.
— żywot doczesny.

Skończyć się

Skończyć się

— Dni płakania i drogi naszéy się skończą.
— Małżeństwo skutkiém się skończy.
— Weselé smutkiém się skończyło.
Skop, a, rz. rod. m, to iest baran czyszczony. Po łaci. vervex ecis, m. Cic. Po fran. un mouton. Po niem. ein Schöps.
Skopa zabić kazał.
Skóra na ciele. Po łaci. cutis, is, f. Cic. Po fran. peau, f. Po niem. die Haut am Menschen. Drzeć skórę z kogo. Skarga
— Obracać skórę na brzuchu na iaką stronę. Tak postami i powsciągliwoscią scieńczał, iż skórę na brzuchu zbywaiącą, na którą stronę chciał obracał.
— Idzie im o skórę. Skarga
— Odmieniała się na nim skóra. Przyległa ledwo skóra do kości. Barsk.
— Sczerniała skóra, iak u murzyna.
— Złożyłém skórę starégo człowieka.
— Została tylko skóra na kościach, tak srogié czuł boleści.
Skóra zbywaiąca na brzuchu. Zszywać skórę.
Skóra jeżowa.
— kosmatá.
— kozłą skórą pokryty.
— owczá

— owczá. Po łaci. mollesti ae, f. Plaut. Pellis ovilla Plin. Pod owczą skórą się tai.
— rzemienná. Zaszyty w rę rzemienną.
1º Skoro, przyi. Po łaci. postquam, posteaquam, ubi, simul atque, ut, vixdum. Cic. Po fran. aussitôt. Po niem. so bald
Skoro dniało.
— dzień
— ozdrowiáł.
— przyiechał do domu
— ie widziáł.
2º Skoro, przyst, to iest Zaraz
Skoro po śmierci, iest sąd pojedynkowy każdego.
1º Skorupa, y, rz. rod. ż. Po łaci. testa, ae, f. Horat. Testum, Petro. Po fran. tesson, m; tête morceau de pôt cassé. Po niem. Scherbel.
— Nie znayduiąc skorupy, w ręce żarzystych węgli nazbiérał.
— Spoić skorupy garnka
— Usechł iako gorąca skorupa. — Siła i moc wszystka moia uschła iako skorupa.
— Zebrać skorupy.
2º Skorupa na kolanach. Oczyszczać

Skorupy Skowany Skrzydlowe Skrobać Skrzypowany Skrzydlowe Skrobać Skrzydlowe Skrobać Skrzydlowe Skrobać

raccourcissement, m, abrégement. Po niem. Verkürzung.
Skrócénié czci.
— sprawiedliwości. Sąd Bożki pełny iest skrócénia sprawiedliwości.
Skrócić, sło. Patrz Skracać.
— Myśli ich skrócić chciał.
— Niemców skrócić.
— Rękę skrócić. Jako możem skrócić rękę Boga, i uwolec mocy Jego.
— Słowa próżné skrócić.
— Wieku sobie skrócić.
— Żądła u bestyi Bóg skrócił.
— Żywota sobie skrócić.
Skrócony, á, é, imies. cz. przesz. Patrz Skracać.
Skrócone dni żywota.
— pismo na niektórych mieyscach.
— poważność i moc i władza Królewskiego Majestatu, nieroztropnem wolności szkodliwéy rozszerzaniem skrócona i ściesniona.
Skromnie, przysł. Modeste Cic. Po fran. modestement. Po niem. gelassen.
Skromnie cierpieć co
— ponieść co.
— przyymować co. / Bazylik
— znosić potwarze na wysługę cierpliwości.
Skromność

Skromność, i, rz. rod. ż. modestia, ae, f. Cic. Po fran. modestie f. Po niem. Bescheidenheit, Sittsamkeit.
— Pamiętać na skromność
— Postępować z skromnością
— Zachować skromność w dey rzeczy.
— Żyć z wielką skromnością
Skromność wielka.
— oczu.
1º Skromny, á, é, przym. Po fran. modestus, a, um. Cic. Po fran. modeste. Po niem. bescheiden, sittsam. Był skromnym w mowie Bar.
— Obyczaie skromne.
— Życie skromné duszne.
2º Skromny. Po łaci frugi, in. frugalis, is, e, parcus, a, um. Cic. Po fran. frugal, sobre. Po niem. mässig, mittelmässig, gar zu dick, nicht zu fett.
— Pokarm bardzo skromny.
— Smutek skromny.
3º Skromny, to iest powolny. Skromny bardzo koń, spokoyną żonę iego nosi.
— Użyczył mu konia bardzo skromnego.
Skropiony, á, é, imies. cz. przesz. Patrz Pokropiony. Zlany.
Skropiony człowiek krwią
— języki wasze krwią
skropi

skropioné dla kościoła.
— pawiment krwią skropiony.
Skrucha, y, rz. rod. żeń. Po łaci. contritio, compunctio, onis, f. Script. Sacr. Dolor ob Deum peccatis offensum, ultro susceptus. Anal. Po fran. brisement de coeur, contrition, resipiscence, ~~contrition~~ componction, la douleur de ses péchés. Po niem. Zerknirschung des Herzens.
Skrucha poczyna się od bojaźni Sądów Bożych, a kończy się w miłości.
— zachowywać duch skruchy i nabożeństwa.
Skrucha prawá - serdeczná, złá.
Skrupuł, u, rz. rod. m. Po łaci. angor conscientiæ. Cic. Po fran. un scrupule, ou doute, qui trouble la conscience. Po niem. Skrupel, Gewissens - Zweifel.
— Zostać uspokojonym w skrupułach.
Skruszénié, a, rz. rod. nii. Patrz Skrucha.
Skruszénié serca, dał mu P. Bóg.
Skruszony, á, é, imies. cz. prze. Po łaci. contritus, a, um. Scri. Sa. Po fran. contrit, touché des ses fautes. Po niem. ~~zerknirscht~~ zerknirscht, bussfertig.
Skruszony duch. Słuchać Mszy S. w duchu skruszonym i uniżonym.
— płacz.
— serce.
2º Skruszony miłosierdziem, to iest Wzruszony miłosierdziem.
1º Skruszyć, to iest Zetrzeć, w niwecz obrócić.
Skruszył czarta Bóg, i głowę iego.
— głowę. Padł na ziemię i głowę skruszył. Skruszył głów wiele.
— kości ich, lwy skruszyły.
— łeb nieprzyiaciela.
— miecz. Tyś Boże! skruszył miecz ognisty, raiu nam broniący.
— moc nieprzyiaciół.
— moc szatańską.
— naczynié.
— nieprzyiaciół.
2º Skruszyć serce swoie. Po łaci. concipere dolorem ex offenso Deo sceleribus. Anal. Po fran. être contrit, être percé de douleur de ses péchés. Po niem. Reue haben, mit einem zerknirschten Herzen bereuen.
3º Skruszyć kogo, to iest: Zmiękczyć kogo.

Skruszyć się.

Skruszyć się. Łatw 2o Skruszyć
Skruszyć się bojaźnią Bożą.
——— do pokuty.
——— w sercu dziwonie.
Skryć. Łatw Ukryć.
Skryć ogon — pieniądze
Skryć się. Łatw Ukryć się.
Gdzie się skryjesz?
Skryć się do kogo.
——— do stały.
——— od kogo.
——— do powinowatych.
——— od świata.
——— przed tim.
Skrycie, przysł. Łatw potaiemnie
Skrycie robić co.
Skrytości i, rz. rod. żeń. Łatw Tajemnica.
— Odkrywać komu skrytości serdeczne.
— Wiedzieć o skrytościach serc ludzkich.
Skrytości duszy — serc ludzkich.
1o Skryty, a, e, przym. Po łac. interior, reconditus, intimus, a, um. Cic. Interior societas. Reconditi sensus. Intimus sermo. Po fran. caché, couvert, dissimulé. Po niem. heimlich.
Skryte grzechy między wami panują. Grzechy iawne, skryte panują w Królestwie.
——— sycmatyk skryty.
——— żywot skryty od oczu ludzkich.
2o Skryty. Po łac. abditus, absconditus, penreconditus, remotus a conspectu. Cic. Po fran. caché, couvert. Po niem. verheimlich.
Skryty członek.
——— kąt. W skrytym kącie
——— komórkę skrytą nalazł
——— loch. Schować ciało skrytego lochu.
——— mieysce. Szukać kogo w mieyscach skrytych.
——— wchodzenie skryte
Skrzydlany, á, é, przym. Łatw Skrzydlisty.
Skrzydlisty, á, é, przym. Po łac. pinnatus, a, um. Cic. Alatus, a, um. Virg. Pennatus, a, um. Plin. Po fran. ailé. Po niem. geflügelt.
Skrzydlisty ptak.
Skrzydło, a, rz. rod. nii. Po łac. ala, æ, f. Virg. Linnæ, arum, f. Plin. Po fran. aile, f. Po niem. ein Flügel.
— Kryć go Bóg pod skrzydła swoie.
— Mieć bystre skrzydła. Niemy tych dwóch skrzydeł, dzięki

się S. Symeon, tak wysoko, na takie cnoty wynosił.
— Nosiłem was na skrzydłach orlich, słowa Boskie.
— Oddalić skrzydło od kogo. Żyj w duchu czystym, i niepokalanem ciele, a Bóg strzeży swoiey i skrzydła nie oddali od ciebie.
— Skupia nas Chrystus do jednosci, pod skrzydła swoie, iako kokosz.
— Wynosić się skrzydłami wysoko.
Skrzydła bystre, orle.
Skrzyniá, i, rz. rod. żeń. Po łac. scrinium, ii, n. Juven. Arca, ae, f. Po fran. grande caisse. Po niem. Kiste, Kasten, Lade.
— Natkać skrzynię czem.
— Otworzyć skrzynię własnym do niey kluczem.
— Rozłupać skrzynię siekierą.
— Wypadła z rąk skrzynia.
— Wypuściła skrzynia rzeczy na ziemię.
— Zanieść skrzynię do zamku.
— Zebrać rzeczy do skrzyni.
— Złożyć skrzynię w cerkwi.
Skrzyniá, Moyżesz — Jozue wiele mądrosci Boskiey, z oney skrzyni, to iest Moyżesza, wyczerpał.
— pozłocona.
Skrzynka, i, wyr. zdrob. rod. żeń. Po łac. Po łac. arcula, ae, f. Cic. Cistula, ae, f. Mart. Cistella, ae, f. Veron. Po fran. cassette, f. Po niem. Kästlein.
— Kusił się o skrzynkę.
— Zostawił skrzynkę z pieniędzmi
Skrzypać drzwiami. Po łac. stridorem motu valvarum edere. Anal. Po fran. crier, mener un bruit aigu. Po niem. knarren
Skrzypienie, a, rz. rod. nii. Skrzypienie drzwi. Po łac. strepitus, januæ. Horat. Sonus ranucæ cardinis. Propert. Po fran. bruit aigu. Po niem. das Gebnarre, knarren
Skrzywić szyję. Skarga
Skrzywił się do ziemi. Patrz Nakrzywić się.
Skrzywienie, a, rz. rod. nii. Patrz Nakrzywienie
Skrzywienie ich cnota prostowała.
Skrzywiony, á, é, imies. cz. prz. Patrz Nakrzywiony.
Skrzywiona natura, grzechem pierworodnym do rzeczy widomych
— serce proste mieć do Boga, nie skrzywione swiedkomi chuciami.
Skupiał, ste. Skupiam, asz, a. Po łac. coacervare pecuniam. congerere

congerere, redigere in unum pecuniam, accumulare aliquid. Cic. Po fran. amasser, amonceler, ramasser, entasser. Po niem. häufen sammlen.

Skupia nas Chrystus pod skrzydła swoie do iedności, jako kokosz.

Skupić. Patrz Skupiać.

Skupić ludzie do iedności.

——— wszystkie pod swoię obronę. Tomów dziesięć w iedną xięgę.

Skupić się. Patrz Zgromadzić się.

Skupiły się owce.

Skupić się społecznie na pokłon Bogu.

——— iako pszczoła około ula.

——— iako kurczęta pod skrzydła matki swoiéy.

——— w iedności i zgodzie.

Skupiło się w kłąb ciało, to iest zwinęło

Skupiénié, a, rz. rod. nii. Po łaci conglobatio, onis, f. Seneca. Coacervatio, coagmentatio, constipatio, onis, f. Cic. Po fran. entassement m. Po niem. das Häufen, die Zusammenhäufung.

Skupiénié ludu.

——— ludzi wielkié było.

——— zbrodniów.

Skupiénié się do iednego miasta pod cudze prawa.

Skupiony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci conglobatus, coagmentatus, coacervatus, a, um. Cic. Confertus, a, um. Virg. Po fran. entassé, amassé, assemblé, je. Po niem. gehäuft, vereinigt, zusammen gebracht.

Skupioné ciało iedno z rozmaitych Narodów i ięzyków.

Skurczony, á, é, imiesł. cz. przesz. Patrz Kurczyć się.

Skurczoná babka przez lat

——— dziecię skurczone narodzénia

——— ręka.

——— żyły.

Skurczyć głowę między ramiona. Bazylek

Skusić. Patrz Skosztować.

Skusić śmierci — żywota.

Skuszony, á, é, imies. cz. przesz. to iest przywiedziony pokusą.

Skuszony łakomstwém.

——— nieczystością.

——— pychą z dobrego żywota.

——— od czarta.

Skutecznie, przysł. Po łaci. efficienter. Cic. Efficaciter. Plin. Po fran. efficacement, avec efficace. Po niem. kräftiglich, nachdrücklich.

Skutecznie bronić się przeciw komu.

——— dopomódz komu.

——— kończyć co.

——— pomagać komu.

——— postępować z kim.

Skuteczność, i, rz. rod. ż. Po łaci efficacia

efficacitas, tis, f. Cic. Efficacia, ae, f. Plin. Po fran. efficacité Po niem. Wirksamkeit. Skuteczność rozlicznych rzeczy

Skuteczny, a, e, przym. Po łac. efficax, efficiens. Cic. Po fran efficace, efficient. Po niem. wirkend.

Skuteczne powodzenie zamysłow — słowa — sprzątnąć.

Skutek, skutku, rz. rod m. Po łac. eventus, actus, us, m, eventum, i, n. Cic. Effectus, us, m. Prop. Po fran. effet m. Po niem. Wirkung.

Skutek czyni lekarstwo.

— otrzymał to skutkiem, czego pragnął, myślą, przywodzie do skutku rzecz waży ostrożność. skutki widzimy skutki; ale dosiądz do własnéy przyczyny nie możemy.

— wyniszczyć skutek.

Skutek nadziei daleki, niepewny.

Skwapiać się Po łac. praecipitare. Cic. Festinare. Cato. Po fran. hâter trop, agir précipitamment. Po niem. sehr hastig seyn, zu sehr eilen.

— Do zguby się ich nie skwapiał.

— Na człowieka się P. Bóg nie skwapia.

— Na pisanie i rozmnażanie nie konstytucyi nie skwapiay cie się.

— Na rozumienie złe o ludziach skwapiać się.

Skwapić się. Patrz Skwapiać się.

Skwapić się na srogie karanie.

Skwapliwość, i, rz. rod ż. Po łac. festinatio, onis, f. Cic. Praecipitatio, onis, f. Sene. Praecipitantia, ae, f. Gell. Po fran grande hâte, précipitation. Po niem. Hastigkeit, Uebereilung, gar zu grosse Eilfertigkeit.

— Bieży z skwapliwością na cz i dniem.

Skwapliwości do uszczęścia.

Skwapliwy, á, é, przym. Po łac. praeproperus, praeceps. Cic. Praeox. Enn. Sen. Po fran précipité, trop hâté.

Skwapliwy postępek, uszczęścia.

— na rozlanie krwi.

Skwarzony, á, é, imi. ex. przy. Patrz Smażony

Skwarzoná w tłustości S. Martyna

Skwarzyć. Patrz Smażyć

Skwierknąć, to iest wydawać głos bolu.

— Sąt iak stup, ani skwierknął.

Słabieć, ało. Słabić, ę, ę. Po łac. debilitare, labare, defici

defuit me aliquid. Vacillare memoria, languere, languescere, frangi aliquo. Ci Po fran. s'affoiblir, perdre de ses forces, se faner, decheoir languir baisser. Po niem. schwach, matt werden.

Słabiere dostoyności, temi bolesziami, wolnośćią przebraną i zbytnią

——— moc Bożá słabiere.

——— prawda Bożá słabiere

——— Regula S. Franciszka słabiéć nieco poczęła.

——— Rzeczpospolita słabiere.

——— Stan Królewski słabiere i boleie.

——— Wiara słabiere złemi obyczaiami.

Słabiéć Rzeczpospolitą. Nie przestawali słabiéć Rzeczypospolitéy

Słabiéć w nadzieię.

——— w wierze lud począł.

Słabieiący, á, é, imies. cz. teraz. Patrz Słabiéć

Słabieiące męznem serzem posilał w obleżeniu.

Słabiuchny, a, e, przym. zdrob. to iest bardzo słaby.

Słabiuchne ciało — panienka.

Słabo, przysł. Po łac. Infirmé remisse. Ci. Languide tolum. Po fran. foiblement, débilement Po niem. Po niem. schwach, matt. Słabo idzie mowa. Słabo milowáć kogo.

Słabość, i, rz. rod. żeń. Po łac. debilitas, infirmitas, imbecillitas, tis, f. languor, oris, m. Ci. Po fran. foiblesse, f. débilité, infirmité, imbecillité, langueur f. Po niem. Schwachheit, Kraftlosigkeit, Schwachheit, Mattigkeit.

——— Czuł słabości swoiéj.

——— Jest słabości ludzkiego rzeczy w dobrém.

——— Objawiła się słabości téj w dziwá.

——— Odnosiła męki ochotnie na złi i słabości niewieściéj.

——— Pokazuie się iasnie zgoła przy słabości.

——— Przyszedł zbyt słabości się słabości.

——— Robi tego nie mogąc dlá słabości ciała swego.

——— Wspiérá Bóg słabość woli naszéy.

——— Znać po sobie wielką słabość, Znikapy słabości. Znaki słabości ciała. Starości. Słabości ludzkiego. Zdrowia. Słabości woli. Zdrowia. Słabość niewieścia.

——— wielká.

——— wstydliwá.

Słaby, á, é, przym. Po łac. infirmus, languidus, a, um, imbecillis, e. Ci. Po fran. foible, débile, langoureux, languissant. Po niem. schwach, matt, kraftlos

Słabe

Słabé wątło-
— powod słaby. Szyg. z Zar
— rozumu
— lata
— ogień – ptel niewiesua
— rzka
— rzad we wszystkiém
— statek. Człowiek słabego statku.
— trzcina. Jesteśmy trzciną słabą
— wolá, słabá, schorzała, do dobrego bardzo leniwa i niepotężna.
— wymówka. Szyg. z Zar
— zdrowie słabe wątłe.
Słaby ku bliźnim i oziębły człowiek.
— na ciele.
— na woli.
— w zasługy.
Słachecki. Patrz Szlachetny.
Słachecka wolność. Wszyscy się wolnością słachecką bronią.
Słachetny. Patrz Szlachetny.
Słachetny z rodzaiu
Slad, u, rz. rod, m. Lo Tau. vestigium, ii, n. Cic. Signa pedum. Lur. Po fran. la trace de celui, qui marche, piste, le vestige, pas. Po niem. Fusstapfe, Spur.
— Czynić slad nóg czyich
— Chodzić śladem drugich.
— Chodzić śladem pasterza.
— Dojść, dojrzeć, czego, śladem, znaleźć, śledzić ich noga mieda,
Stać. Patrz Zostać.
Stać tego w przygody niebezpieczne.

2° Stać drogo komu to iest Usposabiać.
Stać drogo Jan Chrzciciel Panu swoiemu.
3° Stać łokcia. Patrz Zostać
Sława, y, rz. rod. żeń. Lo fam. fama, gloria ae, f. nomen inis n. Cic. Lo fran. renommée, reputation, renom, célébrité, grand nom, vogue. Lo niem. guter Ruf, Ruhm
— Być naywyższym w sławie i możności nad wszystkie Pany.
— Chlubić się w sławie.
— Chronić się sławy ludzkiey
— Cieszyć się sławą.
— Czuć sławy czyiś
— Czynili mu złą sławę obmowcy.
— Czynić o sławę swoię.
— Dbać o sławę, za Oziębłość
— Dobiiać się do sławy wieczney
— Dostać sławy wieczney
— Dostawać sławy z czego.
Dźwigać sławę po zdrowiem
— Kalić się sławą na czem.
Sława ludzka nigdy gruntowniey nie stoi, iako kiedy się na chwale Bozkiey fundnie
— Kamować się wstydem, poczciwością i sławą.
— Kłaść sławę na kogo.
— kwitnęła sława jego.
— Łakomy na sławę u ludzi.
— Mieć sławę u pospolstwa.
— Mieć czesć wielką u ludzi powagę i sławę.

— Mieć

— Maxali sławę wynoów Chrystusowych widokiem ich grzechamy. Skarga

— Mieć sobie co za sławę.
Ja za sławę sobie wielką mam, cierpieć nayważnieysze męki dla Chrystusa.

— Mieć sławę w rozumie i naukach.

— Nabyli u ludzi złey sławy, dla postępków swoich nie dobrych.

— Napełnił sławą swiat wszystek.

— Napełnił sławą mowy swiat wszystek.

— Wyleobał o sławę swoię.

— Nie zlekcześć sławą wasza z Koch And

— Oczyścił P. Bog sławę jego.

— Odstępował sławy swey u ludzi.

— Ogłoszeni będą sławą wieczną. Skarga

— Rozczytał co sobie za sławę rycerską.

— Otworzyły się dopiero po śmierci sława iego

— Rozniosła się sława

— Rozniosła się sława swiątobliwości Skarga

— Rozniosła się sławą.

— Rozpuścił sławę swoią.

— Rozsławił się o swiętą sławę.

— Rozyskał sławę rycerską.

— Rządnoć sławy.

— Rzechodzi sława iego i cnoty wymowę wszystką.

— Rzestawali Poganie na samey tylko pozorney sławie u ludzi.

— Rzyczynił mistrzowi swemu sławy, wysoką swiątobliwosią swoią.

— Rusił sławę.

— Rozgłosiła się szeroko sława cnot iego. Rozgłosiła się sława iego między ludźmi wszędzie. Rozgłosiła się sława o iego swiątobliwosci po całem mieście.

— Rozkrzewione Królestwo w wielkiey sławie.

— Rozniesli sławę iego po wszystkim świecie. Rozniosła się wa iego daleko.

— Rozszerzył się zakon w koły sławę.

— Słynie sława ich.

— Sprawiony sławą Sprawował sławę człowieka

— Szafpał sławą pozor nayważnieyszych

— Szafpał sławę iego ciężkie na

— Szerzy się sława iego

— Szłodził sławie drugich

— Taryał się na sławę cudzą

— Udawał się na szukanie sławy woiennej.

— Uszanował swą sławę.

— Wielki sławą Wkładał sławę na tego ieden na drugiego, sławę wkładał

— Wyniosł go P. Bóg we wszystkich Narodów.

— Wzbudzony sławą cudzą

— Zabijał kogo na sławę

— Zabiwał sobie sławę.

— Zalecił się sławą.

— Zamieszkał swey sławy.

— Zelżył kogo na sławie.

— Zjednał sobie sławę.

— Żyie sława jego na ziemi.

Sława człowieka — cnót.

— mądrości. Z wielką sławą mądrości swoiey.

— Narodu. Wysoce sławny Narodu.

— obłudnika, iako pumeks ieden.

Sława dobra. Człowiek dobrey sławy u wszystkich ludzi

— dworska

dworską sławę porzucić.
ludzkiéy sławy się chronić.
krótka.
niestała – niestateczna.
poważna – przyiemna, prawa.
rycerska.
świecka.
wieczna.
wielkiéy sławy człowiek u wszystkich.
własna.
wojenna.
womná.
wysokiéy sławy dom.
wzięta sława jego iest u Narodu.
zła.
żołnierska sławę świetny.

Sławić, sławię. Sławię, isz, i Po łac. praedicare alicujus laudem; praedicare laudibus aliquem; celebrare aliquem memoria; celebrare alicujus famam, gloriam. Cu. Po fran. renommer, rendre qu. considérable, fameux qu; celebrer qu; donner du renom, de la réputation à qu. Po niem. rühmen, preisen, berühmt machen.
Sławić co wielce.
— Imie czyie.
— kogo.
— ludzkie mienie.
— postępki czyie.

Sławić się Ł. Bóg zkadzonat 1290

Sławienie, a, n. rz. nij. Po łac. praedicatio, onis f. Cu. celebratio, onis f. Plin. Po fran célebration. Po niem. das Rühmen - Preisen.
Sławienie mocy fałszywych Bogów
— wziąć z Zwaniella.
Sławka, i, wyraz zdrobn. Po łac. gloriola, ae, f. Cu. Po fran. Po niem.
— Łapać tylko sławki.
Sławka ludzka.
Sławnie, przysł. Po łac. celebriter Po fran. d'une maniere fameuse, avec renommée. Po niem. berühmt
Sławnie prowadzić wdowstwo swoie.
— przystoynie sobie, sobie, sobie,

wielkiemi — cudami — cudy wielkiemi — męstwem — nauką — rodem — siłą — zachowaniem sprawiedliwem — zwycięztwy.
— u świata.
— w nauce swoiey. Skarga.
— Doktor. Zrafił na onego sławnego Doktora.
— familią. Narodzić się, z familii sławney, szlachetney
— Ludzie sławni naszey pamięci. Postugę, stáyné. Orzechow Jan
— Zamęść ich sławna wiekuie przed Bogiem.
Slepiczna, ſ. rz. rod. żen. Slepno kogo to iest: zaslepiał.
Slepiec, mitey, sło. nie. Slepieć, esz, e to iest stawać się slepym.
— Człowiek w tayemnicach, co daley, tem więcey slepnieie.
— Oczy duszne w rozmyślaniu rzeczy Boskich slepieią.
Slepnąć, wzrok mu slepnie, sło. nie. Slepnę, esz, e, to iest staię się slepym.
— Błędzić i slepnąć począł.
Slepo, przysł.
Slepo narodzony. Po łac. caecus natus. Po fran. né aveugle. Po niem. blind gebohren.
Slepota, y, rz. rod. żen. Po łac. caecitas, tis, f. Po fran. aveuglement. Po niem. Blindheit.
— Jsdz do slepoty.
— Oddalał slepotę błędów i grzechów od siebie.
— Ogarnęła go slepota.
— Opadiwał czyią slepotę.
— Padła na niego slepota.
— Padła na oczy iego slepota.
— Przyszłá do slepoty.
— Uwikłany w slepocie przeszłey. — Ukazał komu slepotę.
— Zarażony slepotą. wymaza ze wszystko ze slepoty.
— Zostawał w slepocie.
Slepota błędów, grzechow, ciężká.
— duszná.
— grzechowa, władzła.
— pogańzká.
— zastarzała.
Slepy, á, é, przym. Po łac. caecus, a, um. Po fran. aveugle. Po blind. Idzie iáz slepym.
— Przeglądá slepy.
— Przeyrzało nie mało slepych.
— Przywracał wzrok slepym.
— Wodził slepego.
Slepe głupstwo, na oczy pokazowała
— niewstydliwość. Znuż z oczy
— oczy twoie widzą.
— rada slepą uwichłał
— upor. Znuż. z żar
Slizgawica, przykr. ſ. Slizkości, i, rz. rod. żen. Łatw. knosć.
— Nie schodziło icy na żadney slizkości.
— Uwichłát się, w szalonę nieuczciwą myśl, slizkości
Slizky, á, é, przym. Łatw. Slizny, gły. — dziecię — niewieserweta — dolina — woda
Slina, ſ. rz. rod. żen. Po łac. saliva, ae, f. Luc. Plin. Pituita, ae, Cels. Po fran. salive, bave.

Po niem. Speichel, Saber.
— Potarzał powrozy iako nici ślinami zmoczone
— Ślinić ślimy na brodę
— Wyślinczał ślimy Zoczał ślimy part zmocz
— Zmoczyć co ślinami. Samson potarzał powrozy, iako nici ślinami zmoczone.

Ślinić, sto. Ślinię, isz, ić. Lo łac. saliva linire, Po fran. enduire, humecter de salive. Po niem. mit Speichel nass machen.

Ślizg, u, m. Czart ią osiadł i ślinił.

Ślizki, a, e, przym. Lo łac. lubricus a um, Po fran. glissant, grillant. Po niem. schlüpferig.

Ślizka droga młodości.
— lata młode ślizkie do złego.
— świat ślizki
Ślizkość Ostrzeni ostrosmy ciałem i ślizkością do grzechu
Słodki do złego do grzechu, przym. Lo łac. dulcis is, e: Hoyat. Lo fran. doux. Po niem. süss.
Słodka jagoda.
— język.
— imię jego słodkie mu było w ustach i sercu.
— miód. Nic nad miód słodszego.
— mocności słodkiey powiedział P. Bóg.
— muzyka.
— napoy.
— nauka.
— wszędzie słodkie świata tego krzyż Chrystusów.....
— owoce
— Pan słodki wszystkim pieśń słodka.

— Słowa słodkie.
— uspokojenie słodkie, stałe
Kmg. Jan
serca mieć wdzięk cnoty słodki iest i powabny.
— winо.
— woniá słodka zdjęła mię.
— zapach dziwnie słodki.
— Zbawiciel.
— żywot, kiedyby nie śmierć.

Słodko, przysł. Lo łac. dulciter. Lo fran. doucement. Po niem. süss.
Słodko iey było dzierżyć męża.
— myśleć co słodko o kim.
— rozmyślać co.

Słodkość i, rz. rod. żeń. Lo łac. dulcedo, dulcitudo, inis f. Lo fran. la douceur. Po niem. Süssigkeit.
— Całować co z wielką słodkością.
— Czuć słodkość na duszy.
— Mieć słodkość w uścisku.
— Napełniać się słodkością Niebieską na modlitwie.
— Napić się słodkości na modlitwie i innych świętych uczynkach.
— Napoić się słodkości w towarzystwie mitém, iako nayle-pszego wina.
— Obdarzył go Bog słodkością ducha.
— Puściła słodkość Muzyka.
— Rozwierać słodkość jaką w swém sercu.
— Rozpływać się słodkością myśląc o czém.

— Smakować

— Smakować słodkości i powności obietnic Chrystusowych.
— Wyssała słodkość z boku Chrystusowego.
Słodkości ducha — serca.
— niebieskie.
— serdeczna słodkość dał mu P. Bóg w rzeczach niebieskich.
Skosztował serdecznej słodkości.
— trwała.
— wieczna.
— ziemska.
Słodnieć, st. Słodnieć, esz, e. Po łac. dulescere. Cic. Po fran. s'adoucir, devenir plus doux, se rendre plus doux. Po niem. süss werden.
Słodniało mu w sercu mężne zwycięztwo.
Słodycz, y, rz. rod. żeń. Patrz Słodkość.
— Czuł w sobie osobliwszą słodycz.
— Ostywać w słodyczach wiekich i pociechach.
— Rozpływać się słodyczą myśląc o czem.
Słodycz osobliwa.
— pochodząca z miłości Boga.
— wnętrzna w duchu.
Słodziny, słodzin, rz. u liczb. mnogiéy rod. żeń. Po łac. siliquae arum, f. Virg. Po fran. de la drague, le blé cuit, qui demeure dans le brassin, après qu'on a tiré la bière. Po niem. Trebern.
na słodzinach
— Na słodzinach, u wieśniaków przestawać.
Słoma, y, rz. rod. żeń. Po łac. stramen, inis, n, culmus, i, m, stramentum, i, n. Liv. Plin. Po fran. de la paille. Po niem. Stroh.
— Nasze słowa, iako słoma.
— Trudno ogień zgasić, gdy przy nim iest słoma.
Słoma świeża
Słomiany, á, é, przym. stramentitius, a, um. Stramineus, a, um. Lopez. Po fran. de paille. Po niem. strohern.
Słomiany wór
Słońce, a, rz. rod. nii. Po łac. is, m. Cic. Plin. Po fran. le soleil. Po niem. die Sonne.
— Brenity pas z chłoszczy od słońca oblicze. — jestes iako słońce między gwiazdami. — Twarz iego była iasna iako słońce.
— Kryje się słońce, gdy Leie słońce promieniem swoiem ziemię, Kropi
— Idzie w południe słońce, iako
— Przeniosłaś wszystkie, iako słońce nad gwiazdami.
— Straciło słońce iasność
— Uczynię to rzecz, iako to słońce iawną wszystkiemu Izraelowi.
— Uweseli słońce dobre czy
— Uyrzéć słońce. Uczuisz będziesz tam, gdzie słońca nie uyrzysz.
— Uschodzi słońce.
— Wypuszcza słońce promie
— zalnie

— Zaćmiło się słońce
— Zamglone słońce chmurami Śnieg z Żarn.
Zaraka słońce, chore oczy.
Słońce Ducha zastaniaja stopke chmury.
. Nie żałuy Panie Boże twoiego, ktoryby suche serce odwilżał i zagrzewał
— sprawiedliwości weszło nam.
Słońce zakryte obłokami iaskopalaiące. Bezim. 1632.
Słoneczny, á, é, przym. Lo łaci. solaris, is, e. Ovid. Po fran. solaire. Po niem. Sonnen=.
Słoneczná gorącość. Nieprzywykły do gorącości słonecznéy.
— promienie słoneczné oczy przenikaią.
— światłość słoneczna się mni.
— upalénié słoneczné wielkié
Słonimski, á, é, przym.
Słonimskiego powiatu Marszałek.
Słonina y, rz. rod. żeń. Lo łaci. lardum, i n. Plin. Po fran. du lard. Po niem. Speck.
Słoniny przez kazał
Słoń w czasie Stoty. Słotny, czas Smad Jan
Słowak, a, im. Narod. Po łaci. Sclavus, Slavus, i m. Crom. Po fran. Esclavon, m. Po niem. ein Slave, Sclavonier
z Słowakow idą Polacy.
Słowiański, á, é, przym. Lo łaci Sclavonicus, slavonicus, a, um. Crom. Dalmaticus, a, um. Swet. Po fran. Esclavon. Po niem. Sclavonisch.
Słowiański Język — Narod.
— Mowić po Słowiańsku
Słowik, a, rz. rod. m. Lo łaci. philomela, ae, f. virg. Lusinia, ae f. Var. Po fran. rossignol, m. Po niem. eine Nachtigall.
— Śpiewa Słowik.
— Ulubyciel towarzi Słowika.
Słowko, a, im. Zdrob. rod. nii. Lo łaci. vocula, ae, f. Cic. Po fran. petit mot, petite parole. Po niem. ein Wörtchen.
— Chwytaią się słowka.
— Prosić kogo na słowko.
— Zapalać się gniewem o słowko
Słownie, przysł. Latw. Ustnie.
— Bawał iedné rzeczy na piśmie, drugie słownie.
— Wyrażał słownie o sobie.
1° Słowny, á, é, przym, to iest ustny
Słowna nauka.
2° Słowny, to iest dotrzymuiący słowa
Słowny Bóg — Chrześciianin.
Słowo, a, rz. rod. nii. Lo łaci. verbum, vocabulum, dictum, i n. Vox cis, f. Cic. Dictio, onis, f. Quint. Po fran. un mot, parole. Po niem. ein Wort
— Jam głos i para, a Bóg słowo i mądrości nayoyższa.
— Brał słowo iakie, na pożorze błędu. Nigdy nie brał za urazę słow uszczypliwych. Słowo Boże brało posilenie.
— Bronił kogo słowy.
— Brzmią

— Brzmią słowa te często w psal-
mach. Był skąpy w słowach. Bazylik
— Cieszyć kogo słowy
— Czerstwić kogo słowy twardemi słowy
— Dał słowo dobre pocieszne.
— Doczekać się nie mógł słowa
od niego.
— Dotykał kogo ostrożnie słowy.
— Domawiał słowy owych. Smg. z Zarn
— Fukał kogo słowy.
— Gnił słowo swoje.
— Jszczą się na nim słowa.
— Karał kogo słowy.
— Kładź słowo o czém. Nie
kładzie słowa o tém.
— Kładź rzeczy iakie z pisma
czytego słowo od słowa. Beda
z tego żywota, słowo od słowa
niektóre rzeczy kładzie.
— Kryć uszy swoie od złych słów
— Mają moc słowa.
— Mazkował słowa samemu sobie. Mikoław
— Mianował słowa.
— Mieć na kogo słowa nieuczciwe
— Mniemają niektórzy z tych
słów iego.
— Mogą wiele słowa z gorzkiego
serca
— Mówić słowa iakie do kogo
— Mówić słowa czyie fałszy-
wie przed kim
— Mowi słowa niewyrozumiane.
— Możny człowiek w dzielności
i słowie
— Nadzywia słowa Pawłowe ku swéy stronie
— Nauczał lud, słodkiem, a duszę
żywiącem słowem.
— Nieozwyczaiżony słowami.
— Obeszły mię bardzo te słowa.
— Obiecywać prostem słowem
— Obrażał kogo sprawemi słowy. Bazylik
— Obracać słowa swoje do
wzruszenia serc ludzkich
— Obrocić chce te słowa w mgłę ciemną Smg. z Zar
— Odkryć się słowa nasze.
— Odpowié—
— Odpowiedział w te słowa
— Odnieść od kogo słowa
we.
— Odsłużyć służby. Odzywać
— Omylenie byćż nie mo
na słowie Bożem
— Opisać słowami za słowa.
— Pochodzą słowa z nieżyczli
— Podały się słowa ich w pa
pismem.
— Podchwycić kogo w słowie
— Podmiatać powolność
pod słowo Boże
— Postuchać ogromnych słów czyich.
— Potkać kogo iakiemi słowy
— Potknąć się słowem.
— Nie potrzebował słowa
— Powiadał słowo Boże.
— Powstał na co słowami
— Przegrzązał się takiemi słowy
— Przekładać co komu
kiemi słowy
— Przykreślić słowo pisane słowy
— Przenikają słowa
do wnętrzności naszych.
— Przywitał kogo słowem
— Przywodzić złe słowa
stolstié.
— Puszczał na kogo słowa
sprosne.
— Rzekł słowo Boże.
— Rozbierał słowa.
— Rozsiewał słowo prawdy
zbawienia ludzkiego.
— Rozstrząsał słowa czyie
— Rozumieć się mają słowa
jego, wedle tych iego iaśniejszych
słów.
— Sądzi P. Bóg z serca nie z
słowa.
— Schował słowo Boże do serca
— Spełniły się słowa Pańskie
— Stało się słowo Boże na pu
— Stanęć na słowie iakiém

— Nie staie mi słów.
— Szperać w słowie Bożém chcą.
— Strzedz się słowa pochybnego.
Trzymać słowo.
Trzymać słowo w sekrecie.
Trzymać się słowa czyiego.
— Ubłagany iéy słowem.
— Ucierpieć o co słowo złe
Uczuć moc słow. Skarga
— Ukazuią to słowa S. Pawła
— Ukrocić kogo słowy.
— Usłyszeć twardé słowa.
— Uwierzyć na słowo czyié.
— Używać słów do kogo.
— Wierzyć słowom Bożym
— Wskazać do kogo słowa iakié
— Wychodzą z ust iéy słowa złoté.
— Wykładać słowa czyié.
— Wymawiać szpetné słowa
Wymazać słowo pisané. Skarga
— Wypisać co słowy.
— Wypuszczać słowa.
Wypuszczać słowa na wiatr. Wyroc
— Wyrażać słowa.
— Wyrzec słowo zelżywé na bliźniego. — Wyrzucić słowo iakié.
— Wyśmiać słowy z kogo rzeczy dobré.
Wywrócić słowo pisané złym wykładém. Skarg
— Wzruszyły lud do pokuty, płakania, słowa Anielskié.
— Zabawieni słowem Ewanielii
— Zachowała wszystkié słowa té w sercu swoiém
— Zadrżał na iego słowa.
— Zastraszony iego słowy.
— Zelżyć kogo słowami nieprzystoynemi.
— Zfałszować słowa.
— Zgromić kogo słowami.
— Zmawiać słowa.
— Zmiękczyć

— Zmiękczyć kogo słowami
— Zrównać się słowa moje nie mogą z uczynkami.
— Znać z tych słow.
Słowo Ewanielii.
— Mądrości.
— Oyca, Syn Boży.
— prawdy.
— starości.
— testamentu.
— zbawiénia.
Słowa Anielskie.
— Apostolskié
— bystre.
— ciemné. — chytré.
— diabelskie.
— dobré.
— dzielné. Chrystusa.
— fałszywé.
— gładkie, głębokié — głupié
gniewliwe — gołe. — gorące, gorszące.
— godné pamięci.
— jasné.
— ludzkie — maiącé różné rozumienia
— mocné w duchu — małżeński.
— nabożne.
— niebaczné
— niepochybné
— niepotrzebné
— nieprzystoyné
— nierozmyslné
— nierozumiané
— nieuczciwé
— niewłasné
niewyrozumiané Bazylik
— obmawiaiące
— odkryté
— ogniste ogromné
— ozdobné
— ożywiaiące

— ożywiaiące duszę.
— pełne ducha. S — miłości ku Bogu
— pełné ognia.
— piękné.
— pochlebné.
— pochodzące z niecierpliwości
— pocieszné.
— popędliwé — pozornieysze. Gorni.
— postawioné na czoło.
— poważne.
— prawdziwé.
— prędszé nad wszystkié Anioły
słowo Boga.
— prosté.
— przemożné.
— przenikaiącé serca ludzkie.
— przerażaiącé serca.
— przeraźliwe.
— przestrzegaiącé
— przykré. — rzetelné. Gornic.
— skróconé.
— skromné.
— skuteczné.
— słodkié.
— sprosné
— sromotné
— stateczné
— stroyne Wawrzy v Praß
— subtelne
— surowe Bazylik
— szczypiące sławę bliźniego
— szpetné.
— twarde.
— uczciwé.
— uszczypliwé.
— węzłowaté — Grzeg. z Żar
— wieyskie
— wypuszczoné
— wyrozumiané źle
— zakonne odwłóczyć — zatrudnione

— zatrudnioné, to iest ciemné
— zaraźliwe;
— zdradliwé
— zelżywé
— złé.
złoté Grzeg. z Żar
Słowny Nauka słowná niepisana
Ślub, u, rz. rod. m. Po fran. vo-
tum, i, n, sponsio, onis, f. Ca
Po fran. voeu, m. Po niem.
ein Gelübde.
— Czynić śluby solenné.
— Dadź komu ślub
— Dotrzymać Bogu ślubów
— Kwitną śluby.
— Obowiązał się ślubém.
— Oddać Bogu ślub.
— Oddawać Panu ślub.
— Oddać się ślubém czystości
Bogu. Oddał się Nayświętszéy
Pannie przez ślub czystości.
— Odnowić ślub.
— Pełnić śluby.
— Pomniéć na ślub.
— Ponowić śluby małżeńskie
— Przestępować śluby. Wyzwo
— Uczynić ślub.
— Uczynić dosyć ślubowi.
— Wykonać ślub
— Wypełnić ślub.
— Wziąć ślub z mężem.
— Złamać ślub i wiarę mężowi
— Zostać przy ślubie.
Ślub czystości wieczney.
— panieństwa wiecznego
ślubem obowiązał się Aloizy. S.
Ślub dobrowolny. bezżeńska Grzeg. z Żar
— małżeński — powtórne

— niero związany, niewznie. Stycza
powtórzyć śluby ponowić
solennie śluby czynić.
Ślubić, śle czy Ślubię, isz, i. Łatw Ślubować.
Ślubić co Bogu.
— Budować kosciół Bogu Da-
wać ślubić.
— Nie przysięgać nigdy ślubić
P. Boga.
Ślubny, á, é, przym. Ślubna żona.
Po łac. legitima uxor. Martia.
Po fran. legitime. Po niem. ange-
trauet
Ślubną żonę mieć. Stary
Ślubować, łu. cz. Ślubuię, isz, ł.
Po łac. vovere, obstringere se
religione voti, vota suscipere,
nuncupare, vota facere Deo. Ci.
Vovere votum. Liv. Po fran.
prononcer ses voeux, faire ses voeux
vouer qu. cho. à Dieu. Po niem.
angeloben ein Gelübde.
Ślubować co komu. Łatw Ślubić.
Ślubowanie, a, rz. roż. nie pi. Ślubować. Po łac.
sponsio, onis, t. Ci. Po fran. pro-
messe, qu'on fait à Dieu. Po
niem. ein Gelübde.
Ślubowanie czystości — posłuszeństwa
ubóstwa.
Ślubowany, á, é, imi. cz. przesz. Łatw
Ślubować.
Ślubowane dziewictwo Chrystusowi.
Słuch, u, rz. roż. m. Po łac. auditus,
us, m. Ci. Po frin. Ouïe. Po
niem. das Gehör.
— Puścić słuch oczem. Stary Zatulać
— Zatulać słuch swoy. Stanga
Słuchać, słu. czyn. Słuchaym, asz, a.
Po łac. audire. Ci. Po fran. é-
couter. Po niem. hören.
— Kolano słuchá ręki.
— Moxa Boga słuchaią.
— Noga słuchá kolana; bo się
z niem związała.
— Oko słuchá głowy.
— Ryba słuchá oka.
— Wiatry Boga słuchaią.
Słuchać bluźnienia Bożego.
— duszy.
— filozofii z pilnością
— Boga.
— kogo chciwie — należycie
— pilnie. Serdeczną chęcią.
— kościoła.
— mędrszych.
— mszy S. w duchu skrusze-
nym i uniżonym.
— przykładów S.
— rady dobrey.
— rozumu.
— rzędu rozumu.
— rzędu starszych.
— słowa Bożego słuchać
— służby Bożey.
— starych.
— teologii.
Słuchacz, a, rz. roż. m. Po łac. au-
ditor, ausaltator, oris, m. Ci.
Po fran. auditeur. Po niem. Zuhörer.
— Być pilnym i nieprzeżytym kazań słuchaczem
— Czynić się słuchaczem bez cnoty
Słuchacz dobry Słowa Bożego.
Słuchanie, a, rz. roż. nie. Po łac.
auditio, onis, t. Ci. Po fran. l'action
d'entendre

Posłuchanie Po niem. das Hören.
— Strawić lat kilka na słuchaniu Teologiey.
— Wypowiadać komu słuchańić, to iest posłuszeństwo.
Słuchanié słowa Bożego
— Teologii
Słuchanié gorące
— ładniakié
— pilne.
— przyiemne
2o Słuchanié Po łac. audientia, ae f. Ca. Po fran. audience. Po niem. Audienz
— Miał Herod słuchanie.
— Ziednał komu słuchanie.
Audientiam alicui facere, agere. Ca
Po fran. procurer audience à qu.
Po niem. einem Audienz verschaffen.
Słuchany, á, é, imies. cz. przesz. Po łac. auditus, a, um. Po fran. écouté, entendu. Po niem. gehöret
Słuchamy od kogo.
Sługa, i, rz. rod. m. Po łac. famulus, persequus, i, m, minister, administer, tri, m. Srator, ministrator, is, m. Ca. Po fran. serviteur, valet, domestique. Po niem ein Diener Bedienter.
— Chował tylko dwóch sług.
— Dostać sługi
— Obkładał sługi nadbyt roboty Petrycy Sebes
— Ozdawał się wszystkim za sługę.
— mrowy sługa prawie Pabm. Petrycy Sebes
— Policz mię między wierne sługi twoie.
— Trafił na sługę dobrego.
— Znał kogo za sługę swoię.
— Został sługą czym. gdy pp.
— Zhardzieie między sługa gdy sługa się z nim towarzyszy. Petrycy Sebes
— Zgubniał Petrycy Sebes
Sługa Boga
— ciemności
— prawa. Uczyły i Apostoł się sługami prawa.
— Swiatłości Anioł.
— zabobonów starych bałchwalskich.
Sługa Boży Petrycy Sebes
— cztery - prędko do kwadrieży Petrycy Sebes
— Diabelski — dobry
— niedobry Petrycy Sebes
— domowy Petrycy Sebes
— gmuśny Petrycy Sebes
— gotowy — posłuszny.
— pilny Petrycy Sebes
— rzadowy
— zuchwały Petrycy Sebes
— wieczny — wielki uczony pilnego
Przypowieść duński dodatek czym sługa Petrycy Sebes
Słup, a, rz. rod. m. Po łac. columna, ae, f. Vitruv. Po fran. colonne, f. Po niem. eine Säule ein Pfeiler.
— Były ciała ich około słupów
— Opowieść na słupach
— Przywiązał kogo do słupa
— Rozpłynął się słup, po kądzieli
— Stoi dom na słupach
— Stoi, iak słup — Stawiać słup
— Srogie mocno słupami.
— Wesprzeć się na słupach.
— Wyryć co na słupie.
— Wzięć słup prawą lewą ręką
— Zdrzewiał iak słup.
Słup iasno-ogniśty na powietrzu widzieć się dał.
— miedziany — tamienny
— mocny
— pieczęci Minucz.
— Swiedny, środkowy.
Słup soli. Lotowa żona obrócona w słup

w słup soli
Słupnik, a, rz. rod. m Słupnik
Symeon przykował się do słupa.
Słusznie, przysł. Po łaci merito,
juste, jure-merito. Cic. Po fran.
équitablement, justement. Po niem.
billig, von Rechtswegen, mit Recht.
Słusznie twierdzić.
— uczcić.
— uczynić.
Słuszność, i, rz. rod. żeń. Po łaci
aequum, i, n, aequitas, tis, f.;
jus, ris, n. Cic. Fas, indeclin.
Plaut. Po fran. équite. Po niem.
Billigkeit.
— Przychylić się do słuszności.
— Unosić się słusznością.
1° Słuszny, á, é, przym. Po łaci
aequus, a, um. Cic. Po fran. plein
d'équité. Po niem. billig, gerecht.
Słuszné dary
— karanié odnosić.
— przekleństwo nosić na sobie
— przyczyna. Dla słusznych przyczyn.
— rzecz. Osądzić co za rzecz słuszną.
— żałością słuszną zdjęty.
2° Słuszny. Patrz. Wysoki.
Słuszny człowiek.
— drzewa słusznego kurobocie szukał.
Służba, y, rz. rod. żeń. Po łaci mi-
nisterium, ii n. Plin. Po fran. le
service. Po niem. Dienst.
— Czynić służbę.
— Kochać się

— Kochać się w służbie.
— Kwitnie służba. Kwitnąć w
służbie Bożéy bydź w służbie Bożey
— Młodym bydź żołnierzem w
służbie Chrystusowéy.
— Niszczała służba bałwochwalska.
— Obrócić wszystką siłę swoię na
służbę Chrystusową.
— Oddać się na służbę Bożą.
— Odprawić się z służbą Bożą.
— Odtrącać kogo od służby.
— Omieszkać służbę.
— Opatrzyć w kościele służbę.
— Osadzić gdzie służbę Bożą.
— Pilnować służby.
— Płaci Bóg dobrze służbę swoię.
— Poślubić się na służbę Bożą.
— Poświęcić się na służbę Bożą.
— Powołać kogo do służby.
— Trawić wszystkie godziny
na służbie.
— Trwać przy służbie.
— Zabawiać się na służbie.
— Zachować się chwalebnie na
służbie.
— Zarzekł się służby.
— Zniewolić kogo pod służbę
swoię.
Służba Boga.
— grzechu. Za służbę grzechu,
zapłata iest śmierć.
— Religii.
— sprawiedliwości. Za służbę
sprawiedliwości, zapłata iest ży-
wot wieczny.
Służba bałwochwalska
— Boża.
— brzuchowa. Kochać się
w służbie

w służbie brzuchowey.
— Chrystusowá
— diabelská
— powinná — roztargniona
— smutnieyszá ubogim, niżeli
Vierejem byłż
— wdzięczná
— uczciwá
— wierná
Służebnica, y, rz. rod. żeń. Po łac.
Famula, ancilla, pedisequa, ministra, ae f. Ci. Po fran. servante f;
Fille suivante. Po niem. Aufwärterinn f; Nachtveterinn f.
Służebniczy, á, é, przym. Łatw.
Służebny.
Służebnicze usługi
Służebnik, a, rz. rod. m. Łatw.
Sługa.
Służebny, á, é, przym. Po łac.
Famularis, is, e. Ci. Po fran.
de serviteur. Po niem. Dienst-
Boten; Dienst=
Służebne pieniądze - panna
— usługi.
Służka i, wyr. zdrob. rod. m. Łatw.
Sługa.
Służba dobry, wierny - posłuszny
Rzadko na dobrego, wiernego, posłusznego służkę trafić.
~~Służy w domu. Po łac. Famulor~~
~~alicui. Po fran.~~
Służyć, ło. czym. Służy, ysz, y. Po
łac. servire. Ci. Po fran. servir.
Po niem. dienen.
— Mi służą komu. By mu dni
tak wszystkie służyły, nie byłoby
pomieszkania na świecie.
— Mnie to iemu samemu służy
— Pokłon i chwała od wszystkiego
stworzenia służy Bogu.
— Prawo służy stronie iednéy
które prawo iednéy stronie, ale
iednemu stanowi służy, a drugiemu wadzi, i on psuie, nie może
byłż prawem nazwane
— Rozmowy służyły do duszy
— Słowa one tu służą
— Świat służy komu
— Szczęście służy komu
— To służy do podoiu Krzyżowych
— To służy stanowi twemu.
— Ufanie do nadziei służy
— Wystugi ich tobie służą.
— Żywot Jezusów, wszystkim
służy. Żywot doczesny, nikomu
bez nędzy i ucisku nie służy
Służyć wojnę, świeckiemu Chrześcianinowi, grzech nie iest
Służył dobrze
— pilnie - szczęśliwie, wiernie
— wojennie pod Cesarzem
— żołnierzko.
Służyć Bogu duszą.
— Bogu w duchu cierpliwości i ubóstwa — w pobożności Chrześciańskiey.
— Bogu z wiązchu nie
z serca.
— Bogu wzgardzeniem.
— bracie.
— brzuchowi.
— ciałom ludzi — diabłom

— diabłom w bałwanach.
— duszom ludzi.
— grzechom.
— komu koniem i piechotą.
— komu do wszeteczeństwa. Służą im niewiasty do wszeteczeństwa
— komu we wszystkich potrzebach.
— Królowi.
— ludziom.
— łakomstwu
— mammonie
— małżeństwu. Młoda wdowa tylko rok małżeństwu służyła. Trzykrociem małżeństwu służył, i trzy mi syny powiła: Służyć wolno Małżeństwu
— myslom drugich.
— nieczystości wszystkiéy.
— niepowściągliwości.
— Oyczyźnie.
— piiaństwu.
— płaczom.
— porządkom Królestwa
— pożytkom, swoim, pospolitym.
— prawom Królestwa.
— przedsięwzięciu czyiemu.
— roskoszy.
— Rzeczypospolitéy ręką, mieczem.
— smutkom.
— uczynkom wszelakiéy pobożności
— umartwieniu ustawicznemu.
— wszeteczności wszystkiéy
— wychowaniu dziatek.
— żądzy swéy. Krewkością ludzką uwiedziona, służyła swéy żądzy.
— żądzy nieczystéy.

Służyć

Służyć do Mszy
— do stołu
— na gniew nie zasłużył
— na dworze Królewskim
— w kuchni.
Słychać. Patrz Słyszéć.
Nigdy o niéy takich rzeczy słychać nie było.
Słyschany, a, e, imies. cz. przesz. Patrz Słyszany.
Słychané były gromy, grzmienia pod ziemią.
Słynąć, sło. Słynę, esz, e. Po łaci. celebrari. Cic. Po fran. être celebre en, Po niem. berühmt seyn.
— Sława ich słynie.
— Uroda iéy wszędzie słynęła.
Słynąć cnoty wielkiémi
— cudami i iaśniéć.
— w cnotach.
— w sławie ludzkiéy.
Słyszany, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. auditus, a, um. Po fran. écouté, oui, entendu. Po niem. gehört, erhört.
Słyszané gromy — grzmienia.
— hałasy.
— wieści.
Słyszéć, sło. czyn. Słyszę, ysz, y. Po łaci. audire. Po fran. entendre, ouir. Po niem. hören.
Słyszy ucho
Słyszéć brzękania łańcuchów
— co z powieści. Eneg. z Zar
— co z ust czyich
— dzwięk koni i wozów
— głos
— słowa

— słowa kłamliwe, pożądliwe z ust czyich
— o czém.
Smacznie, przysł. Łac. Suaviter. Pol. Smacznie bardzo iadł.
Smaczno, przysł. Po łac. jucunde. Cic. Suaviter. Horat. Po fran. savoureusement, délicieusement. Po niem. schmackhaftig.
Smaczno co komu.
— iedz
— pić. Obmowy, wzgardę ludzką, i urągania tak smaczno pita, iak druga słodki napoy.
Smaczny, a, e, przym. Po łac. suavis, is, e, salivatus, a, um. Plin. Po fran. délicieux, savoureux. Po niem. schmackhaft.
Smaczny chleb.
— co. Gdy co smacznego dostała, ubogimi skarmiła.
— dzieci ich smaczniejsze są w prostocie słów swoich.
— kradzież nayosmaczniejsza z dochodów pospolitych.
— pochlebstwo.
— potrawa.
— sen młodemu bardzo smaczny.
— służba ubogim smaczniejsza, niżli Wierzejem bydź.
— woda. Żle złości, iadło smaczną wodę.
Smak u, m. rod. m. Po łac. gustus us, m. Cic. Po fran. goût. Po niem. der Geschmack.
— Brać smak w czem.
— Czuć smak w czém.
— Czynić co z smakiem.
— Jeść za smakiem i upodobaniem swoiem.
— Karmić się czém z niemałym smakiem.
— Mieć w czém smak. Mieć smak w czytaniu xiąszek. Mieć smak w szczerém piśmie niżli z wykładem.
— Mieni smak febra.
— Należy smak w xiędze.
— Nayrawiać smak.
— Psuć smak.
— Przyiąć co z smakiem. Kto smak ma, tak potrawę przyimie
— Rozmysłać o czem z wielkim smakiem. Strawiony też ma smak u nich Bibl.
— Sypiecie smak.
— Trafić smak do czego.
— Uczuć smak w czém.
Smaku pożywny uczynić co komu, nic co smaku pożywnego wdzięcznego. Bud. Hor.
Smak chlebowy.
— duchowny.
— kapłuni.
— kuropatwi.
— mięsny uczuć w rybach.
— niemały.
— rozmaity.
— rybi.
— sarni.
— skażony.
— wielki.
Po Smakuie co. Po łac. sapit quid. dispime aliquid. Colum. Saliuam mouet aliquid. Sene. Po fran. Po niem. etre un goût de qu. nen schmecken.
— Bóg iemu smakuie. — Chrystus

Chrystus mu smakuie.
Ciało nie smakuie, kosztuiącemu ducha Bożego.
Rzeczy Niebieskie smakuią mu.
Swiat mu nie smakuie.
Waby diabelskie smakują im.
Smakować w rzeczach niebieskich Biorko
2o Smakować. Patrz kosztować.
Smakować pewności obietnic.
——— słodkości.
——— wina.
——— żywota tak pożądliwego.
Smakowity, á, é, przym. Patrz Smaczny.
Smakowity obiad — wieczerza.
Smakowny, á, é, przym. Patrz Smaczny.
Smakowne pióro, pismo. Joz. Szymanowski.
Smaragd, a, im. Osob. rod. męz. Po łaci. Smaragdus, i, m.
Smaragd męczennik.
Smażénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. coctio in sartagine. Anal. Po fran. l'action de frire. Po niem. das Pregeln.
Smażony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. frictus, a, um. Plin. Frixus, a, um. Cels. Po fran. frit au friture. Po niem. gepregelt, gebraten.
Smażony oléy, ryba. Skarga
Smażyć, sło. czyn. Po łaci. torrere Cic. Frictum reddere. Plaut. Frigere. Cels. Po fran. frire, fricasser, faire cuire dans la friture, griller. Po niem. in der Pfanne pregeln, braten, rösten.
Smażyć co w oleiu tłustości
Smęcić się. Patrz Smucić się.
Smęcić się z śmierci czyiey.
Smętny. Patrz Smutny.
Smiać się, słow. Smicię się, esz się, e się. Po łaci. ridere de aliqua re, ridere, irridere aliquem Cic. Ridere aliquid. Tacit. Po fran. rire de qu. chose. Po niem. lachen.
Smiać się z czégo — z baśni
——— z głupich — z głupstwa czyiego
——— z kogo wstydliwie.
Smiało, przysł. niezmiernie Kras. Ign. Patrz Smiele.
Smiało iść na śmierć.
——— rzekł.
Smiałości, i, rz. rod. żeń. Po łaci. audentia, ae, f. Tacit. Magnitudo, praesentia animi, confidentia, ae, f. Cic. Po fran. audace, assurance, courage m; hardiesse. Po niem. Kühnheit, Muth.
— Brać smiałości i serce na kogo
— Brać smiałości z czégo.
— Dozwolić komu smiałości
— Mieć smiałości wielką z kim
— Poniżać smiałości czyię.
— Przychodzić do smiałości.
Smiałość dziwna — wielka
——— złośliwa.
——— burzliwa
Smiały

Smiały, á, é, przym. Po łac. animosus, magnanimus, a, um. Ci. Po fran. courageux, entreprenant, hardi, resolu. Po niem. kühn, muthig

Smiała miłość. Smierć sama, gorący smiały miłości ich ugasić nie mogła

— mężarz.

— nadętość.

— rada, — zalecenstwo na wojnę.

— przeg. z Żar. potwarz.

Smieć, szę. Smiem, isz, ię. Po łac. audere. Ci. Ausim. Liv. Po fran. oser, avoir l'hardiesse Po niem. sich erkühnen, sich unterstehen, sich entblöden.

Nie smiem tego wymówić.

Nie smieli brać go z kosciota.

Smiech u, rz. rod. m. Po łac. risus, us, m. Ci. Po fran. le ris. Po niem. das Lachen.

— Czynić smiech z siebie. Skarga

— Miać to sobie za smiech.

— Nie mienił się twarz iego wesołá, ani smutkiem, ani smiechem. Mówi, co na smiech. Skarga

— mówił smiechem kompi. Bazylid

— Nabawić was smiechu.

— Obracać smiech w płacz.

— Obracał co sobie w smiech i żarty.

— Obroć się w smiech wolności waszey.

— Odnieść wielki smiech z siebie.

— Pozwolić smiechem Bazylik

— Podawać na smiech ludziom.

— Pokrył wstyd smiechem.

— Powściągnąć się nie mógł od smiechu.

— Powstaie smiech w zgromadzeniu

— Przeganiali się uczciwemi y mądremi smiechami w sanin

— Popagnął smiechem

— Upadła w smiech i urągania

— Wzięła ią ziemia. Skarga

— wzięły sobie smiech zepsnuć.

— Zostały smiechy.

— Zażynać smiechy.

Smiech mogący — wielki.

Smiećié, ci, rz. rod. żen. w lic. mn. Po łac. quisquiliæ, arum f. Po fran. balayures f. plur. ordures amassées aux balayures niem. Kehricht, Auskehricht.

— Leży pies na smieciach.

— Porwał wiatr smiecie.

— Rozniosł wiatr smiecie.

— Stalismy się smieciami u

Smiele, przysł. Po łac. animose. Ci. audenter. Iait. Po fran. avec audacieusement, hardiment. Po niem. kühn, unerschrockener Weise.

Smiele karać kogo. Skarga

— rzec do kogo — to wszelkie

— twierdzić.

— wnyjść w ogień.

— wyznawać co. Smiele wyznali się być Chrześciianami.

Smierć, i, rz. rod. żeń. Po łac. mors, tis, f. Ci. Po fran. la mort. Po niem. der Todt.

— Bać się śmierci.

— Brać śmierć od ludzi.

— Brać śmierć pocżiąwszy za ich prawa.

— Czeka mię śmierć pewna.

— Czekamy śmierci co dzień. Czas

Czuć w chorobie bliską śmierć
Pochować stateczność do śmierci. Skarga
Dowiedzieć się o śmierci.
Dybać śmierć z tyłu.
Dyspozycja Boga ze śmierci Bazylik
Dysponować kogo na śmierć.
Gotować śmierć komu. Bazylik
Gotować kogo do śmierci.
Gotować się do śmierci. – Gotowy na śmierć.
Iść za kim śmierć nad szyją Bazylik
Idzie komu śmierć
Idzie śmierć, iako tłoka, chociaż śpiesz
Idziemy do śmierci, co dalej, to bliżej – Lubi Bóg śmiercią ludzi karać
Jest śmierć, odstępować od cudzy, a iéy nie słuchać. Żadna
Jmi śmierć, nie iest straszna
Dla niego
Idzie na śmierć niepowstrzymanie. Vaderz in mortem haud cunctum. Virgil
Idź śmiało na śmierć, nie
Idź nie żałuiąc. Karać kogo śmiercią
Kryć się od śmierci. Skarga
Leże śmierć w oczy.
Kole ich bojaźń śmierci i zamknięć Skarga Kresu
Kwapili się do śmierci, męczennicy iako na
Nie zbraniam się śmierci bezpieczney Kochan
Mieć śmierć przed sobą.
Najdzie się sądzie takimi przy śmierci, iakimi za żywota żyła. Skarga
Nagotowali się do śmierci.
Nie przymyka śmierci myślenie o niey.
Nastawiał się na śmierć
Obcuiąc się bojaźń śmierci i skonów ostatnich. Skarga
Obwiiał się śmierci.
Odstać się śmierci nie mógł.
Okupić się nie mogą śmierci
Oglądać się na śmierć i nato, co za nią idzie Skarga
Oparcie kogo na śmierć
Obrzezały się w dzieciu –
Nie upomny dnia śmierci. Skarga
Obwarte z matką i siostrą, śmierć
Oyczowsko
Oyciec nam śmierć złych rozkoszy
Pladu rzeczono śmierci oczyey.
Pobita śmierć dzieci.
Pozrzeć śmierć
Podiąć śmierć, dla miłości
ku niey.
Podobała się śmierć ona, oddawione z Bogu.
Poginęli śmiercią złemi
Pomrzemy śmiercią.
– Potami

Pogrzeb śmierć zwycięża. Skarga
Położyć kogo na śmierć
Potka nas śmierć pewna
Pozazdrościć bolącym po sobie przy śmierci
Pozarła go śmierć.
Przebić się wszędzie śmierć
i nayście Przenieść się śmiercią do Nieba
Przychodzi śmierć przez
ona naszę. – Przyszła mu śmierć
choć z dobrego rozmysłu i z miłości
czci Boskiey – Przychodzić
na złą śmierć.
Przygotować się do śmierci,
spowiedzią całego życia.
Przyiąć śmierć krzyżową.
Przymyślaią się dni naszę
powrotnoś. Płomowey
do śmierci, iako bieg konski do
mocnego, rzymy, zelazny i zbo
Przynosi grzech śmierć.
śmierć z nayrnieyszey rany
Przynosi śmierć
przypadnie śmierć prędka, gdy się nie spodziewa
Przysiadać do śmierci.
Rozmyślać śmierć. Skarga
Rozpościera wojna śmierci zagłady wokół Kochan
Siedzieć w cieniu śmierci.
Skonczyć śmiercią świętą
i dobrą. Skarga do śmierci Kościoła świętego
Smucić się z śmierci oczyey
Stanęła na śmierć nie-
i królestwo Chrystusowe i Swięty ich do-
zwyciężona
Stoi śmierć za tobą, przed
za plecy tobą. Skarga oracle Słow
Ustrzedz się śmierci
uprzedzić małym czasem śmiercią wiecz
śmiercią złych. Spo-
śmierć
zna i ciężką śmiercią umarł.
Umorzył śmierć na sobie.
Upadał nagłą śmiercią
upominać kogo się o dobrego śmierci, potrzeba
Uwalniać kogościo od śmierci.
Wysoż śmierci
– Wdał się

Wdać się na śmierć.
Wewrzeć się śmierć w domy
Wieczne o śmierci swoiey.
Wisi śmierć nad nami. Skarga
Władnie Bog żywiołem i
śmiercią, wam siedzieć do przepaści wieczney śmierci. Bazylik
wtrącić
Wpaść w śmierć doczesną.
Wybawić tego od śmierci.
wydarł go z paszęki śmierci. Bazylik
Wyiść tego na śmierć
Wyprodukuy ieszcze żaden śmierci nie mógł Bez 1638
Wyrwać tego od śmierci.
Wyzwolić tego od śmierci.
Wzbudzić tego od śmierci.
Wzdrygamy się na wspomnienie śmierci
Zabić go takał śmiercią nay
wyrzekła mu śmierć pioro z ręku. Pamiętn.
Zabrała śmierć Wspolda. Pam. War
Zachorowanie na śmierć
Zachorzeć na śmierć
Zachwycała go śmierć ieszcze z młodu. Kochow Kom
Zadać śmierć komu. Bai 1573
Zagarnął go drugi śmierć sobie
Zadawać śmierć
Zginął śmiercią srogą. Bazylik
Załować śmierci czyiey.
Zamknął świątobliwy śmiercią sprawy i mowy swoie
Zasadzić śmierć. Nie wie
my, gdzie nas śmierć zastoczyć
ma. Zażywy śmierć prawa swoiego na wszystki laza Skarga
Zbiera śmierć ludzi.
Zasięgnąć zmowy postank bo Pana i mówi: wołaią się pożal się Boże Pana swego
Zbliża się śmierć
Zgładzić go Bog śmiercią nagłą. Bazylik
Zgubić śmiercią sługę
Zgubić kogo szkaradną śmiercią. Skarga
Zrażony bardzo iey śmiercią
Zrzucić śmierć ze swem. Skarga
Związać się śmiercią. Jako
przez Pannę rożdy ludzki, śmierć
iż się związał, tak się przez
Pannę rozwiązał.
Śmierć mi przed wrotami.
Śmiercią złych umarł.
Śmierć blizka, wykonać mu tego
nie dała.

— ciężka. Nie ciężka śmierć
temu, który ożyć ma.
— doczesna.
— figurowana przez osoby
— gorzka.
— gwałtowna.
— krwawa.
— krzyżowa.
— męczeńska.
— mężna.
— nagła każdemu. Skarga
— nazbyt pewna nieboiaźliwa
— niespodziewana
— okrutna. Bazylik
— Ojcowska.
— pewna.
— pizdna.
— poważna, kłopotliwa
— pożądana.
— prędka.
— przypadkowa.
— przyrodzona.
— sprawiedliwa. Na śmierć sądzić
Boże potępieni.
— sprośna śmiercią umarł
— srogą.
— utrapiona.
— straszliwa.
— surowa.
— święta.
— szkaradna.
— wdzięczna.
— wesoła.
— wieczna.
— zdradliwey śmierci ska
— zła.

— ciężka. wdać się.

— zła. Poginęli złémi śmierciami.

Smierdzący, a, e, imies. cz. teraz. Po łaci. male, olens. Cic. Fœtens Plaut. Redolens faetorem. Colum. Odorem gravem exspirans. Catu. Po fran. puant. Po niem. stinkend.

Smierdzącym dymém, dusiła go w ciemnicy.

— kośćie.

— usta miéć

— woda.

Smierdzić, sło ni. Smierdzę, isz, y. Po łaci. male olere. Cic. Fœtere. Plaut. Redolere faetorem. Colum. Odorem gravem exspirare. Catul. Po fran. puer, sentir mauvais. Po niem. stinken.

Smierdzi jako umarły w grobie.

— Flasza gorzałką śmierdzi.

— Ludzie ziémią śmierdzą.

— Mieysce śmierdzi trupami.

— Natura śmierdzi grzechém i cielesnością.

— Powietrze wszystko ofiarami bałwochwalskiémi śmierdziało.

— Dostatki i świat mu śmierdzić począł.

Smiertelnie, przysł. Po łaci. letaliter. Plin. Mortifere. Ulpian. Po fran. mortellement, à mort. Po niem. tödlich.

Smiertelnie chory na febrę.

— postrzelony od kogo.

— zachorzeć.

— zgrzeszyć.

Smiertelnik

Smiertelnik, a, rz. rod. m. Patrz Smiertelny.

Smiertelność, i, rz. rod. żeń. Po łaci. mortalitas, tis, f. Cic. Po fran. mortalité f. Po niem. Sterblichkeit.

Chrystus wziął na się smiertelność naszą.

Smiertelny, á, é, przym. Po łaci. mortalis, is, e. Cic. Po fran. mortel. Po niem. sterblich.

Smiertelną chorobą złożony.

— ciało porzucić.

— niemoc.

— oko.

— pościel. Nie odkładaycie do śmiertelnéy pościeli pokuty i nawrócenia.

Smieszek, smieszka, wyr. zdrob. rod. m. Po łaci. cachinnus, i, m. Po fran. farces, f. pl, l'action, qui fait rire. Po niem. lustige Possen, lustige Schwänke.

Smieszek. Są ludzie, które iedno żartowne słowo i smieszek swiecki od dobrego odwiedzie.

— Stroić śmieszki. Po łaci. concitare, excitare, movere, captare ~~ar~~ risum; jacere aliquid ridiculum; commovere cachinnos. Cic. Po fran. faire le plaisant, jouer des farces plaisanter.

Smiésznie, przysł. Po łaci. ridicule. Cic. Po fran. ridiculement, d'une manière ridicule. Po niem. lächerlich.

Smiesznie

Smiesznie rzekł.

Smieszność, i, rz. rod. żeń. Zobacz Śmiech.

Smieszny, a, e, przym. Po łac. ridiculus, a, um. Plaut. Po fran. ridicule. Po niem. lächerlig.

Smieszna rzecz.

Smieszyć, sto. Smieszę, yesz, y. to iest Wzbudzać kogo do smiechu.

Smieszyć kogo.

— Panna smieszyła z młodzieńcem.

Smoczy, a, e, przym. Po łac. draconicus, a, um. Plaut. Po fran. de Dragon.

Smocze i iadowite w grzechu natury odmienia.

Smok, a, rz. rod. m. Po łac. draco, onis, m. Cic. Po fran. Dragon, m. Po niem. ein Drache.

Smok pochłonąć miż chce.

— połknął wołu.

— upiął smoka wielkiego

— walczyć ze smokiem Skarga

Smok znaq smoka po ogonie. Druq. z farm

Smok iadowity — Skarg — wielki.

Smoła y, rz. rod. żeń. Po łac. pix, icis, f. Colum. Po fran. de la poix. Po niem. Peh

— kto się dotyka smoły, zmaże się

— Mazał się smołą Bazylik

— Rozżarzył się ogień w smole Bazylik

— Wrzucił się z kogo w smołę.

— Wrzucił kogo w smołę.

— Upuszczał kogo po troszę w smole.

Smołę wrzącą ukazał ięy...

Smoleńsk, a, m. w łaść. Smoleńsk miasto.

Smoleński, a, e, przym. Smoleński kasztelan, Wołowicz

Smolny, a, e, przym. Po łac. sinosus, a, um. Colum. Po fran. plein de poix, resineux Po niem. tnienicht, fett.

Smolne drzewa — drzewo.

Smród, u, rz. rod. m. Po łac. fœtor, is, m. Colu. Cic. Putor, is, m. Cato. Po fran. puanteur, f. Virg. Po niem. Gestank

— Obrzucił się smrody opełwonności.

— Poczuć smród iaki.

— Puścić smród.

— Ucierpieli wiele smrodu.

— Umiérać od smrodu.

— Wychodzi skąd smród.

— Wytrwał smrodu nie mogąc

— Zaduszony od smrodu.

— Zalata smród z oddeka.

Smród ciężki. Kaleki zaraźliwe smrodem ciężkim układał.

— nieznosny.

— siarczysty.

— smrodny.

Smrodliwie, przysł. Po łac. fœtide Po fran. puamment. Po niem. stinkend.

Smrodliwy, a, o, przym. Po łac. fœtidus, a, um Cic. Sordidus a, um Horat. Lutidus, a, um Plaut. Po fran.

Po fran. puant. Po niem. stinkend.
Smrodliwy grób.
— jezioro
— pluskwy.
— wyjzienie smrodliwe cierpieć.
~~Smucący się, a się, e się, imies cz. teraz~~
Smrodzić, sło. nii. Smrodzę, isz, i. to iest wydawać, smród.
Smucący się, a, się, e się, imies. cz. teraz. Patrz Smucić się.
Smucący się w śmierci dziatek.
Smucénié, a, rz. rod. nii. Patrz Smutek.
Wyjęcéy się o smucénié drugich niżli o swoję chorobę frasowała.
Smucić się, sło Smucę się, isz się, i się. Po łaci. maerere. Cic. Po fran. s'affliger. Po niem. sich betrüben.
Smucić się o co.
Smutek, smutku, rz. rod. m. Po łaci. tristitia, maestitia, ae, f, maeror, is, m. Cic. Po fran. tristesse, chagrin. Po niem. Betrübniss.
— Bydź w smutku i płakaniu.
— Karmić się płaczem i smutkiem
— mowdą tylko łzami i smutkiem
— Mieć czuły smutek nad utratą Syna.
— Napić się smutku i żałości.
— Odbiérać
— Odbiérać w smutku pociechę.
— Odchodzą smutki.
— Oddalić smutek.
— Odprawiłem domowym smutkiem i śmiercią brata mego, pospolitą żałość.
— Padł smutek wielki na oné ludzie.
— Przeplata się radość smutkiem
— Przypadł srogi smutek nań.
— Stroskany smutkiem.
— Upadać w smutek.
— Utymujmy smutku. Skarga
— Udawać serce w smutek.
— Wpaść w wielki smutek.
— Wytrwać nie mogła smutku i utrapienia z miłości.
— Żądał śmiercią swoją, smutek wielki wszystkim, a zwłaszcza miłemu Oycu, iako iedyny Syn.
— Zastąpiła żałość moja pospolité smutki.
— Zaszedł nas teraz smutek niemały Skarga
— Zatłumić smutek.
— Zdjęty smutkiem.
— Zostawać w smutku.
Smutek ciężki.
— czuły.
— domowy.
— niemały
— pospolity
— pożerający.
— serdeczny — srogi
— wielki.
Smutnie, przysł. Patrz Smutno
Westchnąć smutnie Naruszę
Smutno, przysł. Po łaci. maeste, triste

triste. Cic. Po fran. tristement. Po niem. betrübt.
Smutno wspominać o tém.
Smutny, a, e, przym. Po łaci. maestus, a, um. Cic. Tristis, is, e. Cic. Po fran. triste, betrübt.
Smutny człowiek. Czemuś tak smutny? Jako ia bydź smutnym nie mam.
—— dzień.
—— łzy. Trawić wszystek czas na smutnych łzach. Wylewała smutné łzy, płacząc nad miłym przyiacielem.
—— pieśni smutné trębacze grali.
—— rzeczy.
—— serce.
—— twarz.
—— widok.
Smycz, y, rz. rod. żeń. Po łaci. numella, ae, f. Var. Numellatus canis, pies na smyczy. Po fran. laisse, f; trait qui sert à conduire les chiens à la chasse. Po niem. Hetz-Rieme; Hetz-Strick, Hänge = Seil daran die Jagd = Hunde geführet werden. Chart na smyczy u myśliwca.
Smyczek, smyczka, rz. rod. m. Po łaci. plectrum, i, n. Mart. Pecten, inis, m. Virg. Po fran. archet d'un violon. Po niem. ein Fiedel-Bogen.
Smyrna, y, imi włas. rod. żeń. Po łaci. Smyrna, ae, f. Po fran.
Smyrna Oyczyzna Homera.
Smyrnens, a, imie. Narod. rod. Po łaci. Smyrnaeus.
Smyrnensowie.
Smyrneński, a, e, przym. Po łaci. Smyrnaeus, a, um, Smyrnensis, is, e. Po fran.
Smyrneńskie duchowieństwo.
Snadnie, przysł. Łatwo. Łatwo.
Snadnie dusza wychodziła z ciała.
Snadniuchno, przysł. to iest Łatwo tenko.
Snadno, przysł. to iest Łatwo.
Snadno pożywić się. Łuk. Opal.
Snadność, i, rz. rod. ż, to iest Łatwość.
Snadny, á, é, przym, to iest Łatwy.
Sniadanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. praegustativa comestio. Non. Jentaculum, i, n. Suet. Plaut. Po fran. un déjeuné. Po niem. ein Frühstück.
Sniadanie czynić.
—— gotować rano dla podróżnych.
—— uczynić śniadanie kazał dla małych gości.
Sniadanie dziecinne.
Sniadawy, a, e, przym. Po łaci. Fuscus

fuscus, a, um. Colu. Po fran. basané, tané. Po niem. braun, verbrannt.

Śniadawey barwy twarz, nakształt pszenicy dojrzałey. Skarga.

Śni się, sto. Po łac. somniare aliquid, in somnis videre aliquid. Cic. Po fran. songer, rever, faire un songe. Po niem. es träumet mir.

Śni się komu co.

— komu sen dzwony. Skarga.

— komu o złodziejach. Skarga.

Śnieg u, rz. rod. m. Po łac. nix, nivis, f. Cic. Po fran. neige f. Po niem. der Schnee.

— Bydź iako śnieg. Czyśćmy zmazy duszy naszey, i bielmy się, abyśmy byli, iedni iako wełna, drudzy iak śnieg. Skarga.

— Padł snieg. Skarga.

— Zamuia śniegi naywiększe w Syczniu. Skarga.

— Spadł snieg. Skarga.

— Zrwał na śniegu zimie. Skarga.

— Wybielić co iako śnieg. Rey.

— Zawiécová na niego [illegible] Zyma niepmyiacele, iako śnieg to słonce. Skarga.

— Śnieg burzliwy. Skarga.

— ciężki. Poszedł na Mszyg ciężkie mrozy i śniegi. Skarga.

— wielki.

— zaziębły.

Śniegowy, a, e, przym. Łatw. Śnieżny

Śniegowe wody. Skarga.

Śnieżno-pieniśty, a, e, przym.

Śnieżno-pieniśty, wat. Jul. Siem.

Śnieżny, a, e, przym. Po łac. nivalis, is, e, nivosus, a, um. Colu. Po fran. neigeux. Po niem. schneeicht

Śnieżná burza. Skarga.

— Matki Bożey śnieżney kościół. Skarga.

Snopek, snopka, rz. rod. m. Po łac. manipulus, i, m. Suet. Po fran. gerbillon, m. botte f; torse f. Po niem. Bündel

— Układał snopki w kopy. Rey.

— Uległy się snopki. Rey.

— Ujrzał snopki. Orzech rozbójników, iako snopki powiązał. Skarga.

1° Sobek, to iest Sebestyan.

2° Sobek, to iest Samo-lubiec, Egoista.

— Wiele się tych sobków namnożyło.

Sobo-lubieżność, i, rz. rod. żeń. Po łac. Philantia, ae, f.

Sobol, a, rz. rod. m. Po łac. Martes Scythica, idyis scythica Jun. Po fran. zibeline, f. souris de Moscovie. Po niem ein Zobel Zobelyza, młode.

Sobolí, a, e, przym.

Na sobola wyższey wagi niż na tchorza; bo lepszą skóry ma. Rey.

Sobolę

Sobolz, zia, rz. rod. nii
Sobolsza.
Soboli, a, e, przym. Patrz Sobolowy
Sobolowy, a, e przym. Po fran.
de zibeline. Po niem Zobel=.
Sobolowe, futro, skora.
Sobota, y, rz. rod. żeń. Po łac. sabbatha orum n. Plin. Dies Saturni. Tibul. Sabbathum, i, n. SS. Script. Po fran. samedi, m. Po niem. Sonnabend.
— Jadł tylko raz w soboty.
— Potaże to przyszła sobota.
— Posci w soboty.
Sobota Wielka
Sobotni, rod. Grzmy z Żar
Socha, y, rz. rod. ż. Po łac. cervus, i, m. Virg. Po fran. bois fourchu, pieu fourchu pour soutenir qu. ch. Po niem. zweyzachte Stange, Gabel=Holz, Zordel, Fuftel.
Socha dzbowa
Socynski Patrz Szegen. Petr. Sam
Socynista, trzymający się Sekty Socyny Petry. Sam
Socżewica, y, rz. rod. żeń. Po łac. lens, is, f. Virg. Po fran. lentille, f. Po niem. eine Linse.
Socżewiczny, a, e, przym. Po łac. lenticularius, a, um. Amul. Po fran. lenticulaire. Po niem. Linsen=.
Sok Socznica, y, rz. rod. żeń. Po łac. Czas puszczania soku. Po łac. tempus, quo arbores humore pingui turgescunt, et exemptiles fiunt. Budaus. Po fran. la saison, ou la sève revient aux Po niem. Baumsaft=Zeit.
2o Socznica ziele. Po łac. nummea, ae, f. Cato. Scamonia, ii, n. Plin. Po fran. scamonée Po niem. Winde, Wind=kraut
Socznic zapuścić wino.
Socżysty, a, e, przym. Po łac. succosus, a, um. Colum. Po fran. succulent. Po niem. saftig, voller Saft.
Sodalis, to iest, sługa woiewody Maryi Panny.
Sodoma, y, im. własn. rod. ż. Po łac. Sodoma, ae, f. Po fran. Sodome Po niem. Sodoma
Sodoma, sprosne miasto.
Sodomczyk, mieszkaniec Sodomy.
2o ——— bawiący się grzechem Sodomskim.
Sodomia, ii, rz. rod. żeń. to iest grzech Sodomski.
Sodomie rozmnożyły się. Skarga
Sodomski, a, e, przym. Po łac. Sodomiticus, Sodomitanus, a, um. Po fran. de Sodomie Po niem. Sodomitisch.
Sodomski grzech wyświecił z całego Państwa. Miasto zmazane Sodomskiemi grzechami. Skarga.
——— miasto — niegrzeszące — grzechami.
——— zguby Sodomskiey przyczyny uszyscy się na nas. Skarga.

złosi.

ok, u, rz. roo m. Po łac. sucus, i m. Plin. Po fran. suc. Po niem Saft.

ok Bóstwa Chrystusa ogłosić w Pr. Skarga.

Drzewa.

z żołek. Z soku tylko żołek odleciwszy (rzuszy) zatrzymywał. Skarga.

Sokoł, ła, rz. roo. nii, to iest Żić ze Sokoła.

Sokoł a, rz. roo. m. Po łac. falco onis, t. Festus Po fran. faucon, m; Po niem. ein Falke.

Sol i, rz. roo. m. Po łac. sal, is m Cato. Po fran. du sel. Po niem. Salz.

Nakrapiać co cotem, solą.

Napuszać kogo solą na pamiątkę nieszczęścia. Skarga.

Pozwylay nam Panie sol twoią na smak do niebieskich potrzeb twoich, na odpędzenie wszelkiey złości. Skarga.

Przetrząsnąć co solą.

Wylugać soli.

Sol zakazona. Key.

Sol babia, ziele. Po łac. crithamum, crithamum, i n. Plin. Po fran. crête marine, herbe de Saint Pierre, baſille, fenouil marin. Po niem. Meer- Fenchel; Meer-Baillen.

Solanka, i, rz. roo. żeń. Po łac. solium solarium. Anal. Po fran. saloir, m, tonne à saler. Po niem. Tonne, Faß zu Salz.

Solenie, a, rz. roo. nii. Po łac. salsura, ae, f. Plaut. Po fran. l'action de saler. Po niem. das Salzen.

Solennie, przysł. Łatw. Uroczyście.

Solenny. Łatw. Uroczysty.

Solenne śluby uczynił Skarga.

Solić, sto. czyn. Solę, isz, i. Po łac. sallire. Bisci- Aspergere aliquid, sale. Colum. Aspergere salem alicui. Cic. Po fran. saler. Po niem. salzen.

Solniczka, y, rz. roo ż. Po łac. salinum, i n. Horat. Salillum, i n Plaut. Salina, ae f. Valer. Max. Po fran. saliere f. Po niem. Salz-Faß auf dem Tische.

1o Solnik a, rz. roo. m, to iest przedaiący sól. Po łac. salarius, ii m. Martial. Po fran. saunier, m; grabelleur, qui vend du sel. Po niem. Salz- Factor, Salz- Verkaufer.

2o Solnik przełożony nad komorą solną. Po łac. salinator, is m. Lexi. Praefectus salarius. Po fran. gretetier m, commis pour le sel, gretier du grenier à sel. Po niem. Salz- Schreiber; Salz-Faktor, der das empfangene Salz registriret.

3o Solnik, ziele. Po łac. Anthyllium, ii n; anthyllis, ae f. Plin

Plin. Po fran. antillis. Po niem. gelber, Hasen-Klee, Ganser oder Juen-Kraut.

Solny, á, é, przym. Po łac. salinus, a um. Plin. salinarius, a um. Vitruv. Po fran. de saline, de sel. Po niem. salin. Po niem. Salz=

Solony, á, é, imies. cz. przes. Łac. Solei

Solone mięso, pieczenia. Lud. Opalin.

Sosna, y, rz. rod. żeń. Po łac. pinus, i, f. Plin. Po fran. pin. Po niem. Fichte, Kifer, Kiefer-Baum

Sosnowy, á, é, przym. Po łac. pineus, a, um. Virg. Plin. Po fran. de pin. Po niem. Fichten

Sosnowe drzewo, las, szyszka, żywica.

Soter, a, imię Osob. rod. m. Soter Zbawiciel. Mszemnik.

Sowa, y, rz. rod. żeń. Po łac. noctua, ae, f. Cic. Ciuma, ae, f. Iest. Po fran. hibou, chat-huant, un oiseau de nuit. Po niem. eine Eule, Nacht-Eule

Sowi, á, é, przym. Po łac. noctuinus, a, um. Plaut. Po fran. de hibou, d'oiseau de nuit.

Sowicie, przyst, to iest obficie.
— Dać komu wszystko sowicie.
— Nagrodzić co komu sowicie.
— Odać
— Nawetować to mu się sowicie. Bzy
— Odadzą co komu sowicie. x Zarr.

Sowito, przyst. Łatw. Obficie...
Sowito nagrodzić co komu. Skar.
— przybywa mocy. Rey.
— zbierał co. Skarga.

Sowity, á, é, przym. Łatw. Obfity
Sowitą srogością swoją nawet wał czego. Rey.

Soyka, i, rz. rod. żeń. Po łac. ca glandaria. Plin. Garrulus, i, m. Ornitho. Po fran. espece de pie-vivant de gland. Po niem. Häher, Holzel, Har, Herm = Vogel.

Spać, śpię, śpi. Spię, iesz, ię, i. Po łac. dormire, somnum capere, somno se dare. Cic. Po fran. dormir, prendre le sommeil. Po niem. schlafen.

Spać się podtadi.
Spać aż do północy. Skarga
Spać aż do południa. Baczyń
Spać zmorzony mocnym snem
Spać z kim całą noc. Skarga
Spać nie mógł z żałości. Skarga
Spać twardo.
— zdrowo szedł
— nie spał przez całą noc. Dzien.
Spao, ię, rz. rod. m. Łatw. Spadek
Spad wody. Julian. Niemcewicz.

Spadać, dam, dasz, da, dadzą, dadzą, dadzą

Łancuchy z niego i pęta spadły.
Skarga.
Postawa obłuda z niey spadła Skarga.
Pszczoły spadły, to iest zginęły.
Rey
Pycha spadła z niego. Skarga.
Kosa z głowy spada. Skarga.
Włos z głowy żadnemu nie spadnie Skarga.
Spadać, Cadere z czego. Po łac. cadere ex eto, deuadere ex eto, delabi ex eto. Cic. Delabi ab alto. Ouid. Precipito ex eto Virgil. P. fran. tomber du haut, de qu. chose. Po niem. herunter fallen.
Spadaiąc rozterzeniem srogiem zginął Skarga.
Spadać wyżko. Kto wyżey siedzi, wyżey spadnie. Skarga.
Spadać z konia
z krolestwa
z mostu
z orzechego pięstra
z wieży.
Za Spádá maiętności na kogo. Po łac. obuenit alicui hereditas. Hereditario iure obueniunt alicui bona. Cic. P. fran. tomber sur qu, tomber en partage, reuenir, echoir ętre ziihu, ętre dévolu à qu. Po niem. zufallen, auf einen kommen, fallen als ein Erbtheil.
Dziedzictwo mamałe spadło na niego.
Wszystko spadło na niego po Oycu
Oycu iako na iedynaka. Skarga.
Spadać się to iest Upaść się złamać
Spadać się kii. Tak długo bił, aż mu się kii na trzy części spadał Skarga
O serce iako się nie spadasz! Skarga.
Sklenica się spadła. Skarga.
1o Spadaiący, á, é, imies. cz. teraźn. Patrz 1o Spadać.
Spadaiące włosy. Julian Niemcewicz
2o Spadaiący. Patrz 3o Spadać.
Spadaiące dostatki po kim, rozdać na ubogie. Skarga.
1o Spadanie, a, rz. roo. nii. Po łac. lapsio onis, f. Cic. P. fran. chûte f. P. niem. das Herunter-Fallen.
2o Spadanie się. Patrz Rozpadlina.
1o Spadek, spadku rz. roo. m. Po łac. casus us, m. Quint. Lapsus us, m. Plin. P. fran. chûte. P. niem. das Herunter-Fallen.
Spadek człowieka, kamienia, wody.
2o Spadek maiętności. Po łac. obuenientia bona. Cic. Obuentio onis f. Ulpi. P. fran. echoite, echute succession. P. niem. Erbfolge, Erbnahme, Erbfall.
Spadku po braci poganiwie brać nie chcieć Skarga.
Spadnienie, a, rz. roo. nii. Patrz 1o Spadek.
Spadnienie z góry bez szkody. Skarg.

Spadzisto

Spadzisto, przyst. Po fran. d'une manière escarpée. Po niem. abschüssig.

Spadzistość, i, rz. rod. żeń. Po fran. la roideur d'une hauteur, une hauteur rude et difficile. Po niem. Abschüssigkeit.

Spadzistość góry — wałow.

Spadzisty, a, e, przym. Po fran. difficile à monter, roide, escarpé. Po niem. abschüssig, steil.

Spadzista gora, wał.

Spaiać, sło. czyn. Spaiam, asz, a. Po łaci. conglutinare aliquid. Plin. Coagmentare, compingere aliquid. Cic. Conjungere, aliquid. Virg. Po fran. assembler, unir, joindre, lier ensemble, rejoindre, coller, clouer ensemble. Po niem. zusammen fügen, verbinden, zusammen leimen, zusammen nageln.

Spajać się. Patrz Łączyć się. Jednoczyć się.

— Miłość spaja się.

Spaiać się chęcią serdeczną z P. Bogiem.

— miłością duchowną Chrystusową.

Spaiać się z Religią Bożą.

Spalenie, a, rz. rod. nie. Po łaci. exustio, exustio, onis, f. Cic. Combustio, onis, f. Firmi. Po fran. brûlement, m. Po niem. das Verbrennen, die Verbrennung.

Spaleniem domu pogrożili wy

— miasta.

Spalić, sło czyn. Po łaci. cremare, comburere aliquid. Cic. Concremare aliquid. Plin. Ustulare aliquid. Catul. Po fran. brûler, consumer par le feu. Po niem. verbrennen.

Spalić co.

— człowieka na proch. In cinerem cremare hominem.

— kogo z majętnością.

— serce żałością. Czemu to żałością spalił serce moie?

Spalony, á, é, imies. cz. prz. Po łaci. combustus, a, um. Cic. Po fran. brûlé, consumé par la flamme. Po niem. verbrannt — cegła. Bratkowa.

Spalony chleb — ciało. Starzec.

Spalony człowiek z majętnością.

— iagody. Miasto.

Spanie, a, rz. rod. n. Po łaci. dormitio, onis, f. Varro. Po fran. le dormir. Po niem. das Schlafen, der Schlaf.

— Odięła boleść spanie.

— Przerywać sobie spanie czém. — Sny roi spanie.

— Zażywać krótkiego spania.

Spanie bezpieczne.

— grube

— grube.
— krotkie
— obiednie
— stwarde
Sparzyć, rzeczy dzielnie Sneg z Żar
Sparty, a, e, mieszt. cz. przesz
Łatw Usparty.
Sparty nagrodzią Boską.
— Pismem S.
— prawdą Boską.
Sparzelina y, rz. rod. że Lo. tau.
ambustio, onis f. Plm. Po fran.
mal causé par le feu. Po niem.
Verbrühung, Verbrennung.
— nosić sparzeliny, rany.
Sparzenie a, rz. rod. nii. Łatw Spa-
zelina.
Sparzony, á, é, mies. cz. przesz.
Łatw Sparzyć się.
Sparzyć się, sto. Po tau. amburere.
Plm. Po fran. se brûler, s'échau-
der, se faire du mal par le feu.
Po niem sich verbrennen
1o Spasdź. Patrz 1o Spadać.
— Błogosławieństwo Boże wszy-
stko na was spasdź może. Skarg.
2o Spasdź rzekcy. Łatw 2o Spadać
Spasdź z góry bez szkody
— z konia
— z stołty wysokiey.
Spaszcz patrz Zgonić
Spaszcz tego z czego Skarga.
— ptaka z drzewa. Skarga.
Spsdać się, to iest Rozpuknąć się.
— Ela nich żeby się spsdał,
trzeba, żeby było. Łukasz Opal.
Spełna

Spełna. Łatw Spełna
Spełnić. Łatw Wypełnić
— co obiecał, spełnić.
— Rozkazanie spełnić.
— Słowo spełnić.
Spełnić się
— Proroctwo spełniło się
— Słowo Boga —
— Wszystko się spełniło
według proroctwa.
Spętać, sto czyn. Po tau. indere
alicui compedes, catenas. Plm.
Compedire pedes corrigias ex lauro
Coercere aliquem compedibus Suet
Po fran. enchainer, mettre
les fers aux piés et aux mains
Po niem. Fesseln, Fesel anlegen.
Jak spętaią pany, i pozong iabo
barany. w cudzą stronę. Skarga
Spętany, á, é, mies. cz. przesz.
Po tau. compeditus, a, um. Plau.
Compede vinctus. Ovid. Po fran
enchainé, mis aux fers. Po
niem. gefesselt.
Spętany złożymem.
Śpiący, á, é, mies. cz. teraz
Po tau. dormiens. Po fran. dor-
mant. Po niem.
— Ogarnął ogień śpiącego.
— Ustał w pół śpiący.
Śpiączka i, rz. rod. żen. Łatw
Śpanie
We śpiączki zabił tego. Rey.
Śpiegierz

Spiżasty stup. Hiszp.

Spiegarz, a, rz. roo. m. Patrz Szpieg

—— Mieć kogo za spiegierza Skarg

Spierać. Patrz Stwierdzać, Zaprzeć

Spierać potwarze przeciw Skarga.

Spierać się. Patrz Sprzeczać się

Spierać się o co. Skarga

—— z kim trudno. Skarga

Spieszenie, a, rz. roo. nii. Po łac. properatio, festinatio, omis. Cic. maturatio, accelleratio, omis. ti. Ad Heren. Properantia ae. f. Gell. Po fran. la hâte. Po niem. Eile, Eilfertigkeit.

Spiesznie, przys. Po łac. festinanter. Cic. Properate, festinato. Tacit. Po fran. hâtivement, en hâte, à la hâte. Po niem. eilig, eilfertig.

Spiesznie idź.

Spieszne, przys. Patrz Spiesznie

Spieszny, á, é, przym. Po łac. festinus, a, um; plenus festinationis, properans. Cic. Properus, a, um. Plaut. Po fran. se hâtant. Po niem. eilig, eilfertig.

Spieszným krokiem sunąć się. Skarga

Spieszyć się, sio. Po łac. celerare, festinare, properare. Cic. Po fran. se hâter, se dépêcher, se presser. Po niem. eilen.

Spieszyć się trzeba; bo już zmierzchać. Skarga

—— gorzej do przytomnych się czyicy. Skarga.

Spiety, a, e, mieszt. cz. przeszł. Po łac. colligatus, constrictus, a, um. Po fran. joint ensemble. Po niem. vereinigt, zusammen gefüget.

Spięte działo łańcuchem. Skarga

—— płaszcz spięty tylami. Skarga

Spiewać, sio. nii. Spiewam. Po łac. canere. Cic. chanter. Po niem. singen.

Spiewać co na ozmianę

—— pieśń wygrany bitwy

—— pieśń zwycięztwa

—— pieśni źle. Skarga

—— Wiarę Chrystusową

—— wiele rzeczy łacińskimi rytmami bardzo składnie spiewała. Skarga.

—— Janu. Skarga.

—— chorem. Skarga.

—— głosy zgodnemi. Skarga.

—— na serau. Skarga.

—— z kim. Skarga.

Spiewać głośno

—— płaczliwie komu. Skarga.

—— składnie bardzo. Skarga.

—— welzyzcznie

—— wesoło. Skarga.

Przyst. Brzmo spiewać głuchemu. Skarga. Spiewaczka, i, rz. roo. żeń. Spiewacz

łaci. cantatrix, icis, f. Claud. Cantrix, icis, f. Var. Po fran. chanteuse, f. Po niem. Sängerinn.

Spiewaczki słodko brzmiące Syreny Łuk. Opaliń:

Spiewak, a, rz. rod. m. Po łaci. cantor, is, m. Horat. Cantator, is, m. Var. Modulator, is, m. Colum. Po fran. chanteur, m. Po niem. Sänger.

Spiewak chwały. Swięci Bożi, spiewacy chwały Troycy S. Skarga.

— dworny Skarga.

— wyborny.

Spiewanie, a, rz. rod. nu. Po łaci. concentio, onis, f. cantus, concentus, occentus, us, m. Cic. Modulatio, onis, f. Plin. Po fran. le chant. Po niem. das Singen.

— Czynić spiewanie na chory. Skarga.

— Kochać się w spiewaniu. Skarga.

— Oddawać Bogu spiewanie. Skarga.

— Podawać komu spiewanie. Skarga.

Spiewanie ludzi — ptaków.

Spiewanie dzienne

— dziwnie piękne. Skarga.

— kościelne

— nocne

— kapliczne. Kras. Ign.

— przesłodkie przez głosy. Skarga.

Spiewany, a, e, imiesł. cz. przesz. Po łaci. cantatus, a, um. Po fran. chanté. Po niem. gesungen.

Spiewana Msza.

Spiknąć się, sło. Po łaci. conspirare in unum. Plaut. Coire, coitionem facere, conspirare ad aliquid. Cic. Po fran. comploter, conspirer contre qu, se bander. Po niem. sich verschwören.

Spiknęło się pospólstwo.

Powszechność spiknęła się od wielkiego

Spiknąć się na kogo iednostaynie. Skarga. do małego przeciwko niemu. przez zdan. na kogo wielką siłą. przez zdan.

Spiknienie, a, rz. rod. nu. Po łaci. coitio, conspiratio, consensio, onis, f. Cic. Conspiratus, us, m. Gell. Po fran. conjuration, f. complot, m, conspiration, f. Po niem. Verschwörung.

— Przymuszać kogo do spiknienia iakiego. Skarga.

— Spotwarzeni o spiknienie na Królową. Skarga.

Spinać, sło. czyn. Spinám, ász, á. Po łaci. colligare, vincire. Vitru. Constringere catenis. Cic. Po fran. attacher, lier, ficher, assembler, joindre. Po niem. fassen, zusammen machen, zusammen schlagen, zusammen nageln, zusammen leimen oder klammern.

Spinać kogo łańcuchami. Skarga.

— płaszcz łykami. Skarga.

Spinać się. Jako kości i członki żyłami się spinaią, tak serca, i mysli ludzkie, wiążą się miłością spolną. Skarga.

1° Spisać, sło. Po łaci. conscribere. Cic. Po fran.

Spisał co
— długie.
— Zmiona nauka na pismie. Smg. z Kar.
— wszystkie rzeczy złota i srebra.
2° Spisał grzbiet rzyg. Jego grzbiet i ciało wszystko, iako rzygi, i z obu stron karty spisały. Skarga.
Spisanie, a, rz. rod. nii. Po łac. conscriptio, onis, f. Cic. Po fran. Description. Po niem. verzeichnet.
Spisane długi na szerokim rzestrze. nauka spisaná na pismê Smg. z Kar.
— rzeczy spisane.
Spisował, sło. rzstolli. Łatw. Spisał.
Spisował się im łatwo.
Spiża, y, rz. rod. żeń. Po łac. aes caliarium, aes fusile. Plin. Po fran. bronze. Po niem. Gloeken-Erz, Glocken-Speise.
Pobrali tupy spiże, bogactwa. Skarga.
Spiżarnia, i, rz. rod. żeń. Po łac. cella penaria. Cic. Suet. Penaria, æ, f. Var. Po fran. cellier, m, magasin, m, garde-manger, m, chambre où l'on serre les vivres. Po niem. Speise-Kammer.
2. Boy. z ielney spiżarni i skarbnicy. 2° Spłodzić, grzech, to iest Spłodzić.
bnicy, potrzeb i żywności swoich patrzyć rozkazał. Skarga.
— Nic w spiżarni nie zostało.
Spiżowy, á, é, przym. Po łac. de bronze. Po niem. von Glocken-Erz.
Splatać, tkuię. Sam. wyr.
Splesć, sle. Po łac. plectere, texere. Virg. Contexere. Żeb. Po corder, natter les cheveux. Po niem. die Haare flechten.
Splesć włosy.
Splesniały, á, é, imies. przym. Po łac. mucidus, curiosus, a, um. Emunctus, a, um. Plin. Po fran. qui chanci. Po niem. verschimmelt. Kahnicht.
Splesniały chleb. Skarga.
— rzeczy splesniałe w ich mach swoich duszę. Łuk. Ewan.
Splesnieć, st. Po łac. situm contrahere. Lucret. Situ corrumpi. Plin. Mucere. Cato. Mucescere. Mucorem contrahere. Colum. Po fran. se moisir, se chanir. Po niem. schimmeln.
Splesniał chleb — piwo, wino.
Spłodzić, stowo. Po łac. procreare fetum. Cic. Facere sobolem, fetum. Plin. Propagare genus. Po fran. engendrer, faire, produire, mettre au monde. Po niem. Kinder zeugen.
Spłodzić z nią bliźnięta. Skarga.
Spłodzony

Spłodzony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. procreatus, progenitus, a, um. Po fran. procréé, mis au monde.

Spłodzoné bliźnięta, córka, syn.

Splondrować, sł. Po łaci. diripere urbem, spoliare navem, vexare urbes, infestum reddere agrum. Cic. Praedari. Valer. Po fran. piller, mettre à sac, saccager. Po niem. plündern.

Splondrować kościoły, miasta, pola. Łuk. Opalin.

Spłoszyć, to iest Zestraszyć.

Splugawić Patrz Zeszpecić.

Splugawienie Patrz Zeszpecenie.

Splugawiony Patrz Zeszpecony.

Splugawiony dom.

Splunąć. Patrz Pluć.

Spluniénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. exspuitio, onis, f. Plin. Po fran. crachotement. Po niem. das Aufwerfen.

Spluniéniém, slepą no oczy uleczył. Skarga.

Spłynąć. Patrz Spływać.

— Grób spłynął krwią. Skarga.

— Żyła się iey iedna zerwała, i wszystka krwią spłynęła. Skarga.

Spływać, sł. Spływam, asz, a. Po łaci. defluere. Plin. Po fran. découler. Po niem. herunter fliessen.

— Z Królów cześć wszystka i podwyższenie, na dobro ludu, iako z głowy na członki spływało. Skarga.

Spocić się patrz Zapocić się.

Spocony Patrz Zapocony.

Spocony bardzo.

Spoczynek, spoczynku, rz. rod. m. Patrz Odpoczynek.

Spoczynek dać ciału spracowanemu.

Spoczywać. Patrz Odpoczywać.

Spoczywać mile w Bogu. Skarga.

Ciało iego spoczywa w kościele. Skarga.

Spód, u, rz. rod. m. Po łaci. ima superficies alicujus rei. Anat. Po fran. le dessous, le fond, la partie inferieure de qu. ch. Po niem. der Untertheil, das Unterste, der untere Theil.

— Ziémia pod spód napełniona kamieńmi twardemi i opoką. Skarga.

Spodek, spodka, rz. rod. m. Patrz Spód.

Spodni, a, e, przym. Po łaci. qui subter est. Cic. Inferior. Plin. Supinus, a, um. Livi. Po fran. de dessous, inferieur. Po niem. unterer.

Spodnia deska w trumnie.

— piekło. Wyrwałeś duszę moją z piekła spodniego. Skarga.

Spodnica, y, rz. rod. żeń. Po łaci. subligar, is, n. Mart. Subligaculum, i, n. Cic. Po fran. jupe, f; cote, f; cotillon, m. Po niem. Unter-Rock der Weiber.

— Ubrać kogo w spodnicę.

— Włożyć spodnicę na siebie.

Spodniczka

Spodniczka, i, rz. rod. żeń. wyr. zdrob. Patrz Spodnica.

Spodziéwać się, sł. Po łaci. in spe esse alicujus; in spe optima ponere aliquid. Cic. Po fran. éspere, se promettre. Po niem. hoffen, verhoffen.

Spodziéwać się czégo od kogo. Skarga.

—— gości.

—— pociechy.

—— podwyższénia swégo

—— pożytku.

Spodziéwanie, a, rz. rod. nii. Patrz Nadzieia.

Nad spodziéwanie. Skarga.

Spodziéwany, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. speratus, a, um. Cic. Po fran. éspéré. Po niem.

Spodziéwany pożytek.

—— rzeczy spodziéwanych, Wiara iest podporą. Skarga.

Spoganiéć, sło, to iest Stać się poganinem.

Spoganieli Synowie Kościelni. Skarga.

Spoić. Patrz Spaiać.

—— Człowieka P. Bóg spoił ze dwu różnych natur, cielesnéy i ziemskiéy, i z Anielskiéy rozumnéy. Skarga.

—— Skorupy garnka spoić. Skarga.

—— To spoić, co się rozwiązało. Skarg.

—— Towarzystwo spoić z kim wielkie. Skarga.

Spoić się. Patrz Spaiać się.

—— Kości

—— Kości spoią się. Skarga.

—— Oyczyzna spoiła się z członków rozlicznych z Polaków, z Litwy, z Rusi, z Prusów, Inflantów, Żmudzinów. Skarga.

—— Rany się wszystkie spoiły. Skarg.

—— Skorupki te nie mogą się spoić i naprawić. Skarga.

Spoiénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. coagmentatio, constructio, compactio, conglutinatio, concretio, onis, f. Cic. Po fran. liaison, f. assemblage m, joint, m, jointure f. Po niem. Zusammenfügung, Verbindung, Band.

Spoiénié pokoiu. ~~Sk~~ Skarga.

—— serca wielkie mieć z kim. Skarga.

—— zgody. Skarga.

Spoiénié mocné. Skarga.

—— wielkie z Panem Bogiem iest miłości. Skarga.

Spoiony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. compactus, coagmentatus, concretus, connexus, a, um. Cic. Po fran. uni, joint, lié, assemblé. Po niem. Zusammen gefüget.

—— Spoieni mocnym związkiem miłości — Spoieni iedną wiarą i nauką o zbawieniu swoiém — Związani w Chrystusie i spoieni. Skarga. — Ludzie spoieni z duszy i z ciała. Skarga.

—— Płaszcz szpilkami małemi spoiony. Skarga.

—— Rodziców miał spoionych krwią

trwią z Królami. Skarga.
Spokoynie, przyst. Po łaci. quiete, tranquille. Cic. Plaude. Plaut. Tranquillo. Plin. Po fran. tranquillement, paisiblement. Po niem. geruhig.
— Nosił spokoynie koń żonę jego. Skarga.
— Płynie spokoynie woda. Skarga.
— Rozmówić się z kim spokoynie. Skarga.
— Siedzieć spokoynie w domu. Skarga.
— Sypiać spokoynie. Skarga.
— Zasnąć spokoynie. Skarga.
— Zasnęła spokoynie i mile w Panu swoim. Skarga.
Spokoyność, i, rz. rod. żeń. Po łaci. tranquillitas, tis, f. Cic. Po fran. tranquillité. Po niem. Ruhe.
Spokoyność zakonną kochać. Skarga.
Spokoyny, á, é, przym. Po łaci. tranquillus, quietus, pacificus, sedatus, pacatus, a, um. Cic. Po fran. paisible, tranquille, coi. Po niem. geruhig.
Spokoyne Królestwo.
— mieszkanie.
— życie prowadzić. Skarga.
Spółbiesiadnik, Filchow. Conviva. Horatius.
Spół-dziedzic, a, rz. rod. m. Po łaci. cohæres, edis. Horat. Plin. Po fran. cohéritier m. Po niem. Miterbe.
Spół-dziedzic. Skarga.
Społecznie, przyst. Patrz Spólnie.
Społecznie miłować się. Skarga.

Społeczność, i, rz. rod. żeń. Po łaci. societas, communitas, atis, f. commercium, ii, n. Cic. Po fran. societé f. communauté, commerce m. Po niem. Gesellschaft, Gemeinschaft.
— Brać społeczność z heretyki. Skarga.
— Mieć z kim społeczność. Skarga.
— Odrywać kogo od społeczności. Skarga.
— Przypuścić kogo do społeczności kościelney. Skarga.
— Wdawać się z kim w społeczności. Skarga.
— Wyłączyć kogo z społeczności kościelney. Skarga.
— Wyrzucić kogo z społeczności wiernych. Skarga.
— Zażywać z kim społeczności pokoiu i wiary. Skarga.
— Zmazać się społecznością heretycką. Skarga.
Społeczność pokoiu.
— szczęścia.
— wiary.
— wiernych.
Społeczność heretycka.
— kościelna.
— Papieska.
— zabroniona kobiétom z mężami.
Społem. Patrz Spólnie.
Społem zeyśdź się.
Spolet, u, imi własci rod. m. Po łaci

łaci. Spoletum, i, n. Po fran. Spolette. Po niem.
Spolet dawne miasto we Włoszech.
Spoletanin, a, im. Narodo. rod. m. Po łaci. Spoletanus, Spoletinus.
Spoletanski, a, e, przym. Po łaci. Spoletanus, Spoletinus, a, um. Po fran. Spoletin.
Spoletański Biskup. Skarga.
Spółiestestny, a, e, przym. Po łaci. consubstantialis, is, e. Po fran. consubstantiel. Po niem. mitwesentlich, einig im Wesen.
Spółiestestny z Oycem. Skarga.
Spółiestestwo, a, rz. rod. nii. Po łaci. consubstantialitas tis, f. Po fran. consubstantialité, f. Po niem. Einigkeit des Wesens.
Spółiestestwo. Skarga.
Spółka, i, rz. rod. żeń. Mieć spółki z kim. Skarga.
Spółkować z kim. Skarga, to iest Mieć z kim społeczność.
Spół-niewolnica, y, rz. rod. żeń. Po łaci. conserva, ae, f. Po fran. compagne d'esclavage, de prison. Po niem. Mitsclavinn.
— Dawał mi spół-niewolnicę moją za żonę. Skarga.
— Poymana ze mną spółniewolnica.
Spół-niewolnik, a, rz. rod. m. Po łaci. servus conservus, i, m. Cic. Po fran. compagnon d'esclavage, de prison. Po niem. Mitsclave, Mitgefangener.
Spólnie, przysł. Po łaci. communiter, invicem. Plin. Vicissim, ultro citroque. Cic. Mutuo. Plaut. Consociatim. Amm. Po fran. en commun, ensemble. Po niem. gemeinschaftlich.
Spólnie cieszyć się z kim. Bazyl.
Spólnie gryzć się.
— hydzić się.
— mieszkać.
— miłować się.
— należeć do dziedzictwa.
— pomagali sobie mężobóystwa.
— używać i w zgodzie Religii Króla i Oyczyzny miłey. Skarga.
— żyć z innemi. Skarga.
Spólno, przysł. Patrz Spólnie.
Spólno wszystko mieć. Skarga.
Spólność, i, rz. rod. żeń. Patrz Społeczność.
— Mieć żadney spólności z mężczyzną nie chciała. Skarga.
— Żyć w spólności powinney i zgodzie.
Spólny, a, e, przym. Po łaci. communis, is, e, mutuus, a, um. Cic. Po fran. commun. Po niem. gemeinschaftlich.
Spólne braterstwo.
— bydło paść.
— chwała.
— ciało.
— dziedzictwo.
— jedność spólną zamiłować.
— król.
— list pisać.
— małżeństwa z heretykami.
— matka miła Oyczyzna.
— miłość

— miłości
— modlitwa
— Panu spólnemu yż Stanrat.
— Pomieszkanie spólne
— Prawa spolne mieć
— Uczestnictwo spólne Krzyża Chrystusowego.
Spół-uwielbić drugo. Skarga, to iest Spólnie uwielbić
Spół-uwielbiony, a, e, imiesł: przesz. Patrz Spół-uwielbić
Spół-weselić się. Skarga, to iest Spólnie weselić się.
Spół-wyszeń, spół-wyszenia, rz. rod. m. Po łac. conaptivus, SS. Script. Po fran. compaynon de prison, prisonnier avec qu. Po niem: Mitgefangener.
Spół-wieczny, a, e, przym. Po łac. coeternus, a, um. SS. Script. Po fran. coëternel. Po niem. gleich ewig.
— Mądrość Boża spółwieczna. Skarga.
— Syn Boży Oycu i Duchowi S. spół-wieczny. Skarga.
Spół-żołnierz, a, rz. rod. m. Po łac. commules, itis, m, commilito onis m. Po fran. Po niem. Spiessgesell.
Spór u, rz. rod. m. Po łac. altercatio, contentio, concertatio, certatio, onis, f, certamen, discrimen, inis, n, controversia, ae, f. Cu. Po fran. controverse, contention, contestation f, dispute f, combat m, débat, m, querelle, f: Po niem. Streit, Streitigkeit.
Spór być słowami z nim. Skarga
— czynić spory. Skarga
— ścić nam spor o te. Gnag. z Żar
— mieć spór z kim. Skarga
— mieywali mate spory. Gnag. z Żar
— stoczyć z kim spór. Skarga
— wdawać się w takie spory. Skarga
— wiesć z kim spór. Skarga.
Spór bez zwady. Skarga.
— wielki o rzecz. Skarga.
— długie spory. Gnag. z Żar
Spora, y, rz. rod. żen. Patrz Spór
— mieć sporę z czego. Skarga.
Spornie, przysł. Po łac. pugnanter Cic. Quint. Po fran. contentieusement, c'une maniere de débat Po niem. mit Streit, und Widerstreit, mit Zank.
Spornik a, rz. rod. m. Spornik około wiary to iest Skarga, Spmzeiaigcy się
Spomość i, rz. rod. żen. Po łac. pugnacitas, tis, f. Plin. Po fran. humeur querelleuse, naturel querelleux. Po niem. Zanksucht, Streit-Lust
Sporny, a, e, przym. Patrz Spmzny.
Spore, przysł. Spore o tomu. Po fran. je l'ai de la reussite, il me reussit bien. Po niem. es geht mir von statten; ich komme fort.
Nie spore mi. Po łac. parum nihil proficio

proficio. Cic. Po fran. il ne me reussit pas, je n'avance en rien, je ne gagne rien, je ne fais point de progrès. Po niem. es geht mir nicht von der Hand, es will mit mir nicht fort, es geht mir nicht von statten.

— Już im nie będzie sporo; bo głupstwo ich wszystkim się iuż oznaymiło. Skarga.

Nie sporo bywa, gdy się płomień ukaże, z powrozem do studni się kręcić. Rey.

1º Spory, á, é, przym. Patrz Wielki

Spory kufel stoi. Łuk. Opaliń.

2º Spory, to iest Prędki

Robota sporsza. Skarga.

3º Spory, to iest trwały.

— Zbiór taki nie spory. Łuk. Opaliń.

1º Sporządzać, sło czyn. Sporządzám, ász, á. Po łaci. ordinare aliquid. Col. Po fran. regler, ordonner. Po niem. ordnen, einrichten, zurechte machen

Sporządzać fundusze dla kogo. Skarga

2º Sporządzać suknie Patrz Naprawiać

Sposób, u, rz. rod. m. Po łaci. modus, i, m, ratio, onis, f. Cic. Po fran. moïen, m. Po niem. Art, Mittel.

— Nabydź czego złodzieyskim sposobem. Skarga.

— Należy do odmiany statku czy iego sposób chytry piekielny.

— Odebrać co sposobem gwałtownym. Skarga

— Nie powiódł mu się ten sposób. Skarga.

— Ratować kogo sposobem iakim. Skarga.

— Udać się do sposobu. Skarga

— Umówić sposób swego przedsięwzięcia. Skarga.

— Wymyślić sposób dowcipny. Skarga

— Wynaydować sposoby. Skarga

— Wynosił się przez złe sposoby. Skarga

— wymawiał się długo różnemi sposobami

— Zażyć sposobu. Skarga.

— Ziednać sobie przyzwolenie sposobem iakim. Skarga.

— Zwyciężać się sposobem. Skarga

Sposób mówienia. słodki Kras. Ign.

— przedsięwzięcia.

— rządów. Monarchiie nay dłużey stały, niżli inne sposoby rządów. Skarga

— życia ostry. Skarga

Sposób chytry

— cudowny

— dowcipny

— gwałtowny

— piekielny

— podobny.

— skuteczny

— szczęśliwy

— wszelkim sposobem, chcą to mieć utajoné. Skarga.

— złodzieyskim sposobem nabydź czego. Skarga.

— zły.

Sposobić

Sposobić, sło. czyn. Sposobię, isz, i. Po łaci. comparare, aptare, Cic. Po fran. apprêter, appareiller, former, préparer, rendre habile. Po niem. zubereiten tüchtig, geschickt machen.

Sposobić Naród Łaki sobie przeciw komu. Skarga.

—— Pannę do świata i małżeństwa. Skarga.

Sposobić się do Łaski. Bożey Skarga.

Sposobienie, a, rz. rod. nii. Po łaci. aptatio, preparatio f. Po fran. préparation f, ajustement. Po niem. Zubereitung.

Sposobienie mieć do czego.

Sposobiony, á, é, przym. Po łaci. aptatus, a, um. Po fran. ajusté, preparé. Po niem. Sposobiony do czego.

Sposobiony Patrz Przysposobiony

Sposobioné panny Xięża chowali za duchowné. Skarga.

—— syn sposobiony.

Sposobność, i, rz. rod. żen. Po łaci. affectio, onis, f. Cic. Po fran. adresse, dextérité f, habileté. Po niem. Geschicklichkeit, Fähigkeit.

Sposobność miał wrodzoną do wszystkiego dobrego. Skarga.

Sposobny, a, e, przym. Po łaci. accomodatus, appositus, aptus ad aliquid, natus ad aliquid, opportunus ad etc. Cic. Po fran. habile, adroit. Po niem. geschickt

Sposobny człowiek do Nauk — do Wiary S — do wszystkiego dobrego. Skarga.

—— człowiek ku dobremu Skarg.

—— drzewo.

—— dusza sposobna do mądrości. Skarga.

—— komplexya sposobnieysza do postu. Skarga.

—— mieysce sposobné ku służbie Bożey. Skarga.

—— nauka zła do wzruszenia pokoiu pospolitego naysposobnieysza. Skarga.

—— port.

—— sercé. Widząc już sposobné sercé, otwarzał mu tajemnice począł. Skarga.

—— siekiera ostra, sposobna na robotę. Skarga.

—— słowami sposobnemi wywiodł to. Górnicki.

—— używanie czego. Skarga.

—— ziemia sposobna do orania i ludzkich pożytków. Skarga.

1º Spotkać. Patrz 1º Potkać.

Spotkał go młodzieniec.

2º Spotkać. Patrz 2º Potkać.

Co dziś jednych, to nas jutro spotkać może. Skarga.

Spotwarzony

Spotwarzony, á, é, imies. cz. prze. Po łaci. calumniatus, a, um. Cic. Po fran. calumnié. Po niem.

Spotwarzony niewinny.

Spotwarzony od iednéy panny, która zgrzeszywszy z jnnym, skłamała, iakoby ią on brzemienną uczynił. Skarga.

Spotwarzyć kogo. Po łaci. calumniari aliquem. Cic. Confingere crimen in aliquem. Gell. Po fran. calomnier. Po niem. einen verleumden

Spowiadać się. Po łaci. confiteri peccata, fateri crimina. Cic. Po fran. se confesser, se confesser de ses péchés. Po niem. beichten

Spowiadać się nie cale. Skarga.

——— grzechów.

——— na każdy piątek.

Spowiadaiący się, á, é, imies. cz. teraz. Patrz Spowiadać się.

Spowiadaiący się człowiek.

Spowiednica, y, rz. rod. żeń. Po łaci. tribunal divinum in terris, in templo. Judicis conscientiarum cathedra. Anal. Po fran. Confessional m, tribunal de la Confession. Po niem. der Beicht = Stuhl.

— Szedł do spowiednicy, gdzie wszystkich ludzi wysłuchał spowiedzi. Skarga.

Spowiednik, a, rz. rod. m. Po łaci. Confessarius, ii, m. Po fran. Confesseur, m. Po niem. der Beicht = Vater.

Spowiednik, albo sprawca duchowny. Skarga.

——— nieumiejętny wiele szkodzi. Skarga.

——— zwierzyć się spowiednikowi czego. Skarga.

Spowiedny, á, é, przym. to iest słuchaiący spowiedzi.

Spowiedny Oyciec. Skarga.

Spowiedź, i, rz. rod. żeń. Po łaci. confessio, onis, f. Quint. Po fran. confession f. Po niem. die Beicht

— Otwarzać się spowiedzią przed kapłanem. Skarga.

— Przeczyszczona niewiasta spowiedzią. Skarga.

— Przygotować się do śmierci spowiedzią całego życia. Skarga.

— Uczynić spowiedź zupełną.

— Uczynić spowiedź z grzechów. Skarga.

— Wyiawić grzech na spowiedzi. Skarga.

— Wyrzucić spowiedź. Skarga.

— Wysłuchać spowiedzi ludzi. Skarga.

— Zasnął w dobréy spowiedzi. Skarga.

Spowiedź całego życia.

——— wszystkiego żywota.

——— do ucha Kapłańskiego.

——— czysta

— ozsrá.
— dobrá — dożywotniá
— jeneralná.
— tajemná poszeptná. Szeg z Zaś
— zauszná. Sługa.
— zupełná.
Spowinowaćenć, a, zz. roo. nii. Patrz Powinowactwo.
Spowinowaćenć mieć wielkie. Sługa.
— naszć z duchami gornemi.
Spowinowaćić, sto czyn. Po łac. conciliare affinitatem inter aliquos. Plaut. Po fran. allier par le mariage; faire l'alliance d'une personne avec une autre par le mariage. Po niem. verschwägern.
Spowinowaćić kogo z kim. Sługa.
— P. Bogu nigdy sobie nie możem. Sługa.
Spowinowaćić się. Po łac. Devincire me affinitate alicui. Cic. Jungo cum aliquo affinitates. Luil. Po fran. s'allier, s'unir avec une personne par le mariage. Po niem. sich mit einem verschwägern.
Spowinowaćić się komu. Sługa.
— z kim.
— z kim we krwi bardzo bliźkiey. Sługa.
Spowszednić, ści, to iest przyprawić się do używania pospolitego.
Spowszednita te Słowa gdy na rozmowa. Frycz.
Sprawować się. Po łac. defatigare, lassare, lassescere. Po fran. se fatiguer, se lasser, devenir las, étre abbatu de lassitude. Po niem. sich abarbeiten, sich müde arbeiten.
Sprawować się i dalcy robić nie mógł. Sługa.
— na modlitwach. Sługa.
— około czego. Sługa.
— w czem. Sługa.
— z drogi. Sługa.
Sprawowany, á, é, imiesł. cz. przesz. Po łac. defessus labore, defatigatus, fessus, a, um. Cic. Lassus, a, um. Plaut. Lassatus, a, um. Juven. Po fran. travaillé, las, fatigué, abbatu. Po niem. ermüdet von Arbeit, abgemattet, müde.
Sprawowanému ciału spoczynek dać. Sługa.
— człowiek w pragnieniu. Jako sprawowany w pragnieniu wielkiem, prosz rzeł, prosz day mi trochę wody. Sługa.
— z drogi. Sługa.
— głowa sprawowana nad wszystkiem Kanc.
— sprawowanie mieszali go mężye. Sługa.
— starości sprawowana. Sługa.
1e Sprawa, y, zz. roo. żen. Po łac. negotium, ii, n; munus, eris, n; actio onis, f; provincia, ae, f. Cic. Po fran

To fran. affaire t. action. Po num
sache Gewerk, Verrichtung, An-
gelegenheit, That.
Sprawy nazwane negotia, że ne-
gant otia, to iest, że zabraniaią
prożnowania. Ioan. Lubomir.
— Naśladowne złe sprawy.
— Cnoszą sprawy ludzkie P.
Bogu Aniołowie. Skarga.
— Piastować rządami swemi spra-
wy Rzeczypospolitey. Skarga.
— Pochodzą sprawy ludzkie z
rozumu i wolney woli. Skarga.
— Prostowanie sprawy przez
prawa. Skarga.
— Przyięć co pod swoią spra-
wę. Skarga.
— Przypisywać się musią wszy-
stkie sprawy na świecie przy-
godom i szczęściu. Skarga.
— Sądzą serce rządnością spra-
wy świeckie. Skarga. ~~Boga z Żarn~~
~~I Krowy się zrzuty.~~ ~~Bożą~~ Bożą sprawy Królestw
i Państw z Bożkiey Opatrz-
ności. Skarga.
— Szperać i brodzić dworznie
w sprawach Boga. Skarga.
— Widzą Boży tajemne sprawy.
Skarga.
— Wiedzą o sprawach rzy-
ich. Skarga.
— Wyiawiać komu nayskryt-
sze sprawy. Skarga.
— ~~Wyiechał się ze sprawy Bary~~
~~Ostrym~~ Bożę do spraw
Rzeczypospolitey. Skarga.
— Zaba-
— Zabawiać się sprawami cu-
dzemi. Skarga.
— Zadrzymać w sprawach. Sk.
— Zatrwożyć. złych sprawe. Sk.
— Zamknąć śmierzch ~~nieszczęśliwy~~ sprawy ~~wszystkie~~ całkiem
— Zaniechać. Sprawo całkiem
— Zapuszczony sprawami
Lubomir.
Sprawy Boga
— Królestw
— Państw
— rządów Rzeczypospolitey
— Rzeczypospolitey
— żywota
Sprawy Boże dziwne z temi
rzy go miłuią.
— cne
— czarownicze
— dobre.
— dziwne.
— ludzkie
— tatwe
— małżeńskie
— męzkie sprawą poczęto
— nieforemne. Skarga.
— nieprzeyrzane rozumem
Ray.
— poważne.
— przedziwne.
— seymowe.
— świeckie. Dziwny
wych świeckich. Skarga.
— tajemne sprawy Boga
Skarga.
— trefne.
— uiawne Ray.

— urzędowe
— woienna. Biegły w sprawach woiennych. Skarga
— zaczęta. Stateczny w sprawach zaczętych.
— zamotane Key.
— złe
— znamienite, Bazylik
2° Sprawa sądowa. Po łaci. causa, ae f, lis litis f; Cic. Causa forensis. Quint. Quaestio, onis f. Ulpia. Po fran. action judiciaire, cause qui doit être plaidé, procès m; procedure f. Po niem. gerichtliche Sache, Process, Action.
Sprawa iego nie doszła. Skarga.
— Mieć sprawę złą. Skarga.
— Mieć sprawę przed kim.
— Osądzić sprawę.
— Pilnować spraw.
— Roztrząsnąć sprawę dobrze. Skarga. — Roztrząsano sprawę w Trybunale. Skarga.
— Toczyła się sprawa. Skarga.
— Wyplątał się ze sprawy. Bazylik
— Zasądzić P. Bóg na sprawa. Skarga.
Sprawa osądzona pomyślnie
— potrzebuiąca wielkiego kosztu. Skarga.
— prawna
— przywołana. Skarga
— wątpliwa
— wytaczana przed sąd po tyle razy.
— zawiła.
— zła.
— zwątpiona.

3° Sprawa. Po łaci ratio, onis f. Cic. Po fran. compte. Po niem. Affuhrung, Rechenschaft.
— Dać komu sprawę z czego. Skarga
— Wziąść sprawę od kogo o wszystkiem. Skarga.
Sprawca, y, rz. rod. m. Po łaci. auctor, is, m. Caes. Actor, transactor, effector, confector, oris, m. Cic. Po fran. auteur m, ministre m, instituteur m. Po niem. Urheber, Stifter.
— Zrobił go sprawcą przednieyszym na dworze swoim. Skarga.
Sprawca Królestwa
— Miasta
— Nieba i ziemi.
— sprawiedliwości.
— tajemnic.
— ziemi Włoskiey
Sprawca duchowny, albo Spowiednik. Skarga.
— naywyższy. Skarga.
— przednieysza.
— szatański.
Sprawdzenie, a, rz. rod. nie. Po łaci verificatio, onis f. Po fran. verification. Po niem. Beweisthum, Bewährung.
Sprawdzenie uczynić.
Sprawdzić, sto. Po łaci verificare. Po fran. verifier, averer. Po niem. wahr machen.
Sprawdzić co
Sprawdzić się. Po łaci

3° Sprawa

P. fran. devenir vrai, Paccomplir P. niem. wahr werden, erfullet werden.

Co się wszystko sprawdziło. Skarga.

1° Sprawić Patrz 1° Sprawować.

Sprawić biesiadę komu.

— co. Jzali kto co dobrego bez mądrości począć i sprawić może?

— co prędko.

— co słowy. Skarga

— exedwie komu Skarga.

— gody małżeńskie komu. Skarga.

— konfuzyą sprawił wszystkim niewstydę, nieznoty od nego. Skarga

— nic u niego nie sprawił.

— pogrzeb sprawić komu należycie. Szumny pogrzeb sprawił komu Lut. Gralik.

— ucztę komu. Skarga

— wieczerzę komu. Skarga.

— wolą czyią. Skarga.

— wszystko.

2° Sprawić urząd. Patrz 2° Sprawować.

3° Sprawić kogo o czem. Patrz 3° Sprawować.

1° Sprawić się. Patrz 1° Sprawować się.

Sprawić się komu krótkiem i dziwnem nazonem pismem. Skarga.

— ostatecznie z dochodów. Skarga.

2° Sprawić się. Patrz 2° Sprawować się.

— Złem nazymem nie się sprawić. Skarga.

Sprawiedliwie, przysł. P. fran. justement. Ci. P. fran. justement. P. niem. gerechter Weise.

Sprawiedliwie postępować. Skarga.

— radzić o ludziach sobie poruczonych. Skarga.

Sprawiedliwość, i, rz. rod. żeń. Łac. justitia, ae, f; aequitas, f, jus, uris, n. Ci. Aequum. Ovid. Quintil. P. fran. justice. P. niem. Gerechtigkeit.

Sprawiedliwości gubić. Skarga.

— cierpieć sprawiedliwość. Skarga.

— miesz. Bóg sprawiedliwość z miłosierdziem. Skarga.

Nagrodzić co komu wedle sprawiedliwości. Skarga.

— oczyszczać od sprawiedliwości. Skarga.

— otrzymać sprawiedliwość. Baczyć.

— panowała sprawiedliwość w jego sercu. Skarga.

— pasł sprawiedliwość. Skarga.

— Siedzą się niepraworządzą sprawiedliwości. Skarga.

— Strzedz sprawiedliwości ięz. Dzierżawy wiedz wiekow. Skarga.

— Ukazał się pokonie do sprawiedliwości.

— uczynił sprawiedliwość. Skarga.

— uczynić sprawiedliwość. Skarga.

— uznał sprawiedliwość.

— wlewa P. Bóg sprawiedliwość na serca ludzi. Skarga.

— wesprzeć się na sprawiedliwości. Skarga.

— zachować sprawiedliwość a Bóg się za sobą. Sprawiedliwość w sprawiedliwości. Skarga.

Sprawiedliwość sumienia dobrego.

— u wieku.

— daleka faryzeuszka.

— pasná krzywa. Skarga
krzywa. krzywdy sprawiedliwości i na dobrem zamnieniu
wszystkie, nie wytrwá, przeto wszeć
straci. Skarga.
— Skarga
— nieodmienna
— niedoskonała
— pierwotna
— prawdziwá
— prosta
— przystojná
— ciężka, Skarga
— trudna
— umiona. Key
— uczynkowá. Skarga.
— zupełna Skarga
— zuchwała Skarga.
— żywa umrze

Sprawiedliwy, á, é, przym. Po tal. justus, aequus, a um. Ca. Po fran. juste. Po niem. gerecht, billig.
Sprawiedliwá cnota ma bydź. Skarga.
Sprawiedliwy człowiek w sądzie.
Mieć się za sprawiedliwego. Skarga.
— dowodami sprawiedliwemi wszystko będzie uznane. Skarga.
— mniemaniem Bazyl. Skarga.
— słowie sprawiedliwy i porównania potrzeba, w zmowie, kupnach, czynnie, sądach, miarach, łokciach. Skarga.
— Pan sprawiedliwy we wszystkich drogach swoich. Skarga.
— płacca. Skarga.
— prawo.
— sąd
— stolica. Swangl przed stolicą. Po. sprawiedliwą. Skarga.
— wagę wielką i sprawiedliwą miel. Skarga.
— życie.

Sprawienie, a, ze roc. nij. Po tal. confectio onis, f. Ca. Executio negotii, etc. Faut. Salvatio pacis, etc. Later. Po fran. accomplissement, exécution, f, expédition faite, caution faite. Po niem. das Verrichten die Verrichtung.
Wcielenie Syna Bożego, sprawienie zbawienia naszego. Skarga.
1° Sprawiony, á, é, imiesł. cz. prz. Po tal. confectus, effectus, expeditus, gestus, a um. Po fran. expédié, executé, accompli. Po niem. verrichtet.
Sprawione rzeczy Bożkie niewiadome nad wszystko przyrodzenie. Skarga.
2° Sprawiony Sakramenty, to jest Opatrzony.
1° Sprawka, i, im. zdrob. roc. żeń. Po tal. negotiolum, i, n. Ca. Po fran. besognette, f, petite affaire. Po niem. kleine Angelegenheit.
— Mám tu sprawkę.
2° Sprawka. Po tal. etrange affaire, jolie affaire, belle opération, mauvais tour. Po niem. schöner Handel, feine Sache, leichtfertiger Streich.
— Zrobiłeś piękną sprawkę.
— Tajemna była sprawka jego.
Sprawnie, przysł. Łac. Exacte. Sprawność, i, rz. roc. żeń. Łac. Exactitudo.
Sprawny, á, é, przym. Po tal. industrius a um, negotii bene gerens. Ca. Actuosus, a um. Zwnt Po fran. actif, expédiant. Po niem. ausrichtsam, geschickt, gelibet

in

in Verrichtungen.
Sprawna wielce niewiasta. Skarga.
1° Sprawować, sło. czyn. Sprawuję, esz, e. Po łaci. conficere, efficere aliquid, obire rem aliquam, expedire agere, gerere, tractare negotium aliquod. Cic. Po fran. faire, expédier, executer. Po niem. verrichten, ausrichten, zu Stande bringen.
Sprawować cuda:
—— gody.
—— modlitwy.
—— obiad komu.
—— ofiary.
—— posługę zbawienia.
—— sąd Boski.
2° Sprawować urząd. Po łaci. fungi munere, officio aliquo, sustinere munus. Cic. Po fran. manier, exercer, avoir une charge. Po niem. etwas verwalten, führen.
~~3° Sprawować ziemię. Po łaci. colere agrum, subigere terram. Cic.~~
3° Sprawować kogo o czém, to iest: obwieszczać kogo o czem.
4° Sprawować ziemię. Po łaci. colere agrum, subigere terram. Cic. Po fran. cultiver une terre. Po niem. zurichten, bestellen.
Sprawować wolno ziemię. Skarga.
5° Sprawować. Patrz Rządzić.
Sprawować dom mądrze. Skarga.
—— państwo sprawiedliwie.
—— rolę. 1° Spra-

1° Sprawować się o co komu. Po łaci. respondeo alicui de meo officio, purgo me alicui de aliquo. Cic. Reddere alicui rationem. Plaut. Po fran. se justifier, faire raison, rendre compte de. Po niem. sich rechtfertigen, Rechenschaft geben.
Sprawować się Urzędowi o co.
2° Sprawować się, to iest działać.
Sprawuie się wszystko językiem. Cic.
3° Sprawować się. Po łaci. gerere me honeste, tracto me recte, se regner. Cic. Po fran. se comporter, se gouverner, se conduire, agir bien ou mal. Po niem. sich Aufführen.
Sprawować się dobrze w przełożeństwie.
—— pobożnie — źle.
—— radą czyią. Skarga.
—— rozumem. Skarga.
—— wedle rozumu. Skarga.
1° Sprawowanie rzeczy, odprawianie spraw. Po łaci. actio expeditio rerum, curatio, administratio rerum, gestio negotii. Cic. Actus rerum. Plin. Jun. Po fran. l'action de faire, d'expédier, maniment conduite, gestion des affaires. Po niem. das Ausrichten, Verrichten, Führung einer Sache.
2° Sprawowanie Państwa. Po łaci. administratio Reipublicae, procuratio Reipublicae, imperii. Cic. Po fran. maniment m, gouvernement. Po niem. Verwaltung, Führung, Regierung.

Regierung.

Sprawowanie szczęśliwe miał Państwo. Skarga

poddanych Skarga

Sprzyna, y, rz. rod. żen. Po tau. lignum, terrum in contrarium tendens flexui venitens. Anal. Po fran. ressort m. Po niem. Getrieb, Zeder als in Uhren, Schlossern

Sprochniatosi, i, rz. rod. żen. Po tau. caries, ei f. Plin. Po fran. vermurule f, carie f, pourriture f Po niem. Fäulnis, Wurmstich.

Sprochniatości świata. Skarga.

sprochniałości sprosné ciekość zarazity go. Skarga

Sprochniały, a, é, przym. Po tau. cariosus, a, um. Colum. Versus in cariem. Cres. Po fran. pourri, vermulu Po niem. vermodert, verfaulet

Sprochniałe ciało łatami mieć. Skarga

— drzewo
— kosztk } Skarga
— odrzt
— pismo stare. Skarga

Sprochnieć, ieie. Po tau. computrescere, cariem recipere vetustate. Colum. Po fran. pourrir se vermoudre, se carier. Po niem. wurmstichig werden, anfaulen.

— Ciało sprochniało łatami Skarga
— Drzewo —.
— Odrzt sprochniał.
— Pismo stare sprochniało Skarga.

Sprosnica, y, rz. rod. żen Po tau impura. Po fran. une impudique une vilaine. Po niem. ein unzüchtiges Weib.

Przystęp do tego sprosnicy Skarga.
Zawrzyć sprosnicy —

Sprosny, przysł, sprośniey, naysprośniey. Po tau. impure, facede, spure, turpiter, obscene, sordide. Cic. Po fran. d'une manière obscène, sale, et des-honnête, impudiquement. Po niem. unzüchtig, üppig.

Sprośnie i ptaszliwie było, patrzeć na obrzeństwo. Skarga.

— tajał komu; Skarga.
— mylić się w czem Boskich
— pomazał ięzyk czystości. Skarga.
— pomazał się krwią Cyca. Sneg. z Żar
— umarł } Skarga.
— upadł }
— wypuścił duszę Skarga.
— żyć. Skarga.

Sprośnik a, rz. rod. m. Łatw. Sprośny.

— Dopuścił P. Bóg plagę na sprośniki. Skarga.
— Pierzchnął sprośnik musiał. Skarg.
— jawny.

Sprośność, i, rz. rod. żen. Po tau. turpitudo, inis f, fœditas, obscenitas, impuritas tis f, labes turpitudinis. Cic. Po fran. obscenité, impureté f, impudicité des-honnêteté, ordures dans les actions et les paroles. Po niem. Unzucht, Unfläthigkeit in Sitten.

Sprośność

Sprosności brzydzić komu. Skarga.
— bydź z kim w sprosności cielesney. Skarga.
— czynić sprosności z niewiastami. Skarga.
— panowały w Kartaginie sprosności Sodomskie. Skarga.
— pobudził ią do sprosności znakami swemi, nic nie mówiąc. Skarga.
— popełnił sprosności z Kobietą. Skarga.
— przywodzić serce panieńskie do sprosności. Skarga.
— stracić sprosnością zdrowie. Skarga.
— użyć Kobiety ku swey sprosności. Skarga.
— zakwitnęły sprosności przeciw prawu przyrodzonemu. Skarga.
Sprosności stanu niewstydliwych niewiast. Skarga.
— cielesna. } Skarga.
— Sodomska }
Sprosny, a, e, przym. Po łaci. impurus, oscus, a, um, turpis, is, e. Cic. Faedus, a, um. Ovid. Po fran. obscène, sal, vilain, mal-honnête, impudique. Po niem. Schandbar, unflätig, unkeusch.
Sprosna bladość. Panieńska gładkość w niemocy obraca się w sprosną bladość. Skarga.
— cudzołostwo. Należdź kogo na sprosnem cudzołostwie. Skarga.
— człowiek

— człowiek w myślach, nieczystościach, słowach i uczynkach. Skarga.
— diabeł mieszkał w piersiach niewiasty. Skarga.
— dymem sprosnym i śmierdzącym dusili go w ciemnicy. Skarga.
— gęba. Szatan z sprosną gębą. Skarga.
— grzechami sprosnemi zmazał swóy żywot. — Sprosnym się grzechem z żoną Oyca swego zmazał. Skarga.
— merchy sprosne. Skarga.
— myśli. Pobudził ią do sprosnych myśli. Skarga.
— nagabań sprosnych nie mógł wytrzymać. Skarga.
— niepowściągliwość sprosna. Skarga.
— niewiast sprosnych używa na swoję wszeteczność. Skarga.
— nogi sprosne i wrzodowate. Skarga.
— obłoki sprosne, śmierdzące. Skarga.
— obraz sprosny. Skarga.
— pieśń sprosną śpiewać. Skarga.
— początki iey sprosne bałwochwalskie były. Skarga.
— potrawy sprosne uprzykrzą się. Skarga.
— pycha sprosna. Skarga.
— rada sprosna. Skarga.
— schadzki nocne sprosne. Skarga.
— Sodoma sprosna. Skarga.
— spróchniałości sprosne ciekące zaraziły go. Skarga.
— szpetnota sprosna. Skarga.
— trąd

trgać szpetny.
— uszymek —.
— utrata. Wszystko na zbytkach sprosnych utratach ginie. Skarga.
— warsztat nieczystości. Z sprosnego nieczystości warsztatu, szukała zysku. Skarga.
— żaba sprosna. Skarga.
— żywot. W sprosny żywot udała bez wstydu. Skarga.
Sprostać. Patrz Wydołać.
Nie podeymuy się, czemu drudzy sprostać nie mogą. Skarga.
Sprostować. Patrz Prostować.
Sprostować krzywizny. Skarga.
— ścieszki moie sprosto. wać P. Bog. Skarga.
Sprowadzić, ść. Po łac. conducere. Po fran. conduire, faire venir, atirer. Po niem. herbey ziehen, herbey führen.
Sprowadzić kogo do kogo.
— kogo na mieysce.
— woysko ziemą i morzem. Skarga.
Sprzączka, i, rz. rod. żek. Po łac. Po fran. boucle, t. Po niem. eine Schnalle.
Sprzeciwiać się, ciwiam. Sprzeciwiam się, asz się, a się. Po łac. adversari alicui. Oppono me alicui. Obsisto, repugno, resisto alicui, refragari, reclamare alicui. Po fran. être contraire, s'opposer, contrepointer, contrarier, traverser qu, combattre, debattre être en différend, contester. Po niem. widerstreben, widerstreiten, zuwider seyn.
Sprzeciwiać się Bogu
— bolem mężnie.
— czemu uporznie.
— czemu z wielkim swarem i szemraniem. Skarga.
— komu srodze. Skarga.
— komu heretyckim duchem. Skarga.
— Mocy Boga w mężach. Skarga.
— namiętnościom cielesnym. Skarga.
— robactwu. Skarga.
— swéj czyéy. Skarga
— żoźkom
Sprzeciwić się. Łatw Sprzeciwiać się.
Sprzeciwił się temu mężnie. Skarga
— temu wielkim statkiem. Skarga.
— mocy czyiéy
— Panu S. uporznie Skarga.
— mężowi porządnemu.
— ustawy Boskiéy
Sprzeciwienie, a, rz. rod. nii. Po łac. contradictum, i n, contradictionis t. Quint. Po fran. repugnance ti opposition t. Po niem. Widerstreben.
Sprzeciwieniem onem nie chcieli zmnieyszyć powagi iego. Skarga.
— prawdzie Bożey sprzeciwieniu się. Skarga.
Sprzeciwienia synowie Heretycy Skarga.
Sprzeciwiony

Sprzeciwieństwo, a, rz. rod. nii. Patrz Sprzeciwienie.
Sprzeciwieństwo Key.
Sprzeciwnik, a, rz. rod. m. Patrz Przeciwnik.
— Mieć wiele nieprzyiaciół i sprzeciwników. Skarga.
Sprzeciwnik Stworzyciela i Pana swego. Skarga.
Sprzeciwność, i, rz. rod. żeń. Patrz Sprzeciwienie.
Sprzeciwny, a, e, przym. Patrz Przeciwny.
Sprzeczka, i, rz. rod. żeń. Patrz Sprzeciwienie — Spór.
— Wdać się w sprzeczkę. Skarga.
— Wszczęła się sprzeczka. Skarga.
Sprzeczny, a, e, przym. Po łaci. repugnans. Cic. Po fran. contredisant contrariant. Po niem. Zänkisch.
Sprzecznym bydź woli czyiey. Skarga.
Sprzęt, u, rz. rod. m. Po łaci. suppellex, ectilis, f. Cic. Arma, armamenta, orum, n. Plin. Utensilia, orum, n. Livi. Po fran. outil, m, utencile, m, instrument, meuble. Po niem. Zubehör, Werkzeug, Geschirr, Hausgeräthe.
Sprzęty pobrali. Skarga.
Sprzężay, iu, rz. rod. m. Po łaci. jumentum, i, n. Cel. apud Gell. subjugia in aratrum etc. Cato. Po fran. un attelage de chevaux, de boeufs, sans ou avec le chariot. Po niem. Gespann, Zug Liede, Ochsen mit oder ohne Wagen.
Sprzężaiu iednego potrzeba mi sła
Sprzyiać, sło. czyn. Sprzyiam, a. Po łaci. favere, studere alicui, deditus sum alicui, auram afferre alicui. Cic. Bene velle alicui. Teren. Po fran. favoriser, affectionner. Po niem. gewogen, günstig seyn, wohlwollen.
Sprzyiać dziewictwu. Skoro będziesz chciał dziewictwu memu nie sprzyiać, wnet zabitym zostaniesz. Skarga.
— komu. Skarga.
— zbawieniu dziatek. Skarga.
Sprzyiaźnić, sło czyn. Po łaci. comparare, conciliare, connectere, instituere amicitias cum aliquo. Cic. Po fran. gagner qu, attirer qu, en sa faveur. Po niem. sich einen zum Freunde machen.
Sprzyiaźnić kogo sobie. Skarga.
Sprzyiaźnić się. Po łaci. comparare amicitiam cum aliquo. Cic. Po fran. faire amitié avec qu, acquérir l'amitié de qu, se faire ami de qu. Po niem. Freundschaft machen.
Sprzyiaźnić się z kim. Skarga.
Sprzyiazny, a, e, przym. Po łaci. studiosus, deditus alicui. Cic. Favorabilis, is, e. Liv. Po fran. favorable. Po niem. günstig, gewogen.

ewogen.

Sprzyiaznym mieć kogo. Skarga.

— zdał się niezbożności iego. Skarga.

Sprzysiądz się, sł. Po łaci. conjurare, conjurationem facere contra aliquem. Cic. Po fran. conjurer, faire conjuration, s'engager par serment de faire une chose. Po niem. sich verschwören

Sprzysiągł się z Pany Włoskiemi. Skarga

Sprzysiężenie, a, rz. rod. nii. Po łaci conjuratio, onis, f. Cic. Po fran conjuration f. Po niem. Verschwörung.

Sprzysiężenie na kogo. Skarga.

— odkryło się. Skarga.

Sprzysiężony, a, e, imies. cz. przesz. Po łaci conjuratus, a, um. Cic. Po fran. conjuré. Po niem. verschworen

Sprzysiężony na zgubę czyią.

Spuchły, a, e, przym. Po łaci. tumidus, a, um. Cic. Inflatus, a, um. Ovid. Po fran. enflé. Po niem. geschwollen.

Spuchłe ciało. Skarga.

Spuchnąć. Patrz Puchnąć.

Spuchnął przez smród i złe powietrze. Skarga.

— twarz mu spuchnęła, ręce nogi mu spuchły. Skarga.

Spukać się, to iest Rozpaść się. Przecię by się spukać, tak nam trzeba było. Łuk. Opalin.

1° Spuścić

1° Spuścić Patrz 1° Spuszczać.

Spuścić głowę. Skarga

— oczy pokornie. Skarga

— oczy ku ziemi — na ziemię

— rękę. Skarga

— twarz na ziemię. Skarga

2° Spuścić towar wodą Łuk. Opaliński. Patrz 2° Spuszczać

3° Spuścić żagle. Patrz 3° Spuszczać

4° Spuścić rzekę. Patrz 4° Spuszczać

5° Spuścić urząd komu. Patrz 5° Spuszczać.

— Jeneralstwo chciał spuścić.

— Królestwo spuścić Synowi.

— Urząd spuścić komu.

1° Spuścić się, to iest: umnieyszyć co, pofolgować czemu.

Spuścić się surowość życia może trochę i krótko. Skarga.

2° Spuścić się. Patrz 2° Spuszczać się.

Spuścić się przez mur w koszu.

— przez mur do kogo.

— z łóżka.

— z lekka na dół.

3° Spuścić się na kogo. Patrz 3° Spuszczać się.

1° Spust, u, rz. rod. m. to iest spuszczenie wodą.

Spust

Spust zboża z Egiptu.

2° Spust Po łac. effusio aquæ łac. etc. Anal. Po fran. Vadion de l'étonder, de vuider un étang. Po niem. das Abschlassen, Ablassen eines Teiches.

Spust jeziora, stawu.

Spustny á, é, przym. Po łac. navigabilis, is, e Colum. navigatus a, um. Plin. jun. Po fran. navigable. Po niem schifbar.

Spustná rzeka.

Spustoszały á, é, przym. Łatw. Spusztoszony.

Spustoszałą chwałę Bożą naprawić. Skarga.

— człowiek. Spustoszała na ziemi usiędzie. Skarga.

Spustoszénié a, rz. rod. nié. Po łac. depopulatio, vastatio, onis f. Cic. Po fran. degât, m; ravage m; dévastation f. Po niem Verwüstung, Verheerung.

— Czyną spustoszénié domów, wojny za sobą. Skarga.

— Czynić spustoszénié królestwa. Skarga.

Spustoszénié domów, służby Bożéy. — kościoła. Sng. z Żarn.

Spustoszony, á, é, imies. cz. prz. Łatw. Łustoszyć.

Spustoszoną chwałę Bożą naprawić. Skarga.

— Kraina spustoszona na powietrzem, głodem, wojną. Skarga.

— miasto. Sng. z Bar.

— wioska ziemia.

Spustoszyć. Łatw. Łustoszyć.

— Dom, miasto, ziemia spustoszały. Skarga.

— służbę Bożą. Skarga.

1° Spuszczał, ść. czyn. Spuszczam, asz, a. Po łac. demittere, ere, ere aquæ. Virg. Submittere, ere, ere fontes oculos. Ovid. Remittere, ere, ere vires. Plin. Po fran. baisser, la vue, la tête Po niem den Kopf hängen, die Augen niederschlagen.

Spuszczał głowę na ziemię. Skarga.

— oczy. Skarga.

— twarz między ramiona, na ziemię. Skarga.

2° Spuszczał co wodą. Łac. devehere aliquid flumine. Pol. Po fran. voiturer avec l'eau, faire descendre sur une rivière Po niem. den Strohm herunterlassen, herab fahren, führen. Skarga.

Spuszczał drzewo rzeką.

3° Spuszczał żagle. Po łac. contrahere vela. Horat. Po fran. baisser, amener, caler les voiles Po niem. die Segel streichen.

4° Spuszczał rzekę. Po łac. emittere lacum etc. Cic. Emulgere paludem, etc. Catul. Po fran. vuider, Der

...uder, saigner, débonder un étang, ...cher les excluses, la bonde d'un étang. Po niem. ableiten das Wasser, abschlagen, ablassen einen Teich.

...o Spuszczać urząd komu. Po łaci delegare officium alicui. Plin. Jun. Demando vicem meam alicui. Suet. Po fran. céder, délaisser. Po niem. abtreten, cediren ein Recht etc.

...o Spuszczać co na kogo. Skarga. to iest zdawać.

...o Spuszczá się surowość życia. to iest: zwalnia się.

...o Spuszczać się skąd. Po łaci ducome de arbore. Plin. Po fran. grimper, déscendre d'une hauteur en bas en se trainant. Po niem. sich herunter lassen, herunter klettern.

Spuszczać się oknem. Skarga.
——— przez mur. Skarga.
——— z okna. Skarga.

...o Spuszczać się na co. Po fran. se reposer, s'appuyer, compter sur, se confier à. Po niem. sich auf einen verlassen.

Spuszczać się na miłosierdzie Boskie.
——— na obronę czyią. Skarga.
——— na poradnieysze.
——— na siebie. P. Bóg porzuca tych, którzy się sami na siebie spuszczaią. Skarga.
——— na starsze. Skarga.
——— na szczęście ninieysze omylne i krótkie. Skarga.
——— na wolą Boga. Skarga.

Spuszczaiący się, imiesł. cz. teraź. Patrz Spuszczać się.

1o Spuszczenie, a, rz. rod. n. Po łaci demissio, onis, f. Cic. Po fran. l'action de descendre qu. ch. Po niem. das Herunterlassen. Spuszczenie siekiery.

2o Spuszczenie się na wolą Boską, to iest zdanie się na wolą Boską.

Spuszczony, a, e, imiesł. cz. prze. Ten wyraz używa się w rozmaitém znaczeniu. Patrz obiaśnienie pod wyrazem Spuszczać.

Spychać, sło. czyn. Spycham, asz, a. Po łaci detrudere, deturbare aliquem de etc. Cic. Proturbare aliquem a etc. Valer. Po fran. faire qu. tomber de sa place, jetter de haut en bas. Po niem. herunter stossen.

Spychać kogo z Królestwa. Skarga.
——— kogo ze wschodów. Skarga.
——— kogo z wysoka. Skarga.

Spytać sł. Patrz Pytać, Zapytać.

Spytać przyczyny. Skarga.

Spytali mię chytrze Bazylik.

Spytać się kogo o co. Skarga.

Spytany, a, e, imiesł. cz. przesz. Patrz Zapytany.

Spytany o Imieniu Pana swego zamilkł. Skarga.

Srebrnik, a

Srebrnik, a, rz. rod. m, pozwaromy grosz. Po łac. drachma, ae, f. Cu.

Srebrniki dwa.

Srebrny, a, e, przym. Po łac. argenteus, a, um. Plin. Po fran. d'argent. Po niem. silbern.

Srebrne góry. Seba. Petrycy.

— groszy srebrnych iedenaście obiecali iey.

— kielich.

— naczynie

— patyna

— służba stołowa. Skarga.

Srebro, a, rz. rod. nii. Po łac. argentum, i, n. Cu. Po fran. l'argent. Po niem. Silber.

— Chciwy do srebra. Skarga.

— Porzewiało srebro wasze. Skarga.

— Powykradał srebro. Skarga.

— Wybrał srebro z kościoła. Skar.

1° Średni, a, e, przym. Po łac. medius, a, um. Cu. Po fran. médiat. Po niem. mittler, mittelst.

— Droga środkiem idź. Skarga.

— Żywot ich średni między Aniołty i między ludźmi. Skarga.

2° Średni, to iest niewielki. Po łac. modicus, a, um. Cu. Mediocris, is, e. Ner. Moderatus, a, um. Cato. Łac. Modica exercitatio, mediocris cura, Corpus. media aetas. Po fran. moyen, médiocre. Po niem. mittelmässig.

Średni stan. Urodzony z średniego stanu Kodziców. Skarga.

— wzrostu być wyższy niżeli średniego.

Śroba, y, rz. rod. żeń. Po łac. chlea ferrea tortuoso canaliculo exarata Philand. Po fran. une vis. Po niem. eine Schraube.

— Śrega im łeb, rado na srebach. Rey.

Śroba mocna. Skarga.

Środa, y, rz. rod. żeń. Po łac. dies Mercurii. Anal. Po fran. mercredi m. Po niem. die Mittwoche

We środę raz tylko rad.

Po łac.

1° Środek, a, rz. rod. m medium ii, n. Cu. Po fran. le milieu. Po niem. die Mitte.

— Jeść środkiem. Skarga.

— Trzymać się środka. Skarga.

2° Środek. Łac. Spatium.

— Dadz komu środek ucieki.

— Odsunąć kogo do mieszkania środkiem iakim. Skarga.

— Używać wszystkich środków. Skarga.

Środkowy, a, e, przym. Łac. Medius. Średni.

Środkowy stup.

Środopoście, a, rz. rod. nii. Po łac. Po fran. le mi-carême. Po niem. die Mit-fasten

1° Środze, przysł. Łac. Hodie. Wiele.

Środze błądzić. Skarga.

— obrazić kogo. Srodze obrazić się

Kon — Srodze obrażony rzem na sercu. Skarga.
— płakać Skarga.
— przestraszyć kogo Skarga.
— rozpiniwać się Skarga.
— rozpalony przez Key.
— studzić się na lodzie. Skarga.
— straszliwy Skarga.
— zakazować co Skarga.
— zhymgwać się ogień. Skarga.
Srodz Patrz Krutnie
Srodze bieżował się rzezmi rożnimi.
— bity był o ono uiekanie Skarga.
— ćwiertowany. Skarga.
— dopiknąć Pana Boga Skarga. Bazylik
— fukać Key
— karać kogo o co. Skarga.
— mszczyć kogo bez uhamowania. Skarga.
— uśmierzone ciało iego. Skarga.
— zamordować kogo. Skarga.
Srogi żaden nieprzyiaciel nie był srog Bazylik
Srogi a, e, przym Patrz Krutny
Surowy.
Srogie dnie. Skarga.
— dzieie. Skarga.
— dziećm był srogim Nauczycielem. Skarga.
— dolesci potkała go Skarga.
— człowiek na kogo — na siebie
— człowiek w karaniu — w umartwieniu. Skarga.
— dysciplliny srogie trzymać. Skarga.
— gożdz. Pciąć rzec i nogi na srogie gożdzie. Skarga.
— iaszczurka. Skarga.
— lew
— majestat króla. Skarga.
— Narod
— nieprzyiaciel
— sędzia.
— słowo
— śmierć. Wyrwać kogo do srogiey śmierci. Skarga.
— twarz. Ukazać się z srogą twarzą. Skarga.
— umartwienia srogie ciała czynić. Skarga.
— wojowania rzem.
— wół dziki.
— wyrok obwołać na kogo. Skarga.
2° Srogi. Patrz Wielki.
Srogą burza była na morzu. Skarga.
— nieuprzyzwoicznośc.
— powietrze srogie uszło się w woysku. Skarga.
— ranami srogiemi grzbiet iego Bazylik
zorany był. Skarga.
— rozterzenie. Skarga.
— smok.
— smutek nań przypuścił. Skarga.
— zyba.
— wiatr.
Srogo, przysł. Patrz Surowie. Krutnie
Bazylik oczami
Poglądać po wszystkich srogo srogiemi,
Srogo rzekł do niego. Skarga.
Srogość i, rz. żeń. Po łac. severitas, tis f. Cic. Servitude, mis f. Plaut. Po fran. severité. Po niem. Grimm Strenge, Härte.
— Grozić mu srogością mąk. Skarga.
— Nawetować

— Nawetować czego sowitą srogością swoją. Key.
— Odniósł na sobie srogość ręki Boga. Skarga.
— Umiarkować nieroztropną srogość w karaniu. Skarga.
— Ustąpić nic nie chciał od srogości żywota.
— Wybawiaymy się od srogości Boga pokutą.
— Zażywać do łagodności, srogości zbawienney. Skarga.
Wykonał srogość wszystkę nad nim — Bozylek
Srogość mąk
— pogróżek Boga
— ręki Boga.
— życia, żywota.
Srogość bestyjalska
— dzika
— nierostropna } Skarga.
— sowita. Key.
— zbawienna
— zwierzęca } Skarga.
Sroka, i, rz. rod. żeń. Po łaci. pica, æ, f. Plin. Po fran. pie, f. un oiseau. Po niem. Elster, Aglaster.
Sroka kracze. Rozruchy czynią iako sroki kraczące. Skarga.
Srom, u, rz. rod. m. Patrz Wstyd.
— Zapomniał uczciwości i sromu swojego. Skarga.
Sromać się. Patrz Wstydzić się.
— Bydź wzgardzonymi w oczach ludzkich, nie sromaycie się. Skarga.
— Ukazać rany lekarzowi się sroma. Skarga.
— Ukazać się z domu sromał. Skarga.
Sromięźliwość, i, rz. rod. żeń. Patrz Wstydliwość.
— Potrzeba wielkiey sromięźliwości Panienkom i białogłowom. Skarga.
Sromięźliwy. Patrz Wstydliwy.
Sromięźliwe głupstwo. Skarga.
Sromocenie. Patrz Znieważenie.
Sromocić. Patrz Zelżyć, znieważyć.
Sromocić białegłowy
— dobrodzieja
— kościoły } Skarga.
— mieysca poświęcone Bogu. Skarga.
— panny żołnierzom dopuścił. Skarga.
— wiarę
— żony zacne } Skarga.
Sromota, y, rz. rod. żeń. Patrz Wstyd. Zelżywość.
— Nie miała sromoty swoiey pokrytey naga niewiasta. Skarga.
— Nosić na sobie sromotę czyią. Skarga.
— Obracać Seymy na zgubę swoię i pośmiech, a sromotę u ludzi. Skarga.
— Odnieść sromotę. Skarga.
— Poczytali sobie za sromotę. Skarga.
— Poda was P. Bóg na sromotę. Skarga.
— Uchodzić sromoty. Skarga.
— Uczynić sromotę i zmazę świetnemu rodzajowi. Skarga.
Sromotnie, przysł. Po łaci. indigne, turpiter, nequiter, per dedecus. Kic. Faede. Lucr. Po fran. honteusement, ignominieusement, avec ignominie, mal-honnête

mal- honnêtement. Po niem. schän-
lich. Sromotnie siągaią się. Skarg. z Żar
Sromotnie lupić
— polegać } Skarga.
— szczypać sławę czyiąś. Lub Opa
— szpecić kogo. Skarga
— zabić kogo. zelżyć kogo
— zsadzić kogo z Państwa. Skarga
— zrobić iż kazał. Skarga
Sromotny, á, é, przym. Łatw. Chyżny.
Zelżywy
Sromotny błąd. Skarga
Sromotne pohańbienie na Zamku Wysz-
to mu na pohańbienie sromotne
nieważnemu jego. Skarga.
— niezgoda Skarga
— potwarz sromotną kładź
na kogo. Skarga
— schadzki mone sromotne. Skarga
— śmierć Skarga
Sprawna czystości. Skarga
Strzoch Strzechy mu srodki do tego wielkie. Sp
Sta za. Sygnał Odpowiedzieć
Stai Strzodek Zmysł rozsądny srodek krasu Sp
tai. sugere. Cic. sugere ubera.
Cor. Tellare tai. Var. Po fran.
teter. Po niem. saugen.
Stai piersi. Skarga.
Stary, ego, mamki Skarga.
, imiesł. cz. teraź. Po tai
laitens. Var. Po fran. qui tête.
Po niem. saugend an der Brust
Ssanie, a, rz. rod. nii. Po tai. su-
dus lactis. Var. Po fran. succement
n, suction, l'action de teter, de
sucer. Po niem. das Saugen.
1o Stać, stoję. nii. Po tai. stare.
Po fran. se tenir debout, être debout
se trouver sur ses pieds, être planté
être érigé, être dressé tout droit,
être mis, comme un arbre
être tente. Po niem. stehen auf
den Füssen, aufgerichtet seyn
als ein Baum, ein Gezelt.
Stoi człowiek iak mocna Skała Skarga
— — bez mowy, iako słup
iaki Zerwonicat. Skarga
— — iak wryty. Skarga
— drzewo suche stoi Skarga
— filar dźwi prosto stoi. Skarga
— kościoł Boży stoi i stać będzie
na wieki. Skarga
— Zdrowie stoi bezpiecznie Sng. z Bar
— miasteczko stoi na tem mie-
scu. Skarga
— namiot stoi. Skarga
— przygody rozmaite i nagłe
do śmierci stoią. Skarga
— śmierć stoi nad Trzyią. Bazyl.
— Stolica Piotra mocno stoi. Skarga
Dzietne. Skarga
rząd. Skarga.
Stać mocno — niewzruszenie —
statecznie. Skarga
2o Stać czem. Po tai. Stare aliquo
tenere aliquo. Cic. Po fran. tenir
durer, être en bon poste, en belle
passe, en bon état, sur un bon
pié. Po niem. stehen, blühen,
dauren, fortdauren, im Flor
bleiben.
— Człowiek stoi wiarą. Skarga.
— Królestwo stoi chwałą Bożą —
nabożeństwem — nieządem —
służbą Bożą, kościelną. Skarga.
— Sprawy Królestw i Państw
z Boskiey Opatrzności i pomocy
stoią. Skarga.
— Szczęście

— Szczęście ich stoi tylko chwałą Bożą. Skarga.
— Ziemia stoi sprawiedliwością Skarga.
3° Stoi co otworem. Po łac. patet domus, patefit aliquid. Cic. Patescit janua. Tib. Po fran. la porte est toute arriére ouverte. Po niem. die Thüre steht sperrweit offen.
— Mieszkanie jego otworem stało dla ubogich. Skarga.
— Otwarta otworem stoi. Skarga.
— Wszystko otworem stoi. Skarga.
4° Stać na gardło komu. Po łac. insumbere ad perniciem, in perniciem alicujus, oppugnare aliquem capite, petere jugulum alicujus, oppugnare caput alicujus. Cic. Po fran. poursuivre qu à cor et à cri, entreprendre sur la vie de qu. Po niem. einen auf den Todt verfolgen, einem nach den Leben trachten.
5° Stać na czem. Po łac. superstare alicui. Live. Insistere alicui. Vlm. Po fran. subsister, se trouver sur cela. Po niem. stehen.
— Na boju pokus staba płeć żeńska mężnie stała. Skarga.
— Na cnotach czterech, iako na urzędnych kamieniach, stoi statecznośći w dobrem. Skarga. Bazyl.
— na grobie.
— na drodze.
— na fundamencie Chrystusie.
— na głowie twojey nieprzyjaciele stoją. Skarga.
— na miejscu iakiem.
— na morzu. Skarga
— na nogach.
— na straży dziennej i nocnej.
— na szczeblu statecznym.
— na wyższości. Bazyl.
6° Stać nad czem. Po łac. Superstare alicui. Po fran.

— Nad sprawiedliwością nad strzeniem dała, nad cierpliwością nad łaskawością, nad pokorą, mądrością i roztropność, iako Herman stał, a miary, i czasów i obchodzi ności patrzyć. Skarga.
— Nad wami co godzina stoi Tatarzyn przyrodzony nieprzyjaciel. Skarga.
7° Stać o gardło komu. Łatw. Stać na gardło komu.
8° Stać o co. Łatw. Vbi est.
9° Stać przed kim. Łatw. Stać.
— przed dziećmi Skarga
— przed nim mieć stoł. Skarga
— przed obliczem Zbycy. Rzy. naywyższey. Skarga.
— przy boku.
— przy grobie. Skarga.
— przy kim
— przy nim
10° Stać przy czem. Łatw. Vbi sij czego. Stwał w czem. Cast. wał przy czem.
Stać przy błędzie. Skarga. przy

przy dziewictwie. Skarga
przy mniemaniu swem Skarga
przy nauce
przy Pismie } Skarga
przy sprawiedliwości. Skarga
przy stronie dobrey. Skarga
przy vporze swoim. Skarga
przy Wierze
przy wykładzie iakim. Skarga
1° Stać u dziury. Patrz 1° Stać
Stać u dziury. Skarga
— u mieysca ciasnego. Skarga
— u młocków. Skarga
2° Stać w czém. Po łac. stare in
fide. Cic. Po fran. demeurer dans
un sentiment; se tenir ferme à
être d'un avis; persister en cela
Po niem. bey etwas oder einem
verharren
Stać w czém. Dzioż stoi doskonale w sprawie swoiey.
Stać w kłobie. Człowiek w swey
kłobie nie stoi. Skarga
— w kupie Skarga.
— w Panu stoyąc nigdy mylisz się.
Skarga
— w pokoiu. Skarga.
— w portach rzeczą żeglarze
stoią. Skarga.
— w porządku swoim. Skarga.
— w powołaniu. Skarga.
— w prostocie. Ja w prostocie
swoiey stoję, i stylum Kazania swe-
go, i wolności Apostolskiey i Ka-
płańskiey, w mowieniu duchowy-
nam. Skarga.
— w przedsięwzięciu swem Skarga
— w słowie
— w słowie. Skarga
— w sprawiedliwości i Łasce
Bożey. Skarga.
— w statku nieodmiennym swo-
im. Skarga.
— w szrankach cnoty Lud. Opa.
— w Wierze S. Katolickiey
mocno. Skarga
— w żywocie Chrystusa
myślą we mnie i w nim. Skarga.
3° Stoi o za co. Po łac. stat
in hoc pretio. Hor. Constat. tot
millibus Var. Aequat pretium hoc.
Plin. Est pro eo, est tanti. Cic.
Po fran. servir de, passer qu. ch;
valoir autant que; valoir mieux
que, valoir plus que. Po niem.
gelten so viel als, werth seyn
so gut seyn als, die Stelle ver-
treten
Skarga
— Za diabła ta robota stoi. Key.
— Za szkodę nam to stoi. Skarga.
— Za to nie stoi nigdy robota na-
szą. Skarga
— Za gody wielkie stoi woda zi-
mna ubogim. Skarga.
— Za nic nie stoi marność, dzieci
i sława ludzka. Skarga.
— Za niewiele osobliwie to iemu
stało. Skarga
1° Stać się. Po łac. fieri. Cic. Po
fran. devenir, être, se faire. Po
niem. werden.
Stać się cichym
— łaskawym komu.
— miłosciwym

— miłosiwym komu.
— miłośnikiem mądrości, urody to
bierz.
— mnichem — nauką świata Starga
— poważnym
— powolnym.
— straszliwym bestyom.
— szatanem.
— towarzyszem chwały wiekuiney.
— trupem.
— wielkim u wszystkich.
— wiernym.
— wzgardzonym u ludzi.
— żebrakiem.

2o Stanie się co. Po łac. confit aliquid. Cic. Evenit aliquid. Plaut. Po fran. arriver, se passer, se faire avenir. Po niem. geschehen, vorfallen
— Co się z nim stało.
— Głos z Nieba, stał się do niego.
— Nic się im nie stało.
— Radość wielka się stała.
— Pluż wzwiliwy stał się.
— Radość wielka się stała.
— Słowo Boże stało się nad nim.
— Co stanie się i na nas czasu swego. Tak się z wami stanie. Tak się wkrótce stało.

1o Stanąć co na dół. Po łac. devolvere aliquid ex sublimi retrorsum. Po fran. rouler en bas. Po niem. herunter wälzen.
Stanąć kamień z góry.

2o Stanąć bitwę. Po łac. prælium facere, committere, dimicare prælio Cic. Po fran. présenter, livrer donner une bataille. Po niem. eine Schlacht liefern.

Stąd, mysl. Po łac. hinc. Cic. Plin. Jun. Abhinc. Luc. Po fran. delà, d'ou. Po niem. daher, daraus.
Stąd i z owąd przyzwał do siebie Starga.

Stadło a, rz. ndc. nii. Patrz Małżeństwo.

1o Stadnik koń. Po łac. admissarius equus. Var. Po fran. étalon, cheval de haras, cheval destiné pour saillir les cavales. Po niem. ein Spring-Hengst.

2o Stadnik, to iest: pilnujący stada. Po łac. pecoriga, æ, m. Varro. bularius, ii, m. Plin. Jun. Po fran. pâtre-bouvier, vet d'étable. Po niem. Hirt-Kühhirt.

Stadny, á, é, przym. Po łac. armentalis, is, e. Virg. Armentarius, a, um. Varro. Armentinus, a, um. Plin. Gregalis, is, e. Var. Po fran. du troupeau, qui concerne le troupeau. Po niem. zur Heerde gehörig.

1o Stado koni, krów, owiec. Po łac. armentum, boum. Virg. Grex equarum. Cic. Pecus equinum. Colum. Po fran. troupeau, m. Po niem. eine Heerde.

2o Stado ptactwa. Po łac. Po fran. une volée d'oiseaux. Po niem. ein Volk, Hauten Vögel.
— Wzedł raz między stado ptactwa śpiewających. Starga.

Stadko a, imi. zdrobn. rzecz. to iest mate

mate stado.
— Wilk chrapieżący stadko. Key.
2o Staié, a, rz. rod. nij. Staie roli osmnasta część tamu. Po łac. jugerum, i, n. Var. Po fran. un arpent de terre, ou quatre vergées de terre, qu'on peut labourer dans un jour par une paire de boeufs. Po niem. Morgen-Landes, Jochart, Tagewerk=Acker, so viel man mit zwey Ochsen in einem Tage umackern kann.
2o Staie mierzy ziémi. Po łac. stadium ii, n. Cic. Po fran. un stade. Po niem. Feld-Weges.
Stáy dwadzieścia usztc woysko. Skarga
2 Staie czego, sto. nieosobis. Niestaie czego. Po łac. deficit me aliquid, deficit aliquo, non suppeditat mihi aliquid. Cic. Po fran. il ne suffit pas, il manque, il défaut, avoir manque, avoir faute de qu. ch. Po niem. es mangelt, es gehet ab, es reichet nicht zu.
Nie staie mi na to rozumu. Skarga.
Staienka, i, imi. zdrob. rod. żeń. to iest mała staynia.
Staienka Betleémská. Skarga.
Staienniczka, i, rz. rod. żen. to iest: pilnuiąca stayni.
Helena staienniczka dobrá, która rat pilnie zlobu Páńskiego strzegła. Skarga.
Staiennik, a, rz. rod. m. Patrz 2o Stáynik.
Staienny. Patrz 2o Stáynik.
Staiowy

Stajowy, á, é, przym. Po łac. stadiatus, a, um. Odpow. do niem. long d'un arpent ou d'un staie. Po niem. eines Feld-Weges lang.
Stal, i, rz. rod. żeń. Po łac. chalybs, ybis, m. Jun. Sili. Plin. Jun. Po fran. acier m. Po niem. Stahl.
Stale, przysł. Patrz Statecznie.
Wigrzyc stale. Skarga
Stálowy, á, é, przym. Po łac. Stadiatus. Po fran. d'acier. Po niem. Stählern.
Stalosć. Patrz Statecznosć.
Stalosć zniénić.
— godná chwáty. Skarga.
— nadobná. Key.
— nieuważona. Sniad. Ján.
— nieuważna bezprzykładna wolski Hors.
Staty. Patrz Statecznosć.
Staty człowiek w radzie. Skarga.
— nie masz stałego na świecie. Skarga.
— sercé stabé. Skarga.
Stamtąd, przys. Po łac. isthinc. Cic. Illinc, inde. Cic. Po fran. delà de ce lieu, de cet endroit là. Po niem. von dannen, da von dem Orte her.
Stamtąd ledwie ią wygnát. Skarga.
Stan, u, rz. rod. m. Po łac. ordinis, m, conditio, onis, f, status, us, m, institutum vitæ. Cic. Sors, tis, f. Horat. Po fran. état, m, ordre, m, condition d'un homme. Po niem. Stand eines Menschen.
— Bydź w stanie dobrym.
— Chciał go mieć P. Bóg w stanie duchownym. Skarga.

— Obrał

— Obrać stan. Skarga.
— Obrócili go Kodzice na stan duchowny. Skarga.
— Poiąć nigdy nie możesz stanu i natury moiey. Skarga.
— Poniżyć stan iaki. Skarga.
— Postawić stan szlachecki na górze. Skarga.
— Postawił go P. Bóg w tym stanie. Skarga.
— Powołać kogo do stanu. Skarga.
— Prowadzić stan żołnierski. Skarga.
— Przestać na swym stanie. Skarga.
— Równać się z kim stanem. Skarga.
— Równy iest iemu stanem i zacnością. Skarga.
— Stęsknić sobie w stanie świeckim. Skarga.
— Trwać każdemu w swym stanie przystoyno iest i pożyteczno, i wszystkiey Rzeczypospolitey zdrowo. Skarga.
— Wstępować w stan iaki. Skarga.
— Wychodzić na stan iaki. Skarga.
— Wydadź w stan Małżeński Pannę za kogo. Skarga.
— Wyższy ieden w stanie, drugi niższy. Skarga.
— Zabierać się do stanu iakiego.
— Zniszczyć stan iaki. Skarga.
— Zostawać w stanie. Skarga.
Stan człowieka rozumny. Skarga.
— czystości rozmnóż Panie w zakonie. Skarga.
— doskonałości. Potknąć się w stanie doskonałości. Skarga.
— rzeczy śmiertny i okropny Śniad Jan Stan

Stan bogomyślny
— dobry.
— doskonały.
— duchowny. Po łaci. Clerus, z Greck. wyrazu cliros, dziedzictwo iakoby z dziedzictwa Boskiego będący.
— dziewiczy
— heretycki
— Kmiecego stanu bydź.
— królewski.
— małżeński
— mieyski
— mniski
— niepoczciwy. Obrać sobie kobietę do stanu niepoczciwego. Skarga.
— niski. Bydź na niskim stanie. Skarga.
— panieński.
— pospolitego stanu człowiek.
— pustelniczy.
— świecki
— szlachecki.
— ubogi.
— wdowi.
— wielkiego stanu ludzie. Wysoce urodzona i stanu wielkiego
— żołnierski prowadzić. Skarga.
Stanąć, st. Po łaci. consistere. Patrz Stawać.
— niewzruszony stanął. Skarga.
Stanąć między świecami, między ubogiemi. Skarga.
— na męki — na śmierć. Skarga.
— na brzegu. ~~Skarga~~ na granicy. Skarga.
— przed kim.
— przy

— przy kim
— u forty.
— we drzwiach
— w miasteczku.
— w polu.
— z końmi i wozmi przed domem. Skarga
— z mieczém komu nad szyią Skarga
— z rotami. Skarga
— z woyskiem wielkiém przeciw komu. Skarga.
— Gołębica stanęła na nim Skarga.
— koło stanęło
— kości w gardle stanęła, to iest uwięzła. Skarga.
— obłok stanął nad głową iego. Skarga.
— ręce z łukami stanęły im, iż ich ruszyć nie mogli. Skarga
— rzeka w swoich brzegach stanęła. Skarga.
2° Stanąć gospodą. Patrz 2° Stawać.
Stanąć gdzie gospodą. Skarga.
— u kogo.
— w zamku.
3° Stanąć Patrz 3° Stawać
Stanął kościoł, miasto — mury — wały. Skarga.
4° Stanąć na słowie iakiém. Patrz 4° Stawać

5° Stanąć. Patrz 5° Stawać
Jeden stanął za dziesięciu. Skarga.
Stancya, yi, wyr. cudz. rod. żeń Patrz 1° Stanie
— Dać komu stancyą w mieszkaniu swoiem. Skarga.
Stangret, a, rz. rod. m. Łuk. Opal. Patrz Woźnica
Staniczek, staniczka, wyr. zdrob. rod. m. Patrz Stan mały.
1° Stanié, a, rz. rod. nii. Po łaci statio, onis, f. Valer. Maxi. Po fran. l'action de se tenir debout, la manière de se dresser, de se soutenir. Po njem. das Stehen, die Art zu stehen.
Stanié ciasné nikomu się nie przykrzyło. Skarga.
2° Stanié, a, Po łaci stabulatio boum, equorum. Colu. Po fran. étable, f; établerie f; écurie f, lieu, où l'on étable et nourrit de chevaux ou de bêtes. Po niem Stallung, Ort wo man Pferde oder Vieh einstallet und füttert.
— Chować na staniu konie. Skarga Po łaci ad præsepia alere boves Colum.
Stanieć. Staniało ci. Po łaci retro abiit pretium alicujus Plin. Jun. detractum est pretium alicui Plin. Po fran. diminuer de prix. Po niem abschlagen, wohlfeil werden.
— Rzeczy staniały. Skarga
Stanik, a, im zdrob. rod. m, to iest: stan mały

5°

Stanik

Stanik pomierny.

Stanisław, a, imi. Osoba rod. m. Po łaci. Stanislaus, i, m. Po fran. Stanislas. Po niem. Stanislaus

1° Stanisław Kostka S. J.

2° ——— Biskup Krako. Męczen

1° Stanowić, sło. czyn. Stanowię, isz, i. Po łaci. statuere legem, rogare legem, magistratum, ferre, sancire legem, decernere aliquid. Cic. Constituere aliquid. Cæsar. Po fran. faire, établir, déterminer. Po niem. setzen, ordnen, verordnen, beschliessen.

Stanowić co. Skarga.

——— męże na urząd. Skarga

——— posty } Skarga.
——— zakon }

2° Stanowić. Po łaci. propono mihi aliquid, propono apud animum, est mihi propositum. Cic. Po fran. resoudre qu. ch. conclurre. Po niem. etwas bey sich beschliessen.

Stanowić co u siebie.

——— co mocnie w sercu. Skarga

1° Stanowić się. Nic się stanowić na Seymie nie mogło. Skarga

2° Stanowić się to iest Zatrzymać się.

— konie wodze ludzi targaiąc uciekały, i stanowić się nie dały. Skarga

3° Stanowi się woysko obozém. Po łaci. castra locare, ponere. Po fran. camper, asseoir le champ. Po niem. ein Lager schlagen.

Stanowienie

Stanowienie, a, rz. rod. nii. Po łaci. latio legum etc, sanctio fœderum etc, constitutio causae, etc. Cic. Po fran. constitution, établissement d'une loi. Po niem. Verordnung, Abschied.

— Czynić stanowienie iakie około czego. Skarga.

— Było pierwey stanowienie Seymowe, iako Boskie nieuzna-szone i święte, teraz moc traci i powagi nie ma. Skarga.

1° Stanowisko, a, rz. rod. nii. Po łaci. statio, onis, f. Plin. Stabulum, i, n. Plaut. Po fran. établerie f, écurie f, lieu, où l'on étable les chevaux ou le bétail. Po niem. Stallung für Vieh und Pferd.

Stanowisko budować owcom. Skarga

2° Stanowisko żołnierza. Po łaci. stativa, orum, n; stativa castra. Cic. Statio, onis, f. Livi. Po fran. quartier, le lieu, le terrain du campement d'un corps de troupes. Po niem. Lager, Heerlagerung, Stand eines Kriegs-Volks.

Stanowniczy, ego, rz. rod. m. Po łaci. epistathmus, i, m; designator hospitiorum. Budæus. Po fran. maréchal de logis, fourrier, quartier-maître. Po niem. Quartier-Meister, Fourier, der Quartiere anweiset.

— Mazać pismo na gospody zapisané od stanowniczych. Skarga

Stąpać, sło. nii. Stąpam, asz, a. Po łaci. tollere gradum. Plaut. Inferre

ferre vestigium, facere gradum Cic. Po fran. faire des pas, marcher. Po niem. schreiten.

Stąpać po matu. Skarga.

Stąpanie, a, rz. nod. nii. Po łac. incessus, us, m Cic. Gradus, us, m Cic. Po fran. le marcher. Po niem. das Schreiten, der Gang.

Starać się, sto. Po łac. curare aliquid, cura est mihi alicuius, suscipere curam alicuius, conferre curam ad aliquid, versari in aliqua cura, laborare alicui. Cic. Po fran. tâcher, avoir soin, s'efforcer, travailler, s'empresser de. Po niem. sorgen, sich bemühen mit etwas.

Starać się cicho - náywiszéy - pilnie. Skarga.

— siłą wszelką Skarga.

— usiłowaniem całem Skarga.

— o co, o ałmużnę.

— o dobre życie.

— o mądrości za młodu.

— o zdrowie.

Starać się o panienkę do małżeństwa. Po fran. demander en mariage, rechercher une fille. Po niem. anhalten um ein Mägdchen.

Staranie, a, rz. nod. nii. Po łac. cura, ae, f. Cic. Po fran. soin Po niem. Sorge, Sorgfalt, Bemühung.

— Czynić o kim staranie Skarga.

— Dokładać o co pilnego starania.

— Kierować do czego wszystkie starania. Skarga.

— Tesz nieboszczyk wszystkie swe starania Skarga.

— Opuszczać staranie o ludzie. Skarga.

— Oświadczał [illegible] wszystko swe staranie Skarga.

— o chodzi staranie o nim nasze z chęci ku niemu. Skarga.

— Składał staranie z siebie o czem Skarga.

— Zabiegał wszystkiemu nie może staranie ludzkie. Skarga.

— Zbydź z sumnienia nie mogę starania o bliźnich. Skarga.

Staranie rzeczy świata tego.

— o czem.

— ludzkie — pilne. Skarga.

Starbotać się, sto. Po łac. titubare. Ovid. Po fran. se trémousser. Po niem. sich schütteln, als ein Kinder.

Starbocze się chromy na dwach tylko po ziemi. Skarga.

Starcowy, á, é, przym. Po łac. senilis, is, e. Ovid. Colum. Po fran. de vieillard. Po niem. einen alten Mann betreffend.

— Padł do nog starcowych. Skarga.

Stargać. Łatw. Potargać.

Stargać powrósz.

— Koń zębami go stargał. Skarga.

Stargać się, to iest nadwerężyć się — nadwątlić się.

— Człowiek stargał się starością. Skarga.

— Jedności się wiary stargała. Skarga.

— Łamierz się stargał. Skarga.

Stargany, á, é, imiest. cz. przesz. Po łac. enervatus, a, um. Cic. Po fran.

Po fran. caſsé, énervé, affoibli.
Po niem. entkräftet, geschwächet.
Stargany człowiek, choroba laty, robotą, starością. Starga.
—— na myśli, na zdrowiu. Starga.
—— miasto stargane głodem i złem powietrzem. Starga.
—— wstrzymnością serca iey rozrzewnionych i starganych nie zapominały. Starga.
—— zdrowie stargane służbą Bożą. Starga.
Stargnąć Łatr. Ledzieć.
Stargnął z niey kapicą. Starga.
Stargować, st. czym. Po tat. pretio cum aliquo deducere, deductionem facere. Cic. De pretio convenire. Quin. Po fran. faire arrêter un marché, convenir du prix avec qu. Po niem. etwas bedingen, mit einem das Preises einig werden.
Stargował rzecz iaką. Luk. Opalin.
Stargował się z kim.
Starodawności, i, rz. pod. żeń. Po tat. antiquitas, tis, f. Po fran. ancienté f; antiquité f. Po niem. alte Zeit, Alterthum.
Starodawności naruszał. Starga.
Starodawny, á, é, przym. Po tat. vetus; prisus, antiquus, a, um. Po fran. ancien. Po niem. uralt.
Starodawna cerkiew — gréb. Starga.
—— podaniem starodawnem wzięte historyą. Starga.
—— zwyczay. Starga.
—— zwyczay starodawny.
Staropolski, á, é, przym. Po fran. qui regarde les anciens Polonois. Po niem. alt-polnisch.
Staropolska prostota.
—— serce staropolskie. Starga.
—— słowo staropolskie używać z Boga Rodzicy. Starga.
—— szczerość. Starga.
Starość, i, rz. pod. żeń. Po tat. senectus, tis, f; ætas ætatis, ætatis decursa. Cic. Senecta, æ, f. Po fran. vieillesse. Po niem. das Alter.
—— Być w starości. Starga.
—— Pochować, starości matki. Starga.
—— Idzie młodość do starości. Starga.
—— jest starość piękna, gdy się rozumie. Starga.
—— Ma starość pospolicie dobry rozum i baczenie. Starga.
—— Napisowany list starością. Starga.
—— Obciążony starością. Starga.
—— Przedtym Pan dobrą starość mogł. Starga.
—— Przychodzi do starości. Starga.
—— Przypada starość na luxus. Starga.
—— Psuie się wszystko starością. Starga.
—— Skołatany starością. Starga.
—— Skończył dni starości swoiey. Starga.
—— Skrzywiony od starości. Starga.
—— Strosłany starością. Starga.
—— Upadły kosmat starością. Starga.
—— Zaszła go zima starości. Starga.
—— Zwoiuie starości wrodę. Starga.
Starości lat żadna przemysły nie zdey nie ostabi. Starga. Kochowski.

— Rodziców
— długa. Bydź w starości długiey. Skarga.
— dobra
— ostatnia. W ostatniey starości. Skarga
— piękna — pożyteczna — pracowita. Skarga
— zgrzybiała. Skarga.
Starościny, á, é, przym. Po łaci. praesidialis, is, e, praesidiarius, a, um. Spart. Po fran. de Staroste. Po niem. Starostisch.
Starościna moc. Skarga.
Starosta, y, im. urzęd. rod. m. Po łaci. praefectus regius. Livi. Praeses urbis. Cic. Praefectus urbis. Gell. Nomarcha, ae, m. Budaeus. Po fran. Staroste. Po niem. ein Starost.
— Stawić kogo przed starostą. Skarga
— Wytrząsał pilnie starosty o krzywdy poddanych. Skarga.
Starosta Anioł stróż człowieka. Skarga.
— nad więźniami. Skarga.
— dożywotni
— królewski } Skarga.
— pałacowy
Starostwo, a, imi. urzęd. rod. nii. Po łaci. Praefectura, ae, f. Cic. Satrapia, ae, f. Plin. Po fran. une Starostie. Po niem. eine Starostey in Polen.
— Dać komu starostwo. Skarga.
— Miał zlecone starostwo dworskie. Skarga.
Starostwo miasta. Skarga
Starowieczność, i, rz. rod. żeń. Patrz Starożytność.
Starowiecznością miasto sławne. Skarga
Starowieczny. Patrz Starożytny.
Starowiecznych mądrości, mądry pyta się i szuka. Skarga
— podania starowieczne żadnego podeyrzenia nie miały, i tyle wieków przeżyły. Skarga
Starozapustna Niedziela. Patrz Siedmdziesiątnica.
Starożytnie, przysł. Po łaci. prisce. Cic. Po fran. à la façon des anciens, comme au tems passé. Po niem. nach Art unserer Väter.
Starożytnie używana rzecz. Skarga.
Starożytność, i, rz. rod. żeń. Po łaci. antiquitas, vetustas, tis, f. Cic. Po fran. l'antiquité, l'ancienneté. Po niem. das Alterthum.
Starożytność mieć po sobie. Skarga.
Szperać w odległey starożytności. Krasicki
Starożytny, a, e, przym. Po łaci. priscus, vetustus, antiquus, a, um. Cic. Po fran. antique, ancien. Po niem. alt, uralt.
Starożytna familia. Z starożytney familii wychodziło wiele dzielnych Kawalerów. Skarga
— prostota Oyców. Skarga
Starszeństwo, a, rz. rod. nii. Patrz Wyższość
Starszeństwo rozdawał Cesarz na Koncylium. Skarga.

1o Starszy

1° Starszy zwierzchnością. Po łac. superior dignitate officii. Po fran. supérieur. Po niem. ein Vorgesetzter.
— Być nigdy starszą nie chciała.
— Był starszym nad rotą rzeźby. Nidow. Starga.
— Uczynił ią starszą nad mnisz-kami. Starga.
2° Starszy laty. Po łac. senior, natu grandior, major natu, posterior aetate alteri. Cu. Po fran. plus vieux. Po niem. älterer.
Starszy brat. Po fran. l'aîné. Po niem. der ältere Sohn.
— trzema laty. Starga.
Starty, á, é, imies. cz. przesz. to iest zniszczony.
Starty błąd. Starga.
— człowiek z przodu. Starga.
— — wezem końmi, u mart. Starga.
— nabyć od drugiego. Starga.
Staruchna, y, imi. zdrobn. rod. żeń. Bey. to iest stara niewiasta.
Staruszek, staruszka, imi. zdrobn. Łatw. Stary.
Staruszek Oyciec
— , czli godny upadł na ziemię od tego cięcia. Starga.
1° Stary, á, é, przym. Po łac. senex, grandis natu, provectus aetate. Cu. Pergrandis natu, exacte aetatis. Liv. Plenus aetatis. Plaut. Po fran. vieux. Po niem. alt.
Stary od mody, mtody od zwady, stara przypowieści.
— białogłowa
— białogłowa stara w leciech.
2° Stary. Po łac. vetus. institutus vetula arbor, veterana vitis. Po fran. vieux. Po niem. alt.
— człowiek w służbie. Starzy stare i mnie są szkaradne. Kras.
— cnoty stare i mnie są szkaradne. Kras.
— dusza stara w złościach omłodnieie. Starga.
— doktor stary kościelny.
— drzewo stare wyciąć że-
— dzieci stare czytać, słu-chać. Starga.
— dzierżawa stara.
— historye stare pisać.
— imie stare.
— krew stara. Szedł z starey krwi Eneasza. Starga.
— lata stare.
— nałóg stary.
— obyczaie stare brać na się
— Oyciec. Kwitnąć w cnotach starych Oyców swoich. Starga.
— pamięć stara iest o czem.
— pismo stare.
— plesń. Zbawiciel małżeństwo od starych nieiakich plesni oczyścił. Starga.
— prawo stare.
— przyiaźń starą porzucić.
— prostak stary.
— rzki starey robota. Starga.
— rzeczy stare.
— sieci stare opatrować. Starga.
— sługa stary.
— statecznośc. Byli w starszey statecznosci. Starga.
— sukna

— suknia stara.
— surowości. Odpaść od starey surowości. Skarga.
— świat. Na starym świecie, starego człowieka skórę złożyłem. Skarga.
— szata stara.
— ustawę starą wznowić. Skarga.
— wino stare. Xięgi stare.
— zwyczay. Przestać zwyczaiów starych. — Wracać się do starych zwyczaiów.
Starzec, starca, rz. rod. m. Po łaci. senex longaevus. Virg. Po fran. vieillard. Po niem. ein Alter.
Starzec maiący lat 90.
— siwy.
— stoletni
— wątpiący.
— zdziecinniały
— zgrzybiały
Starzeć się. Starzeię się, esz się, e się. Po łaci. senescere, senere. Ovid. consenescere, inveterare, veterascere, inveterascere. Cic. Po fran. vieillir, s'envieillir. Po niem. alten, alt werden.
— Człowiek starzeie się.
— Słowo Boga nie starzeie się. Skarga.
Starzyca, y, rz. rod. żeń, to iest: niewiasta stara.
Starzyca nabożna. Skarga.
Statecznie, przysł. Po łaci. constanter. Cic. Po fran. constamment. Po niem. beständig.
Statecznie chować co. Skarga.
— stać.
— stać. } Skarga
— twierdzić }
Stateczności, i, rz. rod. żeń. Po łaci. stabilitas, constantia animi. Cic. Po fran. constance, fermeté. Po niem. Beständigkeit.
— Bydź w stateczności
— Dał iey P. Bóg stateczność wielką w świętém przedsięwzięciu. Skarga.
— Dochował stateczności aż do śmierci. Skarga.
— Mieć stateczność
— Nie nie osłabiał w stateczności swoiey. Bazylik
— Pobudzić kogo do stateczności w przedsięwzięciu. Skarga.
— Pokazować stateczność w twarzy i w postawie. Skarga.
— Stoi stateczność w dobrem na cztérech cnotach, iako na węgielnych kamieniach. Skarga.
— Trwać w swéy stateczności. Skarga
— Upominać kogo do stateczności. Skarga
— Zachować stateczność. Skarga.
— Zemdlić stateczność czyię. Skarga
— Zwątlić stateczności ich nie mogli żadną miarą. Bazylik
Stateczność kamienna
— mocna — niewzruszona.
— stara. Skarga
— wieczna — wielka. Skarga
Stateczny, á, é, przym. Po łaci. constans. Cic. Po fran. constant, ferme stable. Po niem. beständig.
Stateczna cierpliwość. Pomocy z Nieba w stateczney cierpliwości czekać. Skarga.
— człowiek stateczny bez przygany. Skarga.
— człowiek w cierpieniu — w pracach — w sprawach zaczętych — w wierze. Skarga.
— mieszkania statecznego nie mamy

nie mamy. Skarga.
— lata. Postanowiony w statecznych latach. Skarga.
— myśl stateczną w sobie postanowić — Unosić stateczną myśl od Pana. Key.
— postawa. Twarz iey wesołem weyrzeniem i stateczną postawą umiarkowaną. Skarga.
— postępków statecznych była. Skarga
— powołanie.
— przechadzek statecznych użyć.
— przyiaźń stateczna.
— słowa stateczne a prawdziwe. Skarga
— uspokoienie stateczne serca mieć. Skarga.
— wolą stateczną mieć do czego.
— wytrwanie w mękach.
1° Statek, statku, rz. rod. m. Patrz Naczynie.
Statków kościelnych używać. Skarga
2° Statek Patrz Stateczność.
— Była wielkiego statku w cnotach. Skarga.
— Dotrzymać statku około wyznania wiary. Skarga.
— Doznać statku czyiego. Skarga.
— Doznać statku w kim. Skarga
— Kusić się o statek panienki. Skarga
— Leniwi do statku cnót pobożnych.
— Miał statek obrotny, idąc za szczęściem i ludźmi. Skarga
— Nie nachyliły statku iego, głod nędza i niebezpieczność. Skarga.
— Pokazać statek wielki po sobie. Skarga
— Postawić statek w Bogu. Skarga
— Stać

— Stać w statku nieodmiennym swoim. Skarga.
— Upominać do statku.
— Ustać w statku.
— Zachować statek nad lata. Zachować statek nieodstraszony. Skarga
— Zhańbić swóy statek. Skarga
Statek ludzki. Słabość iest ludzkiego statku w dobrem. Skarga
— męzki.
— nieodmienny
— nieodstraszony
— niewzruszony.
— niezwyciężony.
— obrotny.
— słabego statku człowiek. Skarga
— wielki statek.
Statkować, sł. mi. Statkuię, esz, e. to iest: bydź statecznym.
Statysta, y, rz. rod. m. Po fran. un prudent politique. Po niem. ein Staats-Mann.
Statysta wieku teraźnieyszego. Stan. Lubom.
1° Staw, u, rz. rod. m. Po łaci. stagnum i, n. Po fran. grand étang. Po niem. ein grosser Teich.
Staw rozkopać. Skarga.
2° Staw w ciele. Po łaci. artus, us, m, articulus, i, m. Cic. Po fran. joint, m, jointure dans le corps. Po niem. ein Gelenk zwischen den Knochen.
— Stały się wszystkie żyły, stawy nakształt

nadszarpie napisney strony wyciągnione. Skarga.
— Roztarganiem stawów we wszystkiem ciele mężono. Skarga.
— Wzruszenie wszystkich stawów. Skarga.
— Rwały się stawy we mnie, jak Stawa, Sto. nieosobl. Łatrz 3° Staie ozego.
— Chleba nie stawało. } Skarga.
— Lez im nie stawało }
— Pieniędzy nie staie w Skarbie Królewskim. Skarga.
— Siły nie staie.
— Smiałości, serca nie staie do czego. Skarga.
— Słow mi nie staie. Skarga.
— Wymówek im nie staie. Skarga.
— Wyżywienia im nie stawało.
1° Stawać, sto. czstotliw. Stawam, asz, a. Po łacu. consistere. Cu Po fran. se présenter, paroître, se représenter, comparoître devant. Po niem. erscheinen, sich stellen. Stawać imainaya gdzie. Skarga.
— do boiu.
— na pozew
— w boiu
2° Stawać gospodą u kogo. Po łacu. Hospitari apud aliquem. Senec. Po fran. loger, être logér, avoir son logement chez qu. Po niem. bey einem stehen, einkehren, Quartier nehmen.
3° Stawać, to iest: bydź udoskonczonym, dokonanym.
— Kościoł dom, miasto, mury waty stanęły. Skarga.
4° Stawać na słowie, radzie. Po łacu. haerere in verbo, in consilio. barzo mię ządzili powrzadami. Skarga.
5° Stawać za co. Łatrz Stać 3°. Stoi co za co.
Stawać się. Łatrz Stać się.
— Upor łuzdemu zawsze w garście kosuą staie. Rey.
— Ziemia Nielem mu się stawie. Skarga.
— Tyranem — nieuzdzięznieniem wcielkim — niezwyciężonym.
Stawek, stawku, imie. zdrob. zdr. m. to iest: Staw maty.
1° Stawiać, sto. czyn. Stawiam, asz, a. Po łacu. statuere, collocare aliquid, locare, constituere aliquid. Cic. Po fran. constituer, mettre: Po niem. ordnen, verordnen.
Stawiać kogo na wyseksiem Mieyscu w kościele.
— króle sobie.
— Królestwa sobie.
— krzyże na ziemi.
— łuczze niegdzie na ostrzeniu stawiać.
— nauki nową.
— obrazy — ołtarzyki
— pany
— prawa ostre na łuczze Skarga.
2° Stawiać budynek, mury, siany. Po łacu. sistere templum. Cic. Excitare domum e lapide etc. Liv. Po fran.

Po fran. élever, construire, ériger un bâtiment. Po niem. aufrichten, aufführen, setzen ein Gebäude.

3º Stawiać sobie co na myśli, w oczach itd. Po łaci. proponere, statuere, ponere ante oculos aliquid, defigere in oculis aliquid, constituere in animo in oculis aliquid. Cic. Subjicere oculis aliquid. Plin. Jun. Po fran. représenter, remettre, mettre devant les yeux. Po niem. vor Augen stellen, zu erwägen geben. Stawiać sobie na myśli koniec, do którego sprawę swoię prowadzić. Skarga.

—— sobie przykład w oczach. Skarga.

4º Stawiać bańki. Po łaci. admovere cucurbitas corpori alicujus. Cels. Po fran. appliquer les ventouses. Po niem. Schröpf-Köpfe setzen.

5º Stawiać kogo. Po łaci. sistere aliquem. Virg. Po fran. fournir, produire, présenter devant le Juge. Po niem. vor Gerichte stellen. Stawiać kogo do sądu, do urzędu.

6º Stawiać co komu. Po łaci. praesentare aliquid alicui. Plin. Jun. Do me in conspectum alicui. Cic. Po fran. présenter. Po niem. stellen. Stawiać Bogu duszę bez zmazy. Skarga.

7º Stawiać sieci. Patrz Zastawiać sieci.

1º Stawiać się. Patrz 1º Stawiać.

Stawiać się komu w osobie czyiey

—— nieomylnie według słowa danego.

—— przed kim.

—— przed oczy komu. Skarga.

—— obecnie do sądu. Skarga.

—— u sądu. Skarga.

2º Stawiać się komu łaskawie etc. itd. Po łaci. placide aliquem accipere etc.; comiter aliquem appellare. Livi. Po fran. se montrer à qu, traiter qu, agir à l'égard d'une personne d'une certaine manière. Po niem. einem begegnen, mit einem umgehen, verfahren.

Stawiać się hardzie komu.
—— łagodnie komu.
—— ostro ——
—— twardo komu.
} Skarga.

3º Stawiać się komu iakim. Po łaci. praebeo me alicui aequum, facilem, placabilem etc. Praesto me alicui non ingratum etc. Cic. Po fran. se montrer, se paroître. Po niem. sich bezeugen, sich beweisen.

Stawiać się hardym.

—— kamieniem nieużytym i nakowalnią, iako Job mówi. Skarga.

—— ludzkim przeciw ubogim i udręczonym. Skarga.

—— łagodnym komu. Skarga.

—— łaskawym ——

—— miłym wszystkim.

—— naśladownikiem

1º Stawiać się

— naśladownikiem czyim.
— nieskwapliwym na złe mniemanie Skarga.
— sługą statecznym.
— wodzem cnoty.
Stawić. Patrz Stawiać.
Stawić się. Patrz Stawiać się.
Stawidło, a, rz. rod. nii. Po łaci. objectaculum, i, n. Var. Obturamentum emissarii. Plin. Po fran. bonde f; pale f; pêle f; lancoir d° un étang, vanne f, pièce de bois qui sert à boucher un étang. Po niem. das Schutz-Bret an den Teichen.
Stawidła wód i rzek P. Bóg odiął. Skarga.
Stawiénié, a, rz. rod. n. Po łaci. constitutio, onis, f. Po fran. constitution. Po fran. Constitution, Verordnung, Satzung.
— Pobłądzić na stanowieniu prawa. Skarga.
Stáyniá, i, rz. rod. żeń. Po łaci. equile, is, n. Var. Praesepe, is, n. Virg. Po fran. écurie f. Po niem. ein Pferde-Stall.
— Czynili z kościołów staynie i chlewy. Skarga.
— Oddał go do stayni, na opatrowanie osłów i koni. Skarga.
— Gdy wypadnie koń z ciemney stayni, biega to tam, to sam. Łuk. Opalin.
Stáynia
Stęchnąć, sło bydlęca Puchlina stęchła. Skarga. Po łaci. desedit tumor. Cels.

Stefan

Stefan, a, im. osobo rod. m. Po łaci. Stephanus, i, m. Po fran. Etienne. Po niem. Stephen.
1° Stefan pierwszy Męczennik.
2° — Król Węgierski. Skarga.
Stefanowy, á, é, przym.
Stefanowé wywody. Skarga.
Stękać, sło. nii. Stękam, asz, a. Po łaci. gemere. Plaut. Ciere gemitus. Virg. Dare, edere gemitum. Ovid. Po fran. gemir, pousser un gemissement. Po niem. stöhnen, krächzen.
— Czynić co stękaiąc } Skarga
— Leżał stękaiąc }
Stękać ciężko. Skarga.
— smutno na co. Skarga.
— żałośnie pod boleściami Skarga.
— na tyraństwo. Skarga.
— pod tyranami świat stęka. Skarga.
— w pętach żelaznych. Skarga.
— w ręce nieprzyiacielskiey wszyscy z domy i zdrowiem swoiem stękać będą. Skarga.
Stękaiący, á, é, imies. cz. teraź. Patrz Stękać.
Stękaiącé pod nim katoliki wyzwolił. Skarga.
Stękanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. gemitus, us, m. Cic. Po fran. gemissement, m. Po niem. das Stöhnen, Krächzen.
— Było stękanie wielkie. Skarga.
— Czynić stękania ciche. Stękania żadnego nie czynił. Skarga.
— Potępiaią go stękania sierot. Skarga.

— Słyszeć

— Styszéć stykanie Skarga
Stykanie ciche — wielkie Skarga.
Step, u, rz. roc. m Mieysce nie mu-
rowe lasu
— Co to za stepy? Fran. Dmoch.
Stępić, st. Po łac. retundere mu-
cronem. Lac. Cic. Obtundere aliquid.
Virg. Hebetare. Liv. Po fran. he-
beter, emousser. Po niem. stumpfen,
stumpf machen
Stępić ostre żelaza mięsnem i
miękkiem ciałem. Skarga
— Żelaza stępiły się na szy-
iach naszych. Skarga
Stępieć, st. Po łac. hebescere.
Cic. Hebere. Liv. Hebetescere.
Plin. Torpere. Sen. Po fran.
se rebouscher, s'emous-
ser. Po niem. stumpf werden.
— Oczy iego stępieły. Skarga.
— Wtedyż duszy iego stępiały.
N. P. W.
— W nauce i powinności swéy
bardzo stępieli. Skarga
Stępiony, a, e miesz. cz. przesz.
Łatw. Stępić.
Stępione wszymy zbroie Skarga.
Ster, u, rz. roc. m. Po łac. clavus
i m, gubernaculum i n. Cic.
Po fran. gouvernail. Po niem.
Steuer am Schiff
Sterzyć, st. Sterz, yszę, y.

Sterza

Sterzą korzenie na powietrze. Sad.
Niem.
Sternictwo, a, rz. roc. nij. Po łac.
gubernatio, moderatio, onis, f.
Fran. administration, gouver-
ment. Po niem. Regierung
Sternik, a, rz. roc. m. Po łac.
gubernator, oris m. Cas. Guber-
nator navis, moderator. Cic. Po
fran. timonier, m, pilote m, qui
se tient au gouvernail. Po niem.
Steuer-Mann.
— Co sternik w łodzi, to prze
iest w Rzeczypospolitey. Skarga.
Sterować, ste czym. Sterui, uje, e
Po łac. gubernare, gubernare na-
vem, clavum tenere, gubernacula
tenere, tractare, moderari navigio
sedere ad gubernaculo. Cic. Po fran.
conduire le vaisseau, piloter. Po
niem. steuern, das Schiff lenken.
Sztukmistrz. Łatw. Sztukmistrz.
Sztukmistrz sobie w sprzeciwnym sta-
nie. Skarga.
Sztukmistrz się w czém. Skarga.
1e Sztuk nauczyć. Po łac. confir-
gere vas. Plaut. Conquassare ali-
quid. Colum. Contundere vasa. Ebd.
Po fran. casser, briser, mettre en
pièces. Po niem. Zerbrechen, zer-
schmeissen, zerschlagen
2e Sztuk kogo kimś, to iest zbić
kogo kimś.
3e Sztuk sobie ciemię, to iest uderzyć się

się w ciemię
4o Słowę stłuc komu. Bazylik
Stłuc co w moździerzu. Po łaci. contundere in pila. Var. Po fran. piler, battre avec un pilon. Po niem. im Mörsel stossen, stampfen.
Stłuc się. Po łaci. collidi. Lucre. Contundi lapsu, ictu. etc. Claud.
Na łodzie srodze się stłukła. Skarga.
Stłuczenie, a, rz. rod. nii. Po łaci. conquassatio, onis, f. Cic. Contusio, onis f. Colum. Po fran. froissement, l'action de casser, de briser. Po niem. das Zerschlagen, Zerbrechen, die Zerbrechung.
Stłuczenie iedno odeymuie to wszystko. Skarga.
1o Stłuczony, á, é, imies. cz. przesz. Po łaci. confractus, a, um. Plaut. Po fran. conquassatus, a, um. Colu. Contusus, a, um. Ovid. Po fran. rompu, brisé, froissé. Po niem. zerschlagen, zerbrochen.
Stłuczony garniec. Skarga.
2o Stłuczony. Po łaci. collisus, a, um.
Stłuczony, w wielkie wpadł niemocy. Skarga.
Stłumić. Patrz Zatłumić.
Stłumić moc nieprzyciela. Key.
Stłumienie, a, rz. rod. nii. Patrz Przytłumienie. Zatłumienie.
Pokóy obrócił się w srogie stłumienie od Longobardów. Skarga.
Sto, wyraz liczb. Po łaci. centum. Po łaci. cent. Po niem. hundert.
Sto głów zabić. Skarga.
— lat. Dochodzi sto lat — Przeciągaią

gaią drudzy żywot iego aż do 100. lat. — Żył nad sto lat. Skarga.
Stoczony, a, e, imies. cz. przesz.
Stoczoná bitwa o co. Skarga. Patrz Zwiedziona.
Stoczyć. Patrz 2o Staczać.
Stoczyć bitwę. Skarga.
— dysputacyą z kim. Skarga.
— woynę w gadaniu. Skarga.
Stodoła, y, rz. rod. żeń. Po łaci. nubilarium, ii, n. Var. Horreum, ei n. Horat. Po fran. lieu, où l'on entasse et bat le blé, grange f. Po niem. Scheure, Scheune.
Stodoła pusta. Skarga.
Stoiący, á, é, imies. cz. teraź. Patrz Stać.
Stoiącą cicho Lidwinę z prędkiego biegu trąciła. Skarga.
— upornie stoiący przy czém. Skarga.
— w gorącości stoiącego wyrzał. Skarga.
Stok, u, rz. rod. m. Po łaci. colluvies, ei f. Colum. Colliquiae, arum f. Plin. Confluvium, ii, n. Sipont. Po fran. bourbier, marc, fondrière, patrouillis, amas de etc. Po niem. grosse Pfütze, Morast.
Stok plugastwa, wody, złości. Skarga.
Stokroć, wyr. liczb. Po łaci. centies. Cic. Po fran. cent fois. Po niem. hundert mal.
Stokroć było ich więcéy. Skarga.
— pozdrawiać kogo. Skarga.
— przyczynił gniewu na niego stokroć więcéy. Skarga.
— ludzi

— ludzi. Skarga.
Stokrotnie, przysł. Skarga. Po łac. centuplicatę. Plin. Po fran. au centuple. Po niem. hundertfältig
Stokrotnie się to nagradza — Skarga
Stokrotny, a, e, przym. Po łac. centuplex Plaut. Centesimus, a, um. Plin. Centuplus, a, um Sipont Po fran. centuple. Po niem. hundertfältig.
Stokrotną czyść, owoc, zapłata Skarga
Stół, u, rz. rod. m. Po łac. mensa ae f. Cic. Po fran. table f Po niem ein Tisch.
— Częstować u stołu. Skarga
— Miewać przy stole ubogich. Skarga
— Naigć stół komu. Naigć stół u kogo. Skarga
— Obadzić stół ludźmi. Skarga
— Postawić stół. Postawić co na stole Skarga
— Przyporządzić stół. Skarga.
— Przystępować do stołu. Skarga.
— Siadać do stołu — za stół z Skarga.
— Siedzieć z kim u stołu
— Służyć komu do stołu. Skarga.
— Truć pijącami po stół. Bazylik
— Ubiegować drugim do stołu Skarga
— Wstać od stołu. Skarga.
— Wziąć kogo do stołu swego. Skarga.
— Zabierać kogo do swego stołu. Skarga
— Zapraszać kogo do swego stołu. Skarga
— Zaprzągnąć stół.
— Zasiadać u iednego stołu.
— Żyć według ludzkich obyczajów i stołu. Skarga.
Stół Nauki i Sakramentów. Zasiadał u iednego stołu Skarga
Nauki i Sakramentów Skarga
— radości. Skarga. Bożej, godownicy radosnej, podajcie nam smutnym trochę wina stołowego z stołu radości waszej. Skarga
— Boży. Przystępować do stołu Bożego. Dla tajemnej przyczyny zawiesił go do stołu Bożego. Skarga
Stoła, y, rz. rod. żeń. Po łac. stola, ae, f. Anal. Po fran. stole f Po niem. eine Priester-Stole.
Stolec, stolca, rz. rod. m. Łatw. stolica.
Stolec kaznodzieyski kazał sobie uczynić. Skarga.
Stolek, stołka, rz. rod. m. Po łac. sella, ae, f. Var. Po fran sellet Po niem. Stuhl.
— Paiały się pod nim stołki. Bey
— Rzucać stołkiem za kim
— Wstał z stołka
— Złamał się pod nim stołek.
Stoletni, a, e, przym Po łac. centenarius, a, um. Sipont. Po fran de cent ans. Po niem. hundertjährig.
Stoletni starzec. Skarga.
1. Stolica, y, rz. rod. m. Po łac. sedes, is, f. Plin. Sella Cas. ris. etc Cic. Solium, ii, n Virg. Po fran. siège. Po niem. der Sitz, Stuhl.
— Fundował stolicę swą Bożą.

S. w Rzymie.
— Gotował komu stolicę na ulicy. Skarga.
— Obrał go lud jednostajnie na stolicę Biskupią. Skarga.
— Opaść do stolicy prawdy. Skarga.
— Opuścić stolicę. Skarga.
— Osadzać gdzie stolicę swoję. Skarga.
— Osiadł syn stolicę Ojca. Skarga.
— Położyć stolicę w niebie. Skarga.
— Postawić stolicę komu. Skarga.
— Powstał z stolicy. Skarga.
— Przystawał do stolicy zawarzy. Skarga.
— Siedzić na baśniach fałszu i stolicy zarażenia.
— Stoi mocno stolica Piotra. Skarga.
— Stopy pod stolicą mistrza. Skarga.
— Wcisnąć się na stolicę. Skarga.
— Wypędzić kogo z stolicy. Skarga.
— Zasiadł stolicę. Skarga.

Stolica Majestatu Bożego
— mistrza
— prawdy.
— zarażenia — zarazy.

Stolica Biskupia.
— Kaznodzieyska.
— Mojżeszowa.
— Piotrowa.
— przodująca.

2o Stolica sądów. Po łac. tribunal, alis, n. Cic. Po fran. tribunal, m. Um siège de juge. Po niem. ein Richter-Stuhl.
— Siedzi król na stolicy sądów swoich. Skarga.
— Stanąć przed stolicą sprawiedliwą. Skarga.
— Zasiąść na stolicy sądowey.
— Zasiąść przy stolicy sądowey. Skarga.

Stolik, a wyr. zdrob. Po łac. mensula, ae, f. Plaut. Po fran. petite table. Po niem ein Tischchen.

Stolnik Królewski, im. urzęd. Po łac. structor mensae. Anal. Po fran. ecuyer de bouche, ecuyer bouche, dapifer. Po niem Tafel-Decker.

Stołowy, a, e, przym. Po łac. trichinaris, is, e, esearius, a, um. Plin. Transonarius, a, um. Quint. Po fran. de table. Po niem Tisch-, zum Tische gehörig.

Stołowy przyiaciel, służba, wiecha wiara. Skarga.

Stopa nogi. Po łac. planta, ae, f. Juven. Pmus pes. Virg. Vestigium, ii, n. Plin. Po fran. la plante du pié de l'homme. Po niem Fuss sohle.
— Całował stopy nog. Skarga.
— Deptał Stworzyciel stopami fale woży. Skarga.
— Miały stopy iey rozpadliny wielkie. Skarga.
— Owszystkiał od głowy aż do stopy. Smig. 2 Par.
— Pilnował stóp nog Zaleska. Skarga.
— Potężnego nie w nim nie było do stopy nogi, aż do wierzchu głowy. Skarga.
— Rzucać się do stóp. żyiek. Skarga.
— Ucałował stopy. Skarga.

Stopień

Stopień, stopnia, rz. rod. m. Po łac. gradus, us, m. Cic. Po fran. grade m, dégré, m. Po niem. Staffel, Ehrenstelle.

— Postawił go po stopniach porządnych w Neocezarei Biskupem. Skarga.

— Przychodzić do stopnia ostatniego. Skarga.

— Uchraniać się pierwszego stopnia. Skarga.

Stopień gniewu. Trzy są stopnie gniewu. Jeden tak mały, że się żadném słówkiem nie wydaie. Drugi większy, który się słowem bez zelżywości gniewu ukazuie. A trzeci naywiększy, który złe zelżywe słowo na bliźniego miece. Skarga.

— krewności } Skarga.
— powinowactwa }

Stopień Apostolski. Wstępować na stopień Apostolski. Skarga.

— blizki krewności. Skarga.

— daleki krewności. Skarga.

— pierwszy do piekła w grzechach leżeć, a ostatni o poprawie nie myslić.

Stopniasty, a, e, przym. Po łac. gradatus, a, um. Plin. Po fran. rangé en forme de dégrés. Po niem. stufenweise gesetzt.

Stopniaste wody /: Aquae gradatae :/ mieysce nazwane w Akwilei. Skarga.

Stopnić. Patrz Topnić.

— Ciało wszystko z ręki aż do kości, iako wosk stopniało. Skarga.

— Ludzie stopnieli między wapnem rozpalonem. Skarga.

— Ręka stopniała od ognia. Skarga.

Stos, u, rz. rod. m. Stos drew. Po łac. pyra, æ, f. Virg. Rogus, i, m. Cic. Po fran. pile f. Po niem. ein Stoss, Haufen, als Bretter.

— Nagotowano dwa stosy drew. Skarga.

Stosować, sło. czyn. Po łac. accomodare, conformare. Po fran. accomoder, conformer une chose à une autre, faire convenir. Po niem. anpassen, etwas nach etwas gleichen, einrichten.

Stosować swe rzeczy do dobrego końca. Skarga.

Stosować się. Po łac. Po fran. s'accomoder, se conformer à. Po niem. sich schicken, passen, übereinstimmen.

Stosować się do woli czyiey. Skarga.

— ku czemu. Górnicki.

Stosowanie, a, rz. rod. n. Po łac. accommodatio, onis, f. Cic. Po fran. application, accomodation f; rapport, m. Po niem. die Einrichtung einer Sache nach einer andern; Anpassung.

Stosunek, stosunku, rz. rod. m. Patrz Stosowanie.

— Obeymować szybko stosunki i związki między rzeczami. Gr. Piramo.

Sto-tysiączny, a, e, przym.

Sto-tysiączne prawa, woyska. W. P. W. Stowarzyszenie

Stowarzyszenie, a, rz. rod. nii. Po łaci. consociatio, onis, f. Cic. Po fran. association. Po niem. Gemeinschaft.

Stowarzyszyć się, sło. Po łaci. adscribere se alicui socium; sociari cum aliquo. Societatem cum aliquo inire, conflare, facere, jungere, copulare. Consociari cum aliquo. Cic. Po fran. s'associer avec qu. Po niem. mit einem Cammerradschaft machen.

Stowarzyszyć się w wielkiey przyiaźni i nierozdzielney miłości. Skarga.

— z kim Skarga.

Strącać, sło. czyn. Strącám, ász, á. Po łaci. detrudere aliquem ex ea etc. Cic. Po fran. chasser qu. de son poste. Patrz Spychać.

— P. Bóg strącił Cesarze Heretyckie. Skar. P. Bóg pyszne strąca. Skarga.

Strącać kogo z dzierżawy z Państwa. Śmierć strąca i składa każdego z dzierżaw doczesnych. Skarga.

Stracenie kogo z dostoyności. Przeg. z Dar. a, rz. rod. nii. Patrz Utracenie.

Stracénié żywota. Skarga.

1° Strach, u, rz. rod. nii. Po łaci. horror, terror, is, m. Cic. Po fran. effroi, m, terreur f, grande peur, grande frayeur, épouvante. Po niem. Schrecken.

— Bydź w strachu. Skarga.

— Chodzą strachy za piętami ich. Rey.

— Nic

— Nic nie dbać na strachy. Skarga.

— Ma oczy wielkie strach. Skarga.

— Nakarmić się strachu. Skarga.

— Oddalić strachy. Skarga.

— Odrzucić strach od kogo. Bazylik.

— Odpędzić od siebie strach śmierci. Skarga.

— Ogarnął go strach. Wysoczy.

— Padł strach wielki na niego. Skarg.

— Truchleli prawie od strachu. Skarg.

— Ulżywał się strach. Skarga.

Zdejmuie kogo strach. Kołaczowicz.

2° Strachy nocne. Po łaci. Lemures, um, m. Var. Larvae, spectra. Plaut. Occursaculum noctium, terriculamenta sepulchrorum. Apul. Po fran. l'épouvante nocturne. Po niem. das Auffahren.

— Powstały strachy nocne w cerkwi. Skarga.

— Rozpędzać strachy. Skarga.

— Zostało wolne mieysce do strachów. Skarga.

Stracić. Patrz Utracić.

Stracić bojaźń Bożą. Skarga.

— czas marnie. Stracić wiele czasu. Skarga.

— czystość } Skarga.
— duszę }

— dziewictwo Panny. Skarga.

— głos.

— iasność słońce straciło. Skarga.

— kogo okrutnie. Skarga.

— koronę.

— matkę.

— mniemanie o swoiey dobroci. Skarga.

— mowę. Skarga.

— nadzieię całe. Skarga.

— nakładów wiele. Skarga.

— oczy

— oczy straciła od płakania. Skarga
— panieństwo
— posłuszeństwo } Skarga.
— przyiaźń
— przyrzeczenie
— ludzkie, i został dzikiem zwierzęciem. Skarga.
— rozum. Skarga
— serce.
— stuch — straż miasta. Skarga.
— synów dwóch Rodzice stracili. Skarga.
— urodę piękną stracić. Skarga.
— wiarę.
— wzrok.
— zapłatę — zdrowie — żywot Skarga.

2e Stracony á, é, imies. cz. przesz. Po łac. perditus, amissus, a um Ci. Po fran. perdu, aneanti, ruine Po niem. verlohren, vertilget, vernichtet.
— Mowę straconą w chorobie odebrał. Skarga.
— Owca straconá.
— Ojczyzna
— Syn.

2e Stracony o wiarę Patrz Zgubiony, Zabity.

Strzelony, a e, imies. cz. przesz. Patrz Strzelać.
Strzelony człowiek z mieysc wysokich. Skarga.
— Szatan z Nieba dla pychy. Skarga.

Stradanie, a, rz. sro. nii. Patrz Utrudzenie.
— Poydziesz na strzelanie nieprzyiacielskie dziewuchwa. Skarga.

Strapić. Patrz Utrapić.
— Głod strapił ziemię. Skarga.
— Mor strapił wszystko Państwo. Skarga.

Strapienie Patrz Utrapienie.
Strapienie na duszy mieć. Skarga.

Strapiony, a, e, imiest. cz. przesz. Patrz Utrapiony
— Ciało postem strapione. Skarga.
— Człowiek strapiony wewnętrznie wszystek był. Skarga.
— Człowiek strapiony febrą na ciele — gorączką słońca — gorącością serca — mękami — zmartemi — modlitwami — przygrzy — postami — pracą — żałością smutną. Skarga.
— od kogo. Skarga
— na ciele i duszy. Skarga
— sob i z innych miar. Skarga
— wielce wewnątrz. Skarga
— Kościoł Zakonstwy. Skarga
— lud obruceństwem. Skarga
— Naród trzęsieniem ziemi. Skarga
— Otrzo ciężkiemi nawałnościami. Skarga.
— Sumnienie strapione. Skarga

Straszliwie, przysł. Patrz Straszliwie
— uczynił się, dziwa. Skarga
— ucieszyć. Skarga.

Straszliwy, a, e, przym. Patrz Straszny
Straszliwe bezdnie, } Skarga.
— ciemności, }
— człowiek srogie.
— komu — wszystkiemu
— szatu. Skarga.
— na wojnie

— na woynach. Skarga.
— diabet zawarstwo. Bazylik
— tyskawice Skarga
— mękami straszliwemi wyprzy-
tyczano na nim. Skarga.
— oczy. Bazylik
— obrzym Skarga
— patrzenie straszliwe było. Skarga.
— rada — rzecz.
— sen.
— śmiercią naystraszliwszą ka-
zał go zabić. Skarga.
— sprawiedliwości.
— trucizna.
— wróżenia. miewał, Bazylik
— wrzaski straszliwe słychać
było we dnie i w nocy. Skarga.
— wzrost. Człowiek z straszliwym wzrostem. Skarga
Straszenie, przysł. Po łac. formidolose. Cic. Horrende, truculenter
Po fran. terriblement, horriblement, affreusement. Po niem. erschrecklich.
— Kata się go straszne Skarga
Straszenie wrzeszczyć i ryczeć. Skarga.
Straszno, przysł. Patrz Straszenie.
— Co mu straszno będzie może Skarga
— mu straszno, czego Bogu nie widział
Straszny, a, e, przym. Po łac. truculentus, et terribilis aspectu, formidolosus, metuendus, a, um, horribilis, terribilis, is, e. Cic. Po fran. horrible, terrible, épouvantable, effroyable. Po niem. erschrecklich
— Choroba. Snad Jaz.
— Głosy straszne ludzi idą pod
Noeba. Rey.
— Murzyn straszny, oczu pułaj-
ących. Skarga.
— Żałna mi śmierć dla niego
nie straszna. Skarga.
— wiatr straszny. Skarga.

Straszyć, sto. czyn. Straszysz, y. Po łac. afficere aliquem timore. Afferre timorem, injicere alicui. Metum, inuteri alicui Cic. Metum inferre alicui Liv. Po fran. épouvanter, intimider effrayer. Po niem. einen schrecken
— Wielkość twa nikogo nie stra-
szy. Skarga.
— Arka Pańska straszyć nieprzyja-
cioły. Skarga.
— Pyszeniem nowem straszył Skarga
— Słowy ostremi straszył kogo
Skarga
Straszyć kogo co grzechu — od mat-
rzeństwa. Skarga. uchronna Bro Jg
Straszna powszechna, tolasna, złiwa nie-
Straszyć o, rz. rod. nii. Latr
Straszny noceny.
— Odpędzić straszydło. Skarga
— Widziane było na morzu,
— Widziane straszydło. Skarga
Po Strawa, y, rz. rod. żeń. Po łac.
victus, us, m. Cibaria, orum, n.
Cic. Cibatus, us, m. Var. Obsona-
tus, us, m. Res cibaria. Plaut.
Po fran. aliments. plur, vivre, m,
nourriture. Po niem. Kost, Speise
— Posił o strawę. Skarga
2° Strawa dla bydła. Po łac. pabu-
lum, i, n. Virg. Po fran. fourrage
m, mangeaille f, nourriture qu'on
donne aux animaux. Po niem
Futter vlr Vieh
Strawa dla bydła dobra. Skarga.
1° Strawić. Patrz Exepędzić.
Strawić dzień wszystek wesoło. Stra-
wić

wić dzień na myślach iakich, na płakaniu, na rozmowach. Skarga
— lata na nauce, na świątobliwości i czystości serca. Skarga
— miesięcy dziewięć w więzieniu
— noc w pustym chlewie
— żywot w roskoszy cielesnéy
2° Strawić pokarm, nienawiść. Po łaci. concoquere, cibum, odium. Cic. Conficere cibum. Plin. Po fran. digerer. Po niem. verdauen.
Strawić nieszczęście i szczęście cierpliwością i wspaniałością serca. Skarga.
— potrawy — wino — zboże. Skarga
Strawica, y, rz. rod. żeń. Patrz 2° Strawa
Strawica dobra. Rey.
1° Strawiony, á, é, imiesł. cz. przesz. Patrz Przepędzony.
Strawioné dobrze lata. Skarga.
2° Strawiony. Po łaci. concoctus, a, um. Po fran. digeré.
Strawiony pokarm.
Stráwka, i, rz. rod. żeń. wyraz zdrob. Patrz 1° Strawa
— O cudzéy strawce drogi odprawuią. Łuk. Opaliń.
Stráwné, ego, rz. rod. nii, to iest. Opatrzenie na drogę.
— Miáł z sobą dobré stráwné. Skarga.
— Prosić strawnego. Skarga.
1° Stráwny, á, é, przym. Po łaci. esculentus, pabulatorius, a, um, pabularis, is, e. Colum. Escarius, a, um. Plin. Po fran. de vivres. Po niem. zur Kost oder Nahrung gehörig.
— Kupować rzeczy stráwné. Skarga.
— Miał trochę rzeczy strawnych.
2° Strawny

2° Strawny, to iest łatwy do strawienia. Po łaci. coctibilis, is, e. Plin. Facillimus ad concoquendum. Cic. Po fran. facile à digerer de facile digestion. Po niem. verdaulich leicht zu verdauen.
Strawny pokarm.
Straż, y, rz. rod. żeń. Po łaci. vigilia, custodia, ae f. Cic. Excubiarum f. Ovid. Po fran. garde f. Po niem. Wache, Bewachung
— Chodzić wolno pod strażą z iednym żołnierzem. Skarga.
— Chodzi nad wami straż Pańska. Rey.
— Chować kogo pod strażą. Skarga
— Czynić straż nad trzodą. Skarga
— Dany do straży bydła. Skarga
— Dawać straż u wszystkich bram. Skarga
— Doglądá stráż kogo. Skarga.
— Mieć stráż złą. Skarga.
— Mieć stráż nad swemi zmysłami. Skarga.
— Mieć stráż niedbałą około siebie. Skarga.
— Obsadzony strażą żołnierską. Skarga
— Obtoczyć strażą kogo. Skarga.
— Oddalić straż od kogo. Skarga.
— Opatrzyć się strażą od wilków. Skarga
— Oswobodzić kogo ze straży nieprzyiacielskiéy. Pilchow
— Postawił straż cnót zakonnych i doskonałości. Skarga
— Postawił kogo na straży. Skarga
— Potrącona straż od niego. Skarga
— Przebić się przez wszystkie straże. Łuk. Opaliń
— Rozsadzić straż po granicach. Skarga
Stać

— Stać na straży dzienney i nocney. Skarga.
— Trzymać gniew w dobrey straży. Skarga.
— Trzymać kogo w straży ciasney. Skarga.
— Trzymać straż nad kim. Skarga.
— Wychowywać w pilney straży dzieci. Skarga.
— Zastać go rozkazał pod pilną strażą. Skarga.
— Zeszły się straże. Skarga.
Straż bydła
— czuyności i oka Bozkiego nad nami Swięci Bozi. Skarga.
— od czystości.
— oka.
— wstydu panieńskiego Skarga.
Straż ciasna, Skarga.
— czuiąca. Skarga.
— dobra.
— dzienna
— ludzka
— niedbała
— niepewna
— nocna
— Pańska
— pilna
— potężna
— potracona
— rozsadzona
— wstydliwa
— zasypiaiąca
— zła
— żołnierska
} Skarga.
Strędowaciec, sło. Co iest Stać się trędowatym.
Strędowacieli. Skarga.

Strofować, sło. czyn. Strofuię esz, e. Po łaci. arguere aliquem alicujus, increpare alicujus fugam etc. Ovid. Objurgare aliquem de etc, objurgare alicujus verecundiam etc. Cic. Po fran. réprendre, reprimander, châtier qu. de paroles. Po niem. einem etwas verweisen, einen mit Worten züchtigen, bestrafen.
Strofować kogo miłościwie — przyostro surowie. Skarga.
Strofować, kogo z czego. Greg. z Żarn.
Strofowanie, a, rz. rod. nic. Po łaci. reprehensio culpae, admonitio, objurgatio, onis, f. Cic. Castigatio verborum. Liv. Po fran. repréhension, réprimande f, châtiment de paroles. Po niem. Verweis, Bestrafung mit Worten.
1° Stroić, słowo. Patrz. Czynić. Sprawować.
Stroić bałwochwalstwo
— czarnoksięstwa.
— czarowania
— czary.
— hałasy.
— obłudność
— smieszki z kogo
} Skarga.
2° Stroić Patrz Zdobić, Upiękniać.
Stroić głowę
— twarz
} Skarga.
— żony i córki swoie zbytniemi i wymyslnemi koszty. Skarga.
3° Stroić postawy. Po łaci. induere vultus. Mar. Po fran. faire tenir mine. Po niem. machen ein Gesicht, solches verstellen.

Strofować

Stroić

Stroić postawić dziwne. Key

Stroić się Po łac. ornatyco mihi nimio vestitu Teren. Ute splendide vestitu. Anat. Po fran. se orner Po niem. sich putzen, zieren.

Stroić się światu. Skarga.

Stroienie, a, rz. nd. nii Łatw. Ozdobienie.

Stroienie głowy, twarzy. Skarga.

Strona iakiey rzeczy. Po łac. pars, tis, t; latus, eris, n. Cic. Po fran. le côté. Po niem. die Seite einer Sache.

— Obrócić co na stronę iakąś. Sat. postami poprzesuwaliwosciami sieni — czat iż stoią na brzuchu zbywaią — ią, na którą stronę chciał, obra — cał. Skarga

— Odwodzić kogo na stronę. Po łac. seducere aliquem solum, evocare aliquem. Cic. Prehendere aliquem solum. Łatiż. Po fran. faire retirer quelqu'un, prendre qu. à part en écart. Po niem. einen auf die Seite führen

Strona twarzy. Uderzyć kogo w prawą stronę twarzy. Skarga.

— rynku. Skarga. Ukazane mu było mieyscie w stronie rynku. Skarga.

Strona lewa.
— obiata.
— prawa.
— przeciwna.
Skarga.

2o. Strona ludzi rozdwoionych. Po łac. factio, onis, f. Cas. Pars, tis, f. Cic. Secta, ae, f. Liv. Po fran. faction f, parti. Po niem. Faktion, Parthey

— Pociągać kogo na swoią stronę. Skarga.

3o. Strona. Łatw. kraina.
— Być w cudzey stronie. Skarga.
— Jść w obcą stronę.
— Żyć się w dalekie strony.
— Mieszkać w iednéy stronie.
— Opuścić stronę. Cyceryt.
— Poszpiegować według zwyczaiu stron ny owey. Skarga.
— Pojść do strony żyiących. Skarga.
— Pojść w obce strony.
— Roznosiło się złe ono po wszystkich stronach. Skarga.
— Udać się w cudze strony, i między lud nieznaiomy. Skarga.
— Umrzeć w obcey stronie. Skarga.
— Wypiera mię fortuna wszędzie z dwóch stron świata. Fran. Linocier.
— Zstąpił Chrystus do ziemnych stron. Skarga.

Strona świata
— żyiących. Skarga.

Strony ciepłe.
— cudze.
— dalekie
— gorące
— nieurodzayne
— nieznaiome.
— obce.
— ogrzane głodem
— skryte w Afryce.
— równe.
— ziemskie
Skarga.

4o. Strona w lutni, skrzypcach. Po łac. chorda, ae, f. Nervus, i, m. Cic. Po fran. une corde pour les instruments de musique. Po niem. Seite zu musikalischen Instrumenten Strony

Strona nadęgniona.
— napięta. Wszystkie w rękach i nogach żyły i stawy, stały się nadzwyczaj napięcy Strony, wyciągnięte. Skarga
Stronić, się. Stronię, isz, ić. Po łac. refugere a consuetudine alicujus, declinare aliquem, fugere congressum conspectum alicujus, defugere aditum alicujus. Cu. Po fran. eviter, fuir qu. Po niem. vor etwas fliehen, einen meiden.
Stronić ludzie od siebie. Luk. Opalin.
Strop, u, rz. rod. m. Po łac. Lacunar, aris, n. Cu. Laquear, is, n. Virg. Plathium, ii, n. Vitruv. Po fran. plancher d'enhaut, plancher de dessus. Po niem. Decke eines Gemachs.
— Dosięgał stropu rękoma. Skarga.
— Upadła belka z stropu. Skarga.
Stroskany, á, é, przym. Patrz Utrapiony.
Stroskanym bydź bardzo, mocno.
Stroskany człowiek chorobami, prace, smutkami nad złem doświadczeniem i pospolitem, starości. Skarga.
— duch. Skarga.
Stroy, iu, rz. rod. m. Patrz Ubiór.
— Nosiła matka swe córki wiedonych strojach cielesnych. Skarga.
— Ozdobił się niewieścim strojem. Skarga.
— Szwedzi się zbytku i próżności w stroiu. Skarga.
— Używać zbytnich strojów i wytwornych. Skarga.
— Wymyślać
— Wymyślać strojów wytwornych.
Stroyno, przysł. Patrz Ozdobnie.
Stroyno chodzić. Skarga.
Stroyny, a, e, przym. Patrz Ozdobny
— z Wzgórki kwieciem stroyne dmaszczo
— Bez stroynych wieńców, stroyne wieńce
nie chcę. Skarga. „Staw z Praszczy"
Stroy, a, rz. rod. m. Po łac. custodia, ae, f. Cu. Po fran. un garde. Po niem. Hüter Wächter
— Mieć straże na drogach
— Postawić straże na murach Skarga
— Zpisował straża pieniężeme
Straż rzemieślą żołnierskiego.
— spiących
— winnicy
— zbawienia Skarga.
— zdrowia
— wierny
Strul kogo. Skarga. Po łac. venenum alicui præbere, veneno aliquem necare, tollere, occidere. Cu. Po fran. empoisonner. Po niem. vergiften.
Struchlały, a, e, przym. Po łac. consternatus, a, um. Livi. Po fran. consterné, effrayé, surpris. Po niem. bestürzt, erschrocken. Snad jak
Struchlały czas konny na dele. Skarga.
— Serce struchlałe. Skarga.
— Na twarz struchlałą upadała. Skarga.
Struchleć. Patrz Zruchleć.
— Serce ięy struchlało. Skarga.
— Siła męska roskoszami struchlała. Skarga.
— Wszyscy struchleli. Skarga.
Strudzenie, patrz Utrudzenie.

Strudzenie

Strzeżenie czynić. Skarga.
— podłe na drodze dla kogo. Skarga.
Strzedz. Łatw. Ustrzedz.
— Droga mię strzedziła. Skarga.
Strzedz. żołnierzy.
Strzeżony. Łatw. Ustrzeżony.
Strzeżony niespaniem, modlitwą postem, tędrzyja. Skarga.
— mały po drodze. Skarga.
Strumień, a, rz. rod. m. Po łac. rivus, i, m, fluentum, i, n. Virg. Po fran. ruisseau, m, torrent des larmes. Po niem. ein Bach, Thränen = Fluth.
— Pić ze strumienia. Skarga.
— Przebiega strumień czystey wody z szczestem. H. P. W.
— Uchło Aryaństwo, iako strumień z deszczu. Skarga.
Strumienić też ocierać, puszczać z oczu. Skarga. to samo co łzy toczyć od oczu do osi.
— ii sutatio. Juli. Niemu.
— sto-rzędne. Woroniecz.
— szumiące. Skarga.
— wzbierające. Skarga.
Strumieniem. Po łac. rivatim. Mazow. Po fran. par des ruisseaux. Po niem. Bach-weise, Strom-weise.
— krew ciekła strumieniem. Skarg.
— łzy ciekące strumieniem. Skarg.
— Oczy puscił się strumieniem. Skarga.
Strumyczek, strumyczka, wyp. zdrob. rod. m. Po łac. rivulus, i, m. Cic. Po fran. petit ruisseau, surgeon d'eau. Po niem. ein Bächlein.
— Cieć poczęty strumyczki krwi z boku. Skarga.
— Nie naydzie się żaden strumyczek. Skarga.
— Ponika strumyczek. Skarga.
— Usycha —
Strumyczek mały. Skarga.
Strus, ia, rz. rod. m. Po łac. struthio, onis, m. Po fran. autruche, m, un oiseau. Po niem. der Vogel ein Vogel.
Strusi, a, é, przym. Po łac. struthiocamelinus, struthaeus, a, um. Po fran. d'autruche. Po niem. Strauss=.
Strusie iaia. Skarga.
Strwożony. Łatw. Zatrwożony.
Strwożony bardzo, ciężko, i na myśli stargany. Skarga.
— w myślach. Skarga.
— serce strwożone. Skarga.
Strwożyć. Łatw. Zwrożyć.
Bardzo go zrzuć ona strwożyła. Skarga.
— Strwożyliśmy się.
Stryi, a, rz. rod. m. Po łac. patruus, i, m. Cic. Plaut. Po fran. oncle paternel. Po niem. Vetter, Vaters-Bruder.
— Miał stryia tegoż imienia. Skarg.
Stryieczny, a, e, przym. Po łac. patruelis, is, e. Plaut. Consobrinus, a, um. Cic. Po fran. de cousin germain. Po niem. des Vaters Bruders.
Stryieczny brat. Skarga.
Stryienka, i, rz. rod. żen. Po łac. amita, ae, f. Cic. Po fran. tante paternelle, la soeur du père. Po niem. Base; Vaters-Schwester.
Stryiowski, a, e, przym. Łatw. Stryjeczny.
Strzała

Strzała, y, rz. rod. żeń. Po łaci. sagitta ae, f. Cic. Po fran. fleche. Po niem. ein Pfeil.

— Leci iak prędka strzała. Skarga.

— Leciały nań strzały ogniste. Skarga.

— Nie nachyliły statku iego strzały wszystkie swieckie. Skarga.

— Nie obrażały ich strzały. Skarga.

— Odbiiał wszystkie strzały, zbroyny tarczą. Skarga.

— Przeleciała nędza ich iako strzała i ptak na powietrzu. Skarga.

— Puszczać strzały ogniste. Skarga.

— Uderzył P. Bóg monikę w serce tym słowem, iako strzałą. Skarga.

— Nie wyszła nigdy strzała iego próżno. Skarga.

— Utopić strzałę w ramieniu. Skarg.

— Wylataią strzały ogniste Sakramentu Ciała Pańskiego do serca. Skarg.

— Wystrzelał P. Bóg strzały swoie. Skarga.

— Zastrzelony strzałą. Skarga.

— Zraniony strzałą od kogo. Skarga.

Strzałka, i, wyr. zdrob. rod. żeń. mała strzała.

Strząsać łbem. Rey. Patrz Trząść.

Strząść się. Patrz Trząść się.

— Serce iego się strzęsło. Skarga.

— Ziemia się strzęsła. Skarga.

Strzaskać, to iest Połamać.

Strzaskał rózgi wszystkie. Łuk. Opa.

1º Strząsnąć, to iest: Zrzucić.

Strząsnął myśl spuszczoną i melancholiczną. Skarga.

2º Strząsnąć czém. Skarga, to iest: zatrząść czém.

Strzedz

Strzedz, sło. czyn. Strzegę, strzeżesz, e. Po łaci. custodire aliquem. Cic. Incubare alicui. Virg. Servare aliquid. Plaut. Asservare aliquid. Caes. Po fran. garder, observer qu, veiller sur, à, prendre garde à. Po niem. hüten, bewachen, bewahren.

Strzedz ciała od obrazy Petrus

Strzedz czystości w małżeństwie.

— drog pańskich Skarg

— koni
— przykazania } Skarga.
— słowa swego

Strzedź się. Patrz Chronić się.

Strzeż się, abyś nie uwięznął w sieci. Skarga.

Strzedz się grzechów

— myśli.
— przyczyn.
— rozmowy z kim } Skarga.
— rozpaczy.
— świata

— towarzystwa złych ludzi czuyno i ostro. Skarga.

— zabobonów.

— zbytku

— od grzechu } Skarga.
— od kogo

1º Strzelać, sł. Strzelam, asz, a. Po łaci. jaculari Livi. Po fran. tirer, décharger une arme à feu. Po niem. schiessen, abschiessen.

Strzela P. Bóg piorunami. Skarga.

Strzelać do celu
— na kogo
— w ciało } Skarga.
— z łuku
— z rusznic

2º Strzelać oczami. Po fran. égarer

lec

la vue. Po niem. mit den Augen hin und her sehen.
3º Strzelać bąki. Trzecieski. Po fran. il vole le papillon. Po niem. er bringt seine Zeit mit Fliegenfangen zu.
1º Strzelanie, a, rz. rod. nii. Strzelanie z dział z rusznicy. Po łaci. emissio teli tormento. Cic. Po fran. canonade f, action de canonner. Po niem. Canonen-Feuer.
2º Strzelanie z łuku. Po łaci. missus sagittæ. Lucr. Po fran. l'action de décocher une flèche. Po niem. das Abschiessen eines Pfeils.
Strzelba, y rz. rod żeń. Po łaci. Po fran. arme à feu. Po niem. ein Büchse, ein Schiess-Gewehr.
— Miał słonie ubrane na strzelbę. Skarga. Osadzona baszta strzelbą. Sliwski
— Porywać się do strzelby. Skarga.
— Szkodził mu żadne strzelby nie mogły. Skarga.
— Udać się do strzelby } Skarga
— Używać strzelby. }
— Zażywać na kogo strzelby Łuk. Opaliń
Strzelba obronna Święci Boży. Skarga.
— wodna. Skarga.
Strzelec, strzelca, rz. rod. m. Po łaci. jaculator, is, m. Liv. Po fran. tireur m. Po niem. ein Schütz
— Mieć strzelca.
— Raniła strzała strzelca. Skarga.
— Zostało wiele strzelców zranionych. Skarga.
Strzelić. Patrz Strzelać.
Strzelisty, a, e, przym.

Strzelistą modlitwę czynić. Skarga.
Strzemię, nia, rz. rod. nii. Po łaci. subex pedaneus. Budæ. Po fran. étrier m. Po niem. Steig-Bügel.
— Dzierżyć nogę w strzemieniu. Rey.
Strzępek, strzępka, rz. rod. m. Po łaci. stamina, licia textilium extrema dissoluta. Anal. Villi soluti. Ovid. Po fran. menu filet d'une étoffe coupée. Po niem. Fase am abgeschnittenen Zeuge.
Strzępek. Rey.
Strzępić co. Po łaci. crispare aliquid. Po fran. effaufiler, effiler, détacher les filets de l'étoffe. Po niem. ausfasern, aufzetteln.
Strzępić płótno.
1º Strzeżenie, a, rz. rod. nii. Po łaci. custodia, ae, f. Cic. Po fran. veille f, garde f. Po niem. das Bewachen, die Inachtnehmung, Hut.
Strzeżenie czystości.
2º Strzeżenie się. Patrz Chronienie się.
Strzeżenie się białych głów. Skarga.
Strzydz, sło. czyn. Strzygę, żesz, e. Po łaci. tondere, capillum, barbam etc. alicujus. Cic. Tonsitare aliquem. Plaut. Po fran. tondre, couper les cheveux. Po niem. scheeren mit der Scheere.
Strzydz owieczki — włosy.
1º Strzymać. Patrz Dotrzymać, Dochować.
Strzymać przysięgę — słowo. Skarga.
2º Strzymać. Patrz Wytrzymać.
Strzymać zapalenia w sercu przyrodzenie

Strzelistą

dzenie nie mogło. Skarga.
Strzymać się. Patrz Wstrzymać się.
Strzymać się nie mógł od płaczu Skarga
Strzyżénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. tonsura, ae, f. Var. Tonsus, us, m. Plaut. Po fran. tonsure, f. Po niem. das Verschneiden des Haupt-Haares, Schaf-Schur.
Baranek na strzyżéniu } Skarga.
— włosów }
Strzyżony, á, é, imies. cz. prz. Po łaci tonsus, a, um. Cic. Po fran. tondu. Po niem. geschoren.
Strzyżoné włosy w rozmaité xyxaki. Juli. Niemce.
Studént, a, rz. rod. m. Po łaci. studiosus, i, m. Plin. Studiosus doctrinarum, philosophiae, etc. Cic. Po fran. étudiant. Po niem. Student.
Studniá, i, rz. rod. żeń. Po łaci puteus, ei, m. Virg. Po fran. un puits. Po niem. ein Brunnen.
— Czerpać wodę ze studni. } Skarga.
— Siedzieć w suchey studni.
— Utopić kogo w studni.
— Wrzucony do studni
— Wrzucony w studnię
Studnia cudów } Skarga.
— miłosierdzia Bóg
— zbawiénia
— sucha
— zarzuconá kamieńmi. Radziwił
Studziany, á, é, przym. Po łaci. puteanus, a, um. Plin. Putealis, is, e Lucre. Cisterninus, a, um Colum. Po fran. de puits. Po niem. Brunnen.

Studziana

Studziana woda. Skarga.
Studzienny. Patrz Studziany.
Stwardzieć, to iest Stać się twardym
— Chléb iako kamień stwardział Skarg.
— Serce iego stwardziało } Skarga.
— Wosk stwardział.
— Żyły stwardziały.
Stwierdzić. Patrz Utwierdzić
— Prognostyk stwierdziło obiawiénié niebieskié. Skarga.
— umysł mocno stwierdził, wolę tysiąckroć umrzeć, niżeli się odważyć na to. Skarga.
1º Stworzénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. creatura, ae, f. Po fran. créature, f. Po niem. ein Geschöpf.
Stworzénié Anielskié, Cherubinowie } Skarga.
— cielesné
— niemé
— niesmiertelné
— nierozumné
— prosté
— rozumné
— szlachetné
— wszystko
2º Stworzénié świata. Po łaci creatio mundi. Po fran. création. Po niem. Erschaffung.
Stworzony, á, é, imiesł. cz. przesz. Po łaci. creatus, a, um. Po fran. créé. Po niem. erschaffen
— Człowiek. Skarga.
— Słowo iakie nowe stworzone Gornicki.
Stworzyć sło. czyn. Po łaci. creare. Cic. Po fran. créer. Po niem. verschaffen
— Niebów wiele stworzył Bóg Skarg.
— Słowo iak-

Stworzyciel, a, ś. przym. Chwała Stworzyciela wyd. Szarg. z łac.

— Słowo iabić nowe stworzyć do-
bie. Gornicki
— Tragedyą Eschil stworzył L. Bień.
Stworzyciel a, rz. rod. m. Po łac. cre-
ator, is, m. Ci. conditor, is, m. Claud.
Po fran. créateur m. Po niem. Schöp-
fer.
Stworzyciel wszystkiego widomego
i niewidomego. Skarga.
Styczeń, Stycznia, im. szczego. rod. m
Po łac. januarius, ii, m. Ci. Po fran.
Janvier, m. Po niem. der Monat Jenner
W Styczniu mrozy i śniegi największe
panują. Skarga.
Stygnąć, sło nii. Po fran. perfrigescere
Var. Refrigescere. Plin. Jun. Refri-
vescere. Ci. Po fran. se refroidir
Devenir froid. Po niem. erkalten
kalt werden.
Stygnął poczęli. Skarga.
Styl, u, wyr. auczo. rod. m. Staro-
dawni, nie znając druku, szpilką
stalową, albo żelazną, stylus, na
oliwie i wosku pisali. Mamy o
tem świadectwo Joba. Quis mihi
hoc tribuat, ut exarentur sermones
mei stylo ferreo. Stąd sposoby pi-
sania, stylem nazwano. Kiedy
teraz pióra, czyli stylu nie uży-
wają do pisania, lecz pióra, przy-
zwoicie sposoby mówienia na-
zwali piorem niż stylem.
Styl. Po łac. stilus, i, m. Po fran.
stile. Po niem. Schreib-art
— Dochowywał stylu kazania. Skarga.
Styl nabyty - szkolny, zwyczaj. Stan. Lubo
Stypa, y, rz. rod. żen, to iest ~~Sty~~ uczta
na pogrzebie
— Sprawował stypę. Skarga.

Styr. Łatw. Ster.
— Spychał kogo od steru. Skarga.
— Wodnie styr łodzią
Stymik. Łatw. Sternik.
Stymnik upadł w morze. Skarga.
Subdyakon, a, im. uroz. rod. m
Po łac. subdiaconus, i, m. Po fran.
soudeaure, m. Po niem. Unter-leu-
tonie.
Subdyakony, ów, rz. rod. żen. Po łac. mu-
Po łac. subdiaconatus, us, m
— Odebrał subdyakony podwyższe-
nie. Skarga.
— Poświęcony na subdyakony. Skarga.
Subtelnie, przysł. Po łac. tenuiter
Ci. Po fran. délicatement. Po niem.
zart, fein.
Subtelnie robić co z drzewa, z złota, z
żelaza. Skarga.
2o Subtelnie powiedzieć. Po łac. sub-
tiliter dicere, attenuate dicere, tenu-
ibus disserere, aute, peraute rogare
dere. Po fran. délicatement, finement
subtilement. Po niem. subtiler klüge
scharf, mit Einsicht
Subtelniuchny, przym. rodz. bez.
bardzo subtelny.
Subtelniuchne nici przędła. Skarga.
1o Subtelność, i, rz. rod. żen. Po łac.
subtilitas, parvitas, tenuitas
exilitas, tis, f. Ci. Po fran. sub-
tilité délicatesse, ténuité. Po niem.
Zartheit, Feinheit
Subtelność ciała, przyczy roboty.
2o Subtelność. Po łac. subtilitas. tis

tus, t, aumen, inis, n. Cic. Po fran. subgaité, subtilité, adresse Pesprit. Po niem. Scharfsinnigkeit.

— Podnieść się na wysokie rozumienie subtelnosci Baltich Skarga.

Subtelność koniepbóic. Skarga.

— dowcipna
— głęboka | Ioan Lubom.
— wymyślna. Kołatow:

Subtelny, a, e, przym. Po łac. subtilis, is, e Luc. Tenuis, is, e Ovid. Po fran subtil, mince, leger, tenu, délicat Po niem. zart, fein, dünn, leicht.

— ciała bytu subtelnego. Skarga.
— drzewko subtelne. Skarga
— komplexya.
— organki.
— płci subtelnéy panienka. Skarga.
— robaczek
— twarz.
— zegarek

2o Subtelny, Po łac. subtilis, is, e, tener, acutus, argutus, a, um. Cic. Po fran fin, subtil, adroit. Po niem. scharfsinnig, fein, scharf, subtil.

— filozof subtelny.
— słowo subtelne i bardzo głębokie. Skarga.
— Teolog mysubtelniyszy. Skarga.

Subtelność, wymysł subtelny Kołatowicz, rz. 286. żen. liczb. mnog.

Po łac. jejunia annua, tertio mense occurrentia. Jejunia triduana annuatim, tertio mense recurrentia. Terminus jejuniorum trimestrium annuus. Anal. Po fran. quatre-tems. Po niem. ein Quatember.

Subtelność zachowywać. Skarga.

Sucho, przysł. Po łac. sicce. Colum. Po fran sechement. Po niem. trocken.

Sucho przeyść. Dniem wody. Skarga.

1o Suchość, i, rz. 286. żen. Po łac. siccitas, tis, f. Cic. Macritas arene etc. jejunitas humoris etc. Vitruv. Ariditas, tis, f. Plin. Po fran. Le sec, secheresse f. Po niem. das Trockene, die Trockenheit, die Dürre.

— Chłodzi wiatr swoią wilgotnością suchość ziemi. Skarga.

— Przepuścił P. Bóg na onę ziemię, wielką suchość, deszczu im broniąc, którą wszystka żywność ludzka w niwecz się obróciła. Skarga.

— Upuszcza ziemia grubość swoiey i suchość. Skarga.

Suchość mózgu. Dar też bez bolenia głowy, i suchości mózgu. — Z płynienia też bolu żadnego i suchości mózgu nie znała. Skarga.

— ziemi. Skarga.

2o Suchość mowy. Po łac. jejunitas siccitas orationis. Cic.

Ja mu często Suchość moią wyrzucam. Skarga

1o Suchoty post. Nie znał suchot.

2o Suchoty choroba. Po łac phthisis is, f. Colum. Tabes, is, f. Virgi. Macror, oris, m. Cels. Po fran. ethique, f chartre, f, phthisie f. Po niem. die Schwindsucht, Lungensucht, die Darre.

— Suchoty ciężkie.

Suchuchny, a, e, przym. Dreben to iest bardzo suchy

Suchuchny od deszczu

Suchy, a, e, przym. Po łac. aridus, a, um Horat. Siccus, a, um Ovid. Siticulosus

Siticulosus, siccanus, a, um. Plin. Torridus, a, um. Lucret. Aridus cinis, aridum sermonis genus. Cic. Siccanum pratum, siccus, ager, Siticulosa Apulia. Po fran. sec, aride. Po niem. trocken, dürr.

— Chlebem suchym karmić się. Skarga.
— części iedną ciała suchą miał. Skarga
— drewno
— iarzyny — język | Skarga.
— korzeń
— mieysce
— nogą suchą przeszli przez morze. Skarg
— okiem suchém patrzyć na ludzką nędzę. Skarga
— piersi suché bez mleka. Skargo
— pokarm suchy. przeg. z żarn
— potrawy
— puszcza } Skarga
— ręka
— serce. Nie żałuy Panie deszczu Ducha Twojego, któryby suche serce moie odwilżał. Skarga.
— słoma.
— stopami suchemi deptał fale wód Stworzyciel. Skarga.
— w studni suchéy siedział. Łuk. Opalin

Suczka, i, im. zdrob. rod. żeń. Po łaci. canicula, ae, f. Cic. Catella, ae, f. Horat. Po fran. babiche, petite chienne. Po niem. Letzchen, kleine Hündinn

Sukcessor po Oycu na Królestwo, to iest: Następca.

1° Sukcessya. wyr. cudz, to iest: porządne wstępowanie.

2° Sukcessya, to iest: maiątek spadły po kim.

Sukienka, i, imi. zdrob. rod. żeń. Po łaci. tunicula, ae, f. Plin. Togula, ae, f. Mar. Po fran. robette f, jaquette f, cassaquin. Po niem. Röcklein, Kleidchen.

— Chodzić w sukience. Skarga.
— Poniżył się w zakonną sukienkę. Skarga
— Zedrzéi sukienkę. Skarga.

Sukienka harasowa
— niezszyta
— prosta | Skarga.
— szara
— zakonna

Suknia, i, rz. rod. żeń. Po łaci. vestis, is f. Po fran. un habit. Po niem. Rock

— Ciągnąć kogo za suknią.
— Dotykać się sukni.
— Nosić suknią.
— Obnażyć z sukien ciało.
— Ociérać suknie o kogo. Hinc.
— Odarty z sukni
— Odgania suknia zimno.
— Pokrywa suknia nagość.
— Pokryty suknią.
— Przyoblókł się w suknie. Skarga.
— Schodzić suknią.
— Sciągać kogo za suknią.
— Skrwawić suknią.
— Uplotł się w sukni i powalił.
— Wdziéwać na się suknią.
— Wyglądaią nici przez suknią.
— Wysuszyć suknią na słońcu.
— Złożyć suknią.
— Zwlec suknią.
— Zwłóczyć z siebie suknią.

Suknia ciała. Zwlec suknią ciała swoiego. Skarga.

Suknia bieleiąca się
— czarna.
— długa do ziemi.
— dziurawa
— kapłańska | Skarga.
— łatana.
— nowa.
— odarta.
— odświętna

— podła

— podła.
— podszyta kunami.
— prosta.
— stara
— udziana i uszyta ze złota i purpury. Skarga.
— włosiana
— wytarta
— żałobna. | Skarga.
— zbutwiała
— zgnoiona

Sukniśko, a, wyr. zgrub. rod. nii, to iest: Sukno grubé.
— Dział sobie suknisko, z włosów dzikich wielbłądów na drzewach powięzłych. Skarga.
— Popluskał suknisko Rey.
— grubé. Skarga.

Sukno, a, rz. rod. nii. Po łaci. pannus, i, m. Horat. Po fran. du drap. Po niem. Tuch, Gewand.
— Ustał suknem drogę. Skarga.
— Zstępuie się sukno. Rey.
— gęsté, rzadkié, szerokié, wąskié.

Summa, y, imi. cudzo. rod. żeń. Po łaci. summa, ae, f. Cic. Po fran. somme f. Po niem. eine Summe in Rechnen.
— Dadź summę pieniędzy. Stat. Litew.
— Nieprzepłacony skarb żadną summą. Skarga. Stat. Litew.
— Oddalony od summy swéy.
— Potępić kogo na summę.
— Przedać co za summę.
— Przeliczyć summę. | Stat. Litew
— Ukarać kogo summą.
— Uprosić u kogo summę.
— Uronić iaką summę.
— Wychodzi to na wielką summę.
— Wyciskać summę na kim | Skarga.
— Wysypać wielką summę.
— Zebrać summę

Summa pieniędzy, srebra, złota.
Summa bogatá.
— pieniężná | Skarga.
— wielká.
— znaczná

2º Summa. Patrz Zbiór.
Summa nauki, pisma. Skarga.
Summaryusz, a, im. cudzoz. rod. m. Patrz Zbiór.
Summaryusz ustaw. Stat. Litew.
Summować, sło. cudzo. Patrz Zbiérać.
Summować co w krótkości — | Skarga
— prawa na tablicach
Summowanie. Patrz Zebranie.
Summowanie siedmiu Tomów. Skarga.
Summowany. Patrz Zebrany.
Summowany żywot krócéy od kogo. Skarga.

Sumnienie, a, rz. rod. żeń. Po łaci. conscientia, ae, f. Cic. Po fran. conscience f. Po niem. das Gewissen.
— Bogaty w dobré sumnienie.
— Był sumnieniem Chrześciianinem.
— Chędożyć często sumnienie.
— Chować sumnienie niezmazané.
— Czuć sumnienie obciążoné.
— Czyni sumnienie ochędożne, krew Chrystusa.
— Czynić co przeciw sumnieniu.
— Dbać mało o sumnienie. | Skarga
— Dostawać wesołego sumnienia.
— kole, ich sumienie
— Mazać sumnienie chciwością, łakomstwem.
— Mieć o co sumnienie. Kradzież dóbr pospolitych tak się zamnożyła w tém Królestwie, iż ledwie o to iakié sumnienie maią.

— Mówić

— Mówić przeciw prawdzie, przeciw sumnieniu swojemu.
— Narusza się sumnienie dla złych przysiąg.
— Odrzucić sumnienie dobré.
— Panuie tyran sumnieniu ich
— Pilnował dobrego sumnienia
— Powiedzieć co z dobrém sumnieniem.
— Przeświadczony sumnieniem swojém.
— Przyparła tak prawda, sumnienie jego, iż przeciw sobie mówić musiał.
— Ściska sumnienie człowieka.
— Ściśniony sumnieniem.
— Trapi kogo sumnienie.
— Trapić się sumnieniem.
— Trwożyć się sumnieniem.
— Uciśniony sumnieniem.
— Weyrzéć na swé sumnienie
— Wichła się sumnienie.
— Woła na kogo sumnienie zranione grzechem.
— Zachował dobré sumnienie
— Zadawać co komu przeciw sumnieniu
— Zażywać dobrego sumnienia.
— Zbydź z sumnienia nie mógł starania o bliźnich.
— Zwierzyć się komu całego sumnienia.

Skarga.

Sumnienie całe
— ciasne
— dobré
Skarga

— hayduckie. Łuk. Opaliń

— iasné
— niepomazane
— niezmazane
— obciążone
Skarga

— ochędożne
— pobożne
— prosté
— przestronné
— skażoné
— swięté
— trwożliwé
— uspokoioné
— wdzięczné
— wesołé
— wolné
— żarliwé
— zawiedzioné
— zranione grzechem.
Skarga.

Sunąć, to iest: posypać, rzucić.
Suń kurczęciu, gąsięciu. Rey.
Sunąć się krokiem spiesznieyszym, to iest: pobiedz spieszniey.
Supraski, a, e, przym.
Supraska Archimandrya. Skarga.
Surowie przyst. Po łaci. severe. Po fran. sévèrement. Po niem. scharf, genau, streng.

Surowie gromić kogo o co.
— grozić
— postępować
— poyrzeć na kogo.
— przykazać komu.
— sądzić
— strofować kogo.
— trudzić się postami.
Grzeg. z Żar
Skarga.

Surowości, i, rz. rod. żeń. Po łaci. severitas, tis, f. Cu. Po fran. sévèrité. Po niem. Schärfe, Strenge.

Surowości napoiu
— odzienia
— potraw. Krócić i trudzić ciało surowością i ostrością odzienia, i potraw i napoiu
Skarga.

— ochędożne
— sprawiedliwe

sprawiedliwości poznał.
żywa. Doświadczony to-
mu w surowości żywa doskona-
tego. Opuszczał surowość
życia. Są czasy, których
surowości życia, spuścić się
trochę i kobiłko może.
Surowości Cycowska. Gospo-
darz złożył z synów surowość
i karność Cycowską.
stara. Odpadał,
od starey surowości.
1o Surowy, á, é, przym. Po tal. cru-
dus, a, um. Inv. Po fran. crue. Po
niem. roh.
Surowe mięso. Skarga
2o Surowy. Po tal. severus, a, um.
Cu. Po fran. sévère. Po niem. scharf,
streng.
Surowy na kogo. Skarga.
Ote Cycowskie surowe niech
znaią dzieci. Lyk. Opalin.
Kazanie
rozłazanie Bazyla
rozłazanie Zamskie.
rozsiadłem surowym
Skarga
pogrzebowaí, mowa
Słowy surowemi nie
sprawiedliwość
umartwienie
życie. Wstępować
w życie surowsze
żywot
Skarga.
go Bazyla
Suspendował, sto. cudzoz.
Suspendował kogo od urzędu. Łatw
Zawiesił kogo od urzędu.
1o Susza, y, rz. rod. żeń. Łatw Suchość
Susza była wielka. Skarga.
2o Susza, to iest: miejsce suche.
Chodzić po suszy.
Wyjść na Suszę. Skarga.
1o Suszyć, sł. Stiszs, ysz, y. Po tal.
arefacere aliquid. Cat. Ficare ali-
quid. Ovid. Po fran. secher, dessé-
cher, rendre sec. Po niem. trocknen.
Suszyć pszenicę, szaty. Skarga.
2o Suszyć wtórzi, to iest: posuć
o suchych potrawach.
Suszyć się postem. Skarga, to iest:
wyszczeć od postu.
Sutanta, y, rz. rod. żeń, wyr. ubiór
Po tal. vestis talaris clericorum.
Po fran. soutane, f. Po niem.
Leib-Rock der Geistlichen, der
Doctorum.
Sutanna przedarta.
Swach, a, rzecz. rod. m. Po tal. au-
spex nuptiarum. Plaut. Pronubus
i, m. Lampr. Po fran. courtier
de mariage, marieur, m. Po niem.
Braut=Werber, Braut-Diener.
Swach, inaczey Dziewosłob.
Swacha, y, rz. rod. żeń. Po tal. pro-
nuba, ae, f. Varr. Po fran. con-
ductrice de l'epousée, marieuse.
Po niem. Braut-Führerinn.
Swacha, czyli Dziewostobia
Swachna. Łatw Swacha.
Swactwo. Łatw Dziewoslubstwo
Swąd, u, Rey, rz. rod. m. Po tal. ne-
dor, is, m. Must. Po fran. rouſsé,
odeur f. de la cuisine, ou vapeur f.
d'une chose, qui brûle, ou qui pût.
Po niem: Brand-Geruch, Küchen-
=Geruch, Dunst.
Swar u, rz. rod. m. Po tal. riza, ae,
f. contentio, onis, f. jurgium, ii, n.
lis, tis

lis, tis, f. Cic. Convictium, ii, n. Horat. Po fran. querelle, f, noise, f, débat, m, dispute, f. Po niem. Zank, Streit.

— Są swary w pijaństwie. — Strzedz się swarów. — Powstaie swar o co. — Udawał się w swary. Skarga

Uspokoić swary. Szeg. z Żarn.

Swarliwie, przysł. Po łac. pugnaciter litigiose. Po fran. querelleusement. Po niem. zänkisch.

~~Swarliwości Łatw Swar~~

Swarliwie wołał. Skarga.

Swarliwości, patrz Swar.

Swarliwy, á, é, przym. Po łac. litigiosus, contentiosus, a, um, pugnax. Cic. contentiosus, a, um. Plin. Jun. Po fran. querelleux, réchigné, hargneux. Po niem. zänkisch.

Swarzyć się z kim. Po łac. rixari cum aliquo, jurgare, jurgari cum aliquo. Conertare verbis cum aliqua, contendere cum aliquo jurgio. Cic. Po fran. quereller, disputer, débattre avec qu. Po niem. sich zanken.

Swarzyć się dla różności obyczaiów.

Swat. Łatw Swach.

Swatać się z kim, to iest: wchodzić z kim w związek.

Swawola, patrz Rozpusta. wyhełznanie. Szeg. z Żarnow.

Swawolenstwo. Łatw Rozpusta.

Swawolenstwo zawsiężnąć. Stat. Litew.

Swawolnie. Łatw Rozpustnie.

Swawolnie żyć i niewstydliwie. Skarga.

Swawolności, patrz Rozpusta.

Swawolności przeklęta Królestwa obala. Skarga.

Swawolny. Łatw Rozpustny.

Swezyoński, a, e, przym.

Swezyoński Biskup. Skarga.

Swiadczyć, stw. Swiadczę, ysz. Po łac. testari. Cic. Po fran. témoigner. Po niem. zeugen.

— Człowiek, Pismo świadczy. Skarga

Swiadczyć komu — na kogo grzech vadi. o przed Bożey — za kim. Skarga / Skarga / Skarga / Bartyst. / Skarga

Swiadczyć iasnie — wyraźnie. Kochanowicz

Swiadczyć się z kim. Skarga

Swiadectwo, a, rz. rod. nij. Po łac. testimonium, ii, n. Cic. Po fran. témoignage, m. Po niem. Zeugnisse.

— Czoło trzymá świadectwo rego. Kochanowicz

— Dawać komu świadectwo. — Mieć świadectwo mocne z kogo. Swiadectwo iego żadnego nie może mieć podeyrzenia. Skarga

— Odwoływał się do świadectwa rzyga. Matk. Sowiz.

— Miał po sobie świadectwo pisma. Leopolita Jan

— Nuczgał świadectwa na dowod. Spiérá świadectwem, — Pokazać iasnie z świadectwa — Przeglądać świadectwo Pisma S. z wielką pilnością i wiernością — Przeglądał się pilnie w iakich świadectwach. — Przeczytać dobre świadectwo. Kochanowicz

— Świerdzi się to świadectwem wielkiego Doktora. Skarga

— Wydać świadectwo prawdzie. — Zgodne świadectwo prawdzie.

Swiadectwo

Swezyoński

świadectwo iasne
— proste
— przytuczone od dogo
— wyraźne — Kociałowicz Krzyg. z Żarn

Świadeczny, á, é, przym. Po łac. testatus, a um. Po fran. de témoin. Po niem. zum Zeugnis und Zeugen gehörig.

Świadeczny Bóg z Boga. Skarga.

Świadek, świadka, rz. rod. m. Po łac. testis. Cis. Po fran. témoin, m. Po niem. ein Zeuge.

Świadek, prawdy- / oczywisty } Skarga.

Świadomiec, świadomca, rz. rod. m, to iest: znawca.

O to świadek mby w Niebie, i świadomiec w górze. Skarga.

Świadomość i, rz. rod. ni. Przyczyniał sobie tey świadomości Skarga.

Świadomy. Także Widomy.

Świadomy spráw / — zacnosci czyéy } Skarga.

Świat, a rz. rod. m. Po łac. mundus, i m. Cis. Po fran. le monde. Po niem. die Welt.

— Dokonał świata tego.
— Dokończyć świata tego
— w dobrém życiu.
— Ježdżenie na świat duchowny. Jeźdź w świat pozostawuje świat knuje o świat. O gdy świat knuje, P. Bóg mogotował inszą daleko droższą koronę.
— Kwapni się do nowego świata.
— Opuszczeni świat wszystek stáwa moca.
— Oddany światu
— Boże światu wszystko swé staranie.
— Uznaymiać się światu.
— Rozstrzelił się z tym światem Pawieł.
— Rozprószyć się po świecie.
— Skrył się od świata.
— Śmierdzieć mu świat począł. — — — — —

— Szedł z tego świata / — Szedz się świata. Skarga.
— Trwá świat
— Wstąpił z tego świata.
— Świat duchowny. / — nowy. Skarga.
— śliski. Jakie niebezpieczeństwa na tak iuż śliskim świecie nastáią.

Świętny, rozległy, a, e, przym. Po łac. festus, a um. Po fran. ferial. Po niem. zu den Feyer = Tagen gehörig.

Świętny dzień. Skarga.

Świętki, świętek, im. szk. rod. żeń. liczb mnog. Po łac. dies spiritus sancti adventu celebres. Anal. Po fran. Pentecôte f. Po niem. Pfingsten.

Światło, a, rz. rod. nii. Po łac. lumen, inis, n. Virg. Lux, cis, f. Laur. Po fran. lumière. Po niem. Licht.

Światło prawiedliwości przebywa w człowieku. Skarga.

Światło iasne / — zapalone } Skarga.

Światłość i, rz. rod. żeń. Patrz Światło.

Światłość im świecita / — świecita się / — Ewanielii.
Obwieszczonym bydź światłością Ewanielii
— Bożą światłością dotkniony
— niebieska.
Czystości duszney do patrzenia na światłość niebieską świat przeszkadza
— w nieprzystępney
światłości Bóg mieszka.
— słoneczna świata łości się mi.
— wselka światłością obiaśniła się komórka.

Świętnica y, rz. rod. żeń. Po łac. sanctuarium, ii, n. Plin. Po fran. le sanctuaire

Skarga.

Skarga.

Skarga.

sanctuaire. Po niem. Heiligthum
Swiątobliwość, przyst. Po łac. sanctè
religiosè. Cic. Po fran. saintement
religieusement. Po niem. gottselig
gottesfürchtig.
Swiątobliwości, i, rz. rod. żeń. Po łac.
sanctitas, tis, f. sanctimonia, ae, f.
Cic. Po fran. saintetè, piété. Po
niem. Gottesfurcht, Gottseligkeit
Swiątobliwości wielkiey, pustelnik. Skarga
— Dał dowody niezwątpliwey świątobliwości Skarga
— Pomnożył przykładem swoim świątobliwość Skarga
Swiątobliwy, á, é, przym. Po łac. sanctus, a, um. Po fran. saint, e. Po
niem. heilig.
— Swiątobliwy Pan Bóg. Skarga
Swiato-władca, y, imi. złożo. rod. m.
to iest władnący Swiatem
— Nie zawstydzimie nas dumny orzeł
Swiato-władców. X. Woroniez.
Swiątość. Łatw. Swiątość.
Swiatowy, á, é, przym. Po łac. mundanus, a, um. Po fran. mondain. Po
niem. weltlich.
— Marnościom swiatowym
— przyiaciel swiatowy
— rozrywka swiatowa. Skarga
Swider, swidra, rz. rod. m. Po łac. terebra, ae, f. tolum. Cels. Po fran. tarière
forêt m. instrument à percer. Po niem
ein Bohr.
Swiderek, swiderka, wyr. zdrob. rod. m.
Po łac. parva terebra. Po fran. petite
tarière, gibelet m. Po niem. ein kleiner
Bohr.
Swiędrować oczami. Po łac. volvere oculos huc illuc. Virg. Intendere animum
longius in omnem partem. Cic. Venaturam facere oculis. Plaut. Po fran.
oeiller, jetter des oeillades, faire les
yeux, regarder partout, promener
la vûe de côté et d'autre. Po niem
liebäugeln, die Augen hin und her
wenden.
Swidrowaty, á, é, przym. Po łac. torosus, a, um. Plin. Po fran. tortueux
tortu, tortillé en tarière. Po niem
geschlungen, wie ein Bohr gewunden
Swidrujący oczyma, to iest: pogladzaiący po wszystkich stronach.
Swieca, y, rz. rod. żeń. Po łac. candela, ae, f. Juv. Po fran. chandèle, f. Po
niem. Licht.
— Dogorzała świeca ---
— Posyłay nam Panie
swiecę twoię do ciemności naszych. Skarga.
— Swięci swiecą. Dotrzymuią Kościelni są iako
swiece na swieczniku
w pół-domu postawione,
aby wszystkim, co wchodzą
świecily
— Zapalić swiecę
Swieca człowieka. Ptac
nad umarłym; bo ustała
i dogorzała swiecą iego.
— Kościoła Bożego Dobrodziewie Swięci.
Swieca iasna
— posuwisconá
— roztopiona od ognia
— wielka
Swiecić, st. Swiecę, rsz. i. Po łac.
collucere. Cic. Praeferre alicui lucem
Po fran. luire. Po niem. leuchten.
— Miesiąc, słońce swiecić swiatłości swoiey
Swiecić komu. Po łac. praelucere
alicui. Suet. Praeeundare alicui. Cic
Praeferre alicui facem, lumen. Cic
Po fran. éclairer qu. conduire qu.
avec une lumière, porter le flambeau
devant

levant gu. Po niem. einem leuchten
— kapłani swoią luźiom w nocy ich i w ciemnościach, iako gwiazdy
Skarga. Świeć, nauka, i cnotą. Bazyli
Świecić się. Po łac. lucere, collucere fulgere, splendere, resplendescere. Cu. Po fran. luire, reluire, étinceler, briller, éclater, resplendir. Po niem. glitzen, schimmern, glänzen.
Świeci się złoty Skarga. Dmuchaio
Świecenie się chwał, okazuiąc. Po łac. celebratio
Świecenie świąt testorum. Cu. Po fran. célebration
une fête, l'action de fêter une fête
Po niem. das Feyern eines Fest = Tages
2o Święcenie, to iest: poświęcenie.
— Zabierał się na święcenie. Skarga.
Święcić święto. Po łac. agere celebrare diem festum. Cu. Celebrare diem religione debita. Plin. jun. Po fran. fêter, célebrer, chomer. Po niem. heiligen, feyern einen Feyer-Tag.
— Wielkanoc z nim święcił. Skarga.
1o Świecki, á, é, przym. Po łac. mundanus, a, um. Budz. Gell. Po fran. mondain. Po niem. weltlich.
Świecki dzień. Serce wychyla się z świeckiego cienia.
— rzeczy świeckiey, pełnyśbyt.
— człowiek.
— dobra świeckiego dostępował.
— do myśli świeckich podnosił się do niebieskich.
— niestatek świecki.
— pociecha świecka.
— prawo świeckie.
— w próżnościach świeckich wychowany.
— sbaw świecki.
— strzały wszystkie świeckie statku iego nie naruszyły.
— na wszeteczności świeckie używał dostatku.
— zanosząc świecką wielkość.
Świeczka, i, im. zdrob. rze. z to rzecz: mała świeca.
Świeżnik, a, rz. rod. m. Patrz Lichtarz.
Świegota, y, rz. rod. m. Po łac. garrulus, i, m; blatero, onis, m. Gell. Garritor, oris, m. Amm. Po fran. babillard, m; bavard, m, causeur, jaseur, lanternier. Po niem. Plauderer.
Świegoty te nowe odprawuymy. Skarga.
Świegotać, ść nii. Świegotam, asz, a. Po łac. garrire. Feren. Argutari. Navi. Blaterare. Festus. Po fran. babiller, causer trop, jaser, bagueter, lanterner. Po niem. plaudern, schnattern, schwatzen.
Świegotanie, a, rz. rod. nii. Patrz Urbanowności.
Świegotka, i, rz. rod. żen. Po łac. linguiaca, ae, f. Obstratrix, icis, f. Feren. Sermocinatrix, icis, f. Apul. Po fran. babillarde, f, causeuse, f, jaseuse, f.
Świegotliwie, przysł. Patrz Wielomownie.
Świegotliwość. Patrz Wielomowność.
Świegotliwy. Patrz Wielomowny.
Świekr, a, rz. rod. m. Po łac. socer, eri, m. Cu. Socerus, i, m. Plaut. Po fran. le beau-père, le père de l'épouse. Po niem. Schwiegervater, der Ehefrauen Vater.
Świekra, y, rz. rod. żen. Po łac. socrus, us, f. Cu. Mater uxoris mea. Anal. Po fran. belle-mere, mere de l'épouse ou

ou de l'époux. Po niem. Schwieger=
=Mutter.

Swierez, a, imi. zwie. rod. m. Po łaci. gryllus, i, m. Plin. Po fran. grillon, m, gresillon, m. Po niem. Grille, Heime, Heimchen.

Swierk, u, rz. rod. m. Po łaci. picea, æ, f. Plin. Pinus nautica. Virg. Sapinus, i f. Plin. de hortensi seu sativa. Po fran. sapin noir, pigner, m, garipot m. Po niem. die Roth-Tanne, die schwarze oder rothe Tanne.

Swierkotać, albo świergotać, sło. nii.

Swiergotá ptak, swiérez. Po łaci. frintinnit hirundo etc. Var. Obloquitur avis. Ovid. ~~Fringit~~ Fringulit gryllus. Apul. Po fran. pepier, gazouiller, ramager, gresillonner, gringoter. Le moineau chuchete. Po niem. tschitschen, gittern, zitschern. Der Sperling zitschert.

Swierkotanié, a, rz. rod. n. Po łaci. minuritio, onis, f. Fest. Po fran. gazouillement, ramage, m. Po niem. Vogelgesang, das Gezitschere der Vögel.

Swierkotanie ptaków.

Swierkowy, á, é, przym. Po łaci. piceus, a, um. Sten. Steph. Po fran. de sapin noir. Po niem. schwarz-tannen.

1° Swierzb, u, rz. rod. m, to iest: świerzbienie ciała bez krost. Po łaci. prurigo, inis, f. Colum. Pruritus, us, m. Plin. Po fran. démangeaison f; picotement. Po niem. das Jucken.

— Czuł świérzb na ciele. Skarga.

2° Swierzb, choroba. Po łaci. scabies, ei f. Juven. Psora, ae, f. Plin. Po fran. petite gale, la gratelle, mal saint main. Po niem. die Krätze.

— Mieć świerzb ślimaczący się, suchy, wilgotny.

4 Swierzbiączka, i, rz. rod. żeń. Patrz Swierzb.

1 Swierzbi mię co. Po łaci. prurit caput, pruriunt dentes, etc. Plaut. Verminat prurigine auris. Mart. Po fran. démanger, piquer, avoir quelque démangeaison à la peau. Le dos me démange. Po niem. jucken. Der Rücken jucket mir, mein Auge jucket.

2 Swiérzbi mię ięzyk, w przenośn: znaczeniu. Po łaci. urit me aliquid. Senec. ~~Dicturia Macrob.~~ Dicturio, is, ire. Macrob. Po fran. il a une furieuse démangeaison de parler; la langue lui démange, il a envie de parler, il brûle d'envie de caqueter. Po niem. die Zunge jucket ihm, er hat Lust zu plaudern; gern reden wollen.

3. Swierzbiąć uszy swé papełnić próżnym kiem, kanapem, Sunu dziwy.

Swietnie, przysł. Po łaci. splendide, ample, magnifice. Cic. Po fran. splendidement, magnifiquement. Po niem. herrlich, prächtig, reich.

Swietnie i drogo ubrany. Skarga.

Swietnieć, sł. nii. Swietnieię, esz, e. Po łaci. nitescere, splendescere. Po fran. briller, reluire, éclater. Po niem. glänzen.

— Nauki inné wymową świetnieią. Skarga.

Swietność, i, rz. rod. żeń. Po łaci. splendor, nominis, verborum. Cic. Claritudo, inis, f. Salus. Po fran. splendeur f, éclat. Po niem. Pracht, Herrlichkeit.

Swietność

Swietnosi rodu, wymowy. Skarga.
1° Swietny, powierzchnia, patrz Jasny. Mey. z Zar
Swietny słup.
2° Swietny. Po łaci. illustris, is, e, splendidus, speciosus, a, um. Cic. Po fran. splendide, illustre, éclatant. Po niem. herrlich, prächtig.
Swietny cnotą, nauką, mądrością. obchod. A. X. czar
— Rodzice swietne zacne.
— Zabawa nie tak świetna
Skarga. Solski
Swięto, a, rz. rod. nii. Po łaci. festum, i, n. Ovid. Po fran. fête. Po niem. ein Feyertag.
— Czcić swięto.
— Swięcić swięto.
Swięto ruchome, nieruchomé, uroczysté
Swiętobliwie, patrz Swiątobliwie
— Zostawić komu swiętobliwie błogosławieństwo.
— Żyć swiętobliwie —
Skarga.
Swiętobliwosi, patrz Swiątobliwosi.
Swiętobliwy, patrz Swiątobliwy.
Swiętokradnica, y, rz. rod. żeń. Po łaci. sacrilega, ae, f.
— Panny, które po poświęceniu męże biorą, nie tylko są cudzołożnice, ale świętokradnice. Skarga.
Swiętokradzca, y, rz. rod. m. Po łaci. sacrilegus, i, m. Cic. Po fran. un sacrilége. Po niem. Kirchen-Räuber, Kirchen-Schänder, Gottes-Schänder.
Swiętokradzki, a, e, przym. Po łaci. sacrilegus, a, um. Po fran. sacrilége. Po niem. Kirchen-räuberisch, Kirchen- oder Gottesschänderisch.
Swiętokradzko, przyst. Po łaci. sacrilege Tertul. Po fran. sacrilégement. Po niem. Kirchen, oder Gottesschänderischer Weise.

Swiętokradztwo

Swiętokradztwo, a, rz. rod. nii. Po łaci. sacrilegium, ii, n. Cic. Po fran. sacrilége m. Po niem. Kirchen-Raub, Entheiligung Gott geheiligter Dinge.
Swięto-kupiec, swiętokupca, rz. rod. m. Po łaci. simoniacus, i, m. Anal. Po fran. un simoniaque. Po niem. Käufer oder Verkäufer geistlicher Aemter.
Swiętokupski, á, é, przym. Po łaci. simoniacus, a, um. Po fran. simoniaque. Po niem. die Simoney betreffend.
Swiętokupstwo, a, rz. rod. nii. Po łaci. nummaria sacerdotii collatio, cessio. Budæ. Sacrorum nundinatio. Anal. Po fran. simonie f; le trafique des choses spirituelles. Po niem. Simoney, Kauf, und Verkauf geistlicher Aemter.
Swięto-pietrze, a, rz. rod. nii. Jak się zwała opłata coroczna grosza od głowy w Polszce, na lampę palącą się przed S. Piotrem w Rzymie. Patrz Dzieci królestwa Polskiego X. Teodora Wagi S. P. Epoka 11. kart. 23. Po łaci. nummus S. Petri. Po fran. l'obole de Saint Pierre. Po niem. der Peters-Pfennig.
Swiętosi, i, rz. rod. żeń. Po łaci. sanctitas, is f. Cic. Po fran. la sainteté. Po niem. Heiligthum, Heiligkeit.
Swiętoszek, swiętoszka, rz. rod. m. Po łaci. sanctulus, i, m. S. Hieron. Qui sanctus apparet, vult videri. Anal. Po fran. tartufe m, bigot m, torticollis, m. Po niem. Mücker, Kopfhänger.
1° Swięty, a, e, przym. Po łaci. sanctus, a, um. Cic. Po fran. saint. Po niem. heilig.

Swięty

Swisty do wstydu był
— mieta prawo swiste
— trzoda swista. | Skarga.

2o Swisty. Po łac. celicola, ae. Catul. Celites, Celestes, ium, m. Cic. Dious, i, m. Iuct. Anal. Po fran. un Saint. Po niem. ein Heiliger.

Swięci, twárz, obraz i podobiń stwo Boga. | Skarga.
Swięty Swięzych Pán Jezus Chry

Swiéżo, przysł. Po łac. recenter. Plin. Recens. Virgil. Po fran. reemment. Po niem. neulich, ohnlängst, nicht lange.

Swiéżo obwieszony. Skarga
Swiéżości, i, rz. rod. żeń. Po łac. Po fran. la fraicheur d'un fruit. Po niem. Frischheit, Frische Eigenschaft des Obst.
Swiéżości róży

1o Swiéży, á, é, przym. Po łac. recens. Plaut. Teren. Po fran. recent. Po niem neu, neulich, ohnlängst geschehen.
— Chuć swiéżá urosła iemu.
— krew swiéżá.
— Runy swiéże, iakoby ze dzis | Skarga.
zrábano
— Stoma swiéżá. —— | Bazylik
2o Swiéży. Konie po swieże | Po fran.
po łac.
Frais. Po niem. Frisch.
Swiéży zwierz lepszy pachnie. Skarga.

Swini, a, e, przym. Po łac. suillus, a um. Liv. Suarius, a, um. Plin. Po fran. de cochon. Po niem. Schwein=
Swini gnóy, skóra trzoda.
Swinia, i, imi. zwierz. rod. żeń. Po łac. sus, is, f, porcus femina. Cic. Porca, ae, f. Cato. Scrofa, ae, f. Plaut. Po fran. cochon, ne truye. Po niem Saumutter.
— Paść swini.

Swit, u, rz. rod. m. Patrz Switanie
Swita, stow. niesobis. Po łac. lucescit. Per. Po fran. le jour commence à éclorre, il fait jour, il commence à faire jour, à poindre. Po niem. es wird licht, der Tag bricht an.
Storo świtało
Świtanie, a, rz. rod. nii. Po łac. lucubratum, i, n. Cic. Crepusculum, Plin. Plin. Caepta lux. Obscurum coepit luus fieri. Po fran. Point du jour, le point ou la pointe du jour, le petit jour, l'avant-jour. Po niem. Tages-Anbruch.
— Na świtaniu. Kaźnił.
— Naś świtaniem wychodźił z domu. Skarga.

Swobodá, y, rz. rod. żeń. Po łac. libertas, tis, f, suum jus. Cic. Po fran. liberté. Po niem: Freyheit
— Mieć swobody — Strácił swobody — Używał swobód. Skarga
Swobodnie, przysł, to iest: Wolnie
Swobodnie żyć.
Swobodny patrz wolny
Swobodną wolą mieć. Kochanowic

Sworzeń, sworznia, rz. rod. m. Po łac. cardo aeruleus. Anal. Po fran. attelon cheville ouvriere, qui se met dans le timon des chariots. Po niem. Spann- — nagel, Deichsel-nagel, Wagen-nagel, Schloss-nagel im Wagen
— Wprawić sworzeń
— Ztamał się sworzeń
Sworzeń żrumiany
— żelazny

Swoy, swoia, swoie, zaim. dzierz. Po łac. suus

nus, a, um. Plaut. Po fran. son. Po niem. sein.
Swoyski, a, e, przym. Po tau. vernaculus, a um Livi. Po fran. le nôtre. Po niem. unserig, einheimisch, inländisch.
Sybilla, i, imi. wlas. rod. żen. Po tau. Sibylla, ae f. Var. Po fran. Sibile une devine Romaine. Po niem Sibylle, eine Römische Wahrsagerinn.
Xięgi Sybilli.
Sybillista, y, rz. rod. m.
Sybillyński, a, e, przym. Po tau. sibyllinus, a, um. Po fran. des Sibiles. Po niem. Sibyllisch
Sybillyńskie xięgi.
Sygnet, a, rz. nieżo rod. m. Patrz Pieczęć
— Zapieczętował a swoim sygnetem. Starga.
Sycylia, ii, imie rzkiegół. rod. żeń. Po tau. Sicilia, ae, f. Po fran. Sicile f. Po niem. Sicilien, die grösste Insel im Mittelländischen Meere.
Sycylianin, a, imi. narodu
Sycylyyczyk, a, im. narodu. Po tau. siculus, i, m. Po fran. un Sicilien. Po niem, ein Sicilianer
Sycylyyski, a, e, przym. Po tau. siceliensis, is, e, siculus, a, um. Po fran. sicilien. Po niem. Sicilisch
Sycylyyskie, mieszkanicy, morze, Muzy nieszpory.
Sykal, sto. nii. Po tau. Po fran. siffler comme un serpent. Po niem. zischen, wie die Schlange
Syka waż.
2o Sykał. Po tau. Po fran. retirer un membre par douleur. Po niem. zucken vor Schmerz.
— Nie sykngł w boleściach zrugu
1o Sykaiący, a, e, imieł. rz. Patrz 2o Sykał.
2o Sykaiący. Patrz 2o Sykał.
3o Sykaiący ton. Wymawiaiąc się syka jącym tonem s i x. N. P. W.
Sykulczyk, a. Starga. Imie. narodu. Patrz Sycylyiczyk.
Syllaba, y, wyr. audzo, to iest: zgłoska.
Syllabizować, sto. audzo, to iest zgłoskował X. Ch. Kopczyński.
Syllabizowanie, to iest: zgłoskowanie X. Ch. Kopczyński.
Sylweryusz, a, imi. osobo rod. m. Po tau. Silverius ii m.
Sylweryusz Papież, Męczennik.
Sylwester, sylwestra, imi. osob. rod. m. Po tau. Sylvester. Po fran. Silvestre. Po niem. Sylvester.
Sylwester Papież.
Symeon, a, imi. osob. rod. m. Po tau. Simeon, is, m
1o Symeon Biskup w Persyi, Męczennik.
2o — z Edessy.
3o — pachoł od żydów umęczone.
4o — stupnik.
Symeonowy, a, e, przym.
Symeonowe męczeństwo. Starga.
Symforoza, y, imi. osobo. rod. żeń. Po tau. symphorosa, ae, f.
Symoniani, ów, heretycy. Starga.
Syn, a, imi. ludz. rod. m. Po tau. filius, natus, gnatus, i, m. Po fran. fils, m. Po niem. Sohn.
— Bydź synem czyim
— Mieć syna
— Narodzić się syn
Starga.
— Nie sy-
— Odał

— Oddać syna na wychowanie komu.
— Odwiedla syna od małżeństwa.
— Późniejszym był syn.
— Wydała matka syna na świat.
— Wydziedziczyć syna.
— Wyszedł syn z członków moich
— Wyszły synowie z niewierności z Boga od starych
— Uznać kogo za syna.
Syn w żołdzie.
— ciemności. Bądź synem ciemności.
— dziewicy, głowa Kościoła
— gniewu
— gołębicy. Błogosławiony jesteś synu gołębicy, który wziął klucze Królestwa Niebieskiego.
— gromu. Zbawiciel świata dał Imię Jakubowi synowi Zebedeuszowemu, syn gromu.
— hardości
— matki cudzej synowie.
— potępienia porzucony od Boga.
— pychy i sprzeciwienia synowie, bez zaszłej heretycy.
— słabości Anioł
— uczynków złych.
— złości syna na dobre nadzwyczaj.
Syn Boży.
— diabelski. Znam cię bydź pierworodnym synem diabelskim.
— doczesny. Bóg nas zaszczyca jako syny doczesne z miłości Ojcowskiej, albo tu na ziemi, albo po śmierci.
— dorosły
— cudzy
— dobyty
— królewski
— łzawy
— mniemany
— niedorosły
— ospały. Poczet ludzi z wielkimi darami, P. Bóg wraca serca starych Ojców, synom ospałym, i ducha gorliwości ku służbie swojej daje.
— oznajmiony widzeniem Bożem
— piękny dziwnie — pierworodny
— podrzędny
— podrzucony
— porzucony od Boga.
— przysposobiony
— sposobiony
— stracony.
— umiłowany
— uporny. — — — — —
Synaczek, synaczka, imie zdrobn. od
Stargo. Po łac. filiolus, i m. Gr. Plaut. Pofan fils, qui est encore enfant. Po niem. Söhnlein.
— Stawił się synaczek wszystkim miłym.
— Uwieziła synaczka.
Synaczek dowcipny w mowie.
— gospodarski
— młodzieńczy
— niezgrabny do swoich rzeczy.
— prosty w obyczajach.
— przewrotny
— sklony
— spokojny
— wstydliwy
Synagogarin, albo Zborownik.
Synek, synka, im. zdrob. Patrz Synaczek.
Synod, wyr. cudzoz. Patrz Zbór.
— Przyzwany na Synod.
— Składał co rok synod.
— Zadonoszę synod.
— Zezwał kogo na synod

— ospały

Zgromadzić synod
Zwołać się na synod
Złożyć Synod
Synod Aryański
— Brzeski
— Carogrodzki
— Gangreński
— Kalcedoński
— Niceński
— Sawinyalski
Skarga.

Synodalny
Synodalski
Synodowy
á é, przym. Po łac. synodalis, is, e. Po fran. sinodal. Po niem. einen Synodum betreffend.

Synodalny list - - -
Synodalski list
Synodowe przyzwolenie
Skarga.

Synogarlica, y, rz. rod. żen. Po łac. turtur, is m. Plaut. Cic. Po fran. tourterelle f. Po niem. eine Turtel Taube.

Synogarlica smutna po pagorkach tęskuje śpiewa. Skarga.

Synogarliczka, im. zdrob, to iest synogarlica mała.
— Para synogarliczek.

Synowica, y, im. ludz. rod. żen. Po łac. neptis ex fratre. Anat. Po fran. nièce, la fille du frère. Po niem. Brudersz-Tochter.

Synowiec, synowca, imi. ludz. rod m. Po łac. nepos ex fratre, fratris filius. Anat. Po fran. neveu m, le fils du frère. Po niem. Bruders-Sohn.

Synowiec iego nie wojowny.

Synowski, a, e, przym. Po łac. filialis, is, e. Po fran. filial. Po niem. Söhnlich.

Synowski prawo żony Skarga.

Syon, u, imi. własc. rod m. Po łac. Sion, onis m, mons Hierosolymae, sedes, regis Dawidis.
— Bog Syoni. Skarga.

1° Sypać. Łatw. Szafować.
Sypać dary.
— dobra P. Bóg sypie ludziom. Skarga
— ustmużny niezliczone sypać na ubogie
— łaski. dawno sypie słońce rozległe promienie swiatu. Krzyc. Lu
2° Sypać, nakłady, kopce dla tego — Swiad. Jan
groble. Po łac. struere, extruere aggerem. Cas. Quere vallum. Liv. Fauere agigerem. Lucill. Po fran. élever, faire. Po niem. aufwerfen
Sypać groble.
— okopy dla oboru - - - Skarga.

Sypanie, a, rz. rod. nii. Po łac. aggestus, us, m. Iuuit. Aggeratio loipérum. Vitruv. Po fran. l'action de faire, d'élever. Po niem. das aufwerfen.
Sypanie walow. Skarga.

Sypiać, sto. częstotli. Sypiam, asz, a. Po łac. dormitare. Cic. Po fran. gîter coucher. Po niem. schlafen.
Sypiać bardzo mało.
— osobnie
— pospołu z ołubieńcą. Skarga.
— spokoyne.
— na deskach gołych.
— na łóżku.
— ziemi.
— przy dim.
— z nałożnicą.

Sypiennyc

Sypontyńczyk, a, im. Narod. od miasta Sypontu w Apulii.
— Pod górą Garganem, gdzie Sypontyńczycy mieszkaią. Skarga
Syrmiyski, a, e, przym, od miasta Syrmy w Węgrzech.
Syrmiyski Biskup. Skarga.
Syryanin, a, im. narod. rodz. męż. Skarga
Patrz Syryyczyk.
Syryyczyk, a, imi. narod. rod. m. Po łaci. Syrius, Syrisius, ii, m. Po fran. Sirien Po niem. ein Syrer.
Syryyski, a, e, przym. Po ła Syricus, Syriacus, Syriaticus, a, um. Po fran. Sirien. Po niem. Syrisch.
— Językiem Syryyskim pisał wiele | Skarga.
— Królestwo, Narod Syryyski |
Systema, im. cudzoz. rod. n, to iest Układ.
Systema dziwaczne.
1º Sytny, a, e, przym. Po łaci. satietatem afferens. Anal. Po fran. rassasiant, nourrissant, soulant. Po niem. sättigend.
Sytny chleb
2º Sytny, to iest: tłusty.
— Twarze ich sytnieysze i krasnieysze pokazały się. Skarga.
Syty, a, e, przym, to iest: nasycony.
Syty napasci dworskich. Stan. Lubom.
Syxtus, a, imi. osob. rodz. m. Po łaci. Syxtus, i, m.
Syxtus Papież.
Syzma, y, im. cudzo. rod. n, to iest: Odszczepieństwo
— Wyrzec się syzmy.
Syzmatycki, a, e, przym. to iest: odszczepieńska.

Syzmatycki

Syzmatycki kapłan, sprzysiężenie na życie czyie.
Syzmatyk, a, im. cudzoz. rod. m, to iest: odszczepieniec
Syzmatyk chytry. | Skarga.
— skryty |
— twardy. |
— zatwardziały |
— zheretyczały |
Szabla, i, rz. rod. żeń. Po fran. harpe es, f, gr. Ovid. Copis, idis, f. Apul. Po fran. un. sabre. Po niem. ein Säbel
— Rządzenie ludźmi iest iako koń z szablą i woyskiem, do których ieśli się nie przyuczysz, a rękami swemi nie przyłożysz, nic nie będziesz umiał. Skarga
— Dobywać szabli na kogo. Skarga.
— Nie ma lat do szabli. Radziw.
Szabla oprawiona pięknie.
— wyostrzona.
Szach, a, rz. rod. m. Po łaci. calculus, i, m. Juv. Calx, cis, f. Plaut. Latrunculi, orum m. Mart. Po fran. une pièce du jeu des échecs. Po niem. ein Schach-Stein, im Schach-Spiele.
Szachownica, y, rz. rod. żeń. Po łaci. tabula latruncularia, ae, f. Seneca Po fran. échiquier, tablier Po niem. Schach-Bret.
Szachowy, a, e, przym. Po łaci. latruncularius, a, um. Senec. Po fran. d'échec. Po niem. Schach= zum Schachspiel gehörig.
Szachrować, sł. ad. Szachruię, esz, e. Po łaci. Po fran. regrater, maquignonner, acheter et vendre des choses pour gagner la vie. Po niem. schachern, jüdeln.

Szachrowanie

Szachrowanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. Po fran. friperie, f regraterie, f, l'action d'acheter et de vendre d'une manière indigne. Po niem. das Jüdeln, Schachern.

Szachry ów, rz. rod. żeń. w licz. mnog. Patrz Szachrowanie.

Szachy, szachów, rz. rod. żeń w licz. mnog. Szachy gra. Po łaci. Latrunculorum ludus Anal. Po fran. le jeu des échecs. Po niem. das Schach-Spiel.

— Grać w szachy. Po łaci. ludere latrunculis. Senec. Latronum bella ludere. Mart. Po fran. jouer aux échecs. Po niem. Schach spielen.

1º Szacować, sło. czyn. Szacuię, esz e. Po łaci. aestimare pretium bonorum, constituere certum pretium alicui. Cic. Aestimationem facere alicujus. Caes. Po fran. estimer, apprécier, afforer, priser, taxer, mettre le taux sur, régler le prix de quelque marchandise. Po niem. schätzen, einen Preis geben.

Szacować majętności, towary, rzecz iaką.

2º Szacować. Po łaci. aestimare. Cic. Po fran. éstimer. Po niem. schätzen, hochhalten.

Szacować sobie wielce powołanie zakonne. | Skarga.
— zacności czyią z czego

Szacowanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. aestimatio, onis, f. Cic. Taxatio, onis, f. Plin. Po fran. estimation, appréciation, taxation, prisée. Po niem. Würdigung, Schätzung.

Szacowanie maiątku, towarów.

Szacowany, a, e, imies. cz. przesz. Patrz 1º Szacować.

Szacowana

Szacowana była majętność, pozostała po nim, na cztery czerwone złote. Skarga.

Szacunek, szacunku, rz. rod. m. Patrz Szacowanie.

— Dusza nieśmiertelna nie ma szacunku. Skarga.

Szafa, y, wyr. cudzo. rod. żeń. Po łaci. armarium, ii, n. Cic. Promptuarium, ii, n. Cato. Armile, is, n. Apul. Po fran. armoire f. Po niem. ein Schaf, ein Schranken.

— Pod szafą. Radziwił.

Szafarski, a, e, przym. Po łaci. Aeconomicus, a, um. Cic. Po fran. économique. Po niem. den Ausgeber, die Wirthschaft betreffend.

Szafarstwo, a, rz. rod. nii. Po łaci. munus dispensandi res domesticas. Anal. Po fran. administration, le soin de distribuer les vivres. Po niem. Verwaltung der Esswaaren.

Szafarstwo poruczyć komu.

Szafarz, a, rz. rod. m. Po łaci. dispensator, is, m. Cic. Po fran. dépensier. Po niem. Schaffner.

Szafarz Boski kapłan. | Skarga.
— Boży przezacny.
— Boży święty.
— obroków duchownych. Doktorowie kościelni są iako szafarze obroków naszych duchownych.

Szafir, u, imi. cudzoz. rod. m. Po łaci. saphirus, i, m. Plin. Po fran. saphire m. sorte de pierre précieuse. Po niem. Saphir, ein Edelstein.

Szafirowy, a, e, przym. Po łaci. sapphirinus, a, um. Plin. Po fran. de saphir. Po niem. Saphir= Saphirner.

Szafka, i, im. zdrob. rod. żeń. Po łaci. ar-

mariolum i, n. Plin. Po fran. petite armoire. Po niem. ein kleines Schränkchen.

Szaflik a, rz. rod. m. Po tau. navus, i, m. Var. Malluvium ligneum. Anal. Po fran. baquet, baillote f, cuvelle de bois. Po niem. Schröpf-Näpfchen.

Szafować, st. ad. Szafuię, esz, e. Po tau. dispensare aliquid. Plin. jun. Versare pecuniam. Suet. Frustare pecuniam. Cic. Po fran. ministrer, manier qu. bien, avoir le maniment, l'administration. Pun bien. Po niem. ein Gut verwalten.

Szafować dobry ostrożnie
——— z małżonką
——— majętnością
——— Zarobkiem złe.
} Skarga.

2o Szafować oczami, to iest: nie zachowuiąc umiarkowania w patrzeniu. Skarga.

Szafowanie, a, rz. rod. nii. Po tau. dispensatio, onis f. Cic. Po fran. administration, disposition f, maniment m, conduite de quelque bien. Po ——— niem. die Verwaltung, Anwendung.

Szafowanie dochodów — pieniędzy, prawdy urzędów. Skarga.

2o Szafowanie oczu: Skarga, to iest: rozpuszczanie oczu.

Szafran, u, imi. małżon. rod. m. Po tau. crocus, i, m. Plin. Crocum, i, n. Plaut. Po fran. du Safran. Po fran. Safran.

Szafranny, a, e, przym. Po tau. croceus, a, um. Virg. Crocatus, crocinus, a, um. Plin. Po fran. safrané. Po niem. Safran=.

Szafranny obiad. Rey.
——— w rozłożach szafrannych, łozowych pływał. Skarga.

Szafunek,

Szafunek, szafunku, im. dziś rod. m. Łatw. Szafowanie.

Szafunek dochodów, ofiary żywności. Skarga.

Szafunek dwalebny, dobry. Skarga.

Szala, i, imi. mnoży. rod. żen. Po tau. lanx libra. Cic. Po fran. plat m, bassin de balance. Po niem. eine Schale, an einer Wage, eine Wagschale.

W szali im bardziey w gorze iedna czyli iedze, tym niżey druga bywa spuszczona. Skarga.
——— Ważyć co na szali.
——— Zważyć co szalami.

Szalbierować, ste. Szalbieruię, esz, e. Po tau. manticulari. Cic. Fumos vendere. Marti. Sycophantari, sycophantisare, sycophantias struere. Plaut. Po fran. fourber, tromper, fripponner, piper, frauder. Po niem. betrügen.

Szalbierować z luźi. Skarga.

Szalbierski, a, e, przym. Po tau. veteratorius, a, um. Cic. Circulatorius, a, um. Quint. Prestigiosus, a, um. Gell. Po fran. captieux, trompeur, fourbe. Po niem. betrügerisch.

Szalbierski dowod, potwarz. Skarga.

Szalbierstwo, przysł. Po tau. veteratorie. Cic. Po fran. frauduleusement, en fourbe, en fripon. Po niem. betrügerischer Weise.

Szalbiersko służyć komu. Łuk. Gpalić.

Szalbierstwo, a, rz. rod. nii. Po tau. prestigiae, arum f. Cic. Prestigia, ae, f. Quint. Effutiae, arum f, Sycophantia, ae, f. Plaut. Po fran. tromperie f, fripponnerie f, fourberie f, fourbe. Po niem. Betrug, Betrügerey.

Szalbierstwy błazeńskiemi się bawić. Skarga.

Szalbierz

Szalbierz, a, rz. rod. m. Po łaci. circulator, circumscriptor, fraudator, is, m. Cicero. Defraudator, deceptor. Senec. Sycophanta, ae, m. Plaut. Praestigiator, is, m. Var. Circumforaneus homo. Suet. Po fran. un fourbe, trompeur, fripon, fraudeur, imposteur, tricheur. Po niem. Betrüger.
Szalbierza poymać. Skarga.
Szaleć sło. nii. Szaleię, esz, e. Po łaci. delirare, desipere, demens, mente captus sum, errore mentis affici, insanire. Cic. Po fran. être en délire, rafolir, tomber en rêverie, avoir un transport au cerveau, devenir fou, être hors de son bon sens. Po niem. unsinnig, sinnlos, seyn, rasen.
Szaleie co tak mowi.
— i rozum traci. } Skarga.
— z frasunku.
— prawdziwie.
Szalenie przysł. Po łaci. dementer. Cic. Insane. Cic. Furiose, furenter. Cic. Po fran. folement, sans raison, d'une manière insensée. Po niem. rasend, rasender Weise.
Szalenie burzyć się na kogo.
Szaleniec, szaleńca, rz. rod. m. Patrz Szalony.
Szaleńcy trzęsą się. Key.
— zabiegł nam iakiś szaleniec drogę. Radziwił.
Szaleństwo, a, rz. rod. n. Po łaci. amentia, dementia, insania, ae, f, deliratio, onis f, defectio a recta ratione. Cic. Vecordia, ae, f. Terent. Vesania. Horat. Deliramentum, i, n. Plaut. Po fran. délire, demence. Po niem. Wahnwitz, Raserey.
Było dziwne szaleństwo. Bazylik
— Pomagać komu szaleństwa.
— Przychodzić do szaleństwa.
— Przypisać komu szaleństwo. Skarga.
Szaleństwo z czego.
— ostatnie, w południe, iasne światła szukać.
Szaleństwo iadowite, śmiałe.
Szaleny, a, e, przymi. Po łaci. amens, demens, vecors, delirus, insanus, male sanus. Po fran. insensé, fou, qui est hors du bon-sens. Po niem. wahnwitzig, unsinnig, sinnlos, rasend.
— Uczynił się szalonym.
— Zmyślił się bydź szalonym. błąd — — Bazylik
Szalony człowiek — Skarga
— ~~w szaloną i nieucz~~ Skarga
— w myśl szaloną i nieuczciwą uwichłał się słusznością iey. Skarga
Szambelan, a, im. urzędo. rod. m. Po fran. Chambellan. Po niem. Kammer-Herr.
1º Szańć, u, im. cud. rod. m. Po łaci. sepimentum militare. Var. Po fran. fort, redoute, retranchement. Po niem. Schanze, Verschanzung.
Szańce podnoszą się. Fran. Dmochow.
2º Szańć. Po łaci. periculum, i, n, alea, fortuna, ae, f. Cic. Po fran. danger. Po niem. Gefahr.
— Niesi na szańć zdrowie głowę i sławę. Luk. Opaliń.
— Wysadzić na szańć szczęście wszystko. Key.
— Stawić co na szańć. Kowalewicz.
1º Szanować

1º Szanować, sło. czyn. Szanuię, esz, e. Po łaci. honorifice tractare aliquem, colere, observare aliquem. Cic. Habere dignitatem alicui. Plin. Jun. Po fran. respecter, révérer, honorer, avoir du respect, des sentiments d'estime pour qu. Po niem. verehren, ehren, Hochachtung haben.

Szanować braci, matkę, oyca. Skarga

~~2º Szanować~~

— kogo wszelką powinnością miłości. Skarga.

2º Szanować. Patrz Oszczędzać

Szanować czystość kobiety. | Skarga.
— sławę człowieka

Szanowanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. veneratio, onis, f. Po fran. vénération. Po niem. Ehrfurcht, Hochachtung, Verehrung.

— Godna szanowania czci. | Skarga
— Pragnąć u ludzi czci, i szanowania —

Szanowany, á, é, imies. cz. przesz. Patrz Szanować.

Szanowany był wielce | Skarga.
— od kogo —

1º Szarańcza, y, rz. rod. żeń. Po łaci. locusta, ae, f. Plin. Po fran. sauterelle. Po niem. eine Heuschrecke.

— Lataią szarańcze srogie po osiewkach naszych. | Rey.
— Uczyniły szarańcze wielką szkodę w pożywieniu ludzkiém
— Było ich pełno wszędzie, iako szarańczy | Skarga.
— Osiadło woysko ziemię, iako szarańcza.
— Zniszczyli Tatarzy Polskę, iako niezliczona szarańcza.

Szarga

Szarga, i, rz. rod. żeń, to iest: burza nawałności.

Szarga nieprzeyrzana okrętowi wszystkie maszty pokruszyła, i żagle potargała. Stan. Trembecki.

Szarłat, u, rz. rod. m. Po łaci. purpura, ae, f. Cic. Ostrum, i, n. Virg. Conchylium, ii, n. ~~Horat~~ Juven. Murex, icis, m. Horat. Po fran. écarlate f. Po niem. Scharlach

— Chodzić w szarłacie | Skarga.
Postawa szarłatu — —

Szarłatny, á, é, przym. Po łaci. purpureus, a, um. Cic. Virg. Po fran. de couleur d'écarlate. Po niem. scharlachfärbig

Szarłatné szaty. Skarga.

Szaro-czerwony, á, é, przym. złożo.

Szaro-czerwona farba. Radziw.

1º Szarpać, sło. czyn. Szarpam, asz, a. Po łaci. lacerare unguibus corpus etc. Cic. Laniare viscera etc. Livi. Mulcerare jecur, etc. Horat. Po fran. déchirer, mettre en pièces. Po niem. zerreissen, in Stücken reissen

Szarpać ciało swoie na kawałki | Skarga.
— kogo. Obskoczyło go
Państwo i szarpało
— pismo — —

2º Szarpać. Po łaci. vexare fortunas alicujus, manus afferre bonis alicujus. Cic. Po fran. déchirer à coups de langue, mordre, mettre en pièces qu., la réputation de qu. Po niem. einen schänden, lästern.

Szarpać kogo ciężko na sławie | Skarga
— maiątek czyi.
— sławę ludzi uczciwych | Szamotać

~~Szamotać się~~ Szarpać się, to iest: targać się, mocować się.
— Para chłopiąt się szarpie } Skarga.
Szarpać się z kim — —
Szarpacz, a, imi. rzecz. rod. m. Po łaci. vexator, is, m. Cic. Po fran. chicaneur, aggresseur celui qui vexe, qui attaque les gens. Po niem. Leutescheerer, Placker, Händelmacher.
Szarpacz cudzéy sławy. Ign. Krasic.
Szarpanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. laceratio, onis, f. laniatus, us, m. Cic. Laniatio, onis, f. Senec. Po fran. déchirement m, laceration f. Po niem. das Reissen, Zerreissen.
— Podany był psom do szarpania.
Szarpanina, y, rz. rod. żeń. Po łaci. praeda, ae, f. Virg. Po fran. pillage m, pillerie, rançonnement, dépouillement. Po niem. Raub, Plünderung, Schinderey, Rapuse.
Szarpanina w majętnosciach. Rey.
Szary, á, é, przym. Po łaci. ravus, a, um. Horat. Ravidus, a, um. Colum. Rava lupa. Ravidi oculi gallinae. Po fran. gris. Po niem. grau.
Szary marmór. Radziw.
— mnich. }
— suknia } Skarga.
— wilk }
Szarza, y, rz. rod. żeń; to iest: suknia szarego koloru.
— Chodzić w szarzy. Rey.
Szata, y, rz. rod. żeń. Patrz Suknia.
— Chodzić w szatach. }
— Jąć kogo za szatę. } Skarga.
— Mieć szatę. }
— Naprawować szaty. }

— Oblec szaty.
— Obłóczyć się w szaty.
— Odmienić szaty.
— Odziewać się szatami.
— Pogniły na nim szaty.
— Prać szaty.
— Przybierać kogo w szatę.
— Rozedrzeć szatę.
— Rozsypały się szaty.
— Skazić się mam, iako szata od molów.
— Strzedz się szat drogich.
— Ubierać kogo w szaty.
— Uchylić szaty.
— Uszyć szatę.
— Wdziać szatę.
— Wdziać szatę na kogo.
— zewlekł z siebie szatę. Bazyl. Skarga.
— Złożyć szaty.
— Zmiatać z siebie szaty.
— Zrywać z siebie szaty.
— Zrzucić szaty.
— Zwlec szaty z siebie.
Szata miłosci. Mieć szatę, miłosci i zgody braterskiey.
Szata biała.
— bieleiąca się.
— braterska.
— droga, długa, do ziemi.
— dziana.
— godowa.
— godowna.
— iasna.
— kosztowna.
— królewska.
— męska.
— miękka.
— mierna.
— obmyta.
— ochędożna.
— patryarchalna.
— podarta.

— prostá
— pyszná
— starú
— ubogá
— uszuwá
— upraná
— wetniana
— zigzicá
— żałobna
— zdartá
— złorogtwowa

Skarga.

Szatán, a, im. audioz. rod. m, patrz Czart.
Szatan nieprzyjaciel Boży Skarga
Szatan oyciec kłamstwa i przeklęstwa. Rarzyb
Skarga.
— kusi ludzi.
— łowi ludzi.
— szał się szatanem.

Szatański, á, é, przym. Łatw Czartowski.
Szatańskie ozary.
— moc.
— nawiedy.
— opętanie
— pokusa.
— postrach.
— serce
— siatki
— sidła. Jsdz do sieci szatańskich.
— spiwca
— zabobon
— zalon w dele umarłal.
— zapalenie do nieczystosci.
— zazdrości.

Szatanstwo, a, imi. audioz. rod. nii. Patrz Czartowstwo.
— Uwolnić kogo od szatanstwa.

Szatecznie, i, imi. zdrobn. rod. żeń. Łatw Szata

Szatka, i, imi. zdrobn. rod. żeń. Łatw Szata.

— Wzięsi szatkę ubogą. Skarga.
1e Szatny, á, é, przym, to iest dobrze ubrany.
Szatny i świetny dworzanin. Skarga.
2e Szatna szczotka to iest do sukien. Radziwił.

Szczotel, szczotka, rz. rod. m. Po łac. stigium, ii, n. Cu. Residuum, mentum alicujus rei. Anal. Po fran. brin, m, ombre de quelque chose. Po niem. Schatten, Funken, Spur, kleiner Ueberbleibsel von etwas.
— Drzew i szczotek i pamiątka żadna się została. Skarga.
— Kościołów szczotki ledwie znać.
— Zamku starego szczotki.

Do szczętu. Po łac. funditus, radicitus. Cu. Po fran. tout-à-fait, à plate-couture, jusqu'au dernier, du sac, de bout en bout. Po niem. gänzlich, bis auf den letzten Mann, aufs Haupt.
Do szczętku stoit ich woysko. Skarga.
Do szczętku zginąć.

Szczáw, szczawiu, imi. rosl. rod. m. Po łac. oxalis, idis, f, lapathum, i, n. Plin. Po fran. Acetosa, ae, f. Po fran. oseille, f, aceteuse, f, vinette, f, salicette, f. Po niem. Sauerampfer.
Szczawiowy, á, é, przym. Po fran. d'aceteuse. Po niem. von Sauerampfer.
Szczawiowy kwas.

Szczebel, szczebla, rz. rod. m. Po łac. gradus, scalarum. Cu. Scandula, ae, f. Philand in Vitruv. Po fran. échelon, m, échelle, f. Po niem. Leiter-sprosse, f, Leiter-rolle, f, Leiter-grad, m.

Szrangé na szrzeblu ostatecznym.

Szrzebiotać, patrz Szwegotać.

Szrzebiota iak szpak w klatce. Rey.

Szrzebiotka, i, to iest: wrzelomowna niewiasta.

Szrzecina, y, rz. rod. żeń. Po łac. seta, ae, f. Virg. Spina, ae, f. Cic. Seta porci suis. Po fran. soie de porc. Po niem. eine Schweins-Borste.

Szrzecina świniá, wieprzowá.

Szrzególnie, przysł. Patrz Osobliwiem

Szrzególny, patrz Osobliwy.

Szrzegolne używanie. Kosakowicz

Szrzegrzeia ż. rz. rod. żeń. Pilchowski

Szrzyia, i, rz. rod. żeń. Po łac. maxilla, ae, f. Pers. Po fran. machoire. Po niem. Kinnlade Kinnbacken

Szrzyia osłę zabił Samson, tysiące nieprzyiaciół swoich. Skarga.

Szrzekać, sto. nie. Po łac. latrare. Cic. Latratu personare. Virg. Po fran. aboyer, japer, clabauder, japer contre qu, aboyer qu, ou contre qu. Po niem. einen anbellen.

Szrzekáczpies, szrzekanie
— iadopies. | Skarga.

Szrzekać na kogo. Po łac. gannitibus aliquem lacessere. Mart. Allatrare aliquem. Colum. Oblatrare aliquem. Cic. Po fran. aboyer, médire, calomnier, diffamer qu. Po niem. Lästern, Uebels nachreden, schmähen.

Szrzekał Cesarz na kościół Boży. Skarga.

Po Szrzekacz, a, rz. rod. m. Po łac. latrator, is, m. Virg. Po fran. clabaudeur. Po niem. Beller.

Szrzekacz pies.

2o Szrzekacz. Patrz Potwarca

3o Szrzekacz to iest Złey rzeźnik. Leb. Petrycy. Po łac. rabula ae, m. Po fran. plaideresse, braillour chicanneur. Po niem. Klefter, Zungen-Drescher, schlechter Advocat.

Szrzekanie, a, rz. rod. nij. Po łac. latratus, us, m. Varro. Gannitus us, m. Mart. Po fran. japement, clabaudage m. Po niem. das Bellen.

Szrzekaniem psiém słowa iego nazywáSzrzelina Swięcio, my szpeta mowy ge-
Szrzenięto, a, im. zdrob. rod. nij. Po łac. catulus, catellus, i, m. Plaut. fetus canum. Cic. Po fran. un petit de chienne. Po niem. ein junger Hund, der noch saugt.

— Jako szrzenięttko przedemwem, upadám przed tobą Boże. Skarga.

Szrzenię, ięcia, im. zdrob. rod. nij. Patrz Szrzenięttko.

Szrzenięttko.

Szrzénié szrzekáwyie.
— białe czarne

Szrzep u, rz. rod. m. Po łac. plantata arbor, insita arbor. Plin. Virg. Po fran. un arbre greffé, ou enté. Po niem. gepfropfeter Baum.

— Były te dwa klasztory szrzepamí pierwszemi na rozmnożénié innych. | Skarga.
— Mało kwiatów na tych szrzepach. | Rey.
— Okopywać szrzep. | Skarga.
— Polewać wodą szrzep.
— Puścić się szrzep w górę.

Szrzep wzrosła Skarga.
— drogi. | Skarga.
— młody.
— uszrzepiony. | Rey.

Szczepać, sło. Szczepam, asz, a. Po łaci. findere. Colum. Diffindere. Var. Cuneare, discuneare. Plin. Po fran. fendre du bois. Po niem. spalten Stolz.

Szczepać drzewa, golenie, kośćie.

Szczepan, a, imi. osobow. rod. m. Po łaci. Stephanus, i, m. Po fran. Etienne m. Po niem. Stephen.

Szczepan Papież, Męczennik.

Szczepek, szczepka, im. zdrob. rod. m. to iest: szczep mały.

Szczepki wszystkie poschły. | Radziwił.
—— na dwa łokcie niemal wysokie ——

Szczepiący, á, é, imiesł. cz. teraz. Patrz Szczepić.

— Prawa szczepiące bogoboyności. Skarga.

Szczepić, sło. czyn. Szczepię, isz, i. Po łaci. inferre arbori surculum. Colum. Serere arbores. Cic. Plantare punicas, etc. Plin. Immittere plantas truncis. Virg. Po fran. gréfer, enter, mettre une gréfe. Po niem. propfen einen Baum, pflanzen, ausbreiten eine Lehre.

Szczepić boiaźń Boga w sercu. | Skarga.
—— kościół Boży.
—— drzewo
—— kościół Boży.
—— obyczaie dobré.
—— wiarę świętą.
—— winnicę
—— znajomości Boską.
—— znajomości imienia swego szczepił P. Bóg między pogaństwem.
—— zwady między bracią
Szczepi się chwała Chrystusa

Szczepienie

Szczepiénié, a, rz. rod. nii. Po łaci. immissio sarmentorum. Cic. Insitio arborum. Colum. Plantatio, onis, f. Plin. Po fran. l'action de gréfer un arbre, plantation f. Po niem. das Pfropfen der Bäume.

Szczepiéniém iego, były wszystkie kościoły.

Szczepiénié ateizmu. | Skarga
—— cnot.
—— drzewa.
—— owoców pokutnych.
—— wiary. Posłany na szczepienie wiary do niższych Węgier ——

Szczepiony, á, é, imiesł. cz. przesz. Patrz Szczepić.

— Chwała Boga szczepiona w tey ziemi. | Skarga.
—— Drzewo szczepione. ——

Szczerba, y, rz. rod. żeń. Po łaci. plaga, vulnus, eris, n. Claud. Po fran. brèche f, dent f, fracture dans une lame, dans un pot. Po niem. eine Scharte in einer Klinge, in einem Topfe.

Szczerbę uczynić w naczyniu iakiém w nożu.

1° Szczerbaty, a, e, przym. Szczerbaty garnek. Po łaci. orificio laeso, attrito, infracto, olla etc. Anal. Po fran. ébreché. Po niem. schartig.

2° Szczerbaty człowiek. Po łaci. diminutos dentes habens. Anal. Po fran. brèchedent, bréchu. Po niem. der Zahnlücken hat, dem Zähne fehlen.

Szczerość, i, rz. rod. żeń. Po łaci. sinceritas

ritas, tis f. Plin. Integritas sermonis, hominis, eti, candor animi, apertum pectus. Cic. Po fran. sincerité, integrité, bonne foi, candour i Po niem. Aufrichtigkeit, Redlichkeit.

— Nie masz szczerości i prozoty między ludźmi. Skarga

Szczerość nauki wyczerpnąć

— do kogo.

— wiary prawdziwéy Kwiatowi

— niszczyć obłudami.

— braterska. Skarga

— Kadzić o Cyzyźnie w szczerości braterskiéy

Szczero-złoty, a, e, przym

Szczero-złoty tamuch, to iest z szczerego złota.

1o Szczery, á, é, przym. Po tau. sincerus, a, um. Ovid. Purus, merus, liquidus, a, um. Cic. Purus, putus, a, um. Plaut. Po fran. pur, fin. Po niem. lauter, fein, unvermischet, rein als Gold

Szczere bogactwo — — — Krasic Hor

— złoto — — — Euk Opal.

— duch

— głupstwo.

— nauka.

— nienawiść. Co mnie niż z szczérey nienawiści.

— niewinność.

— omyłka

— pismo. Dopiérać tamże swą z szczerego Pisma. Skarga

Większy miał smak w szczerém piśmie, niżli z wykładem.

— podanie Apostolskie

przetłumaczyć

— pole. Jeśliż ostrożny ptak, boy się sieci w szczerém polu. Skarga

— prawda szczéra gdzie im zamknęła. Kochanowi

— sprawiedliwości szczéra panuie w sercu iego.

— światłości. Skarga.

— upor.

— wino szczére dat mu pić

— woda pita szczerą.

— zabobon szczery

— złości szczerą. — —

2o Szczery, mówiąc o człowieku. Po tau. apertus homo, antiquus officii homo, antiquus homo. Cic. Antiqua virtute, fide homo. Terent. Optuma fide vir. Cic. Po fran. naif, sincère franc, candide. Po niem. aufrichtig, redlich.

Szczérze, przysł. Po tau. candide, ex animo, ex fide bona, aperte, ingenue, liquido, integre. Cic. Po fran. sincèrement, candidement, naïvement, sans déguisement, de bonne foi. Po niem. aufrichtig, redlich.

Szczérze darował co komu

— kochał kogo. Skarga.

— magnas rationes ejus. Britkowi o kim Skarga

Szczęścia, st. Szczęszcze, isz, o Po tau. fortunare aliquem, aliquid, aliqui. Cic. Prosperare alicui Plaut. Po fran. rendre heureux, combler de prosperité. Po niem. glücken, beglücken, das Glück, geben, segnen

Szczęścić się P. Bóg i Państwowi będzie.

— kazanie iego Bóg szczęścił. Skarga

W czém

— Rządy jego Bóg szczęści. Skarga
— W czem szczęścił mu P. Bóg. Skarga
Szczęści się co komu. Patrz Powodzi się.
— Nie mu się nie szczęściło. Skarga.
Szczęście, a, rz. rod. nii. Po łac. felicitas, tis, f, fortuna, ae, f, sors, tis, f. Gr. Sors, tis, f. Salus. Po fran. bonheur, m; fortune, prosperité f. Po niem. das Glück.
— Błysnęło trochę szczęście.
— Brodzić w szczęściu wielkiem.
— Bydź w szczęściu.
— Chłodzi P. Bóg, nie cieszy sługi swoich świeckiem szczęściem.
— Dał mu P. Bóg szczęście na nieprzyjaciely.
— Darował kogo szczęściem.
— Dostąpił szczęścia.
— Gorszyć się szczęściem drugich.
— Idź za szczęściem.
— Mieć szczęście wielkie. Mieć szczęście do czego. Mieć szczęście w czem.
— Nadawać kogo szczęściem.
— Należć szczęście.
— Odmieniło się szczęście.
— Odszpował szczęścia.
— Okraszał kogo szczęściem.
— Opływał wszystkiem szczęściem.
— Osiągnąć szczęście.
— Otworzyło się im szczęście.
— Padło szczęście na niego.
— Pięć się przez mękę do szczęścia.
— Płynęło szczęście komu.
— Płynęło mu zewsząd szczęście. Pogardzał omylnem szczęściem
— Pokładał szczęście najwyższe na czem.
— Pokusił się o pierwsze szczęście swoie.
— Powiodło mu się wszystko szczęście.
— Przechodzić szczęściem drugich. Przełożyć kogo szczęściem nad inne.
— Przepędzić życie w szczęściu. Przerywa nieburzności, szczęście
— Stroży komu szczęście.
— Spuszczać się na szczęście
— Stoi Bóg łaskawie w szczęściu swoiem
— Sprzyjało się wszystko szczęściu iego.
— Trwać poczęte szczęście.
— Trwało szczęście nie długo.
— umiera szczęście Gdy umierali szczęście
wszystkich z nimi umierało
— Trwożyło się szczęście swoie. Skarga
— Wydźwignąć chcieć szczęście swoie, które
dosiąć, dopiąć, poznać
— Wylewa się szczęście czy łaskawości i na dzieci.
— Wypadło mu wszystko szczęście z ręki
— Zapłynął nigdy nie było nigdy szczęścia
— Zapłynął już był bardzo w szczęściu swoiem.
— Zaświeciło mu nagle szczęście.
— Zepchniony z wysokiego szczęścia.
— Znosić cierpliwie odmianę szczęścia.
— Zostawał w największem szczęściu

Skarga.

Szczęście Anielskie
— dworskie
— krótkie
— ludzkie
— mięszane
— nieboskie
— odmienne
— omylne.

— Skusić się

prawé
przeplatane
świeckie
wieczne
wielkie
wojenne
wszystko
wysokie
Skarga.

Szczęśliwie, przysł. Po łac. felicitèr, prospere, fauste, bono auspicio, avi sinistra, fortunate, beate, auspicato. Cie. Po fran. heureusement. Po niem. glücklicher Weise.

Szczęśliwie obrócił dzień na stuk
— Bożą — panować — —
— powiła syna.
— rządzić ludem.
— służyć Cyzyknie.
— zasnąć w Panu.
Skarga.

Szczęśliwość, i, rz. rod żeń. Łatw. Szczęście.

Szczęśliwy, á, é, przym. Po łac. felix, fortunatus, beatus, prosperus, a, um. Cie. Po fran. heureux. Po niem. glücklich.

— Bydź szczęśliwym.
— Spodziéć się bydź szczęśliwym.
Szczęśliwá Arabiá.
— bitwa szczęśliwą wybawił ich od nieprzyiaciół.
— na brzeg niebieski
szczęśliwy i wesoły przemawiał
— hetmán na Turki.
— koniec stał się onym rozterkom.
— mąż na woynach.
— niewiasta — —
— powodzenie

— pisarz
— powodzenie w Handlach Dmochow.
— praca
— śmierć
— sposób
— uszy szczęśliwe Skarga.
Świętych Bożych, które słyszą to, czego my pragniemy
Szczęsna, ey, rz. rod. żeń. Po łac. felicitata, ae, f. Po fran. Felicité. Po niem. Felicitang.
Szczęść Patrz Szczęstek.
— Do szczęścia wykorzenić co Skarga.
Szczodrobliwie, przysł. Patrz Hoynie.
Szczodrobliwie opatrywał ubogich z dóbr swoich. Skarga.
Szczodrobliwość, i, rz. rod żeń. Po łac. liberalitas, largitas, tis, f, beneficentia, ae, f. Cic. Munificentia. Patrz Benignitas, tis, f. Cic. Po fran. libéralité, largesse, f. Po niem. Freygebigkeit, Mildigkeit.
— Szczodrobliwość ku gościom. Skarga
— dokonczona Brzezowey
Szczodrobliwy, a, e, przym. Po łac. largus, beneficus, munificus, benignus, a, um, liberalis, is, e. Cic. Po fran. libéral. Po niem. freygebig.
Szczodrobliwy Pan, zasługi i nadzieię stuy swoich przewyższa.
Skarga. — ubogim.
— rządzi szczodrobliwa.
Szczodrota, y, rz. rod. żeń. Patrz Szczodrobliwość.
— nadal tego szczodrotę.
Szczodroty Bożkiey skarb niewybrany.
Szczodry Patrz Szczodrobliwy.
Szczodrze rządź Boga zamykamy sobie.
Skarga.

wydziałem

— wydziałem szyrokim taski swe mierzyć. Jgn. Kras.

Szyrokry na ubogie i zwierzęty Skarga.

Szyrokta, i, rz. rod. żeń. Po łac. verriculum i, n. Po fran. brosses, f. plur. vergette pour nettoyer les habits. Po niem. Kleider-Bürste, Lehr-Bürste.

Szyrotka z szyrzeciny swiniey.

——— szatna. Kadzwiel.

Szyrudło, a, rz. rod. n. Po łac. pes lignens metilorum. Po fran. jambe de bois. Po niem. Stelze, holzernes Bein eines Lahmen.

Szyrudło przymawiać komu.

1o Szyrupło, przysł. Po łac. exiliter. Cic. Po fran. d'une maniere mince. Po niem. Dünn.

Szyrupło zrobiony bot.

2o Szyrupło ieść. Patrz mierzić, mało

Szyruptości, i, rz. rod. żeń. Po łac. tenuitas, tis, f. Exilitas, tis f. Colum. Gracilitudo, inis, f. Acc. Non. Po fran. petitesse f, exiguité f. Po niem. Dünnheit, Kleinheit, Hagerheit, Magerheit

Szyruptość ciała Skarga ——— Kras. Jgn.

——— mięszkania ——— Skarga

——— mięysła. Opuszczał co dla szyruptości mięysła.

——— nogi

——— wzrostu.

Szyrupty, a, e, przym. Po łac. exilis, tenuis, is, e. Cic. Gracilis, is, e. Teren. Po fran. grêle, mince, menu, délié. Po niem. zart, dünn, schwank, hager.

Szyrupto

Szyruptego ciała być. ——— dochody szyrupte. ——— posiłek szyrupty. ——— wzrostu szyruptego } Skarga

Szyrzeć, a, imi. zwierz. rod. m. Po łac. glis, iris, m. Plin. Po fran. rat m. Po niem. eine Ratte.

Szyrzeczek, szyrzeczka, im. zdrob. Po fran. rateton, m. Po niem. kleine Ratte.

Szyrzeczkami i mołami pałacow, nazywał dworakow Skarga Kadzwiel.

Szyrzeczek Faraonowy, tak szczury w Egipcie zowią.

1o Szkrzać kogo pisaniem. Po łac. immittere canes alicui, canes in aliquem inhortari. Apul. Imitare in aliquem canes. Inul. Po fran. hâter, lancer, lâcher, laisser couler, donner les chiens, ayués qu. chasser qu. aux chiens. Po niem. einen Hund hetzen, anhetzen.

2o Szyrzać kogo piorkiem i szyrzykiem. Skarga, to iest: przegryzać kogo.

Szyrzyć się Patrz Chlubić się

Szyrzyć się czem. Skarga.

Szyrzyglet, szyrzygla, im. ptasze. rod. m. Po łac. cardelis, is, m. Plin. Po fran. chardonneret, m. Po niem. Stieglitz

— Wielkie nic, ile w szyrzyglu sadła. Luk. Opalin. Po fran. pas un zest autant, qu'on peut souffrir dans l'oeil. Po niem. nichts, so viel die Milcke Fett hat.

1o Szyrzynać, słow. czyn. Szyrzynam, esz, e. Po łac. pungere, carpere, carillo

24

, pervellere aliquem. Cu. Perstrin gere aliquem verbis asperioribus. Cu. Vellicare aliquem. Zwint. Po fran. pinser, lardonner, brocarder, ronger, mordre, piquer de paroles, donner un coup de langue, dedent à qu. Po niem. beissen, stucheln.

Szczypać kogo i łżyć. Skarga.
— kogo szyderstwem i dowcipem kogo pisaniem. N. P. W.
— kogo wandami. Skarga.
— kosciół. Lud. Opal.
— stawy bliźniego.
— stawy czyiż somotnie urzędy.

2o Szczypie wiatr. Po fran. le vent perce, cingle, fouette, coupe. Po niem. der Wind schneidet.

Szczypie w uszy wiatr ostry. Lud. Opal.

2o Szczypanie, a, rz. rod. n. Latin Szkalowanie.

— Miotał szczypania na kogo. Skarga.

Szczypanie języków —

2o Szczypanie. Po łac. vellicatio, onis, vellicatus, us, m. Po fran. pinzement m, l'action de pincer. Po niem. das Kneipen, das Kupfen, Zupfen.

Szczypnąć robactwa. Skarga.

Szczelin, a, m. niżyw. rod. m. Latin Włócznia, Oszczep.

Szczelinem uderzył konia. Rey.

Szelag, a, im. rzecz. rod. m. Po łac. triens sestertii. Anal. Po fran. chelon, m. Po niem. Schilling.

— Brał od niego szelęga nie chciał. Skarga.

— Grał po szelęgu. Lud. Opaliń.

Szelążek, szelążka, im. zdrob. rod. m. Patrz Szelag.

Szelążek jeden miata. Skarga.

Szelest, u, imi. rz. rod. m. Po łac. crepitus pedum etc. Cu. Strepitus, us, m. Virg. Po fran. bruissement, trac, fracas, bruit, que font les hommes, les animaux en courant, les chariots en roulant. Po niem. Gerassel, Geschwarre, Geräusch.

Szelest polaxdów. N. P. W.
— Szorumień czyszey wody przebiegá z szelestem.

Szemrał, sto. nii. Szemrzę, esz, e. Po łac. murmurare. Cu. Po fran. murmoter, gronder. Po niem. murmeln.

Szemrał na kogo Skarga.
— o co, np. o srogości.
— o tym.
— przeciwko komu.

Szemrzę, a, rz. rod. m. Po łac. murmusus, i, m. Hb. Fest. Po fran. murmoteur. Po niem. Brummer.

Szemrzę. Skarga.

Szemranie, a, rz. rod. nii. Po łac. murmuratio, onis, f. Senec. Murmur, is, n. Ovid. Juven. Po fran. murmure, m. Po niem. Gemurmel.

Szemranie na kogo Skarga.
— o co.
— o tym.
— przeciwko komu.
— Było szemranie wielkie pospolitego ludu na Biskupy i na Cesarza.
— Cierpliwym bydź na szemrania.

— Nosił szemranie na myśli.
— Powstały nań szemrania.
— Przyimował szemrania.
— Ugasić szemranie. Hoyfius
— Wrato na czas szemranie. Skarga
— Wszczęło się szemranie w radzie oney.
— Zasmucony szemraniem.
— Zgładzić szemranie.
Szemranie śmiałe — wielkie.

Szept, u, rz. rod. m. Patrz Szeptanie
— Nie podobały mi się Szepty. Łuk. Opa
— Wyliczał szeptem grzechy Kościałow
Szydzu.

Szeptać, słow. nii. Szeptám, asz, a. P. tau. susurrare. Ieren. Obloqui. Cu. Mussitare. Liv. Insusurrare alicui alicui, insusurrare in aurem alicui. Cu. Semi murmure dicere. Ovid. P. fran. chuchoter, marmoter, parler tout bas, souffler à l'oreille. P. niem. leise reden, zischeln, zischern, fischern.

Szeptał pacierz święty. Jgn. Krasic
— płodzi wymyślone u spowiedzi. Łuk. Opalin
— cicho
— do ucha Skarga.
— o kim Key.

Szeptanie, a, rz. rod. nii. P. tau. susurrus, i, m. susurratio, onis, f. admurmuratio, onis, f. Cu. Susurrum, i, n. Ovid. Murmurillum, i, n. Plaut. P. fran. murmure, m. P. niem. Gezische, leises Geredo
— Leczyć kogo szeptami. Skarga.
Szeptanie uche.

Szereg, u, rzecz. rod. m. P. Tau. ordo, inis, m, series, ei, f. P. fran. rang, rangée P. niem. Glied, Reihe, Ordnung.
Szereg męczenników. Być po liczonym w szereg męczenników. Skarga
— przodków szeregiem zaszczycać się. Jg. Kras.
— wyrazów. X. Opal.
— zapytań układać. X. P. W.
— żołnierzy szeregować się. P. W.
rozerwały.

Szermierski, a, e, przym. P. tau. gladiatorius, a, um. Cu. Pugilatorius, a, um. P. fran. de gladiateur P. niem. der Fechter der Römer betreffend.
Szermierskie rzemiosło, widok.
Szermierstwo, a, rz. rod. nii. P. tau. pugilatio, onis, f. Cu. Gladiatura, ae, f. Plaut. Pugilatus, us, m. Plaut. P. fran. pugilat, m, gladiature, f. P. niem. die Fechterkunst.
1° Szermował, st. Szermuię, esz, e P. tau. pugillatu decertare, certare, pugnare P. fran. se battre à coups d'épée. P. niem. Fechten, sich schlagen.
2° Szermował szlachetnym. Patrz Chlubić się.

Szeroce, przysł. patrz Szeroko.
Szeroce chwalić urodę dey. Skarga. Jan Lubl.
— pisać co —

Szeroki, a, i, przym. P. tau. latus, late fusus, late diffusus, amplus, a, um. Cu. P. fran. large, ample, vaste, grand. P. niem. breit, weit Linig.
Szeroka droga Exp. z Xsz.
— ulica szeroka Skarga
— okno szerokie Rosdie
go miłosierdzia na przyimowanie też potrzebujących. miłosierdz.

— miłości ku bliźnim im iest szersza, tym iest lepsza.
— morze szerokie serca ludzkiego.
— państwo szerokie od Indyi, aż do Etyopii, miał Aswerus Król Perski.
— piersi szerokich.
— plac szeroki.
— ramion szerokich był.
— ramiona szerokie miał.
— rany szerokie zawiązować
— rzeka szeroka.
— serce wspaniałe, szerokie na dobro braci.
— twarz szeroka.
— ubranie szerokie.
— wóz szeroki zrobiono mu.
— wywody i nauki szerokie dawać o czém.
— zwierzchności szeroką przyznać komu nad kim.

Skarga.

Szeroko, szerzéy, nayszerzéy, przysł. Po łaci. late, latius, latissime, fuse, perlate, diffuse. Cic. Laxe. Var. Vaste. Cels. Po fran. amplement, largement, prolixement. Po niem. breit, weitläuftig.

Szeroko oznaymować co.
— pisać o czém.
— wyboczyć.
— Błąd w xięgach szeroko odkrywać.
— Gębę miał tak szeroko otworzono, iż widzieć było można wnętrzności iego i zamknąć iéy nie mógł.
— Rzeka idzie szeroko.
— Rzeka wylewa szeroko.
— Sława iego rozgłosiła się szeroko.

Skarga
Kocałowicz
Skarga

— Użytek téy nauki szeroko się rozciąga.
— Wiarę S. szczepić szeroko.
— Wiara S. rozkwitnęła się szeroko.
— Wiara S. rozpuściła się szeroko po wszystkim świecie.
— Władzę swoię puścić szeroko.

Skarga.

Szeroko-głośny, a, e, przym. złożo. Po niem. weitläuftig.
Szeroko-głośne nadacie im imiona. X. Woronicz.
Szerokość, i, rz. rod. żeń. Po łaci. latitudo, inis, f. Cic. Amplitudo, inis, f. Plin. Vastitas, tis, f. Colum. Po fran. largeur f. Po niem. Breite.
Szerokość państwa, placu, ramion, itd.
Szerszeń, ia, im. żywot. rod. m. Po łaci.
Szerszeń gnuśny. Fran. Dmoch.
Szerz, y, rz. rod. żeń. Patrz Szerokość.
W szerz. Po łaci. in latitudinem. Po fran. en largeur. Po niem. in die Breite.
Szerzyć, sło. Szerzę, ysz, y. Patrz Rozszerzać.
Szerzyć fałsze.
— grzech komu.
— rzecz długo.

Skarga

Szerzy się co. Po łaci. serpit rumor, consuetudo, latescit, aggravescit aliquid. Cic. Gliscit fama etc. Tacit. Latescit equus, aggravescit vulnus. etc. Po fran. s'elargir, s'étendre, se répandre, s'augmenter. Po niem. sich ausbreiten.
— Bluźnierstwa szerzą się —
— Chwała Chrystusa szerzy się.

Skarga.

— Użytek
— Cnota

— Cnota jego coraz się bardziéy szerzyła.
— Fałsze szerzą się.
— Grzech się szerzy od bogatych i Panów.
— Klasztory szerzyły się.
— Łupiestwa się szerzą.
— Miłość się w nim szerzyła.
— Miłość szerzyła się w sercu jego.
— Moc czyia szerzy się.
— Nasienie niezbożnego szerzyło się.
— Niemoc się szerzy.
— Ogień się szerzy.
— Państwo się szerzy.
— Powietrze szerzy się.
— Sekta Kalwińska się szerzy.
— Sława iego szerzyła się daleko. Sława jego szerzyła się u wszystkich ludzi.
— Wiara się szerzy.
— Wieść się szerzy.
— Zbiéranie nasze codzień się szerzy.

Skarga.

Sześć, wyraz licz. Po łaci. sex, indecl. Seni, æ, a. Cic. Po fran. six. Po niem. sechs.
Sześć głów
— spraw osądzić.
Sześćdziesiąt, imi. liczbow. Po łaci. sexaginta, indecli. Cic. Sexageni, ae, a. Plin. Decies seni. Ovid. Po fran. soixante. Po niem. sechzig.
— Żył nad lat sześćdziesiąt. Skarga.
Sześćdziesiątkroć. Po łaci. sexagies. Cic.
Sześćdziesiątletni, a, e, przym. Po łaci. sexagenarius, a, um. Quint. Sipont. Po fran. sexagénaire. Po niem. sechzigjährig.
Sześćdziesiątnica, y, rz. rod. żeń. niedziela, w szóstym dziesiątku dni. Skarga.
Sześćdziesiątny, a, e, przym. Patrz Sześćdziesiąty.
Sześćdziesiątny owoc. Skarga.
Sześćdziesiąty, a, e, przym. Po łaci. sexagesimus, a, um. Cic. Po fran. le soixantième. Po niem. sechzigster.
Sześćdziesiąty dzień, dziesiątek, niedziela. Skarga.
Sześcioro, patrz Sześć.
Sześcioro dzieci. Skarga.
Sześćkroć. Po łaci. sexies. Liv. Po fran. six fois. Po niem. sechsmal.
Sześćkroć sto tysięcy złotych.
Sześćmiesięczny, á, é, przym. Po łaci. semestris, is, e. Livi. Po fran. de six mois. Po niem. sechsmonatlich.
Sześćmiesięczne dziecię.
Sześćset. Po łaci. sexcenti, ae, a, sexcenteni, ae, a. Cic. Po fran. six cent. Po niem. sechshundert.
— Sangar pługiem sześćset mężów pobił. Skarga.
Sześćset kroć. Po łaci. sexcenties. Cic. Po fran.
Sześćsetny, á, é, przym. Po łaci. sexcentesimus, a, um. Plin. Po fran. le six centième, le dernier de six cents. Po niem. der sechshunderste.
Sześćsetny rok.
Szesnaście, imi. liczbo. Po łaci. sexdecim, indecli. Cic. Po fran. seize. Po niem. sechzehn.
Szesnasty, a, e, przym. Po łaci. decimus sextus

sextus. Anal. Po fran. le seizième. Po niem. der sechzehnte.
Szesnasty rok.
Szew, szwu, rz. rod. m. Po łaci. sarcimen, inis, n. Apul. Sutura, ae, f. Senec. Po fran. couture, f. Po niem. die Nath.
Szew się porze.
— przerwać szew } Skarga
Szewc, szewca, rz. rod. m. Po łaci. sutor, is, m. Cic. Calceolarius, ii, m. Plaut. Po fran. cordonnier m. Po niem. ein Schuster.
Szewca przywiódł.
Szewski, á, é, przym. Po łaci. sutorius, a, um. Cic. Sutrinus, a, um. Tacit. Po fran. de cordonnier. Po niem. Schuster=.
Szewski warsztat. Po łaci. sutrina, ae, f. Liv. Suterna, ae. Apulej.
Szewstwo, a, rz. rod. nii. Po łaci. sutrinum, i, n. Senec. Po fran. cordonnerie f, métier de cordonnier. Po niem. Schuster-Handwerk.
Szkalować, sło. czyn. Szkaluię, esz, e. Patrz Łżyć. Szczypać słowy.
Szkalować kogo przed kim. | Skarga.
— kogo przez listy. | Stat. Litew.
Szkalowanie, patrz Łżenie.
Szkapa, y, imi. zwierz. rod. żen. Po łaci. caballus tardus. Lucill. Po fran. haridelle, rosse, mazette, bourrique f. Po niem. Schindmähre.
— Leżą szkapy po łąkach. —
— Pokrywaią szkapy iedwabie. | Skarga.
— Postawci gdzie szkapy. | Rey.
— Toczyć szkapą —
Szkapa

Szkapa parszywa.
— zakryta pokrowcem. Rey.
Szkapi, a, e, przym. Po łaci. caballinus, a, um. Pers. Po fran. de cheval. Po niem. Pferde=.
1° Szkapina, to iest: nędzny koń
2° — to iest: mięso szkapie końskie
Szkaplerz, a, rz. rod. nii. Po łaci. scapulare, is, n. Po fran. un scapulaire. Po niem. ein Scapular.
Szkapsko, a, wyraz zgrub. rod. nii, to iest: koń nędzny.
Szkapsko gnuśne, szpetne Łuk. Opa.
Szkarada, y, rz. rod. żeń. Patrz Sromota.
Szkarady pełen. Ign. Krasic.
Szkaradnie, patrz Sromotnie. Szpetnie.
Szkaradnie bluźnić Troycę przenaychwalebnieyszą. | Skarga.
— obrażić kogo.
Szkaradność, patrz Szpetność.
— Pokryty w szkaradnościach. } Skarga.
— Pomazana i zelżona wiara S. szkaradnościami. } Gneg. z Żar.
Uznay szkaradność twoię —
Szkaradność grzechów — Skarga.
Szkaradny, á, é, przym, patrz Szpetny. Bazylik.
— matactwo — Skarga.
Szkaradna myśl — Gneg. z Żar.
— nałóg
— niemoc, trędowata, opanowała go od głowy aż do stóp. Skarga.
— wrzód szkaradny i zaraźliwy uczynił się na piersiach.
Szkaradzić się, to iest: Łżyć się —
Szpecić się.
Szkaradzić się potwarzami.
Szkiełko, a, wyr. zdrobn. rod. nii. Po fran. petit morceau de verre. Po niem. ein

ein Schlecken Glas.

Szkiełko. Lat. Opalus

Szklanny a, e, przym. Po łac. vitreus a, um Var. Po fran. de verre, de vitre. Po niem. gläsern

Szklaná gałczyka. Kadzinet

— naczynie szklane. Skarga.

Szklarz a, im. rze. rod. m. Po łac. vitrearius, ii, m. Senec. Po fran. vitrier, m. Po niem. Glaser.

Szklarz żyd, był od niego nauczony.

Szklenica, y, rz. rod. żeń. Po łac. vitreus calix. Mart. Vas vitreum. Colum. Vitrea, orum, n. Plin. Po fran. grand verre à biere. Po niem. grosses Bier-Glas

— Kobiú szklenicę.

— Ledwie co mało oleiu w szklenicy zostało. Skarga.

~~Szkło a, rz. rod. nii. Po łac. vitrum~~ ~~Cic. Po fran. du verre. Po niem. Glas~~

~~Szkło wypalać w piecu. Skarga.~~

Szklnić się, patrz Lnić się:

— Oczyszczenia nie są swobodnem, o ledwo się szklniły. — Jan. Kras.

— Zamek szklnie się gustem dostatkiem

Szkło a, rz. rod. nii. Po łac. vitrum i, n. Cic. Po fran. du verre. Po niem. Glas.

Szkło wypalić w piecu. Skarga.

Szkocki a, e, przym. Po łac. Scotticus, a, um. Po fran. ecossois. Po niem. Schottisch.

Szkocki język. Skarga.

Szkocya, yi, im. naród. rod. żeń. Po łac. Scotia, ae, f. Po fran. Ecosse. Po niem. Schottland.

Szkoda, y, rz. rod. żeń. Po łac. damnum, i, n, detrimentum, i, n, incommodum, i, n, jactura, ae, f, jactura, ae, f. Cic. Noxa, ae, f. Liv. Po fran. dommage, m, perte, détriment. Po niem. Schade, Lust, Klage

— Czynić szkodę duszy, sierocie, wdowie.

— Dzieje się szkoda kościołowi

— Idzie z tego szkoda.

— Mieć szkodę na czém.

— Mieć szkodę w zdrowiu.

— Nadgradza się szkoda komu

— Nastąpiło szkoda

— Obracać swoby dowcipu na szkody ludzkie

— Odnosić szkodę jaką na ciele. Skarga.

— Oszacować szkodę.

— Policzyć szkodę komu

— Powstawać szkody na kim

— Stała go szkoda od ognia na majętności

— Stała się szkoda nieoszacowana kościołowi Upier. Lit.

— Troć nam to za szkodę.

— Uchować mię Boże szkody

— Ucisnie szkodę w ogniu.

— Uczynić komu szkodę.

— Upamiętać się po szkodzie.

— Wolnie za naukę za sobą silne szkody zbawiciela.

— Wziąść dług i szkodę niemałą

Szkoda ludzka.

— niemała

— nieoszacowana

— nieznośna

— oczywista
— silna
— wielka. } Skarga.

2° Szkoda. Po łac. nihil juvat. Po fran. c'est en vain, on a beau dire, faire. Po niem. es ist vergebens, es ist umsonst.

Szkoda tam słow, gdzie pożytku nie czynią. Skarga.

Szkodliwie, przykl. i przysłow. Sng. z Zarz. Szkodliwe, przykl. Po łac. perniciose, pestifere. Cic. Damnose. Hor. Noxenter. Colum. Po fran. avec dommage, d'une manière nuisible. Po niem. schädlich.

Szkodliwy, á, é, przym. Po łac. noxius, perniciosus, a, um. Cic. Nocivus, a, um. Plin. Po fran. nuisible, dommageable, pernicieux. Po niem. schädlich.

Szkodliwy błąd.
— człowiek
— napój.
— potrawa
— prawo.
— przykład
— woyna. } Skarga

Szkodnik, a, rz. rod. m. Po łac. damnigerulus, i, m. Plaut. Po fran. un homme nuisible, celui qui porte, qui fait dommage. Po niem. Beschädiger, Schadenmacher.

Szkodnik. Skarga. Stat. Litew.

Szkodować, uję. Szkodzić, dzę, dzisz, dzę. Po łac. detrimentum adipere, facere capere. Damnum facere, contrahere, jacturam facere, cladem, calamitatem adipere. Cic. Po fran. faire une perte, souffrir un dommage, perdre. Po niem. Verlust, Schaden leiden, tragen, zu kurz, zu Schaden kommen.

Szkodować na czem w czem Jgn. Kra.

Szkodzić, dzę. Szkodzę, isz, i. Po łac. nocere. Cic. Po fran. nuire. Po niem. schaden.

— Bolyc szkodzą ludziom.
— Lekarstwo wszystko szkodzi mu
— Prawo złe szkodzi.
— Spowiednik nieumiejętny wiele szkodzi. Skarga.
Szkodzić Religii.
— stawie drugiego.

Szkoła, y, rz. rod. żeń. Po łac. schola, ae, f. Cic. Po fran école f. Po niem. eine Schule.

— Chodzić do szkół.
— Czynić sobie szkołę większą i pilniejszą, około obyczaiow i cnot.
— Jść do szkoły.
— Oddawać szkoła dzieciom
— Oddać kogo do szkół. Skarga.
— Otworzyć szkoły. — Bazyl.
— Przeglądać szkoły
— Skończyć szkoły.
— Stawić szkoły.
— Wracać się ze szkół.
— Wymrowadzać kogo ze szkół

Szkoła cnot. W szkole cnot wszystkich żywot swoy święty wyćwiczyli.

Szkoły Akademickie
— Jezuckie
— miejskie.

— niżeje.

— niższe.
— parafialne
— Piarskie
— pobożne
— podwydziałowe.
— powiatowe.
— uczone.
— wieyskie.
— wydziałowe
— wyższe.
— zakonne.

} Skarga

Szkołka, i, wyr. zdrob. rod. żeń, to iest: szkoła mała

Szkolny, a, e, przym. Po łaci. literarius, a, um. Plin. Scholasticus, a, um. Quint. Po fran. d'ecole, qui est de l'école, qui regarde l'école. Po niem. Schul= zur Schule gehörig:

Szkolne ćwiczenia — nauczyciel — nauka — rozrządzenie — styl — zabawy.

Szkud włoski. Po łaci. centusis, is, m. Lucil. Po fran. scudi, monnoie d'or et d'argent, qui est en usage en Italie. Po niem. Skudi, eine Italienische Gold= und Silber= Münze. Za kilka szkudów doktorem zostanie. Łuk. Opaliń. Sto szkudów. Radziw.

Szkuta, y, rz. rod. żeń. Po łaci. navis frumentaria, fluviatilis. Navis oneraria fluviatilis. Anal. Po fran. foncet, grand bateau, qui sert à voiturer le blé sur les rivières. Po niem. grosses Fluss= Schiff zur Ueberfuhr des Getreides.

Szkuta na morzu.
— opatrzyć dobrze szkuty. } Skarga.
— utonęła szkuta z zbożem.

Szla

Szla, i, rz. rod. żeń. Po łaci. helcium sparteum, taenia spartea, copula spartea. Apul. Junctura, ae, f. Capitolin. Po fran. trait, m, sorte de colier pour les bêtes, de trait. Po niem. die Seile, Zug-Seil, Art von Kummet fürs Zug-Vieh.
— Założyć szlę na konie.

Szlachcic, a, rz. rod. m. Po łaci. nobilis vir homo. Cic. Clarus natalibus. Tacit. Nobili genere natus. Salust. Nobili loco natus. Equestri loco ortus. Cic. Po fran. gentilhomme. Nowy wyraz francuzki, un ci-devant. Un laquais de ci-devant. Po niem. ein Edelmann, ein Adlicher.

Szlachcic, nieiaki.
— polski.
— rzymski
— wysoki.
— znaczny.

} Skarga

Szlachecki, á, é, przym. Po łaci. nobilis, is, e. Patritius, a, um. Cic. Po fran. noble. Po niem. adlich.
— Czci szlacheckiey na poganina kłaść nie chciał.
— białogłowa szlachecka.
— z familii sławney szlacheckiey narodził się.
— z jazdy szlacheckiey stali się wozownicy.
— krwią szlachecką napoić pola.
— niewiasty szlacheckie.
— rodzay wolnościom szlacheckim życzliwy był

} Skarga
Skarga
Łuk. Opal.
Skarga

Szlachectwo, a, rz. rod. nii. Po łaci. nobilitas, tis, f, nobilitas generis. Cic.

Cic. Natales clari. Tacit. Po fran. noblesse f. Po niem. der Adel, der Adel-Stand.

— Cóż iest rodzay i szlachectwo bez cnoty? Larwa bez twarzy, dym bez ognia, piana bez piwa, czapka bez głowy. Skarga.

— Tykać kogo w szlachectwie. Koiałow.

Szlachetnie, przysł. Po łaci. nobiliter. Plin. Po fran. noblement. Po niem. edler Weise.

Szlachetnie czynić, postępować.

Szlachetność, patrz Szlachectwo.

Szlachetny, patrz Szlachecki.

Szlachetny Pan. — z rodzaiu } Skarga.

Szlachta, im. rze. w liczb. mnogiey. Patrz Szlachcic.

Szlachta chorągiewna. Stat. Litew.

Szlak, u, rz. rod. m. Patrz Slad.

— Zrafić na szlak iaki. Fran. Karpin.

Szlakować, sło. Szlakuię, esz, e. Po łaci. vestigare aliquem, instare vestigiis alicujus, persequi, consequi aliquem ipsius vestigiis, indagare vestigiis aliquem. Cic. Po fran. quêter à la trace, tracer, suivre la /à la/ piste, aller, chercher à la piste. Po niem. spüren, der Spur nachgehen.

Szlakować zwierzę po tropach.

Szlamować, sł. Szlamuię, esz, e. Po łaci. purgare, a limo lucum. etc. Anal. Po fran. depurger un tuyau, nettoyer un fleuve. Po niem. ausschlämmen, räumen, reinigen einen Fluss.

Szlamować

Szlamować rzekę, staw.

Szłapić, to iest: zakładać co za nogę.

Szłapie co koń. Rey.

Szleyka, i, rz. rod. żeń.

Szleyka zwieszona z szyi. Jul. Niemc.

— Szmatki, ek, rzecz. rod. żeń. w liczb. mnog., to iest ubiory biednych ludzi. Szmatki pozostałe pozbierali. Koiało.

1º Szmaty, to iest odzienia ubogich.

— Odział się w szmaty ubogich. Skarga.

2º Szmata do chędożenia. Po łaci. panniculus, i, m. Cels. Po fran. drapelet, m, lavette f, torchon, chifon à torcher. Po niem. Stader, Scheuer-Lappen.

Szmer, u, rz. rod. m. Po łaci. strepitus, us, m, admurmuratio concionis. Cic. Commurmuratio, onis, f. Gell. Po fran. bourdonnement m, bruit sourd et obscur, murmure m, gargoüillement gargoüillis, bruissement. Po niem. Geräusche, Gemurmule, Getöse.

Szmer ludzi, mówiących.

Szmer czynić. Po łaci. strepere Livi. Stridere. Virg. Obstrepere. Salus. Po fran. faire un bourdonnement un bruit sourd. Po niem. ein Getöse machen.

— Ludzie, pszczoły, szmer czynią.

Szmeranie, a, rz. rod. nie. Patrz Szmer.

1º Sznur ladaiaki. Patrz Powróz.

2º Sznur ciesielski. Po łaci. amussis,

amussis, is, f. Budæus. Jun. Po fran. cordeau. Po niem. Schnur.

— Mierzyć co sznurem.
— Prostować co sznurem.
Sznur spraw ludzkich. Prawo iest iako sznur spraw ludzkich, którym prostuią poszłki swoie. Skarga.

Szocki król. Skarga. Patrz Szkocki

Szopa, y, rz. rod. żeń. Po łac. nubilarium, ii, n. Var. Po fran. angar, m, remise f; appentis m; Po niem. ein Schuppen, Schirm-Dach.
Szopa ustąpił z tey Krzyżanej szopy. Skarga
Szopa ubogo. Skarga
Szor, u, rz. rod. m. uszgniona i chrząstka. Stary Łac. Subjugia orum in plaustrum. Cato. Loramenta equorum. Anal. Po fran. harnachement m, harnois pour un cheval de trait. Po niem. Pferde-Geschirr, Geschirr auf ein Wagen-Pferd.
— Włożył szory na konie. Skarga

Szorować, st. czyn. Szoruię, esz, e Po łac. extergere aliquid, etc, lavegare cote aliquid, exterere aliquid. Plin. Po fran. écurer, sablonner, nettoyer avec un torchon. Po niem. scheuren.
— Harnasz nie gryzie mu grzbietu, i uż go nie tak szczoto szoruie. Key.

Szostak, a, im. pieniąz. Po łac. Budæus. Stat. Ruszyc. Cresus. Szostak zawsze z trojakim szorzy, czyli grosz pospolity. Cyet. Po fran. choustak. Po niem. Schostak.
Szostak czyli grosz pospolity.

Szosto-skrzydlni, a, e, przym. to iest: maiący sześć skrzydeł. Szósto-skrzydlni i wielo-oczni Cherubinowie. Skarga.

Szosty, a, e, przym. liczb. Po łac. sextus, a, um. Plin. Po fran. sixième. Po niem. der sechste.
Szósty dżuń, dziesiątek, liczba, niedziela, rok.

Szot, a, imi. narod. Łatwo Szkot.

Szpada, y, rz. rod. żeń. Po łac. spatha, ae, f. Apul. Gladius anceps. Gualdi. Po fran. épée. Po niem. ein Degen.
— Odpadła szpada od boku.
— Odpasał szpadę.
— Uczynił się do szpady.
— Przypasał szpadę.

Szpak, a, rz. rod. m. Po łac. sturnus, i, m. Mart. Po fran. sansonnet m, étourneau m, un oiseau. Po niem. der Staar ein Vogel.
— Szczebiota iako szpak w klatce. Key

Szpakowaty, a, e, przym. Po łac. sturninus, a, um. J. Hiero. Po fran. de couleur d'étourneau. Po niem. Staarfarbig.
Szpakowaty koń.

Szpara, y, rz. rod. żeń. Szpara między palcami, w kępycie. Po łac. fissura pedum, etc. Plin. Intervalla digitorum. Cyet. Po fran. fourchure des doigts, des ongles, la fente la séparation, l'ouverture entre des doigts. Po niem. Spalte, Ort zwischen zwey Fingern der Klauen.
— Patrzył na co przez szpary. Cnapius. Po fran. regarder à travers les doigts, faire semblant de ne le voir pas, dissimuler.

muler, fermer les yeux à. Po niem. durch die Finger sehen.

— Przeglądać mogą się niektóre rzeczy do czasu przez szpary.

Szparag, a, im. roslin. rod. m. Po łaci. asparagus, i, m, batis hortensiana. Plin. Po fran. asperge f. Po niem. Spargel.

Szpargał, u, rz. rod. m. Po łaci. Po fran. ~~barbouillage m, é-bauche f, minute, brouillard~~ paperasses f, plur. vieux papiers. Po niem. allerhand Papiere und Schriften.

Szpargały przebiegać. Luk. Opaliń.

Szpecić, sło. czyn. Szpecę, isz, i. Po łaci. deformare, turpare, maculare aliquem, aliquid. Cic. Fœdare aliquem appellatione etc. Cato. Inficere aliquid. Tibul. Deturpare aliquid Suet. Po fran. défigurer, enlaidir, rendre laid. Po niem. verstellen, verunzieren, häßlich machen.

Szpecić dom. | Skarga.
— kogo sromotnie —

Szperać, sło. Szperam, asz, a. Po łaci. scrutari, perscrutari aliquid. Cic. Po fran. éplucher, rechercher, fouiller, fureter, s'enquerir. Po niem. grübeln, suchen, untersuchen, nachforschen.

— Po nalezieniu prawdy, kto ieszcze szperze, kłamstwa pragnie. | Skarga.
Szperać i brodzić dwornie w sprawach Boga —
Szperać ciekawie — | Jg. Kras.
Szperlać, patrz Szperać. | w odległey starożytności Kras. Jgn.
Szperlać w naturze zakrytego początku. Stan. Lubom.

Szpetnie, przysł. Po łaci. sordide, inquinate, ineleganter. Cic. Deformiter. Quint. Sordide dicere, inquinate loqui, deformiter sonat. Po fran. laidement, vilainement. Po niem. häßlich, garstig.

Szpetnie łaiać komu. | Skarga.
— mówić.
— ubierać się

Szpetno, przysł. Patrz Szpetnie.

Szpetno urodził się. Skarga.

Szpetności i, rz. rod. żeń. Po łaci. faeditas, deformitas, turpitudo, inis f. Cic. Po fran. laideur f, turpitude, difformité. Po niem. Häßlichkeit.

— Nie przypuścił naymnieyszey szpetności słów, tak był wstydliwy.

— Zbrzydził się szpetnością iego. Skarg.

Szpetnota, y, rz. rod. żeń. Patrz Szpetność.

Szpetnota sprosna.

Szpetny, a, e, przym. Po łaci. turpis, deformis, is, e. Deformatus, faedus, maculosus, a, um. Cic. Po fran. vilain, honteux, hideux, have. Po niem. häßlich, schändlich.

Szpetny człowiek na twarzy i szramowany. | Skarga.
— człowiek w grzechu.
— dusza.
— gromada kamieni szpetna, pomieszana.
— jezioro szpetne w dołach błotnych.
— miasto szpetne
— mieysce —
— robak szpetny.
— słowa szpetne wymawiać.
— stół szpetny.
— trąd szpetny.
— wąż —

Szpetnie | Spiczasty

Spiczasty, a, e, przym. Po łaci. cuneatus, a, um. Livi. Acuminatus, cacuminatus, a, um. Plin. Po fran. pointu, aigu, fait en pointe. Po niem. spitzig.

Szpiczasta czapka.

Szpichlerz, a, rz. rod. m. Po łaci. granarium, ii, n. Var. Veterarium, ii, n. Senec. Po fran. magazin au blé, garde-blé, m, grénier, m. Po niem. ein Schpeicher.

Szpieg, a, rz. rod. m. Po łaci. explorator, is, m. Caes. Speculator, is, m, emissarius, ii, m. Cic. Conquisitor, is, m. Plaut. Po fran. espion, m, mouche f, mouchard, m. Po niem. ein Spion.

— Miał między swemi szpiegi
— Widział nad sobą szpiegi
— Wysłać szpiegów.
— Zataić szpiegów.
| Skarga

Szpiegierz, a, rz. rod. m. Patrz Szpieg.

~~Szpik, u, rz. rod. m. Po łaci. medulla in ossibus. Cic. [illegible] Colum. Po fran. [illegible] Mark in den Knochen.~~

Szpiegować, sło. czyn. Szpieguię, esz, e. Po łaci. explorare. Livi. Speculari. Cic. Po fran. épier, observer, espionner qu. Po niem. spioniren.

Szpik, u, rz. rod. m. Po łaci. medulla in ossibus. Cic. Medullata, ae f. Colum. Po fran. moéle. Po niem. Mark in den Knochen.

Szpilka, i, rz. rod. żeń. Po łaci. acicula, ae, f. Priso. Po fran. épingle f. Po niem. eine Steck-Nadel.

Szpilkami małemi spojony płaszcz. Skarga.

Szpilkowy, a, e, przym.

Szpilkowa główka. X. Jundził.

Szpinak, u, rz. rod. m. Po łaci. denticulatum olus. Plin. Spinachium, ii, n. Siren. Po fran. les épinars, une plante. Po niem. Spinat.

Szpital, u, imie cudzoz. rod. m.

1° Szpital chorych. Po łaci. nosocomium, ii, n. S. Hieron. Jun. Po fran. lazaret m. Po niem. ein Lazareth, Kranken-Spital.

— Osadzać chorych w szpitalach. | Skarga

Szpital stary, zgorzały

2° Szpital ubogich. Po łaci. ptochotrophium, ii, n. Justi. Po fran. hôpital pour les pauvres. Po niem. Armen-Haus. Spital.

3° Szpital pielgrzymów. Po łaci. xenodochium, ii, n. Ex Graec. Po fran. hôpital, où se retirent les passants. Po niem. Spital vor die Reisende.

4° Szpital starych. Po łaci. gerontocomium, ii, n. Justin. Gerusia, ae, f. Vitruv. Po fran. hôpital pour les vieillards. Po niem. Spital vor alte Leute.

5° Szpital dziatek, sierót. Po łaci. orphanotrophium, ii, n. Justi. Po fran. une maison des orphelins. Po niem. Waysen-Haus, Kinder-Haus.

Szpitalny, a, e, przym. Po łaci. xenodochialis, is, e. Po fran. d' hôpital. Po niem. Spital=

Szpitalna

Szpitalna posługa — | Skarga.
— proboszcz szpitalny. |
Szpiżarnia, patrz Spiżarnia.
Szpocić, patrz Szpecić, Plugawić.
Szpocić pismo.
Szram, mu, imi. cudzoz. rod. m. Po łaci. cicatrix, icis f; vestigium plagæ. Cic. Po fran. cicatrice f, coture, future. Po niem. eine Schramme, eine Narbe.
Szramowany, a, e, przym. Po łaci. cicatricosus, a, um. Plaut. Plagiosus, a, um. Apul. Po fran. balafré, plein, couvert de cicatrices. Po niem. schrammig.
— Szpetny na twarzy i szramowany. | Skarga.
Szranki, szranek, imi. cudzo. rod. żeń. w luz. mnog. Po łaci. cancelli, orum m. Gyrus, i, m. Cic. Po fran. borne limite, au delà de laquelle on ne doit pas sortir. Po niem. Schranken, Gränzen.
— Mieysce żelaznemi szrankami obwarowane. } NPW
Szranki cnoty. Stać w szrankach cnoty. } Łuk. Opa.
Sztaba, y, rz. rod. żeń. Po łaci. Po fran. barre f; barreau de fer. Po niem. eiserne Stange.
Sztaba żelaza. Żelazo w sztabach.
Sztucznie, przyst. Po łaci. artificiose. Cic. Artificialiter. Quint. Po fran. artificiellement, artistement, avec art. Po niem. künstlich, kunstmässig.
Sztucznie urobione co. Radziwił.
— czaił się. Ign. Krasic. Sztuczny

Sztuczny, a, e, przym. Po łaci. artificiosus, operosus, a, um. Cic. Graphicus, lepidus, a, um. Plaut. Acutulus, argutulus. Cic. Artificiosum opus, operosum sepulchrum, graphicus nugator, lepidus homo, acutulus homo, argutulus liber etc. Po fran. artificiel, ingénieux, fin, adroit. Po niem. künstlich, fein, verschmitzt.
Sztuczny człowiek. | Skarga.
— filut. | Ign. Krasic.
— rada. | Skarga.
— szalbierstwo. | Ign. Krasic.
— wymowa sztuczna. | Sebes. Petrycy.
1° Sztuka czego. Po łaci. fragmentum lapidis, etc. Cic. Fragmen remi. Virg. Frustum panis etc. Cato. Po fran. une pièce de qu. ch., portion de viande, morceau, tronçon, une partie séparée d'un tout. Po niem. ein Schtück Schtück vom Ganzen.
— Rozbierać co na sztuki.
— Rozerwać łańcuch na sztuki.
— Rozsiekać kogo na sztuki. | Skarga.
— Rozsiekać co w sztuki.
— Ucinać chleba po sztuce.
Sztuka chleba — krzyształu. | Skarga.
— mięsa przerastała. | Ign. Krasic.
2° Sztuka. Po łaci. machinatio, onis f; artificium, ii, n. Cic. Techna, æ f. Teren. Po fran. pièce, tour, ruse, finesse. Po niem. Stückchen, List, Rank, Streich.

— Łowić

— Łowić do siatek i sztuk zdradzieckich.
— Należć dziwną sztukę.
— Natężać się na sztuki.
— Poznać sztukę.
— Miała się sztuka przeciwnemu.
— Użyć chytrey sztuki.
— Zachodzić umiał sztuką na niego.

Sztuka chytrá. — — —

Szubienica, y, rz. rod. żeń. Po łaci. crux, is, f, infelix arbor. Cic. Liv. Mala crux. Plaut. Po fran. la croix, potence en forme de croix, où l'on faisait anciennement mourir les coupables. Po niem. Kreuz, daran vor diesem die Uebelthäter hingerichtet wurden.

— Blizki szubienicy.
— Cierpieć szubienicę piekulną.
— Obwiesić kogo na szubienicy.
— Płacił Judasz szubienicę swe swiętokradztwo.
— Wisić na szubienicy.
— Zawiesić kogo na szubienicy.
— Zbudować szubienicę.
— Zdany był na szubienicę.
— Zdiąć kogo z szubienicy.

Skarga.

Szubienica krzyżowa.

Szubieniczny Drabina szubieniczna

Szuflada, y, rz. im. cudzo. rod. żeń. Po łaci. cista, armarii, arcae, etc. Anal. Po fran. tiroir f. Po niem. eine Schublade.

Szufladka, i, imi. cudzoz. zdrob. rod. żeń. Po łaci. cistula, ae, f. Po fran. chetron m, petit tiroir. Po niem. ein klein Schubladchen.

Szukać, słow. czyn. Szukam, asz, a. Po łaci. quaerere. Cic. Po fran. chercher. Po niem. suchen.

Szukać butności i chluby z czego.
— chleba ręką.
— chwały z rozumu swego.
— czci Boga
— dziury szukać tu chcą nie-

Skarga

którzy

którzy heretycy, aby prawdzie kościelnéy uwlekli.
— kogo między ludźmi
— kogo w mieyscach skrytych.
— miénia dobrégo
— odmián.
— pociechy strapionemu sumnieniu.
— pogód do oddarowania.
— pokoiu na bogomyslność.
— pomsty z nieprzyiaciół.
— pożytków swoich.
— pożywiénia pracą.
— pożywiénia z łowienia ryb.
— przyiaciół.
— roskoszy cielesnych.
— sławy z dowcipu i pracy.
— smaku w roskoszy.
— zbawiénia swego.
— zgody.
— żony.
— zysku z czégo.
— żywności szukała panienka z ciała swego.

Skarga

Łuk. Górn.

Skarga

Skarga

Chodki. Ks.

Mikoła

zwady z kim

Szukadło, a, rz. rod. m. Szukadło rolnicze, albo świder. Opisanie i rysunek iego znayduie się w Dziele P. Kieule, za czasów ieszcze Polskich, w początkach odradzaiącey się Edukacyi w Kraiu wydanem Józ. Kossakowski.

Szukanie, a, rz. rod. n. Po łaci. quaesitio, onis, f. Plaut. Po fran. l'action de chercher. Po niem. das Suchen.

Szukanie sławy woiennéy.

Szuler, a, im. cudzo, to iest kostera.

Szulerstwo

Szulerstwo, a, im. cudz. rod. n. to iest: kosterstwo.

Szum, u, rz. rod. m. Po łac. murmur maris, strepitus fluminum, fremitus maris, stridor aquilonis. Cic. Murmur nemorum. Plin. Po fran. frémissement, mugissement bruissement, murmure. Po niem. das Sausen, Brausen.

= Czyni szum rzęsna chwiejąc się wiatrem.
= Inne pamiątka ich z szumem.
= Stał się szum taki i grom i wiatr od rzeki i od mostu iż zmieniali, aby się zapaśdź miasto miało.
= Uśmierzył się szum morza — Zgoiła z szumem pamiątka ich.
Szum drzwi. Drzwi z wielkim trzaskiem i szumem otworzyły się.
= rzęsny. Rzęsna wiatrem się chwiejąc szum czynita.
= rzeki. — — — —
= wody. — — — —

Szumiący, á, é, imiesł. cz. teraź. Patrz Szumieć

Szumiący strumień. Skarga.

Szumieć co. Po łac. murmurat unda. Virg. Perfremit littus. Var. Obmurmurat ventus. Ovid. Po fran. faire un bruit sourd. Po niem. sausen, brausen.

Szumieć pobok strumień.

Szumiało } w lesie zdroy. Kochanowski. And.
Szumiły }
Szumnie } przysł. to iest Ulękniało.
Szumno }

Szumnie rzęstować. Szumno żyć. — Lud. Opalin.

Szumno-brzmiące wyrazy. Ks. Pow.

Szumny, a, e, przym, to iest: wspaniały — przedziwny.

Szumny pogrzeb sprawić komu. Rektor z niego. — Lud. Opalin.

Szwab, a, imi. narod. rod. m. Po łac. Suevus, i, m. Luan. Po fran. un Suève. Po niem. ein Schwabe.

Szwabia, ii, im. Narod. rod. żeń. Po łac. Suevia, ae, f. Anal. Po fran. la Souabe. Po niem. Schwaben.

Szwabska ziemia. Patrz Szwabia

Szwaczka, i, rz. rod. żeń. Po łac. Sartrix, icis, f. Cornel. Grant. Po fran. couturière. Po niem. Näthterinn.

Szwadron, u, imi. cudzo rod. m. Po niem. Schwadron, Reuter-Schaar. Po fran. esquadron, m.

Szwadron iazdy

Szwagier szwagra, im. rzecz. rod. m. Po łac. Sororius, ii, m. Cons. Marius sororis. Po fran. beaufrère m. mari de la soeur. Po niem. Schwager.

Szwank, u, rz. rod. m. Po łac. offensio, offensiuncula, ae, f. Cic. Po fran.

— Nie miał z konia szwanku
— Obeszło się bez szwanku.
— Odebrał szwank iakiś.
— Upaśdź na ziemię bez żadnego szwanku. — Jan. Kochan.

Szwandować, st. Szwandnąć, esz

Szwankować z konia, to iest: od mieść szwank z konia.

Szwayca, y, rz. rod. żeń. Po łac. Subula, ae, f. Columella. Ruculum, i, n. Plin.

Colum.. Po fran. alène f, poincon à percer. Po niem. eine Pfrieme.
Szwaycar, a, im. narod. rod. m. Po łaci. Helvetius, ii, m. Strabo, onis m. Anal. Po fran. un Suisse. Po niem. Zhor = Hüter Schweizer.
Szwáycarski, á, é, przym. Po łaci. helveticus, a, um. Po fran. de Suisse. Po niem. schweizerisch.
Szwaycarski Naród, ziemia. Po Szwaycarsku. Po łaci. Helvetice. Po fran. à la Suisse. Po niem. auf Schweizerisch, nach Art der Schweizer.
Po szwaycarsku mówić, ubierać się.
Szwecyiá, yi. Im. narod. rod. żeń. Po łaci. svecia, svedia, ae, f. Po fran. la Suède. Po niem. Schweden.
Szwed, a, im. narod. rod. m. Po łaci. svecus, i, m. Po fran. un Suedois. Po niem. ein Schwede.
— Praga wzięta od Szwedów.
Szwedzki, á, é, przym. Po łaci. svecicus, svedicus, a, um. Po fran. Suedois. Po niem. Swedisch.
Szwedzki naród ziemia.
Szwiec. Górni. Patrz Szewc.
Szyba, y, rz. rod. żeń. im. cudzo. Po łaci. vitrea tessela. Anal. Po fran. lozange f, morceau de verre mis au plomb dans un paneau. Po niem. Raute, Scheibe, Fenster = Scheibe.
— Skrobać co szybą szklanną. Bazylik
— Wyglądać dziurką przez szybę. Skarg.
Szybki, a, e, przym. Patrz Prędki.
— Krokiem szybkim pędzić za kim
— Mknieniem szybkiem wsliznął się wąż do serca.
— Pojęcie szybkie. —
Szybko przysło. Patrz Prędko.
Szybko obeymować związki i stosunki między rzeczami.
— przenikać. Grz. Piram.
Szybkość. Patrz Prędkość.
Szych, u, rz. rod. m. Po łaci. lamellae, fila aerea deaurata, textus ex filis, lamellis aereis deauratis. Anal. Po fran. clinquant faux; l'or ou l'argent faux. Po niem. falsches, tolles Gold und Silber.
Szychowy, á, é, przym. to iest: z szychu.
Szychowé nici. Bije blask od szychowych nici. Ign. Krasic.
Szyć, sło. Szyię, esz, e. Po łaci. suere. Cic. Po fran. coudre. Po niem. nähen.
Szyć barwy na sługi. Łuk. Opalin.
— wezgłówko.
— wzorki.
Szycié, a, rz. rod. nii. Po łaci. sutura, ae f. Livi. Sutum i, n. Stat. Po fran. couture f. Po niem. Nätherey, das Nähen.
Szycie rozliczne.
Szyderski, á, é, przym. Po łaci. scurrilis, jocularis, is, e. Cic. Lusorius, a, um. Plin. Po fran. moqueur.

Jo. Szym.
Józ. Szym.
Grz. Pira.

querer. Po niem. spötterisch.

Szyderskiem tonem zapytał kogo. N.P.W.

Szyderstwo, a, rz. rod. nii. Po łac. ludibrium ii, n, illusio, ludificatio onis, f, ridiculum, i, n. Cu. Derideculum, irrideculum, i, n, irrisus, i, m Plaut. Po fran. mocquerie, gausserie, dérision. Po niem. Spötterey.

Szyderstwo cierpieć — płonne czynić nad kim szyderstwa różne. — Jan Kraski, Bazylik, Skarga.

— bzdurne czynić Bazylik z kogo niechrześciańskie. Sreg z Dar

Szydło, a, rz. rod. n. Po łac. subula ae, f. Mart. Po fran. alêne de cordonnier, poinçon. Po niem. eine Schuh=Ahle.

— Przedłoć szydłem. Desubulare Var.

— Utykać szydłem w ścianę. Skarga

— Golę komu szydła. Rey. La fortune lui rit, tout lui rit. Alles gehet ihm wie geschmiert.

— Nie zatai się szydło w worze, to iest: nie utai się co.

— Zgadzać się jak szydła w worze. Ils s'accordent comme chiens et chats. Sie leben zusammen, wie Katz und Hund.

Szydzić, szę. czyn. Szydzę, isz, ił. Po łac. ludificari aliquem, ridiculum in aliquem jacere, mittere, eludere, cavillari aliquem. Cu. Ludibrio aliquem habere. Plaut. Po fran. se moquer, se jouer, se rire d'une personne, jouer, railler, gausser qu. Po niem. schrauben, scheeren, spöttern, spotten.

Szydzić z błędów — z kogo Szyta, i, rz. rod. żeń. Po łac. ludificatio onis, f. Cu. Po fran. cousu, e, i, n. Po niem. der Hals.

— Bić kogo za szyję

— Gdy Bóg nad smutki za szyję, pokorni bywamy

— Błyszcza szyję różową.

— Brodzić do szyi we krwi, w roskoszach.

— Być szyi większej.

— Chwycić się ręką szyi.

— Cięć kogo w szyję.

— Dać mu kiem za szyję.

— Deptać po czyjej szyi.

— Dolewać szyi

— Godzić komu i pysznym do szyi

— Kapie czasem za szyję.

— Krzyć komu szyję.

— Łamie Bóg szyję pysznym.

— Leżeć, prawię do szyi w występkach.

— Mieć nie będą głowy swoich na szyi.

— Nagrywana naszyjnik na szyję, naszyjnik

— Namaścić maścią szyję

— Nastawiła szyję na śmierć

— Natkać brzuch aż do szyi.

— Nieść szyję pod miecz

— Nosić wstęgi na szyi.

— Obłapić szyję komu

— Oblać szyję komu

— oddać z jak szyję razem niepodzielnie

— Oblonić szyję

— Okręcić komu sznur o koło szyi

— Odtoczyć kołnierz od szyi

— Podać szyję pod siekierę

— Połamali szyję z koni.

— Podnosić szyję w hardych ubiorach.

— Rzucić się na szyję

— Przyplatać czego szyję

— Przytulać rękę szyję do szyi swoiey Bogu.

— Schylać szyję

Skarga collum gardze Makowski Skarga. Fran. Dmoch. Skarga. Fran. Dmoch. Bazylik Skarga. Rey 1543 Rey. Skarga. Skarga. Kochanowski Szyszka. Skarga. Rey. Skarga. Jan Kras. Bazylik Radziw. Rey. Szym. Skarga Bazylik. Skarga. Klemens Lud. Grabie Radziw. Skarga. Schylać

Schylają Królowie i Xiążęta szyie swe do kolan Kapłanskich. Bez. 1540

— Schylić szyię na dziwie. Skarga

— Stanąć komu z mieczem przed szyią Skarga

— Skrzywił szyię Bazyl.

— Skroś Jrańi szyię. Skarga Kurpiń Zyw

— Ktoś za szyię. Skarga

— Uiąć komu szyię. Skarga

— Uiąć miż P. Bóg za szyię moię Skarga

— Uwiązał kamień u szyię. Skarga

— Uwiązany za szyię tańcuchem żelaznym. Skarga

— Wdział tu tańcuch na szyię Bez. 1586

— Wsiąć nad szyią komu. Skarga

— Włożą iarzmo żelazne na szyię Genes. 27.

— Wpadł wyrzekł na moię szyię

— Wynosić ziemię na szyię swoiey Mpkow

— Zadrzeć kogo z czem na szyię Szyman

— Zawiesić co na szyię swoiey Skarga

— Zbyć kogo z swey szyię

— Złamać szyię Leopol

— Zranitaś sercé obcé iednym włosem szyi swoiey

— Związać kogo za szyią i ręce Skarga

Szyia zapuszczał włosy rożne z szyią. Krasicki

— Konia harzdzie podniesiona Kopnie

— Złamał szyię koniu przez Skarga

— Szpiły się zełuza na szyiach mężczennikow

Szyia bociánowatá nieco. Jon. Krasic

— ozdobá. Skarga.

— odstoniona. Szym.

— podniosła. Kobiety hardo chodzą z podniosłemi szyiami, z pomrugániem oczu. Skarga

— rożowá. Jr. Dmo.

— twardéy szyi człowiek. Skarga

— wyciągniona szyiá.

Szyk u, rz. roo. m. P. tatt. instructio exercitus. Cic. P. fran. un ordre de bataille, les lignes de bataille, les lignes de gens de guerre. P. niem. eine Schlacht Ordnung.

Pierwszy Jakob syn Izaaka, wynalazł byt szyku. Ten walcząc przeciw Bratu swoiemu, kilkaset ludzi na dwa oddziały rozdzielił, tę maiąc uwagę, iż iakby Esau pierwszy oddział zniosł, drugi ocalonym zostanie. Genes. lib. 32. ver. 7. Gotował się ku szyku Bazyl.

Szyki sprawione z obojey strony stanęły. Konstan. Wolski.

2o Szyk, patrz Porządek.

— Zegarki w pięknym szyku porez wieszane. N. P. W.

Szykował, sto czyn. Szykuię, esz, es. Szykować woysko. P. tatt. struere aciem, instruere aciem. Cic. Instruere legiones. Plaut. Instruere passus. Cas. P. fran. ranger, ordonner une armée, la ranger, mettre en ordre de la bataille. P. niem. in Schlacht-Ordnung stellen.

Szykowanie woyska. Patrz po Szyk.

Szykownosć, ci, rz. roż. żen. Ułożenie, Kład dobry.

Chińczykowie obyczayni, są bez szykownosci. N. P. W.

Szykowny a, e, przym, to iest: zręczny.

— Rzec mniey szykowne. N. P. W.

Szymon a, im. osobo roż. m. P. tatt. Simon, is, m. P. fran. Simon. P. niem. Simon.

Szymon Apostol.

Szyna żelaza, im. ludzo roż. żeń. P. tatt.

Po tau. lamina ferri rudis. Anal. Po fran. barre de fer. Po niem. eine Schiene Eisen.

Szynk, u, imi. cudzo. rod. m. Po tau. cauponatio, onis, f. Anal. Po fran. taverne f, vuidange f, débit. Po niem. der Schank, das Schenken eines Getränkes.

— Nie masz w moich karzmach szynku wódki.
— Puszczać szynk na arędę.
— Szynka Pan na siebie szynk karczemny. — Ig. Kras
— Wziąć szynk na siebie
— Zmnieyszyć się szynk.
Szynk piwa, wódki wolny iest — Lud. Pru.
— karczemny

Szynkarka, i, rz. rod. żen. Po tau. copa, ae, f. Cic. Virg. Po fran. femme dans un cabaret, qui donne, qui débite une boisson. Po niem. eine Schenkerinn

Szynkarski, á, é, przym. Po tau. cauponarius, a, um. Justi. Po fran. de taverne. Po niem. Schenke.

Szynkarstwo, a, rz. rod. nii. Łatz. Szynk

Szynkarz, a, imi. cudzo. rod. m. Po tau. caupo, onis, m, tabernarius, ii, m. Cic. Po fran. potelear cabaretier, tabernier. Po niem. Wein oder Bier = Schenker.

Szynkować, ste. Szynkuię, esz, e. Po tau. caupondam artem exercere Justin. Po fran. vendre à pinte, et à pot, faire cabaret. Po niem. schenken Bier, Wein.

Szynkować gorzałkę, miod, piwo, wino
— gorzałką miodem, piwem, winem.

Szynkowny dom, to iest karzma.

Szynkuiący, a, e, imies. cz. teraź. Łatz Szynkować.

Szyper, szypra, im. cudzoz. rod. m. Po tau. navarchus, i, m, navicularius, ii, m, navicularius, ii, m, dominus navis. Cic. Nauderius, i, m. Plaut. Po fran. freteur m, patron, maître voiturier par eau d'un petit navire, ou d'un grand bateau, qui voiture par eau hommes et marchandises. Po niem. Schipper, Schiff-Herr, Schiffman eines kleinen See und grossen Fluss Schiffes, der Waare und Leute zu Wasser führet.

Szyma wspomina, ktory za morze przewozi. Luk. Gornic.

Szyperski, á, é, przym. Po tau. navicularius, nauderius, nauderius, a, um. Plaut. Po fran. de freteur. Po niem. einen Schipper angehend.

Szyperstwo, a, rz. rod. nii. Po tau. navicularia, ae, f. Cic. Po fran. la profesiòn de voiturer par eau. Po niem. Schipper-Stand, Schipper Wissenschaft.

Szyszak, a, rz. rod. m. Po tau. galea, ae, f. Ovid. Po fran. un casque qui va en pointe. Po niem. spitziger Sturm-Hut.

— Obryć się szyszakiem
— uzuć szyszak na głowę
— zakładać, kuć na szyszak
Szyszak ołtarzo-kitny

Mars
Bezr
Szyszk

Szyszka, i, rz. rod. żeń. Po łaci. conus, i, m. Colum. Nux pinea. Mart. Po fran. pomme de pin, de sapin. Po niem. ~~Pappen Sicel~~ ein Tannen oder Fichten Zapfen.

Szyszka sosnowá.

Szyszko-rodny, á, é, przym. Po łaci. conifer. Virg. Coniger. Catul. Po fran. conifère. Po niem. das Zapfen trägt.

Szyszko-rodné drzewo.

Szyty, a, e, przym. Po łaci. sutus, a, um. Cic. Sutilis, is, e. Plin. Po fran. cousu. Po niem. genähet.

— Płaszcz szyty niciami.

— Suknia szyta iedwabiém.

T

1° Tabaka i, im. cudzoz. rod. żeń. Zdrowiec, wrzodowe ziele, rolą wyplenia. Po łaci. hyosciamus, i, m, peruana, pontica etc. Ursi. Po ~~fran.~~ niem. Tabacks-Kraut. Po fran. nicotiane, petun une plante.

2° Tabaka. Po łaci. Po fran. tabac en fumée ou en poudre. Po niem. Rauch, oder Schnupp-Taback.

— Zażywać tabakę.

Tablica, y, rz. rod. żeń. Po łaci. tabula, ae, f. Var. Plaut. Po fran. table. Po niem. eine Tabelle.

— Układać tablice słów. | Kopczyński

— Wyrachować tablice wstaw. | Jan Śniad

— Wyryć co na tablicy | Skarga

— Wywieszać tablicę w domu. | Włyński

Tablica słów wstaw

— drewniana
— ołowiana
— pomazana
— próżna
— srebrna

} Skarga.

Tabor, u, rz. rod. m. Po łaci. carrago, inis, f. Juli. Capito. Multitudo plaustrorum ad orbis rotundi figuram digesta. Amm. Po fran. baricade faite de chariots, retranchement, parc, où sont les voitures, qui servent dans un camp. Po niem. eine Wagenburg.

Tabory piękné. Skarga.

Taca, y, rz. rod. żeń. Po łaci. patella, ae, f. Juv. Po fran. Bandeche, cabaret pour mettre des tasses de café. Po niem. Thee= oder Cafee= Bret.

Taczać, sło. czyn. Taczam, asz, a. Po łaci. volvere, volutare aliquid. Vir.

Virg. Po fran. rouler. Po niem. wältzen.

Taczać kamień.

1° Taczać się. Po łaci. madido mihi vacillant pedes. Anal. Po fran. chanceler, faire des esses, tortiller. Po niem. torekeln, taumeln.

Tacza się piany.

2° Taczać się na czém, po czém. Po łaci. volutari super etc. Plin. Volvi in aliquo. Virgi. Po fran. se rouler, se vautrer. Po niem. sich wältzen.

Taczać się na słomie — } Skarga.
— po pokrzywach }

Taczki taczek, rz. rod. żeń. w licz. mno. Po łaci. vehiculum trusatile. Jun. Serraculum, i, n. Ulp. Po fran. brouette, civiere petit tombereau à roue. Po niem. Schubkarren.

Taczki ciągnąć.
— pchać
— wozić ziemię taczkami.

Tafta, y, rz. rod. żeń. Po łaci. tunica multitia. Vopis. Vitrea toga. Var. Vestis textilis. Petro. Mullicina vestis. Non. Multitia, orum, n. Juv. Po fran. vêtement de tafetas fort delié, d'etofe transparente. Po niem. Kleidung von dünnem, und durchsichtigem Zeuge.

Tafty gumowane z kwiatami złotemi i srebrnemi N. P. W.

Tagowy, a, e, przym.

Tagowa woda, to iest: rzeki.

Tagu. Piotr Kochan.

Taić, sło. czyn. Taię, isz, i. Po łaci. occultare tegere aliquid, celare aliquid. Cic. Habere aliquid tacitum. Plaut. Po fran. celer, cacher. Po niem. verheelen, verbergen.

Taić chęć swoię } Skarga.
— co do czasu }
— co głęboko. }
— co pod lekką Szymanow. zasłoną.
— co w sobie. — } Skarga.
— kogo u siebie. }
— ogień wewnętrzny. }
— przedsięwzięcie swe. }
— rzecz iaką. }
— taiemnice zwierzone. }

Taić się. Po łaci. tego me latibulis. Occulor parietum umbris. Cic. Delitesco privato loco. Ovid. Po fran. se cacher, se tenir couvert, caché, être caché. Po niem. sich verbergen.

Taisz się i nie powiadasz mi o tem. } Skarga
— Grzechy świętych nie taią się }
— Skarby nauki Boskiey, i tajemnice mądrości iego taiły się —

Taić się

Taić się pilnie
— po iamach, gorach, skałach i lasach.
— w szatach męskich taiły się panienki ..... Skarga.
— z czem
— z kim
— z przywileiem

Taieć, sło. nii. Taię, esz, e. Po łaci liquescere. Lucr. Tabescere. Cato. Evanescere. Var. Po fran. se degéler, fondre, se resoudre par la chaleur. Po niem. aufthauen, zergehen.
— Ciało taie. — Skarga
— Gniew taie w kim. Nagurcz.
— Łzy samé z siebie iako śnieg taią. Skarga.
— Snieg taie. —

Tajemnica, y, rz. rod. żeń. Po łaci mysterium, ii, n. Cic. Arcanum, i n. Horat. Secretum, tacitum, i, n. Lene. Po fran. mistère, secret. Po niem. ein Geheimniss.
— Dochować tajemnicy.
— Mówić o taiemnicach. Skarga.
— Otworzyć tajemnicę.
— Oznaymić tajemnicę.
— Powierzać komu tajemnicę. X. Woron.
— Przenikać tajemnicę.
— Rozgryzać tajemnice w hardości. Skarga.
— Rozumieć tajemnicę
— Sięgać tajemnicę wiarą.

Weysdź

~~Weysdź w taiemnicę~~
— Używać tajemnic.
— Weysdź w taiemnicę. Skarga.
— Widzi Bóg taiemnice.
— Wychodzą na jaw tajemnice.
— Wydać taiemnice. Łuk. Górnic.
— Wydawać taiemnicę. Skarga.
— Zaglądać do taiemnic Boga nie mamy

Tajemnica Boga
— krzyża
— odrodzenia.
— ołtarza.
— pokuty. Skarga.
— serca.
— wiary.
— Trójcy S.
— wiary.

Taiemnica niepokalana
— Pańska.
— przeczysta
— przednia. Skarga.
— różna.
— wielka.
— zakryta.

Tajemnie, przysłć. Patrz Potajemnie

Taiemnie pokładać sidła.
— przyiśdź do ciemnicy. Skarga.
— służyć sprosności.
— wkrasdź się na schadzkę.
— wywiesdź kogo

Tajemność, i, rz. rod. żeń. Patrz Taiemnica.

Tajemności

Taiemnosci wiedzieć. Skarga.
— zatrzymać co o taiemnosci przed kim. Pilchow
Taiemny, patrz Potaiemny.
Tajemná chyż do stanu.
— chodźenie taiemné.
— chrześciianin.
— czarom taiemnym sędzia to przyczytał.
— doły taiemné kopać pod kim.
— głowami swoiemi, albo cudzemi taiemniemi Panowie Posłowie wszystko rozporzą.
— grzech. Czynić spowiedz z taiemnych grzechow.
— mieysce taiemné.
— potrzeba taiemná.
— przypowieść.
— rada.
— rozumienie taiemné ma w sobie prawo.

Taienie, a, rz. od nii. Patrz Ukrywanie.
— Dosyć już tego taienia. Skarga.
Tajenie uczynkow dobrych.

Tak, przyst. Po łac. sic, ita. Teren. Hoc modo, ad hunc modum Cic. Taliter. Plin. Po fran. ainsi, de telle maniere, de telle sorte, de cette sorte, tellement. Po niem. so, also, auf diese Art.
Takes mię zdradził i oszukał, takeś na zdrowie moie nastąpował. Skarga.
Tak bynaymniey małżeństwo rozerwać. Skarga.
Tak aby. Tak duch twoiey moy, abym z ciała wyszedł, a do niego poszedł, który mię z niczego stworzył.
Tak długo, ubogie ratuiesz, aż. kazał go tak długo kulami ołowianemi bić aż skonał.
Tak takieże wstawić się w nasze ciało. Kras.
Tak, taki. Tak sama była, iakąż sama była.
Tak, ieszcze więcey. Tak odpychany niewstyd, ieszcze więcey czart zapalał. Skarga.
Tak inak. Jeden tak wykłada, a drugi inak.
Tak iż. Tak uprzeymą miłością ku sobie zdjęci byli, iż tey pary, żadna przygoda i nieszczęście rozerwać nigdy aż do smierci niemogła. Skarga.
Tak wysuszony tak był na ciele, iż ledwie się na nim skóra opinała. Krom.
Tak się jakat, iż go ledwie zrozumieć można było.
Tak, albo owak.
Tak tedy o historyą poczynam. Żyw.
Tak nieinaczey. Żyw.
Tak nieprzewodnie. Żyw.
Tak z przyska starty iestem.
Tak takowi na dobre mienie swięcie.
Tak wielka perswazya.
Tabi, á, é, przym. Po łac. talis, is-e-a, istiusmodi, ejusmodi, hujusmodi. Cic. Po fran. tel. Po niem. dergleichen, solcher.

Taki

Jaki niech pomni.

Jaki, iaki. Jakim się stał, iakie — miał wychowanie.

Jaki, owaki, to iest rożny. Wiele nań myśli takich owakich przypadło, z których wymawić się nie mogł. Skarga.

Jakie albo tym podobne słowa Skarga

Jakie albo tym równe słowa Skarg.

Jakli. Po łac. quasi? itaque. Jtane vero, ain vero, ain, tu ain, tandem. Jeron. Po fran. est-il ainsi? est-ce ainsi que? Po niem. ist das also? ist das andem?

Jakli rymy swe rzestuiesz?

Jakowy, a, e, przym. Patrz Jaki.

Jakowy dar — Lud. Górni.

— rzeczom takowym tak prędka dać się wiara — Skarga

Jakroczny, teyroczny owoc Skarga

Jakt, u, im. cudzoz. rod. m. Po łac. percussio numerorum in cantu, modus in musicis. Cic. Po fran. mesure, certain mouvement regle dans la musique. Po niem. der Jact in der Musik.

— Czynił w takt dzwięk iaki — Radziwił

— Dawał drugim takt. — Skarga.

— Skakał w takt za muzyką — Radziwił

Jakuchno się zmęczywszy Potocki Jan

Jakże, patrz Jakli

Jakże na moię człowieczeństwo i krewkości nie pomnisz? Skarga.

Jalar, u, rz. rod. m. Łac. nummus argenteus maximus. Anal. Po fran. ecu, rzadziej m Po niem. ein Jhaler.

— Dało się im purz talarow. — Radziwił

— Jabrzyckij talary. — Jan Koch.

— Zapłacił talarami — Lud. Górn.

Jalar bity. Dziewięć tysięcy talarow bitych dawali — Skarga.

Jalary podwoyne się osobliwością — Jd. Pol.

— Jaskie.

Jalent u, im. cudzoz. to iest zdolności przyrodzona.

— Mieć talent do czego. — Skarga.

— Kobić talentem.

— Zakopywał talent.

Jalent kaznodzieyski.

Jalerz, a, im. cudzoz. rod. m Po łac. orbis, is, m. Juni. Po fran. assiette. Po niem. ein Jeller.

— Kładą na talerzach tak wiele swych herbow. — Górn.

— Nie masz dla was talerza. — Opal.

Po Jalerzyk, a, im. zdrob. rod. m. Po łac. orbiculus, i, m Plow. Po fran. petite, assiette. Po niem. Jellerchen.

2o Jalerzyk

— Nakrzaiał

— Nakraiać co w talerzyki. Rey.

1º Tam przyst. Po łaci. ibi, istic. Cic. Illic. Teren. Innibi, illic, ibi. Plaut. Po fran. là, en ce lieu, en cet endroit. Po niem. da.

Tam, gdy. Górné i wysokie rozumienie, tam pospolicie bywa, gdy młodsi starym, i prostsi mędrszym nie ustępuią. | Skarga

Tam gdzie. Tam mądrość stolicę swoię osadza, gdzie pokora i mierność przemieszkiwa.

2º Tam. Po łaci. eo, illo, istorsum, isthoc. Teren. Illuc. Cic. Isto. Plin. jun. Illorsum. Fest. Po fran. là, y, vers ce lieu. Po niem. dahin.

Tam idę.

Tam i sam. Po łaci. huc, illuc. Tacit. Huc et huc. Horat. Kursus, prorsus. Var. Po fran. ça et là. Po niem. hier und da.

— Biegać tam i sam.
— Ciągnie ieden tam, drugi sam.
— Pędzi wiatr okręt tam i sam.
— Rozciskać rzeczy tam i sam. | Skarga.

Tama, y, im. cudzoż. rod. żeń. Po łaci. moles, is, f. Cic. Objectamentum i, n. Plin. Aggeratio terræ, arenæ, lapidum. Vitruv. Po fran. un mole, rempart de pierres, digue. Po niem. Wehr, Tam.

Tama samorodná. Chwałk.

Tameczny, á, é, przym. Po łaci. indidem. Cic. Po fran. de ce lieu là, du même endroit là. Po niem. der dasige.

Tamecznym doktorém uczyniony. Skar.

— zwyczaiów tamecznych wiadomy. Skarga.

Tamować, sło. Tamuię, esz, e. to iest: wstrzymować.

— Pióro rozpędzoné tamować. | Wtyński

— Serce we łzach tonące, Języka mowę tamuie. | Skarga.

Tamowanie, a, rz. rod. nii. Po łaci. palatio, onis, f. Vitr. Po fran.

Tamowanié na rzékach. St. Lubo.

Tamtędy, przyst. Po łaci. illac. Terent. Illa. Tacit. Po fran. par là, par delà. Po niem. dadurch.

Tamtędy iechał, przeieżdżał, szedł. Skar.

Tamten, tamta, tamto. Po łaci. Po fran. celui là. Po niem. jener da.

Tamtych czasów } Górnic
— wieków } Skarga.

Tan, u, rz. rod. m. Patrz Taniec. Tany

Tany, zaloty. Opalin.

Tancerka i, rz. rod. ż. Patrz Tanecznica.

Tancerz. Patrz Tanecznik

— Uchodzi za tancerza. Skar.

Tańcować, sł. nic. Tancuię, esz, e. Po łaci. choros ducere. Hor. Choros exercere, agitare. Virg. Choreas ducere. Ovid. Indulgere choreis. Virg. Po fran. danser. Po niem. tantzen

Tańcować pląsać — Skarga.

— łamał się dziwnie na rożne strony tańcuiąc — Radziwił

— wytwornie — Ig. Krasic

— żywo z rażnemi dziewczęty.

~~Tani, a, e, przym. Po łaci. vilis is, e, pretium non habet. Cic. Pervilis, is, e, laxus, a, um. Liv. Venalis, is, e. Mart. Bene pulchre conciliatus. Plaut. Po fran. qui est à bon marché. Po niem. wohlfeil.~~

~~Tania kupno~~

~~— pieniądze. Pan Nieba dla okupu naszego, niewolnikiem się stał przedanym za tanie pieniądze na śmierć — świat ze wszystkiemi swemi bogactwami, im daley tym więcey był tańszy u niego~~ — Skarga

Tanecznica

Tanecznica, y, rz. rod. zen. Po łaci. saltatrix, icis. Cic. Po fran. danseuse. Po niem. Tantzerin

Tanecznica Skarga

Tanecznik, a, rz. rod. m. Po łaci. saltator, is, m. Cic. Po fran. danseur. Po niem. Tantzer.

Tanecznik. Skarga.

Taneczny, a, e, przym. Po łaci. choricus, a, um. Firm. Po fran. de danse. Po niem. Tantz — Tantzer =.

Taneczná nauka. Ign. Kras.

Tani á, é, przym. Po łaci. vilis is, e, pretium non habet. Cic. Pervilis, is, e, laxus, a, um. Livi Venalis, is, e. Mart. Bene pulchre conciliatus. Plaut. Po fran. qui est à bon marché. Po niem. wohlfeil.

Tanié kupno. Skarga

— pieniądze. Pan Nieba dla okupu naszego, niewolnikiem się stał przedaynym za tanie pieniądze na smierć — świat ze wszystkiemi swemi bogactwami, im daley tym więcey był tańszy u niego — Skarga

Tanie, przysł. Po łaci. tenuiter aestimare, bene emere. Cic. Vili vendere. Mart. Vili emere. Plaut. Po fran. à bon marché, à grand marché

à bo

à bas prix. Po niem wohlfeil.

— Dostanie tu wszystkiego taniéy. } Kadziw.
— Kupić co tanie. } Skarga.
— Poprzedać co tanie. } Górnic.
— Przedawać towar tanie. } Górnic.
— Przychodzą rzeczy tanie. } Górnic.

Taniec, tańca, rz. rod. m. Po łaci. choreus, i, m. Horat. Chorea, æ, f. Virg. Po fran. danse. Po niem. ein Tantz.

— Czynić tańce. } Kadziwił
— Odprawować tańce. } Kadziwił
— Ścisnęła mu rękę w tańcu. } Opaliń. Szymań.
— Toczyć tańce wesołe. } Opaliń. Szymań.
— Wyćwiczona w pląsach o tańcach. } Skarga.
— Wyiść naprzeciw komu z tańcami. } Skarga.
— Zażywać tańców. } Skarga.

Taniec niewieści } Skarga.
— Polski. } Skarga.
— sprosny. } Skarga.
— wesoły. } Skarga.

1. Tanieć, sło. nii. Tanieię, esz, e. Po łaci. retro abiit pretium alicujus. Plin. jun. Po fran. ramander, ravaler, tomber de prix, devenir à bon marché. Po niem. wohlfeil werden.

— Tanieie zboże.

2. Tanieć. Po fran. jacere. Cic. Evilescere. Suet. Detrahitur mihi pretium. Po fran. se ravaler, devenir moins, considérable, rabaisser, diminuer. Po niem. geringer, schlechter werden.

— Rzecz ta mu staniała.

Tanio, patrz. Tanie.

Tanność, i, rz. rod. żeń. Po łaci. vilitas annonæ. Cic. Po fran. vileté de prix, petit prix, trop bon marché, vil prix. Po niem. wohlfeiler Preis.

Tanność. Skarga.

Tanny, á, é, przym. Patrz Tani.

— Jzali i czystość tak tanna u nas iest, żebyśmy sprosny żywot z utratą iéy obiérały?

Tarán, u, rz. rod. m. Po łaci. machina, ae, f. Cic. Po fran. mouton, bélier, autrefois une machine de guerre. Po niem. Mauer-Brecher, Sturm-Bock der Alten.

— Bije krzywda swym taranem w Niebo. } Miask.
— Tłucze morze szumne mokremi o skałę tarany } Dmoch.

Tarany hukliwe. Dmoch.

1° Taras, u, rz. rod. m, to iest: Więzienie. Bydź w tarasie — Bazylik.
— Pisał w tarasie —, — Bazylik.
— Porwanym będziesz do tarasów śmierci. — Skarg.
— Siedzieć w tarasie — Bazylik.
— Wysiedział on taras niluzemny. — Opal.
— Wsadzić kogo do tarasu — Bazylik.
— Zamknąć kogo w ciemnym tarasie. — Skarg.
— Zdobyć tramy na tarany. — Opal.
— Żywić kogo w tarasie — Opal.

Taras

Taras śmierci
— ciemny
— niebezpieczny
2° Tarasowy, á, é. pp. Tarasowe Dachy. Po łac.

Tarasy wznoszące się iedne nad drugiemi. Stan. Potocki.

Tarcica, y. rz. rod. żen. Po łac. tabula, ae, f. Liv. Assamenta orum, n. Plin. Assis serendo factus. Po fran. grande planche, grand ais. Po niem. eine Diele.

Tarcz tonącemu podać. Łuk. Górn.

Tarcie a. rz. rod. nu. Po łac. fritus, attritus, fricatus, us. m. Plin. Po fran.

Tarcie powietrza X. Jundziłł.
Tarcza zębowe — Zwięz. z Zapnow.

Tarcza y. rz. rod. żen. Po łac. cetra, ae, f. Sal. Pelta, ae, f. Virg. Parmula, ae, f. Horat. Scutulum i, n. Cic. Po fran. bouclier. Po niem. eine Tartsche, Reuter-Schild.

— Opatrzony tarczą.
— Trzeć się tarczą z tarczą.
— Włoż na nas Panie tarczę
— Zasłonić się tarczą.
Tarcza wiary. Od strzał się onych niewieścich tarczą wiary zasłaniał
— mocna.
— obronna.

Taryfa, rz. rod. m. Po łac. pactum constitutum pretium. Po fran. le prix du marché. Po niem. Marckt-

— Preis.
— Czynić targ.
— Dobić targu.
— mieć targ.
— mieć targ kupna naszego
— Wchodzić z kim do targu.
— Puszczać Oyczyznę na targ.
— Idą targi iak tak w drożnieyszych rzeczach.
Targ kupna dobrego mienia
— dobry zyskowny mieć

Targać, sto. czyn. Targam, asz, a. Po łac. w znacz. własn. i przenośn. Po łac. lacerare capillos. Ovid. Lacerare famam alicujus. Liv. Dirimere aliquid Ovid. Dirimere pacem, dirimere societatem etc. Cic. Po fran. déchirer, mettre en pièces rompre, violer, transgresser. Po niem. reißen, zerreißen fig. brechen, übertretten.
— Bolesć wszystkie icy członki targała i rozbierała.
— Okrutność mękę targała mysl iego.
— Wzrok wszystkie icy członki targał i rozbierał.
— Kościoł Boży targał bluźnierstwa zarazą.
— tańcuchy targał.
— mięso icy targano.
— porządek targał nieporządek.

— po-

Skarga
N. p. W
Skarga
Opalin.
Skarga
Skarga
Dmoch.
Skarga.
Skarga.
Skarga

— powrozy	Key.
— przymierze	Skarga.
— seymy	
— sieci swiata.	
— szaty na sobie	
— szczecinę ze świni na szczotkę.	Key.
— włosy komu, sobie	Skarga.
— włosy na sobie.	—
— włosy z brody i głowy.	—
— wodze konie targaią	—
— zdrowie targać zbytkiem	Radziw.
— zgodę.	Skarga.
— żyły.	—

2º Targać, to iest: ciągnąć, szarpać.

Targać kogo do klasztoru.	Skarga.
— kogo za brodę za włosy	
— kogo tam i sam.	

Parabola, porownanie albo przykład według Kwintyliana libr. 5, albo podobieństwo według Dyiomeda, iest rzeczy różnych w rodzaiu porownanie, iako to okrętu do rzeczypospolitéy, pszczół do ludzi.

Qualis apes æstate nova per florea rura
Exercet sub sole labor etc.

Apostrophe, zwrotnia, iest zwrócenie mowy do nieprzytomnego, iako to. Te nunc apello Africane

Periphrasis /: omownia iest omówienie tego wielą słowami, co w krotkich słowach opisać się może. Tak zamiast Scypiona mowią: wywróciciel Kartaginy i Numancyi. Tak Horacyiusz nazwał Homera pisarzem woyny Zroiańskiey. Tak Grzegorz z Sambora Hozyiusza omnie /periphrastice opisał w Elegii l. do Porębskiego:

Unum de nostra memorabo gente profectum
Qui lucet meritis clarus ubique suis

Cujus sancta fidem firmat Confessio ~~sanctus~~ sanctam
Haereticosque reos impietatis agit.
Janua quo Christi stridens e cardine pendet:
volvunturque tua Petre sub Aede fores.
Praesule quo felix sancto se Varmia iactat;
Quem vocat ~~eximium~~ Prussia grata Patrem.
Quid te detineo multis sine nomine verbis?
Stanislaus is est, Hosius ille Pater.

O czackim z Albertran

Aphaeresis odiemnia odejcie iedney głoski albo zgłoski od słowa np temnere, zamiast contemnere

Wyrazy nowe wytłumaczone podług znaczenia Greckiego

Imesis przedzielnia
Antithesis przeciwkładnia
Hyperbola Nadrzutnia
Pleonasmus Nadpełnia
Allegoria Innomownia
Synecdoche Uspołmiennia
Retucentia Zamilknia

Apocope /: abscissio / odrzutnia iest odrzucenie z końca wyrazu, głoski lub zgłoski, np. dic, duc, fac, fer, zamiast dice, duce, fac, fere, sat, zamiast satis.

Diaeresis, rozdzielnia, iest rozdzielenie iedn. zgłoski na dwie. np fixerit aeripedem aer zamiast aeri pedem. Ad Owidiusza
Posthumio Lenas persoluere mihi
Persoluere wyraz czworozgłoskowy, przez rozdzielnią pięć zgłosek zamyka w tem mieyscu dla wiersza.

Synaeresis, złącznia, iest spoienie dwoch zgłosek w jedną, iako Phaeton, wyraz dwuzgłoskowy za trzyzgłoskowy. Deinde dwuzgłoskowy za trzyzgłoskowy Deinde Cui iednozgłoskowy za dwuzgłoskowy cui. Cui nec apud Danaos etc Tu bowiem wyraz dwuzgłoskowy VI. za ieden się tylko wyraża. Ta postać przeciwna rozdzielni

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.